

راپهرینی کوردستانی ئیران له کلاورژنه‌ی ره‌خنه‌و شه‌رده‌نوکی روژنامه‌ی (نه‌خته‌ر) له‌گه‌ل هه‌ندیک له روژنامه‌ تورکییه‌کانی نه‌سته‌مبه‌ولدا

١٨ سینیته‌مبه‌ری ١٨٨٠-٥ نوکتویه‌ری ١٨٨١

پروفیسور، دکتور یاسین سه‌رده‌شتی

سلیمانی / ٢٠٢٣

پيشه‌کي

خويندري نازيز، ئەم کتیبەي بەردەست بریتییە لە رەنگدانەوه‌ی راپەرینەکە‌ی کوردستانی ئێران بەرئێبەراییەتی شێخ عوبەیدوللاو هەمزاغای مەنگور لە ماوه‌ی ساڵی ۱۸۸۰-۱۸۸۱، لە دەقی وتارە رەخنەییەکان و شەرەدەنوکی رۆژنامە‌ی فارسیی (ئەختەر) لەگەڵ هەندیک لە رۆژنامە تورکییەکانی ئەستەمبولدا.

ئاشکرایە کە یەكەمین ژمارە‌ی رۆژنامە‌ی ئەختەر، بەپالپشتی شێخ موحسین خانی موعینولولک (دواتر موشیرولدهوله) بآلیۆزی گەورە‌ی دەولەتی قاجار لەئەستەمبول. لە رۆژی پینجشەممە‌ی ریکەوتی ۱۸ یەنایەری ۱۸۷۶دا، لەپایتەختی دەولەتی خەلافەتی عوسمانییدا، چاپ و بلاوکراووتەوهو ئەم دەورە‌یە‌ی لەوئ تاوه‌کو ۸ سیپتامبەر ۱۸۹۶ی خایاندوو. شایەنی باسە، بەرپۆه‌بەری ئەم رۆژنامە‌یە محەمەد تاهیر تەبریزی و سەرنووسەری سەرەتا میرزا نەجەف‌عەلی خانی وەرگێری بآلیۆزخانە‌ی ئێران لەئەستەمبول و دواتریش میرزا مەهدی خان تەبریزی بوو. ئەم رۆژنامە‌یە سەرەتا هەفتە‌ی پینج جارو لەساڵی دووهمەوه هەفتە‌ی دوو جارو لە کۆتاییەکانی تەمەنی خۆی لەئەستەمبول بۆتە هەفتە‌ی جارنیک.

ئەختەر، یەكەمین رۆژنامە‌ی فارسییە کە بەشپۆه‌کی ریکخراو و بەردەوام لەدەرەوه‌ی ئێراندای لەئەستەمبول بلاوکراووتەوهو یەكیکە لە گرنگترین و بەناوبانگترین ئەو رۆژنامە فارسییانە‌ی کە لەدەرەوه‌و ناوه‌وه‌ی ئێراندای، وەک رۆژنامە‌یە‌کی رۆشنگەر و پيشکەوتووخوازو لەدوو دە‌یه‌ی کۆتایی سەده‌ی نۆزدە‌یه‌مدا، کاریگەراییە‌کی قووڵ و گەورە‌ی لەسەر توێژی خويندە‌واری ئێران و تەنانەت عوسمانیش هەبوو. لەئەختەردا، کەئەنوووسەرانیکی بەتواناو دنیا‌یدە‌ی هاوشپۆه‌ی: میرزا ئاقاخانی کرمانی، میرزا یوسف خان موستەشارولدهوله، میرزا حەبیب خانی ئەسفەهانی، فەتحو‌للا خانی شەیبانی و سەید جەمالە‌دینی

ئەسەدئابادى (ئەفغانى) تىايدا دەياننووسى و وتارەكانيان بلامودەكردهوه. ھەربۆيە بوونى ئەم جورە نووسەرانەو شوپىنى چاپ و بلاموونەوھەكەشى كە شارى ئەستەمبول بوو، ئەوھى زور لەتاران و ناوچەكانى بئەستى دەولەتى داخراو و ستەمكارى قاجارىي كراوھتربوو، واىكردبوو كە ئەختەر وھك رۇژنامەيەكى نازادو رەخنەگرو فرەبابەت و وھك خاوەنى جىھانبىنييەكى نوئ دەرىكەوئت. لەم رۇژنامەيەدا، جگە لە تەلەگراف و ھەوالەكانى دەرەوھو ناوھو، كە بە شىوھەيەكى كراوھو نازادانە قسەو گفتموگۆي لەبارەوھ دەكرا، ھەروھە جگە لە بابەتەكانى زانستى و ئەدەبىي، بابەتەكانى تايەت بە ياسا و ياساگەرايى ، مەدەنىيەت ، دادپەرورەپى ، پەرورەدەپى ، مافى ژن و خىزان ، ناساندنى كىتئب، دژايەتى ستەمكارىي و نەزانىي و بەژەوھندىي گشتى و نىشتىمانپەرورەپى و كىشە جىھانىيەكان و كىشە ھەرىمىيەكان بەوردىي قسە و گەنگەشەيان لەبارەوھ دەكرا. ھەربۆيە سەير نىيە كە رۇژنامەي ئەختەر لەمىژووى ئىراندا، وھك زمانحالى جولانەوھى لىبرالى مىللى و سەرچاويەيەكى ھەرە سەرەكەي بىدارىي ئىرانىيەكان و ئىلمابەخشىكى دواترى جولانەوھى مەشرووتەخوازىي لەقەلەم بىدرئت.

وئىراي ھەموو ئەمانەش، كاتىك جولانەوھەكى كوردان لە رۇژھەلاتى كوردستان، لەھاوئىي سالى ۱۸۸۰د، وھك يەكەمىن جولانەوھ بەناوى (يەكئىتى كوردان) و (سەرەخۆپى كوردان) ھەلگىرساو ھەندىك لەكوردان و غەيرە كوردانى دانىشتووى ئەستەمبول، بە ھەر ھاندەرئىكى كوردانە يان مەزھەبىي ، لە رۇژنامە توركىيەكانى وھك : وھقت ، جەرىدەي ھەوادىت و تەرجومانى ھەقىقەت و ئەوانى دى، ھەوالەكانى ئەو جولانەوھەيەوھيان بلامودەكردهوه، يان لايەنگرىيان پىشاندەدا، رۇژنامەي ئەختەر، لەسابەي بىرو فىكرى ئىرانچىئىتى و ئىسلامچىئىتيەوھو بەھاندانى بائىئوزخانەي ئىران لە ئەستەمبول، سەرسەختانە ھاتە مەيدان و سەنگەرى رەخنەو پەلامارو شەپدەنووكى لەو رۇژنامانە گرت، بەشىوھەيەك، لە زۆربەي ژمارەكانى ئەم قۇناغە، چەندىن لەلاپەرەكانى رۇژنامەكەي بۆ ئەو رەخنە

و پەلامارانە تەرخان كىردوو ۋە بۇخۇشى زۇرچار كەتۈتە نىۋ ئەو ھەلەنەى كە ۋەك رەخنە لە بەرامبەرەكانى گىرتوون، بەتايىبەت: دەمارگىرىپى ۋ بىلاۋكردنەۋەى نامە خوازراۋەكان ۋ بەكارھىنەنى ۋشەو چەمكى نەشياۋ. شاينەى باسە، زۇرچار شەپەدەنوك ۋ پىشلىكارىبەكان، لەنىۋان ئەختەر ۋ رۇژنامە توركىبەكانى ئەستەمبولدا، ھىند توند بوۋە، كە بۇتە ھۇى ئەۋەى كە ئىدارەى چاپەمەنىيە عوسمانىيە ، ھەر جارەو يەككىك لەو رۇژنامانە ئاگادارىكاتەۋەو تەنانەت بەشىۋەبەكى كاتىي، داشيان بخت .

پىۋىستە بوتىت ، كە راستە نووسىنەكانى ئەختەر سەبارەت بە جولانەۋەكەى كوردان ۋ ئەو وتارانەى رۇژنامە توركىبەكانى ئەستەمبول بىلايەنانە نىن ۋ تەنانەت لە زۇر باردا دوژمانەشەن، بەلام ۋەرگىپران ۋ خىستەنە بەرچاۋى ئەم وتارو بابەتانە گىرگىيەكى زۇر تايىبەت بەخۇيان ھەبەو لە زۇر روۋەو. بەنمۋنە: سەرەتا دىدو تىروانىيەى زمانحالى دەستەبىزى تويۇ ئىرانچىيمان سەبارەت بە مەسەلەى يەككىت ۋ سەربەخۇبى كوردان بۇ دەردەكەۋى، ئەۋەى تەۋا نەرنىيەو لەم كاتەۋە بۇتە بەردى بناغەى ئەو دىدە شمولىيە رەتكەرەۋەبەى تاكو ئىستا بالادەستە. ھەرۋەھا، لەرىگەى ئەختەرۋە دەزانىن لە قۇناغەدا رۇژنامە توركىبەكانى ئەستەمبول چ بابەتگەلىكى جۇراۋ جۇريان لەسەر كوردو راپەرىنەكەى سالى ۱۸۸۰ نووسىۋە. ھەرۋەھا لەو شەپەدەنوكەدا، ھەندىك زانىارىيە نوي خراۋەتە بەردەست كە دەشىت ھەندىكىيان راست بن يان پىرسارى نوي سەبارەت بەو رووداۋانە بوروۋىتىن. ئەۋەش دىدى جياۋاز دەخاتە بەرچاۋ كە بۇ لىكۋلىنەۋەى نوي سەبارەت بە وردەكارىبەكانى جولانەۋەكەو ھەلۋىستە ھەرىمىي ۋ نىۋەۋلەتتەبەكان لەو جولانەۋەبە، فرە بەسوۋدىت. لەو پىناۋەدا، ئەم ئەركەمان خىستە ئەستۋ ۋ دىنىام سوۋد بە خويئەرانى دەگەبەنىت.

دكتۇر ياسىن سەردەشتىي

ھەبەى ۱۵ سىپتەمبەرى ۲۰۲۳

راپه پینی کوردستانی ئیران و شیخ عوبه یدوئلا

له لاپه ره ۲۹۶ ی ژماره ۳۸ ی روژنامه ی (ئه خته ر) دا، که له روژی دووشه ممه ی ریکه وتی ۱۸ ی سپتته مبه ری ۱۸۸۰ دا، چاپ و بلاو کراوه ته وه، نووسراوه:

" روژنامه ی (وهقت) سه بارهت به یاخیبوون و شوڕشه که ی شیخ عوبه یدوئلا، که یه کیکه له سه روکه کورده کان، وه رگپزانی ته له گرافنامه یه کی له روژنامه ئه وروپیه کانه وه، له چاپی دوینی خۆیدا راگواستوه. پوخته ی ته له گرافنامه که ئه وه یه: شیخ عوبه یدوئلا، که یه کیکه له سه روکه ده سه لاتداره کانی کورد، به چهند هزار سواریکه وه، سنووره کانی به زاندوووه و چۆته خاکی ئیرانه وه. له وئ، له گه ل هه مزاغادا، که ئه ویش یه کیکه له سه روکه کانی کورد، یه کیان بینیه وه له گه ل هه ودا، په لاماری هه ندیک گوندو شارهدی سهر سنووریان داوه و ئه و گوندانه یان تالانکردوه که لای لاهیجانه وهن. هه روه ها ده ستیان به سه ر دوو توپدا گرتوه. له به رته وه ی ئه م هه وائه گه یشتیوووه شاری سابلآغ، حاکی ئه وئ، پاش بیستی ئه م هه وائه و نزیکیوو نه وه ی سواره کانی کورد، له گه ل سیسه د نه فه ر له پیاوه کانی خۆی، له و شاره هه لاتوون.

سواره کانی کورد، قه لای (سوئدوز) یان گرتوووه په لاماری شاری مه راغه یان داوه که په نجا میل له ته بریزه وه دووره.

خه لکی ته بریز، له بیستی ئه م هه وائه و نزیکیوو نه وه ی کوردان، فره خه مباربوون. ژماره ی سواره کانی کورد پازده هه زار که سیکن، که به تفهنگی (هینری مارتینی) چه کداربوون.

یه کیک له ژینراله کانی ئیران، به مه بهستی پیشگیری له م ئازاوه یه، له تاران وه، ره وان ه ی ته بریز کراوه.

(ئەختەر)

ئىمە، سەبارەت بەم وردەكارىيانە، ھەوائى دروستمان لەبەر دەستدا نىيە، بەلام ياخيىبوونى كوردان لەدژى ھەردوولا، ھەلپىنجانى ئەوھى لىدەكرىت، كە ئەوان بەو ھۆكارەى لە مانەوھى خۆيان لەسەر سنوور بىئومىد بوون، لەكاتى مەسەلەى پىشووودا (مەبەستى جەنگى روسى-عوسمانىيە / س)، كوردان و شىخ عوبەيدوللا چەكى زۆريان چنگ كەوتوو، ئىستاكە دەيانەوئىت لەدژى ئەو دەولەتە بەكارىيەين كە خۆيان رەعيبەين. ئەسلى كارەكە شىخ عوبەيدوللايەو ھەمزاغا ئامرازىكى ئەو كارەيە. ئەو زانراو، كە لەو كارەدا ناتوان لەبەرامبەر دەولەتدا سەرکەوتوو بن. بەلكو ئەو خەلكە رەشوروتەكەيە كە گورزيان پىدەكەوئ و تووشى مەينەتى دەبن."

تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰
تاریخ: ۱۳۰۲

تاریخ: ۱۳۰۲

لرک حقوقی

لرک حقوقی
تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰

موسوی پناقر تارک لو ندره به سیاحتی

موسوی پناقر تارک لو ندره به سیاحتی
تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰

مآزه شال ما کزین

مآزه شال ما کزین
تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰

اتحاد و ترقی مرخص مستول ننگ عاگه می

اتحاد و ترقی مرخص مستول ننگ عاگه می
تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰

اصول سر شایه

اصول سر شایه
تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰

روسیه احوالی

روسیه احوالی
تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰

مفتقین مجلسی

مفتقین مجلسی
تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰

انتخابات عدله می

انتخابات عدله می
تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰

آب ندره سرد پنا

آب ندره سرد پنا
تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰

تاریخ: ۱۳۰۲
شماره: ۷۲۰
تاریخ: ۱۳۰۲

همز اغای مہنگور ؟-۱۸۸۱

آریخته تنظیم نام‌پایشان را ازوشانف مقدسه می‌شماریم .
اعضا
وئیس اول - وئیس ثانی . دوازده نفر اعضای انجمن .

اختر

از قرار یکده معلوم کردید در تکرارافنامه حضرت مستطاب والا اشارت رفته بود که اساسی اصل کانتنکام وجوه اعانه در روزنامه کرای (فرهنگ) نیت خواهد شد . ولی هنوز آن نسخه پاداره اختر رسیده است (که این یکی دلیل قیامه فی نظمی در امر پوستخانه تواند بود)

لینا بعد از اطلاع از تفصیل مراتب در این جریده نیز نیت خواهد افتاد .

از قرار یکده در کاغذهای بجا نوشته بودند در بعضی ولایات قزو و حکمرانی حضرت مستطاب والا ظل السلطنه افتخار الازهر العالی بنا بر محبت حسینیه از جانب امیان و تجار و آماظم و اهل خیر میبای جمع مکرده اند که از آن جمله دارالعباد (پرد) را نوشته بودند و مبلغی هم جمع آوری شده بود است . معلوم است نیت پاک حضرت والا در دل اهالی ساری و مؤثر است که (الناس علی دین ملوکهم) سایه سایه زردان همواره در امان خداوند قرین دولت و اقبال و جلالت باد .

خداوند سایه شاهنشاهما بر سر ایشان وجله ایرانیان بسعادت و نیک بختی بحدود فرماید .

و هژادایه لاردهانه . دعا الا صانف الیرینه شاسل

اخبارنامه (وقت) در باب عصیان و شورش شیخ عبیده که از رؤسای اسکندار است ترجمه تکرارافنامه را از اخبار نامهای ار و پ در نسخه دیوروی خود نقل نموده بود . مخلص تکرارافنامه اینکه شیخ عبیده از ازر و ساری منتقد ارکاد با چند هزار سوار حدود را تجاوز و بنگار ایران گذشته باجزه آقا کاوونیر از رؤسای ارکاد است ملافت نموده . جبراهی او غفله به بعضی دهات و قصبه‌هایی که در عرض حدود است تاخته دهکده هسار را که در سمت لاهیجان است

غارت نموده دوعراده توپ نیز ضبط کرده است . چون این اخبار بشهر سارو جیلان رسیده حا کم آجی پس از شنیدن خبر نزدیک شدن سوارهای ارکاد بایضا نفر آزاد مهای خود از شهر مذکور فرار نموده است .

سوارهای ارکاد قلعه (سولدوز) اشبیط نموده بشهر مراغه که در مسافت بیجاه میل به تبریز است پورش برده اند .

اهالی تبریز از شنیدن این اخبار و نزدیک شدن ارکاد خیلی واهمه داشته اند . مقدار سوارهای ارکاد پانزده هزار نفر بود و بافتکه‌های (هزری مارتینی) مسلح بوده اند .

یکی از جترالهای ایران بزم دفع این فتنه از طهران به تبریز فرستاده شده است .

۶۸ اختر

ما از این تفصیل اختصار دست نداریم . لکن عصیان ارکاد بر ضد طرفین استیلا می‌شود بعلم آنکه از شای خود شان در سرحد ما پوس شده اند و در اثنای مسئله زانه اسلمه زبانی که بدست ارکاد و شیخ عبیده افتاده است حال بر ضد دولت متوجه خود می‌خواهد استعمال کند . و اصل کار شیخ عبیده است جزه آقا را الت فرار داده است . و این یکی معلوم است که در میان دولت کاری از پیش نتواند برد . لکن ضمنا و همجریا صدمه می‌زند .

دولت و سیادت عابد سید فضل پاشا که پیشتر به عده ایشان رتبه جلیله وزارت و حکمرانی قلعه (نظار) توجیه فرموده شده بود محل ماموریت خودشان رسیده اهالی قلعه مذکوره

از این گونه توجه اصلاح حضرت پادشاهی که در باره جناب مشارالیه بعمل آورده شده است زیاد از حد خشنود گردیده در ضمن سیاستداری و تشکر این موهبت عظمی برای تقدیم شدن بجایگایی همایون بترتیب عرض محضری اقدام نموده اند . و پیشتر این خبر را در صحافت خود نوشته بودیم . اکنون مجموع کاغذهایی که از راه عدن رسیده است اطلاع حاصل نمودیم که اهالی (سنط) و (حضر موت) نیز در ترتیب این عرض محضر عمومی آرزو مند اشتراک نموده اند .

لهذا عرض محضرمذکور که ایتر و زها وارد خواهد شد مانند این است که از جانب عموم اهالی (نظار) (سنط) و (حضر موت) ترتیب داده شده است . (وقت)

حضرت مستطاب اشرف و الاحسام السالطینته دام اقباله العالی محض شمول مرحمت در باره فرمای مهاجرین اسلام سکنته اسلامبول مبلغ یکمیزار تومان رایج ایران که تقریبا معادل ده هزار فرانک است توسط مرقب الحضرة الخاقانیة حاجی میرزا حسن نایبدم سفارت کبری بر ریاست انجمن ایامنه مهاجرین فرستاده اند که در تحت نظارت موی البیه مستخفی آنان ترتیب شود . حقیقتا آنکه ایامتو احسان درخور و شان هرگونه تشکر ایشان است .

حضرت مستطاب والا باقتضای همرانها خوششام امروز بلا یور مخصوص (اسماعیل) نام که از جانب اصلاح حضرت اقدس پادشاهی برای رسانیدن حضرت والا مورا رفتن بلسکر کا . جد شده است و بصوب مقصود حرکت خواهند نمود .

خارجیه

جناب (منسور ترکو) سفیر دولت فرانسه مقیم طهران بلا حفظه ناخوشی مزاج از دولت متوجه خود برای عزیمت بفرانسه و تقویت آب و هوا رخصت حاصل نموده چند روز پیش از این وارد اسلامبول گردیده بدون تاخیر واقامت در اسلامبول بمسکنب ملکیت خود عزیمت نموده است .

اصلا حضرت امیر ابرو اوستریا لایحه قانوننامه جزا را که برای اجرا شدن در ایالات پوسنه و هرکس نوشته شده است طرف تصدیق و امضا داشته است .

اخبار نامهای نبر رمی المان میگویند . دولین المان و استریا در دریج بولینیک شورش انکیر در باران انگلیس که هوا خواهان آزادی هستند وجهی همراهی نخواهد نمود . در باب مسئله یونان بطور مختصرا به کمال بی غرضی رفتار نموده بسهل ترین وجهی با تمام دادن مسئله خواهند کردید .

كورد و دەولەتى عوسمانىي

لە لاپەرە ۲۹۹ى ژمارە ۳۹ى رۇژنامەى (ئەختەس)دا، كە لە رۇژى پىنجشەممەى رىكەوتى ۲۱ى سىپتەمبەرى ۱۸۸۰دا، چاپ و بلاوكراوتەتەو، لە ژىرناونىشانى " كوردو دەولەتى عوسمانىي " هاتوو:

" ھەندىك لە رۇژنامە توركيپەكان لە دەرسەعادەت (ئەستەمبول/ س)، بە بۆنەى ئەو شۆرشەى كە لە نىو كورداندا، لە سەر سنوورەكانى ئېران دەرکەوتوو، هاتوونەتە مەيدان و بە چەپ و راستدا، نوکی قەلەمەكانيان دەوھشېن. ھەرەھا، ھەندىكيان خۇيان کردۆتە دەمراستی دەولەت و مىللەتى عوسمانىي. پىويستە ئەوھندەيان پى بوتىت، كە ئەگەر دەولەتى ئېران نەبىت و كوردان لەو نىوھدا راستبەو، ئەوا لە بوونى ئەواندا ئەو بەسەر دەو ئەتى عوسمانىيدا دىت كە لە بولگارستان بىنرا.

ئەوانەى خۇيان کردۆتە پارىزەرى كوردان، ديارە يان ئاگان لەوان نىبە، يان سەروكارىكى خراپيان لەگەلپاندا ھەبە. ئەوانە ھەمان ئەو كوردانەن، كە لەكاتى جەنگى روسىيدا، چەندىن ھەزار كەسيان بەمەبەستى جھاد، جولان و گوندو دىپاتەكانى ئەرمەنەكانى رەعیەتى گوپراپەلى عوسمانىيان تالان و ويرانکردو چەكى ھەلاتووانى سوپای عوسمانىيان ھەلگرتەوو لەسەر سنوورى ھەردوو دەولەت، وەك ماكى ئازاوو ھەساد جھىلران، بەشپوھەك ئىستاكە شەش دەولەتى مەزن چاكسازىيان لە ئەنەدۆلدا دەوت، كە مانای رىگىبە لە شەرو پەلامارى كوردان. جا سبەى نۆرەى سەرىکردنى نمايشىكى دىكەبە.

پاشای ئېران، ئەگەر تەلەگەفېكيان بۆ تەختى ھەمايۆنى ناردوو، مەبەستى ئەو بوو كە ھەردوولا، پىكەو لە تەمىكردن و رامکردنى ئەوانەدا ھەنگاوبىن. مەبەستيان كارى خىرو دووربىنانەبە، نەك ئەوھى كە پىشاندانى لاوازی بىت لە تەمىكردنى مشتىك تەبەعەو رەعیەتى خۇى.

ازجمله ۱۶ ذی‌قعدة • مسيوئون پرووچ از جانب حكومت قره‌مساغ بگوماندان اولكون مین شده‌است .

گوماندان موی الیه بهرامن یکهزار وچهار صدتفر قشون قره‌مساغ بولكون داخل خواهد شد .

از ۱۵ كوزه ۱۵ ذی‌قعدة گوماندانهای كشتیهای مختلط اروپ تصور داشته اندكه هرگاه مدت مامور بنشان در سمت آبسای دریای (ادر یاتین) طول یكشد از لنگرگاه (كومبار) كه اکنون اقامت دارند بلكرگاه (ملین) حرکت نمایند .

از اراریس ایضا (مسیو فلیكس بیبا) بتضمیر (اینكه در باره پادشاهان مقاله "نمایشی نشتر نموده بودیز بر سخاكه آورده شده از جانب سخكه مجلس دوله مسلكم شده است .

ازلندن ایضا اخبارنامه (تامیس) درخصوص مسئله قره‌مساغ بتناسخ سخن بیان آورده میگوید . پس از تسلیم شدن (اولكون) بحكومت قره‌مساغ باندا این است كه ماموریت اروپ نیز پایان رسیده‌است . دولت انگلیس درباره این مسئله با تساقی اروپ حرکت نموده‌است . هرگاه اتفاق اروپ برهم بشود دولت انگلیس همیشه نخواهد رفت .

از برلین ایضا پرسن هوهنلوهه ازنا خوشی كه داشت قدری بیپونی حاصل نموده است .

درجه نشان ذیشان عثمانی اعطا واحسان فرموده شده‌است .

داخلیه

درحق تاجماه عزت همراه آناحسن وکیل الدوله شهیندر دولت علیه عثمانی در کرمانشاه كه در جرولستونین حضور حضرت مستطاب والاحدسام السلطنه بود يك قفقه عثمانی عجمی از درجستوم تبدیلاعطا فرموده شده است .

دیروز جناب مستطاب رئیس وكلاو جناب ایهت و دولتآب محمود ندم پشا وزیر خارجه تاشام در مابین همایون مسلكوه بوده اند . لهذا نتوانسته اند مقام عالی خودشان تشریف بیاورند .

اخبارنامه فارادو پوسنور میگوید . حكمران قره‌مساغ درباب تسلیم اولكون از دولتهای بزرگ خواهش نموده‌است كه از جانب هر يك از دولتها مامور مخصوصی با بجا فرستاده شود كه در قهره مذاكره و مقاوله اولكون حضور داشته از مطلب استحضاری حاصل نماید . دولت روس این خواهش حكمران قره‌مساغ را فوراً پذیرفته‌است . ولی از جانب سایر دولتها تا كنون در اینباب جوابی داده نشده‌است .

كردها و دولت عثمانی

بعضی از روزنامه‌های تركی در سعادت بناسبت شورش كه در مرحد ایران از اكراد ظاهر شده است میدانی كرده كیت فلرا محب و راست جولان میدهند و بعضی هر وكالت فضولیه از جانب دولت و ملت عثمانی بكنند ایقده را باید آنها كفت اگر دولت ایران نباشد و كردها قدری میدان بهینند از وجود آنان بملوت عثمانی آن خواهی رسید كه در نيلغارستان دیده‌شد . آنكه حای اكراد میشوند معلوم است با آگاه از وضع آنان نیستند یا خود شانزركی از آنان دارند . همین اكراد هستند كه در زمان جنگ روس چندین هزار

ایزم جهاد حرصكت كرده و دهسات وقرای ازمانه تبعه مطیع عثمانی را ز پروز بر نمودند . واسطه فراریان لشكر عثمانی را برداشته حال در مرحد دولت بنای قشنه و قساد كذاشته اند كه الآن شش دولت بزرگ اصلاحات اناطولی را یعنی دفع شرا همایون میخواهند . پس فردا نوبت نمایش بری را تاشا باید كرد . پادشاه ایران اكرتلكراف بنابین همایون فرموده و اتفاق خواسته مقصودشان این بوده‌است كه متفا در تربیت و تادیب آنان اقدام بشود . يك خیر خواهی ما ل آلدی شاه منظور داشتند نه آنكه اظهار عجز از تربیت مشی تبعه خودش مكد .

روز گذشته از جانب حكومت سینه بواسطه حسن اقدامات جناب دولتآب مقهر پشا امین شهر يك كومیانی قلیون با آلات و ادوات قلیونی كرفار كرده‌است . از قرار یكه معلوم شده است مر كینین این عمل بسیار شنیع چند نفر ملت روم از تبعه دولت علیه عثمانی و یونان بوده اند . مسكوكات قلب و ساخته آنها عبارت از تقلید مجیدی سیم و نصف چار يك آن بوده است .

تصحیح

در نسخه روز دوشنبه گذشته در ستون بیانی صتیحه ۲۹۶ در ضمن توجیه شدن حكمرانی قفقه (ظفار) بمهدیه جناب دولت و مسیدآب سید فضل پشا كه از سادات عظام علوی است بجای اینكه باستی نوشته شود (خبر حكمرانی جناب مشارالیه بشقعه (ظفار) رسیده) در ترجمه سبوا نوشته شده‌است كه (بجمل ماموریت خودشان رسیده) حال آنكه جناب مشارالیه هنوز بجمل مأموریت خودشان عزت یمت فرموده در سعادت تشریف دارند .

اخبارنامه‌های اروپ موجب تلكرافنامه (اشنورده) میگویند . اینروزها بسیاری از ارتزدهای عیسوی بجهت آنكه امر میشناسان در حاله قره‌مساغ بوجهی تمكینت از قره‌مساغ هجرت نموده بار دوله و كلای رضا پشا بانه آورده اند . پشای مشارالیه در اعطای آنان اقدام فرموده برای آنان اقدامات فوق العاده بكار برده است .

توجهات

بعلوفت مآب (ماورین اقدی) حكیمباشی اعلا حضرت پادشاهی كه از اعضای مجلس اعیان است ز به بالا .

بسعادتآب قسطنطی اقدی مدعی عومی اول كه نیز سمت اعضای مجلس اعیان را دارد دوم درجه نشان ذیشان عجمی .

بسعادتآب كامل اقدی كه مواعظ امورات جناب دولت و مسیاد تمام شریف عبدالطلب اقدی امیرمكه مكرمه در اسلاجلول است مسوم

ته له گرافیکي وهزارهتی دهره وهی ئیران

ههروه ها له لاپه ره ۳۰۰ ی ئەم ژماره ی ئەخته ردا، نووسراوه:

" سه بارهت به ياخيبيوون وشۆرشي شېخ عوبهيدوللا، كه سنووره كاني ئيراني پيشيلكردوووه و گوندو دپهاته كانيان تالانكردوووه، رۆژی شه ممه ی رابردوو، له لايه ن وهزارهتی شكۆمهندي دهره وهی ئيرانه وه، ته له گرافیکي تايهت گه يشتۆته باليؤزخانه ی گه وره ی نهسته مبول. له ناوه رۆكي ته له گرافنامه كه ی ناوبراو دهره كه وپت باسه كه نه وه نيه كه له هه نديك له ته له گره فنا مه و رۆژنامه كاني نه وروپادا گرنگي پيدراوه. له بهر نه وه، بۆ زانياری هاوکاران، وه رگپرانی ته له گرافنامه كه، له خواره وه دهنووسين:

(له تاران ه وه ۱۱ ی زيلقبعده) بۆ باليؤزی دهوله تی ئيران

دوو كه س له كورانی شېخ عوبهيدوللا كه له (هه كاری) نيسته جيئن، پيکه وه له گه ئل هه مزاعادا، كه يه كيکه له ريگره به ناوبانگه كان، هه ستاون به په لاماردا ن و تالانكردنی سابلاغ و مه راغه.

بۆ ريگري له پيشيلكاربي نه وانه، سوپا ره وانه ی نه و ناوچانه كراوه.

كه سانيك كه له مهمله كه ته كاني دهره وه دان، سروشت و ره وائی درپندانه ی كوردان نازانن. ئەم باسه ی په لاماری نه وانه بايه خيكي نيه، چونكه نه وان جگه له په لامارو تالانی، مه به ستیكي تریان نيه. هه ره وه نده ی كه هه وائی ناردي هيژی سه ربازيبان بيست، له ده وروبه ری مه راغه هه لاتوون، به م نزيكانه رووبه پرووی شكست ده بنه وه. ئەم رووداوانه ی باسكارون، بۆ جه نابی وه زيری دهره وه ی (عوسمانی /س) روونبكه نه وه. هه ركات پيويست بكات ناويه ناو زانيارپيه كان رابگه يه نن. ههروه ها، من، خو شم يه م مه به سته م گه ياندۆته باليؤزی و لاتانی دوست كه له تاران جيگيرن."

خودشان مراجعت فرموده اند - درآئینای باز کتت شاکردان مکتب دریاچه بلسور مکتب صاف بسته موقع احترام شده هفتی بصداهای (هورا) یعنی دروزی بلند آواز کتت اظهار صمرت و خشودنی نموده .

صورت خطابه

پس از سیاس بیاس خدای بی آواز
بنده شکر کوی معروض میدارده که از تشریف مسالی ردیف آن حضرت منتسلب افتم بدین دبستان معارف بنسان قلوب همه معلمان و شاکردان بپوشی مستغرق در پای جهور و سرور کردید که زبان از تشریف و خنده از تخریر اندکی از بسیار و پیتی از هزار آن ناچیز است .

بابیکه عبارات رنگین و مضامین تمکین در لقت پاریسی بسیار استولی مادی ضمن تشکر و سپاسداری ازادای تعیرات و کلماتی که موافق شان بلند آنحضرت باشد درماده از بیان حسیات صیرت آمیز که از این تشریف عالی داریم مستتر همین وقصودیم این روزود بسیار روز فرمودی است که از زیارت آنحضرت منتسلب افتم که سالهای دراز عمر کرامتای خود شازرا پیوسته در معضلات امور دولت و مشکلات کارهای مملکت ایران بسر برده اند بهره مند گردیده از اینگونه التفات بلند ایشان که بعضی از راه قدردانی و اناسیت روری در حق شاکردان این مکتب که مرکب از ملل مختلفه ست این لطف بعدیل درالواح خاطر ما بنده کان چون نقش تکین سیاد باقی خواهد ماند .

و بتقدیم این میاستنامه که بزرگه هدیه اران ملغ از مورد بیا آنحضرت سلیمان من از ثبات تجارت ایجاد و افتم کتتسار را بیایان آورده عرض میکنیم .

اگر کتاری نماید ز دستم
دعا کوی توام هر جا که هستم

حضرت منتسلب و الابدعاز باز کتت نمودن از مکتب طرف عصر بوجوه دعوت ملوکانه بارایه دولتی که مخصوصا فرستاده شده بود سوار گردیده بمساین همایون پادشاهی عزت فرموده از حضور باهر انور اعلا

نشود و از مراتب جمعی ولایات شاهانه نیز اطلاع داده شده است .

روز بهشتیه گذشته حضرت منتسلب ابوالحسام السلطنه مکتب مسلماتی تشریف برده وضع تعلیم و تعلم شاکردان مکتب مذکور را ماماشا و از حسن انتظام وضع مکتب و از پیتی تحصیل و تربیت شاکردان اظهار خوشنودی فرموده اند . در آن اثنا ساهی افندی نام از شاکردان در ضمن شکر گذاری و سپاسداری از حضرت منتسلب معتم الیه خطابه بلفت پاریسی خوانده است مناسب دیدیم که صورت خطابه مذکور را در اینجا نقل نماییم .

صورت خطابه

از تشریف فرمودن جناب منتسلب والا خدایگان اعظم و خدیو اجدود افتم مرین دبستان معارف بیازار و از انواع مهر بانها و دنوازیها که در باره ما نماندگان تا کوی و دوخصواه چنانچه جز بیا بر دم برکان روزگار و مایه رونق و پیش رفت کار و کردار است لعل آوردند . مارا همچنان خور سندی و خشودنی رو پداده که از عهده شکر گذاری و ستایشکاری آن تابان در بدن و روان دردی داریم بتوانیم بپردازیم .

بهر جاشوی دولت یار باد
جهان از پیت نکهدار باد

روز دوشنبه گذشته در ساعت شش حضرت منتسلب بحسام السلطنه بجهت دیدن مکتب (رأرت کالج) که در لالی (پک) واقع است به همراهی جناب جلالآب سفیر کبیر ایران و امیر زاده کان کرام و بعضی از اموان بن سفارت کبری و جناب دولقآب شیخ پاشا تشریف برده بعد از ملاحظه فرمودن وضع مکتب و سایر (تلیفون) و (فوتو گراف) و کتابخانه و (موزیوم) یعنی مرغسانه مکتب بصفه بزرگ تشریف فرما شده اند . در آن اثنا مسیوکالوص تریا کبان معلم عربی و فارسی و ترکی مکتب مذکور در ضمن تشکر و سپاسداری در حضرت والا خطابه بلفت فارسی خوانده است که ذیلا تکتاشه میشود . پس از ختام خطابه حضرت والا با تصاق همراهان

در باب عصیان و شورش شیخ عبده که حدود ایران را تجاوز نموده بعضی مرا و دهانش را مورد تیر و غارت نموده است روز سه شنبه گذشته از جانب وزارت جلیله خارجه ایران تکرار اقامه مخصوصی و سفارت کبری اسلامبول رسیده است . از همین تکرار اقامه مذکور معلوم میشود که منتسلب را چنانکه بعضی تکرار اقامه اخبار انصاری اروپا اهمیت میدهند نبوده است . لفظا برای اطلاع همگنان ترجمه تکرار اقامه را ذیلا می تکراریم .

از طهران ۱۱ ذی قعدة
جناب سفیر دولت ایران

دو نفر فرزندان شیخ عبده که (کدری) اقامت داشتند با قتلای جزوه آقا نام که از راهزنیهای مشهور است بنیب و غارت ساوجبلاغ و مرافقه اقدام کرده اند .

برای منع تجاوزات آنان یا آنجا قشون فرستاده شده است .

اگساییکه در ممالک خارجه هسته طبیعت عبادت و حیسانه کردها را میداند . این قریه مجاور ابا دارای اهمیت پست . ذریا مقصود آن آن جزایز و غارت چیری نیست .

چنانکه بجمرد شیدن اخبار ورود قشون از اطراف مرافقه فرار کرده اند .

در این ردیفی گرفتار خواهند گردید .

این وقوعات مشروح را بجناب وزیر خارجه اظهار نماید هر گاه متضی بشود میشود مراتب را اشتهار هم بدهید . من خود نیز منتسلب را بسفاری دولت منضاه که در طهران اقامت دارند اظهار نمودم .

از جانب دولت اوستریا بصداتآب ابراهیم پیک افندی تشریفاتی وزارت جلیله خارجه بکتمطعه نشان (فرانسوا ژوزف) مع پلانکارتیه کوماندوری آن اعطا شده است .

اخبارنامه (انده پادشاهی روم) که در پکرش طبع و نشر میشود بناسبت اینکه پیوسته بر ضد منافع دولت علیه عثمانی مقالات مضرت آری می نویسد از جانب حکومت سنییه عدغن شده است که بمالک محروسه عثمانی داخل

راپەرىنى كوردستان و يەككىتى ئىسلام

لە لاپەرە ۳۱۱ ۋ ۳۱۲ ى ژمارە ۴۱ ى رۇژنامە ى (ئەختەر) دا، كە لەرۇژى پىنجشەممە رىكەوتى ۲۸ ى سىپتەمبەرى ۱۸۸۰، چاپ و بلاوكر اووتەو، هاتوو: " رۇژنامە ى (تەرجومانى حەقىقەت)، لە چاپى شەممە ى رابردوى خۇيدا، سەبارەت بە شۇرشى كوردانى ئېران، وتارىكى تايبەتى بە و ناوئىشانە ى خواروھ نووسيو. لەبەرئەو ى وتارى ناوبراو، رىك لە سۇنگە ى يەككىتى ئىسلامىيەو نووسراو، نيوەرۇكىكى بەرزو راستگۇيانەو دلىپەسەندى لە خۇگرتوو، هەربۇيە بە پىويستمان زانى، كە لەخواروھ، وەرگىرانى دەقى وتارەكە رابگوازين. لەم رووھشەو، بە پىويستى دەزانين، سەبارەت بەم بيروپروا دروستە، كە لەراستىيدا مايە ى رزگارپى و سەلامەتى ئومەتى ئىسلامىيە، بەناوى هەموو زانايان و پياوچاكان و شارەزايانى مىلەتى مەزنى ئېرانەو، پىرۇزىيى و رىزلىيان لەو راستگۇيە بىكەين و سوپاس و پىزانىنى خۇمان پىشكەش بىكەين. هەروھە لە تەواوى چاپەمەنىيەكانى ئىسلام داواكارين، كە پەيرەويى لەم ويست و نىتە تە پاك و مەبەستە رۇشن و درەخشانا بىكەن.

وەرگىرانى وتارەكە

(شۇرشى كوردان لە ئېران)

لە چاپەكانى پىشوو، بەئىنمان پىداوون، كە زانيارپى و تىبىنىيەكانى خۇمان، سەبارەت بە شۇرشەكە ى شىخ عوبەيدوللا و هەمزاغا لە كوردستانى ئېران، لەم رووھە بنووسين. وا لىرەدا، بيروپراكانى خۇمان لەم بارەبەو، دەنووسين: يەكەمىن شت لەم بارەبەو كە دەبىت بىلپين، ئەوئە كە دەبىت بنەماى تىبىنىيەكانمان لەسەر ديدو خالى سەرەكپى (يەككىتى ئىسلام) ەو بىت. بەشىوئەك لەو بروايەداين، كە هەلەو كەموكورتىيمان لەم تىبىنىيەكانە ى

خۆماندا، نە کردووہ. لە شۆپوہیہ کدا، کہ ئە گەر یە کۆپتی ئیسلام بە بنەما وەر بگرن، دیدو تیبینیہ کانمان لە مەسەلە یەدا بە شۆپوہیہ ک روون دە بێت کہ تەنانەت، خودی کہ سانیکیش، کہ بە گرتنە بەری خەیاڵات و بۆجوونی تاییبەت بە خۆیان لەم شۆرپشەدا، بە سوودی و بۆسوودی عوسمانییەکان دیننە بەرچاوی خۆیان، ئەوانە، خۆشیان بە پۆستی دەزانن، کہ هەمان ئەو تیبینیانە بە گرنگی و بایەخیکی تاییبەتەوہ وەر بگرن.

لە چەمکی بە کۆپتی ئیسلامەوہ کہ ناویبرا، دوو رووی لێ دە بێتەوہ، کہ یە کۆپکیان مەزەہیہیہ و ئەوہی دیکەیان سیاسیہ. ئیمە، یە کہ مین جار، روو مەزەہیہیہ کەہی وەردەگرن. دەتوانن بڵین لە حالە تیکدا، هەموو میلەتی ئیسلامی، کہ دانیان بە تاک و تەنیاپی خودادا ناوہو باوہریان بە پڤغەمبەرکەو پەپرەوی لە پەرتوکیکی پیرۆز دەکەن، ئایا رەوا یە کہ تەنیا بەھۆی جیاوازی و ناکوکی موحتەھیدان کہ لە بواری ئیجتہاددا ھاتۆتە ئارا، موسوڵمانان لە حاست یە ک بگەنە ناکوکی و دووبەرەکی؟ ئایا لەو ناکوکی و دووبەرەکییەدا، هیچ سوودیکی ئەوانی تیدا یە؟!

لە بەرئەوہی سەبارەت بە شۆرپشە کەہی کوردستانی ئێران، بە جۆریک رەنگی مەزەہیہی ھەستی پیدەکریت، بە پۆستی دەزانن کہ وەلامی ئەم پرسیارە بە ھیمنی و لەسەر خۆی بدريتەوہ. لە بەرئەوہی کہ شیخ عوبەیدوئلا و ھەمزاعای سەرۆکەکانی شۆرپشە کە، سوننی مەزەہەبن، ھەر وہا خەلکی کوردستانی ئێرانیش سوننەن و لە نیوان سوننەکان و ئێرانییەکانی شیعە مەزەہەبن، کہ لە دیر زەمانەوہ ناکوکی و پیکدژیان لە نیواندا بوو، گومانای لیدەکریت ئەم شۆرپشە ی کہ ئیستاکە دە بیینن، ئاکامی ناپەسەندو خراپی گەورە ی لێ بکەوئتەوہ. بۆگومان، لەم جۆرە ناکوکی و ناتەباییە مەزەہیہیەدا، بۆگومان چاوەروانکردنی قازانجکردن و سوودەرنەگرتن لەوانە، دە بێت لە حیکمەت و پەندە میژووییەکان پرسیم.

کاتیک بۆ حیکمەتی میژوویی دەگەرینەوہ، چ لە میژووی ئاینی مەسیحی و ھەر وہا میژووی ئاینی ئیسلامیش، بابەتی زۆرمان دیتە بەر دەست کہ

پيشانماندهدات، له م ناكوكيانه دا نوميدى قازانچ كه م و به پيچه وانه شه وه، له و رووه و زيانى مه زن ده بينين.

په ندى ميژوويي ټه و نمونانه ي ټاينى مه سيحى پيشانيدهدات، ټايبه ته به ده ركه وتى مه زه به ي پرؤتستانتى و ټه و ناكوكي و دژبه رييه ي كه له م رووه وه له نيوان په يره وانى مه زه به ي كؤنى كاسؤليكي و پرؤتستانته نوپيه كاندا، هاتوونه ته ټارا. يه ك له وانه كه يسي كؤمه لكوژي (سانت پارتيلهي) و ته و او ي ټه و جه نغه خويناوي و ترسناكانه ن، كه سالانپكي زؤر له نيوانياندا روويانداوه. ټه وان، هه موو ټه و جه نگانه يان له پيناوي مه زه به دا كرد، له پاش ټه و توندوتريپيانه، هه مووان له و باوه رده دا بوون كه دوژمنايه تي كاسؤليكي و پرؤتستانته كان، كه هيشتؤته راده يه ك به هيچ شوپوه يه ك ټاشتي له نيوانياندا به رقه رار نايت. ټايا له م رووه وه كه سيك گومانپكي تری هه بوو؟ به شوپوه يه ك، ټيستاكه ش كه سانپك هه ن هوكاري هه نديك له ناكوكيه سياسييه كان و ناته باييه ديپلوماسييه كان كه له نيوان ولاتانى ټه و رووييدا ده بينرپت، به پاشماوه ي هه مان جه نغه مه زه به ييه كه ي پيشووي ده زانن! هه رووه ها بؤ پوچه لكردنه وه ي بؤچوونى ټه م خاوه ن برپا يانه ش، به لگه يه كي چه سپاو له به ر ده ستدا نييه. په ندى ميژوويي له ټاينى مه سيحييدا، له م بابه ته وه چنگ ده كه وپت.

هاتينه سه ر په ندى ميژوويي له ټاينى ټيسلامدا، ټه و به لگانه ي كه له و رووه وه ټاينى ټيسلام پيشانيدهدات، بن حه دو حيسابه. ټه گه ر بؤ روونكردنه وه، ټيپيني ميژوويي ټيسلام بكرپت ده رده كه وپت كه، هوكاري لاوازي و له ناوچوونى ده ولته تي (ټومه وي) و دامه زرانندن و به هيژي خه لافه تي عه ياسي، هه مان جياوازي و ناكوكي مه زه به يي بووه كه له و كاته دا تازه خو ي به رجه سته ده كرد. ته نانه ت دواي دووه مين خه ليفه ي ټيسلام (له ده قه توركييه كه نووسراوه حه زره تي عومه ر كه چي ناوه كه يان لابر دووه! / س) تاكو ټه و كاته ي ناكوكي له نيوان هاوه لاني په يامبه ر ده ركه وت، به دلنيابيه وه، ره وشه كه له به رچاوه. پاش هه موو ټه و جياوازي و

ناکۆکیيانەى موسوڵماناندا رووياندا، پەیکەرى يەگگرتوى ئىسلامى لە بەرپەك هەلۆه‌شاندا پەرتەوازه‌بوون بەسەر چەند قەوارەيەكى تائيفى پاشايەتيدا دابەشبوون. هەموو ئەم جۆرە رووداوه توندوتیژانە، لە ناکۆکي مەزەه‌بەيەوه، سەرچاوهى گرتووه.

وێپراى هەموو ئەوانە، دوژمنايەتیی درێژخايەن لەنيوان هەردوو دەولەتیی عوسمانیی و ئێراندا روويانداوه. ئەو زیان و لاوازییەى كە بەهۆی ئەم دوژمنايەتییەوه بەر تەواوی پایە سەرەكییەكانی ئىسلام كەوتووه، ئایا جیگەى داخ و ئەفسوس نییە؟ هەمان ناکۆکي و دوژمنايەتیی نیوان سونییگەری و شیعیگەری كە هەردوو لای دوچارى لاوازی و دیلیتی کرد، بوو بە هۆكاری ئەوهی كە دەستی بیگانە بگاتە دامینی هەردوولا. لەكاتیكدا، ئەم جیاوازی و ناکۆکییە مەزەه‌بەيە، ئاسەواری فرە دەردناك و كارەساتباری ئی كەوتۆتەوه، ئایا ئومیدیك هەیه كە لە نوێكردنەوهی ئەم ناکۆکییانە، ناکامیكی باشی ئی بەرهم بێت!؟

سەبارەت بە رووی سیاسى (یەكیتی ئىسلام) یش دەلێین: هەركاتیك مەسەلەكانی ئەنجومەنى كۆنفرانسی ئەستەمبول و كۆبوونەوه‌كانی كۆنگرەى بەرلین و تەواوی رهوشی سیاسى گشتی، ئیمەى لە (یەك میلەت...) بوونی جەپانی مەسیحییەت بەناگا نەهینا، پێویستە لەوه بترسین كە ئیدی هیچ بەلاو موسیبه‌تیك ناتوانیت ئیمە لە خەونى غەفلەت بیدار بكاتەوه. ئەوهی روونە ئەوهیە، هەتاوه‌كو دوژمنانى بیگانە، ره‌عیبەتە مەسیحییەكانمانیان بەگژماندا نەكردو لە جەنگی نیوخۆییەوه نەیانگلاندین، نەیانتوانی بەسەرماندا زالین. روودانى شۆرشى دێرینی مەجەپستان و مەسەلەى چاكسازى یۆنانستان كە نیوسەدە پێش ئەم بوو، هەروه‌ها شۆرشى (سلافيیه‌كان) كەهەر لەم كاتەدا روويدا، بەبەلگەى زۆر چەسپاو، ئەم بابەتە دەسەلمینیت. هەركاتیك سەیری ئاسیای ناوه‌راست و قەفقازو (قریم) و قازان بكەین، ئەوكاتە ناکامیكى ناله‌بار كە لەم ناکۆکییە مەزەه‌بەيە سەرپه‌لداوه، تێدەگەین. هەر كاتیكیش ئەم سەیركردنە

به چاويکي پر فرميسکی خونينه وه بوو، ده تانين بليين که خاوه ني ته و چاوه غيرت و هه ست و سوزي ئيسلاميانه ي هه يه. وپړاي هه موو نه وه ش، ناي دوزمني دين ده توانيت روژي سه رکه وتن زنده تر له و روژه بينيته به رچاو که بينيت په يوه نديي دوستانه مان له گه ل ده ولته تي پايه به رزي ئيراندا تیکده چیت! چه مکی دوزمني دين که له قسه کاني خو ماندا به کاریده هيئن، ناييت بيته هوی ده مارگيري مه زهه بيمان) چونکه له به رامبه ر نه وانه هيشتا له نه وروپا، وشه کاني (نه وروپاي کريستياني) ده بيستين. زنده باري نه وه ش، ناگداري نه وه ين که يه کپک له سه روک وه زيرانه کاني نه وروپا چه ندين جار وتويه تي که (موسولمانان هينده ي به رازنيک ئيعتباريان هه يه). خاوه کرده، نه وانه ي ناره زووي وپړاني و له ناوچووني ده ولته تي پايه به رزي عوسماني ده کن، ناي ده تانن هيج چه سپاوي و به رده وامي ده ولته تي ئيران مسوگه ر بکه ن؟ زور به داخه وه!

هيج گوماننيک نييه که نه وان چ مه به ست و ئامانجه ليکيان سه بارت به ويلايه ته کاني قارس و باتوم و نه رده هاني ئيمه هه يه، هه روه ها سه بارت به به شيک له هه ريمه کاني ئيرانيش هه يانه. له وه ش تيپه ريت، نه و هه ريمانه ي که تاوه کو ئيستا بيگانه کان له ئيرانيان داگير کرده، ناتوانريت که له هه ريمه داگير کرده کاني ئيمه که متر بيت. پيويست به وه ناکريت که بوتريت، خاوه کرده، هه رکاتيک گلا دستون (سه رهک وه زيراني ئينگلستان) نه نه دول بکاته هاوشيوه ي هندستان، دوخه که به شيويه ک ده بيت که به شيک له هه ريمه کاني ئيرانيش به خو يه وه راپيچ ده کات. چونکه، پازده مليون موسولماني ئيران، ناتوانيت له شه ست مليون موسولمان و دو سه د مليون مه جوسي هندستان زنده تر به هيتر بيت. ده بيت بير له وه بکريته وه، که هه ريمه کاني (قازان) و (قريم) و داغستان و گورجستان و ئاسيای ناوه رپاست و هندستان و نه فغانستان و نه واني ديکه، به چ شيويه ک که وتنه ده ست دوزمن. پيويسته به وردبي و په ندوه رگرته وه سه رنج له وه بدريت که زياتر له سي سه د مليون خه لکي نه م هه ريمانه، چون که وتنه

بندەستی دەولەتی ئینگلیزو روس کە ژمارەى دانشتووانى خۆيان تەنيا بریتىيە لە شەست ملیۆن کەس؟ ئایا رەوايە کە ئەم ھەموو خەلکە لەژێر دەستی ئەواندا بۆمبەنەو؟ چ شتێک ئەوانى مەحکومی بۆگەنەکان کردووە؟ بۆگومان دووبەرەکی و ناتەباي! ھەرکاتێک ئێمە ئەمە لەمەڵ دەولەتی ئێراندا تەباين، پێکەووە دەبينە يەک دەولەتی ئىسلامى گەورە کە بەھەردوولا دەبينە زیاتر لە چل ملیۆن کەس. ئەوسا پاسەوانى ماف و سەلامەتی يەکترو ئەوکات خاوەنى ھێزى تەواوى خۆمان دەبين.

خۆ ئەگەر مەبەستمان پێشکەوتن و خاوەندارێتی لە پاراستنى مافەکانى خۆمان نییە و ئارەزووى ئەو دەکەين لە تەواوى لاوازی و داماویدا بژين و دەرگای ھەرئێمەکانى خۆمان بەرووى دوژمناندا والابکەين، ئەوا پێویستە دیسانەو سەرلەنوێ ناکۆکى سونییگەرایی و شیعییگەرایی بەرھەبێدەين و ئەوکاتەش لە ماوەى دوو سائدا، تەواوى مێلەت و حکومەتە ئىسلامییەکان دەکەينە مەحکوم و ژێردەستەى حکومەتە ناموسۆلمانەکان و ھیچ کێشەيەکیش نایێت!

ئەگەر ئەم زانیاری و تێبینیانەى ئێمە لەلای خاوەن غەیرەتانى موسۆلمان وەک شتێکی نزیک لە راستییەو دەبينرێت، ئەوا دەبێت بە گشتى خوازیارى ئەوە بين کە مەسەلەى شۆرشى کورد بەزوتريين کات دامرکینرێتەو. ھەرودھا لە ھەردوو لاشەو ئەو لە سەرۆکەکانى کورد بگەيەنرێت کە بەکوشتن و تالانکردنى يەکتري، بەرژووەندى و سەلامەتى جەھانى ئىسلامى نایەتەدى، بەلکو پێویستە ئێمە لەھەمبەر ھەر رووداویکدا، ھاوکاري يەکتري بکەين.

ئایا مەسەلەى (ئارنەئوتەکان) ی لای رۆمیلی، ناتوانیت بۆ ئێمە سەبارەت بە يەکیوون و تەباي، وانەو ئەزمونێکی باش بێت؟

لەکاتێکدا لەنیو ئەواندا، سەبارەت بە دوو بەشى گەورەن، کە بەشیکيان سونییە و ئەوێ تریان بەکتابیە (جۆرێکە لە شیعیتی) و تانێستاش بە ھیچ شۆبەيەک جیاوازی مەزھەبىیان نەکردۆتە ھۆکارێک بۆ ناتەباي و دووبەرەکی.

تەننەت ئاسانە كە لەگەل ئارنەئوتە كرىستيانىيەكانىشدا، لەژىر ناوى قەومىيەتدا، دواجار يەكئىتى خۇيان بەينەدى و لەپىناوى پاراستى مافى رهواى خۇياندا، بەشپوهيهك پىداگرىيان كرددوه كه مایهى ئافەرىنگردنى دۆست و بىگانه بوون.

ئەى موسولمانان، ئەى بروداران، كاتى ناكۆكىي و دووبەرەكىي تىپەرى و كاتى يەكئىتى و تەبايىه، پىويستە بە بايهخهوه بروانىنه يەكبوون و بۆ ئەو مەبهسته كارىكەين، تاكو لە كۆتاييدا پەشىمان نەبىنەوه كه دواجار پەشىمانى سوودىكى نايىت."

بولتز .

طم ایشی بدانه جبقاران
دیپلومیایی ایچون نه
نه قدر غضب اسامک
انلرده معاهداده قبول
ی . انسالرک ماملکلیک
ان واقوی حیوان سو
بنلر ده تقصیده بولانله
دانه چیقوب درس عبرت
لمش ایدی
حظله من
را نه تبدیل لسان !

ولایات متشازه

نشر بن اول افرنجیک اون بشی کونی
بترسبور غدن چکیلان ر تلغر انقصاده مالنه
کوره بلغارستان بر حکومت باقده می تابعی
فخضده شهر مذ کورده قره ولوف ابله
بر طرفدن موسیو غوزز ریغ ابله موسیو
بولیا قوف بنند دیکر بر طرفدن ابدیلان مذاکراه
نمن بر نتیجه حاصل اوله مامشدر . موسیو قره
ولوف دهها مساعد شرطه نالیت ابدیله
مسقوه شهر یه عز بیت اتمشدر .

بند مخصوص

کوردستان اراده عصبان

سیح عیدالله ابله جزء اناضل اردستان
ارایده اشاع ابلدکاری عصبان حقدده کی
ملاحظه نمیزی و اضعا سردایله جگیزی بولدن
اول وعد اتمشیدک .
اولا بولده ابدیله جک ملاحظه سائک
اس اساسی اتحاد اسلام نقطه نظری اولتی
لازم کله جکنی اعتقاد ابله ابدیله خطا اتمامش
اولورز غشده بز .
اگر اتحاد اسلام بومسئله ده نقطه نظری
اخذادار اولر ابدیله اوزر نه نالیدله جک
ملاحظات اولانده وضع یالیدک

بر سطح بیرون بر برده عن اولوب قالدله
یه شبه ابدیلورمی ؟ حالا بولکون اورو پا
دولتلی اره سنده کور بلان مابنت بولتیقه
و دیپلوماتیقده کور بولکون دخی مذهب
بحار هاری زماندن قاله بر بقیه خصوصت
مقتضای اولدیننی اعتقاد ابله ابدیله
اعتقادلی حکم ابدیله میور .

حکمت ناز بجهتک دانت اسلام بجه
ارائه ابدیله مثال ایسه خدمت نه ساقم
در . تاریخ اسلام بر کوز کوزدر بجه جک
اولور ایسه کور بولور که ده اولت امو به تک
ضغیله خلافت عباسی تک نشکته یاردم ابدن
شی هنوز یکی نشکله باشلابان مذاهیسه و

مخالفت اولدیننی وحی حضرت عمر (ع)
اندن من صکره اصحاب کرام اره سنده
نظوره کلان مخالفتیه قدر نظریک بالطبع
واره جعی کور یلوب ابدن صکره ایسه
هیئت متعده اسلامینی باره پاره اتمک
ویجه طوائف ملوک اره سنده اقتصاده قویعی
کئی انقلاب عظیمه دخی هب ارتق اشکارات
بدانه جفان اختلاف مذاهدن نشأت
ابدیکنه شهه قانز .

باندولت عثمانیه ابدنولت ارایه اره سنده
وقوعه کلان امار عظیمه ده عناصر عمومی
اسلامیه تک بکدیگری علیه نه تاجی ابله وقوعه
کلان ضعفک هب وجود اسلامه طاری اولسی

شود بر صیغه فاعله حصولی است و این صیغه
همچو با اختلاف نزدیک شدن بشده در لوبه پنجمه
حاصل اوله جفتی زه امید اندره به جنگ
نمرد ؟

صورت سیاسی کلمه : عالم نصرانی
بنگ « ملت واحده اولمقی
درجسته بر مقدمه اتحادده بولندینی اکر
استابول قونقر انشوری و برلین قونقره لوی
وسائر احوال عمومی سیاسی زه ا کلامه
مامش ایسه بونین صکرده هج بر بله ننگده
ا کلامه بدجندن بحق قونقره لیدر

اهدای خارجه نرم گندی نعه من بولنان
اقوام نصرانی به اهرمنی و زوب عصیان
بچاره اقامه اشجه نرم علیه غلبه
ایده دگرگینی نامصرله چه مقدمه بچارستان
عصیانندن بذا الله باریم عصر مقدم بوانستادن
اصلاحه و بوزمانده اسلاول قیامده
کنجه به قدر و پنجه و فویات و انقباضات
اثبات المثلدر . هله عناصر اسلامیته
افزاینندن حاصل اولان نتیجه لوی کورسک
ایچون اسیای وسطی الله فریم و ترخان
و قفقاس جهتلر به عطف اولنه جتی بر نظر
کفایت ایدر . و نظرده باش بر نه قان صا
چاقی رکوز بولنه بلور ایسه اوکوزک
صاحبی جیت اسلامیته دن محرومدر به محکوم
انکاره اصلا دد اقبالیدر

ورعیه انک ایشندن به دکلدر
ا کر بوملاحظا فیمز جیت اسلامیته بانی
زنده بحق کور بلور ایسه جله مز آرزو
ایغلی زکه شو کرد قیامی بر ایاق اولن تسکین

هر اکی طرف کردله تفهیم اتمیلدرکه
منفعت و سلامت اسلامیته بولنه بکدیگر بوی
فرقه حصوله کلیوب بلکه قدر لولو قویانه
قرشو حاضر لانیق لازمدر .

روم ایلنده ارنا اولدک انحصاری لورنگ
اولغه کتبات ایتوروی ؟ انزل ایچنده دخی
بکشاییلر الله سنلر کی اکی فرقه عظیله مذهبه
واریدر . هج بر مخالفتی کور بلوروی ؟
فوجدر ان اولدر ا عشق اولسون ا بینالا
سلام مخالفت شو به طور سون حتی اتحاد
ایچون بالکر ارناود قومیته منسوب اولمقی
کفایت ایدرک اسلاوی خرمستانی به فرندا
نجه دسته ال الله بر مشر و ایشنه بصورتده
حقلی دهوالر بینی زویجده بولمشلدر .
ای اهل اسلام ا ای اهل ایمان ا اتفاق
و شفاق زمانده اولد یغیری بلکه اتحاد و اتفاق
زمانده بولند یغیری بل بوتک اهمیتله کوز
اوکنه الفریق ا کا کرده طور اهللم . زیرا
دامت هج کسه به فائده بر مامشدر که زه
دخی ورسون ا

تعالی شو موجه بر کونه نفاق
اولدضه یقین حاصل ایا
نمعالندن زبانه بولجی الصی
سالم اوله میده جفانن رسانده
عزتلو حسنی بله ایاق
رفتلو اجدیک معرفتله
اجرا قیلان کشف اولوز
جسامنده کور تحصیل
مقداری تعیین ایتدر بلرنگ
فقیه و النی و موروی و ایدر
مکملان تعمیر ابدلدرکه بولجی
ایه بار بولنده اداره نرم
وصایا اجرا و از بار اولمش
غزته بیله به نشری تنفا

احوال عمومی
ناخبات غزته می روس
دولتوروی الله مروی او
هم اوله فریق تلقی ایدر مش
اتحادی طرفداری اولمش
بر نسیک نصیاحه تعیین
پترسبورغ سرانده افرا
امانک زویجی بحق اولده
نکاسک سیاسی سبجه اهدا
بیان ایدر

اروپ از جانب باغلی پنجاب ولی رضا پاشا بواسطه تلنگراف دستور العمل مؤکد داده شده است که در بارهٔ وقع اشکالات سعی اقدام نماید. علاوه بر آن موجب المانیات مخصوص خود میگوید. بعد از خالی شدن اولنگرن تاورود قشون قره‌ملاغ چندفوج از عساکر شاهانه در آنجا اقامت خواهد نمود.

وایور همایون (مقدمه نصرت) شبسه شنبه گذشته از درمعات حرکت نموده بجنای قلعه عزیمت کرده است.

اخبارنامه (فردیوسفور) میگوید که از جانب حکومت سنیه دستور العمل داده شده است که عساکر احتیاطی المانیای (پایه) و (ترحال) مسلح آماده باشند.

(سیو و بنو) ترجان اول منقارت اوستریا که از چندنی باطنرف مانوفا در ملک خود بود ایزروها برکنته بدرمعات وارد شده است.

ازقرار یکه مسوع شد از جانب وزارت جلایه جنک دستور العمل داده شده است که افواج مقدم و ناله (قلعه سامانیه) بزیر سلاح آورده شده اند آماده داشته شود. و نیز در این زدیگی مقررات از جانب دارهٔ لوازم بعینت حمایت از قبیل اسلحه والیسسه وغیره که برای آنها متقاضی است با آنجا فرستاده شود.

(ترجان حقیقت)

اخبارنامه (ترجان حقیقت) در نرضهٔ روز شنبه گذشته در باب شورش اراد در ایران مقالهٔ مخصوصی بنام ذیل نوشته بود. چون مقاله مذکور محض ملاحظهٔ منافع اتحاد اسلام نوشته شده دارای مضامین بلند حکمت و نوکت دلبند حقیقت جوئی بود مناسب دیدیم ترجمهٔ آنرا عیناً در ذیل نقل نماییم. و در این ضمن واجب دانستیم که منشی مقاله مذکور را بدین اصابت رای که فی الحقیقه بزرگترین مایهٔ نجات و سلامت است اسلامیه است. بنام عموم دانشمندان اسلام خصوصاً خردمندان و نکته شناسان ملت معظّمهٔ ایران تبریک و تهنیت کفشته ادا الحقی و تشکر و سپاسداری نموده ضمناً عموم مطبوعات

اسلام را برای پیروی این نیت پاک و مقصود تا نیک دعوت نمایم.

ترجمهٔ مقاله شورش ارکاد در ایران

در باب شورش شیخ عبید و جزه آقا در تحت کردستان ایران در نرضه‌های پیش وعده نموده بودیم که در تالی بابات و ملاحظیات خود ما را در این باب خواهیم نوشت. اینک معتقدات خود ما را در این باب می‌نگاریم.

تخت هرگاه بگوئیم که در این باب اساس ملاحظیات باید مبتنی بر نقطهٔ نظر اتحاد اسلام باشد چنان اعتقاد داریم که تقصیری در ملاحظیات خود نموده‌ایم. در صورتیکه در این خصوص نقطهٔ اتحاد اسلام مطلع نظر بشود ملاحظیات این مسئله بصری وضوح حاصل میگردد که خود کسانی که به پیروی پارهٔ خیالات و افکار خصوصی در این شورش نفع و عدم نفع عقابان را تصور میکنند خودشان لازمی بینند که همین ملاحظیات را یک اهمیت خصوصی تلقی نمایند.

از کلمهٔ اتحاد اسلام که ذکر شد دوشق حاصل میشود که یکی مذهبی و دیگری سیاسی است. پس ما را است که نخست وضع شش مذہبی را پیش نهاد نماییم. تا اینک گفت در حالیکه همه ملت اسلامی که بوحادیت خدا اقرار نموده یک پیغمبر ایمان آورده و پیروی یک کتاب مستطاب را میکنند آنگاه و است که تنها همهٔ یار و ماینت و اختلاف بجهتین که در امر اجتهاد بیان آورده اند باید یکدیگر در مقام تفاه و شغاف بر آید. آیا از این تفاه متعنی در وضع دین آنگاه حاصل میشود؟

چون در باب شورش کردستان ایران نوبی رنگ مذهبی محسوس است لازم دیدیم که جواب این سؤال بصیر و تانی داده شود. زیرا بر تاسبت اینکه شیخ عبید و جزه آقا رؤسای اهل شورش سنی المذهب هستند و علاوه بر آن اهالی کردستان ایران نیز سنی هستند و در میان آنها و ایرانیانیکه شیعی مذهب هستند از زمانهای قدیم افکار مخالفت و مخالفت برقرار بوده است. مقتنون است از این شورش که هنوز قسمه اندر می بینیم تا بیخ بزرگ تا کوار حاصل گردد. و در اشکال آنکه نه ماینت و منافرت مذهبی تصور متعنت و عدم منتضات آنرا بدون شبهه باید از حکمت تاریخی سؤال نمایم.

و تکیه بحکمت تاریخی بازگشت نمودیم. تاریخ دیانت نصرانیه و هم تاریخ دیانت اسلامی خلی مواد معترضهٔ بسیار مهم در این باب بمانشان خواهد داد که از این منافرت امید منتعتم نمودن سهل است که بالعکس راجع شدن خسارات بزرگتر از مضایبه خواهیم دید.

حکمت تاریخی صالحی را که از دیانت نصرانیه نشان میدهد عبارت از ظهور ردین پروتستانی و ماینت و خصوصیتی است که همین وجههٔ در میان پیروان مذهب قدیم کاتولیکی و پروتستانیهای تازه وقوع آمده است. که از جمله است قضیهٔ قتل عام (سنت پارلیسی) و سایر جنکهای بسیار هولناک و خونریزانه که سالهای سال در میان آنان برقرار بوده است. همین این جنکها را در راه مذهب کرده اند که پس از همهٔ این خونریزیها همه را اعتقادان بود که کاتولیکها و پروتستانها با هم دیگر در جههٔ دین شده اند که به هیچ وجه صلح پذیر نتوانند شد. آنگاه کسی را در این باب شبهه بخاطر وارد نماید؟ حال آنکه بعضی کاتبان اکنون نسبت به ماینت و یونیتی و مخالفت دیلیو ما مینی را که در میان دولتهای اروپا دیده می شود بنیهٔ همان جنکهای مذهبی میدانند. و برای بطلان صحیح این اعتقاد دلیل محکمی هم در دست نیست. حکمت تاریخی دیانت نصرانیه از این نظرات دستگیر شد. آدمی بحکمت تاریخی دیانت اسلامی. دلائلی که دیانت اسلام در این مواد نشان میدهد منطرح از حد حصر و حساب است. اگر تاریخ اسلام در میان اصحاب کرام ظاهر شد بطبع در پیش نظرها است. و بعد از آن همهٔ اختلافاتی که در میان اسلامیان بوجود بیوسو هیئت مضمهٔ اسلام را از هم دیگر متفرق ساخته بطواف الملوک قسمت نمود و سایر آنکه نه انقلابات بزرگ همی از اختلاف مذهب ناشی شده است.

علاوه بر آنها خصامات طولانی که در میان دولتین عثمانی و ایران وقوع رسید و خسارات و ضعیفی که از این خصامات بر عرصهٔ عمومی اسلام وارد آمد آنگاه ای کفایت است؟ همین منازعات

سنى كرى وشيى كرى است كه طرفين را گرفتار
 ضعف و خسارت نموده باعث آن شده كه دست
 قتل و تېسلف بپاىه بكر بيان هر دو طرف رسيد.
 در صورتيكه از قديم اين اختلاف مذهب و قوايت
 بسيار دردناك را نتيجه داده است آيا از تجديد
 نمودن اين اختلاف ايمان داريم كه نتيجه خوي
 حاصل خواهد شد ؟

درباب شق سياسي اتحاد اسلام هم ميگويم
 هركاه مسائل اجمن كوتراى اسلاميون و مجالس
 كوتكره هاى پرين و سارسر وضع سياسى عجمي
 مارا از ملت واحد (۱۰۰۰۰) بودن عالم
 نصرايت آگاه نكرده است بايد ترسيده كه ديكر
 هيج بلا و مصايب مارا از خواب غفلت بيدار
 نتواند نمود . و اين يي واضح است تا اسماى
 بپاىه تبعه عيسوي مارا بر ماشورا نپندم چنجهام
 داخلي مارا گرفتار نموده اند تا نواسته اند اما
 غلبه نمايد . همن هرزه را وقوعات شورش
 قديم جيارستان و مسمله اصلاح يونانستان كه
 بپاىه تبعه عيسوي مارا بر ماشورا نپندم چنجهام
 كه در اين جزو زمان واقع شد . بلائال بيار بحكم
 ايتاى كرده است . درجه نايغ ناكوارى را كه
 از اين اختلاف مذهب ناشى شده است هركاه
 نظري بسوى آسباى ميايى و قهتاز و (فرقم)
 و قران پيندازيم . خواهيم فهميد . و صاحب
 اين نظر هركاه از پده بجاى مرشك خون
 ياشد روا است و صاحب آن چشم را توانيم كفت
 كه داى جيت و غيرت اسلاميه است . با هم
 اين سال آ دخن دين را روزى فيروز تر از آن تصور
 توان نمود كه پيندازه شمشه مناسبت دوستانه ملا دولت
 عليه ايران كميته شده است . كهله دشمن دين
 و آ كه در ميان نصيرات خود آوردنم جل بر تعصب
 مذهبي ما ياباى كرد . ز را در مقابل آنا را و روي
 كالت (اروپ كره يدهن) يني (اروپ نصراى)
 راهنوز ميشويم . علاوه بر آن ملام داريم كه
 يني از ترس و زراى اروپ بارها كشته است كه
 (مسلمان بنده كرازاى اختيار دارن) خدائى
 نكرده آنانكه خرايى واضح ملال دولت عليه
 عقاير را آرزو نمى هشتند آيا دولت عليه ايمان را
 از بها و دوام خاطر جعي خواهد داد ؟
 هيات !

هيج شبهه نيست مناصبى را كه در باره
 ايلهاى فارس و باطوم وارده ان ماداشند

درباره قسمتي از ممالك ايران نبر دارند .
 گذشته از آن مالكي را كه تا كنون بپاىه كنانك از
 دولت ايران غصب نموده اند بايد كتر از ممالك
 منصوبه ما بوده باشد . جاي سخن نيست
 كه خدا نكرده هركاه كلادستون (رئيس وكلاى
 انگلستان) سمت انگلولى را پوضع هندوستان
 بياورد اين وضع راى قسمتي از ممالك ايران نبر
 آماده خواهد نمود . ز را پازنده مليون نفوس
 ايران بيشتر و قويتتر از شصت مليون مسلمان
 و دو بيست مليون عجم هندوستان توانه شد .
 بايد شيال نمود كه قطعات (قران) و (فرقم)
 و داغستان و كرچستان و آسباى ميايى و هندوستان
 و افغانستان و غيرهم بپدام وسيله نصرف دشمن
 آند . و بايد بصيرت و دقت نظر كرد كه ز ياده
 بر بيست مليون نفوس را كه در اين قطعات هشتند
 دولت انگليس روسى كه همه نفوس خالصان
 تنها عبارت از شصت مليون است چگونه محكوم
 خودشان نموده اند . آيا روا است كه اين همه
 نفوس در زير تير ميشان بماند ؟ چه چيز
 آنا را بر محكوم بپاىه كنانك نمود ؟ بلايشه نفاق .
 و عدم اتفاق ؟ هركاه ما امروز با دولت عليه
 ايران اتفاق نمايم يك دولت بزرگ اسلامى
 ميشويم كه دوجزو آن ز ياده بر چهل مليون نفوس
 ميشود كه در نگاهدارى حقوق و سلامت بديكر
 آقوت داراى قوت كافى ميشويم .

هركاه مقصودمان ترقى نمودن و داراى حفظ
 حقوق خويش بودن نيست و آرزوى آن داريم
 كه بپاىه عجز و مسكنت زيبت نموده ابواب
 ممالك خود ما را بر روي دشمنان باز داريم لازم
 است بازخا صمايت سنى وشيى بودن را تجديد
 و رويج نمايم كه در اين حال در ظرف مدت
 دو سال عوم ملل و حكومات اسلاميه را تابع
 و زبردست حكومتهاى غير مسلم نمودن تقلى نيست
 و هيج اشكال هم ندارد .

اگر اين پسانت مادر زند صاحبان غيرت
 اسلاميه زنديك بصواب ديده شد بايد عجم آرزو مند
 اين باشيم كه اين مسله شورش اكرا ر بود ترين
 و جسي نكسكين بشود . و از طرفين بايد روساى
 اكرا را هم ما يده كه خانه خرابها بكشند و بيارت نمودن
 بديكر متفق بر عالم اسلاميت ما وارد نميشود بل مارا
 لازم است كه در مقابل هر كونه وقوعات از يديكر
 يارى نمايم .

ايماسله : از ناؤدهاى مستور مابلى در خصوص
 اتفاق رى ماسر مشق خوي نميواند بشود ؟
 در فرقه بزرگ هشتند كه سنى و قيسى بپاىه نايى

(نوبى شىي) است و تا كنون بهنج وجه
 اختلاف مذهب را مابىه نفاق خود نموده اند سيل
 است با ز ناؤدهاى عيسوي نبر تنها مناسبت نام
 قويت ايت اتحاد را داشته براد ر واردست
 بدست همدبكر داده در نگاهدارى حقوق
 مشروخ خودشان ايتاى فترده اند كه بدينيوسيله
 طرف تحميمين دوست و بپاىه كرده اند .

اى اهل اسلام ! وى را باب ايمان ! زمانهاى
 نفاق و شقاق كشته حكام اتفاق و وفاى است
 احتيايات اتحاد را بنظر اهميت بايد بدو از روى عمل
 بايد كرد كه در اكثر نتيجه نسيوم كه پيشاني آخر
 سوي ندارد .

روزنامه (وقت) ملاحظات اخيرا كه در
 دونهضه پيش نوشته و روزنامه هاى يك اوغلى
 هر دو مقام تصديق مالك ملاحظات برآمده شرح
 و بسطى داده اند در اجال در روزى خود بطور
 تعرض نگاهشته است . ولى در مالتيكه رفائى
 ترك خود را مثل جريده حوات و مانند آنرا
 كه بسيار دورى از سنى و حقيقت و انصاف جسيستند
 بوجه مودى علمن و اندرز نكرده در هر حال لازم
 است در نتيجه آينده ماه در انجام سخن را بسطى
 بدهيم و معلوم كنيم كه شرف چيست و محل انساب
 شرف كيست .

اينروزها در دارة وزارت جليله جنك براى
 تسريح كارهاى اراب رجوع كوميوني تشكيل
 شده است . از جانب وزارت مشا را اليها
 بكميسيون مذكور دستور العمل مكد داده شده
 است كه بس از اين امورات اراب رجوع را بدون
 تاخير و تعويق رسيدى نمايند .

اخيرا بنام ميو بسند احتمال كلى هست كه
 از جانب دولت انگليس (مسيو ناير فرانسز)
 بچاى مسير كوش سفر د دولت مشار اليها سفارت
 اسلامبول معين كردد .

شیخ عوبه یدوللا و مارشیمۆن

ههروهها له لاپهه ٣١٥ی ئەم ژمارهیهی رۆژنامهی ئەختهدا، نووسراوه:
" ههواننامهی (ناردو بسفور) بهگۆیهری نامهیهکی پهيامنێری تهبرێزی، که له
پینچی هه مان مانگی سێپته مبهردا (١ی زیلقیعهه) له تهبرێز نووسراوه، دهلیت:
ئهم رۆژانه له تهواوی ئێراندا، رووداواگه لێک که بایه خه هه بیته، بابه ته
شۆرشی کوردانه. ئەم شۆرشه له ولایه تی سابلأغ ده رکه وتوووه که سنووری
جیاکهره وهی نیوان کوردستان و نازهربایجان، ههروهها گهره ترین هۆکاری ئەم
شۆرشه حاکی کوردستان بووه.

بری باج له کوردستاندا بوو خۆی قورس بوو، حاکی ئه وئ هیشتا خوازیار بووه
که برێکی زیده تریشی بهاویته سه ری. له بهرته وه، ژمارهیه ک له کوردان به و هۆیه وه
خۆیان له باجی سه پینزاو به دوور گرت. حاکم داوای له یه کێک له سه رۆکه کانی
کورد کردوووه که بۆچی ئاماده نین باجی داواکراو بده نه حکومه ت، سه رۆکی کوردان
وه لآمی دابوووه که ئه و باج هشی دانراوه نایده ن. حاکی ئه وه شوینه به چه ند
وشه یه ک هه ره شه ی کردبوو، وتبووی: هه ر کاتی ک ئاماده ی دانی ئه و باجه نه بن،
ئه و سه ری سه رۆکه کانی کورد ده په رنێریت.

له بهر ئەمه، بهگۆیهری فه رمان و فه توای شیخ عوبه دوللا، دوازه هه زار
کهس له کوردان که به تفهنگی (هینری مارتینی) چه کداربوون، ئه وان ه ی که
له داوی جهنگی عوسمانی-روسی، له هه لاتوووه کانیان سه ندبوو، له ژیر
فه رمانده یی عه بدولقادی کورپی شیخ عوبه یدوللا، به ره و سابلأغ کشابوون.
ههروهها، (مارشیمۆن)ی رابه ری رۆحی (نه ستوریه کان) به کۆمه لێکی خۆیه وه
به کوردانه وه په یوه ستبوو، شاری سابلأغیان بن ه یچ رینگری و به رگریه ک گرتوووه.
هه رچه نده ده وتی ت که کوردان له و شاره دا کوشتارو تالانیان کردوووه، به لآم
ئه و قسانه به به لگه و لیکۆلینه وه، نه چه سپاوه.

ئەگەرچى لەلايەن حكومەتى ئازەربايجانەو، رۇژانە سوپا بۇ رووبەپووبوونەوھى كوردان رەوانە دەكرىت، بەلام سوپاى بى فەرماندە چى لەدەست دىت؟ چەك و تەقەمەنى سەربازانى ئىران، تەنيا برىتییە لە كەمپىك گولەو تەفەنگى چەخماخدار.

ھەرۇھە، لە ولايەتى (خوى) یش، سەربازانى ئىران بە فەرماندەبى تەيمور ناغا نىردراون. ھىشتا ئەو سەربازانە نەگەيونەتە ئەو شوپىنەى شۇرشەكەى ئى ئەلگىرساۋە. تەيمور ئاغای ناوبراۋ، يەكپىكە لە فەرماندە شارەزاۋ بەناۋبانگ و ئازاكانى ئىران.

ھەۋالى ئەم شۇرشە تاۋەكو ئىستا بە ئەعلا حەزرتى پاشاى ئىران نەگەبىشتوۋە. شتىكى چاۋەرۋانكراۋە كە سەربازانى ھەلپژاردە و تايبەت بۇ سەركوتى ئەو شۇرشە دەنىردىت، بەلام ئىستا لە ئازەربايجان ، رووداۋى نالەبارى گەرە لە نىۋ خەلكەكدا دەگوزەپت.

حاكى مەراغە، لەترسى نىكبوونەوھى كوردان ھەلاتوۋە ھاتۆتە تەبرىز. حاكى ناوبراۋ، سەبارەت بە جولانەوھەكەى كوردان، ھەۋالى فرە تۇقىنەرۋ ترسناك دەگىرپتەۋە.

كوردان، بەنيازى پەلامارى شارەدى (بناب) كە پازدە كىلۆمەتر لە تەبرىزەۋە دوۋرە، ھېرشىيان بردوۋە و پاش ئەۋەى سەدو پەنجا كەسىان ئى كوژراۋە، شارەدى ناوبراۋيان گرتوۋە پاشەكشەيان بە سوپاى ئىران كردوۋە. ھەرۇھە دەستيان بەسەر چۈار تۆپى جۆرى كۆندا گرتوۋە لەۋى كوشتارو تالانىيان كردوۋە ژن و مندالىيان بەدىل گرتوۋە.

ئەگەر جەلەۋى كوردان نەگىرپت، بەو نىكانە ھېرش دەكەنە سەر تەبرىزىش. "

اجناس تصاقی فاحش پیدا کند و از ظرف و هر بلد که ممکن بوده و میتوانست نام غلوارد اصفهان بخود نام که شاهها بصیرت و تنگی نبیند و مثل سایر بلاد امر معیشت بر شاهها سخت نشود بلکه بجهت احتیاط همیشه جنس یکسال یاد و سال شاهها بر آورد کرده و از ولایات و محلات بعبده وصل و حمل بشنوده و در اسباب موجود میکشاند ام که مبادا بکوفتی در این ملک نیز مانند ملکههای دیگر کرانی یا غصبی پیدا شود و امر معیشت بر شاهها که در حقیقت عیال پادشاه جبهان پناه و برادران منید سخت کرده نه تنها معاشرا بلکه سایر بلاد متعلقه بخود را بخصوص (رزد) که سال گذشته از شدت قحط و غلا اهالی آن مندر بپلاکت بودند در گال زجت و منعت اهتمام کرده بکشاداشتن تنگی و عبرت باقی باشند اکنون هم که از سفر عبرستان هشتم بفر اقبال اعلیحضرت شاهنشاهی و ولی نعمت آذوقه یک سال شاهها بر آورد کرده در ایام موجود گذاشتام که اگر العیاذ بالله عبرت و تنگی برای شاهها پیدا نشود و کسی در جنس ما محتاج سالیانه شاهها حاصل کردد بچنگ از موشها داده و سخت کرده شود که از این جهت آسوده و مطمئن بماند .

و بجهت نظم و لایت و ملاحظه آسایش و امنیت و دفع فساد اگر چه از هر جهت کمال نظم و امنیت حاصل است ولی بعضی ملاحظه احتیاط سرباز و سوار با سایر ملوک آن حاضر و آماده نموده و بر یکاشتهام .

و بجهت رسیدگی بمطالب و عرایض و اجرای احکام شرعیه و عرفیه و قربالخان میرزا سلیمان خان منشی باشی را که بصفاقت و درستکاری آرزومندم تا ببالحا حکومتی مقرر داشتهام که همه دوزخ از طوع آفتاب الی غروب در دیوانخانه عدلیه حاضر شده بر عرایض و مطالب شاهها رسیدگی نماید .

و اما حقوقی که شما دارید اول آن است که در اجرای اتناملات ملکیه و احکام پادشاهی پیوسته باین مراهی کرده و اگر همی برین بجهت بوده مرادلات و راهمنی نموده اید باین واسطه ملک منظم و احکام بنهر عدل و درست و حکم و عوم اهالی آسوده و خرم گردیده مایه خوشنودی و مین قلبی اعلیحضرت اقدس همایون شاهنشاهی شد و این

معنی باعث اعتبارات کلیه و از دید ادارات حکومتی گردیده البت چندین ملک و کشور را محول بکف کفایت من فرمودند .

حق دیگر شما این است که در اجرای اوامر و نواهی شرعیه و لوازم دینیه مواظبت و اهتمام نموده و مصالح امور دولتی را نیز از دست نداده در صدد ترقی دولت و تکمیل مصالح مملکت بوده اید این مطلب مسلم و معین است که درین دولت هر دو توانمند درین دولت قوام تکمیر دولت بدون قواعد دینیه استحکام نیبرد چه اگر قوت و شوکت دولت نباشد هر بخت حفظ مسلمانان از مصارف خارجیه و مفاسد مختلفه داخله ممکن نشود و بواسطه هرج و مرج و سوء و زسوسی شرعیت ضعیف و مضطرب گردیده و احکام و مراسم شرعیه بجهت اجرا پذیر نتوانند و اگر شرعیت نباشد دولت قوام و انتظام نیبرد چه عهده آلودی مملکت و اقتدار دولت بجهت و زراعت و صناعتست و در صورت فساد عقود و معاملات غل تجارت و زراعت و غیره بلرزه تپاه شود و کار معیشت فساد پذیر پس نا بر این علای ملت و امنای دولت هر دو لازم است که در جمیع اعمال با یکدیگر اتفاق و معاونت کرده حکومت شرعیه و عرفیه را در حقیقت حکومت واحد دانسته و در اجرا و استحکام قواعد و رسوم آنها متفقاً کوشش نمایند .

و اما حقوقی که از من بر تجارت و از تجار بر من است آن است که چون تجارت نظم و امنیت ببلد و طرق و شوارع را ملاحظه نموده در کمال همینان بر تومعه تجارت خود افزوده چنانکه اکنون رواج کار تجارت در اصفهان نسبت بچند سال قبل باضعاف مضاعف است .

پس از اصفای خنسابه مبارک اهل مجلس همی بکده و بکارزار مراتب مذکور در تصدیق نموده از انتظامات حضرت والا و این موهبت گبرای و عطیله عظمی ز بان باظهار تشکر و دیا کشودند و از تفضلات مراجع اعلیحضرت شاهنشاهی پندای حفظ وجود اقدس همایون و دوام دولت جاوید آبت برداختند .

اخیرنامه (فاروقی - بوسفور) بوجب کاغذ اخبارنکار بریز که در بنجیم همین ماه سناییم (یکم

دی قنده) از تبریز نوشته است میگوید .

ایزوزها در همه ایران و قوای که اهمیت داشته باشد قمره شورش اکراد است . این شورش در ایالت سا و جیلاخ که حداصل کردستان و آذربایجان است ظاهر گردیده و بزکریین سبب این شورش نیز حکام کردستان بوده است .

بده مالیات کردستان اصلاحداری سکنین بود حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

وسیله از دادن بده مقرر نیز امتناع نموده اند .

حاکم یکی از رؤسای اکراد را خواسته سبب

حاکم موی الیه خواسته بود قدری هم اضافه مقدار ساقی نماید . لهذا بسیاری از اکراد همین

❖ اختر ❖

در کارهای دنیوی از همه جهت برخلاف افکار یکدیگر بودند . اکنون مسیو کامبتا میخواهد این مباینت افکار دنیوی را یک محبت و همجواری اخروی تغییر بدهد .

❖ اتفاق چهار گانه ❖

اخبارنامه (کران ژورنال) منطبعه پاریس بعنوان بالامقاله نوشته بود مانیر مناسب دیدیم ترجمه آرا در اینجا بیاوریم .

در باب انجام دادن مسئله قره طباغ دولت المان بمناسبت کار آگاهی خود مهارتی در پولیتیک بکار برد که موجب ترقی نفوذ خود در اسلامبول گردیده و این پولیتیک و ترقی نفوذ دولت مشارالها موجب پاره ملاحظیات و خیالات گردید . و در اینباب مسئله اتفاق بعضی از دولتها که نتیجه مقاصد مسیو بسمارک است نیز جای مشغله روزانه سیاسی را حاصل نموده است . حتی بعضی از اخبارنامه مینویسند که اکنون در میان دولتین المان و فرانسه مناسبات دوستانه بهتر و خوبتر از ایام گذشته است .

مانیر بهمین افکار دیروز از قبیل تصادف بایک شخص کار آگاه بیکانه ملاقات نمودیم .

پادشاه ایران رسیده است . و بدیهی است که از عساکر منتخب خاصه برای دفع شورش خواهند فرستاد . ولی اکنون رادر آذربایجان انقلاب بزرگی در میان اهالی هست .

حاکم مراغه از بیم تقرب اسکا راد کریمتخته به تبریز آمده است . حاکم موچی اله از حرکات اکراد خبرهای بسیار وحشت آمیز نقل میکند .

اکراد بعزم غارت قصبه (بناب) که در مسافت پانزده کیلومتر تبریز است پورش برده بعد از آنکه یکصد و پنجاه نفر تلفات داده اند قصبه مذکور را

صیبت و قسوتون ایران را غلب نشاییده چهار هراده (توپ رنج قدیم) گرفته قصبه را قتل و غارت و اطفال و زنان را اسیر نموده اند .

هرگاه جلوی اکراد گرفته نشود در این نزدیکی

به تبریز هم پورش خواهند آورد .

مسیو کامبتا رئیس مجلس مبعوثان فرانسه در قبرستان مشهور (پرلاشز که در پاریس واقع در نزدیکی طاق مزار (مسیو تیر) از اکنون برای خود مدفن آماده میکند . و برای مخارج این مدفن شش هزار لیرا تخصیص نموده است .

(مسیو کامبتا) در ایام زنده گانی (مسیو تیر)

راپەرىنەكەي كوردان لە رۇژنامەي وەقت و جەرىدەي حەوادىث

لە لاپەرە ۳۱۹ى ژمارە ۴۲ى رۇژنامەي (ئەختەر)دا، كە لەرۇژى دووشەممەي رىكەوتى ۱ى ئۆكتۇبەرى ۱۸۸۰دا، چاپ و بلاوكراوئەتەو، نووسراوئە:

" چەند رۇژىكە، هەندىك لە نووسەرانى ھاوړپىيانى توركمان، لە رۇژنامەكانى (وەقت) و (جەرىدەي حەوادىث) ەو، بە بۆنەي شۆرشى كوردانى ئېرانەو، ديسانەو هەمان رەوالى دىرىنەي خۆيان گرتۆتەو بەرەو رەگەزايەتايان بەسەر بەرژەوئەندىيە راستىنەكانى مىللەت و دەولەتدا زالكردوو. ئەوانە خوازيارن، جەهانى ئىسلامى، كە پاش وپرانەبوونى چەندىن سالى، بە هيمەت و نىەتى پاشايانى شكۆمەندى موسولمانى ئىستاكە، خەرىكە ببوژتەوئەو نۆزەنبكرتتەو، كەچى ئەوانە نەفامانەو گەمزانە، لەگىژاوى دەمارگىرى و نەزائى خۆياندا، دەيانەوئەيت كە خراپتر لە پيشوو، وپرانى بكەنەو. بەو بيانووئەي كە ئەختەر بە رىژەوئە ئامازەي بە كوردان نەداوئەو بايەخى بە مەسەلەكە نەداوئە، لە دوولاوئە سەرزەنشيان كرددووئەو هەرىك لەوانە، رۇژانە بابەتىكيان بۆخۆيان داتاشيوئەو چەندىن زانيارى نادروست و دەربىرى ناسايستەو نارەوايان سەبارەت بە ئەختەر فەرمووئە كە دوورە لە راستى و شيوئەي بەرزى هەوالنووسى. ئەوان بىركردئەوئە لە دەرنەنجامى ئەو كارە، مەسەلەكايان فرىداوئەتە بەردەم يارو نەيار. ئەوان هەمزاغايان بە رۆستەمى دووئەم و كوردىشيان، كە رەوشتيان بۆ هەموو جەهان ئاشكرايە، وەك شارستانىيتىر گەلى جەهان پيشانداوئە. ئەوان ئىمە ناچار دەكەن كە لە مەبەستى زۆر پىرۇزى خۆمان، كە هەر لە سەرتاي بلاوكردئەوئەي ئەختەرەوئە لەبەرچاومان گرتووئە، لابدەين. پاش ئەوئەي دەيانەوئەيت لەم جۆرە بابەتانەدا، لە رىيازى نادورست و چەوتى ئەواندا، ھاوبەش و بەشدار بىن.

سەيرە، لەگەڵ روونی رېيازو مەبەستەکانى ئىمەدا، كەچى ئەوان ئىمە بە ھۆكارى ئىرانىيەبوونمان، بە پارىزگار بىكردن لە بەرژەوھەندىيەكانى ئىران سەرزەنشتمان دەكەن. راستىيەكەى، ئىمە ئىرانىين و ھەروھە بەرژەوھەندىيە ميللىي خۆشمان لە بەرچاوە، بەلام لەگەڵ ئەو ھەموو پەيوەستبوونەدا، بەرژەوھەندىيەكانى تەواوى جەھانى ئىسلامىي و مرۆفایەتییمان، خستۆتە پىش بەرژەوھەندىيە ئىرانىي و عوسمانىي و بەرژەوھەندىيە شەخسىيەكانى خۆشمان و ھەر بەو شىوہەش دەكەين.

بەبروای خۆيان، كەموكورتىيەك كە لە ئىمەيدا دەبيننەوھە ئەوہە، كە لە يەككە لە ژمارەكانى پىشوو، بە كورتى باسكىمان لە جولانەوھى نالەبارى كوردىي كردوو، بەو ھۆكارەى بەشىكى زۆر زانىارىيمان خستۆتە بەردەست ھەوالنىرو پەيامنرە بىگانەكان كە بۆسەيان بۆ قۆزتنەوھى دەرڤەتئىكى بەم چەشنە داناو. بەلام ئەوان تىيىنى ئەوھ ناكەن كە ئىمە بە ھۆكارى غيرەتى ئىسلاميمان، نەمانوىستووھە بابەتەكە بەو شىوہە بەكەوتنەوھە، ھەر بۆيە شۆرشىيانى كوردمان بە كوردانى ئىران، ناوبردوو.

ئىمە نەمانوتووھە كە شىخ عوبەيدوللا و يارانى رەعبيەتى كام دەولەتن و ھىچمان سەبارەت بە ئاستى بەدكارىي و وھحشىيەتى ئەوان نەنووسىوھە، كە بەشىوہەكە، لە سەدەكانى پىشووھە لەيادى كەس نەچووھە ئىمە بىدەنگيمان لەوھە كردووھە تىمانپەراندووھە. ئەوھش كە نەمانوىستووھە بايەخ بە مەسەلەكە بدەين بەو ھۆكارە بووھە ك تارادەيەك ئاگادارىي بەرژەوھەندىيەكانى دەولەتى روس و ئىنگلىزىن لەو ناوچانە، بىرمان لەلای ئەوھ بووھە، نەوھەك قامكىك لە دەرەوھە بەناوى پارىزگارىي لە بەرژەوھەندىيەكانى خوى، تىكەل بە بابەتەكە بىت.

سەبارەت بەوھى كە ئىمە نووسىومانە ياخيبيوانى كورد مشتىك رەعبيەت و تەبەعەن، زۆر توندو تىزىيان پىشانداوھە لەوھە نەگەيشتون كە ئىمە ھەموو كوردمان بە مشتىك ناونەبردووھە. بەلكو شۆرشىيەكانمان بەو شىوہە ناوبردووھە

تاوهكو له چاوى بېگانه‌دا، گرنكى و بايه‌خېكى ئه‌وتۆ په‌يدا نه‌كهن. وتومانه مشتېك ته‌به‌عه نه‌ك مشتېك بېنرخ، كه‌سېك جياوازي له‌نيوان بېنرخ و ته‌به‌عه‌دا نه‌كات، بۆچى خۆى له‌بابه‌تېك هه‌لده‌قورتېنېت و تېكه‌ل به‌قسه‌كردن ده‌بېت. هه‌ر كاتېك، هاوړپيانى ئېمه، به‌گوړه‌ى عه‌قلې پېنه‌گه‌يشتووى خۆيان، جېهانېك بكه‌نه كوردو ئه‌و جېهانەش وه‌ك مه‌زن بخه‌نه به‌رچاو، ئه‌وه بۆ خۆى شتېك نيه، چونكه ئېمه ژماره‌ى راستى ئه‌وان و ئاستى بېياكى و وه‌حشيه‌تى ئه‌وان به‌شېوه‌يه‌كى شايسته ده‌زانين و هېچ نالېين. سبه‌ى كاتېك رۇژنامه‌كانى ئه‌وروپاو دنيا له‌سه‌ره‌رپويه‌كانى ئه‌وان ئاگادارده‌بن و راستيه‌كان و واقيعى حال ده‌نووسن، نه‌وسا ئه‌وانه‌ى كه‌ ئه‌م خه‌لكه‌ خوڻنرېژه‌ى نه‌مړۆ به‌چه‌ندين شېوه وه‌سف ده‌كهن، ئه‌گه‌ر شه‌رمېكيان به‌خۆ بې، خه‌جاله‌ت و سه‌رشۆر ده‌بن، هه‌روه‌ك چۆن پارېزه‌رانى ميله‌تى بولگار، له‌درنډايه‌تى و سه‌ره‌رپۆي ئه‌وانه، خه‌جاله‌ت و شه‌رمه‌زار بوون. ئه‌وه‌ى كه‌ هاوكاران و هاوپېشه‌كانى ئېمه، ده‌سه‌لاتداران و فه‌رمانرېوايانى ئېران به‌سته‌مكارو زالم ناوده‌به‌ن، ئه‌وه په‌يوه‌سته به‌ره‌وشت و په‌روه‌رده‌بوونى ئه‌وانه‌وه...

جریڈ جواراٹ

سنہ ۱۳۷۷ سال

حزب انصاف

جمہوریہ مایکھرنسہ، متباد اولادینی و جہ ذمہ دار علی حیات حضرت بادشاہی کج بچشدہ کون باب عالیہ بی نشر بنہ رعیت بیور شدرو

صد اہا والیکی ازبور الیسی سابق دنو اوجہ بنا حضرت لہ

ازبور ولکی رہنما بی وزیرت مجلس والاعضاء مدنو دنو

مغان اندی حضرت لہ

قویہ والیسی نائب پناشہ حضرت بن کون کفندی بی مجلس والاکونو بیبی سعادلو رؤوف کافندی

امادہ ویلیک منصرف لری کون کفندی سلمادلو ویس جیل افندی

مجلس والاعضائلی منزلو رفندی بی

موسل منصرفی کون کفندی منزلو بیجی سزائی افندی

اساهه و تور بیور شدرو

ذات والی حضرت و کالیانہ و امسال کیشی کون ماعت الی بچشدہ و زندن حرکت شہر مذکورن سکڑ مساحت سسافده طونه اوزرہ واقع کون نام قصبه بہ واسط بیور شدرو شہر مذکور و دنو مغان پناشہ حضرت لری مایورون ابات و معنائ ملکات الی پار مذکور و لوم اسکلہ سدہ مندرا الی حضرت لری استقبال البشدر ذات حضرت سعادت بیانہی طوریجہ حکومت قواعت مزہبت و مہمان اولوک اہالی طرف مذکورن کتہ موسہ بکری قدر مرصخال قدیم اوزوب یوزک اکثری سی شراب و چانور رسوماتہ دار اولدہ دجال مجلسی و اہبان بلدی جلیب بہ رسومات مذکورہ من بعد نظام خصوصہ تطبیقا اخفا و نہ جتنی کتبہ و بیان بیور شدرو و بیوتی متعاقب کوی الی پھندن مفراد اولوک جبیت اہل عدل احوال و احتیاجات طغر لری بی سؤال بیورش اولسہ امر تشریح و اولان استعارے کندی خدمت ایشان اولدند و مرصھا لکنہ ذکر استقامت رسومات رعیت نظاہ ادخلت قصہ نعتن اجرات اولوب خصوصان سالہ خدمت حکومت طرف مذکور و بعض بیور جا بیلر سٹا اولق اوزرہ مذکور و بعد بقاعدت شہر مذکور اوقاف و دفعی حکومت و ویزلرکہ اولان ذات چہ چہ بلاتر اہال خدمت مہنرات طغر لری بی دعوت الیہ چک سنایزیت تصور انجمنہ عدلیہ دینی انجمنہ من بعد بیور باجلی اولو اولادینی بیور اہال طرفہ بیر حرکت حسنت کوردہ بیور باجوہ بیور یا انضاب و انسی اصول و قوانین تدبیر و کفندی استیوار بختار کتولر و بیر بک تعلیمات خصوصہ بیوجی

قر بدل نیک سترا بلہ بانجام بی مجلس تشکیل وقر بدل بن احوال و کیفیتا دؤر ہر ہرہ مضبوط تنظیم اولدن ایاجہ داری مدبر و بلشود قائم نامی طرفہ تسدیم ایہہ کوردو بی اصول ہر ہرہ بانجام اولو بیور بین الامالی فوق القابہ انبارن - سنہ سی کولاش و اوراجہ دینی انضام ساجرامتی مہمنہ منصرف ابات طرفہ اولوا ازہما فلتنشدو در اشدہ اوراجہ ہا الیک حق استحقاق و تزیینات لازہہ ایجا اولدندن سنکدہ ذات حضرت سعادت ریہی فرمای جسدہ کونی اورادن حرکت و رسو و بیورون قر بدل مذکور اولوا انضام عمل مذکورن سکڑ ساعت سسافده واقع قونلو قصہ قصبہ من مواصلت بیور شدرد کرکنا نای واھدہ و کرکنا قصہ مذکورہ تحقیقات واقصہ بنظرا عموم اھالیک اعشار ملزی طلب افان و ادبی ملامت و اولدن افانڈن شکی اولدندی ا الاشلیں و یوزلون ملامت اورا وادہ بولش اوقاشہ در مال اخذ و گرفت اولدق کسکسی ایجا اولق اوزرہ قضایان اولان رؤوف بیدہ ارسال فلتنشدو و مشارا الی حضرت لری فرمای سوزور یچہ و بیور نتیجہ در بدل مذکور اولدہ مذکور رؤوف بیدہ مواصلت ایوب حسان او انشام مایورون علیہ بی و پاسلری و بیوان اھالی حضور بتہ جلب باستغاثی ایمن اولر بلہ چلہسی تحفا سلف الذکر ملذونہ نیکون ایذک اولا کلاہ مشیہ مظلومندی انتکاب ابتدہ سکلر بی و اذہ لغتہ جسمنا تلہ و بیع و بیع جنک ورنیکہ و محصل انتکری حیوانات و سوارہ تک کندو ہر بدل بلہ قتلہ اھالی غرایب ا جبار لیکندہ اولدق برین اقدہ اولدند و نہ صرف قوم طالب الی ہادی اولدند دینی اورادہ بولدند لر نہ منین در عسائرت لری اندو توفیق فلتنشدو و نڈن بشدد عوز وضا اھالیسی اصحاب املاک دن برسف بک نام کتہ الیہ خندنگار لری کچ عثمان یوزلاق حسن واسین و شینڈو شربنک کنگار لری قریہ بارہ ہک نام و سوحہ و محل ادب ساز کونہ حرکتہ جسارت لری نڈن تکلیت ایمن اولر بلہ انتخاص ہر قوم دینی جس اولدند و مجلس اھما سالک انیای وظایف مایور نہ تکامل و دستاویزی نیب ایمن اولنہ منصرف ابات معرفی بلہ در مال جفہ مغز اولدق وجوہ و اھالی بلدہ طرف دن اوچ سال و ابانیک بلتا و بیور بھودی اعضا انضاب اولدنی امر و سوبہ اول نقش و همان اولکون اقتضای دن اعضا اغنایہ بلجاس جدید تشکیل اولوب سیمت مور لری حضورہ ہر مرصنا کصول مذہبہ منہ تطبیقا فرامس تعلیم داری دینی اجرا فلتنشدو ہن ذات حضرت سعادت ریہی اعضا دوی الہمی حضور نہ جلیب بکری بکری بلہ برادران حسن استراچ و معاشرت و اھالیکن سعادت حالری وسالک انضام منو اھالیسی و غیرتہ کتولر نہ و ادارت بلہ مایور اولر بیور بلہ جک تعلیمات مذہبہ منہ بیوجہ انیای حسن مایور بت لیلری حقدہ و صبا و تزینات لازہہ بی اجرا بیور شدرو بت ترالیہ حضرت لری بن مذکورہ مدت اھالی اولان بی کون نلر ندیمت مایور بت بلہ در مال و غنائ باشا حضرت لری و علی مجلس اھما سالک بالانجام اھل جہرا ن

استغاثی و اصلاحات لازہہ اجرامتی مہمنہ کوندر ہند مجلس مشورت البشدر و ہر شہر دن اول مذکور مایور بلرک کہہ نشریرتہ و غیر حق لاش اولدند لری باقیات و ذخائر نقلند و خانہ کرسی و طعام پناشہ طویل ای اھالیہ اولان دینر بک تعین مقدار بلہ انتقال اولدند۔ حق مذکور ملزک افرا زری و بعض حساب لری بت مدعا لمعومتوقی اوزر بنسہ قوم طالب اولدن اھالیہ ہا عدادہ و ہر اولون بک قریق اقی فروش اھالیہ قریبہ اعادہ و اھالیہ بن حکم اولدند و یوکیبت ہلہ ذات اولی حضرت سعادت ریہی وسبت مایور لری حضور نہ وقوہ بولشدو اھالی مذکور بیور بی مجلسہ جلب اولدق حصہ سعادت ابات انجمن کتولر نہ تعلیمہ حاصل اولدند و محتضظظظظ لری نشریرتہ و اھالیہ من در جدارہ بولشدو و یوکیبت و اچ کون ہند اولوب مذکورہ ملز لری حق ماضر مجلس بولشدو فقط اولوجہ ہہ نمای اصول عقبات ملز لری اھالی انشام اولدندی مالک کونی جبیتہ ذات حضرت سعادت ریہا انجمن اورادمت اقمی اشافہہ و مفوہہ حد ایذک اقمی الہ نہ بیعدن جمل مذکورن حبین ہر عبتہ و خصوصک اقمی ایور و بری ہر لری اتالی ذک الیہمبت کتہ منعم بقبوت افندی جوالہ و مذکور ملز لری نقاری کتبش و تدقیق الہ تصحیح اولدق جنی انجمنت اصول مخفہہ مذکورہ اوزرہ پناشہ رہ و اھالیہ انجمنی و غنائہ حصلتہ فصل کیتن و اریانہ اھالیہ اولان ساکندار بن بین رقمطاعہ تر بنظم ایذک و صرف قوم ملز لری دینی ارا بقر بپشہ کلر نیب بیور شدو

شدی بہ قصد بادقضا اعلان اولدندی وجبہ مسکوکات صحیحہ کہنیت اصل سندہ تدوین لری و بیوجہ امن تجارت و اموال خلقت را بنبت حاکمہ بحسنہ و بقسطی اولدند و دولت علیہ کافسی اما لری قیوم اتین ابرا قی تدبیر الہ مسکوکات منشوشک و مودی ہر مسکوکات ۔ حد و مانع اولسہ ابتدای امرہ میدان اولان کاغذ کا ندر لری اسباب قیمت اوفتنہ بارہ مسکوکات منشوشک دینی سن نظر فزدہ مسکوکات صحیحہ تبیحلی معنہ تدبیر لازہہ و انشام نظارہ سندہ مظلون بیئی نکات لری بر اسیقتا بلہ بیورن خریش اھالیہ اسیقا مایور اورا و بیور لری و بعضی و بل او بزش کمالیہ نلندہ رؤسا بیانہ بلہ عجز بلہ جلیب ہنہ معنہ معنہ اولدندی علامت ہنہ اولق تدبیرت کلیلہ و غداری ظاہر شلی و مذکور قویا بلکہ اجرای تمہید نہ شروع ایچ کتھ کا کلا

تجدد اھالیہ مہمنہ شرط اولدندی حالہ میدانہ اولان بیسہ ریمارت لری چکلک خرابی اوزر بیکون باسکال بنندن اعتبارا مذکور قویہ لری و بیوجہ اعلیہ مایور انصاف مابترت انجمنیہ ایچ مقرر اولدندی بعد اھالیہ اھالیہ جمعیہ بیوجہ مہمنہ دولت علیہ اولق نقدرہ بیور کتھ مسکوکات فاروق اولان ایچہ فی آخر اورا مہمنہ ملکہ بہ صرف ایچہ

ازاریس ۲۴ ذی‌قعدة * خطوط
مخارت که در میان فرانسه و انگلستان است میجه
و قوع طوفان سختی بریده شده است .

از لندن ۲۲ ذی قعدة * اخبارنامه
(دیلی نیوز) بموجب تلگرافنامه هندوستان
میگوید . در کابل انقلاب فوق‌العاده ظاهر
شده است . میگوید امیرافغانستان کشته‌شده
است .

در باره این خبر تلگرافی اخبارنامه مذکور
حکومت انگلستان را هنوز خبری رسیده است .

داخلیت

اخبارنامه (لاتری) میگوید . جناب
دولتآب در ورویش پاشا که بوالیکری ولایت
اشنودره باضعام کومامانی لشکر معین شده بود
روژه شبیه کشته جبراهی مقداری از عساکر
شاهانه ازسلاطین پوپر همایون (استانبول)
سوار شده بجناب محل مأموریت خود معین
نموده است .

بموجب تلگرافنامه که از (وارنه) رسیده
است در آنجا بونسل و بیرق دولت فرانسه
خیلی بی احترامی نموده اند . بنابراین پوپر
(پزل) که مأمور بعیت سفارت فرانسه معین
اسلامبول است از جانب سفیر مشارالیه
پاموریت مخصوص وارنه فرستاده شده
است .

(سیو توروس) اتشعلیت (یعنی صاحب
منصب نظامی) سفارت فرانسه برخصت دولت
شروع اش بجناب مملکت خود عزیمت نموده
است .

(سیو زوتر) قونسل دولت انگلیس معین
از بروم برخصت دوامه دولت شیعوعه خود
بجناب انگلستان حرکت کرده است .

هیئت سفارتخانه فرانسه از یلاق سفارتخانه
زمستانی که در بیک اوغلی دارنم نقل نموده است .

اخبارنامه (ترجمان حقیقت) از جانب
حکومت سینه میجه مشالیه که در نهمه روز
پنجشنبه گذشته خود نقل نموده بود بطور موقت
تعطیل شده است .

اخبارنامه (توستی) نام روس منطقه
پتروسورک میگوید . از جانب اعلی حضرت
امپراتور روس بجناب پاتریک ملت روم معین
اسلامبول مقدار کافی معاش تخصیص یافته است .

لاجمعه مقاله نامه را که در باب تسلیم نمودن
نمودن اولگون از جانب ولی رضا پاشا بواسطه
قدری بیک از مامورین دولت علیه عثمانی بحکومت
قره طغان تکلیف کرده شده است . اخبارنامه
(تایمس) در صحایف خود نقل نموده بود .
مانیر: ذیلا ترجمه آرای می نگاریم .

نخست . خاطر چچی دادن اهلای اسلام
است از نگاهداری مال و حقوق و آزادی .

دوم . برقراری وضع حاضر در سمت
شرقی در پایه اشنودره .

سوم . اینکه حکومت قره طغان در مقابل
جایهایی که باو و آکناری می شود قیمت مناسبی
از قرضهای عثمانی را بر عهده خود گرفته
و در باره اراضی و اماکن وقف نیز با دولت
عثمانی مقاله نامه ترتیب بدهد .

چهارم . اینکه اهلای اولگون در باب
هجرت و اقامت در آنجا بختار باشند .

پنجم . کشنهای اهلای اولگون دارای
بیرق عثمانی بشوند .

ششم . املاکی را که متعلق بحکومت دولت
عثمانی است از ضبط و تعرض خاطر چچی
داده آید .

هفتم . اینکه قوانین و نظامات حاضر عثمانی
در آنجا برقرار و مرعی الاجرا کرد .

ولی رضای پاشا آنچه را که از مواد لایحه مذکور

معروض نموده حکومت قره طغان بوده است بایعالی
اطلاع داده است .

علاوه بر این نوشته شدن (پروتوکول)
با خود حقیقت در موقع مذاکره بوده است
که صحبت مذکور بپسای مقاله نامه که پیشتر
بواسطه کونت کورتی نوشته شده بود گرفته
خواهد شد .

نیز اخبارنامه مذکور بموجب تلگرافنامه
که در ۱۹ ماه سپتامبر گذشته موافق ۱۵ ذی قعدة
از چینه گرفته است میگوید .

(سیو منا بوج) کومیسر قره طغان امروز
صبحی از (ریاقه) اینجا وارد خواهد کردید .
بدی بیک کومیسر عثمانی فردا از اشنودره
بوقع ریاقه خواهد برگشت .

بمور موثق میگوید . سفیر دولت عثمانی
معمین چینه بحکومت قره طغان برای اینکه درباره
اهلای اسلام (بود کور بیجه) و (اشپوزده)
تعمدی و بد رفتاری میکند پروتست نموده است .

حکمران قره طغان بمامورین دولتهای اروپ
در باره بعضی اهلای اسلام که باارنود هم اسلات
و تجارت داشته اند دلایل کافی نشان داده است .
ولی وعده نموده است که پس از تسلیم اولگون
در حق آنان عضو عومی اعلان خواهد نمود .

جایهائی که بحکومت قره طغان و آکنار میشود
در باب آزادی آیین و مذهب بحکومت مشارالیه
خاطر چچی داده است که موافق احکام عهدنامه
برلین رفتار خواهد نمود .

اکراد و اخبار نامهای (وقت) و جریده
حوادث

چند روز است که بعضی مجرین رفقای ترکی ما اخبار
نامهای (وقت) و جریده حوادث بتناهیت شورش
اکراد در ایران بازنهادات قدیمه خود را پیش گرفته
جنسیت را بتناهیت حقیقت ملت و دولت ترجیح داده
بمخالفان عالم اسلامیت را پس از و برانهای
چندین ساله که بحسن نیت پادشاهان جلیل القدر
حالیه اسلام نزدیک تعمیر است بدو باره نادانسته
و تقصیده در اغور تقصیب نادانی خودشان از برای
در اداخته مشرف بآندام و خرابی. بدتر از اول

در جنگ آخری روس قوت لشکری دولت عثمانی تقریباً بقدر هفتصد و پنجاه و دوهزار نفر بود . پس از خنک جنگ بقدر یکصد و بیست هزار نفر از جمله باقی مانده بود که هشتاد هزار در سمت روم ابلی و چهل هزار آن در سمت اناطولی بود .

پس از باز کشتن اسرای جنگ و بهبودی بیاران مقدار عساکر باقی مانده دولت عثمانی یکصد و نود هزار نفر رسید . مقداری از قوت لشکری مذکور مرخص شده با وطن خودشان برگشتند . و یکصد و شصت هزار نفر باقی مانده را مسلح و آماده داشتند که از جمله یکصد و بیست و دو هزار نفر در اسلامبول و ادرنه و حدود یونان و قرمطغ بودند .

پس از ورود عثمانان پاشای غازی تسبیح عساکر مذکور بعبدی ایشان محول گردید . در آغاز بهار گذشته بملاحظه تصرف بسیاری از نفرات عساکر با وطن خود مرخص نمود حتی مقدار بعضی افواج تا سیصد و پنجاه نفر باین آورده شد .

بعد از آن بملاحظه اهمیت مسائل یونان و قرمطغ کومیسیون که بموجب صوابد بحسین حسن پاشا وزیر تازه جنگ تشکیل یافته بود دو باره تسبیحات عسکری بسیار باره مواقع لازم کسب شد .

در ماه جزیران گذشته در اسلامبول بیست و هفت هزار و در ادرنه نوزده هزار و شانزده هزار در حدود یونان و قرمطغ و دوازده هزار در سلاویک و چهل هزار نفر در اناطولی (که ری) که جمعا عبارت از یکصد و چهل هزار نفر است آماده و مسلح بودند و از این جمله یکصد هزار نفر مشون بیاید و چهار هزار و نایصد سواره بانضمام چهار صد و بیست و شش عراد توب در سمت روم ابلی اقامت داشتند .

از این جمله مقدار نفرات موجود یکصد و پنجاه فوج تنها عبارت از سیصد و پنجاه نفر بود بعضی از آنها هم پیران سالخورده بودند . مقدار موجود یکصد و چهل و هفت دسته سوار ی نیز خیلی کم از مقدار معین بوده است .

در بیست و چهار ماه جزیران گذشته از چنانچه

بل مقدار شورشیان را بملاحظه اینکه در انظار بیگانه اهیبتی حاصل نکند مشتی تبعه گفته اند نه مشتی خالک کسی که لفظ تبعه را با خالک فرق نمیده چدر امداخله بعضی میکند .

هرگاه رهقای مقتضای عقل نارسای خودشان میخواهند علی را کرد و آن عالم را نیز در نظرها عظمی قرار بدهند و از این بر خود بیاند نفی نیست . یا اینکه ما مقدار حقیق آنان و درجه بیبای و وحشت آنها را بطور لایق میدانیم هیچ نمیکویم فردا است که اخبار نامهای اروپ و سایرین از وحشتهای دهشت انگیز آنان اطلاع حاصل نموده حقیقت حال را مینویسند آنانکه این مردمان خوز بزرگ امروز با انواع فضایل می نمایند اگر شری داشته باشند خجیل و سر افکنده میشوند . چنانکه حامیان ملت بلغار از وحشت و بی اعتدالی آنان خجیلتر زده و شرمسار شدند . اینکه مفسطاران محاکم ایران را عموماً غلام میخوانند آن نیز مفسطاران آداب و تربیت آنهاست . هرگاه همه این گونه مقالات را جواب بدهیم از مطلب دور خواهیم افتاد .

از قرار خبر تلگرافی که بر روز سفارت کبری دولت علیه ایران رسیده است از تبریز جناب مقرب الخافان مؤمن السلطان اعتماد السلطنه باقوت کی از عساکر پیاده و سواره تبریز مامور بمقابله آکراد شده بود با آنها رسیده دوسه بار در میان آکراد و عساکر مذکور زد و خوردی واقع شده در هر بار آکراد پس از تلفات زیاده عقب نشسته اند و جناب اعتماد السلطنه هم بتعاقب می پردازد و هنوز هیچکدام از دوشعبه لشکر که یعنی بکوماندای حضرت مستجاب والا حجتة الدوله از سمت کرمانشاهان و دیگری بکوماندای مقرب الخافان حاجی بیورخان از جانب خوزی مامور به تنبیه و تربیت آکراد هستند با آنها رسیده اند . معلوم است که پس از رسیدن این دو اردوی متضاد که در زیر کوماندای دو سردار صاحب اشتها هستند مالک حال آکراد بکجا منبر خواهد گردید .

اخبار نامه عسکری المان که در برلین طبع و نشر میشود در باب قوت عسکری دولت علیه عثمانی اطلاعات ذیل را مینویسد .

نماید . بجهت اینکه اختر آکراد را با حزام ذکر نموده و مستهلها اهمیت نموده است از دو جانب مورد ملامت و سرزنش داشته هر یک ههه روز عدا مطیلی از خود تراشیده در آن خنک در باره اختر چنانکه شایسته حال آنها است یاره بایات ناشایست و تمییرات ناروا که خارج از شیوه بلند اخبار نویسی است تصوه نموده و بدون الدبیشه عاقبت کار مسئله را در انظار یار

و اغیار عظمی قرار داده جز واقرا در شجاعت ثانی و ستم و آکراد که مال احوال آنان

برجهایان معلوم است . مقتدر ترین اقوام عالم نشان میدهند و ما را ناچار میکنند که از خود که از آغاز انتشار اختر پیشند خود میدهیم تمایل کرده پس از این در این گونه مواد با مسلک ستمی آنان شریک و سیم شویم . عجیب است که با همه وضوح مسلک و نیت ما را بجهت ایرانی بودن نگاهداری منافع ایران سرزنش نمایند . راست است ما ایرانی هستیم و منافع ملی خود ما را نیز در نظر داریم ولی با همه این پیوسته منافع عموم عالم اسلامیت و انسانیت را هم در منافع شخصی ایرانی و عثمانی و رفعتی شخصی خودمان ترجیح داده ایم و نیز خواهیم داد تقصیری که در ایجاب اعتقاد خودشان تجاوز در میان آکراد است که منافع بسیار مختصری از حرکات ناگوار آکراد در یکی از منافع ایشان پوشنه و بدان سبب رشتن کتکوی بسیاری بدست انبار و یونان بجهت کشته این زمین مرصفت بودند افتاده است . ولی ملاحظه نمیکند که ما با مقتضای غیرت اسلامیت نتوانستیم که مقابلین را چنانکه بود در نظرها جلوه بدهیم بنا بر این شورشیان را بنام آکراد ایران یاد نمودیم . و ذکر نمودیم که شیخ عبیده و یاران او رعیت کدام دولت هستند و درجه شرافت و وحشت آنان که تا کنون از قزلباشی پیش خالمر نشان هیچ نیست هیچ نوشته مسکوت عنه گذاشته و در گذشته و اینکه نتوانستیم مستهلها اهمیت بدهیم بملاحظه این بود که از درجه چشم داشت منافع دولت روس و انگلیس در آنحوالی بطور لایق اطلاع داشتیم و اندیشناک بودیم که بوجدان انگلیسی از خارج با هم نگاهداری منافع خود داخل در میان کار نشود .

از اینکه ما مقدار شورشیان آکراد را بجهت تبعه نوشته بودیم اظهار کمال تندی و تیری نموده اند تفهیمیده اند که ما هم آکراد را بجهت نخواهیم

شەروپىڭدادانى كوردان وسەربازانى ئېران

هەررەھا لە لاپەرهى ۳۲۰ى ژمارە ۴۲ى ئەختەردا، نووسراوھ:

" بەگوڤرەى ھەوالىكى تەلەگرافى كە پېرى گەشىتۆتە بائىۆزخانەى دەولەتى
پايەبەرزى ئېران، جەنابى موقەربولخاقان موئتەمىنولسولتەن
ئىعتىمادولسەلتەنە، بەھىزىكى كەم لە سوارەو پىادەگانى تەبىز، نېردراوھ بۆ
رووبەرووبونەوھى كوردان. پاش ئەوھى دوو سى جار، لەنيوان كوردو سەربازانى
ناوبراو پىڭدادان روويداوه، لە ھەر جارىكىاندا، كوردان بە زىانى زۆرەوھ
پاشەكشەيان كرددووهو جەنابى ئىعتىمادولسەلتەنەش بەدوايانەوھى. ئىستاكە
ھىچ لە دوو تىپەى لەشكر، كە يەككىيان بە فەرماندەى حەزرتى موستەتاب والّا
حىشمەتولدهولە لەبەرى كرماشانەوھ، ئەوھى تىرشىيان بە فەرماندەى حاجى
تەيمورخانە كەلەبەرى (خوى) يەوھ نېردراوھ، تەمىكردن و سزادانى كوردان،
نەگەشىتونەتە ئەوئ. ئاشكرايە، پاش گەشىتنى ئەو دوو لەشكرە، كە لەئىتر
دەستى دوو فەرماندەى خاوەن ناوبانگ و ناسراون، ئاكامى كارى كوردان بە كوئ
دەگات."

نیات پاك و مقاصد بسیار مقدس
 شاراخرت پیشهاد خود نمودیم
 ، از این را در این گونه مصاد
 ن شريك و سهیم شویم . عجب
 روح مسلک و نیات ما مارا بجهت
 ری منافع ایران سرزنش مینماید .
 فی هسبم و منافع ملی خود ما را
 بم ولی با همه این پیوسته منافع
 نسانیت را هم بر منافع شخصیه ایرانی
 ی شخصی خودمان ترجیح داده ایم
 سیری که در این باب باعتبار خودشان
 است که ماسرح بسیار مختصری
 . اگر ادرد یکی از نضعهای پیش
 ارشته گفتگوی بسیاری بدست
 گانه که منتهز این چنین فرصت
 . ولی ملاحظه نمیکند که
 اسلامیت نخواستیم که مطلب را
 نظر ها جلوه بدهیم بنا بر این
 ام آراد ایران یاد نمودیم .
 بیخ عبده و یاران او رعیت
 ند و درجه شقاوت و وحشت
 زقرنهای پیش خاطر نشان هیچ کس
 سکوت عنه گذاشته و در گذشتیم
 شهر ا اهمیت بدهیم بملاحظه
 چشم داشت منافع دولت روس
 الی بطور لایق اطلاع داشتیم
 که مبادا انکشی از خارج با هم
 بود داخل در میان کار بشود .
 رشورشیان اگر ادر ا یکمشت تبعه
 از کال تندی و تیری نمود ما ند
 مه آراد را یکمشت نخواستند ما هم

اطلاع حاصل نموده حقیقت حال را مینویسد اما بده
 این مردمان خونریز را امروز با انواع فضایل می ستانند
 اگر شرمی داشته باشند خجیل و سر افکنده میشوند .
 چنانکه حامیان ملت بلغار از وحشت و بی اعتدالی
 آنان خجیل زد و شرمسار شدند . اینکه هم قطاران
 ما حکام ایران را عموما ظالم مینویسند آن نیز مقتضای
 آداب و تربیت آنها است . هر گاه همه این گونه
 مقالات را جواب بدهیم از مطلب دور خواهیم
 افتاد .

از قرار خبر تلگرافی که پر روز سفارت
 کبرای دولت علیه ایران رسیده است از تبریز
جناب مقرب الخاقان مؤتمن السلطان اعتماد السلطنه
 باقوت کمی از عسا کر پیاده و سواره تبریز مامور
 بمقابله آراد شده بود با آنها رسیده دوسه بار
 در میان آراد و عسا کر مذکور **زد و خوردی**
 واقع شده در هر بار آراد پس از تلفات زیاده عقب
 نشسته اند و جناب اعتماد السلطنه هم بتعاقب
 می پردازد و هنوز هیچکدام از دوشعبه لشکر
 که یکی بکوماندانی حضرت مستطاب والا
حسبته الدوله از سمت کرمانشاهان و دیگری
 بکوماندانی مقرب الخاقان حاجی تیمورخان بجانب
 خوی مامور به تنبیه و تربیت آراد هستند بانها
 رسیده اند . معلوم است که پس از رسیدن
 این دو اردوی متضا که در زیر کوماندانی دو
 سردار صاحب اشتها هستند مال حال آراد
 بکجا منجر خواهد کردید .

اخبار نامه عسکری المان که در برلین طبع و نشر
 میشود در باب قوت عسکری دولت علیه عثمانی
 اطلاعات ذیل را مینویسد .

مابده را تسخیر و آماده ساز
 و بیست و دو هزار نفر د
 و حدود یونان و قره طاغ
 پس از ورود عثمان پا
 مذکور بعهدۀ ایشان
 بهار گذشته بملاحظه تصه
 عسا کرا با وطن خود مر
 بعض افواج تا سیصد
 آورده شد .

بعد از آن بملاحظه
 و قره طاغ کومیسونی که
 حسنی پاشا وزیر تازه جن
 دو باره تنسیقات عسکری
 کسبیل شد .

در ماه جزیران گذشته
 و هفت هزار و در ادرنه
 هزار در حدود یونان و قره طاغ
 و چهل هزار نفر در اناطو
 عبارت از یکصد و چها
 و مسلح بودند و از این جله
 پیاده و چهار هزار و پانص
 صد و بیست و شش عراده
 اقامت داشتند .

از این جله مقدار نف
 و بنجهام فوج تنها عبارت از
 بعضی از آنها هم پیران
 مقدار موجود یکصد و چم
 نیز خیلی کمتر از مقدار معین
 در بیست و چهارم ماه

سابلاغ ناوهندی شۆرپى كوردان

له لاپه ره ۳۲۳ى ژماره ۴۳ى رۆژنامهى (ئه خته ر) دا، كه له رۆژى پینجشه ممهى ریکه وتى ۴ى ئۆکتۆبه رى ۱۸۸۰دا، چاپ و بلاوكراره توه، نووسراوه:

" ئه خته ر له سه رنجیكى خۆى له سه ر ته له گرافىكى لاپه رى پيشوودا، كه تپیدا هاتوو: ناوهندی خراپه كارپى كوردان خاكى (ته به رستان) ه و هه ندىكىش (ته بریز) يان نووسيوه. له كاتىكدا، شوپنى شۆرپش و به دكارپى ئه وان نه ته بریزه و نه ته به رستان، به لكو وه ك زانراوه، سابلاغى موكرى و ده وروبه رى (مه راغه) يه. كه بۆته ناوهندی كوشتن و تالان و په لامارى ئه و به دكاره درپدانه. ئه وهى كه هه ندىك له رۆژنامه كانى ئه وروپا، ناوچهى سه لماسيشيان وه ك سوتماكى ئاگرى زوئم و بیدادى و درپدایه تى كوردان پيشانداوه، هه ر بنه مايه كى نيه. ناوچهى سه لماس له ته ووى نارامى و ناسايشدايه.

به گوپه رى ته له گرافنامه يه ك، كه رۆژى دووشه ممهى رابردو و گه يشتۆته بابى عالى، پيكدادان له نيوان سه ربازانى ئېران و كۆمه لپكى گه وره له به دكاران، كه له ژېر ئالای به دكارپى عه بدولقادرى كورپى شيخ عوبه يدوللادا بوون، روويداوه، ئه وهى زيانىكى زۆر به هيزه كهى گه يشتوووه به تيكشكاوپى هه لاتوووه.

جا ليگه رى با جه رپدهى حه وادىث بليت كه ئه م هه وائه له سه رچاوه يه كى ئېرانىيه وه يه و ناتوانریت بيته جيگه ي متمانه وه و پستپيه ستن. هه روه ها رۆژنامهى (وه قه ت) يش، بيخاته ژېر نيشانهى پرسيارو سه رسوپمان.

طبرستان مستولی شده بودند شکست خورده
و پراکنده شده‌اند .

✽ اختر ✽

در تلکرافنامه فوق محل شقاوت اکراد را
بعض اخبار آنها (طبرستان) و برخی (تبریز)
نوشته‌اند . حال آنکه محل شورش و شعاوت
آنان نه طبرستان و نه تبریز است بل چنانکه معلوم
است ساوجبلاغ مکرری و اطراف (مراغه) است
که معرض نهب و قتل و غارت از شقاوت پیشه‌کان
وحشی شده‌اند . اینکه بعضی از اخبارنامه‌های
اروپ قطعاً (سلساس) را نیز سوخته آتش ظلم
و پیداد وحشیکران اکراد نشان داده‌اند هم‌بی
اصل است . قطعاً سلساس در نهایت امن
و امان است .

بموجب تلکرافنامه که روز دوشنبه گذشته
بابعالی رسیده است در میان عساکر ایران
و جمعیت زرکی از اشقیاء که در زیر بیرق شقاوت
عبدالقادر فرزند شیخ عبیداه بوده‌است زد
و خوردی واقع شده عبدالقادر پس از تلفات
بسیار مقهوراً فرار نموده‌است .

بگذار جریده حوادث باز بگوید که این
خبر از منابع ایران است و طرف تصدیق و اعتماد
تواند شد . و روزنامه (وقت) نیز در ذیل
علاطمهای استنهام و تعجب بگذارد .

✽ توجیبات ✽

بعساعت مآب قدری افندی منشی دوم حضور
همایون رتبه اولی صنف اولی .

بیجناب عسوفت مآب علی رضایک افندی
منشی اول حضور همایون یکقطعه نشان ذیشان

بزرگ سفارت و صاحب منصبان کشتیهای دولت
المان که در خارج بوزاغ هستند بموجب دعوت
مخصوص در مابین همایون بطعام شب مهمان
بوده‌اند . در این مجلس مهمانی بعضی از حضرات
وکلای فخام نیز حضور داشته‌اند .

اخبارنامه (وقت) بموجب اطلاعات خود
میگوید . از جانب بدری یک کومیسر دولت
علیه عثمانی بتازه‌کی سواد مقاوله‌نامه که دارای
هشت مواد بود بمامور قره‌طاغ داده شده‌است . از جانب
حکومت قره‌طاغ از جمله مواد مذکور سه ماده
پذیرفته شده در باب تعدیل بیخ ماده مختلف فیه
نیز مذاکرات بر قرار بوده است

دیروز جناب مسیو کوشن سفیر انکلیس با هیئت
سفارت از ساحلخانه ییلاق واقع در (طرایه)
بسفارتخانه زمستانی که در یک اوغلی واقع است
نقل نموده‌اند .

شب چهارشنبه گذشته در خلیج در سعادت
بنگاه طوفان سختی ظهور نموده بسیاری از معونه
(نوعی قایقهای بزرگ) ها و سفینه‌های بادی
که در لنگرگاهها دور زد یک آن بوده‌اند از شدت تلاطم
دریا شکسته و غرق شده‌اند . بسیاری از طائفه
و اهالی آنها که نزدیک بساحل بودند از غرق
شدن نجات یافته‌جعی که از ساحل دور بوده‌اند .
غرق شده‌اند . از قرار یک میگویند تا کنون
از دریا بقدر چهل نفر بیرون شده‌است . بدیهی
است که تلفات زیاد بوده است . خدای بند کان
خود را از اینگونه آفات نگاهدارد .

كوردان ورژنامه كان

ههروهه له لاپهه ۳۲۴ى ئەم ژماره‌ى ئەخته‌ردا، له ژير ئه و ناوئيشانه‌ى سه‌روهه‌دا نووسراوه:

" له چاپى رۆژى دووشه‌ممه‌دا، سه‌بارهت به هاوغيه‌تې هه‌نديك له نووسه‌رانى هه‌والنامه و رۆژنامه توركييه‌كان سه‌بارهت به كورد، وتارنكمان نووسى. له‌به‌ر ئه‌وه‌ى هه‌نديك نامه‌ى خه‌مه‌پن و پرده‌خ له شارى ته‌بريزو شوپنه‌كانى ديكه‌وه سه‌بارهت به جولا‌نه‌وه‌ى درپدانه‌ى كوردان، گه‌يشتۆته ئيداره‌ى رۆژنامه‌كه، به‌شيك له‌وانه‌مان له هه‌مان چاپدا دابه‌زاندووه. بۆ هه‌موو جيهانى مرؤفاه‌تې پيشانده‌دهين، كه ئەم مشتته شه‌ره‌نگيزو به‌دكارانه، چه‌نده شايه‌نى نه‌فرهت و بيزراندن و تاكو چ ئاستيكيش پيويستيان به رامكردن و چاك‌كردنه.

ئه‌وانه‌ش كه ده‌يانه‌ويته ره‌نگيكى تر له بابته‌كه بدن و پارنيزگارې و لايه‌نگرې له‌وانه بكهن، چه‌نده له راستى كارو مه‌به‌ستى ئەم شه‌ره‌نگيزې و درپداه‌تې به‌ئىه‌نج ئاگان.

له نامه‌يه‌كدا، نووسيويانه : هه‌نديك گوند كه له نزيك مه‌راغه‌وه بوون و هه‌زار خيزانېك بوون كه زۆينه‌يان ئه‌رمه‌نى بوون، هه‌موو پياوه‌كانيان كوژراون و مندا‌له‌كانيان سووتينراون و سينه‌ى ژنانيان برپون و كارى ئه‌وتۆيان كردووه كه ده‌بېت هه‌زار ره‌حمهت له كفن‌دزى پيشوو بكرېت. هيشتا بولگاركان له‌وان به‌ويژدانترن.

به‌هه‌ر حال قسه‌كه له‌په‌وه نيه‌، ئەم نووسه‌رانه‌ى رۆژنامه توركييه‌كان كه زمانى برينداركه‌ريان ده‌رحه‌ق به ئەخته‌ر دريژ كردووه، ئاشكرا بووه كه له روى ره‌گه‌زو فيته‌ته‌وه، له‌گه‌ل كورداندا، واته ئه و كوردانه‌ى ئيستاكه قسه‌يان له‌باره‌وه ده‌كرېت، په‌يوه‌نديان پيكه‌وه هه‌يه، نه‌ك له‌گه‌ل كوردانى نه‌جيب و

به پزند. نهوانه خوازيارن رهنگی مه زهب و يه کيستی کوردان و دژايه تبي سته م و ههروهها دادپهروه ربي له م بابه ته بدهن، له کاتيکدا ده مارگيربي مه زهبه بي له نيؤ خه لکی ئيراندا نييه و له هه ر چين و توئژيک پيرسه که تو کام قه ومي؟ ده سته جي و بي بيرکردنه وه، ده لپت: عه جه مم.

عه زيز خانی موکری، ره حمه تي خودای لي بيت، کورد بوو. نه و يه کيک بوو له پياوه مه زنه کانی ئيران. جيگه ي برواو متمانه و بايه خي پاشا بوو. به شيويه ک که ده توانرپت بوتريپت که که سي دووه مي ئيران بوو. واته سوپاسالارو پيشکار و نوينه ري پاشا بوو. له راستيدا، نه و حوکم راني مه مله که تي نازاربايجان بوو، نه وه ي خه لکی نازه ربايجان هه ميشه ره حمه تبووي و ستايشي ده که ن. هه لبه ته له به پريکردني ته رمه که يدا له ته بريز، ده هه زار که س ناماده بوون. ئيستا که گوري کي تاييه ت و ته و او رازاوه ي له وي هه يه. به هه مان شيوه، زورينه ي مه زنه کانی ديکه له کوردان و چينه کانی ديکه ي خه لک، که بيانده ينه پال هه ر جييه ک، نه و کات ده رده که وپت که ئيران هه ر له يه که م روزه کانی خويه وه، دامه زرينه ري شارستاني بووه و ناسه واره کانی نه وان تا کو ئيستا به رقه راره. نه و کاتانه ي له نه سته مبول، له کارمه ندانی گه وره و بالا، له مه سيحييه کان که سانيک نه بوون، له ئيراندا، چه ندين سه ردارو والي نه رمه ني هه بوون و هه ن. له گه ل يه وه ي که سيک ناچار نه که روه ده بيت نه وه بکات.

نه وه ي تاييه ته به بابه تي يه کيستی کوردان، پيوسته نه وه بزانيپت که شيخ عوبه ي دوئلا خوي کييه و ئيعتباري له کوئويه. باوکي نه م شيخ عوبه ي دوئلايه پياوني گه وره و به پريز بوو له شيخه کان، نه و له هه ردوو ده وله تدا موچه و مولک و به راتي هه بوو که به شيوه ي نه وي (ئارپه لق) ي بي ده وتريپت. پاشي نه و خواليخوشبووه، شيخ عوبه ي دوئلا گه نج بوو، شيخ عه بدولحه کيي براي خواليخوشبوو، بووه جيگه ي بايه خ و باوه ري خه لکی ماقوول. نه م گه نجه چونکه شيخ زاده و بي نه زموون بوو، هه نديک له ئاره زووخوازو شه رپه نگرزي لي کوئونه وه،

ورده ورده، ئەويان لە شىوازو رىبازى شىخايەتیی دەركردو كرديانە سەرۆكئىكى شەپەنگىزى ئاژاوەچى، كە چەندىن جار لەسەر سنوورەكان ئاژاوەى گىراوەو ناكۆكى ناوەتەو. ھەر ھەھا ئەو چەند سائىك پىش ئەمەش، كۆمەلەكەى خۆى كۆكردبۆو ھەلامارى خاكى (مەرگەوەر) ورمىيان دابوو. پاش ئەو، دەولەتى ئىران بۆ تەمىكردنى ئەو تاقمىكى رەوانەكردو لەسزای ئەو نەمەك بەحەرامىيەى، ئەو گوندو دىھاتانەى پىشتر بە شىوہى تيۆل پىيان دابوو، لى سەندەو. لەكاتى جەنگى دواى روسىشدا، بەناوى جىھادەو ھەو بە مەبەستى خۆبەرەپىشى، چوار رۆژئىك سەرۆكايەتیی كرد.

سەبارەت بە ھەمزاعاش، كە نووسەرى جەرىدەى حەوادىث، ئەوى لە عەشىرەتى (بلباس) ناوبردوو ھەو بلباسى كردۆتە (ئەبۆلبەئس / ئازا)، بەو مانايەى كە كوردان بەشىكن لە عەرەب و ھەمزاعاش بەشىكە لەو تايەفەى، ناوى ئەو تايەفەى ش لە (ئەبۆلبەئس) ھەو ھەرگىراو. بەو ھەمزاعا ئەبۆلبەئسە، ئازايەتیی و بوپرى ئەو دەبىت دەرھەق بە خەلكى دىھاتەكانى دەوروبەرو سەر سنوورو خەلكى ھەرزىرى ھەزارو مندال و ژنانى بى پشتوپەنا ببىرئىت، لەسەر ئەو ھەو ئافەرىن بكرئ و شايەتى بۆ بدرئ كە چۆن ئەبۆلبەئسەكە!

ئەم ھەمزاعايە، ھەمان كەسە كە لە رۆژنامەكاندا، وردەكارى كارو ژيانى ئەويان نووسىو، ئەو ھەو بەھۆى دزى و شەپەنگىزىيەو بەدلىيان گرت و ماوہبەك لە بەغدا لە حەپسخانەدا بوو. پاشان جەنابى مەدحەت پاشا، ئەوى رەوانەى ئەستەمبۆل كردو دواجار لەو پىش ھەلات. پاشان رىنگايەكى پەيداكردو بە پارانەو ھەو واىكرد، دەولەتى ئىران چاوە كە موکوورتىيەكانى ببۆشىت و تاوہكو ئىستاكەش ھەر ملكەچ و گوپرايەل بوو. لەم ماوہبەدا، بەھۆى باجەو ھەو بەھۆى كىشەو ناكۆكى دىكەو، وىستوىانە ئەو دەستگىرىكەن، ھەر بۆيە ھەلاتو ھەو پەيوەندى بە شىخ عوبەيدوللاو ھەو كردو. كوردانىكى برسى و روت كە لەو سەر سنوورە جگە دزى و دەغەلئ لەپەنا ئەو ئەرمەنى و مەسىحى و جولەكانەى كشتوكال و

كارو كەسابەتن، چ رېڭايەكى ديكەى ژيان و گوزەران و كارو بازرگانىيەكى تريان نىيە. پاش تالان و برۇى دېھاتەكانى دراوسى و هاوشىوھى ئەوانە، لەرېڭەكى ستايشكردنى ئەمانە، كەسانىكى نەفسنزم و بەدكارىان لە دەورى خۇيان كۆكردۆتەوھ و بوئىرى ئەم جوړە كارە نافەرمانى و درندانەيەيان پەيدا كرد.

ئەوھى كە ھەندىك لە رۇژنامەكان خوازىارى ئەوھن ئەم بابەتە بەناوى يەكئىتى كوردان يان راپەرىنى كوردان ناوبىنن، ئەو پەرى ھەلەيە. چونكە ئەو كۆمەلەى ئىستاكە لەلای (ماكو) و بەرى كرماشان و شوئىنەكانى ديكەوھ بۆ تەمىكردنى ئەوانە نېردران، بۆ خۇيان كوردن و زۆر بەشيان سونى مەزەبن. جگە لە شىخ عوبەيدوللا و ئەبولبەئسەفەندى واتە ھەمزاغا كە لە بەدكارو شەپەنگىزە بەناويانگەكانن، ھىچ كەس لە كوردەكان و عەشیرەتەكان و خىل و تېرەكانى ئېران، لەگەل ئەواندا نىن و نابن. ھەر وھا بە قسەو نووسىن و وتارى رۇژنامەكانىش، ناجولئىن.

ھەر وھا ئەوھى كە نووسەرى ئەو رۇژنامانە نووسىويانە، كە گوايە نووسەرىكى ئەختەر، كوردى بە مشتىك خەلكى بىنرخ و پوچ داناو، روونە كە ئەو بىچارانە لە توندى دەمارگىرى خۇيدا، چاوى بە باشى نەيىنىوھ.

بەلن (حب الشىء يعى و يصم / خۇشويستى شتىك مرؤ كوئرو كەر دەكات). جىگەى سەرسورمانە كە ئەوانە مشتىك تەبەعەيان چۆن وەك مشتىك بىنرخ لىكداوھتەوھ. حەيف و ھەزار حەيف كە ئەم بەشە لەم مرؤفانە بىنە رۇژنامونووسى برپاوپىكراوى ئەم پايتەختە گەورەيە، كە پاىەو مايەى ئەوان بەشپوھيە كە كە راستىنوووسى ئەختەريان لە يەككە لە ژمارەكانى (وھقت) دا، بە پىچەوانەى شەرەفمەندى زانىوھ. لە كاتىكدا، شەرەفى خۇيان برىتپىيە لەوھى كە لە قسەى كەسانى ديكە، نامەى ساختە پىكبىنن و لە پارىس و قىنناوھ، پەخشانى ھەلبەستراو دەھىنن، جارنىك بەناوى ئىرانىيەكى ساختەوھ لە ئەستەمبول نامە بۆ تاران دەنووسن، بە برپاوى خۇيان كارنىكى گەورە دەكەن و قسەى چاژدار تىكەل بە

وته كانيان دهكهن. نهو بېچارانه له وه بېئانگان كه بهو شيويه خويان دهكهنه نامرازتي كه شمهري و گالته چارپي بو خه لككي ماقوول، ههروهه مروفه ژيره كانيش دهخه نه پيكه نين. به لام حه قيتي، چونكه هيشتا له پيگه و پايه ي روژنامه كان بن ناگايه، واده زانن كاغه زي روژنامه كان، گه مه ي دهستي مندالان يان گه مژهو هه رزه كانه. نا ئه مه يه واده كات له ده برپي قسه ي ناشايسته له هه مبه ر كه ساني مه زن بو پريت.

ئيسټاكه باشه، به هو ي هه مان خو هه لقورتاني بن جيو ري بوو كه پيشتر له لايه ن به رپوه به رايه تي شكومه ندي چاپه مه نييه وه تووشي سه رزه نشت و ناگادار كرده وه بوون. له راستيدا، ئيمه ئه م سه عاده تمه ئابه مان هينده به توندي به ناماقوول نه زانيوه، ئيسټاكه بو مان ده ركه وتوو كه شايه ني ئه وه ش نييه به موخاته ب وه ربيگريت. ئه گه ر شه ر ه ف و نه جابه ت ئه مه بيت له جه ماندا، ده بيت مالاوايي له شه ر ه ف و نه جابه ت بكرت.

ههروهه نووسه ري جه ريده ي حه واديت كه ئيمه ي به سو كايه تيبكرن به قه ومي كورد تو مه تبار كرده وه، ئه وه ي ته نيا له با سي خوالبخوشبوو عه زيز خاندا هاتوو، ده روانيت روونيكا ته وه كه ئيمه هه چ كه س به بيئرخ نازانين و ههروهه جو ره خه لككيش به گونا ه ي به ند كه سيك، تاوانبار ناكه ين. چونكه هيچ ژيريك كاريكي وا ناكه ت كه جو ريك له مروف هه موويان به خراب دابرين، ته نيا له به ر ئه وه ي كه له نيوياندا كه سانكي دزو ده غه ل و زالم و شه رهنگيزو به دخو هه يه كه جه مانيان پر كرده وه. واقعي حال ئه وه يه كه هه موو تاكه كان مروف ده گه رته وه سه ر ره گه زيك و له يه ك ناوه نندا كو تاييان ديت. بي رپزي و بي زوا كردني قه وم و ميله تيك به شيويه كي گشتگير، كاري نه فام و بيئه ده بانه و ههروهه پاريزگارپيش له بيئه ده ب و شه رهنگيزان، كاري خه لككي زيرو ماقوول نييه.

به هه رحال، سه باره ت به م بابه ته ئه گه ر باشيويه كي گشتي له خالي يه كيتي ئيسلامه وه بو ي پروانين، هه مان وتاري پيشووي روژنامه ي ته رجوماني حه قيقه ت

به سه که له ژماره‌ی پيشوودا وهرمانگپرابوو. نه‌گه‌ریش له رووی شعورو راستیبیبینیوهه براونین تیبینی نه‌نجامی بابه‌ته‌که بکه‌ین، درک ده‌که‌ین که نه‌مروکه جهان شیوهو ره‌نگیکی دیکه‌ی گرتوته‌به‌ر که به‌ته‌نیا هژی به‌لا‌غ‌ه‌ت و زمانپاراوپی و برپشتی قه‌له‌م، ناتوانیت هه‌نگاوپک له مه‌یدانی شارستانیتیدا هه‌لبنین. مه‌گه‌ر نه‌وه‌ی که پیش تپه‌پینی کات چاره‌ی دۆخه‌که بکه‌ین و فریای بکه‌وین. ببینه مروّف و زانست فیرین و فیزی به‌هاکانی ئیسلام بین، کار بکه‌ین، ئیسلام به قسه‌ی شه‌ره‌نگیزانه و پالپشتی له شه‌ره‌بگیزان به‌دناو نه‌که‌ین. زه‌مینه‌ی به‌کخستنی دۆلان به به‌زرراگرتی وشه‌ی حه‌ق و راست و دادپه‌روه‌ری و به‌زه‌پی و ئینساف بسازنین. کارپک بکه‌ین ببیته جیگای ئیره‌پی ده‌وله‌تان و میله‌تان. ریگا له‌وه‌بگرین که خودی راستی له‌که‌دار بیته. نه‌ک نه‌وه‌ی ته‌نیا به قسه‌ی خۆمان دلخۆشین و ببینه مایه‌ی گالته‌جاری نه‌وانی دی. وهرنه‌پیش و کاری خۆتان پیش بخهن. ئیمه ورده ورده نابوت ده‌بین، خاوه‌نی ئیسلام به‌وه رازی نابیت که به‌ناوی ئیسلامیه‌ته‌وه ئیسلام نابوت بکه‌ین. ده‌بیت دادپه‌روه‌ر بین، له ئیسلامدا چ کالابه‌کمان له‌به‌ر ده‌سته که له‌پیش میله‌تی دابننن و سه‌رنج و خۆشه‌ویستی و مه‌یلی نه‌وان بو خۆمان راکیشین.

نایا ده‌مارگیریمان هه‌یه؟ چاوپکمان هه‌یه که بچ له‌به‌رچاوگرتی شایسته‌ی، به بیژراوی و حه‌قاره‌ته‌وه ده‌روانته نه‌وانی دی؟ لوتبه‌رزپی و خۆپه‌رستی و خۆبه‌زلزانییمان هه‌یه؟ ره‌وشتی به‌رزو ئاکاری په‌سه‌ندمان هه‌یه؟ زانست و حیکمه‌ت و زانیارییمان هه‌یه؟ هونه‌رو پیشه‌سازنییمان هه‌یه؟ هیچ خزمه‌تپک به شارستانی و پیشکه‌وتن ده‌که‌ین؟ تاکه‌ی واز له‌م نه‌فامی و نه‌زانییه ناهینن؟ مه‌گه‌ر ئاینی ئیسلام هه‌ر چوار قسه‌و جوڵه‌ی جه‌سته‌یه‌یه؟ نه‌گه‌ر باسی راستی ئیسلام لیکبده‌ینه‌وه نه‌وسا ده‌رده‌که‌ویت ئیسلام له‌کوئ جیماوه!

وکل یدعی و صلا بلیلا و لایلا لا تقرر لهم بذاکا

هه‌موو پپی وایه دۆستی له‌یلایه له‌یلاش بیئاگا له‌هه‌موو لایه."

اخبارنامه (الجوانب) میکوی اخبار وزارت
جلیله مایه بیستو پنجروز برای عثمانی بازگی
استراض کرده شده است . که یازده هزار لیرا
از بانک عثمانی و ده هزار لیرا از مسیو ظریفی
و شرکای او گرفته شده است .

درخصوص رسم اعشار (جزیره ملایو)
از جانب مامورین تغلب و سرقت بزرگی را بی رده
شده است . بنا بر این از جانب جناب اپت و دولتیاب
صادق پاشا و الی جزایر بحر سفید مأمور مخصوصی
برای تحقیق این مطلب بجزیره مذکور فرستاده
شده است و کسانی که مننون علیه بوده اند
توفیقو بزرجها که استنطاق آورد شده اند .

از جانب باعالی سفیر دولت علیه عثمانی
که در لرین اقامت دارد دستور العمل داده شده
است که از دولت المان خواهش نماید بیک نفر
صاحب منصب یا کفایت که از امور ترک المصلح
کافی و بهره واری داشته باشد برای اداره کمرکات
دولت علیه معین کرده باسلامبول روانه نماید .

روز شنبه گذشته در باعالی مجلس مخصوص
و کلابلوز فوق العاده منعقد گردیده در باب
اصلاح وضع مالی و سایر مواد مهم مذاکرات
برداخته شده است .

کردها و اخبار نامها

در تخریب روز دوشنبه از هم غیری بعض
تو بسندان اخبار نامهای ترک در خصوص آکراد
شرعی نوشتیم . چون بعضی کاغذهای اسماعیل
از شهر تبریز و جاهای دیگر در خصوص حرکات
و حیثیات آکراد اداره رسید بکمال تأثر باره از
آنها در همین نضد درج کرده بر عالم انسانیت
عرض خواهیم نمود که این مشی اشرار و اشیای
ها چه قدرها مستحق لعن و نفرین هستند
و بجه درجه مستوجب تریب و اصلاح .
و آنانکه میخواهند رنگی دیگر بکار داده جنابت
و حیایات از آن کنند چه قدرهای خبر از حقیقت

کار و زمازل این شرارتها و وحشیکر یسا .

بر یک کاغذ نوشته اندیک دهکده دزدیک
مراغسه که بشدر هزار خانوار بوده اند و اغلب
مردمان آنجا را منی منهب هم مردان را عرض شد
تبع هلاک ساخته اطفال را سوزانیده پستان زنان را
بریده و کارهای کرده اند که نیش اول را رحمت
باید گفت . بلغار یان نسبت با آنان خیلی انصاف
داشته اند . باری سخن در اینجا نیست این بحرین
اخبار نامهای ترکی که زبان بطعن اختر کشودند
معلوم شد که جنسا و فظرفه با کرد یعنی با آن
کردهای که حالا بصورت عنه هستند مناسبت داشته
اند نه با کرد های نجیب معقول محترم . و بر
مقصودی که میخواهند این کار را بیک مذهبی
و اتحاد کردی و تظلم و دادخواهی بدهند حال
آنکه اولاً تعصب مذهبی در میان اهالی ایران نیست
و از هر صنف و طبقه که بپرسن از کدام قوم هستی
بی تأمل میکوید عجم هستیم . عزیرخان مکرکی
خدا رحمتش کند کرد بود از بزرگان ایران و طرف
اعتماد و اعتنای پادشاه بود بدینور بیکه میتوان گفت
شخص خود در ایران بود . مسالهای دراز سردار
کل عساکر ایران یعنی سپهسالار بود و پیشکار
و در حقیقت حکمران مملکت آذربایجان که اهل
آذربایجان اورا همیشه رجنها میخواهند و ستایشها
میکند . در تشییع جنازه او در تبریز تشریف
هر از نقش حاضر بودند و حال مشیره (ترید)

مخصوصی بکمال تزیین در اینجا دارد . و همچنین
اکثر بزرگان دیگر از آکراد و دیگر صنفون
اهالی هر گاه نسبت بانها بدهمی آوقت معلوم
میشود که دولت ایران از روز نخستین مؤسس
مدنیت بوده است و آثار آنالی الاثر برقرار است .
آن اوقاتیکه در اسلامبول در مامور شپای عمده
و بزرگ از عیسویان کسی نبود سردارها و والیهای
چند از ملت ارمنانه و غیرهم در ایران بودند
و هستند . با اینکه کسی مجبور نکرده بود که
چنان باید کرد .

اما فتره اتحاد کردی این را باید دانست که
شیخ عبیداه خود کیست و اعتبارش از کجا است .
پدر این شیخ عبیداه مرد محترم بزرگی از مشلخ
بوده است . و از هر دو دولت معاش و تیول
و با مصطلاح اینجا (آریهلق) داشته پس
از آن محروم شیخ عبیداه جوان بود در مرحوم
مشارائید شیخ عبدالحلیم که افتخار او از ادات

مردمان معقول بودی . و این جوان چون شیخ
زاده بود و بی تجربه بت بعضی از اعدای جوانان و از
اشرار دور او جمع شده علی التدرج اورا از بسک
و طر بقه منجبت و قشر بیرون برده مانند یک رؤس
شرارت وقتیه قراردادند که بارها در سرحدفته
ها را بکنجه خلایق کار بپردازد . چند سال پیش
از این هم جمعیت خود را برداشته بخفا (مرکور)
اروی تجاوز نمود متعاقب آن دولت ایران برای
تادیب او جمعی را کشته در از ای این کم جمعی
دهاتی را که از سالهای پیش بیسول او داده بودند
بس گرفت . و در اتانی جنگ آخری دروس بیخیال
هنگامه چو بی نام جهاد مفصودی پیش برد .
و حصار روزی و باست کرد .

اما جزو آقا که بحر جریه حوادث اورا
از قبیلهم بلباس کوبلباس را بحرف از (اوبالیاس)
میکوید باین معنی که این کردها طایفه بوده اند از
عرب که جزو آنها از آن طایفه بوده است . و آن
طایفه از اوبالیاس مأخوذ است . پس جزو
آقا اوبالیاس است . با آن وسطوت اورا باید در حق
اهالی دهات همجوراً سرحد و مردمان زارع
و قشیر و اطفال و زنان بی دست و پا مشاهده و تصدیق
و تحسین کرد که چطور اوبالیاس است .

این جزو آنها همان است که در روزنامه
تفصیلاً احوال اورا نوشته که نیمه دزدی و شرارت
کرکار کردند چندی در بغداد حبس بود بعد از آن جناب
مدحت پاشا اورا باسلامبول فرستاد و آخر از اینجا
فرار کرد و اسبابها فراها آورد لایه و زار یسا
کرد تا اینکه دولت ایران از سر تقصیر او گذشت
و تا کنون هم امتاعت داشت . این اوقات
در مسالبات باخلاقیهای دیگر که خواسته و دند
اوراد بیکری نمایند فرار نموده بشیخ عبیداه اتصال
یافته آکراد کرسنه و برهنه را که در آن سرحد
هیچ بر معیشت و زندگی و کسب و تجارتی ندارند
مگر دزدی و دغلی و از یلهوی زراعت و کاشی
ارمنانه و ملل عیسوی و یهودی . و بعد از اینجا
چاییدن و غارتگری دهات همسایه و مانند اینها که این کون
انخاص را ستایش میکنند بسیار است ففرفی
میخواهد دور خود جمع نموده باین حرکات باغبانه
و وحشیانه جسارت کردند .

اما آنکه در بعضی جریه ها خواسته اند این
مطلب را بنام اتحاد آکراد یا قیام آکراد یاد کنند
خطای محض است . چه جایی که الاثر طرف

ما کو) و سمت کرمانشاهان و غیره مابورتابدب آنان هستند خود از طایفه اکراد و اغلب سنی المذهب هستند و بجز شیخ عبیداه و ابو الباسبا یعنی جزوا ف که هر دو از مشاهیر اشیا و اشرارند هیچ کس از اکراد و عشایر و ایلات و احشام ایران با آنها نیستند و نخواهند بود . و بلفظ و سخن و روزنامه نویسی هم کسی از جای خود حرکت نمیکند .

اما اینکه محررن نوشتند که ما یعنی نویسنده اخبار کردهارا بگمش خاک نوشته است معلوم است که بجهاره از شدت تعصب چشش هم درست نمی بیند .

آری ﴿ حب الی بی و یصم ﴾ حقیقت جای تعجب است که مشتی تبعه را چطور مشتی خاک خوانده می شرح و بسط دادند . حیف هزار حیفه که این قوم آقا محمدر بن روزنامه می معتبر این بابی تخت بزرگ میشوند . که پایه مایه معرفت آن از این قرار است که . حقیقت نویسی اخترا چنانکه در یکی از نوشته های وقت خلاف شرف دانسته است در حالیکه شرف خودش عبارت از این است که از قول دیگران کاغذ جیسل کند و از باز پرس وی و غیره محبت نماید مابا آورد کاهی از اسلابول بنام یک ایرانی معتبر موهوم بپهران کاغذ میوه بسند و با اعتقاد خود مظهر و ظرافت در سخن بیخج میدهد و همین جهت بر خود میسالد بجهاره غافل از اینکه خود را بدین واسطه آلت مخمضر مردمان معقول میسازد . خردمندانش ریضند یکیند .

ولی حق دارد ز را هنوز از درجه و مقام اعتبار اخبارنامه ی خبر است . اوراق اخبار را بجای باز میوه اطفال بل الواد میینارد این است که بباراد تغییرات نداشتن در حق مردمان بزرگ اجتناب میکند . حال خوب است بجهه همین فضولها پیشتر از اجناب اداره بویه مطبوعات مورد تکبیر و ملامت شد اگر قصد تکبیر نده چه میکرد . راستی ماین سعادت آبر را باین شدت نامعقول نمیدانستیم اکنون معلوم میشود که قابل تحمات هم نیست . اگر شرف و نباهت در جهان این است پس شرف و نباهت سلام باید کت .

اما محرر جریده حوادث که تخمیر قوم اکراد را دو مقام ملعن بنامتین داده است این یکی را نسا ازضه مرحوم عزیزخان صلوم توان کرد که ما

هیچ کس را تخمیر نمیکنیم و نوع را بکنده اشخاص چند نمم نمی سازیم . چه هیچ عاقل این کار را نمیکند پس از این قرار نوع بشر را همه بد باید کتف کدر میان ایشان دزد و دغل و ظالم و شرور و بد نفس و بد طبیعت ایقدرها هست که چهارا بر کرده اند . حال آنکه همه اینای بشر از یک جنسند و یک مرکز منتهی میشوند . تخمیر قوم و ملت بطور عموم کار جهال و بی ادیان است همچنانکه حجاب و صحابت از بی ادیان و اشرار کار مردمان خردند و معقول نیست .

در حال اگر در این کارها بنطور کلی از نقطه اتحاد اسلام نظر کنیم همان مقاله تبرجان

حیثمرا هدر نسخه بیسری رجه کریم عاقل است . و اگر از روی شعور و حقیقت بینی بدینم و انجام کارها را ملاحظه کنیم خواهیم دانست که امروز جهان را رنگ دیگر در پیش است و تنها بقوت فصاحت قلی قدیمی در میسالد ترقی نوانیم برداشت . مگر آنکه فصلاجاره کارا پیش از وقت کنیم . آدم بشویم . علم با موزیم . مسلمان را یاد بگیریم . کار کنیم . اسلامت را بخشان و حشینه و حجاب و حشینه بدنام نکنیم . اسباب اتفاق قلوب را در اعلا کله حق و راستی و عدل و رافت و انصاف فراهم باوریم . کاری کنیم که محسود دول و ملل شویم . راه منساعنرا بزوی خود حقیقه به بندیم . نه اینکه بعضن تنها خود ما را خشنود سازیم و دیگران بر ما بخندند و استهزا کنند . و پیش بیایند و کار خود شانرا پیش بیره . ملاحظه رفته نابود و پریشان بشویم . صاحب اسلام راضی نیست که ما مانم اسلامت اسلام را ضایع و تبا مسازیم . انصاف باید کرد از اسلامت چه منای درست داریم که در منظر و تماشاگاه ملتها بگذاریم . و تعجب و حیرت و میل و محبت آلمانا جلب کنیم ؟

قصص داریم ؟ چشی داریم که بجاتر در آمانیکنیم بدون استحقاق ؟ تخمیر و تکبیر و خود پسندی داریم ؟ اخلاق حیده و اوصاف پسندیده داریم ؟ علم و حکمت و معرفت داریم ؟ فنون و صنایع داریم ؟ خدمتکار بیهام تمدن و ترقی میکنیم ؟ نای این نادانها را که نخواستیم کرد . دین اسلام مگر چه رلفظ و چهار عمل جمعی است . اگر حقیقت اسلام را شرح بدیم

آوقت معلوم میشود که اسلامت در یکاماده است .

﴿ و سل بی صلا بلی ﴾
﴿ و لیلی لائتر لهم ذاکا ﴾

ولی اکنون را باشه تادروم قش معن کویم

اخبار نامه دینی نوز موجب کاغذ اخبار تکار بر این میگوید .

موجب حکم ماده نخستین عهدنامه برین بلغارستان را بشرط دادن بده و بون دزد بر تابعیت دولت عثمانی امتیاز داده شده بود . حال آنکه تاکنون بلغارستان نه بده بدولت عثمانی داده است و نه عملیات تمکین تابعیت از او دیده میشود . سل است تاکنون مقدمه فساد و شورش را کدر بلغارستان ترتیب داده میشود همچک از دولتهای اروپ اهمیت ندهاده در صدد تاقت آن نریانده اند . بجهه مساعده اروپ و معاوینت روس برای ترتیب دادن اتحاد روم بلی شرقی در بلغارستان تدارکات فوق العاده دیده میشود .

امارت بلغارستان در حالیکه بموجب عهدنامه تابع دولت عثمانی است خود مانند یک حکومت مستقل رفتار میکند و اجناب اروپ نیز هیچ مورد مؤانده نمیشود . ولی دولت عثمانیه همه تعهدات خود را که در باره بلغارستان داشت تماما ایفا نموده است . با همه این تاکنون دولت مشارالها از حقوق خود که بموجب عهدنامه در بلغارستان دارد بوجهی مستفید نشده است . در بلغارستان در باره اهالی اسلام برخلاف عهد هر روز انواع معالیم و تعذیب بکار رده میشود . املاک اهل اسلام را بدون هیچ سبب مشروعی ضبط نموده ناچار از هجرت میکنند . شکایات باهیالی در این موارد در حالیکه باوشیقات قونسلهای اروپ مؤید و مثبت است دزد دولتهای اروپ بجهوجه مؤثر نیافته است .

و بموجب حکم ماده دوازدهم عهدنامه برای قراردادن کارهای املاک دیوانی و اراضی املاک اهالی اسلام متر بود کومیسون مختلطی از ماورن بن اروپ تشکیل یافته از تلخ امتیاز بلغارستان ناشضای دو سال مطالب مذکور را

نامەيەك لە تەبىرئەووە

هەرۆهەها لە لاپەرە ۳۲۶ى ژمارە ۴۳ى ئەختەردا، لە خانەى هەوآلە دەرەككيبەكان دەقى نامەيەك كە واژۆى "مخلص شمام"ى پيۆهيه، بلاوكراووتەوه. نامەكە ۶ى زيلقيعدەى ۲۹۷ (۲۰ى ئۆكتۆبەرى ۱۸۸۰)دا نووسراوه. تيبدا هاتووە:

" نامەيەك كە لەلايەن يەككەك لە كەسە باوهرپيكراوەكانى تەبىرئەووە نووسراوه پيشكەش دەكریت.

سەبارەت بە بابەتى سابلاغى موكرى، هەفتەى پيشوو كورتهيەكم بۆ نووسيبوون، بەلام وردەكارى بابەتەكە بەم شيۆهيهيه:

نواب ئاغای شازادە، حاكى سابلاغ، هەمزاغای (مەنگوپ)ى بە تۆمەتى ئەو كەموكورتیبانەى هەيهەتى، داواكردوو، بۆئەوهى لەسەراى حكومەت بيگریت و بىهاويتە زیندان. ئەوهى هۆكارو هاندەرە دروستەكانى زۆر روون نيبە. ئەمە لە مانگى پيرۆزى رەمەزاندا (ئابى ۱۸۸۰/س) بوو، كە هەمزاغای تيدا هەلاتووە. لەلايەن حكومەتەوه، محەمەد سادق خانى قەرەباغى ئاجودانباشى جيگرى فەرماندە لەگەل محەمەد حسين خانى سەرکردەى سوارەى بەختيارى و دەستەيەك سوارى ديكە، بۆگرتنى هەمزاغ نيردران. ئەويش پەناى برده بەر شيخ عوبەيدوللا، شيخيش پاراستى و هاوكات لەگەل عەبدولقادرى كورپدا، بە هيژنكەوه رەوانەى سابلاغ و مەراغەى كردن. لە رۆژى هەينى ۲۱ى شەوال (۲۶ى سېپتەمبەرى ۱۸۸۰/س)، پاس ئەوهى بەرپرسان و حاكى شارى سابلاغ هەلاتن و لەشارەكە چوونە دەرۆه، كوردان هاتنە نيو شارەكەوه و فەرمانبان رەوانەى دپهاتەكانى دەوروبەر كردو سوارەو پيادەيان رەوانە كرد. ئەوان تالان و كوشتاريان لە

گوندهکانی به شی خوارهوهی (میانداو) و (سابلاغ) کردو رۆژی ۲۴ ی مانگ (۲۹ ی سپتەمبەر) گەمارۆی (میانداو) یان دا.

عەلی خانی حاکی مەراغە و ئاغا شازادە و تەواوی ئەوانی دیکە کە لەوئ بوون، هەڵاتن و چوونە مەراغە. هەمان شەو، گێژەلۆکە ی مەرگ لە میانداوی داو پیاوەکانیان کوشت و سینە ی ژنانیان بری و مندالیان لە نیو ئاگردا سووتاند و ژنانی گەنج و لاویان بە دیل برد. هەر وەها ئاخوند مەلا محەمەد جەعفەر و عولەمای (مەرچەمەت ئاوا) یان بە ئەوپەڕی ئازارەوه کوشتوو و سەری مەلا محەمەد جەعفەریان بە عەمامە کە یەوێ کردوو بە نوکی رمەوو و هەڵیانپڕیوه. ئەوان لە گەڵ گوندهکانی دەور و بەریشدا بە هەمان شیو و تەواو دڕندانە رەفتاریان کردوو.

پاشان هێرشیان کردۆتە سەر شارەدێی (بناب) و ئەوێیان گەمارۆ داوه. بەلام حاجی ئاغا عەلی قازی (بناب) ئازایەتی و جوامێری نواندوو و غیرەتیشی و بەر خەڵکە کە ناوه، هەرچەندە بناب شورا و دیواریشی نییه، بەلام لە بەرامبەر کورداندا وەستانو و تەو و باش بەرگریان کردوو، هەتا وەک ئەو ی کە ئاغاخان سەرتیپ گەشتۆتە ئەوئ. هاوکات، سەرتیپی ناوبراو، تەنیا هێژکی شەشەد بۆ حەوتسەد نەفەر سەربازو یەک تۆپ دوو دانە (قپوز) ی لە گەڵه.

ئێستا کە هێژە کە ی سەرتیپ لە بنابه، هەر وەها کوردانیش لە ولای بنابه وە ئامادەگیان هەیه و هاتوون. هەر وەها، جەنابی ئیعتیقاد و لدەوله، سێ رۆژ بە فەوجیکە وە رۆیشتوو. لە پایتەختیشە وە، نواب موستەتاب حیشمە تولدەوله، بە دوازدە فەوج پیاو و سوارە و تۆپخانە وە، نێردراو بۆ تەمیکردنی کوردان. ئەو دوو رۆژ پێش ئەمە، دەستی بە جوڵە کردوو و لە رینگای کوردستانە وە دین. جەلیل خانی کورد، برای باباخان ئاغا بەزمیکێ ئەنجامداوه. ئەو خۆی هەشتسەد سواری هەیه، لە لای میانداو وە بەو ناو ی کە بۆ پارێزگاری ئێو هاتووم، ئەمشە و زۆربە ی بەدکاریبەکان، ئەو و پیاوکانی ئەو کردوو یانە. تەنانەت دەوتریت کە سەری ئاخوند مەلا جەعفەری داماو، ئەو بریویتی.

بەگشتى ناوچەى (سەراجو) كە لەبەرى رۆژھەلاتى مەراغەيەو بە خاكى (هەشتروە) ھوہ پەيوەستە، لەگەڵ ناوچەى (كاودۆل) و (ساتلمش) و (بوزلق) و (مەرحەمەت ئاوا) و (بناجو) ھەتا نزيكەى بناب، لە دەستى كورداندايە. دەوترىت كە شىخ عوبەيدوللا بۆ خۆى لە ناوچەى (مەرگەوهر)ى ورمى نىشتەجىيە. ھۆكارى ئەم كارەى جەليل ئاغا ئەوہ بووہ گوايە باباخان ئاغا، بەھۆى كارگوزارى و شەخسىيەوہ دوورخراوہتەوہ. ماوہيەك لە دەوروبەرى سابلاخ بووہو پاشان جەنابى موستەتاب ئاغاى موجتەھيد، كە كچى ساعيدولمەلكى براى ئاغاى ميرزا رەزاي بۆ كورپى خۆيان كارە كردووہو شاييان گىپراوہ، نيوہندگيرى بۆ كردووہو ناوبراو دووبارە رىنگەى پىدراوہ بگەرتتەوہ تەبىز. لە مانگى رەمەزانى پىرۆزدا، لە دەربخانەى ساعيدولمەلك، خزمانى حاجى يوسف خان، پەسەرخانى باوہرپىكراوى باباخانيان داركارى كردووہو، ئەوہيش لەوہ نارازى بووہ كە دادپەوروهرى ناھاتۆتەدى. ئەوانە ھەر رۆژەى بەزم و ئالۆزىيەك دەسازىن، دواجار لە سەرەتاي مانگى شەوالدا، لەبەرچاو ونبووہو لەم رۆژانەدا لە گوندى (سەفیدكەمەر)كە مولكى شازادە خانى كچى نەسپولدەولەيە كە ژنى ناوبراو خۆيەتى، دەلەين خەلكيان ناردووہ كە لە شار ئامادەيىت.

بەھەرچال، لەم رۆژانەدا ھەوائىك بلاوہ كە جەنابى موستەتاب موشرئەلدەولە، بۆ ئىدارەى ھەرىمى نازەربايجان، تەواوى كارمەندو بەرپرسانى دەستنيشان كردوون. ھەرۆھا لە قەزوينيشەوہ، تەلەگرافىك لەلايەن جەنابى موستەتاب ئاغاى سيقەتولئىسلامەوہ ھاتووہ، ئومىدەوارە كە بە بوون و ئامادەگى جەنابى ناوبراو ئالييەتىكى نەزم و ئىدارەى دروست لە تەواوى كارەكانى نازەربايجاندا يىتەكابەوہو سەبارەت بەو قاتوقىرى و گرانييەش بىرىك بكرىتەوہ.

قسەى پىناوى، كە كوردان بەم نزيكانە سەركوت و تەم دەكرين، بەلام ئەم جولانەوہ دىندانەيەى كە لە دىھاتەكاندا بەسەر خەلكى ھەژارو داماو و بەستەزمايدا ھاتووہ، ناتوانرىت قەرەبوو بكرىتەوہ. ھەلبەتە ھەوائى ئەم رووداوانە

دهگه نه ئهسته مبوليش. چاوديراني دهره وه زور به وردبي چاوديري ئه م
جولانه وه يه شه ره ننگيزان دهكهن و هه موو روژيك هه والي به دكار بيان به
ته له گراف، ره وانه ي ناوچه و ولا ته كه ني دوورو نزيك دهكهن. به لام له دو اي
گه يشتي هيزه كاني ته ميكار، ئه م كوردانه ديسانه وه په نا ده به نه وه بهر خاكي
عوسماني و ده وتريت كه ده ولته تي ناوبراو فه رمانيداوه، ريگه نه دريت ئه م تا قمه
به دكاره دووباره بگه رنه وه ئه و ناوه، يا خود ئه وه ي كه ده ستگير بگرين.
ئاستا كه هه والگه يشتووه كه عه بدولقادري كوري شيخ عوبه يدوللا، شكستي
خواردووه و زباني زور به هيزه كه ي گه يشتووه و هه لاتووه."

آیا دولت عثمانی پس از این همه جان فشاییها از حقوق صریح خود که در عهدنامه مندرج است نیز بهره مند نخواهد شد . یا از مواد عهدنامه نیز آنچه بر ضد دولت عثمانی است در اجرای آنها سخت گیری خواهد شد ؟

خارجیه

کاغذی است که یکی از معتبرترین تیر بز نوشته است

عرض میشود .

در باب قره ساوجلاخ مکرر هفته پیش مختصری بشما نوشته بودم ولی تفصیل آن از این قرار است .

توابع آقا شاهزاده حکمران ساوجلاخ جزو آقایی (منکور) را بجهت تقصیری که داشت خواست در دارالحکومه گرفته جنس نمایه که اسباب موجب آن محصفاً معلوم نیست و این در ماه مبارک رمضان بود که جزو آقا بقره بی فرار میکنند . از جانب حکومت محمد صادق خان

قرا باغی اجودان پاشی سرکاری با محمد حسین خان سرکرده سواره بختیاری و یکدسته سوار دیگر مامور بگرفتن جزو آقا شدند . اوهم بشیخ هیداه بنام بردشیخ نیز جاییش کرده بپسر خود عبدالقادر بهرامی جعی بطرف ساوجلاخ

مراغه روانه داشت . در روز جمعه ۲۱ ماه شوال بعد از اینکه حاکم و مامور از ساوجلاخ فرار بیرون رفتند آقا را وارد کردید به ذات اطراف احکام نوشته سواره و پیاده مامور کردند . دهات پایین (میان دواب) و ساوجلاخ بقتل و غارت رفت . روز دوشنبه ۲۴ ماه (میان دواب) حصاره کریمیه را پیشان حکم رساندند

شاهزاده و سایرین که در آنجا بودند طرف عصر مختصر زد و خوردی کرده پس فرار نموده بمراغه آمدند . اوهم نشب میان دواب بیاد فساد رفت مردها را کشتند زنیها را بر پستانها بریدند اطفا را در میان آتش انداخته سوزاندند . زنیهای جوان را با سیری زدند . آخوند ملا محمد جعفر و تمام عمای (مرجعت آباد) را بزنج و خواری

تمام بقتل رسانیده سر ملامحمد جعفر را باعامه بر توک نیز زده بلند کردند . پادهاات اطراف نیز همین منوال و بهمال و وحشیگری رفتار نموده بودند . پس بخصب (باب) پورش آورده آبجبار خاصره

میکنند . ولی حاجی قاضی (باب) عبرت کرده مردم را هم بسر شپرت آورده با آنکه سوری و حصاری نداشتند در مقابل اکراد ایستاده خوب مقاومت نمودند تا آنکه آقاخان سرتیب رسید . همراه سرتیب مشایره ایله بنها بقدر ششصد و هفتصد نفر ساز و یک عراد توپ و دو عراد توپز بوده است .

جهت سرتیب به ریاست اکراد هم در آنطرف نساب نتریف دارنه . جناب اعتماد السلطنه هر سه روز است بافوج رفتند است . از دارالخلافه توابع مستطاب حتمه الدوله

بادوازده فوج پیاده و توپخانه و سواره مامور به تنبیه اکراد شده دوروز پیش از این حرکت نموده از راه کردستان میآیند . جلیل آقایی

کرد برادر باخان با معرکه کرده است . سوار او ششصد سوار داشته است در توپخانه و توپ بدین عنوان که بحضرت شما آمده ام شب اکثر فسادها را او آدمهای او را با کرده اند . حتی میگویند سرآخوند ملا محمد جعفر بپاراه خود او بریده است .

بالجه بحال (سراجو) که سمت شرقی مراغه و منصل بشناک (هشترود) است باخان کلودول) و (سلاش) و (پوزلق) و (مرجعت آباد) و (سناجو) تا حوالی بناب در تصرف اکراد است . خود شیخ عبیده را میگویند در بحال (مرکور) اروی یافت داشته است . حجت انکونه حرکت جلیل آقا کو یا

این بوده است که باخان آقارا بجهت اختلافات یشکاری و ملاحظات تخصیص مامور به اخراج بلد کردند . چندی در طرف ساوجلاخ بود بعد جناب مستطاب آقایی مجتهد که دختر ساعدالملک را برای آقا میرزا رضا فرزند خودشان عقد کرده بودند عروس می داشتند توسط فرمودند مشارالیه را دوباره ماندن بآمدن تیر بز کردند و در ماه مبارک رمضان در حاکم در ب خانه ساعدالملک کسان حاج میرزا یوسف خان پسرخان مؤمن باخان آقا کشت کاری کرد اوهم عارض شد داد خواهی بعمل نیامد . هر روز یکسوخ اسباب مزاجت فراهم میآوردند . بالاخره در اوایل ماه شوال از انظار غایب و پنهان

انجام داد میشود . حال آنکه تاکنون اقدامی در این باب نشده است و حکومت بلغارستان در کارها بطور خواهش خود رفتار میکند .

و نیز حکم ماده دوادم عهدنامه برین مضمون است که بلغارستان وضع اداره خود را بطور منظم تشکیل نمودک سال بعد از آن چهارمی دولتهای بزرگ که امضاکنندگان عهدنامه برین هستند مقدار بده بلغارستان معین بشود . حال آنکه از این قمره نیز - ضعی در میان نیست . و نیز بختضای حکم ماده مذکور از قرضهای عمومی عثمانی بایستی حصه برای بلغارستان سوا کرده شود دولتها تاکنون اجرائی این قمره را هم یادآوری نموده اند . از قرائت یک معلوم میشود هرگاه دولتها یادآوری وسایر نیز در این باب بکنند بلغارستان نخواهد پذیرفت . بعلم اینکه بلغارستان المپتان حاصل نموده است که دولتها برای اجرائی این مطلب اقدامات فعلی بکار نخواهد برد .

دولت اوستریا بوجوب ماده دهم عهدنامه بحکومت بلغارستان در باب ساخته شدن راههای آهن سیارش لازم برآمد ولی نتیجه ایسارشات دولت مشارالیه حاصل نگردید .

حکم ماده یازدهم عهدنامه بود که همفلاح بلغارستان بفرج خود بلغارستان خراب نماید . این مطلب نیز مسکوت عنه مانده است . بوجوب حکم ماده پنجاه و دوم تردد کشتیها در رودخانه طونه غدغن بود حال آنکه کشتیهای روس پراز مهمات جنگ هر روز از اینطرف با آنطرف در کال آزادی تردد میکند کو با این کشتیها را دولت روس بامارت بلغارستان بخشیده است . و نیز بوجوب حکم ماده یازدهم عهدنامه بایستی دولت عثمانی حدود روم ایلی شرقی را بجزا و استحقاق داده برای نگاهداری حقوق خود در بانکها عسکر بگذارد عدم اجرائی این مطلب را نیز بعضی از دولتها پیاره دلائل واهی از دولت عثمانی خواهش نمودند . بوجوب مواد سی و سوم و پنجاه و دوم مقرر بود مقدار مناسبی از قرضهای عمومی عثمانی بحکومتهای صرب و قرقمناغ توزیع بشود این هر دو قمره و کیفیت املاک دیوانی و اهالی اسلام جاهایی که بحکومتها صرب و قرقمناغ واگذار شده است نیز تاکنون مطرح مذاکره نگردیده انجام داده نشده است .

کرید این روزها در قریه (سفیدک) ملکی شاهزاده مأم دخت نصر الدوله که عیال خود مشارالیه است بوده است . میگویند آدم فرستاده اند بشهر حاضر نمایند .

باری اینروزها خبری شایع شد که جناب مستطاب **مشیرالدوله** برای پیشکاری مملکت آذربایجان باختر تمام مأمور شده اند و از قزوین هم تلگرافی خدمت جناب مستطاب آقا فی ثقه الاسلام داشتند امیدواری هست که بوجود جناب معظم الیه نظم درستی در کلیه کارهای آذربایجان داده شود و برای قطع و کرانی هم فکری نمایند .

جای سخن نیست که در این نزدیکی اگر اد مورد تنبیه و تربیت خواهند شد ولی این حرکات و حشیانه را که در دهات بسر قفرا و بی دست و پایان آوردند بوجهی تلافی نتوانند . البته اخبار این وقوعات بواسطه تلگرافها باسلامبول هم میرسد . مأمورین خارجیه خیلی مراقب این کار اشرار میباشند و وحشت آنان را هر روز بتلگراف اطراف و ممالک دور نزدیک خبر میدهند . لکن بعد از رسیدن افواج وقوه

نادیده این اگر اد باز بخانه دولت علیه عثمانی انجا خواهند برد و میگویند دولت مشارالیه هم دستور العمل داده است که نکندارد این فرقه اشرار دو باره با آنطرفها بگذرند یا اینکه دستگیر نمایند .

الآن خبر رسیده که **عبد القادر پسر سیخ** عبیده شکست خورده و تلفات زیاد داد . فرار کرده است . **فی ۶ ذی قعدة ۹۷**

امضا

مخلص تمام ۰۰۰

اوقات خود را بکارهای پولیتیکی میگذرانیده است . **فی الحقیقه مضامین راستی این مقاله** مذکور بلندی مقام گوینده را دلیل کافی است . و بودن اینگونه مردمان کار آگاه در میان برادران دینی موجب افتخار ما و عموم مسلمانان است . اینک ترجمه مقاله مذکور ذیلا نقل می شود

ترجمه

هر چند که در میان پولیتیک (لورد بیکونسفلید) رئیس وزرای سابق انگلستان و پولیتیک مسیو کلادستون وزیر حالایی در پاره مواد تفاوت دیده می شود . حتی در تفرعات بعض کارهای سیاسی وضع پولیتیک این دو وزیر باهم دیگر بکلی مابایت و مغایرت هم دارد ولی در صورتیکه بدقت ملاحظه بشود معلوم خواهد کردید که خلاصه پولیتیک این دو شخص منحصر بمحصلات یک مقصودی است که خیلی پیش از این پیشنهاد خود کرده اند .

(لورد بیکونسفلید) در ظاهر پولیتیک از دولت علیه عثمانی اظهار هوا خواهی نموده چنان میگوید که خیر خواه دولت مشارالیه است ولی بمناسبت اینکه در ثانی لورد سالسبری (وزیر خارجیه سابق انگلستان) از قهر سازش لورد بیکونسفلید با دولت اوستریا با شکاری سخن گفتند پولیتیک لورد بیکونسفلید بیرون زده اتصاف نهائی او با دولت اوستریا بر جهانیان معلوم کردید .

چون دولت المان هنوز موافق مطلوب خود و بطور کامل دارای افسر مظفریت نشده است بنا بر این اخص آمال پرنس بسمارک در هرحال مصروف بمحصل این مقصود است .

تەلەگرافىك لە تارانەوہ

لە لاپەرە ۳۳۲ى ژمارە ۴۴ى رۆژنامەى (ئەختەر)دا، كە لەرۆژى دووشەممەى رېكەوتى ۸ى ئۆكتۆبەرى ۱۸۸۰دا، چاپ و بلاوكراوہتەوہ، لەخانەى ھەوآلە دەرەكییەكاندا ھاتوہ:

"بەگوێرەى تەلەگرافىك، كە لەسەرەتای مانگى ئۆكتۆبەر بەرامبەر ۲۹ى مانگى زىلقىعدە، لە دارولخىلافەى تارانەوہ گەيشتۆتە بائىۆزخانەى گەورەى دەولەتى پاىەبەرزى ئېران، سوپاىەكى گەورە كە لەژېر فەرماندەى جەنابى موستەتاب وآلا حىشمەتولەولەدا بووہ، گەيشتۆتە نزىك سابلآغ و شىخ عوبەيدوللاو شوپنكەوتەكانى بە تەواوې لەدەوروبەرى شارى ورمى پاشەكشەى كردووہ. لەم تەلەگرافە فەرمىيەوہ ئومىد ھەيە كە بەزووې عوبەيدوللاى دووہم بەسزای خوى بگات."

ئامادەكارىيەكانى ئېران وپىكدادان لەگەل كوردان

ھەرۇھەا، لە ھەمان لاپەرەدا، ئەختەر نامەيەكى بە واژۆى (ك...) كە لە ۱۴ زىلقىعدە ۱۲۹۷دى كۆچىدا نووسراوہ، دابەزانووہ، بەم شىوہيە:

نامەيەك لە تەبىزەوہ

پېشكەش دەكرىت

" ھەلبەتە تاكو ئىستا، سەبارەت بە شۆرشى بەدكارانى كوردو ئەو كوشتوبرو وېرانكارىيەى كە ئەوان لە دەوروبەرى گوندەكانى مەراغەو سابلآغ و ميانداو لەم رۆژانەدا كردووينا، زانىارې تەواو دەست نەكەوتووہ، كە ئايا خەيالى پەلامارى مەراغەو بنابيان ھەيە. بەشىك لە پېشەنگى سوپا سەربازگەلېكن كە نېردرابوون

بۇ رېنگرىي لى بەدكارانى نوبراۋ. لى دەۋرۋوبەرى بىناب لى گەل ئەۋاندا
پىكەپەرژابوون و پاشەكشەيان بە كوردان كىرۋە.

ھەموو رۇژىك، بەردوام سوارەو سەربازو چەك و تەقەمەنى دىتە تەبىرۋەو
بەۋپەرى خىرايى بۇ شوئى شۆرشەكە دەنېردىت. فەرماندەيى تىپىكى سەربازىي كە
لەلای كىرمانشەۋە بۇ روۋبەروۋبوونەۋە شەپەنگىزەكان رەۋانە كىراۋە بە نواب
موسستەتاب ئەمجەدۋالا حىشمەتۋلدەۋلە، سىپىردراۋە. ئەمپۇكە، شەش رۇژە كە
تەۋاۋى سەربازانى سوارەو پىادە، ھىلى پاشەكشەي شۆرشىيانى كوردىان لى
چۈارلاۋە بەستۋە. ئىستاكە ھەۋائىك گەيشتۋە ئەگەرچى فەرمى نىيە، دەئىت
كە حاجى تەتمورخان بە ژمارەيەك سوارەو پىادەي خۇيەۋە، لەبەرى ورمىۋە ھىرشى
كىرۋتە سەر ناۋجەرگەي تاقى شۆرشىيان ، پاس پىكدادانىكى توند، ھەمزاغا
كوژراۋەو عەبدولقادى كورى شىخ عوبەيدۋللا، كە فەرماندەي بەشىكى گەۋرەي
ھىزەكانى بەدكارانى لەبندەستدایە، بەدەستى خودى تەمىمور خان بەدىلگىراۋە.
ھەرۋەھا، باباخان ئاغا، كە پىشتر لە تەبىرۋە ھەلاتىبو، لەدەۋرۋوبەرى (ھەشتروىد)
بەدىلگىراۋە.

ئىستاكە، لە سەركردەكانى بەدكاران، ئەۋەي كە ماۋە تەنیا شىخ عوبەيدۋللا
جەلىل ئاغاى نەمەك بەحەرەمە، كە ئەۋانىش، ئەلقەي گەمارۋ دەۋرى داۋن و
بەشىۋەيەك رىگەيە ھەلاتىيان لە ھەر لایەكەۋە لىگىراۋە."

بەتەۋاۋى ئەگەرى ئەۋە ھەيە كە لەم رۇژانەدا، شىخ و جەلىل ئاغا، داۋى
لىخۇشبوون و ئەمان بىكەن. بەلام لەلایەن سەنى ئەلجەۋانى ئەعلا حەزەرتى
شاھەنشاۋە، فەرماندراۋە، تاكو دەستگىريان نەكەن ، دەستەنەگرن. دوو رۇژ
پىشتر، جەنابى موسستەتاب ئەجەل ئاغاى موشىر ئەلدەۋلە، بۇ سەروكارى
ئازەربايجان جۇتە تەبىرۋە. دانىشتۋان، لە چۈونى جەنابى شكۋمەند بۇ ئەۋى
خۇشچالىي زۇريان پىشانداۋە."

كوردان له رۇژنامەى (كلوب) دا

ھەر لە ھەمان لاپەرەدا، نووسراوھ:

"رۇژنامەى (كلوب) سەبارەت بە شۆرشى كوردان لە ئېران دەئیت: شۆرشیانی كورد، یەككە لەشارە سەرەككیەكانیان گەمارۆ داوھ، كە دەكەوئیتە رۇژئاواى وئاتەوھو بەپرسانى ئېران كە لەو شارە ناماژەبۆكراوھدان، سئ رۇژیان مۆلەت پئدراوھ تەسلىم بن.

كۆنسولئ گشتى دەولەتى ئىنگلیز، بەر ئومئدەى كە سەربازانى ئېرانى فریای ئەو شارە بكەون، ھەولئیداوھ مۆلەتەكە درئژ بكاتەوھ. ھئزىكى گەورە لە شۆرشیانی كورد، ولایەتى تەبئزبان خستۆتە ژئر ھەپەشەوھ. چەندین جار لەنیوان كوردو سەربازانى ئېرانى پئكدادان روویداوھ. ھەر بۆیە روشى ئئستاكەى ئېران زۆى ناسكەو زەمىنەى پشویو و ئالۆزىی لە ئارادایە. ھەركاتئك كوردان دەست بەسەر شارى ورمئ یان تەبئزدا بگرن، ئەوا چەندین تۆپیان دەستدەكەوئیت كە پئویستان پئیەتى.

ھەرچەندە، لەلایەن ھەردوو دەولەتى عوسمانى و ئېرانەوھ، سوپا دژى كوردان رەوانە دەكرئت، بەلام وادئتە بەرچاو كە كوردان لەم بارەیەوھ بئئومئدو دئسارد نەبن، چونكە ھەموو كوردئك سوارەیەو لە جولەى خۆیاندا ئەوپەرى خئران، بەشپۆھك پئویستییان بە گواستنەوھى شتگەلئكى وەك تۆپ و چادر نئیە. وسەبەك ھەبە كە جئگەى گومانە، ئەوئش ئەوھبە كە كوردان لە پئشەرەوئى خۆیاندا خاترجەم و دئنیان.

ھەرۆھك باس دەكرئت، شئخ عوبەیدوللا سەربەخۆئى خۆى راگەیاندووھو ھەموو كوردانى بۆ یەكئتى بانگكردووھ. "

بجمله شوخی باین حرکات زشت جسارت ورزیده اند ؟ اگرچه تاکنون اسامی مطلب معلوم نشده است ولی شق دوم بقتل زردیکتر میفاید . زردادر بر بیوفی قونسلخانه که بکوجه باز میشود اینگونه علامات نقش عوده بود .

مع ذلک اعضاضای را که مقاله اخبارنامه (وارنه) صکه بر ضد (یک قونسل) که در اختیای بلدیہ حضور داشت پیام نوشته بود قونسل فرانسه در باره خود پنداشته بود . بنابر این بحکومت محلی تکلیت نموده ادب و توقیف میجاسرین را از حکومت محلی باصرار خواست . در این ضمن از جانب حکومت ترضیه نیز طلب نموده است . حال آنکه حکومت از حسین و توقیف مرتکبین این کار ناخوشایست عاجز بود زیرا میجاسرین معلوم نیست . ولی در باب ترضیه حکومت محلی رعا قونسلخانه رفقه از وقوع این حرکت ناگوار اظهار ناسف نموده بود لکن قونسل موی الیه باین ملاقات رسمی و بیان تلفظ قساعت نموده در اجرای خواهش و مطالبات خود که در ایجاب داشت اصرار مینمود . و همین ملاحظه ورود واپور (پزل) شایعتر که می گفتند کشنهای جبئی فرانسه برای اخذ انتقام این بی احترامی بوزنه خواهد رسید قوت داده لهذا بعضی از جوانان بلغار خواستند واپور مذکور رفقه دربار کابئن واپور مذکور رسم خوش آمدی را بعمل بیآورند . ولی رئیس مقرر کاره وارنه آنان را از این عزیت مانع کردید و نگذاشت که واپور مذکور برود .

خارجیه

موجب تلکرافنامه که اولامه اکتوبر توافق ۲۹ شهریور قنده ز دار الخلافه طهران بسفارت کبری دولت علیه ایران رسیده اردوی بزرگ کدر زر کوماندانی جناب مستطاب والا حشمت الدوله ده قرب ساوجبلاغ رسیده و شیخ عبیداه و تومیش از اطراف شهر رومه تکلیف رجعت نموده اند . از این تلکرافنامه رسمی امیدواری حاصل میشود که بزودی عبیداه تانی بسزای خود برسد .

کاغذ از تبریز

مرض می شود .

البته تاکنون از قهره شورش اششایای ارکاد و از قتل و غارت و خرابی آنها که در دهات اطراف مراغه و ساوجبلاغ و (میاندوآب) این ایام بکار برده اند اطلاع کامل حاصل نموده ایم که بعد خیال تعدی بصحت مراغه و ناب داشتند قدری از مقدمه الجیش عساکری که مامور بدفع اششای مذکور بودند در توابعی (بابی) با نان برخورد سواره ارکاد را پس نداشتند .

و هر روز بی دریغ سر باز و سواره و مهمات و قورخانه و توب وارد تبریز شده کمال سرعت و قور شورش فرستاده میشود . کوماندانی یک شعبه عساکری را که از طرف کرمانشاهان مامور بدفع اشرار هستند تواب مستطاب امجد والا حشمت الدوله در عوده دارند و امروز شش روز تمام است که عساکر پیاده و سواره خط مراجعت شور رشیان را از چهار جانب گرفته اند . اکنون خبری رسیده که چه رسمی نیست که حاجی تیورخان با جمعیت سواره و پیاده خود از سمت (ارومیه) قلب جمعیت شورشیان پورش رده پس از کربودار بسیار سخت جزه فاقم تمول و عبیدالقادر فرزند شیخ عبیداه که کوماندانی شعبه زری

از اشرار داشت دست خود تیورخان گرفتار کرده است . با این حال آقا هر که بیشتر از تبریز فرار نموده بود در حوالی (هشتگرد) گرفتار شده است . اکنون از روسای اششایا پیچ

باقی مانده است تنها خود شیخ عبیداه و جلیل آقای تک بجرام است که اطراف آنها را نیز مانند تکین انگشتری احاطه خواهند کرد بطوریکه راه فراریشان از هر جهت مسدود شود . احتمال کلی هست شیخ و جلیل آقا نیز روزها استهان بکنند ولی از جانب سنی الجوانب اعلام حضرت پادشاهی و امر مؤکده صادر شده است تا دستگیر شان نکنند دست بر ندارند . دوردوز پیش جناب مستطاب اجل آقای مشیرالدوله بصحت پیشکاری آذر بایجان وارد تبریز شد . اهالی از ورود جناب معلم الیه خیلی اظهار خشنودی دارند .

۱۴ ذیقعد سنه ۹۷

ک . . .

اخبارنامه دلی تلکراف موجب تلکرافنامه برلین میگوید . از قرار باره بیانات نیم رسمی دولت المان در باب اجرای احکام عهدنامه برلین از اتخاذ باره تدابیر تازه استتکاف میکند . دولت المان در باب انجام دادن مسئله حدود یونانستان چنان صواب میدانند که اروپا در ایجاب منتظر وقت مناسبی بوده باشد . دولت مشارالیه تدابیر سخت گیری بدولت عثمانی را در این مواد جایز میدانند . چون مقصود اصلی از عهدنامه برلین استقرار آسایش و مسالمت در مشرق زمین است لهذا تدابیر صلحانه در ایجاب از اقدامات سخت گیری زردیکتر بصلاح و صواب است .

اخبارنامه (کلوب) در باره شورش ارکاد در ایران میگوید . ارکاد شورشیان ارکاد یکی از شهرهای عمده ایران را که در سمت غربی آن است محصور داشته مامورین ایران را که در شهر مذکور هستند برای تسلیم شدن سه روز مهلت داده اند .

جنرال قونسل دولت انگلیس بامید اینکه عساکر معطله ایران بمصاوت شهر مذکور برسد برای طول دادن مدت مهلت کوشش میکند . بکفره زری از اهل شورش ارکاد ولایت تبریز را تهدید میکنند . چنداب در میان عساکر ایران و ارکاد زد و خورد اتفاق افتاده است . بنابر این وضع حاضر ایران خیلی نازک و آتنده انقلاب است . هرگاه ارکاد شهر (ارومی) و یانر یز را ضبط بکنند توپهای زیادی را که بحضاح هستند بدست خواهند آورد .

هر چند که از جانب دولتی عثمانی و ایران بر ضد ارکاد قشون روانه می شود ولی چنین نظر می آید که ارکاد از این قهره مایوسی نداشته اند . زیرا همه ارکاد سواره هستند و در حرکت خودشان نهایت سرعت را دارند و بوجهی نقل اشیاه ثقیل مانند توب و چادر احتیاج ندارند علاوه بر آن از قراریکه مفسنون است کردها از پیش رفت کار خودشان خارج می دانند . چنانکه روایت میشود شیخ عبیداه استقلال خود را اعلان نموده و همه ارکاد را بتاحاد دعوت نموده است .

هه‌وایی شۆرشى كوردان ورژنامه‌كانى (استاندارد) و (وه‌قت)

هه‌روه‌ها له لاپه‌ر ٣٣٣ى هه‌مان ژماره ٤٤ى نه‌خته‌ردا، نووسراوه:

"يه‌كئىك له هاوه‌لانى ئيمه (واته رۆژنامه‌ى استاندارد) به‌بۆنه‌ى هه‌مان شۆرشه‌وه ده‌لئيت: ئومئيد هه‌يه كه سه‌رده‌مى نوئىگه‌رايى حكومه‌تى ئيران بئته‌ ئارا، له‌كاتئىكدا ئئستا ئيران تاكو پله‌ى سفر دابه‌زبوه. نوئىگه‌راييه‌ك كه حكومه‌تى ئيران له ئاسياى ناوه‌راستدا، ببئته‌ خاوه‌ن نفوزو پئنگه‌و ده‌سه‌لات. به‌لام ئه‌م ئومئيدو خوليايه‌ى هاوه‌له‌كه‌مان، به‌ برواى ئيمه پئش كاتى خۆيه‌تى، واته هئشتا كاتى نه‌هاتوه. چونكه هه‌تاكو ئئستا جگه له جوئله‌ى درئدانه، شتئىك له كوردان نه‌ببئراوه و نه‌ببئستراوه. له كاتئىكدا، له جه‌نگى روسى-عوسمانئيدا، كوردان ده‌يانتوانى كه خزمه‌تى گه‌وره پئشكه‌ش به ده‌ولته‌ى عوسمانئى بكهن، به‌لام نه‌يانكردو وه‌ك سه‌يركه‌رو ته‌ماشاجئى له دووره‌وه ده‌يانروانئى. هه‌ر ئه‌وه‌نه‌ش روسه‌كان له (بايه‌زئد) رۆبئشن، كوردان بئ هئچ خه‌يال و ئه‌ندئشه‌و سه‌له‌مئنه‌وه‌به‌ك، رژانه نئبو گونده‌كانى خه‌لكانئىكى ملكه‌چ و گوئپرايه‌ل (واته ئه‌رمه‌نئيه‌كان) و ده‌ستيان له هئچ كوشت و برۆ تالانئىك نه‌پاراست و له‌ده‌هاته‌كانى ئه‌رمه‌ن، بوئربئى و نازايه‌تئيه‌كى له‌راده‌به‌ريان نواند.

تايه‌فه‌ى كوردان، خاوه‌نى تايه‌تمه‌ندئى نئبن كه پئويستده‌كات هه‌بئت بۆ مئيلله‌تئىكى حوكمران. وتومانه ئه‌گه‌ر كورد ده‌ست به‌سه‌ر ته‌واوى هه‌رئمه‌كانى ئيراندا بگرن، جگه له نوئىكردنه‌وه‌ى ئاژاوه‌و فئتنه‌ى سه‌رده‌مى جه‌نگئىزخان، ناتوانن شتئىكى تر بئئنه مه‌يدان. ئه‌وكاته‌ش، به‌بئانوى خزمه‌تكردن به دنياى مه‌ده‌نئيه‌ت، ده‌بئت ده‌ستئوه‌ردانى ده‌ولته‌ى روسيا، چاوه‌روانكراو بئت.

رۆژنامه‌ى (وه‌قت)ئيش، پاش راگواستئى ئه‌م زانيارئيه‌ئى (كلوب)، له‌خواره‌وه به‌م چه‌شنه دئيدو بۆچوونئى خۆيان تاده‌گه‌به‌نن:

كورد له ره چه له كي ته تار نين، بۆيه سه بارهت به راپه پيني ئەم گه له، ئەوه له گه ئل عه قل و دادپهروه ريبدا هاوجوته، كه له برى ئەوهى نوپوونه وهى نازاوهى جه نگيزي بيننه وه ياد، له به رامبه ر گه له كۆمهى خاچه رستى سه دهى نۆزده يه م، ده ركه وتى قوناغ يكي (ئه يويي) بينينه وه ياد. ئەوهى كه له كاتى جه نكي عوسمانى- روسى له بوونى كوردان نه بينرا، ئەوه له و باره يه وه كوردان كه مته رخه م نه بوون، به لكو هوكارى ده رنه خستى نازايه تى ئەوان له ئاكامى خرابى كارگيرى نپوخوييه وه بوو.

(ئه خته ر)

به ئن، كاتيك وه قت ده ئيت كه كوردان له ره چه له كي ته تار نين، به لام له رووى پيشكه وتن و شارستانيه ت و مه ده نيه تدا، درن دايه تيه كي ئەوتو ده نوپن كه له و رووه وه ده ييت به چاوى دادپهروه رى و ئينسافه وه بروانينه جه نگيزيه كان و هه موو رۆژيک ره حمه تيان بۆ بنيرن.

سه بارهت به وهى كه وه قت ده ئيت: سه بارهت به شوڤشى كوردان با له برى ياده پنانه وهى نازاوهى جه نگيزى، له به رامبه ر ئەم گه له كۆمهى خاچه رستى سه دهى نۆزده يه مدا، نوپوونه وهى قوناغى (ئه يويي) بينينه وه ياد. له وه لامدا ده ئين: كه ئەمه شتيكه له گه ئل ئەم ره وشه ي ئيستادا مه حاله. له راستييدا، نازايه تى و ره وشته رزى و تيكوشانى سه لاهه دىني ئەيويى، ما بهى شانازى ته واوى موسولمانانه، به لام ئەوه نه هه يه كه به گوئيک به هار نايه ت.

له وه لامى ئەوهى كه كوردان له جه نكي عوسمانى-روسى دا، نه بوونه ته سه رچاوهى خزمه ت، وه قت ده ئيت: له م باره يه وه كوردان كه مته رخه م نه بوون! ئەوان به چاوپوشى كردن و داپوشى درن دايه تى كوردان، حكومه تيان به كه مته رخه م داناوه. وه لامه كه ش ئەوه يه: بيه خشن، چونكه كوردانى دلاوه رپيشه حه زيان له بۆنى باروت نيه و به هيزكوژيش نه بوون. سه ربارى ئەوه ش، ئەوان تۆبه كانى روس و سواره كانى قازاخيان له پيش و پاشى خويانه وه ده بينى و ده يانزانى

که له گوندو د پټه کانی نهرمه نیبه بې پشت و په ناکان، نه توپ هه یه و نه تفهنگ. نوهش بو وایکرد سیفه تی دلاوه ری و لاوازنه وایزی خوین له و ناوچانه، بې بوئی باروت، بخه نه گهړ.

ههروه ها، نه و ورده کاریبه ی که هه ندیک له هه وائنامه و روژنامه کانی نه وروپی وهک (استاندارد) و (کلوب) و (دهیلی نیوز)، سه بارهت به شوړشی کورد دهینووسن، زیتر زاده ی نه ست و ویناکردن و قیاسه و له بیئاگای نه وانه سه بارهت به رهوشی ئېران و نه توارى شوړشیانی کوردان. رووداوه کانی شوړش له هه وه له وه تاکو ئاخر، هه مان نه وه یه که له چاپی روژی پینجشه ممه ی رابردوو و ههروه ها هه مان نه م چاپه دا، به گویره ی زانیاریبه دروسته کان، بې که م و زیاد نووسیومانه و به شیوه یه کی چه سپاو و به لگه دار ده لیت: بایه خی شوړشه که به ته واوی که مېوته وه و به م نزیکانه ش به ته واوی له ناوده چیت. نه وانه ی که نه م بابه تی شوړشه له خه یالی خویناندا، جا به هه ر مه به ستیک بیټ، به گرنگ ده زانن و له بهرچاوان بایه خی زنده تر ده که ن، دواتر ناچار به وه ده کرین قسه زنده روپیه کانیا ن به درو بخریته وه. "

یکی از قضاها یعنی اخبارنامه استعلام در
پوسله همین شورش میگوید . امپراتوری
هست که زمان تجدیدی برای حکومت ایران
که درجه صفر پایین آمده است ظاهر ردد
و بجهت همین تجدید حکومت ایران درآسیای
میانی دارای نفوذ شود . ولی این امید و تصور
رفیق خودمان مانع اقدامایش از وقت است .
یعنی هنوز وقت آن نشده است . زیرا تا کنون
بجز از احکام و حشویه چیری از کردها دیده
و شنیده نشده است . درحالتیکه در جنگ روس
و عثمانی اگر کم می توانستند بدولت عثمانی خدمتهای
خیلی خوب بکنند ولی نکرده اند مانده اشیاچیان از دور
نگاه نموده . همینکه روسها (از یاز بد) بیرون
رفتند کردها بدون اندیشه و بیم بدهات اهالی
مطیع (یعنی ارانیه) ریخته از قتل و غارت
هیچ فرونگداشتند دردهات ارانیه شجاعت
فوق العاده ابراز نمودند .

طائفه ارکاد دارای اوصافی که لازم یک
ملت حاکم باشد نیستند گویم که ارکادهای ممالک
ایران را استیلا نمودند بجز از تجدید هفتده عصر
چنگیزی چینی نتوانند بود که در آن حال بیهانه
شدند به سلم مدت مداخله دولت روس را
منتظر بماندند .

اخبارنامه (وقت) پس از قتل نمودن بیانات
(کلب) در ذیل آن مطالعات خود را آشکوه
بیان میکند که کردها از نسل آثار نیستند لهذا
در خصوص قیام این طایفه موافق عقل و انصاف
است بجای اینکه تجدید قتل چنگیزی را یاد نمایند
یک زمان (اوی) را بخاطر یاوریم . اینکه
در آثای جنگ دولین عثمانی روس از وجود
ارکاد چیزی کاراوری نشد ارکاد را در این باب
تصغیری نیست بل بسبب عدم ابراز رشادت ایشان
از سواریه تأثیر داخلی ناشی شد .

☆ اختر ☆

آری چنانکه وقت میگوید . کردها
از نژاد تاتار نیستند ولی در آن عصر قری و مذهب
چنان وحشت بکار میبرد که چنگیزی را نیز باید
بعدالت و انصاف یاد نمود . هر روز رختها خواهند
در اینکه (وقت) میگوید . در خصوص
شورش ارکاد بجای یادآوری وقوع قتل چنگیزی

در مقابل این اجتماعات صلیبی عصر نوزد
هر موافق عقل و انصاف است تجدید زمان
(اوی) را بخاطر یاوریم (در جواب میگوید
این بی نیز با این وضع حاضر از محال است . و اعلا
شجاعت و حسن خلق و بجاهدات صلاح الدینی
موجب افتخار عموم مسلمانان است ولی ایقدر هست
که باید کلی بهار نباشد . در جواب اینکه
کردها در جنگ روس مصدر خدمت نشده (وقت)
میگوید . در این باب کردها تصغیری نداشتند
بلاختم برده پوشی و حشوت ارکاد حکومت را
مغصرت نشان بدهد . جوابش این است بخشد
حسوت ارکاد شجاعت معناد از سوی باروت
خوششان نیامد و قوی کش هم نبوده و علاوه
بر اینها قویهای روس و سواره قزاقی را در پیش
و پس خودشان میدیدند و نیز میدانستند که
دردهات ارانیه بی دست و پا نبودند و نه
تفک آن بود که لازمه شجاعت و ضربت نوازی را
در آنجاها بدون شنیدن بوی باروت بهم
آورند .

و نیز این تفصیلات را که بعضی اخبارنامههای
اروپ مانند (استاندارد) و (کلوب) و (دبلی
تیوز) در باب شورش ارکاد میگویند .
از قبل حدیث و تصورات و قیاس و از عدم اطلاع

حقیق آنها باوضاع ایران و اطوار شورشیان
ارکاد است و قویات شورش از اول تا آخر همان
است که در نسخه روز پنجشنبه گذشته
و همین نسخه موجب المالیات صحیحی در کوزباد
نوشتم و بطور موقتی میگوید که اهمیت شورش
بکلی کاسته است و در این نزدیکی باره از میان
برداشته خواهند شد . و آنرا که آنقدر شورش را
در خیال خود بهر ملاحظاتی که هست و فقی
میکند از بد و در نظرها اهمیت آزا جلوه میدهند
در تالی خود از تکذیب قول مبالغه آمیز خود
شان ناگزیر خواهند کردید .

اخبارنامه (کولوس) میگوید . واردات
و مداخل دولت روس در سال ۱۸۷۹ میلادی
شصت و شش ملیون و یکصد و نود و پنجاه هزار
ایرا . و غنای مقرر دولت شش ارکاد است
و چهار ملیون و سیصد و هشتاد و نه هزار ایرا
انگلیسی نشان داده است . که بدین حساب
واردات دولت مشارالیه یک ملیون و هشتصد

و شش هزار ایرا از خارج زیاد بایستی بشود
حال آنکه در حین حساب در بودجه مایله دولت
مشارالیه خیلی جا خالی هم بوده است . زیرا
باره بخارج قوی اعاده که بجهت جنگ آخری و باره
و قویات دیگر شده است بشود بازده ملیون
و هشتصد و چهل و پنجاه ایرا بوده است هرگاه
مبلغ مذکور از جمله واردات فوق باین آورده
شود دره از نط مایله دولت مشارالیه چسبیده
ملیون و سی و نه هزار ایرا جلالی دیده خواهد
شد .

(مسیو جانپلرک) وزیر تجارت انگلستان
بر ضد دولت اوستریا و اخبارنامه (پسز وویچ)
وین باره تعیرات غیر لائق بیان نموده بود .
با این اخبارنامههای نیم رسمی اوستریا در این باب
وزیر مشارالیه مورد اعتراضات محنت داشته
میگوند . هرگاه مسیو کلاستون رئیس وزرا
(و لورد کراوتیل) وزیر خارجیه انگلستان
و نیز تجار اوستریا پس از این از زبان درازی منع
نمایند و لتهای اروپا است که دولت
انگلیس را بزرگ بمحصار صحرای منوی بساوردند
چنانکه در زمان نابلیون نخستین این اقدامات را
بکار بردند .

اعلان

عبداللہ آقا میرزا عبد الکریم تاجر تبریزی
و وزیر همین ماه ذی قعدة خود قنده مهر خود را
که معجم می (عبد الکریم بن محمد قند) و دیگری
(عبد الکریم) بوده است در کراکنده در سعادت
گم کرده است تا کنون در همه اسناد و نوشتهجات
تجارتی در بالای مهر بدخط خود امضا بنام
داشته است . لهذا اعلان میشود بعد از تاریخ
مذکور هرگونه سند و نوشتهجات که بهرهای
مذکور بدون امضای دستخط نام آقای مومی اله
در دردت هرکس باشد از درجه اعتبار ساقط است .
اسناد و نوشتهجاتی که بلاوه مومی امضای خطی
مومی الہ را دارد صحیح و معتبر است .

محمد طاهر

جەرىدەى ھەۋادىت ۋە سەربەخۆى ۋە يەكپى كوردان

لە لاپەرە ۳۳۵ى ژمارە ۴۵ى رۇژنامەى (ئەختەر)دا، كە لەرۇژى پىنجشەممەى رىكەوتى ۱۱ى ئۆكتۇبەرى ۱۸۸۰دا، چاپ ۋە بلاۋكراۋەتەۋە، نووسراۋە:

" نووسەرى رۇژنامەى (جەرىدەى ھەۋادىت) كە لە ئەستەمبول چاپدەكرىت، لەكاتى ياخيبيوونى شىخ عوبەيدوللاۋ ھەمزاغادا، پىداگرىبەكى زۇرى كردوۋە بەلكو بەھىزى قەلەم ۋە زمانپارۋى، ئەم شىخە بىكاتە دلاۋەرىك ۋە رەنگىك بە ياخيبيوونەكە بدات. ھەرۋەھا چونكە ئىمە ياخيبيوۋەكانمان بە مشتىك تەبەعە ناساندبوۋ، ئەو بىچارەيە ئەۋەى بە مشتىك بىنرخ ۋە ھەقىر لىكدابوۋە لافى ئەۋەى لىدابوۋ كە چ شتىكى سەير دەنووسىن. لەكاتىكدادا، دەبىت مەسەلەى ئەم ياخيبيوونە درندانەيەى ئەم تاقمە تەبەعەيە، بەقەۋلى جەرىدەى ھەۋادىت، ئەم مشتە بىنرخە، دەرکەۋتوۋە مەسەلەى تەمىكردنىشى لە ئەنجامى كۆتاپى نرىك دەپتەۋە.

سەربەخۆى شىخ عوبەيدوللاۋ يەكپى كوردان ۋە ئەو جۆرە شتانە، ھەموۋى ۋەك خەيالى بەنگىكشان ۋە مەستانە، ياخود ورىنەى خەۋنى كەسانىكە كە لەئاگايىدا خەۋيان لىكەۋتوۋە. يان بە زمانىكى دىكە، باس لە رووداۋى ھاۋكارىنەكردن لە كاتى جەنگى روسداۋ ھەرۋەھا لە دىارىبىكردنى سنوور قەسەدەكەن. ھەندىكجار ئامۇژگارىي دەكەن، ئەو بىچارەۋ داماوانە لە ھىچ شوپىنىكى دىنيا ئاگايى ۋە خەبەريان نىبەۋ لەدەستىۋەردان لەۋ كارانەى كە لە دەرەۋەى ئەركى خۇيانە، شەرم ناكەن. خوازىارن ۋە شىخ عوبەيدوللاى سەرۋكى ناسراۋى شەرەنگىزەكان، بە مەشاىخ ۋە رۇحانى ۋە كەسپكى پىشتىبەستراۋ ۋە موعتەبەر، بناسىن. لەكاتىكدادا كە ياخيبيوونى ئەۋ لەسالى پارداۋ كوشوبرو تالان ۋە برۇى ئەۋ لەدزى دانىشتوۋانە گوپرايەلەكە (ئەرمەنەكان/س) بابتىك نىبە كە كەسپكە بتوانىت نكۆلى لىبىكات ۋە ماۋەيەكى ئەۋەنە زۇرى بەسەردا تىنەپەرپوۋە كە

خەلک لەبیری چوویتەووە. بەداخەووە، ئەم حالەتانەیه که ئەوورپای هیناوەتە زمان و میلەتانی ئیسلام سەرزنەشت دەکەن. بەزمی ئەو کوردانەیه که ئەوورپای وروژاندوووە داوای چاکسازی لەئەنەدۆلدا دەکەن. مەگەر بنەمای چاکسازی دوورە لەبەرنامەدا.

ئەم نووسەرە بەپێزە، دەلێت که ئەم یاخیبوونە زادەیی سەتەم و زۆلمکردنە، واتە دەسەڵتدارانی ئێرانی، سەتەم و زۆلمیان لە کوردان کردوووە ئەوان لەو سەتەمە پر ئازارو مەینەتیە یاخیبوون. باشە ئەوکاتەیه که شیخ عوبەیدوڵا جەماعەتی دواي خۆی خست و دانیشتووای گۆپراپەئی عوسمانی کوشت و تالانکرد، هەر سەتەملیکراو و نازاردراو بوون؟ زۆر باشە، که سێک که سەتەملیکراو بێت، دەبێت رەعبیەتی بێچارەو داماو بکوژیت؟ بیانسووتینیت؟ ئەگەر بنەمای سەتەملیکراوی ئەووەیه که چوار نەفەر بەناوی سەتەملیکراویەووە، هەزاران شەرەنگیز لەخۆیان کوپکەنەووە بەریاندا نەگیان و مال ه ناموسی خەلک، ئەووە بنەمایەکی باشەو بنەمای پایەیی شارستانی و مەدەنییەتیش هەر ئەمەسە!! لەم روووە دەبێت جەندین بەش لەو بارەیهووە بنووسریت و سەتەملیکراوان ئاگادار بکەنەووە تا پەرچەمی شۆرش و یاخیبوون هەلبکەن، گوایه بە برۆای ئەم جۆرە رۆژنامەنووسانە هەموو عەیب و عارێک پێویستە بە پەردەپۆشی و قسەهۆنیەووە دیزەبەدەرخۆنە بکریت.

ئەختەر، که دەربارەیی کوردانیکی شەرەنگیزو بەدکار دەنووسیت، ئەوانەیه که لەسەر سنوورەکانی دوو دەوڵەتی ئیسلامی، بوونەتە هۆکاری شەرپوشۆرو نا ئارامی و دلەراوکی گشتی هەموو چین و توێژەکان و هەمیشە شەرپان روونە و خێریان ونە، چونکه پێویستە بە هیمەتی هەردوو دەوڵەتی هاوسە، بۆ یەكخستنی تەواوی کاروبارەکان و بەستنی زمانی بێگانەکان، ئەوانە بەباشی تەم بکرین. رۆژنامە ئەووروییهکان ئەم بابەتەیان لە ئەختەر وەرگرتوووە شاخ و بایان بۆ یاخیبوونە

کوردییە که زێدەکردوو و بە شیک لە و قسانە دوورن لە راستی، ئەم بابەتە دەبێت کۆتایی پێبێت.

یەكەم، ئەو بەرپزێانە دەیانەوێت بەو ئەختەر بگرن، كە بۆچی ئەوێ خستۆتەو یادی رۆژنامەنووسانی ئەوروپی، كە كوردان خەڵکانی شەپەرنگێزو ستهمكارن و زالمەن و بوونیان لەو سەر سنوورە، زیانە بۆ ئاسایش و ئارامی ئەو ناوچانە. دووهم، دەیانەوێت بە قسە پوچ و گەمژانە خۆیان، رەنگ و بەرگیکی ناكۆکی مەزەبەیی بکەن بە بەری ئەم یاخیبوونەدا، كە شتیکی ئاوا لە ئێراندا نەبوو. هەرودەك ئەوێ كە پێشتریش نووسیومانە. ئەسكەندەرخان سەردار، كە لە خێزانی میری ئەفغانیەكان بوو، لە ماوەی جەنگی روسدا، لە ئەندەنەو هاتبوو ئەستەمبۆل، وتبووی: دەمەوێت گیانی خۆم لەرێگە جیهاددا ببەخشم. ئەو داماو لەوێ بێكارە مایەو و بایە خێکی پێ نەدرا، تاكو ئەوێ دوا جار چوو ئێران و ئێستاكە لە تاران سەركردهی سوارە ئێرانە. تەنیا ئەمەش بەسە بۆ تیگەیشتن لە تەواوی بارودۆخەكە ئێران.

ئەوان جارێك خوازبان كە ئێران نابوت بکەن و قەومی كورد بکەنە نەجیبترین قەومەكان و پاشایەکی كورد لە ئێراندا بێتە سەر تەخت، جارێكیش شیخ عوبەیدوللامان لێ دەكەنە سادات و نەوێ پەيامبەر و لەریزی مەشایخی گەورە و لەخواترس و چاكەكارو تەنانەت نێردراوی خوداوه دادەنێن، كە بۆ رزگاری كورد لە دەستی عوسمانی و ئێران، رەوانەكراوه!

ئەم داماووانە، دەیانەوێت بەم قسە پوچ و گەمژانە، گوايه ئەوروپا لە خواست و خەیاڵاتی چاكسازی لە رۆژەلات بێدەنگ بکەن. ئەوروپیەكان یەكە بەكە، كوردو مەردو شیخ و ناشیخ، زۆر باشتەر لە من و رۆژنامەنووس و لەهەموو رەوش و ئەتواریان بەئاگان. ئایا دەتوانیێت بەهەڵدا بێرین؟!

لەكاتێكدا، كە سێك بەم هاوریەشمان نالیێت كە دەبێت فیکر لە چاگردنی رەوشەكە بكرێتەووە ئەگەر بەم قسانەش چوار رۆژێك خۆت دلخۆش بکەیت و

بیدەنگ بىت، راستى مەسەلەكە كۆرۈنى بەسەردا نايەت. بارودۇخى كوردان و خەلكى ياخىي و رەوشى ئەنەدۇل لەسەر رووى مېزى ئەوروپايىبەكان دانراوہ. ئەوان ھەموو رۇژىك لە فېكرى چاكسازبىدان و خولەككىش چاوى لى نانوقىنن. ئەوہ ئىمەين خافل و بىئاگىن، ئىوہ ھەرچەندە ئەو قسانر بكەن، دەبىتە مايەي گالتەجارپى و پىكەنىنى خەلكانىكى بەئاگا. ئەگەر مەردى و بە خەمى ئاين و نىشتىمانەوہىت، چارەي كىشەكە بكەن و ھاوكارپى ئەو كەسانە بكە كەراستى دەلېن. ئەگەر ئەمپۇ پەردە بەسەر كارەكەدا بەدن، سبەي لەئىر پەردەوہ سەردەردەكات. رەوشى گشتى تەواوى رۇژھەلاتيان لە بارودۇخىكى زۆر نالە باردايەو خەرىكە نغروېين. پىوېستە بەدواي كەشتى فرىادەرەسدا وىل بىن و لافاوەكە نىزىكە رووبدات. ھەركاتىك كەسېك بىەوېت سوارى كەشتى ئىسلامىيەت بىت و رىبازە دادپەرەرىي ئىسلامىي پەپرەو بكات، كە پىشتر بەھۆيەوہ دەستيان بەسەر جىماندا گرت، نەك ئەوہى كەسەكە بۇ خۆى سەر لەخۆى تىكبدات و بەدرۇكانى خۆى فرىوبىخوات.

ئايا ئەو بارودۇخەي ئىستا كە فەرمانرەواو دەسەلاتدارانى تايبەت و گشتى ئىمە لە تەواوى قەلەمپەوى مەملەكەتى ئىسلامىيدا تىيدان، لەگەل راستى و حەق و رەوشتەرزىيدا ھاوجووتە؟ ھەگىز نەخىر. ھەركاتىك لىرەدا قسەي زىاتر بكەين و روونكردەنەوہ بەدىن، دىسانەوہ رۇژنامە توركىيەكان دەلېن: ئەختەر زانىارىي و ھەوال دەداتە دەست رۇژنامەنووسانى ئەوروپى. ئاى داماول ئەوہى ئەوروپىيەكان لەم بارانەوہ دەيزانن، ئىمە سەدىەكى ئەوانى لى نازانين!

بەگشتى، قسەكە ئەوہىە، كە ئەم رۇژنامەنووسانە چاوى لە راستى بابەكە دەپۇشن و دواي خەيال و خولياي خۇيان كەوتوون. ئىمە، ئەور رىبازە راستىيەي گرتوومانەتەبەر، تەواوى دەكەين و لى لانادەين. قسەي خۇمان ئەوہىە، ھەموو كات راستگۇ بىن و لەخزمەتى دەولەت و مىللەت بىن. دەبىت كەموكورتى و لايەنە دىزئوہكانى ئىدارىي و بەشەكانى گشتى و تايبەتى دەولەت و مىللەت لە دووتوئى

رۆژنامه که ماندا باسبکه یین و لیکیدینه وه. تیڤرای ده زگاکانی ده وئەت و میللهت بو چاکسازی ته وای گرفته کان بانگبکه یین، تاوه کو له به لای رۆژگارانای ناینده، که زۆر نزیکه، پارێزراوین. ئەو کاته ی قسه پوچ و هه رزه گۆبیه کانمان وه لانا، ئەوسا ده تواین بلیین که ئیمه مروفین و له راستیدا له خزمهت به رژه وهندی نیشتمان و ولاتمانین.

(ئەو که سه ژیره دوا جار بیریکاته وه.)

اخبارنامه (وقت) در نسخه دروژی خود
 میگوید . اگر چه نوشته بودیم در ایلیاب
 از جانب در بار انگلیس کاغذی بابعالی فرستاده
 شده است ولی بموجب تحقیقات ثانوی خبر شدیم
 که هنوز در این خصوص از جانب در بار انگلستان
 کاغذی بابعالی نرسیده است .

(لورد اسمیت) و زیر سابق بحر به انگلستان
 که از چندی باینطرف در اسلامبول بود روز
 سه شنبه گذشته با اتفاق (مسیو کوشن) سفیر
 انگلیس بمابین همایون عزیمت نموده از حضور
 همایون اعلا حضرت اقدس پادشاهی شرفیابی حاصل
 و ضمنا وزیر مشارالیه بواسطه (مسیو کوشن)
 در حضرت همایونی معرفی شده پس از رخصت
 انصراف وزیر مشارالیه با واپور (پاندورا)
 نام انگلیس از در سعادت حرکت نموده است .

❖ کاغذ از درامه ❖

اخبار نگار (اختر) از (درامه) من مضافات
 ولایت سلانیک مینویسد . سیاس خدای را که
 امسال در (درامه) و حوالی آن زراعت و محصولات
 برکت فوق العاده داشت بحدیکه تلافی خشکسالی
 پارسال را در آورد . محصول توتون که عمده
 و معنای حاصلات این نواحی است خیلی خوب
 درآمد فلاحت کنند کارا که از عدم محصولات
 پارسال متاسف بودند مسرور داشت . اهالی
 اینجارا که تا کنون از بلندی مقام معارف بطور
 لائق بهره نداشته در تنگنای ظلمت جهالت

❖ اختر ❖

تاسیس کنندگان انجمن ❖ جمعیت خیریه ❖
 در درامه را بنام اسلامیت و انسانیت تبریک
 میکنیم . اخبار نگار محترم اختر را که از جوانان
 مستعد و ترقی خواه وطن است از حسن توجه
 ایشان مخصوصا تشکر می نمایم و خواهش داریم
 که پیوسته بنگارش اینگونه خبرهای مفید بحال عموم
 اداره اختر را مرهون منت خود نمایند . خدای
 بی نیاز مقصود بآل آنان را که از تاسیس ❖ جمعیت
 خیریه ❖ در نظر دارند مقرون بمصبر داشته
 در اقدامات خودشان موفق بالخیر فرماید .

نویسنده اخبارنامه (جریده حوادث)

نام که در اسلامبول طبع می شود در انانی عصیان
 شیخ عبیده و جزو آقا خیلی خود کشی کرده
 بلکه قوت قلم و فصاحت بیان این شیخ را مردی
 بکند و عصیاریارنکی بدهد . و چون ما اهل

عصیاریارمشتی تبعه نوشتیم بیچاره ان را مشتق
 خاک معنی کردوهی تعقیب نمود و برخود بالید که
 چه خوب مینویسیم . حال می بیند مراتب عصیان
 و وحشیگری این مشتق تبعه و بعبارت (جریده
 حوادث) مشتق خاک معلوم شد و کار نادب

زدیک بانجام است . استقلال شیخ عبیده
 و اتحاد اصکراد و مانند اینها همه مانند
 خیالات بنک یا نشئه می است و یا خود اصغفات
 و احلام مردمانی که در بیداری خوابیده اند حال
 بز بانهای دیگر پیش آمده گاهی از عدم یاری کردن
 ایران در جنگ روس و گاهی از تعیین حدود سفین
 میگوید . گاهی نصیحت کو بی میکند . بیچاره

از هیچ جای دیاخبر ندارد و از مداخله بکارهای خارج از وظیفه خود شرم نمیکنند . شیخ عبیدالله رئیس الاشرار معروف الحمال را از معقین و مشایخ و روحانیان مضمواهد بسازد . درحالتیکه عصبان او درسال گذشته ببولت عثمانی و قتل و غارت تکرری او در باره اهالی مطیعه مطلبی نیست که کسی انکار نواند کرد . ومدت بسیاری هم از آن نگذشته است که مردم فراموش کنند . افسوس از این حالات که اروپا بر زبان آورده و ملل اسلامیه را سرزنش میکنند حالات همین کردها است که خیالات اروپا بر حرکت آورده در اناطولی اصلاحات میخواهند . مگر اساس مطلب اصلاحات از نظرها دوراست .

این نویسنده مجرم میگوید . این عصبان از نظر برخواسته است یعنی حکام ایران در باره کردها ظاهر کرده اند آنها از مظالم بسوء آمده یابی شده اند . پس از این بر آن اوقات که شیخ عبیدالله جمعیت کردها را مطیع عثمانی قتل و غارت نمودند منقول و منتقل بوده . خیلی خوب سیکه منظم باشد باید رعیت چهارمبار قتل کند ؟ مال مردم را غارت نماید ؟ اطفال را کشتار نماید ؟ قاعده نندازد ؟ این است که چپار

مضمونان منطومی هزار کس شمر بر راه را خود کرده بجان و مال و عرض مردم مسلط بشوند خوب قاعده است و اصل مبنای تمدن همین است . باید در این باب فصلها نوشت

و معلومین را آگاه کرد تا هر چه شورش برافزاند او با اعتقاد امثال جریده نویسان است که همه معاسرا به رده کشی و مضمون بردازی باید رفع و رجوع کرد . (اختر) که میگوید در حق الاشرار و اشقیای اگر ادبیکه در سرحد دولت اسلام باعث شرارت و ناامنی و عدم اطمینان عموم تبعه وزیرستان از هر طبقه و گروهی شده اند و پیوسته شرشان ظاهر و خویشان بوجهی معلوم نیست باید بهمت دولت همسایه رای نظم کلیه امورا و دست زدنهای کثکثان آنرا نادیده لایق بشود

روزنامه های فرنگی هم این مطلب را از اختر گرفته نماسبت عصبان کردها شاخ و برگ و تفصیل میدهند این مطلب را باید باطل کرد پاره مضمون که در واقع هم دروازا ستی است این حضرات اولاً اخترا مورد مواخذه می نمایند که چرا بیاد اخبار نویسان فرنگی آوردند که اگر در مردمان وحشی و ظالمی هستند وجودشان در سرحد مضر

بمال امنیت آن مسلمان است . تا نیا میخوانند بسختان واهی جاهلان خودشان کاهی این عصبانیا رنگ مذهبی و اختلاف مذهبی بدهند که هرگز در ایران این ملاحظات نبوده است چنانکه پیشتر نوشتیم اسکندرخان سردار گانزاوا ده امیر افغانستان بود در زمان جنگ روس از لادن باسلامبول آمد که جان خود را میخواست در راه جهاد بدهم در اینجا بیچاره معطل ماند و محل نگذاشتند تا آنکه در اواخر باران رفت الا آن در طهران سر کرده سواره ایران است و این یکی تنها برای فهمیدن کلیه وضع ایران کافی است . کاهی نام منطومی با کراکد میگذارد و نظم و تعدی ولایه و حکام ایران را سر رشته این قندها میبازند . کاهی میخواهند ایران را بدرجه صفر رسانیده قوم اگر ادرا از نجیبی اقوام کرد یک پادشاهی از اکراد در ایران اجلاس کنند . کاهی شیخ عبیدالله را از فضلا و مشایخ و سادات بل مامور از جانب خداوند مخلص کردن کردن از دست عثمانی و ایران می سازند ! و بیچاره کس بدین مضمون ابلهانه کو با اروپا را ساکت خواهند کرد از خیالاتی که در حق اصلاحات مشرق زمین دارند . و آنان را که بیکان کرد مردم و شیخ و غیر شیخ را بهتر از من و جریده نویسی می شناسند و از همه او ضاع و اطوار شان آگاهند با شتاب و غلط خواهند گذاخت ؟

باری کسی این رفیق مایمکو بد که در خیال اصلاح کار باید بود باین مضمون اگر خود را چهار روزی خشنود بکنی و اسکات نمایی حقیقت حال تغییر نمیاید . وضع کردها و اهل عصبان و حالات اناطولی در تحفه روی میر اروپا گذاشته شده و هر روز در فکر اصلاح آن هستند و دقیقه غفلت ندارند همانا ماها غافلیم و شمار چه از این مضمون بگوید اسباب خنده و استهزا و تاسف مردمان آگاه میشوید . اگر مردم همتند و درد دین و وطن داری دارید چاره کار را بکنید و باری نمایید بکسانی که راست میگویند . امروز اگر بکار برده کشید فردا از برده بیرون خواهد افتاد . وضع مایمونی عموم مشرقسان درحالت بسیار ناگوار است و نزدیک بفرق هستم . کشتی نجات را باید جست طوفان نزدیک است . هرگاه کسی نخواهد بکشتی اسلایب سوار شده آیین و عدالت اسلام را چنانکه آوردند و چهارا مسخر کرده کش شود

قرار بدهد . را هن این نیست که شخص کار خود را بر خود مشبه کند و بدروغ خود را کول بزند .

این وضع حکام و ولایه مامورین کل و جزوما یعنی تمامی قلمرو ممالک اسلامیه آبا چجما مطابق عدل و حقانیت و استقامت است . فی هرگز . هرگاه در اینجا شرح و بسط بدهیم باز جریده های ترکی میگوید اختر بدست اخبار نویسان اروپا سر رشته میدهد . ای بیچاره آنچه اروپا باین در این مطالب میداند ماصدبک آنرا نمیدانیم .

باجمله حال مضمون این است که این خبری از حقیقت کار چجما می شوند و خیالات خودشان را پیروی میکنند . ما همسان مسدک مستعین را که دارم بوجهی تغییر نخواهیم داد و ختم میکنیم مضمون خود را اینکه هرگاه مرامت کو بان باشیم درخبر خواهی دولت ملت باید معایب و نواقص اداره ها و ششعه های کلی و جزئی امور دولتی و ملتی را در ضمن صحایف اخبار شرح بدهیم و عموم هیئت ملت و دولت را دعوت باصلاح کلیه کارها نمایم تا از بیلیات روزهای آینده که خیلی نزدیک است اینیایم . و چون باوه کو بیسارا یکسو گذاشتیم آنوقت توانیم گفت که ما هم آدمی هستیم و حقیقت خیر خواه ملت و وطن میباشیم .

عاقل آن است که اندیشه کند بیان را

از حالت دولت علیه ایران باجمله میرزا عیسی بیگ یک قطعه نشان شیر و خورشید از درجه پنجم احسان فرموده شده است .

ورقه

جناب منشی اختر

روزنامه (وقت) در نسخه ووزشده گذشته در شماره (۱۸۱۵) حکایتی بعنوان (کرهها) در صحیفه خود نقل نموده بود مطالعه کردم البته بنظر آنجناب هر رسیده است لهذا بنمایت مضمون حکایت (کرک و صیادی) در خاطر داشتم اینک بعینه برای درج شدن در اختر نگاشتم . باعتبار بنده ظالی از مناسبتی نیست ولی درجش متوسط برای درین وقت منجیب آنجناب است .

رۆژنامەى (لاترىكى): ناردنى مىرزا حوسىن خان بۆسەركوتى شۆرشى كوردان

ھەر لە لاپەرە ۳۳۸ى ئەم ژمارەيەى ئەختەردا، لەژىر ستوونى ھەوالە دەرهككيبەكان نووسراوھ:

" رۆژنامەى (لاترىكى) بەگوڤرەى نامەيەكى تەبرىز دەلئىت: جەنابى مىرزا حوسىن خانى سوپاسالارى پېشووئى ئېران، پاش دەستبەردان لە ئەركەكەى پېشووئى، سەرھتا بە والى (قەزوين) و دواتر بە بەرپرسى سەربەخۆئى ئازەربايجان دامەزراوھ. ئەو لەكاتىكدا چۆتە تەبرىز، ژمارەيەكى زۆر خەلك بە پېشوازيەوھ چوون و كاتى چوونە ئەوئى سېسەد بېوھژن لە بېگوزەرانى و گرانى نرخی نان شكاتيان كرددووھ و داواى چارەسەر و دادخواھيان كرددووھ. جەنابى شكۆمەند دئى ئەوانى بە قسەى خۆش دايبووھ و بۆ سبەى رۆژ ھەولئيدا بە ھۆكارى ئەو گرانى و قاتوقرپيەدا رابگات و روونيان كرددوھ كە ھۆكارى سەرەكى گرانى و كەمى نان، ھەندىك كەسانى قۆرخكارو بېويژدانن. پاشان بۆئەوھى نان بەردەست بئىت، داوايان لە نانەواكان كرد، ھەر رۆژىك بېرىك نانى زىندەتر بىخەنە بەردەست و فەرمانيدا ھەركەس سەربېجى لەو فەرمانە بكات، تووشى لئىپچىنەوھو كوشتن دەبئتەوھ. بەھۆئى ئەو ھەنگاوھ كارىگەرانبوھ، نان لە دوكانەكاندا زۆر بووھ و نرخیش رووى لە ھەرزان بووھ كرددوھ.

سەرقائى گشتى ئەم رۆژانەى حكومەتى ئېران، پەيوەستە بە ھېوركردنەوھى شۆرشى كوردانى ئېران. ھەركاتىك بەم نزيكانە شۆرش روونەدات، بازنەى ئەو ھېوركردنەوھيە فراوانتر دەبئت. شۆرشيان تاكو ئىستا لە ھەژدە ناوچەى گوندنشىن كوشتوبرو تالانيان كرددوھ. تاكو ئىستا، حكومەت ھەنگاوى كارىگەرى لە جلەوكردنى شۆرشەكەدا نەناوھ. ھەموو رۆژىك، لېرە، سەربازى رېكخراو و نيزامى بۆ تەمىكردن و سەركوتى شۆرشيان رەوانەدەكرىت. بەلام ھىشتا ھەوالئىك لە جولانەوھ تەمىكارىبەكان نەگەبىشتوھ.

خارجیه

اخبارنامه: (لاتری) بوجب کاغذ تبریز
 میکوید... جناب میرزا حسین خان سپهسالار
 سابق ایران پس از انفصال از ماموریت خودشان
 نخست بوالیکری (قزوین) سپس به پیشکاری
 مستقل آذربایجان معین شده در حین ورود تبریز
 بسیاری از اهالی با استقبالشان شتافتند و در انتهای
 ورود بقدر سیصد نفر زن بیوه از عدم تعیش
 و کرائی قیمت نان اظهار شکایت و دادخواهی
 نمودند جناب معظم الیه بکلمات لطف آمیز آنانرا
 تسلیت داده فردای روز ورودشان برسیدگی
 سبب فحظ و کرائی مباشرت فرموده معلومشان
 کردید که سبب عمده کرائی و قلت نان بعض
 کسان احتکار پیشه و بی انصاف بودن است پس برای
 وفور نان هر دو کان خبازی را حکم دادند که باید همه
 روزه مقدار معین نان بیرون بیاورند و نیز اعلان
 کردند هر خباز که از قرار داد حکم دستور العمل
 مقرر تخلف نماید مورد سیاست و قتل خواهد
 کردید... بسبب همین اقدامات مؤثران درد کاکین
 وفور بهمرساییده هزینه اش نیز روی به منزل
 گذاشت.

اینروزها مشغولیت عمده حکومت ایران
 مصروف بنسکین اختلال اکراد است... هرگاه
 در این زدبندی شورش را انجام داده نتسود
 دائره آن وسعت حاصل خواهد کرد... شورشیان
 تاکنون هجده پارچه دهات را قتل و غارت نموده اند...
 حکومت تاکنون در گرفتار جلوه شورش اقدامات
 مؤثر بکار نبرده است... همه روز از اینجا عساکر
 منتظم برای تأدیب شورشیان فرستاده می شود
 ولی هنوز خبری از حرکات تأدیبی نرسیده
 است.

بوجب کاغذی که از خراسان داشتیم جناب

ملاحظه را باید کرده که مامورین دولتهای خارجه
 مقیم طهران و سایر ممالک ایران که هستند ناغافل
 نشسته اند بلکه همه شبانه روز از تجسس
 و تمحص خالی نیستند و هر ساله با دقت تمام راپورت
 تر و خشک تمام ایران را بدولتهای خود مینویسند
 و کیفیت وضع ایران و ترقی و نزول آراء بدولتهای
 متبوعه خودشان اطلاع میدهند و بدبختانه برخلاف
 آن می نویسند... مثلاً مینویسند زراعت و تجارت
 و وجود طلا و نقره (مسکوکات) و حاصلات
 ابریشم که از اتمعه معتنا و عمده آن سرزمین است
 بالنسبه بسابق خیلی کمتر بوده است... بدین
 قرار که اکنون مسکوکات ایران بممالک خارج
 مانند هند و روم و روس فرستاده میشود هرگاه
 غدغنی از جانب حکومت نشود و تدایر مؤثر در
 اینباب بکار نبرند بررور ایام در ایران نشان مسکوکات
 طلا و نقره بکلی معدوم خواهد بود (و این
 برخلاف آن است که بکوفتی شنیدیم در ایران
 معدن طلا پیدا شد حتی از طلای معدن تازه سکه
 هامیرتند) میکویند غالب شهرها خراب و ویران
 و حتی جاهاییکه در تواریخ نوشته اند معمور
 و آباد و مرکز تجارت بود اکنون از ظلم و بی
 حسابیهای حکام ویران و تجارت متروک و معدوم
 و فقر و پریشانی دامن گیر مردم و در هر سال
 جعی کثیر و جعی غصیر از ممالک ایران بولایات
 وسیعه دور دست عراق عرب و ممالک روم
 و روس و هند و چین متفرق شده و میشوند و این
 جای تعجب و طرف دقت است که مقصود
 یکانکان از این مبالغه ها موجب استهزاء یکانکان و ملت را
 از راه ترقی و تمدن دورد اشتهار سالهای سال بقصد
 انداختن است... بگذارد تا حقیقت بهمرساند
 و دیگران بنویسند و بگویند.

میرزا حوسین خان سوپاسالار ۱۸۲۷-۱۸۸۱

گرتنه وهی سا بلآغ

شایه نی باسه، له ژماره ۶۱ ی روژنامه ی ئه خته ردا، که له روژی پینجشممه ی ۱۸ ئۆکتۆبه ردا، چاپ و بلاوکراوه ته وه، له چه ندین لاپه ره په کانی خویدا، هه وائی سه باره ت به راپه رپنه که ی کوردستان بلاو کردۆته وه، به م شیوه یه ی خواره وه: له لاپه ره ۳۴۳ دا، له خانه ی ته له گرافه کانه وه نووسراوه: " ههروه ها له تاران هه هاتوو ه، سه ربازانی ئیرانی ده ستیان به سه ر سا بلآغ دا گرتوو ه. له ده ور به ری شاری سا بلآغ و له مه ی دانی جه نگدا، ته رمی دووه هزار کورد له سه ر زه وی که وتوو ه. کورده کان دوازه میل دوور له شاری (ورمن) وه، شوین و پیگه یه کی سه ختیان بو خویان دابین کردوو ه. "

روژنامه ی وهقت : کوردان دوازه سات له ورمپوه دوورن

ئه خته ر، له لاپه ره ۳۴۴ ی ئه م ژماره یه دا ده ئیت: " روژنامه ی (وهقت) له چاپی دوینیدا، ته له گرافنامه یه کی له تاران هه سه باره ت به بابته ی کوردو سا بلآغ وه رگپراوه نووسیویه تی که کوردان له دووری دوازه سات له (ورمن) وه، پیگه یه کی چه سپاویان بو خویان گرتوو ه! خۆزگه نووسه ری روژنامه که، یه که م زانیاری له و باره یه وه ده ست بکه وتایه که دوازه کاتژمیر دوور له ورمین چ شوینیک ده کات، بوئه وه ی نه بیته هوی سه رسورمانی خه لکی بن ئاگا. ئیمه له چه و چیوه ی هه وئه کان، له و باره یه وه ده نووسین که نه وئ کوپیه و چه جۆره پیگه یه کی به هیزو چه سپاوه. راسته که زور سه خته، زنجیره یه ک چپایه که جیاکه ره وه ی سنووری دوو ده وئه تی هاوسییه و شوینی نیشته جیبوونی عوبه ی دوولای دووم و هاوه لانیتی. له به رنه وه وهقت ده ستکاری وه رگپرانی ته له گرافه که ی کردوو ه، ویستویه تی نه وه له خه لک بگه یه ئیت که هیشتا پایه ی یه کیتی کوردان و بانگخوازی رزگارکارو

ولّاتگیری ئەوان هیشتا چەسپاوه و نەهەژاوه و پیگەیه کی بەهێزو تۆکمەیان لە
 هەرئیمەکانی ئێراندا، بەدستپێناوه. خواجە ئەنساری، رحمەتی خۆای لی بیّت،
 دەفەر مویت: خودایە ئەوانە ی عەقڵت نەداون چی پێداون؟!
 لە دۆخی هەندیک لە نووسەرانی هەوالنامە و رۆژنامە تورکییەکان دەبیّت
 سەرسورماو بین کە چەندە لەم مەسەلەییە شۆرش و یاخیبوونە ی درپندە
 کوردەکان لەسەر سنووری هەردوو دەوڵەت، خۆشحالّ و چ شتگەلیکیان
 نووسیبووه و دەنووسن. ئێستا کە دەبینین کە کارەکیان ساختە دەردەچپت، هیشتا
 نایانەوێت روون و ئاشکرا بڵین هەلاتووان یان هەلاتوون، بەلکو دەلین: کوردان
 پاشەکشەیان کرد. سەبارەت بە خۆمەڵاسدان و خۆشاردنەو هەیان لە ناوچەکانی
 خۆیاندا، دەلین: پیگە ی تۆکمە و قایم و بەهێزیان لە فلانە جی ورمییدا، گرتووه."

هەوالّ لەبارە ی کوردانەوه

لەهەمان لاپەرە ی ۳۴۴ داو لە ژێر ئەو ناوێشانە ی سەرەو دا نووسراوه:
 " لە هەوالّە فەرمییەکان و ئازانسەکانەوه، وردەکاری دەستبەسەرداگرتنی
 شاری سابلاخ لەلایەن سەربازانی ئێرانەوه و شکست و هەلاتنی تاقی ملهپوری
 کوردان بەرهو سنوورەکان و هەلۆهشانەوه ی یەکیتییه خەیاڵی و بیبونیاده کەیان.
 جەنابی ئیعتیمادولسەلتەنە مستەفاخان، سەرۆکی سەربازی ئازەربایجان، کە
 فەرماندە ی دەستە یەکی تەمیکردنی کوردەکان بوو، هەر لە رۆژی جولانندنییهوه لە
 تەبریژ، تاکو ئیستا، شایستە یی خۆیان لە ئیدارەکردنی لەشکرو تەمیکردنی
 شەرخوازان بەمشۆهیه بەرجەستە کردووه.

لەکاتی کدا، کە کوردان لە مەلبنەندی مەراغه، سەوقالی تالان و کوشتوبەری
 خۆیان بوون و شارەدپی (بناب)یان گەمارۆدابوو، جەنابی فەزێلەتمەتاب حاجی
 ئاغا عەلی قازی، کفی پۆشیبوو، لەگەلّ خەلکی بنابدا بەوپەری غیرەتەوه
 کەوتبوونە بەرگریکردن. لەوکاتەدا، جەنابی ئیعتیمادولسەلتەنە بەرنگاوه بوو،

دوو سئ فرسەخ لە بنابەووە دوور بوو، گەمارۆدانى ئەوى دەبیستن و فەرمانى تۆپبارانى داوو. بەمشێوێه، وەرى بەرگریکاران بڵند دەبیت و دڵ و پینگەى کوردانىش سست و لاواز. پاش ئەوێ چوونە مەیدانى جەنگەو، بە تاکتیکی باش و گونجاو، پێشپەوانى شەپخوایى و بەدکارییان گیرۆدەى ئاگرى هەلاکەت و فەوتان کرد.

گلابى ئاڭای موکرى حاکمى (سەردەشت)، کە لەلایەن عوبەیدوڵلاوێ فریودرابوو، لەنێو یاخیبوووەکاندا بوو. بواریکەى ئى تەنگ بوو، هەرۆک لە ئێراندا باوێ پەناى بردبوو بەر دەوڵەت و داواى لە جەنابى ئیعتیقادولسەلتەنە کردبوو، کەریگەى پى بدات لەگەڵ هەزار نەفەرى خۆیدا، بى چەک خۆیان تەسلیم بکەن. بەلام ئەو و پیاوێکانى دەستگیرکران. جەنابى ناوبراو، پاش ریکخستنى کاروبارى ئەو ناوچەى. لە حەوتەمین رۆژى مانگدا کە رۆژى (تەرویه/ تینویتیشتان تاییەتە بە شیعەکان)، بەو پەرى هیژووە سابلأغى گرت و کوردان دوو هەزار کوزراوینکیان لە دەورووبەرى شارەکە ئى جێمابوو. سەرۆکەکانى ئەو کوردانە، هەمزاڭا و قادر ئاڭای کورپى دوومی عوبەیدوڵلاى و حوسپى ئاڭا لەمەیدان رۆیشتوون. هەرۆهەا سوارەکانى شاهسیۆن، وەک هەورى رەش داویانە بەسەر حوسپى ئاڭادا کە ویستویەتى بەشەو مأل و خزمانى لەو ناوێ دەربکات. ئەوان توانیویانە دووسەد نەفەر لە پیاوێکانى حوسپى ئاڭا بکوژن و باقى دیکەیان بەدیل گرتوون و مأل و سامانەکەشى کەوتۆتە دەست سوارانى ناوبراو.

ئىستا کە سوارەکان دوازده سات لە ورمیوێ دوورن، واتە لەکیوێکانى هەریى مەرگەوێر کە کۆتایى سنوورەو ئەو کیوانەى کە جیاکەرەوێ قەلەمەروى هەردوو دەوڵەتەکەى و شوپى عوبەیدوڵلاى دووێمە.

لەبەرى ورمیوێ، چ موقەریبولخاقان ئیقبالوێدەوێ ئیمامقولیخان و پاش ئەویش موقەریبولخاقان حاجى تەیمور پاشاخان، گورزىکى زۆر توندو شکینەریان داوێ لە کوردان، پاش ئەوێ زانیکی زۆریان پینگەیان دوون، هەلاتوون. ئىستا کە

هەموویان بۆ سەر سنوور کەشاونەتەو، لە دوو سێ لاوه دەوریان گیراوه، هاتونەتە سەر ئەو باوەرپەیی، کە لەگەڵ کاربەدەستانی سەر سنووری عوسمانی پەيوەندی بکەن کە لەسنووری ئەوانەووە رێگەیان لێ نەگیرێت. هەر بەو هۆکارەش بوو کۆ دەولەتمەئاب سامیح پاشا لە پۆستەکەى لابرارهو دەولەتمەئاب نافیز پاشا لە شوپى ئەو دانراوهو فەرمانى پیکراوه لەگەڵ جەنابى موستەتاب موشىرولدهوله، کە لەم رۆژانەدا، بەمەبەستى رێکخستنى بارودۆخى سابلاغ تەشرىفى بردووه، لەگەڵ فەرماندهى لەشکرى چورارهى هەمايۆنى پەيوەندىيان گرتووه، کە پرپار لە گرتنى عوبەيدوللاو سەرۆکەکانى دیکەى شەرپەنگیزان و دەستوپيوەندەکانيان بدن و ريشەى فیتنەو فەساد لەناوبەرن.

موشىرولدهوله لە سابلاغ

لە لاپەرە ٣٤٦ى ئەم ژمارەيهدا هاتووه:

"بەگوێرەى هەواڵێكى تەلەگرافى تايبەت کە لە ١٢ هەمىنى مانگى ئۆکتۆبەرى فەرەنگى (هاوجووت لەرگەڵ هەشتەمى زىلحىجە) کە لە تەبىرزهووە گەيشتووه، جەنابى موستەتاب موشىرولدهوله، سوپاسالارى پايهبەرزى ئىران، کە پيشتر لە پۆستى سوپاسالارى دەستى بەرداوهو کراوه بە بەرپۆبەرى سەرپەخۆى نازەربايجان، دووبارە لەلايهن دەولەتى پايهبەرزى ئىرانەو، کراوتەو بە سوپاسالار. جەنابى موستەتابى پايهبەرز لەو بەروارهى سەرەوهدا چۆتە سابلاغ و تەواوى ناوهندەکانى سەربازى ئىران، کە ئەركى تەمىكردن و سەركوتى بەدكاران و ياخييانى كورديان لە ئەستۆ بووه. ئەو، لەشكرو سەربازەكانى بەسەركردۆتەووهو پيوستىبەكانى بۆ داينكردوون."

شايەنى باسە، هەر لەم لاپەرەيهو لەژێر ئەم تەلەگرافەو بەهەمان بەروار، تەلەگرافىك بلاكراوتەووه کە هەواڵى حيشمەتولدهوله حەمزەمىرزى

تیداهاتووه، که تیگ ناوبراو به دوازده فهوجه وه نیردراوه بو سه رکوتی راپه رینه کوردیه که وه له کۆتایی خاکی گه پوس نه خووش که وتوووه و مردوووه.

بسعادتآب شریف حسین پاشا برادرزاده
مرحوم مشارالیه دوم درجه نشان دی شان بجیدی .
پنجاب دولتآب نصرت پاشا نخستین درجه
نشان عالی عثمانی .

پنجاب عطفآب اسعدیک افندی سفیر
کبیر دولت علیه مقیم پاریس اول درجه نشان
عالی عثمانی .

پنجاب منیریک افندی ناظر تشریفات عمومی
وترجان دیوان همایون نشان عالی عثمانی از درجه
نخستین .

بسعادتآب نجیب پاشای فریق مابین همایون
یکقطعه نشان عالی عثمانی از درجه اولی .

بسعادتآب عثمان بیگ افندی قرنای دوم اعلا
حضرت پادشاهی نخستین درجه نشان دی شان
بجیدی .

بعتزآب رشیدیک افندی از قرنای اعلا
حضرت پادشاهی سوم درجه نشان عثمانی .
بسعادتآب محمود بیگ افندی نیر از قرنای

شاهانه حما، درجه نشال عالی عثمانی احسان

هیئت سابق وزرای انکستان آرزومندین هستند
که با عالی احکام عهدی را اجرا نماید . ولی
در این باب بوجهی تدابیر سخت گیری را بر بند با عالی
صواب نمیداند . علاوه بر آن گفته است در باب
مسئله یونان دولت انکلیس بخواهوی یونانستان
جنگ نتواند کرد .

✽ از طهران ایضا ✽ عسکر ایران
ساوجبلاغ را ضبط کرده است . در اطراف
شهر ساوجبلاغ در میدان جنگ نهمش دو هزار
کرد در زمین مانده است . آکراد در مسافت
دوازده میل شهر (ارومیه) برای خود شار
موقعی مستحکم فرار داده اند .

✽ از پترسبورگ ۱۲ ذی حجه ✽ از جله
چند نفر خصمین پولتیک که از جانب محکمه باعدام
و قتل آثار حکم شده بود اعلا حضرت امپراتور
روس از سر قتل چهار نفر آنها گذشته است .

✽ از پترسبورگ ایضا ✽ امروز دو نفر
از مقصرین پولتیک صلب و اعدام کرده شده
است .

بد کردار را عرضه آتش هلاک نموده اند .

کلابی آقا ای مگری حکم (سردشت) که فریب عیدهارا خورده داخل عصیان شده بود عرصه را برخودتک دیده بزرتوب چنانکه در ایران رسم است بنام برد از جناب اعتماد السلطنه استناد کرده

است که رخصت بدهد هزار نفر سوار خود را بی سلاح تسلیم نماید لکن خود او را با کسانش توقیف نموده اند . جناب مشارالیه پس از ساختن کار آسمان در هفتم همین ماه که روز ترو به بود قصبه ساوجبلاغ را بشوکت تمام گرفته

اکرادش در دوهزار مشتول در حوالی قصبه گذاشته رؤسای آنان جزو کافران دانست پس عیداه ثانی و حسین آقا از میان میروند . در تالی سوار شاهسون (مشکین) از ابرسر حسین آقا که میفرستاد است بستگان و اموال و احشام خود را شبانه از میان برید فرستاده دویست نفر کسان او درست سواران کشته و باقی اسیر کشته اموال و احشام بوزار . بنصرف سواران مذکور درآمده است .

اکنون اکراد در دوازده ساعت دورتر از شهر ارومی بوده اند . یعنی در کوههای بحال (مرگور) که رأس حدود است و آن کوهها است که فاصله میان خلک دولتین و جای مسکنای عیداه ثانی است .

دوخت ارومی هم مغرب الحاقان اقبال الدوله اماصلی خان و بعد از آن مغرب الحاقان حاجی بیور باشا خان کوشالهای بسزا و بیدر بی اکراد داده اند و خیلی نملات از اکراد شده فرار نموده اند .

اکنون که همه بسرحد کشیده اند در آن کدیر هستند که از دوسه سمت اطراف آنان را گرفته

بامور بین حدود عثمانی بخاربه نمایند که از این طرف نسیاج در گرفت اکراد نشود . و همین جهت بوده است که دولتآب صاحب پاشا را عزل کرده

دولتآب نافه پاشا را بجای انمصوب و ماموریت داده شده است که با جناب مستطاب مشیر الدوله که اینروزها برای نظم حدود بساوجبلاغ تشریف برده اند با مشیر ازدوی همایون چهارم بخاربه کرده قرار لازمه را در گرفت عیداه

و رؤسای دیگر اشرار و توابع آنان بگذارند . و در پیش فساد و فتنه را از پای در آورند .

است که فاصل حدود دو دولت مجبور و مسکن عیداه دوم و رفقای او است . بنابراین کوی با در ترجه نذر افنامه تصرف زده است و حواصنه است بهمماند که هنوز اساس اتحاد اکراد و اعیه جهانگیری آنان مختل الارکان نیست . و جاهای مستحکم را از ممالش ایران ضبط کرده اند . و خواجه انصاری علیه رجحاه الباری میفرماید که آلمی آزار که قتل نماده چه داده

از وضع بعضی محررین اخبار نامهای ترکی حیرت باید کرد که در این قره شورش و عصیان و حشیان اکراد در سرحد دو دولت چه قدر خوشحال شده و چهجا نوشتند و میگویند حال کمی پیشند کارشان ساخته میشود باز میخواهند آشکار بگویند حتی فرار برائی نویسنده فرار کردند . منگ شد اکراد رجعت میکنند . تواری

و تخصص را کد رجاهای خود نشان کرده اند میگوید موقعهای مستحکم در فلان جای ارومی گرفته اند !

اخبار از اکراد

از خبرهای رسمی و از انسی فصلی گرفته شدن قصبه ساوجبلاغ از جانب لشکر بانا اکراد است و انهماز فته باغیه اکراد بجهت حدود و کجینه شدن رشتة اتحاد موهوم بی نیاد .

جناب اعتماد السلطنه مصطفی خان رئیس نظام آذربایجان که یک شعبه تأدیبه اکراد در زیر کومانداتی ایشان بوده از روز حرکت از تبریز تاکنون کفایت خود شان را در اداره لشکر و تأدیب اشرار بالوجوه ابراز داشته اند .

در حالتیکه اکراد باخت و تاز و قتل و غارت و وحشیگریهای خودشان در بلوک مراغه شغول بوده اند . و قصبه (بناب) را محاصره کردند و جناب فضایل صاحب حاجی اعلی صلی بنده اه کزن پوش شده تکمال عیرت باهالی قصبه بمداغه برداخته بوده است . و جناب اعتماد السلطنه در راه بوده اند همبیکه بدوسه فرسخی بناب میرسند و مخصوصی آنجا را میشوند . بشکلت توب فرمان داده و بدین واسطه مذاقده کنندگان را قوی دل و پای ثبات اکراد را دست ساخته اند . پس از ورود بیدان قنال بتدایر حسنه پیشوایان اشرار

سعادتمآبان آصف پاشا و جبیل پاشا از رفیقان حسا کرملو کانه برای معاینه و رسیدگی استحکامات (بولایر) و انمام نواقص آنجاها مأمورا به (کابولی) عزیمت نموده اند .

اینفته از (مرسن) و از میر بواسطه واپور پوست روس بقدر هشتصد نفر عساکر تازه بدرسعادت وارد شده است .

(فاژن) نام واپور انگلیس که مأمور بعیت سفارت دولت مشارالیهامیم در سعادت بود روز دوشنبه گذشته از اسلامبول بیجاوب مالمه حرکت کرده است .

(مسیواسمید) وزیر سابق بحریره انگلستان که از چندنی باطنرف در اسلامبول بود بر روز طرف مغرب از اسلامبول بیجاوب از میر حرکت کرده است .

موجب خیرهای آخری که از (اشغوره) رسیده است جناب دولتآب درویش پاشا عید سعید اضحی را در (و دکور بیجه) گذرانیده پس از آن برای نصیحت و اقیاق نمودن رؤسای اهالی را بتسلیم اولکون یا آنجا عزیمت خواهد نمود . هرگاه اهالی از قبول نصیحت و تسلیم اولکون امتناع نمایند موجب دستور العمل باعمال آنها را بنظر ماصیان حکومت دیده آزار و حرکت خواهد نمود .

روزنامه (وقت) بر ترجه در روز تلکرافنامه (آژانس) را که از طهران در باب قره اکراد و ساوجبلاغ بود ترجه کرده و نوشته است که

اکراد در دوازده ساعتی ارومی موقعهای مستحکم ضبط کرده اند ! کشا نویسنده روزنامه نخست اطلاع حاصل میکرد که دوازده ساعتی ارومی بکارت است و بعد از آن مطلب را مینوشت تا آنکه اسباب تعجب مردمان آگاه نکرد . در ضمن اخبار از اوضاع آنصحنات مینویسم که آنجاها بکارت است و چگونه موقع مستحکم است . راست است خیلی مستحکم است لکن کوههای متصل

هر گاه در میان اراضی متبعضیه راه آهن اراضی خالی دیوای بوده و در درجه نخستین برای عبور راه لازم آید از جانب حکومت بطور قطعی بجانابصاحبان امتیاز داده خواهد شد و نیز مواقعی که برای ترتیب دادن دستکاهها و آماده نمودن لوازمات و اسباب راه و نیز برای راه انداختن اجاقهای سنگی لازم باشد از جانب حکومت سینه ام ببلور موقت و بجانا بشرکت اعطاء خواهد کردید و لی بشرط اینکه پس از انقضای مدت امتیاز باز ببحکومت عاید بشود .

هر وقت که صاحبان امتیاز مناسب بدانند وضع ساخته شدن راه مذکور را مینوانند که بیک هیئت (شرکت اونیم) تغییر بدهند ولی مشروط بر اینکه همه اعضای شرکت مذکور از تبعه دولت علیه ام بوده باشند پس از آنکه شرکت مذکور نظامات داخلی خود شانرا نوشته بعرض و تصدیق باعالی ماریسایتند آ نوقت صاحبان امتیاز حقوق و وظائفی را که بموجب همین معاوله نامه بایشان اعطاء شده است دارا خواهند کردید . و نیز بعد از آنکه نظامات داخلی شرکت از جانب حکومت تصدیق و قبول شد شرکت میتواند سندات حصه بیرون آورده بفروش برساند ولی در صورتیکه نظامات داخلی شرکت بتصدیق و امضای حکومت رسیده است شرکت حق نشرو فروش سندات حصه نتواند داشت .

پس از ختام مدت امتیاز بموجب شرطنامه عومی خطوط راه مذکور با همه متفرعات و مشتقات آن بدون قیمت و بدل بدولت علیه ام منتقل خواهد گردید . در باب تفسیر و اجرای احکام همین معاوله و شرطنامه در میان صاحبان امتیاز و حکومت سینه ام هرگونه اختلافات بوقوع برسد موافق قانون عومی دولت علیه ام در بحکومت که فصل و رؤت و تدابیر و اختلافات قانونا راجع بآنجا است اختلافات را رسیدگی خواهد شد و این یکی نیز از متبعضیات احکام معاوله نامه مذکور است که در انجمن مخصوص وکلای قنات نیز مناسب و صواب دیده شده بکیت بطرف اشرف ملوکات ام عرض و استیذان شده بود بنابراین در باب اجرای احکام آن چنانکه نوشته شده است امر و اراده ستم ملوکات ام نشرفدور یافته است که بمتبعضی منب آن عمل کرده شود

و بموجب احکام معاوله و شرطنامه برای ساخته شدن راه مذکور از بغداد تا کر بلائی معلومین اشرف چنانکه یک شنبه نیز از بغداد تا (حاجتین) داشته باشد تا مدت نود و نه سال بکسانی که اسامی آنها در فوق ذکر شد امتیاز داده شد و در انقباب از جانب دیوان هماونم همین امر جلیل القدر صادر شده است که احکام معاوله و شرطنامه مذکور بتمامه اجرا بشود لهذا همین فرمان هماونم بصاحبان امتیاز اعطا کردید .

تحریر بی الرابع والعشرین من شهر جمادی الاول لسنه سبع و تسعين و مائین بعد الف

خارجیه

بموجب خبر تلگراف مخصوص که بتاريخ ۱۳ همین ماه اوکتوبر فرنی (مطابق هشتم ذی حجه) از تبریز رسیده است جناب مستناب شریف الدوله چهارم اعظم ایران که پسر ارشد سربلاری انفصال یافته به پیشکاری مستقل ولایت آذربایجان معین شده بودند از جانب دولت علما را ن دو هزاره سربلاری عساکر حضرت مآثر فرقرار شده اند . جناب مستناب معظم الیه بتاریخ فوق بساوجبلاع و سایر مراکز اردوی قشون ایران که مأمور بتأدیب و تنبیه اشقیای اکراد هستند عزت فرموده اند که . وضع قشون وارد و رعا ممانه و رسیدگی نمایند .

و نیز در تاریخ فوق تلگرافنامه مخصوص دیگر باریز از تبریز که مشعر بفر تأسف اثر وفات نواب شاهزاده غفران و ساد حجه الدوله جزء میرزا بود رسیده است . نواب غفران مآب مشارالیه در این اواخر چهارمی دوازده فوج قشون ایران مأمور بتادیب طاغیان اکراد شده بودند در انشای راه ناخوش شده در منتهای حال (کروس) و نزدیک کرستان داعی اجل را لبیک گفته این جهان ناپایدار را بدرود عوده است . نواب مفترت مآب مشارالیه از اعظم شاهزادگان عظام و از اکابر اولاد نایب السلطنه منقور بوده در اکثر ولایات ایران سمت حکمرانی داشته چنانکه در خدمات ملکیه بدل و انصاف وجود و صوف

و مشتر بودند در قنون لشکر کشی و سرداری و جماعت نیز بجدیل و از مشاهیر سرداران کلر آگاه ایران بودند . در حقیقت از این خبر ملالت اثر وفات نواب مشارالیه جای آن دارد که همه ایرانیان متأسف و متأثر گردند . خداوند سبحانه آن مرحوم را غنوده بستر رحمت و مغفرت خود فرماید .

درعالت (بلچیک) در میان دو خط راه آهن مصادمه واقع شده در آن هنگامه چهارده نفر فوت و بیست و هشت نفر زخدار گردیده است . عدیهست و وقوع این قضای ناگهانی از مسستی (ماکینست) یعنی ماموری که چرخ حرکت راه در دست او بوده است ناشی شده است زیرا از شدت مسستی در نزدیک شدن دوره با یکدیگر نتوانسته است که پیش از وقت چرخ را از سرعت حرکت بازدارد .

دولت چین در باب استرداد قطعه (کلیه) از تصرف دولت روس مشغول جمع آوری قشون و تمهیدات گاست . ولی استعداد عساکر و مهمات چین بدرجه مطلوب نبوده است . با همه این باز آنکون در باب قطعه مذکور در میان دولین مذاکرات سیاسی ردوبدل میشود .

تلگرافنامه در چهارم همین ماه اوکتوبر فرنی از جانب والی هندوستان بلندن رسیده است والی مشارالیه در تلگرافنامه مذکور نوشته است که در پیست و چهارم ماه مذکور از کابل از جانب عبدالرحمن خان امیر افغانستان تلگرافنامه بحکومت هندوستان رسیده است . بنابراین اینکه شایع شده بود در کابل شورش و اختلالی بطور رسیده و خود امیر عبدالرحمن خان کشته شده است بی اصل بوده است .

در نسخه های پیش نوشته بودیم که عالیجناب فضایل مآب عده اعلا جناب حاجی علی آقا قاضی (باب) در وقتیکه و حبشیان اکراد بقصه باب هجوم نموده بودند جناب معظم الیه اهالی را جمع نموده و خودشان بتخصه عزم مدافعه مقابله کرده و سترکها بسته چند روزی با جمع قلی

شەروپىڭدادانەكانى كوردو ئىران

نەختەر، لە لاپەرەكانى ۳۶۶ و ۳۴۷ دا نووسىويەتى:

" لە چاپەكانى پيشوودا نووسىيوومان، كە عاليجەناب فەزىلەتمەناب عومدەتولعولهما جەنابى حاجى عەلى قازى (بناب)، لەكاتىكدا درپندە كوردەكان ھېرشىيان كوردۇتە سەر شارى بناب، ئەم جەنابە، خەلكى كۆكردبۆوھو بوخۆيان، بە شەخسى خۆشپۆھ، بەرگرىي و رووبەرووبوونەوھيان كوردبوو. ئەوان سەنگەريان گرتبوو بە كۆمەلپىكى كەمەوھ لەبەرامبەر ئەو كۆمەلە زۆرەدا وەستابوونەوھ، تاكو ئەو كاتەى كە ھېزىكى سەربازىي لە تەبرىزەوھ بەسەر كوردەيى موقەربىولخاقان ئاغاخانى سەرتىپ گەيشتبوون و ملھورانى كوردريان پاشەكشە پيكردبوو. ئەو شارەدپيە لە يەكەى زولم و تالانى و ئەو گورگ سيفەتانەى درپندەپيشانە رزگارى بوو.

بەگوڤرەى نامەى پەيامنپرى تەبرىز، ئەم كارە ئائاسايىيە و گيانبازىيە بوڤرانە لەرادەبەدەرەى جەنابى شكۆمەند، لەلەى حەزرەتى موستەتاب ئەشرف وائلا وەلىعەھدى دەولەتى ھەتاھەتايى ئىران، فرە دەستخۆشى لپكراو بەرزراگرا. ھەرۆھە وەك رىزلپناتىك بەرامبەر ئەم خزمەت و گيانبازىيەدا، عەبايەكى پىن بەخشا.

ھەرۆھە پەيامنپرى تەبرىز دەنووسپت: پايەبەرز محەمەد حوسپن بەگى بەختيارى بە سى نەفەر سوارەى بەختيارىيەوھ، لەبەرامبەر سى ھەزار سوارەى كورددا، چەند ساتىك شەروپىڭدادانىان كوردوھو چەند نەفەريان لەوان بەھىلاك بردوھ. لەبەرامبەردا تەنيا نەفەرپك لە بەختيارىيەكان بەگولەى كوردان كوژراوھ. ئەم جۆرە نازايەتبيەو دلاوھرىيە كە لەم جەنگەدا لە سوارەى بەختيارىيەكان بىنراوھ، تاكو ئىستا، نە بىنراوھو نە بىستراوھ.

سوپاس بۇ خودا، كە پاش گەيشتى سوپاي ئىران، لە ھەموو جەنگەكان لەگەئ كوردان، سەرکەوتن بەشى سەربازانى دلاوەر بووھو پاش ئەمەش ھېشتا ھەوائى فەتخ و سەرکەوتنى زياتر دەبىستىرن.

بەگوپىرەى ئەو ھەوالانەى كە زۆر متمانەپىكراون و بەدەستى ئىدارەى ئەختەر گەيشتوون، ھۆكارى سەرەكىي پېشىلكارى خاكى ئىران لە لايەن شىخى شەرەنگىزان عوبەيدوللاوھ، برىتبووھ لە چاوپۆشى و بيموبالاتى و بەدكارگىرپى والى (وان) و ھەندئ؛ لە بەرپىرسانى ئەو ناوچانە. ئىمە، نووسىنى درىژەى چاوپۆشى و تەمبەئى و گوپىنەدانى ئەوانەمون بە ھۆى ھەندىك ھۆكاروھ بە گونجاو نەزانى تاكو لە لاپەرەكانى ئەختەردا، چاپ و بلاوبكرتەوھ. ھەروھە ئاشكرايە كە بەرپىرسانى دەولەتى پاىەبەرزى عوسمانى، بە پىچەوانەى ئەوانەوھ، بەوپەرى كارئاگايەوھ رەفتارىيان كردوھ.

گەمارۆدانى شىخ عوبەيدوللاو برىنداربوونى كورەكەى

لە لەپەرە ۳۴۸ى ئەم ژمارەيەى ئەختەر، باس لە بەدەستەينانى ھەولئىكى نافەرمى دەكرئ لەبارەى ناردنى تەلەگرافىك لە تەبرىزەوھ بۇ بابى عالى، گوايە لە نزيك ورمى، ئىقبالولدەولەو حاجى تەيمور پاشا، شىخ عوبەيدوللايان گەمارۆداوھو كورپكى شىخيش برىنداربووھ. ئەوان دەيانەوئىت شىخ بە زىندووويى بگرن. ئەختەر لە چاپى داھاتوودا لە رۆژى دووشەممە، زياتر چۆنئىتى ئەو رووندەكاتەوھ.

در مقابل آن جماعت کثیر استادی کرده بودند تا اینکه قشون از تبریز بسرگردمی مقرب الخاقان آقاخان مرتب رسیده مسافیان اکراد را عقب نشانیده و قصبه مذکور را از بنجه ظلم و غارت آن کرک صفنان وحشت پیشه خلاصی حاصل شده بود . بموجب کاغذ اخبار نکار تبریز این اقدامات فوق العاده و جان فشانی و غیرت عالمانه جناب معظم الیه در زد کاشکان حضرت مستطاب اشرف والا ولیمهد دولت ابد آیت ایران بقایت مستحسن افتاده از کمال قدردانی درازای این خدمت و جان فشانی به آقای معظم الیه یکشوب عبا احسان والتغنا فرموده شده است .

تبریز اخبار نکار تبریز مینویسد . عالیجاه محمد حسین یک بختیاری باسی نفر از سواره بختیاری باسه هزار سواره اکراد چند ساعت بجاده و مقابله نموده و چند نفر از آنها را بجا کلاهک انداخته تنها یک نفر از سواره بختیاری در این جنگ زخم کلوله اکراد از پای درآمده است . و این کونه دلیری و شجاعت که این سواره قلیل بختیاری در این جنگ نموده اند تاکنون دیده و شنیده نشده است .

سیاس خدای را که پس از رسیدن قشون ایران با اکراد تاکنون در همه جنگها فتح و فیروزی پیوسته ملازم رکاب عسا کر نصرت ما بوده است و پس از این همواره خبرهای فتح و غلبه بسیار معتنار خواهد شنید .

بوجوب خبرهای بسیار موثق که بداره اختر رسیده است سبب عمده تجاوز شیخ الاشرار عبیده بنگاه ایران از اغماض و بی مبالائی و سوء تدبیر والی (وان) و بعضی مأمورین آن صفعات شده است . و نوشتن تفصیل تسامح و تکاسل و اغماض آنان را پیاره ملاحظات مناسب ندیدیم که در صحیفه اختر طبع و نشر نماییم . معلوم است که امنای دولت علیه عثمانی برخلاف آنها یکپهل کار آگاهی رفتار فرموده و اقدامات لازم بکار خواهند برد که این غلله وحشیانه بزودی از میان برداشته شود زیرا در صورت امتداد این غلله بدینیه است که دولت علیه عثمانی زیاده برد دولت ایران متضرر خواهد شد .

اخبار نامه (استاندارد) بموجب کاغذ

اخبار نکار قندهار میگوید . (مسدرلیل) راپورت مفصلی درباره افغانستان نوشته است راپورت مذکور را خود بلاواسطه در لاهور بوالی هندوستان تقدیم خواهد نمود . مندرجات و مال راپورت مذکور بقرار ذیل است .

هرگاه در باب وضع افغانستان بولیتیکی بطور قطعی قرارداد شود همه اشکالات که در آن صفحات ظاهر میشود بسهل و زودترین وجهی پایان خواهد آمد .

نخست چنان بنظر میآید که استیلای قندهار را از جانب اهالی ممانعت خواهد شد ولی در نانی از حسن تدابیر ممانعتی بوقوع نرسیده ساخته شدن راه آهن هرگونه اشکالات را از میان برداشت . بطوریکه مظنون است بهمین وسیله اهالی قندهار از اداره ما (انگلیس) بیشتر خشنود خواهند شد .

درباره حرکات و قوت لشکری و تصورات ایوبخان اطلاعات ما در نهایت محدود است که آن نیز طرف وثوق و خاطر جمعی نتواند شد . ولی بطور وثوق روایت میشود که خان مشارالیه از خصومت بانگیسیان فراغت نموده است و دوباره بتبیه و تدارک اسباب جنگ و یورش مشغول است . و مظنون است که در این نزدیکی دوباره بقندهار یورش بیاورد .

سرداران افغانستان معتقدین هستند که ایوبخان تا دو سال دیگر استعداد خود را انجام نتواند داد . در صورتیکه مستعد شدن نخست بکابل یورش خواهد برد .

هرگاه اقامت اردوی انگلیس در قندهار مقرر بشود برای تأدیب رؤسای (زمین داور) فرستاده شدن فرقه عسا کر انگلیس لازم است . (مسدرلیل) در باب تأثیر نفوذ انگلیس قندهار را بخود کابل ترجیح میدهد . ولی بمناسبت اینکه در باب افغانستان تاکنون از جانب دربار انگلستان بطور قطعی بولیتیکی اتخاذ نشده و در این سبب در میان وزرای دربار اتفاق محکمی حاصل نگردیده است بدین سبب المهورط است که باز در افغانستان نتایج ناگوار ظاهر بشود . بعلت اینکه طرق و شوارع میان قندهار و هرات در دست تصرف بعضی از رؤسای قبائل است اسباب تجارت بکلی محوشده است .

چون مدت خدمات عسکری انگلستان کمتر

داشته این مأمور مخصوص که مرد دیشان دانشمند و موسوم به (پوشیدا محرو) میباشد همسرهای (یوکو یا ماکوفی محرو) مزجم و رفور کاوا (نولوش) سلطان مهندس و چهار نفر تاجر ژاپنی روز دوشنبه بیست و هفتم جدای‌التایه در بندر پوشر از کشتی دولت ژاپن خارج شده و کار گذاران حکومت پوشر بوجهی شایسته ولایت ایشازرا پذیرفتند و پس از چند روز اقامت عازم شیراز گردیدند در پنشهر نیز کاشیکان حکمرانی مراسم اعزاز را نسبت بامور مخصوص و همراهان مرعی و منظور داشتند پس از چند روز و پنجروز توقف در شیراز عزیمت دارالخلافه کرده پس از ورود و وصول مشغول توجهات کامله امنه دولت جاوید عدت‌روز افزون گردیده بشرایط پذیرائی و رعایت لوازم ملاحظت و مهربانی مشارالیه‌ها در باغ ایلخانی که از باغات مبارکات دولتی است منزل دادند.

روز دوشنبه بیست و یکم شهر شوال الحکمربین ساعت بغروب آفتاب مانده میرا عسیده خان مستشار وزارت خارجه بادوستگاه کالکهدولتی بیباغ ایلخانی رفته مأمور مخصوص و همراهان او را بدر بار اعظم آورد صدیق الملک ایشازرا در تالار شمس‌السماره بمحضور باله‌النور مقدس مشرف ساخت و عرض کرد مأمور مخصوص اعلیحضرت امپراتور ژاپن برای درک شرف حضور تکرام ظهور اعلیحضرت اقدس همایون مشرف میشود و پس از این تفقدات شاهانه مأمور مخصوص مشارالیه خطاب بمحضور ذیل برض حضور معدلت ظهور اقدس رسانید.

صورت خطابه

بمحمور اقدس اعلیحضرت همایون شاهنشاه ممالک ایران معروض میدارد من خود را نهایت خوش بخت میدانم که بواسطه انتصاب این مأموریت کمال افتخار را حاصل نموده و از جانب اعلیحضرت امپراتور ژاپن مأمور شده‌ام که میل صادقاله و منتهای آرزوی ولی‌ئمت جلیل‌القدر خود را بجهت صحت و خوشوقتی اعلیحضرت شما و امنیت و شرف و ترقی دولت و مملکت اعلیحضرت همایون تقدیم نمایم و من بجهت اعلیحضرت امپراتور ژاپن و دولت ایشان و کلیه ملت‌ژاپن افتخار مخصوص میدانم که اعلیحضرت اقدس همایون مرا مختار و مأمور محضو مبارک خودشان مشرف فرموده اند

نموده اند • فرزند شیخ نیز زخم میلیکی داشته است • تاکنون مار از این مطلب اطلاع درستی حاصل نشده است بعد از تحقیق مراتب کیفیت را در نسخه روز دوشنبه آینده خواهیم نوشت • ولی بموجب کاغذهایی که از ایران رسیده است • مقصود اصل و اقدامات مشارالیه از اول کار مصروف بر این بوده است که بلکه شیخ را زنده گرفتار نمایند • باری صحت این قهره در این زودی معلوم خواهد گردید •

(مسیو قله‌مانسو) از اعضای مجلس مبعوثان فرانسه در شهر (مارسیل) خطاباً خوانده ضمناً (مسیو کابینا) رئیس مجلس مبعوثان فرانسه را مورد مواخذه نموده گفته است که • مسیو کابینا در بار فرانسه را زیر نفوذ خود آورده بمخوفا در پیشرفت مقاصد خود هیئت دربار آلت قرار بدهد •

(مسیو قله‌مانسو) این حرکت مسیو کابینا را بعنوان (مختطرات حکومت خفیه) یاد نموده پولیتیک خارجه مسیو کابینا خصوصاً هواخواهی او را از یونانیان مذموم دانسته میگوید که نزدیک شده بود که جزال (توماس) از جانب دولت فرانسه باماموریت مخصوص بیوزنتان فرستاده شود نیز از نتایج اقدامات و تصرفات مسیو کابینا بود ولی در تالی بیجهت اعتراضات بی‌دری اختیار نمایان اقدامات بتأخیر افتاده ممکن نشد که از قوه بشعل آید

(مسیو قله‌مانسو) دن با بیان خطابه خود اظهار داشته است که دولت فرانسه بقوت تمام هوا خواه صلح و مسالمت است در رعایتش بمری هم اشتراک نخواهد نمود •

در اخبار نامه (ایران) دیده شد

دولت ژاپن که از دول مشرق‌زمینی و در قسبی از اقلیم وسیع آسیا واقع است این اوقات برای حصول روابط مودت و دوستی و ارتباط بادولت علیها ایران مأمور مخصوصی بدر بار معدلتادار همایون روانه

جعفرنای را با چند نفر دیگر از مسلمانان افغان حبس نموده میرزای موهی‌الیه را صد هزار روپی جریمه و نصف مبلغ جریمه مذکور را نقد و نصف دیگر را ضمن گرفته است که بتقسیم ایشا نماید • بنابراین بعد از ادای مبلغ جریمه از حبس رهایی یافته است •

چون میرزای موهی‌الیه بیشتر مدیر کرکائنه کابل بوده است لهذا بیهمتاینگه قلب و اختلاس از وجهه کرکند نموده است مستحق حبس و جریمه‌اش داشته پس از ادای وجه جریمه موهی‌الیه را دو باره خلعت بخشیده بمأموریت سابق خود کاشته است •

نیز اطلاع حاصل نمودیم که میراجد شاه نام نحو بلدار کابل را هم امیر عبدالرحمن خان حبس نموده است ولی میگوید موهی‌الیه بجای هزار روپی جریمه داده در این زندیقی خلاص خواهد شد •

از هندویان نیز پنج شش نفر توقیف شده است • منتی میران هم محبوس شده است از جانب امیر سپارش شده است تا اینکه هر کدام بیست و پنج هزار روپی ندهند خلاص شوند •

(میسر پالو) نام یکنفر هندو که رسایند لوازمات عسکری حکومت افغانستان را در عهده داشته نیز به بند محبوس گرفتار آمده موهی‌الیه نیز همباید اند که تا مبلغ کلی بطور فیه ندهد آزاد نخواهد گردید •

خلاصه از کابل و حوالی آن امنیت و آسایش بکلی برداشته شده است • همیچک از اهالی از مال و جان خود خاطر جمعی ندارند • هندویان که در آنجا بودند عیال و اولاد خودشان را در حین مراجعت قشون انگلیس به (پیشاور) فرستاده بودند اکنون خودشان نیز در هنگام فرصت از آنجا بیرون میروند •

بطور غیر رسمی آگاهی حاصل نمودیم که از تبریز تلگرافنامه یابعلی رسیده در آن نوشته بوده است که در اطراف (اروی) اقبسال‌الدوله و حاجی بیرون پاشا خان شیخ عبیده را محاصره

مردنی حیشمه تولدهوله و بهردهوامی په لاماردانی کوردان

له لاپهړه ی ۳۵۱ سی ژماره ۷۷ ی رۆژنامه ی څخه ردا، که له رۆژی دوو شه ممه ی ریکه وتی ۲۲ ی ټوکتوبه ر، چاپ و بلاوکراوه ته وه، له خانه ی ته له گرافه کاند، نووسراوه:

" څو ته له گرافانه ی که سه باره ت به ته میگردنی کوردان له نیو رۆژنامه څه وروپیه کاند، بیا راون.

له تارانه وه، به به روار ی ۱۱ ی هه مان مانگی ټوکتوبه ری فهره نگی که به رامبه ر (۷ ی زیلحجه) یه، له ته بریز نووسیوانه:

به هوی نه خو شی نواب حیشمه تولدهوله، فهرانده ی سه ربا زانی ئیران، سوپاسالاری څه عزم بو پیرا گه یشتنی جولانه وه سه ربا زیه کان، رووی له مهیدانی جهنگ کردوه. څه مړه هه وای مردنی حیشمه تولدهوله له تاران بلاوبوته وه. له شکر ی ئیران، کوردانی سا بلاغی گه مارؤداوه. هه ندیک له سه رکرده کانی شوړشیا ن، داوای لیخو شبوونیا ن کردوه وه هه ندیکیشیا ن به ره وه به ری رۆژناوای کوردستان هه لاتوون.

څه وه سه ربا زانه ی که له تارانه وه بو ته میگردنی کوردان نیرد رباوون، گه یشتوونه ته دهوری (میانداو). څه شوړشیا ن ه ی کورد که له ساینقه لا بوون، له جهنگدا له گه ل سوپای ئیران، سه د نه فه ریا ن ل کوزراوه وه به زیون وه هه لاتوون. ته ی مور پاشا خان، به سه ربا زه کانی خو یه وه، له نزیکی ورمی، شوینی نیشته جیبوونی شیخ عوبه یدوللای گه مارؤداوه."

شکستی راپه پینه که ی کوردان

هەر له لاپه ره ٣٥١ ی ئەم ژماره یه دا، نووسراوه:

" هه والێک که له م چهند رۆژانه دا سه بارهت به سزادان و ته می کردنی کوردان، له ئێرانه وه گه یشتوو وه ته له گرافه فه رمیه کانیش پشتر استیان کردۆته وه، ئە وه یه که یاخیبوونه که به شکست و یه کیتیه که به په رته وازه یی و په رێشانی گۆران. ئە وه نه ی زانیاری دروستمان ده سته که وتوو، عوبه یدو لۆلای دووهم له دوخی گه مارۆ دراویدا یه و پاش ئە وه ی گه مارۆ که ی ئی ته سک بۆته وه و هه لمه تی سه ربا زانی بنیوه، به هه ر شیوه یه ک بیته رێگه ی هه لاتنی دۆزیوه ته وه و رووی له خاکی ده و لۆته تی عوسمانی کردوو.

ئه گه رچی به گوێره ی یاسای نیوده و لۆته تی و هاوسی یه تی، هه رو هه ها به گوێره ی ئە وه هه واله فه رمیانه ی که له سه ره تای ده رکه وتنی یاخیبوونه که ی ئە م شه ره نگێزه کوردانه، دراوه ته ده و لۆته تی عوسمانی، که جله وی شه ره نگێزان له و لایه وه بگرن، تا وه کو له کاتی ته می کردنیاندا، له ناویان به رن. یاخود له کاتی گه رانه وه ی عوبه یدو لۆلای هاوه لۆلانی، له لایه ن ده و لۆته تی پایه به رزی ئێرانییه وه، راده ستی له شکرگای ئێرانی بکړینه وه. به لام تا کو ئیستا سه بارهت به جیبه جیکردنی ئە م بپگه یه، زانیاری دروست ده سته که وتوو. هه ر هه والێک دواتر بگات ده بنووسین."

رۆژنامەى حەوادىت هەم لەنال دەدات و هەم لە مېخ

دیسانەوہ لە هەمان لاپەرەى ۳۵۱ دا هاتووہ:

" رۆژنامەى حەوادىت، ديسانەوہ لە چاپى پېرېى خۆيدا، هەم لەنال و هەم لە مېخى داوہ و دىستووېەتى وەلامېک بۆ رۆژنامەى (تەرجومانى حەقىقەت) بنووسېت، بەلام خۆى ريسوا کردووہ و شتگەلېكى نووسيوہ کە جگە لە پېکەنېن، هېچ وەلامېكى نېيە. وېرأى ئەوہش، لە چاپى پېنجشەممەى ئايندەدا، ئەم بابەتە بەدرېزېى باسەدەکەين.

لەراستيدا، سوپاسى ئېنساف و موسولمانىتېى و راستگۆيى تەرجومانى حەقىقەت دەکەين، کە دادى برايەتى و راستگۆيى بەجھېناوہ. بەلام ئەوہى کە لەبارەى کوردانەوہ لە رۆژنامەى ئەختەرەوہ رايگواستووہ، خۆى لە راستى و ناراستيەکەى بېدەنگ کردووہ.

ئېمە، ئەوان و خوېنەران دئليا دەکەبنەوہ، کە هەوالەکانى ئەختەر، هەمووى لەسەر بنەماى راست و دروستيەو هەوالى پشتپېيەستراون. چونکە تاكو ئېستا پېچەوانەو خيلافى ئەو هەوالانە دەرئەووتووہ و پشت بەخوا دەبنە جىگەى متمانەو برأى هەمووان."

راپەرېنى کورد لە کرماشان و داواى هاوکارى ئېران لە روسيا

هەر لەم لاپەرەيەى ئەختەردا، نووسراوہ:

" رۆژنامەکانى ئەوروپا، بەگوېرەى تەلەگرافنامەيەكى ئېران لە رۆژى ۱۳ هەمىن مانگى ئۆکتۆبەرى فەرەنگى (۹ى زىلحيجە) دەلېن: لە شوېننىک کە (ئەحمەدئاواى) ناوہ دەکەوېتە لای رۆژئاواى کرماشان، خېلېكى دیکەى کورد لە دەولەتى ئېران

ياخىيىووه، يەككە لە ژېئرالەكانى ئېران، بۇ تەمىكردنى ئەوانە، رەوانەى ئەو شوپنە كراوه.

(ئەختەر)

ئىمە، لەم بارەيەو تەكو ئىستا، بەشپوئەيەكى فەرمى يان نافەرمى، زانىارىيەكمان نىيە. بۇ لىكۆلئىنەو، پەيوەندىيمان بە شوپنئىكەو كىرەو كە پىوئىست بوو. چونكە زانىارىيمان دەستكەوتوو، ئەم بابەتە بنەمايەكى نىيە، بەلام لە رەوشى ھەندىك لە رۇژنامەكانى ئەوروپا و ھەوالئىرو پەيامنپرەكانيان دەردەكەوئىت، كە ئەگەرى ھەو ھەيە بەمەبەست يان بەخۇلادان لە بابەتە سەرەكىيەكان، بابەتى زۆر لاوەكى بۇ بردنەپىشەوئى مەبەستى خۇيان بوروئىن و ئەم زىدەرپۇيە بىلابەكەنەو.

بە پوختى و بەشپوئەيەكى چەسپا و دەلئىن كە ئەم ھەوالە درۇيەكى تەوا و رووتە و قسەى پوچ و بىبەنەمايە.

ھەررەھا، سەبارەت بەوئىش كە رۇژنامەكانى ئەوروپا و ھەندىك لە رۇژنامە توركىيەكان دەنووسن كە دەولەتى ئېران سەبارەت بە شوپشى ياخىيانى كورد، داواى يارمەتى لە دەولەتى روسا و دەولەتى دىكە كىرەو، ھىچ بنەمايەكى نىيە. كەسانى ئاگادار و ھۆشيار، كە بە شپوئەيەكى شايسە لەرەوشى مافە نپودەولەتئىيەكان ئاگادارن، دەزانن كە نووسەرانى ئەم جۆرە بابەتەنە، لەھىچ شوپنئىكى دنيا ھەوال و ئاگادارىيان نىيە. لە وردەكارى ئەو مافانەى كە پىوئىستە لەنپوان دەولەتەندا جىبەجىكردنىان لەبەرچاوبگىرئىت، ئاگادارى و زانىارىيان لەلا نىيە.

لەبارەى ئەوئەو كە دەولەتى ئېران، سەبارەت بە شوپشى ياخىيىووانى كورد، لە رىگەى تەلەگرافەو، چەند جارىك زانىارى و ھەوالى بە ھەردوو دەولەتى عوسمانى و روس داو، نەك بەمەبەستى پارانەوئەو يارمەتى و پەنابردنە، بەلكو ئەركى ھەر دەولەتئىكە، لەكاتىكدا ئەم جۆرە شوپشانە، لەسەر سنوورى

دهوله تىكى ھاسى روودەدات، دەستبەجى ولاتانى ھاسى خۆى، لە روودانى ئاژاوە پشيوپى ئاگادار بکاتەووە ھەواليان بداتى. تاوەکو پيش وەخت سنوورەکانى خۆيان توندوتۆل بکەن. ئەو ھەش بۆ ئەو ھەيە، ئەو ھەکا شوپشيان، لە کاتى تەمىکردن و سەرکوتکردن ياندا، بچنە خاکی دەوله تى ھاسيو ھەو رەعيبەت و دانىشتوانى ئەو دەوله تە، بە ھۆى پيشيلکردنى سنوورەکانەو ھە، تووشى زيان و ناپرەحەتى بن.

ئەمەيە کە دەوله تى ئېران، بە لەبەرچاوغرتى وردەکارپى مافناسى و بنەماکانى نيو دەوله تى، ھەر لە سەرەتای دەستپىكى شوپش و ياخيبيوونەکە، دەوله تانى دراوسى، بە شيو ھەيەكى فەرمى ئاگادارکردۆتەو ھە. لەم چوارچيو ھەيەشدا، بۆ يارمەتيدان، لە ھيچ دەوله تىک نەپاراو ھەتەو ھە. جيگەي سەرسوپمانە، کە ھەندىک لە رۆژنامەکانى ئەوروپا، کە بانگەشەي مەدەنيەت و مافناسى دەکەن و خۆيان لە بارەيەو ھە لە خەلکى رۆژھەلات بەرزتر دەبينن، کە چى لەم روو ھەو، مەسەلەکە بە شيو ھە چەواشکارپى و نادروستيبە دەنووسن، کە لەراستيبدا ئەمە بەلگەيەکە بۆ بيئاگايى نووسەرانى ئام بابەتە. "

نامەكەي بەھجەت ئەفەندى

لەلایەرە ٣٥٢ى ئەم ژمارەيەي ئەختەر، باس لە نامەيەكى بەھجەت ئەفەندى، سەرۆكى بايئوزخانەي عوسمانىيە لەتەبرىز كراو ھە، کە بۆ كەسانى نزيكى خۆى ناردو ھەو گوايە تيبدا جەختى لەو دزندايەتیبە کردو ھە کە ياخيبيووانى كورد لە مەراغەو ھەشترودو شوپنەکانى دیکە، کردوويانە. گوايە كوردهكان لەو شوپنە زۆر لەو ھە زياتريان کردو ھە بولگاريەكان لە رۆمپلى کردوويانە. دواجار ئەختەر دەنووسيت: دەبا ھيشتا لەيەنگراني بەدكاران بلين كە ئەمە بنەمايەكى نيە!

اراضينك حدودى باب عاليك قطعى نوطه
سنده كوستراش اولغله بودنخى شمى به قدر
دفعاتله نمونه سى كور يلان خيالات بونا به دن
بر يلد .

کردل عسا كرايرانيه اوزر ينه بر مظفر يت
قطعيه و مكمله قزانديغى و ايران اردوسنك
رشته انتظامى مختل اولوب عسا كرمذ كوره
طرفدن اجرا اولنان منالام اهالى بي كردل
مظالمى قدر بيرار ايتكده بولنديغى و طهران
حكومتى روسيه نك معاونتنى طلب ايتكده
بر قاج بيك كشميدن مركب بر روس فرقه
صكر به سنك آز بايجان ولايتنه طوفرى
ايلرولكده اولديغى پترسبورغدن تلغرافله
ديلى تلغرافه اشعار اولنيور .

شلس و بو حقوق
بيله نصب اولنه جق
اياشدر چونكه
نده قوميسه يونك
خدمت عموميه ده

فكارى بو مر كرده
يس مديرانى مذكور
لانظر دفته الميرق
ترتيب ايشدر .
كومنتك شو حركتى
مخبراته سبب
سبو نوو يقونك
بومشكى بر طرف

هیئت وزرای انگلستان در باره «مسئله» (ایرلند) بوقوع رسیده بود خیال استعفا از ناموز بیت خودشان داشتند از این خیال در گذشته اند .

تلگرافنامه ایست که در باب تأدیبات اکراد در روزنامه‌های اروپا دیده شده است .

از طهران تاریخ ۱۱ همین ماه اوکتوبر فرستنی (مطابق هفتم ذی‌حجه) از تبریز نوشته‌اند .
بجهت ناخوشی نواب حتمتة الدوله کوماندان عساکر ایران سپهالاراعظم برای رسیدی حرکات لشکری بوقوع جنگ عزیمت نموده است .
امروز خبر وفات حتمتة الدوله در طهران شایع شده است . لشکر ایران اکراد را در ساوجبلاغ محاصره نموده بعضی از رؤسای شورشیان استیانتان نموده برخی پیمان غریبی کردستان فرار نموده‌اند .

عساکری که از طهران برای تأدیبات اکراد فرستاده شده بودند به قصبه (میان دوآب) رسیده‌اند . شورشیان از راه در صان مغموم بودند در جنگ با قشون ایران سدفتر تلفات داده مغلوبا فرار نموده‌اند .

بمجرد پاشان با عساکرچی خود در نزدیکی (ارومی) سکن شیخ عبیده را محاصره نموده‌است .

کومیسیون که برای رسیدی نظامنامه تعرفه کرکلتشکیل یافته بود روز پنجشنبه گذشته در سفارتخانه فرانسه در زیر ریاست (کونت دو مونولون) منشی اول سفارت مشارالیه اجتماع نموده بمذاکرات پرداخته است .

اخباری که درین چند روز در خصوص کوشمال و تأدیبات اشرار اکراد از ایران رسیده است و بواسطه تلگرافهای رسمی مؤید میباشد همه مطلق بر این است که امر عصیان جسدین و اتحادیه افشاری و بر ششای مبدل شده است و آنچه اطلاع صحیح حاصل کردیم عبیده نامی علیه ماستحق در حالتیکه محصور بوده عرصه را بر خود و همراهان تک وصول لشکر یارادیده است بفرسیت بوده راه فرار پیدا کرده بفساک دولت علیه عثمانیه گذشته است از جبهه شاعنده دولیه و افضای همجواری و بجزیم اخبار رسمی کدر بدایت ظهور عصیان این اشرار باولای دولت علیه عثمانیه داده شده است که جو اشرار از این طرف گرفته شود تا در حکام تأدیبات کفر کار کنند بآنکه عودت دهند عبیده و رقتی او را دولت علیه بلشکر گاه ایران تسلیم خواهند نمود وی صور ارتقار این صراط اصلاح عرصی حاصل نشدند است در تالی آنچه خبر برسد خواهیم نوشت .

چریده حوادث باز در سطح پر روزی بعل و بیخ زده خواسته بود جوابی باخبارنامه کرای ترجمان حقیقت و بسند . لکن خود را رسوا ساختند و پیرها نوشته بود که بجز خنده هیچ جواب ندارد . مع ذلک در نسخه روز پنجشنبه آمده این مطلب را با جمله تشریح خواهیم کرد .
الحق از انصاف و مسلمان و حق کو بی ترجمان حقیقت شکر گذاری میکنند که داد برادری و حقیقت گوئی را داده است . اما آنچه از وقایع عصیان اکراد از اختر نقل کرده وصحت وعدم صحت آنرا مسکوت عنه گذاشت . ایشان و منطالعه کنندگان را اطمینان میدهم که اخبار اختر همه بر اساس صحیح و اخبار معتمد علیها است چنانکه تا حال خلاف آن ظاهر نشده است و انشاء الله تصدیق چله خواهد رسید .

اخبارنامه (وقت) میگوید . روز شنبه

گذشته جناب مسیور کوشن سفیر انگلیس مبارزه وزارت جلیله مالیه رفته باجناب وز پرمالیه ملاقات نموده پس از باره مذاکرات کارهای شخصی در باب وضع مالبه بعضی ملاحظیات بیان آورده‌است .

پس از آن سفیر شارالیه با بمالی آمده در باب مسئله اولکون اظهار داشته است امیدوارم هاشت روز دیگر مسئله تسلیم اولکون با انجام برسد .
لهذا در دربار (دیپلوماسی) اینکه از دوروز با این طرف شایع شده بود در مقابل اولکون تکلیف کرده شده است که موقع دیگری بحکومت فرموده عطا داده شود بی اصل است .

بیشتر در یکی از نشخهای اختر نوشته بودیم که اخبارنامه (ترجمان حقیقت) از جناب حکومت بنیه بجهت مقاله که نوشته بوده است بطور موقت تعطیل کرده‌است . اخبارنامه مذکور منظره حقو عالی شده از روز پنجشنبه گذشته بود باره رونق بخش عالم مطبوعات کرده‌است .

خارجیه

اخبارنامه‌های ازوب بموجب تلگرافنامه طهران مورخ ۱۳ همین ماه اوکتوبر فرستنی (مطابق ۹ ذی‌حجه) میگویند در موق (اجدا آباد) نام که در سمت غربی کرمانشاهان واقع است یک قبیله دیگر از اکراد بر ضد دولت ایران بعصیان برخاسته و بکفر از جنرالیهای ایران برای تأدیبات آنان با جناب مأمور شده‌است .

❖ اختر ❖

در این باب مارا تاکنون به بطور رسمی و نه بغیر رسمی اطلاعی حاصل نشده است برای تحقیق این مطلب بجهایی که لازم بود مراجعت صکریم چنانکه آگاهی حاصل نمودیم این قهره اصلی نداشته است و ولی از وضع بعضی اخبار نامعالمه اروپا خبر نه دستندان آنان چنانکه بسایه شده است با عدا و با تهاجم کارها در دننه ها کو به جلوه میدهند اینکو به خبرها استعدای ندارد . احتمال هست که مطلب بسیار جزوی را برای پیشرفت مقصود خودشان

داخلیه

جناب جلالتمآب اجل معین الملک سفیر کبیر دولت علیه ایران بر روز که روز شنبه بود بر حسب اخبار مخصوص بسیاری همایون بلذیمت بیت و شرفیاب از حضور همایون اعلا حضرت شوکت‌مآب پادشاهی شده‌اند . این ملاقات در ساعت هشت روز مذکور اتفاق افتاد و بقدر بسکاست امتداد یافته است .

اخبارنامه (وقت) میگوید . بموجب اطلاعات مخصوصی که حاصل نمودیم جناب مسیور کوشن سفیر انگلیس تادوسه هفتد دیگر از درسمادت پیمان بلندن عزیمت خواهند نمود .

دیدم شد برای مسئلهٔ تحدید حدود یونانستان
بگ سر مشق عبرت خوئی است .

میگویند در پارنازهٔ یونانستان مرکب از
کسانی است که همی هواخواه جنگ هستند
خدای مبارک فرماید ما بکار آنان نمیتوانیم مداخله
نماییم . یکبار برای خود نمایی با خطاه او یا خود
قضاء ابدی را (آدریاتیک) بر وفق حکایت میکند .
دیگر بجا آن نمداریم که باز دیگر بدری یونان
برویم .

خلاصه سیر کرده میگویم پس از این از هیئت
وزرا و از اعضای مجلس میمونان (فرانسه) همگی
باز دیگر اینگونه تکلیف را مبدا بیان آورد
(وقت)

اخبارنامه (نان) منطبقه پاریس در باب
استفراض دولت یونان میگوید . اینکه دولت
یونان را در پاریس برای استفراض پول میدهند
نه باعتبار خزانه یونان است بل بمعاونت چند نفر
از تجار معتبر ملت روم که در اسلامبول هستند
علی این استفراض پیش رفته است .

از قرار بکه سموع میشود بسیاری از (یون
دو تره زور) یعنی سندات استفراض یونان را
صرافخانه که به (بانک اسلامبول) مشهور است
امضا نموده است .

شعبهٔ (بانک مصر) هم که در پاریس است
در باب پیشرفت استفراض یونان خیلی اقدامات
بکار میبرد ولی سبب این اقدامات بانک مذکور
معلوم نیست .

رودخانهٔ مشهور (سن) که از پاریس میگذرد
ایزو رها طغیان نموده مهند سیزدا که مشغول
بساختن پل بودند مانع از طغیان شده است ولی تردد
کشتیهای تجاری مختل نشده است .

اخبارنامه (مسکوا) میگوید . جنرال
کونت لوریس ملکوف بجای کراندوک میشل
بولیکری (قناتز) معین خواهد شد . چنانکه
از پترزبورگ میگویند کراندوک میشلوال قناتز
از مأموریت خود استعفا نموده در پترزبورگ
بدون مشغله و مأموریت بگذاران خواهد نمود .

مذکور بدین عبارت بوده است که . وحشیگری
بلغاریان و رومایی نسبت باین حرکات که افراد
در این مصفحات کردند هیچ شمرده میشود . باز
هواخواهان اشقیای بگویند که اینها اصل
ندارد .

از قرار بکه اخبارنامه ای اثن میگویند
در پازدمه ماه تشرین اول گذشته مقدار عساکر
حاضر یونان که عبارت از چهل و چهار هزار
و هشتصد و هشتاد و چهار نفر بود اکنون به
بضعا هزار نفر رسیده است . اکنون راز
عساکر مذکور کسایتیک مشق و عملیات لازم را
خوب یاد گرفته اند باز رخصت نمیدهند که باطلان
خود برگردند مقرر است وقتیکه مقدار عساکر
مذکور به شصت هزار نفر رسید آتوت آنان
تا اینکه خانه بشویند . این یکی نیز مقرر است
تا اینکه عساکر حاضر سفری نشوند عساکر
احتیاطی زیر سلاح آورده نخواهد شد .
(ترجمان حقیقت)

اخبارنامه (فرانس) نامیگوید . کشتیهای
جنگی مختلط اروپ در پیشگاه (اولگون) بجای
استعمال نمودن باروت زغال بکار میبرند .
لنگر کاههای کشتیهای مذکور منسوب با تپیا
هستند یعنی قرار کاههای کشتیهای مذکور
منتظر مراجعت کشتیها هستند و همچنین آرزوی
عمومی این است که پیش از ورود زمستان کشتیهای
هر دولت بقرار کاه خود برگردد .

باید با یعلی را تشکرها نموده بواسطه همت
واقدمات مخصوصی ایشان از این بلای بزرگ
(یعنی نمایش بصری) رهایی جستیم . لورد
سالبری وزیر سابق خارجی انگلستان در بگ
خطبای خود که در این اواخر خوانده است .
اقدامات دولت را چنانکه دیده میشود که میخواند
احکام عدلی را بقوت اسلحه نگاهداری نمایند
بروست نموده است . حقیقت این پروست لورد
مشارایه خیلی مناسب و نزدیک بصواب است .
دولت فرانسه پیشتر از همه دولتها از آنگونه
اقدامات خطرناک عقب کشید و در ایجاب حق
هر داشت .

همین وضع و حرکت که در مسئله (اولگون)

اینگونه شاح و برک قرار بدهند . خلاصه
بطور موقتی میگویم که این خبر بعضی از اجیب
و دروغ و بی اصل است .

و همچنین در باب اینکه اخبارنامه ای اروپ
و بعضی روزنامه های ترکی میگویند که دولت
ایران در بارهٔ شورش عاصیان اکراد از دولت
روس و دیگری القاس و اعتماد نموده است نیز
بی اصل است . مردمان کار آگاه که در وضع

حقوق بین الدول بطور لایق آگاهی دارند
میدانند که نویسنده آن اینگونه مطالب از هیچ جای
دنیای خبر ندارند و از دقائق حقوق که در میان دولتها
سر می الاجرا است اطلاعی حاصل نموده اند
در باب اینکه دولت ایران در خصوص شورش
عاصیان اکراد بدولتین عثمانی و روس بواسطهٔ
تکلیف مراتب را اخبار نموده است نه بجهت اعتماد
القاس و القاس و القاس است بل قرض هردولتی است
و در صورتیکه اینگونه شورشها در سرحدین

دولت همسایه با وقوع رسید فوراً همسایگان
که در از وقوع اختلال و افتشاش خریدهد
که پیش از وقت نمود خود شازا مضبوط
نمایند و این یکی نیز ملاحظه این است که مبدا
شورشیان در هنگام تادیب نفاذ همسایه تجاوز
نموده تبعه و رعیت همسایه را خسارت و آسب
از تجاوز آنان وارد کرد . این است که دولت
ایران بلا حملهٔ دقائق حقوق شناسی و رعایت
قواعد حقوق بین الدول در آغاز شورش و عاصیان
دولتهای همسایه را بطور رسمی آگاهی داده است
و در این ضمن از هیچ دولت القاس و اعتماد نموده

است . جای احساس است که بعضی از اخبارنامه های
اروپ با اینکه دعوی تمدن و حقوق شناسی میکنند
و خود شازا در اینگونه عوالم براهنالی مشرق
زمین ترجیح میدهند نیز بنگات این مطلب رنجورده
کاروا بلفظ و اشتباهکاری میگویند که در حقیقت
این یکی دلیل عدم اطلاع ندارد و این مطلب
است .

از قرار کاغذ خصوصی که از جانب سعادتآباد
بجیب یک آفتدی باش همسر دولت علیه عثمانی
معتبر تر بر یکی از نزدیکان خودشان نوشته اند
آنچه در خصوص منال و وحشیگری های اکراد
در خانل (مراده) و (هشتزد) و غیره گفته
و شنیده میشود بی اصله بوده است . کاغذ

رەخەنى ئىرانىيەك لە رۇژنامە توركىيەكانى ئەستەمبول

لە لاپەرەى ۳۵۵ى ژمارە ۴۸ى رۇژنامەى ئەختەردا، كە لەرۇژى پىنجشەممەى رىكەوتى ۲۵ى ئۆكتۆبەرى ۱۸۸۰دا، چاپ و بلاوراوتەتەو، نووسراو:

" يەككىك لە ئىرانىيە بەرپزەكان، سەبارەت بە شەرەنگىزانى كوردو ھەندىك لە نووسەرانى رۇژنامە توركىيەكان، زانىارىى خۆى نووسىوہ بۆ ئەوہى لە ئەختەردا بلاوبكرتتەوہ. ھەر بۆيە لپزەدا، وەك خۆى دايدەنپىن:

لەم رۇژانەدا، ھەواڭى شوڭشى كوردان لە ئىرانەوہ دەگات و ھەندىك لە رۇژنامە توركىيەكانى ئەم وىلايەتە، ھەريەك بە جۆرىك رووداوەكان دەنووسن كە شاينى پشپىبەستەن نىين. بەو پىيەى كە رۇژنامەكانى ئەستەمبول، بەھۇى روودان و بىينى ئەم ھەموو پىشەتە لىكدانەپراوانەوہ، ئەزموندارن. ئەوان پىچەوانەى سوودە پىرۇزەكانى يەككىتى بەرژەوہندىيەكانى ئىسلامى ، ئەم ھاوپەيمانىيەيان بۆ خزمەت و قازانچى نەيارانى ئىسلام ھەلگرتووەو سەبارەت بە سەرچاوەو جوڭپىنەرى شىخ عوبەيدوللاى رەعبيەت و تەبەعەى گوڭپراپەڭى دەولەتى پايەبەرزى عوسمانى، خەيالاتى پوچ بلاودەكەنەوہ . ئەوان سەبارەت بە پياھەلدان و ستايشكردى كوردان و شاردنەوہى ستەمكارىيەكانىيان، باس لە ئازادنەبوونى كۆمەڭى سوننىيان لە ئىراندا دەكەن و ھەوڭى سەلماندى دەدەن. وپراى ئەوہش، ديسانەوہ كەوتوونەتە كاي كۆن بەباكردى و راوہشاندى زنجىرى ناكۆكى و پەرتەوازيى. لە كاتىكدا، بەناشكرا دەبىينىن كە دەولەتى شكۆمەندى عوسمانى، ھەوڭىكى زۆرى لەپىناو چەسپاندى دۆستايەتى و براپەتى لەگەڭ دەولەتى ئىراندا داوہو لەم دۇخە نالەبارە داراييەشدا، بەئەندازەى پىويست، سەربازانى رەوانەى سنوورەكان كردوہ. ئەگەر شىخ عوبەيدوللا، بە پىنج شەش ھەزار لە شوڭىنكەوتەكانى خۆيەوہ، جارنىكى دىكە، بەدزىي و بى ئاگادارىي بەرپرس و دەسەلاتدارانى سەربازىي، لەناكاو بۆ لايەكى دىكە تىپەرپت و ئاگرى ئاشوب و

ئازاۋە ھەلگىرسىنىت كە سالانىكە سەرقاڭى ئامادە كىردىتى، بۇ بەستى رىنگەي گەرانەۋەي ئەۋ، ئەۋ بىرە سەربازەي رەۋانەي سەر سنوورەكان كراۋن و ئەۋ داينكىردنى خەرجىي و مەسەرفە سوۋدى دەپىت.

ھەركات، رۇژنامە نوۋسانى رۇژنامەكانى پايتەختى خەلافەتى گەۋرە (ۋاتە ئەستەمبول/ س)، كە لە بىژاردەي خويندەۋارو ھۇشيارانن و بەچاۋى ئىسلامىيانەۋ ئىمانەۋە دەبىنن، بىيانەۋىت بەھۇي ئىسلامىيەۋنەۋە خۇيان لەگفتوگۇ لەم جۇرە روۋداۋە ئازاردەرانەي نىۋ موسلمانان بەدوور بگرن. لەبرى باسكىردن و لىكدانەۋەي جىاۋازى ساختەي بىمانا، ھەرەك ئەۋەي لە خەلكى داناۋ ژىر چاۋەپىندەكىت، ھەستىن بە ئاموژگارىي نەفامان و ھاندەرانى شىخۇلجۈھەلا، يان ئەۋەي كە ھەۋالەكان بى مەبەستى خراپ و دەرختى راۋ بۇچوون، بنووسن.

كوردان و تەۋاۋى مىللەتانى جۇراۋجۇرى ئىران، لەسايەي خوداۋە، بى ناتەبايى، براۋ رۇلەي يەك نىشتىمان بوون و ھەر بەۋ شىۋەيەش دەبن. ئەگەر حكومەتى ئىران دادپەرۋەرە، ئەۋا ھەموۋ بەھرى لى ۋەردەگرن و ئەگەر ستەمكارىشە، ئەۋا بۇ ھەموۋان ۋەك يەكە. سوكاىەتتىكىردن و دەمارگرزىي ئاينىي و مەزھەبىي ھەرگىز لە ئىراندا نەبوۋەۋ ناپىت!! ئەگەر لەروۋى نەفامىيەۋە، ھەندىك فرىۋى شەپتانە گەۋرەكانىيان خواردوۋە، كە ھەمىشە مرۇف گىرفتارى ئەۋانە بوۋە دەپىت، ھەنگاۋى خراپىيان نا، ئەۋا ۋەك چۇن لە جىمانى رەعبىيەت و دەسەلاتدارى چاكەۋ نىكتەرە، لەپىناۋ داينكىردنى نارامى ئەۋاندا تىبكىۋىش...

تأییدات که در باب خواشش امتیاز معادن و سایر کارهای متعلق بامور نافعه کومیسونی تشکیل یافته است که بر اینصورت مستندیات از باب رجوع بحقار رسیده نموده آنچه از جمله شایسته قبول و متضمن منافع دولت است با صاحبان آن مستندیات بمقوله پرداخته لوائح مساوله و شروطنامه را بعرض و تصدیق باهمالی رسانند که پس از اصلاح و صواب بدید باهمالی در میان حکومت و صاحبان استدعا مساوله و شروطنامه تطامنی گردد و نیز در باب ترقی زراعت و تجارت و اصلاح وضع جنگلیها مذاکرات لازم را بعمل آورده تدابیر مؤثر در اینباب بکار ببرد .
اساسی رؤسا و اعضای کومیسیون مذکور بقرار ذیل است .

دولتآب نامق پاشا
رئیس اول
دولتآب کامل پاشا وزیر معارف
رئیس دوم
دولتآب رام پاشا والی سابق پایه اعضا
و دولتآب رفعت پاشا والی پیشتری سلاطین
عظمتآب ادیب آقندی امین رسومات
عظمتآب حافظ سعید آقندی از اعضای دیوان محاکمات .

سعادتآب تانوقی پاشای فریق رئیس و پنهان
و رضا پاشای فریق از اعضای کومیسیون
عسکری و محمود پاشای فریق از ارکان حرب
و سعید پاشا منقش اناطولی و سلیمان پاشای
میرلوا (میربیخ) و عزتآب جواد بیک
مرتب .

(جناب بارون ده کالیس) سفیر اوستریا -
مجارستان روز چهارشنبه گذشته بمراهی چند
نفر از مهمانان خودشان در اسدابول بعضی
از مساجد شریفه حضرات سلاطین عظام
و عمارات قدیم سلطنتی را که در (توقیو) واقع
است سیر و تماشا نموده اند .

(مسیو مونزلا) مثنی اول سفارت اوستریا
که سمت مستشاری دومی سفارت مشارالیه را بر
داشت از جانب دولت متبوعه خود بواسطه
نکته اف بن خوانده شده بود لهذا روز سه شنبه

گذشته موی الیه ازراه (وارنه) بجانب وین
عزیمت نموده است . (ترجمان حقیقت)

از قراریکه انلاج حاصل نمودیم بمحرمه زره درای
ویاوه کوئی (جریده حوادث) که چندی قبل
در باره روزنامه کرامی (فرهنگ) نموده بود
اهالی ایران که در اسدابول سکنی دارند از طرف
خود شان هیئتی بوکالت خدمت جناب جلالآب
سفیر کبیر ایران فرستاده استمدعا نموده بودند که
ترتیب و تنبیه جریده را از باهمالی رسانخواست
فرمایند . ولی جناب سفیر کبیر ایشان را جواب
داده بودند که اولاً (جریده مساوات)
روزنامه قابل و معتناسی نیست که منخرفات آن
طرف اعتنای مردمان آگاه گردد . دوم اینکه
(در یا از ذهن سسک نیمنش شود) و از جنک
نویسی جریده حوادث وهنی بحالت (فرهنگ)
وارد نیاید بکنارید عوعوکنند تا خود شسته
کرده که نوشتنیجات او خود در زیر مردمان آگاه
موجب بدنامی و رسوائی او است و از انجمله
هر قدر بیشتر بنویسد خود بیشتر ردیل خواهد
گردید .

یکی از معتبرین اخبار نامهای تری مطالعات
آکرادو بعضی بحیرین اخبار نامهای تری مطالعات
خودشان را نوشته برای درج شدن در اخبار اداره
فرستاده بودند لهذا صورت آرا عینا در ذیل
می نگاریم .

اینروزها خبر شورش آکرادی از ایران برسد
و بعضی روزنامههای تری این ولایت وقایع حالات را
هر یک بنوعی مینویسند که همبیک قابل اعتماد
نیست . با اینکه روزنامههای در سعادت بمجموعه
وقوع و مشاهدات انهمه وقوعات غیر متقطع
مغرب هستند بر خلاف فوائد مقدسه اتحاد منافع
اسلامیت این اتفاق را بقول اهل این بلد (مانند
مفرقی مال جسته) بدست گرفته و بنجد
متکذاری بد خواهان اسلام برخوانسته
توهمی را که آنان در تقریق قیامین مسلمین
بجهت منیع و محرک بودن شیخ عبیداه تبسه
صادقه مطیع دولت علیه عثمانی است الفسأ
می نمایند . در تعریف و توصیف آکراد پرده
پوشی بمظالم واقعه و آزاد نبودن جاهت سنی

در ایران بایات رسائیده و علاوه بر آن از سرتو
به تجدید مسائل منسیه و تحریک سلسله ورشته شفق
وشقاق میردازند در صورتیکه علایمه مشاهده
میکنند که از جانب دولت علیه عثمانی زحمت
مقتضیه در ایات عوالم دوستی و برادری بادولت
علیه ایران منصل شده و با این حالت حالیه مضائقه
مالیه بقدر لزوم عسکر بسرحد سوق کرده مانع
مخالفت آکرادناک عثمانی بشو رشتان میشوند
و اگر شیخ عبیداه بانج شهبزار اعوانش بگمربیه
بدزدی و پنهاسی از ولایت و مشیران عسکر به
علی الفقهله با تفرق گذشتنه با شعلت آتش فتنه
کسالها است بندارک آن مشغول بوده است
پرداخت درسد و بند طرق مساودت او ایات
فوائد قبول زحمت و تخارج حضور یافتند عسکر
در مرحدرا خواهند نمود .

هرگاه بحیرین روزنامههای موقع خلافت کبرا
از ارباب دانش و پیش هستند و عوایب امورا
بدیده اسلام و ایمان می بینند و میخواهند خود را
بجهت اسلامیت ناری از کفکوی اینگونه واقعه
مؤلفه بین المسلمین سازند بجای شرح و بسط بایات
جعلی دینی و مذهبی و اخبار ساختنی معنی چنانکه
چشمداشت اهل خرد از خداوندان دانش است
بفصیح نادانان برانگیزند شیخ الجهللا بردازند
لأنکه اخبار را بدون غرض و بیان برای بکنارند .

آکراد و مجوم ملل متخلفه در ایران بجمده بدون
اختلاف برادران ملکی و فرزندان بلطون بوده
و هستند و خواهند بود حکومت ایران را اگر
عدالت است از آن همه بهره مند میشوند و اگر
نظم است بالسویه پست و بلندی دینی و مذهبی
ابدادر میسان نبوده و نخواهد بود . آکراد زوری
نادانی بعضی بفریب کبار شایطین که همواره بنی
بشکر کفران آورده و میباشد بر قنار ناچار اقدام
بنفویکه در عالم رعیت و ملکداری بصلاح وقت
اقترب است بتدبیر آسایش آنان خواهند کوشید .
و این نکته را نیز آکرملفت بشویم که جنگجوی
بقاعده چنانکه در جنگ فرانسه المان دیده شد
بی مظالم مکر وهه بوقوع نیاید خواهیم دید
تذکیه اکراد داوطلب هر یک از جای برآمده
و ازین ناخوت و ناز و بیمآگری کبر بیانه این لزوم
و موجب خشنده امروزه اهل پیش و کربیه
بی اندازه آتیه مردم با این قدر متل و دانش است .

سوپای ئیران به دوای شیخ عوبهیدوللاویه

له لاپه ره ۳۵۶ی ئەم ژمارهیهی ئەختەردا، له خانەیی تەله گرافه کاندایا، هاتوو: " به گویهری تەله گرافنامەیهک، که له بهرواری ۲۰ مانگی ئۆکتۆبهری فەرهنگی (۱۶ی زلیحجه) گهیشتۆته ئیدارهیی ئەختەر، له کاتیکیدا، شیخ عوبهیدوللاوی دووهم و شوینکەوتەکانی، له نزیکی (ورمئ) گه مارۆدرا بوون، پاش دانی کوژراوینکی زۆر، خۆی له لای تەرگه وهپهوه، که له رۆژئاوای باشووری ورمییه، هه لاتۆته خاکی ههکاری و سوپای ئیران به دوایه وهن. ههروهها ژمارهیهکی زۆریان ئی کوشتون. هه رکات له م لایهیی سنوورهوه بگهیرانیه، ئەوا سزای تاوانهکانی خۆیان وهرده گرت. ئەگه ر بگه نه خاکی دهولتهی پایه به رزی عوسمانیی، شتیکی چاوهروانکراوه که دهولتهی ناوبراو، ئەم شه پرخوازه بیباک و سته مکاره ناپارێزێت. به پروای ئیمه رنیان بێ نادریت بچنه خاکی خۆیان هوه."

رۆژنامهیی وهقت: ئیرانییهکان پاش داگیرکردنی کوردستان زولمیان کردوو

دیسانهوه، له لاپه ره ۳۵۶ی ئەم ژمارهیهدا، نووسراوه: " رۆژنامهیی وهقت، سه بارهت به شوێشی کورد له ئیران، وهرگهیرانی نامهیهکی له چاپی رۆژی سی شهممهیی رابردووی خۆیدا راگواستوو، که گوايه له ته بێزهوه نێردراوه بۆ رۆژنامهیی (پل مل گرت) و ده نووسی: (کاتیکی ئیرانییهکان، کوردستانیان داگیرکرد، زولم و تهعه دایهکی له راده به دهریان کردوو و مندالیان خستۆته نیو ئاگرو چینیان کردوو و چۆنیان کردوو! کوردان که کهوتوو نه ته تۆله سه ندهنه وه، ئەم جوهره کارانهیان دژی ئیرانییهکان نه کردوو هه تادوابی...)

ئەگەرچى، ئىمە مەبەستى راستىنەى ھاورپى خۇمان لە نووسىنى ئەم جۆرە باسانە، بەباشى دەزانىن، ھەررەھا ئەگەرى تەواوېش ھەيە كە لە ھەرگېرپانەكەشدا دەستكارى نووسىنەكەيان كوردېت، بەلام وېراى ھەموو ئەمانەش، ناچارىن كە لە ھاورپى خۇمان پىرسىن كە ئەم داگېركارىيە لەكام سەردەمدا روويداوه؟! لەمەو ھەردەكەوېت كە نووسەرانى (وھقت) لەزانستى مېژوودا، بەتەواوھتى بى بەھرەن. چونكە لە ھېچ مېژووېەكدا نە بىنىومانەو نە بىستوومانە كە كوردستان لەلايەن ئېرانەو داگېركرايېت. لەو رۇژوھى بە ئېرانيان وتووه ئېران، كوردستان ھەر ئېران بوو. لەھېچ كاتېكدا، دەولەتى ئېرانم ھەر لەكۆنەو تاكلو ئېستا، كوردستانى داگېر نەكردوو. ئەو ناوچانە ھەر لە سەرھەتاي سەلتەنەتى ئېرانەو، تائېستا لە ژېر تەبەعېيەتى سولتانەكانى ئېراندا بوو ھەيەت. لەرووى دىكەى قسەكانەو، ھەردەكەوېت كە ئەم داگېركارىيەى كوردستان، لەلايەن دەولەتېكى دىكەو بوو ئەگەرى ئەوھش ھەيە كە لەكاتى داگېركارىيەكەدا، ئەو پەلامارو تەعەدايەى ئاماژەى بۇكراو، ئەنجامدرايېت. ئەوھى لاي ھەموو خەلكى جېمان ئاشكرايە ئەوھى، كە بەشى ھەرگەوھى كوردستان كە بەداگېركارىى كەوتۆتە بىندەستى ئەوانى دىكە، تاكلو ئەو دواييەش لەژېر دەسەلاتى ئېراندا بوو.

بەكورتى، نووسەرى داماوى (وھقت) دەيەوېت بەم جۆرە قسە بېسەرۇبەرانە، ئەو مەبەستەى خۇى بەرېتەپېش كە ھەيەتى، واتە خەيالى ئەوھى ھەيە كە ستم و دىندايتى كوردان بە نووسىنى ئەم جۆرە قسە پوچانە پەردەپۇش بكات، بەلام ئەمە نايېتە كارېكى بى ئەنجام و ھەولېكى بېھودە؟ ئىمەو نووسەرى (وھقت) ېش كوردان دەناسىن. ئەو روپاش بەم جۆرە ھەلسوكەوتانە سەبارەت بە كوردان. پاش ئەو ھەموو دىندايتى و ستمكارىيە، ناتوانن كوردانيان بى چاك و جىگەى ئومېد بېت. بەھەلەبىردنى ئەو روپايەكانىش گىرقتىكى زۇر گەوھىە و كارېك نىيە بەھېزى قەلەمى نووسەرى (وھقت) و ھاورپىكانى، بېتەدى."

که در آنجا هست با بعضی از تجار اوستادری باب رسانیدن لوازمات کشتیها (کونورات) نامهای خودشانرا تجدید نموده است .

کوماندانهای سفاتی مخطط آماده این هستند که موسم زمستانرا در خلیج (ونبک) بسر ببرند .

از جانب امارت بلغارستان تکلیف کرده شده بود که در کویسیون مخطط طونه بکنفر مأمور بلغار نیز بهمت عضویت حاضر باشد ولی نتوانش شایع شده است که این تکلیف امارت از جانب باعالی پروتست شده است .

اخبارنامه (نجست کوار دیان) جو جب کاغذ لندن میگوید .

پیشتر روایت میشد که از جانب دولت انگلیس (لورد نایپر) بجای (مسیو کوشن) بسفارت اسلامبول معین خواهد شد . اینروزها روایت مذکوره قدری قوت حاصل کرده است .

لورد مشارالیه پس از برکشتن از (مادرید) آرزومند این بود که بسلاطت هیئت سیاسی انگلستان داخل بشود . ولی مسیو کلاستون رئیس وزرای دولت مشارالیه بخواست بقی را بنظر قطعی بسفارت اسلامبول معین نماید و همچنین (لورد کراو بی) وزیر خارجه نیز آرزومند بود سفارت مسیو کوشن را که تا کنون در اسلامبول بعنوان سفیر موقت است بسفارت دائمی و قطعی تغییر بدهد . ولی (مسیو کوشن) این مأموریت یعنی سفارت اسلامبول را پذیرفته است .

اخبارنامه (دیلی نیوز) جو جب تلگرافنامه که بتاريخ ۱۴ همینماه اوکتو بر فرنگی از لنگرگاه (فاستل نووه) گرفته است میگوید .

امروز مدت مهلت سه روز که از جانب جناب درویش پاشا در باب خالی کردن اولکون خواسته شده بود منقضی شده است .

اعتقاد حکومت فرقه طاع بر این است که قهره تخلیه و تسلیم اولکون تا بهار آینده با تمام نخواهد رسید . (راسکولند) نام کشتی دوس با بجا وارد شده است . کشتی جنکی زهدار (السرتو) نام دولت ایالی نیز بجناب (ناپولی) عزیمت نموده است .

اخبارنامه (کران ژورنال) جو جب تلگرافنامه برلین مورخ ۱۶ ماه اوکتو بر فرنگی میگوید . از قرار خبرهایی که از لنگرگاه (کاستل نووه) رسیده است . کوماندان کشتیهای جنکی فرانسه

جو جب تلگرافنامه خصوصی که از طهران بتاريخ ۲۰ ماه اوکتو بر فرنگی مطابق ۱۶ ذی حجه با دارا اختر رسیده است در حالتیکه شیخ الاثرار عبیده تاقی با هم اعوان او در نزدیکی ارومی محصور بوده بعد از دادن تلفات بسیار خود از محنت ترکور که در غرب جنوی ارومی است و رنجناک حکاری فراری شده لشکر یان ایران بتقیب پرداخته یاز خلیج از آنان را تلف نموده اند . هرگاه در اینطرف سرحد کرفار گردید معلوم است که بکفر افشار زشت خود خواهد رسید . اگر بخاک دولت علیه عثمانی رسید بدیسی است که دولت مشارالیه آنش را بپیک و ظالم سفلاک در حاجت نموده باعتقاد ما راه بخاک خوشان نخواهند داد .

اقرار بیکه میگویند . سعادتآب ولی رضا پاشا که از چندی پیش بظرف در (اشودره) و آنصفتها بود از آنجا حرکت نموده بدسعادت وارد شده است .

الملاح حاصل نمودیم که جناب عطفالقآب اسعد بیک افسدی سفیر پاریس در روز باوایور پوست مارسیل بجناب پاریس که محل مأموریتشان است عزیمت نموده است .

بجهت حاضر بودن در مذاکرات مجلس مبعوثان (پشته) پای تحت مجارستان هیئت وزرای اوستریا با آنجا عزیمت کرده اند . بنا بر این دوسه نفر از سفرای اروپا که در وین اقامت دارند از جمله (سیر هزی الیوت) سفیر انگلستان بلاحظه اینکه از مذاکرات عمده و مهم سیاسی مجلس مذکور آگاهی حاصل نمایند نیز اینروزها به (پشته) رفته اند . جناب دولتآب ادهم پاشا سفیر دولت علیه عثمانی هر بدین ملاحظیات یا بظهورفته است که شاید در خصوص مسائل شرق مذاکرات عمده بیان بیاید و در آنصورت از مراتب الملاح حاصل نموده در باب نگاهداری منافع دولت متبوعه خود اقدامات لازمه را بکار ببرد .

اخبارنامه (فاردو پوسنور) میگوید .

روزنامه (وقت) در ضمن شورش اکراد در ایران ترجمه کاشفی را که میگوید به ازبک ریخ باخبارنامه (پل مل کورت) رسیده است در ضمنه در زسه شبه گذشته خود نقل نموده است . در ترجمه از قول اخبارنگار (پل مل کورت) میگوید . هتکاسیکه ایرانیا کوردستانرا استیلا نمودند تعذبات و مقام فوق العاده را بکار بردند اطفال را با تش امانت سوزانده چنین کردند و چنان نمودند اکراد با اینکه با تمام برخواستند اینگونه مظالمرا در باره ایرانیان ننموده اند (آخره) .

اگرچه مقصود حقیقی رفیق خود مازا از نوشتن اینگونه مطالب بخوبی میدانم و احتمال کلی هم میروید که در ترجمه تصرفی نیز کرده باشد ولی ما هم از اینها ناچار شدیم از رفیق خود

بیرسیم که این استیلا کدام وقت و درجه عهد اتفاق افتاده است و از این یکی معلوم میشود که نویسنده کان (وقت) از علم تاریخ تکلیفی بهره بوده اند در رادر هیچ تاریخ استیلا ایرانیان کوردستان را ندیده و نشنیده ام از روزیکه ایران را ایران گفته اند کوردستان نیز ایران را بوده است هیچ وقت دولت ایران از قدیم الایام تا حال کوردستان را استیلا نموده است و آنصفتها از ابتدای سلطنت ایران تا کنون در ذریعیت سلاطین ایران نباشد و نیز نخواهد بود از قرار قبینه کلام معلوم میشود که این مستولی کوردستان دولت دیگری بوده است و بمحمل که حکام استیلا تعذبات مذکور نیز بصمل آمده است این یکی نیز معلوم میباشد است . چنانچه قسمت بزرگ کوردستان که تناسبت استیلا کنون در دست دیگران است تا اینزد یکبار تمام در تصرف ایران بود . خلاصه بچاره نویسنده (وقت) بخواهد بدینگونه مغالطات مقصودی که در نظر دارد از پیش برده یعنی خیال دارد مناسلم و وحشیگرهای عاصیان اکراد را نوشتن اینگونه اراجیف برده پوشی نماید ولی

نامه‌یه‌ک له په یامنیږی نه خته ره وه له ته بریز

ههروه‌ها له لاپه‌ره‌کانی ۳۵۸ و ۳۵۹ ی ژماره ۴۸ ی نه‌خته‌ر، له‌ژیر نه و ناو‌نیشانه‌ی سه‌ره‌وه‌دا، نووسراوه:

" له ته شریف‌بردنی جه‌نابی موسته‌تابولده‌وله سوپاسالاری نه‌عزهم موشی‌رولده‌وله ناگادارن، که هه‌ر له روژی گه‌یشتنی به ته‌بریز، هیمه‌تیا ن له کوک‌ردنه‌وه و ناماده‌کردن و ناردنی له شکرو پیوستیه‌کانی جه‌نگ، له‌پیناوی ته‌می‌کردنی کورداندا کردوه. هه‌ر له‌گه‌ل گه‌یشتنی بو نه و شاره، گیانیکی نوئ و ژیانیکی فره‌باشی به‌خشییه‌خه‌لکه‌که‌ی. له‌روژی چوونی نه‌وانه‌وه، به‌دکاران و ناژاوه‌گپران، که ناسایش و نارامیبیان له‌خه‌لک دارنپی‌بوو، وه‌ک په‌یکه‌ریکی بیگیانیان لپات، به‌جوړیک ده‌ست و پپی دزو ده‌غه‌له‌کانی کورت‌کرده‌وه و ناسایشیک هاته‌دی که خه‌لک چه‌ندین سال بوو نه م ناسایشه‌ی به‌خووه نه‌دیبوو. سو‌بحانه‌للا، بوونی که‌سیکی شایسته‌و لپاتوو، چه‌نده کاریگه‌ره. وپرای بوونی نه و هه‌راو ناژاوه‌یه، نرخی نان په‌نجا له‌سه‌دا که‌می‌کرد. ئیستا که شایه‌نی نه‌وه‌یه روژنامه‌ی خو‌شه‌ویستی (ئیران) له‌رووی راستیه‌وه بنووسیت، که‌ته‌بریز به‌ته‌واوی نارامه‌و دانیش‌تو‌وانه‌که‌ی سه‌رقالی نزا‌کردن بو پاشای والا‌ه‌زرت.

بی‌گومان، خه‌لکی نازه‌ربایجان ، له‌بایه‌خ و سوژی خودای به‌هره‌مه‌ندن، که جه‌نابی موسته‌تاب سوپاسالاری نه‌عزهم، ته‌شریفی بردوته نه و ناوچه‌یه.

ناشکریه، که هه‌زرتی موسته‌تاب نه‌شرف والا وه‌لیعه‌هد، که‌سیک زیاتر نییه، که له‌ده‌وربه‌ری نه و که‌سانیکی ناشایسته، ببونه به‌رپرس و پیشکار. نه‌وانه‌ی رو‌داوه‌کانیان به‌شیوه‌ی نادروست و هه‌له، ده‌خسته به‌ده‌م ناوبراو. نه‌وان له‌هیچ شوپن و جیگه‌یه‌ک خه‌به‌ریکیان نه‌بوو، نه‌شیان ده‌گه‌یاند ه دارولخیلافه. له‌کاتی‌کدا، کوردان شوپشیان کردبوو، له زور شوپن تالان و

کوشتاریان کردبوو، له هېچ جوړه سته م و پېشیلکاریه کیش دهستیان نه ده پاراست. نه و به پېرس پېشکارانه، هه موو نه مانه یان به درو ده خسته وه و له به رده م نه و جه نابه دا، مه سه له کانیا ن په رده پوښ ده کرد، هه تا کار گه یشته شوینیک، که کوردان به که مائی ئیسراحت، ژماره یه کی زور بیگونا هیان کوشت و گوندو شاره کانیا ن تالان کرد.

هه لبت درېزه ی رووداوه کانی کوردانتان له دهره وه بیستوهه. هه مزغا که سه روکی تایه فه ی مه نگوره، له به دبه ریوه به رایه تی و ناشایسته یی ئاغای کوری خوالیخو شبوو موئه یدولده له ی حاکی سابلغ، یاخیبووه. له لایه ن شازادوه فه رمانی ده ستگیرکردنی نه و درابوو، هه مزغا هه لات و په نای بردبووه به شیخ عوبه یدوللا. عوبه یدوللا شه رهنگیزانی کوردی ورووژان و له خوئی کوپکردنه وه. نه وان له ناکاو به ژماره یه کی زوره وه په لاماری سابلغیاندا. ئاغای شازاده، چونکه ئاماده یی به رگری له خویدا نه بینی، ریگه ی هه لاتنی هه لبرارد. کوردانیش، پاش گرتی سابلغم روویان له (میانداو) کرد. محه مه د حوسین خانی به ختیاری به بیست سی سواره وه، خوئی و سه لیم خانی چارداولی و حاجی میرزا نه بولقاسی حاکی میانداو، به ژماره یه کی که مه وه له سواره کانی خوین، رووبه پرووی دووسه د نه فهر له کورده کان بوونه وه و ژماره یه کیان له کوردان کوشت و باقی دیکه یان هه لاتن.

ژماره یه کی زیده تر له کوردان کوپونه وه و دووباره هیرشیان برده وه. له نیوه پرووه تا کو ئیواره شه پ بوو، شه و هه ردوولا دهستیان له شه پرکردن هه لگرت، به یانی کوردان تیپینی نه وه یان کرد که زوریان ئی کوژاوه. له کاتیکدا ژماره یه کی زیتر له کورد به وان هه په یوه ستبون، نه وان خوین به میانداو ادا کردو خه لکی نه وپیان کومه لکوژکرد. نه وان سینه ی ژنایان بری و کادان و ئاخوره کانیا ن ناگرداو مندالانیا ن له نیو ئاگه دا سووتان. جه نابی مه لا محه مه د جه عفر که له زانا ناسراوه کانی نه وی بوو، گرتیان و کوشتان و پاشان سه یان بری. نه وان دهستیان

له هیچ زوڵم و غەدارییەک نەپاراست. سەلیم خان و محەمەد حوسێن خانی بەختیاری چوونە مەراغە. موقەریبولخاقان عەلی خان، سوارەکانی خۆی کۆکردەووەو لەگەڵ ئەو دوو سەرکردەیه جڵەوی کوردەکانیان گرت و هەوایی باروودۆخەکهیان گەیانده تەبڕیز. له تەبڕیز، دوو فەوج سەرباز بە فەرماندەیی ئاغا سەرتیپ و پاش ئەویش دوو فەوجی تر بە فەرماندەیی حاجی سەدرولدهولهو دوای ئەوانیش سێ فەوجی تر بە فەرماندەیی موقەریبولخاقان ئیعتیمادولسەلتەنە، رەوانەکران. ئەم حەوت فەوجە بە حەوت تۆپەوه، رەوانەیی دەورووبەری بنباب کران. کوردان بە ژمارەیهکی زۆرەوه، پەلاماری شاری بنابیاندا. پێش گەیشتی فەوجەکان، جەنابی فەزێلەتمەئاب حاجی ئاغای عەلی قازی، کفنی پۆشی و خەڵکەکهی هاندا بۆ رووبەر و بوونەوهو شەپکردن لەگەڵ کوردان. ئەوان سەنگەریان گرت و شیرانە رووبەر و یان بوونەوهو تاکو ئەوپەری ئازایەتی، هەتا سێ رۆژ شەپ بەردەوام بوو، دوای ئەوهی له رۆژی سییەمدا، هیژی سزادەرو تەمیکار گەیشت. سێ رۆژی بەردەوام لەنیوان یاخییان و سەربازاندا شەپێکی توند روویدا. سوارەکانی محەمەد حوسێن خانی بەختیاری و عەلی خان لەم جەنگەدا، ئازایەتی و قارەمانیاتیان نواند. بەهۆی باشئیداردانی موقەریبولخاقان ئیعتیمادولسەلتەنە، هەشتەسەد نەفەر لەکوردەکان کوژران و باقی دیکەیان هەتاکو میانداو، هەلاتن.

هیژیکی دیکەیی کوردان که ژمارەیان دەهەزار کەس دەبوو، بەرەو لای ورمی هیرشیانبرد. ئیقبالودهوله شەپێکی باشی کرد، لەبەر ئەوهی کوردان ژمارەیان زۆر بوو، داوای یارمەتی له تەبڕیز کرد. تەیمور پاشاخان بۆ هاوکاری ئیقبالودهوله نۆردا. ناوبراو بە حەوت هەزار سوارەو پیادەو بە هەشت تۆپەوه، رەوانەیی ئەو ناوچەیه کرا. ئەمڕۆ، هەوآل گەیشتوو، که چۆتە ناو ورمیوهو جەنگیکی زۆر باشی کردوو. یاخیانی پاش زینیکی زۆر، له دەوری ورمی دوورخستۆتەوه. هەروەها، لەتارانەوه، دوازدەهەزار سەرباز بە هەژده تۆپەوه، بە فەرماندەیی موستەتاب وآلا

حیشمه تولدهوله (مردنی خوالیخۆشبوو حیشمه تولدهوله له نزیك ساین قه لآ، له رینگه ی ته له گرافه وه چه ند رۆژنیک پێشتر نووسرابوو) بۆ ته میگردنی کوردان نێردراوه. له لایه کی دیکه وه، جه نابی حه سه ن عه لی خان، به سێ هه زار سواره و پیا ده وه، گه یشتۆته ئۆردوگای بنا ب. به و شیوه یه ی که ده رکه وتوو، تا وه کو پا زده رۆژی تر، نزیك به په نجا بۆ شه ست هه زار نه فه ر، له م سه ر سنووره، له شکرێکی ته وا و پێکده هێن. که سی تایبه تم ناردۆته لای له شکرێ هه مایۆنی و هه و آل و روودا وه کان ده نووسن و هه فته ی دا هاتوو، هه ر هه و آلیک بێت به درێژی ده ی نووسین.

له ونیوه دا، جه نابی قازی (بناب) له گه ل کورداندا، له رووبه پروو بوونه وه دا بوو. سه ره تا کوردان سه نگه ریان له خه لکی بنا ب گرت، بۆ سه ی دوروبه ری به یانی، خه لکه که به وه پهری گیانفدا ییه وه، هێرشیان بردو یا خیه کانیان له سه نگه ر ده ربه پاندو ئه وانیان نا چار کرد که له دوو سێ سه نگه ری دیکه ی خۆیان بکشینه وه. ده رحه ق به جه نابی قازی بنا ب، ریزی شاهانه ی ئێ نرا وه له رینگه ی ته له گرافیکه وه، نازناوی (شمشیری زانا بان / سیف العلماء) ی پێ به خشرا وه، له گه ل پێنج سه د تمه ن، په نجا خه روا ر گه نمیش خرا وه ته سه ر ئه و بره ی سالانه پێی ده درا. هه ر زیانیکیشی پێ گه یشتبوو، له لایه ن ده و له ته وه، بۆی قه ره بوو کرایه وه."

دولتهای اروپا شده است .

دولتهای بزرگ در باب نگاهداری آسایش بدر بار اتن بیانات مؤثر اظهار داشته اند بنابراین دولتهای اروپا صواب ندیدند که در چنین وقت نازک یونانستان از سفرای ایشان خالی بماند . این است که دولت فرانسه (کوشندوموی) را با سفارت اتن مین نموده است . کونت مشار الیه در مجلس کونفرانس اسلامبول و کونکرت برلین حضور داشته و در مسائل شرق دارای اطلاعات کامل است . و اینروزها از پاریس باتن عزیمت خواهد نمود .

دولت المان نیز (مسیورا دوچ) را که در پاریس سمت مصلحتگذاری داشت بسمارت اتن معین نموده است . مشارالیه از چند سال پیش با نظرف در شرق مامور خدمات دیپلومی دولتماند بوده طرف امنیت توجه برنس پتمارک است .

دولت اوتریانیز (برنس ورمده) مستشار سفارت (روم) را با بلجیکری اتن مامور نموده است . در این زدیگی هیئت سفرا در اتن کاملاً جمع خواهند شد .

اخبارنامه (دلی بوژ) میگوید در مقابل مدارکات جنگی دولت یونان دولت عثمانی نیز در شهرهای (یانیه) و (ترخاله) جمع آوری لشکر مشغول است . بدولتهای اروپا نیز اطلاع داده شده است که ایالتین مذکور بوجهی یونانستان و آذکار نخواهد شد .

اخبارنامه (مورنین پوست) میگوید مجلس مجعولان یونان بمناسبت باره ایضاحات و بیانات (سیکوموندروس) (مسیو ترکوچی) رئیس وزرای سابق یونان را مورد مؤاخذه داشته میگویند . در باب مسئله حدود رئیس مشارالیه بدون تحصیل وعده معاونت دولتهای اروپا بتدارکات سفری پرداخته است .

کاغذاز وقایع نگار اختر از تبریز

از نشر یف فرمای جناب مستطاب سپهسالار

اعظم مشیرالدوله البته الملاح دارید از روز ورود بپریز همتهان بیجمع و ترتیب و فرستادن لشکر و مهمات برای تادیب اکراد مصروف است . بعضی ورود ایشان بپهر اهالی تبریز را جان ناز و حیات فیاندازه داده شده از روز ورود ایشان اوباش واجامری کسب سلب امنیت اهالی بودند که با همگی قالب بجان شدند و پای دزد و دغل نوعی کوتاه گردیده و امنیت حاصل

شده که چندین سال بود مردم اینگونه امنیت ندیده بودند . سیمان اه وجود بلک شخص با کفایت چه قدرها مؤثر میباشد . زرخ نان باوجود این غله و اغتشاش در صدی پنجاه تنزل کرده حالا چادارد که روزنامه کرامی (ایران) از روی حقیقت پیوسد که تبریز در نهایت امن و امان و اهالی مشغول دعا گو فی اعلا حضرت پادشاهی میباشد .

لاجرم عنایت خاصه خداوندی باهل آذر بایجان شامل بود که جناب مستطاب سپهسالار اعظم تشریف فرمای این ملک شدند .

معلوم است حضرت مستطاب اشرف والا ولیعهد بکثرت بیشتر نیست در اطراف ایشان برمدان فی کفایت پیشکار شدند و واقعات را بدوری در حضرت ایشان مشبه نموده اند که از هیچ جا و هیچکس خریدن نشدند و بدارتلافه

عرض نمیشد در حالتیکه اکراد شورش نموده بسیار جاهارها قتل و غارت نموده از هیچ کونه ظلم و تعدی فروگذار نمیگردید پیشکاران آنحضرت همدر آنکذب و مسئله را خدمت حضرت والا مشبه میکردند تا کار بجایی رسید که اکراد فراغت خاطر چه کثرتاً مظلوماً بقتل رسانیده و دهات و قصبات را تاراج نمودند .

البته تفصیل وقایع اکبردار را از خارج شنیده اید جزو آنکه رئیس طائفه متکوست از سوه تدابیر و عدم کفایت آقا شاهزاده فرزند موبد الدوله مرحوم حکم ساوجلاغ غاصی شده و از طرف شاهزاده امر بدستگیری اوشده بود که جزو آفا کرختنه و بشیخ عبیده ملتی کشته عبیده اشرا اکراد تاراکتور اوشورایند و جمع کرده بازدهام زیاد علی الفسلفه بساوجلاغ هجوم آوردند آقا شاهزاده چونکه استعداد مقناوت

درخود ندید قرار را بر قرار اختیار کرد اکراد بعد از تسلط بساوجلاغ و بطرف (میان دوآب) گذاشند محمد حسین خان بختیاری با پیوستگی سواره خود و سلیم خان چارداولی و حاج میرزا ابوالقاسم حکام میان دوآب باقلیلی اسوارهای خود بادو بیست نفر اکراد که داخل میان دوآب شده بودند بمقابله و مقله پرداختند چچی از اکراد را کشته باقی را فرار دادند . اکراد جمعیت زیاد

برداشتند دوباره هجوم نمودند از ظهر ناشام دعوا بود شب طرفین دست از دعوا کشیدند صبح اکراد ملاحظه نمودند که چچی کثیر از ایشان کشته شده است درحالتیکه جمعیت زیاد از اکراد ایشان ملحق شده بوده است داخل میان دوآب شده اهالی آنجا را قتل عام نمودند زنها را بستن را بردند آبارهای کاه و غلف را آتش زده افکارا میان آتش انداخته سوزانیدند جناب ملا محمد جعفر

که از معتبرین علمای آنجا است کزده و ممرض عرض او کشته بعد سرش را بر بند از نظم و غداری چیری فرونگذاشتند سلیم خان و محمد حسین خان بختیاری بمراغه آمده . مرقب الخانان علی خان سوارهای خود را جمع نموده با آن دوسر کرده جلو اکراد را نگاه داشته کفایت را به تبریز خبر دادند . از تبریز دو فوج سر باز بسر کرده می آقاخان سرتیپ و بعد از آن دو فوج دیگر بریاست حاج صدرالدوله و متعاقب آن سه فوج دیگر بسر کرده می مرقب الخانان اعماق السلطنه روانه فرمودند این هفت فوج باهفت عراده توپ

بطرف ناب روانه شدند . و اکراد با جمعیت زیاد به قصبه بناب هجوم آورده بودند قسبل از رسیدن افواج جناب فضایل حاج آقا علی

قاضی بناب کمن بدوش الماخه اهالیا تشیج و تحریص بمقاله و مذاقه اکراد نموده سنکرها بستمشراله مقاله نمودند در نهایت شجاعت خودداری و مذاقه نمودند تا سه روز دوخورد داشتند که روز سیم قوه تادیه رسید و سیمروز متوالی در میان اصیان و لشکر بان قتل شدیدی شده سوارهای محمد حسین خان بختیاری و علی خان در این جنگ مردانگی کرده و داد مریدی داده اند . و از تدابیر مرقب الخانان اعتماد السلطنه بقدر همتصد نفر از اکراد تلف شده بقیده السیف تمانیان دوآب فرار کردند .

فرقه دیگر از اکراد که بقدره هزار نفر بوده اند بطرف ارومیه هجوم نموده اند ایقبال الدوله جنگ

خوبی پی کرده اند چون جمعیت اکراد زیاد بود
 وزیر رز استمداد کرد بیور باشخان بجاوت
 آنگال الدوله مامور کردید مشارالیه با همت هزار سوار
 پیاده و هشت اراده توب روانه آنصوب شده
 مرو ز خبر رسید که وارد ارومیه شده و جنگ
 بسیار خو پی کرده عاصیان را بعد از تلفات زیاد
 ز دور ارومیه دور کرده اند از طرف دارالخلافه
 بم دوازده هزار لشکر با همجه اراده توب نه بر
 سر کرده کی توب مستطاب والا حتمه الدوله
 (۱) مامور تادیب اکراد شد از طرف دیگر جناب
 حسنعلی خان با سه هزار نفر سواره و پیاده باردوگاه
 بناب رسیدند . از قرار بکه معلوم میشود
 تا یازده روز دیگر بقدر پنجاه شصت هزار نفر
 قشون تکمیل در این طرف سرحد اردو خواهند
 زد آدم مخصوصی باردوی همسایون فرستاده ام
 اخبار و وقوع را مینویسد و هفته دیگر آنچه
 خیر رسد مفصلاً خواهم نوشت .

در آن بین که جناب قاضی (ناب) باکر دها
 مدافعه داشتند نخست اکراد سکرتری از اهالی
 بناب ضبط کرده اند فردی آروز حوالی صبح
 اهالی بکمال جان فشانی جله کرده عاصیان را از
 سکر بیرون نموده و آنانرا از دوسه سکر خودشان
 نیز عقب نشانه بودند .

در حق جناب قاضی بناب نوازش ملوکانه شادل
 شده واسطه تلکراف لقب سیف العالی بایشان
 اعطا و پانصد تومان نقد و پنجاه خروار غله
 بر مقرر می سالیانه جناب ایشان افزوده شد و هر چه
 خسارات بایشان رسیده است از جانب دولت
 مرجمت خواهد کردید .

در کتاب (سرخ) اوستریا قهره در باب
 مهاجرین مسلمانان بلغارستان نوشته شده بوده
 است قرات مذکور عالم پولیتک اروپا خیلی
 متانت و متاثر داشته است . آنگاه که در باب
 تسلیم اراضی بدولت علیّه عثمانی استناد تا فی
 و تأخر میدهند از حرکات مأمورین بلغارستان
 کشتیام است در باب معاودت مهاجرین دفع

(۱) وفات مرحوم حتمه الدوله در نزد
 یکی صابن قلعه بواسطه خیرهای تلکرافی چند

الوقت نموده بعذرهای بی معنی کارآگاهان
 اروپا فریب داده و کول زده اند تعجب خواهند
 نمود .

چندی پیش از این رئیس هیئت مدیران بامارستان
 که بزم جلب مرجمت عمومی درباره بلغاریان پی بختنای
 دول اروپا بیکان بیکان میکشت در جواب
 یابعلی و سفرای دولتهای بزرگ در خصوص عدم
 امکان معاودت مهاجرین عذرهای کونا کونا
 می آورد که بوسیله همین عذرهای بی معنی مدتها
 معصیت دیدگان مهاجرین بیچاره د سرحد
 منتظر بودند که آیا کدام وقت مامورین بلغارستان
 بسررحم آمده درهای وطن هز زرا بروی آنان
 باز خواهند کرد .

فراقی را که در کتاب مذکور در ایجاب نوشته
 شده است هرگاه بدقت مطالعه بشود بانگونه
 حرکات بلغاریان در سبب نظر می آید . نخست
 این است که میخواهند مسلمانان را بکلی از بلغارستان
 بیرون نمایند . دوم بهمین ملاحظه یعنی برای
 پیشرفت این مقصود خیال دارند اموال و املاک
 مسلمانان را که بیشتر غصب نموده اند بصاحبان
 آنها پس ندهند .

(ترجمان حقیقت)

اخبار نامه های فرانسه می نویسند . در
 کتاب (زرد) دولتی فرانسه نوشیحانی که متعلق
 بمسائل شرقی است از جانب حکومت تأییدت روز
 دیگر بمجلس مبعوثان داده خواهد شد .

اخبار نامهای لندن بوجوب تلکرافنامه
 (لاهور) مورخ ۱۵ ماه اکتوبر فرنیکی
 میگوید . از جانب والی هندوستان بمناسبت
 رکشتن بعضی از امارا و سرداران که در جنگ
 افغانستان بوده اند دربار حکومت هندوستان بطور
 فوق العاده اجتماع نموده همه سرداران و اصحاب
 منصبان در نزد والی هندوستان معرفی هم آمده از جانب
 والی مشارالیه بهر کدام از ایشان بفرار خو حال
 خلعت و هدایا داده شده . بعضی از امارای
 هندوستان را که در جنگ افغانستان بدولت
 انگلیس معاودت نموده بودند شمشرهای کرانبها

خدا به خوانده از امارای هندوستان که در جنگ
 افغانستان اظهار هواخواهی و معاونت نموده
 بودند اظهار تشکر و سپاسداری نمود از حسن
 جریان مناسبت دوستانه در میانه امرای مشارالیم
 و مامورین انگلیس بیان خوشنودی نموده است .

اخبار نامه کورسیو ندانس پولیتک بوجوب
 کاغذی که از لندن بنام رخ دهم همین ماه اکتوبر
 فر نیکی گرفته است میگوید .

خطابه که از جانب مسیو کلاستون بیشتر
 در مجلس همای امین شهر (پتکار بیکی) لندن خوانده
 شده است بمنزله آینه افکار و نیات در پارلمانگستن
 است .

وضع حاضر (ارلاند) و اختلاف دولتهای
 بزرگ در باب سخت گیری بدولت عثمانی سبب
 عقب ماندن مسئله شرق شده است .

مسیو کلاستون در لندن هنگامیکه (اورد
 دوفرین) سفیر انگلیس مقیم برتسبورگ و (اورد
 وروس) سفیر برلین را در خانه خود پی برانی
 نمود از مذاکرات ایشان آگاهی حاصل کرد که

دولتین المان و روس خیال حرکتی در مسئله شرق
 ندارند . علاوه بر آن خبرهایی که از پاریس
 وروم میرسید نیز در باب مسئله شرق بدین
 زمینه بود . بنابر این چنان بنظر می آید که
 مسیو کلاستون بنساجار از باره حرکات سخت
 گیری بر ضد دولت عثمانی صرف نظر نموده
 است .

چون افکار عمومی انگلستان نیز بر ضد
 تدابیر سخت گیری در باره دولت عثمانی است این
 است که از جانب وزیر خارجه انگلیس تلکرافنامه
 بدولت یونان فرستاده شده چنان یونانستان را
 از عدم معاودت دولتهای اروپا یاد آوری نموده
 آنانرا در کارهای شرقی بصبر و توفیق سپارش
 کرده است .

مسیو کلاستون معتقد این بوده است که
 هرگاه در آینده (مسیو کابینا) بتمام ریاست
 وزرای فرانسه برسند وزیر اعلا حضرت امپراتور

وتاریک له رۇژنامەى (قفقاز) ھوہ دژبە کوردان

ئەختەر، لە لاپەرەى ۳۶۳ و ۳۶۴ ى ژمارە ۴۹ ى خۆیدا، كە لە رۇژى دووشەممەى رىكەوتى ۲۹ ى ئۆكتۆبەرى ۱۸۸۰ دا، چاپ و بلاوكراووتەتەو، لەخانەى ھەوالە دەرەكییەكان، وەرگىزانی نامەى كەسىكى بەناوى (یەككىك لە خەلكى ئىران) بلاوكرودۆتەو، كە لەبنەرەتدا لە ژمارە ۲۸۴ ى رۇژنامەى (قفقاز) ھوہ، لە ۲۳ ى ئۆكتۆبەردا، بەزمانى روسى چاپ و بلاوۆتەو، بەمشىوہیەى لای خوارەوہ:

" تايەفەى كوردان، كە ئىستاكە بوونەتە شىوینەرى ئاسایشى گشتى، لە كوردستانى عوسمانى و ئىرانىدا نىشتەجىن و ژمارەیان دەگاتە سىسەد ھەزار خىزان. سەرۆكى ئىستایان شىخ عوبەیدوئلايە كە شوینى نىشتەجىبوونى ئەو، لئە كوردستانى عوسمانىيە.

بۆ كەسانى ھۆشيارو ئاگادار، كە رۇژنامەكان دەخویننەو، ئاستى زولم و ئەو نەھامەتییانەى ئەو و ھاوہلانى روون و ئاشكرايە كە لەرىگەى كینەو نەفامىیدا، لەماوہى ئەم چوار سائەى دوايیدا، كە بەسەر خەلكى داماوى ئەرمەندا ھىناويانە. لەم رۇژانەدا، بویرى ئەو گەيشتۆتە ئاستىك، كە لەگەل چەند ھەزا كوردىكى چەكدار بە تەفەنگى (ھىنرى مارتىنى)، سنوورەكانى ئىرانىان پىشلىكرودووہ و لەویش بە ھاندان و ھاوكارىي ئىنگلیزەكان، كوردانى ئىرانىان ھانداوہ ياخيین. كۆنسولئى ئىنگلیزى نىشتەجى تەبرىز، كە ئىستاكە لە ورمىيە، بە شىخەوہ پەيوەستبووہو سەرقائى ھەوال و پەيام ناردنە. ھەروہا خوشى بەبیانوى يارمەتیدانى ستەملىكرائانى ئەرمەنى و پرۆتستانتەكان، پارەو ئازوقە دەگەننیتە دەستى ستەمكارى بىرپەحم، واتە شىخ عوبەیدوئلاو لەھىچ ھاوكارىيەك بە شىخى ناوبراو درىغى ناكات. تەنانەت كار بە جىيەك گەيشتووہ كە بەئاشكرا دەلئیت:

خۇزگە كوردان لېرە بەدواو، ملكە چى ھىچ دەولەتتىك نەدەبوون و لەژىر پارىژگارىي ئىنگلىزدا، حكومەتتىكى سەربەخۇ دادامەزىن!

بۇ من كە بە فىترەت ئېرانىم، زۆر سەرم دەسورمىت لە مېرەبانى ھاونىشتىمانىانم لەھەمبەر نېردەو كاربەدەستان و گەشتيارو گەپىدەى ولاتانى ئەوروپا و ئەو ئاستى ئازادىيە ئاينىيەى كە داوانەتە ھەموو مىلەتانى جياوازي رەعبىيەتى خۇيان لە ئېران. بەلام ئەم مىوانە خۇسەويستانەى ئىمە (ئەوروپىيەكان)، بەچاوى خۇيان دەبىنن و تېدەگەن كە رەعبىيەتى ناموسولمانى ئېران، لە رەفتارى حكومەتى خۇيان ھىچ بېزارىيەكيان نىيە و ھەموويان، بەئاشكراو بەنھىتى، لە رەفتارى حكومەتى ئېران تەواو دلخۇش و رازىن. ئەوان لەبەرامبەر ئەو ھەموو مېرەبانى و مىواندارىيەى ھاونىشتىمانانم، نەيانتوانىوھ رەعبىيەتە ناموسولمانەكانمان ھانبدەن و بيانجولېنن، ھاتوون كاريان بۇ ئەوھ كر دوو، كە رەعبىيەتە موسولمانەكەى ھاوسى ئىمەيان لە دەولەتى عوسمانىيدا، لى ورووژاندووين و دەيورووژنن. ئەوھى سالانىكى لەپىشترەوھ لەبەرچاويان بووھ. ئىمە لەو مىوانە ئازىزو شارستانىيانەى خۇمان دەپرسىن : ئا ئەمەيە ماناى پەرور دەو شارستانى (سولزاسيون) ئەوروپاى موتەمەدىن!؟

ئەمرو، بە ھىمەت و ھاوكارى ئەم مىوانە شارستانىيانە، ژمارەيەك ياخيبيووى كورد لە دەولەتى پايەبەرزى ئېران راپەريون. ئەوانە نە بىست ھەزار و سى ھەزار كەسن، بەلكو ھەموو كوردستان چۆتە نىو بازنەى كۆمەلى ياخيبيووان و شۆپشيانەوھ، كە ئارامكردنەوھو ھىوركردنەوھيان، كاتىكى زۆرى دەويت. لەكاتىكدا، ئەوھى تاكو ئىستا، دەولەتى پايەبەرزى ئېران، لە پىناوى جلەوكردنى ئەم شۆپش و ياخيبيوونەدا، سوپاى بۇ ناوچەى شۆپش رەوانە كر دوو، بەم شىوھىيە:

جەنابى ئىعتىمادولسەلتەنە مستەفا خان و ئاغا خان سەرتىپ، بە شەش فەوج پىادەو ژمارەيەك سوارەوھ، لە شاردېنى (بناب)، بارگەيان خست. ئەوان، لە

شەشى مانگى ئۆكتۆبەر ۋە تاكو ئىستا، بەردەوام لە دژى كوردان جەنگاون و دوو جارىش كورديان پەرتەوازە كوردوۋە شكاندوويانن. لە جارى يەكەمدا چوارسەدكەس و لە جارى دووەميشدا حەوتسەد بۆ ھەشتسەد كەس يەكەمدا كوشتون و ئەوانى تريان ناچار كوردون بکشینەو. ھەسەنەلى خان، ياریدەدەرى ژينرال، بە كۆمەلەكەى خۆیەو لە مەراغەو ھەسەنەلى خانى ۋە زىرى ھەواند، بە دوو فەوج پیا دەو ھەندىك سوارەو، بە مەبەستى پەيوەستبوون بە لەشكرى بنا بەو، لە گەروسەو ھەوان.

تەيمور پاشاخانى (ماكوپى) بە چوار فەوج سوارەو پیا دەى خۆیەو، لە خوى يەو كەوتۆتە ھەوان بەرەو كوردستان دیت.

ئىقبالولەو بە سە فەوج پیا دەو سوارەو لە ورم، بارگەو بنەى خستوۋە. ھەروەھا. لە ھەوتەمى مانگى ئۆكتۆبەرى روسى، فەوجىك پیا دەو سەسەد سوارە لە تەبىزەو نىردراو بۆ نىك (ھەشترو) و لە خودى تەبىزىشدا، بە ھەمان ژمارە سەربازى پىوست دانراو.

ۋىراى ئەمانە، سوپا يەكى زۆر رىكخراو كە لە پازدەھەزار كەس پىكەتوۋە، بە ھەماندەى شازادە ھىشمەتولەو، لە تارانەو بۆ سەركوتى كوردان، نىردراو. (مردنى شازادەى خوالىخوشبوومان لە ژمارەى پىشوودا نووسىو / ئەختەر) ئەم لەشكرە، لە دەيەمىن رۆژى مانگى ناوبراودا، لە قەزوينەو پەيوەتەو ھەروى لە كوردستان كوردوۋە.

زانبار يەكانى ئىستا ئەمە بوو كە نووسراو، ئەو ھى پاش ئەو ھەروىدا ھەوان دەزانىت و لە تەقدىرى خوداش كەس ناتوانىت ئاگادارىت. بەلام ئومىدەوارم كە دەولەتى شكۆمەندى ئىران، بتوانىت بە زوۋى جەھوى ئەم ھەوانەو يە بگىت و ئارامى و ئاسايش لەو ناوچانە بىنىتەدى و ئەستىرەى بەختى ئىران و ئىرانىيەكان، لە ژىر ھەورى تارىك و زولمەتى ناگەھاندا بدەرەوشىتەو ھەرو پىشنگدار بىت. "

روز جمعه گذشته از جانب باغالی بسفرای دولتهای ششگانه کاغذی ارسال و در کاغذ مذکور از داخل شدن جناب دولتآب درویش پاشا بولگون سفرای مشارالمهر را رسماً اطلاع داده شده است و نیز جناب درویش پاشا پس از ورود بولگون بموجب دستورالعمل باغالی حکومت قره‌طغای را بطور رسمی اطلاع داده است که متواله نامه معلوم اعضا نموده پس از آن کتون خود را برای تسلیم گرفتن قصبه مذکور کسب نماید. در باب امضای متواله نامه و اجرای تسلیم آنجا حکومت مشارالیهوا تا روز یکشنبه گذشته رسماً مهلت داده است. هرگاه تا انقضای مدت مهلت مذکور حکومت مشارالیهوا متواله نامه را امضا و قصبه را ضبط نماید بجهت اتمام حجت بیست ساعت دیگر دو باره برای اجرای فترت مذکور مهلت خواهد داد در صورت ختام این مدت هرگاه حکومت مشارالیهوا از امضای متواله نامه و ضبط بولگون استکفاف نماید آتوقت جناب درویش پاشا هر گونه مسئولیت را بحکومت قره‌طغای رد نموده عساکر شاهانه را برداشته از بولگون بیرون خواهد رفت.

بنابراین برای رسیدگی بضا مین کاغذ فوق هیئت سفرای مشارالیهوم روز شنبه گذشته در سفارتخانه المان اجتماع نموده نخست سفیر اوستریا تلکرافنامه نشان داده و در آن نوشته بوده است که لشکر قره‌طغای بدون وقوع هیچگونه مخالفتی نزدیکی اولگون پرسیده است. پس از آن سفیر انگلیس تلکرافنامه دیگری که از لشکرگاه (بار) کومیسر انگلیس فرستاده بود در مجلس خوانده است و در تلکرافنامه مذکور نوشته است که لشکر قره‌طغای بولگون داخل شده است. پس از خوانده شدن تلکراف مذکور همین مجلس که برای مذاکره این مطلب بود زائل شده بتفرق گردیده است.

ولی از جانب جناب درویش پاشا در این باب تا کنون خبری رسیده است ولی ورود این خبر را نیز انتظار هست.

(وقت)

اخبارنامه‌های اروپا بموجب تلکرافنامه اسلامبول میگویند.

جناب حاصم پاشا وزیر خارجه از (مسبو کوشن) سفیر انگلیس سؤال نموده است که تشکیل کومیسسیون مختلط را که دولت انگلیس برای اصلاح مالیه دولت عثمانی تکلیف کرده است آیا کومیسسیون مذکور بکارهای مایه‌مداخله خواهد گردید یا نه. سفیر مشارالیه جواب داده است که کومیسسیون مذکور بصورت قوت اجرا نیتخواهد داشت ولی مانند بک‌هیئت تحقیق خواهد بود.

خارجیه

از خبرهای بی‌سورک معلوم میشود که تاکنون از مذاکرات و مجاری که در باب (کچه) در میان دولتین چین و روس برقرار است نتیجه‌شوی حاصل نشده است و امیدواری هم نبوده است که این مسئله بصلح و مسالمت انجام یابد ولی باهمه اینها در این فصل زمستان از طرفین بمرکات جنگ اقدام نخواهد شد.

ترجمه کاغذی است که بکتر ازاهالی ایران باخبرنامه (فتقار) نام نوشته در شماره ۲۸۴ روزنامه مذکور مورخ ۲۳ ماه اوکتوبر روسی درج شده بود.

طاقهٔ اکراد که اکنون برهندهٔ آسایش عمومی واقع شده‌اند در کردستان عثمانی و ایران مسکن دارند و مقدار آنان بنیصد هزار خانوار میرسد و رئیس حالیهٔ آنان شیخ عبیداه است که محل سکونت او در کردستان عثمانی میباشد.

یکسان آگاه که پیوسته روزنامه‌ها میخوانند درجهٔ ظل و بی‌حسابیهای او و اعوانش که از راه بغض و جهالت در ظرف این چهار سال آخری بسر بیچارگان ارمن زمین آورده معلوم و آشکار است. و این ایام جسارت او بدرجهٔ رسیده که باطفاق چند هزار نفر کرد مسلح بافتکهای (هنری مارتینی) تجمیعر مجبود ایران نموده و در اینجا با قضاوت و تحریک و دستکاری انگلیسها اکراد

ایران را به عصیان برانگیخت. قونسل انگلیس مقیم تبریز که اکنون در (ارومیه) میباشد

پیوسته پاشخ مذکور مشغول بخبراست و خود ببهانهٔ امانت مظلومین ارمنه و پرتوستانها باید نظام برجم یعنی شیخ عبیداه پول و اذوقه میرساند و از هیچ مقاومت دربارها شیخ مزبور فرو گذاری نمیکند. حتی کار بصرای رسیده است که قاش میگوید خواهش اکراد این است که بعد از این بیخ دولتی اطاعت نموده در زیر حمایت انگلیس بک حکومت مستقل تشکیل نمایند.

بن کباله‌نظره ایرانی هتم خیلی بید تعجب میباشد از مهر بانیهی فوق‌الساده هموطنانم که در بارهٔ مسافرا و مأمورین و سیاحان و تبعهٔ دولتهای اروپا میباشد و همچنین از درجهٔ آزادی مذهبی که بجهت ملل متفرقه تبعهٔ خوششان در ایران میدهند ولی این مهمانهای عزیز ما (فرنگیان) چون برای امان دیده و میفهمند که تبعهٔ غیر مسلم ایران از رفتار حکومت خوششان بوجهی ناخشنودی ندارند و همگی در ظاهر و باطن از رفتار حکومت ایران کمال دلخوشی و رضامندی را دارند این است که در مقابل این همه مهر بانیا و مهمانداریهی هموطنان ما بخریک تبعهٔ غیر مسلم مادرمانهٔ بناچار اقدامات بکار بگرد تبعهٔ مسلم هسایهٔ ما دولت عثمانی را بروی ماشورا نیندند و کردت آنچه را از سالهای پیش در نظر داشتند. و از آن مهمانهای عزیز و مقدر خودمان سؤال میکنند آیا این است است معنی تربیت و تمدن و (سوراسیون) فرنگستان تمدن؟

تاکنون از اهمیت اکراد این مهمانهای مقدر مقدار باصیبان اکراد که بر ضد دولت علیهٔ ایران برخوانده‌اند نه بشمار بیست هزاروسی هزار است بل همهٔ کردستان داخل زمرهٔ باصیبان و شورشیان شده‌اند که آرام نمودن آنها خیلی وقت میضاهد.

باری آنچه تاکنون دولت علیهٔ ایران برای کرفشدن جلوانی شورش باصیبان کتون بعمل شورش فرساده است بدین قرار است.

جناب اعتمادالسلطنه مصطفی خان و آقا خان سرتیپ پاشا فوج بیاده و قدری سوار در قصبهٔ (باب) ازدوده از ششم ماه اوکتوبر تاکنون جنگهای بی دریغی باکراد نموده دو بار قضاوت اکراد را ازهم پاشیده شکست داده‌اند. باراول از اکراد بقدر چهارصد و در قصبهٔ دوی بقدر

با یوب خان د لکرمی ندراند حتی و رؤسای هرات با کوماندان انگلیس مختارمه نموده اند که بمجرد فرستاده شدن قشون یوب خان را گرفته تسلیم قشون انگلیس خواهند نمود این قریه بوجهی طرف اعتماد و امنیت نتواند شد . زیرا از قرار یکه ماطلاع داریم اهالی هرات همگی از خورد و بزک کمال محبت را بمشارالیه داشته نهایت خشنودی را از ایشان دارند لهذا احتمال کلی هست که اخبار نامهای اروپ و وقایع نگاران آنها اینگونه مطالب را از خود ترا شنیده اند که بدینوسیله بلکه خان مشار الیه را از رؤسای هرات بددل و متوحش نموده بسبب تفرقه مسان ایشان و پیشرفت مقصود خودشان در آسمان بودند شایع نمودن این جور خبرهای ساخته از پولیتیک شناسان و اخبار نگاران اروپ دور نیست و اشوال آن تاکنون از ایشان خیلی دیده و شنیده شده است که بعضی بشیوع دادن مانند این خبرها بدون استعمال الحقه جنک عرصه را بر غنیمت تلقی نموده مقصود خودشان را در کمال سهولت و آسانی از پیش بر دماند . و ما مشرقیان را بارها آموخته اند و میدانند مقصودها که بانسای نفاق در مشرق حاصل نموده اند بقوت الحقه اروپ حصول آن نیت خیلی متفلسف است . پس ما را است که در تشدید مبانی اتحاد و اتفاق بکوشیم و از ناچ نا کواری نفاق و شغافق برهیزیم . چشم بصیرت را باز نموده انقلابات زما را بدیده عبرت بگرمیم . و برخلاف تقصیرات و خطیبات تباین پیشین راه موافقت و موافقت بسیریم . و آینده خود ما را بوسیله یکدلی و یکجهتی از تناسول و تجاوز بیکانگان این سنازم که بار مصیبت مستعد بارش و کوس بلاماده نوازش است از حاصل بارش آن کشت امیدی حاصل و از نوازش این نتیجه پیام مرگ هایل خواهد بود .

جنرال روبرتس که پیشتر در افغانستان سمت کوماندانی اول لشکر انگلیس را داشت بلسدن وارد شده است در حین ورود جنرال مشارالیه اهالی لندن در نهایت احترام از مشارالیه پذیرای نموده در کنگره ها باقرین خوانی او بلند آواز شده اند .

جنرال مشار الیه از جانب دولت انگلیس

بذا کرات پیشرفت این مقصود پرداخته بود نیز استبداد میشود .

هو خواهی و حسن ارادت اهالی سمت غربی افغانستان درباره یوب خان برقرار است . ولی اهالی هرات بطور صمیمی هوا خواه خان مشارالیه نیستند . بجهت رعایت خاطر پدرزن خان مشارالیه که از صاحبان نفوذ دهرات است یوب خان را تمکین نمیکند . هرگاه مقداری لشکر انگلیس بجناب هرات فرستاده شود احتمال کلی هست رؤسای افغان که دهرات هستند بدست خود یوب خان را گرفته بکوماندان لشکر انگلیس بپارند . بطور موقت میکو بنداز جان و رؤسای مومی الیم در این باب کاغذ مخصوص نیز باینگلیسا رسیده تسلیم خان مشارالیه را بشمر فرستاده شدن قشون انگلیس وعده داده اند .

کاغذ رؤسای مومی الیم را که در این باب نوشته بودند زردولی هندوستان فرستاده شده است ولی تاکنون از ورود و عدم ورود جسو ابوالی هندوستان اطلاع درستی حاصل نشده است . در حقیقت مضمون کاغذ مذکور دارای اهمیت فوق العاده است . زیرا از قرار یکه رؤسای مومی الیم نوشته اند اهالی هرات بوجهی نیت مخالفت به انگلیسا نداشته اند .

از قرار یکه آگاهی حاصل نمودم اهالی (غزنی) و قبیله غلیجایی بآتسکاری مخالفت هیدالرجن خان برخواسته هوا خواه حکومت یعقوب خان امیر سابق هستند . بنابراین افغانیان از بسا دوام امارت عبدالرجن خان چندان خاطر جعی ندراند در این باب حق هم دارند .

از قرار یکه (مسیو جون) سرتیب انگلیسی نوشته است اهالی قبیله (قنار) ؟ بجهت نهب و غارت آذوقه و همسایگی که مقرر بود بگرفرد قشون انگلیس فرستاده شود اجتماع نموده بوده اند از اینگونه اخبارات معلوم میشود که اهالی آنجاها راحت نشسته بیوسته منتظر فرصت هستند . حتی در اطراف ولایت (کاج) از اکنون همه قبائل در صدد تعرض و تجاوز بر انگلیسا بوده اند .

اختر

در باب اینکه وقایع نگار اخبار نامه (استناد دارد) نوشته است که اهالی هرات

هفتصد و هشتصد نفر مشغول افتاده باقی ماندگان عقب کشیده اند . حسنعلی خان جنرال اجودان باجمیت خود در مراغه و حسنعلی خان وزیر فواد یاد فوج پیاده و قدری سوار از (کروس) حرکت کرده برای ملحق شدن باردوی سناپ میآید .

تیور پاشا خان (ماکوفی) با چهار فوج پیاده و سواره خود از خوبی حرکت کرده بگردستان میآید .

اقبال الدوله پاشا فوج پیاده و سواره در (ارومیه) اردو زده در هفتم ماه اکتوبر برومی تبر بلخو فوج پیاده و سیصد سوار از تبریز بجناب (هشرد) فرستاده شده در خود تبریز هم بشدر لازم عساکر مستحفظ میآید .

علاوه بر اینها از طهران یک اردوی بسنار منظم که عبارت از پانزده هزار نفر است درزیر کوماندانی شاهزاده حتمه الدوله (۱) مامور بتادبب اکراد شده و این اردو در ده ماه مذکور از (قزوین) عبور نموده رو بگردستان پیش میآید .

اطلاعات اکتونی همین بود که نوشته شد وقوعات پس از این را خدای میداند و از تقدیرات خداوندی کسی نمیتواند مطلع بشود ولی امیدواریم که دولت علیار ایران زودی جلو این حرکات را گرفته امنیت و آسایش در آنصحنات حاصل شده ستاره خوش بختی ایران و ایرانیان از زیر این ابرمنگام تا کهای درخشان و نور افشان گردد .

امضا

(یکی از اهالی ایران)

اخبارنامه (استناد دارد) بموجب کاغذ اخبار نگار قندهار میکود . بطور موقت اطلاعات حاصل نموده که اکنون یوب خان مشغول جمع آوری اسباب مقابله و دشمنی انگلیسا است . و این قهره از حرکات خان مشار الیه که در مومق (فرج) رؤسای قبائل را جمع نموده

(۱) وفات شاهزاده مرحوم را در نرسنهای پیش نوشته ایم .

سەرۆکی خێله كوردەكان هەلاتوون بۆ سەردەشت

رۆژنامەى ئەختەر، لەچەند لاپەرەپەیهكى ژمارە ۵۰ د خۆیدا، كه لەرۆژى پینجشەممەى رێكهوتى ۲ى ديسەمبەرى ۱۸۸۰دا، چاپ و بلاوبۆتەوه، باس و هەوائى جياجياى لەبارەى راپەرپەنهكەى كوردستانى ئێران بلاوكردۆتەوه. لە لاپەرە ۳۶۷دا، لەژێر ناوێشانى " ئەو تەلهگرافانەى كه لە رۆژنامەكانى ئەوروپادا بێنراون"، نووسيوپەتە:

" رۆژنامەى (دەيلى نيوز) بەگوێرەى تەلهگرافنامەيهكى تاران لەبەروارى ۲۰ى مانگى نۆفەمبەر (۶ى زيلحيجه) دەئێت: سەربازەكانى ئێران، لە دەوروبەرى (سابلاغ) و (لاهيجان) گوندەكانى كوردانيان وێرانكردوو، سەرۆكى خێلهكان و گوندەكان، هەلاتونەتە (سەردەشت) كه ماوهى پەنجا ميل لە سابلاغەوه دوورە. هەرۆهە رۆژنامەى ناوبراو، بەگوێرەى تەلهگرافىكى ديكە لەبەروارى ۱۷ى زيلحيجەدا، دەنووسیت: سوپای ئێران، گوندى (ئیندەرقاش)ى تۆپباران كردوو، ئەو گوندەى كه هەمزاعا بە دووهەزار كوردەوه، خۆى ئى حەشاردابوو. سەربازەكانى ئێران بە پێچەوانەى فەرمانى سەركردەو بەرپەسانى خۆیانەوه، لە دەوروبەرى شاروێران، بیست و پینج ناوچهى گوندنشینیان وێرانكردوو.

برى حەوتسەد سواری شاهسیۆن و هەشتسەد سواری قەرەپەپاخى ئێرانى، پەلامارى گوندى (شنوى)يان داوه كه حەشارگەى عەبدولقادرى كورپى شێخ بووهو لە هەردوولا كوژراوێكى زۆر هەبووه.

هێندەى هەزارو پینجسەد كهس لە كوردانى (هەمهوهەند) لە دەوروبەرى زەهاو، پەلامارى فیرقەیهك لە سەربازانى هاوچهرخى ئێرانیان داوهو سەربازانى ناوبراو لە بەرامبەر ئەواندا، بەرگرپى دەكەن.

رۆژنامەى (استانبول) : كۆكردنەوہى سەربازى شاھانە لە وان

ھەر لە ھەمان لاپەرەى ژمارە ۵۰ ى ئەختەردا، ھاتووہ:

" رۆژنامەى (استانبول) بەگوێرەى نامەىەك لە ئەرزەرۆمەوہ دەئیت:
بەمەبەستى گرتى رینگە لە پيشيلكارى و پەلامارەكانى شۆرشىيانى كورد كە لەبەرى
ئێرانەوہ ھەلدين، لەبەرى وانەوہ، دەستكراوہ بە كۆكردنەوہى سەربازى شاھانە.
سەربازانى ناوبرا، بریتين لە سى و دوو دەستە، ھەر دەستەىەك لە سى سەد
كەس پيكدین. لەوانە شەش دەستە لە (دیرسیم) و بیست دەستە لە (وان) و
شەش دەستەش لە (بابەزید) و ئەرزەرۆم و ترابزۆن."

در میان عساکر شاهانه و ارناؤدها واقع شده بود. اخبارنامه‌های خارجه این مصادمه مختصررا شرح و بسط داده. بنهایی درجهٔ مبالغه که بی رسانیده بودند. ولی موجب خبرهای موقتی در حین دخول جناب پاشای مشارالیه بآنجسا فرقهٔ از ارناؤدها پای معاملهٔ پیش گذاشته پس از زرد و خورد مختصری باز عطف کشیده اند و در این هنگامه از طرفین بقدر چهل نفر زجدار و مشغول گردیدند.

اخبارنامه (استانبول) موجب کاغذ ضرورم میگوبد. بجهت بستن راه تجاوز و تعرض شوشیان اکراد که از سمت ایران فرار میکنند در ضمن اجتماع آوری عساکر شاهانه اقدام شده است.

عساکر مذکور عبارت از سی و دودسته و هر دسته اش دارای سیصد نفر یعنی چهل و نه هزار و شصت نفر خواهد شد. از آنجمله **شش دسته درومف (درسم)** و **بیست دسته در (ران) و شش دسته در (بازید) و ارضروم** و طرزون بوده است.

موجب اطلاعاتی که از جانب حکمران قرمغاغ بایعالی رسیده است که سائیکه از مسلمانان در زیر توقیف حکومت قره طغاغ بوده اند موجب دستور العمل حکمران مشارالیه هم آتسارا از حبس رهایی داده نده است.

جناب سفیر اوستریا از چند روز باینطرف تاخوشی مزاج داشته اند لهذا کارهای سفارت را (بارون فونجیک) مستشار سفارت مشارالیها پوکالت تمثیل میداد است.

شب دوشنبهٔ آینده در سفارتخانهٔ اوستریا یا بمحضرات کلای تخامو بعضی از مشیران عظام را یک مهمانی بزرگ داده خواهد شد.

از قرار خبرهای تلگرافی آخری معلوم میشود

نیر اخبارنامهٔ مذکور موجب تلگرافنامهٔ دیگر مورخ ۱۷ ذیحجه میبوسید. لشکر ایران قرهٔ (ایدرقاش) را که جزو آقا بادو هزار کرد در آنجا محضن شده اند مجبواً توبه بندند. عساکر ایران برخلاف دستور العمل صاحب منصبان خودشان در اطراف شهر و ران ۹ بیست و پنج پارچه دهات را ویران نموده اند.

بقدر هفتصد سوار شاهسون و هشتصد سوار قرآ باقی ایران بقریهٔ (شنوی) که تحتکناه عبدالقادر پسر شیخ است یورش برده از طرفین تلفات کالی بوقوع رسیده است.

بقدر یک هزار و پانصد نفر از اکراد (هموند) در اطراف (ذهاب) پروی فرقهٔ از عساکر تازهٔ ایران حمله برده اند عساکر مذکور از آنان مدافعه میکنند.

موجب تلگرافنامهٔ قبریس مورخ ۱۶ ذیحجه میبوسند. امروز از جریدهٔ قبریس بقدر یکصد نفر عساکر کرا و مطلب و نویست و بنیاض راه اسر پارکش بیوانستان فرستاده شد. از جمله نویست و بنیاض اسر یکصد و پنجاه اسر از جانب ملت روم قبریس بطور هدیه بدولت یونان داده شده است.

داخلیه

موجب خبرهایی که از جانب حمیاز مقررت طراز رسیده است جمعیت زوار و حاجیان بیت اه الحرام نسبت بمالهای پیش خلی بیشر بوده است عدد حمیاج ذوی الایتهاج را بقدر یکصد و بیست هزار نوشته اند. این یعنی موجب افتخار عموم مسلمانان است. خداوند سبحانه قاصدان آبخانهٔ مقدس را زیارت مقبوله و سلامتی باوغان خودشان پر گرداناد.

در هنگام داخل شدن جناب دولتآب در ویش پاشا پالوکون زد و نحو رد بسپار مختصری

آورده گفته است که این قره نیز بزودی انجام خواهد یافت. علاوه بر اینها در پایان خطابه آورده است که از حرکات مقلانم و دولتیهای اروپا مغل شدن اساس صلح و آسایش در اروپا بوجهی مأمول نیست.

از یاریس ۲۵ ذیحجه اخبارنامهٔ (نان) بمناسبت طبع و نشر کتاب (زرد) دولتی فرانسه مقالهٔ نوشته در آن همین میگوید. (مسیو فرسینیه) رئیس وزرای سابق فرانسه بمخوضات برضد دولت عثمانی بحركات خصمانه اقدام بنشود. ولی هنگامیکه از نتیجهٔ تمایش بحری امپدواری داشت مجبواًست که مسئلهٔ حدود قرغش را با اتفاق قرهٔ حدود یونان یکجا انجام داده شود و در اینباب اقدامات نیز بکار می رود. ولی چون اتفاق اروپا همچوقت بطور صمیمی و جدی نبوده است لهذا هیچ دولت آرزو مند این نیست که قرهٔ تمایش بحری در باره تجدید شود.

از راکوزه ایضاً جناب درویش پاشا در سرحد تازه چند دسته از عساکر شاهانه را گذاشته خودشان در یوز باشتورده برکنه اند. از قرهٔ تسلیم (اولکون) که بطور صلح و مسالمت انجام داده شد فونسلهای دولتهای بزرگ را رسماً الحلاع داده است.

از روم ایضاً مسیو کارولی رئیس وزرای دولت ایتالیا در مجلس مبعوثان در جواب سوالی گفته است که در باب مسئلهٔ اولکون که قرهٔ تسلیم آن بدون اشکالات بزرگ و خوزیری بهمت دیپلوسیا بعمل آمده در حقیقت آنان مستحق ستایش و آفرین هستند.

(تلگرافنامه ایست که در اخبارنامه‌های اروپا دیده شده است.)

اخبارنامهٔ (دیلیوز) موجب تلگرافنامهٔ طهران مورخ ۲۰ ماه اوایل مطابق ۱۱ ذیحجه میگوید. عساکر ایران در اطراف (ساجبلغ) و (لاهیجان) دهات اکراد را خراب نموده اند. رؤسای دهات و عشایر بوقوع سردشت که در مسافت بنجاه میل از ساجبلغ با نظرف واقع است فرار نموده اند.

ئەختەرپەلامارى جەرىدەى حەوادىت دەداتەوہ

لەلاپەرە ۳۶۸ى ئەم ژمارەيە، لەژىر ناونىشانى "نامەيەك" كە واژوى "م ه"ى
پىوہيە، نووسراوہ:

"لەرۆژى روودانى شۆپش و ياخيبيوونى كوردانەوہ لە ئىران، تاكو ئەمپرۆ،
جەرىدەى حەوادىت، رووداوہكانى سەرەتاي شۆرشەكەى، كە تىيدا بەدكارانى
بەدخو، لەناكاو پەلامارى دىھات و شارەدىكانى بىدىفاعيان داو لەتالان و برۆ و
كوشتى خەلكى بىگوناہ و مندالانى بىتاوان دەستيان نەپاراستوہ. ھەر رۆژەى لە
بەرگىكدا نامىش كرددوہو يەك بابەتى بە چەندىن شۆپە دادەپرەشتەوہو لەبەر
چاوان رەنەقتى پىدەدا. ھەوہا ھىرش و و پەلامارە دىندانەكانى ئەوانى بە خۆشى و
شادىيەوہ بەرجەستە دەكرد. ھەروہا، لەوبارەيەوہ، لەھەر چاپىكى خۆيدا، ناوى
چەمكى "گەمارۆدراوانى بايەزىد"ى دەھىنا، كە لەراستىيدا بەندە ماناى
راستىينەى ئەو چەمكەو مەبەستى دروستى نووسەرى حەوادىت لە
دووبارەكردنەوہى ئەم چەمكە تىناگەم و نازانم ئايا مەبەستى نووسەر لە
ناوھىنانى بايەزىد، برىتییەلە ھەنگاوەكانى كۆنسولۆ دەولەتى پاىبەرزى ئىرانى
نىشتەجى ئەرزىرۆم لە مەسەلەى گواستنەوہى نازوقەو پىويستىيە جەنگىيەكانى
دەولەتى پاىبەرزى عوسمانىي بوو لەكاتى جەنگەكەيدا لەگەل روسيا، ئەوہى كە
دەولەتى روس لەم رووہو بە فەرمى لەلاى دەولەتى ئىران، شكاتى لە ھەنگاوەكانى
كۆنسولۆ ناوبراو كرددوہو لەبارەيەوہ نامەى ناردو ئەو كاتە رۆژنامەكانى ئىرەو
تەواوى مەملەكەتەكانى دىكە لەم بارەيەوہ نووسىيان. ياخود ئەوہيە كە
جەرىدەكە دەيەويت بەم بىرگەيە ئەوہ بىنئىتەوہ ياد، كە بازگانە ناسراوہ
ئىرانىيەكانى دانىشتووى ترابزۆن، بە ويست و خۆبەخشى خۆيان، پارەى خۆيان
ھەلپشت تاكو ھاوكارى بەپىرسانى عوسمانىي بكەن و پىويستىيەكانى جەنگيان بۆ

رابگوپزن و ھەموو زيانپکيشيان لەم بارەيەو ھەرتە ئەستۆي خۆيان. بازارگانان
ئامازەبۆکراو، بەھاوکاري خەلکي ترابزۆن، ئەو تۆپە قورسانەي دەولەتي
عوسمانيان کە دەبوو بېرئە مەيدانەکانی جەنگ، بەشان و پيلي خۆيان کيشايە
ئەوي. ئەوي کە ھەموو بەرپرسی عوسمانی کەلەو ناوچانەبوون، دەيزانن و
بەچاوي خۆيان بينويانە.

گوايە، جەريدەکە ھەواي ئەو نازانیت کە لەکاتي دژواربووني جەنگەکەدا،
چەندە ئازوقەو پيوستيبەکانی دیکە لە تەبریزو ھە بەسوپای عوسمانی
دەگەيشت. ئەم بابەتە جەنابی دەولەتمەتاب ئيسماعیل پاشا، موشیری سوپای
تايبەتي ھەمايۆنی و جەنابی ئەحمەد موختار پاشا غازي، کە ئەو کاتە لەبەرەي
ئەرزپۆم بوون و ئەرکي فەرماندەبیا ھەبوو، باشتری دەزانن.

یان ئەوي کە مەبەستی جەريدەکە لە نووسینی ئەم چەمکە، یادھینانەو ھەي
بابەتي سەربازيە، کە کۆمەلکي لە ئێرانییەکان لەکاتي جەنگەکەدا بەشيو ھەي
خۆبەخش، بئ ئەوي چاويان لە ھيچ پاداشتيک بێت، تەنيا بە ھاندەري غيرەتي
موسولمانيان، تاقم تاقم و دەستە دەستە، بەخواستی جہادکردن بە
جەنگەکەو ھەيوەستبوون و لەچياو دەشتەکانی رۆميلي و سڤستان و قەرەتاغ،
گيانيان بەخشي. جەنابی موعین ئەلمولکي بآيوۆزي گەورەي ئێران، ئەوي دەزانی و
لې تيدەگەيشت و لە رېگري لەوانە، چاوي پۆشي. تائيستا، بەندەو تەواوي
ئێرانییەکان، بەچەند ھۆیک نەمانويستوو ئەم بابەتانە لە رۆژنامەکاندا چاپ و
بلاو بېتتەو، چونکە نووسەري جەريدەکە، بە دووبارەکردنەو، ئەم چەمکەي لە
تام دەرکردوو. ھەريۆيە بە ناچاري ئەم جەند قسانەم نووسي کە تابوي سياسي
لەسەر نيە. چ زۆرن ئەو بابەتانەش کە دەيزانم و ناتوانم بياننووسم!

بەندە، نووسەري جەريدەکە بە شەخسي ناناسم، بەلام لە قسەو
نووسینەکانیدا، ئاستی تيگەيشتن و زانباري و ئاگاہي ئاشکرايە و دەبيني، کە
لەپیناوي دەمارگيري بئ جي و رندا، لەنووسینی ھيچ جۆرە درۆو بوختانيک،

ناسلەمىتەووە ئەم شەرمەزارىيە بۆ خۆى بە شانازىي دەزانىت. حەيفە لەبواری جەمانى چاپەمەنىيدا، ناوى (بەدناوکه،زىكى چەند خۆشناوىتک) لە نىو تۆمارى ناوى خزمەتکارانى ئەم بواردەدا، بنووسرىت.

سوبحانەللا، سەبارەت بە بەدکارانى کورد، مەگەر ئەوہى کە (ئەختەر) زياتر لە قەسەيەکی راستى کردووە، کە ئەوہش بۆ ھەموو خەلکی جەمان ئاشکرايە. ئەو قەسە راستەي بۆتە ھۆى ئەو ھەموو توندىي و دژوارىيە لای نووسەرانى ھەندىک لە رۆژنامەکانى پابتەخت. ئەختەر، کامە زانىارىي داووتە رۆژنامەنووسانى بىگانە؟ جگە لەوہى لە لەباس و روشى شىخ عوبەيدوللادا، ئەوى بە زالم و دلپەق داناوو کورتەيەک لە بىدادىي ئەوہى سەبارەت بە ئەرمەنىيەکانى لای وان و ئەرزپۆم نووسيوە، کە ھەموو ئەوانە لە شتە بەلگە نەويستەکان بوون.

ئەختەر، ھىچ کات نەينووسيوە کە شوينکەوتەکانى شىخ، فلانە گوندى ئەرمەنىيان سووتاندووە و پىشانى نەداوہ کە خەلکی فلانە گونديان کوشتووە. رەوشەکە بەجۆرێکە کە چەند سائە ئەو پەلامارو زۆردارىيەي کوردان، کە لەو ناھانە کردوويانە، رۆژنامە ئەرمەنىيەکان و رۆژنامەکانى لای بىگ ئوغللى (ناوھندى ئەستەمبول/س) بەدرىژىي دەينووسن و شەرحىدەکەن و زانىارىي خۆشيانى لەبارەوہ دەخەنەسەر. لەوانەيە لە باس و لىکدانەوہدا زىندەپۆيى کرايىت، بەلام ناتوانرىت بوترىت کە ھەموو ئەوانە بى بنەمان.

مەگەر شىخ عوبەيدوللا ھەمان کەس نىيە کە سالى پيارا، لەدەوڵەتى عوسمانىي ياخىي بوو. ئەو ھەتا موسل رۆيشت و لەلایەن خۆيەوہ فەرمان و ياساکانى دەنووسى. ئاشکرايە کە دەوڵەتى پاىەبەرز، چەندە زەحمەتى کيشا بۆ جلەوکردن و رىگرتن لە بەدکارىيە. مەگەر ئەوانە بىرچوونەتەوہ کە ئەوکاتە رۆژنامەکان، سەبارەت بەوہ دەياننووسى. ئەمە بۆخۆى بابەتێک نىيە کە نکۆلى لىبکرىت.

سەبارەت بە بەرزىي و بۆلدىي پاىيە شىخ، كە خاوەنى جەرىدەكە زىدەپۆي دەكات، ئىمە كاتىك ئەم قسانە پەسەند دەكەين و بە راستى دەزانين، كە شىخ نەبىتە ھۆكارى ئەم جۆرە جولانەوۋە ناشايستانە. بەكورتى ، ئەم جولانەوۋە ناشايستانانەي شىخ كە لەم كاتە ناسكەدا پىي ھەستاوۋە، ھۆكارى كوشتى ژمارەيەكى زۆرە لە موسولمانانى بىگوناه و ويرانكردنى دىھات و مائەكانيان. زۆر ھاوشىوۋەي جولانەوۋەكەي شىخى نەجدىيە (مەبەستى شەيتانە/س). ئەگەرى ھەيە كە ئەم شەرخوازە، خودى ئەو ناپاكە بىت يان ھاوتاو كۆپى دوۋەمى ئەو بى.

چونكە موسولمانى پاكپروا، ناپىتە ھۆى رشتى ئەم ھەموو خوئىنەي موسولمانان و ويرانكردنى مائى باوھپداران. دەتوانىت بوترىت كە سروسشت و فىترەتى ئەو، ئەمە دەخوازىت.

بالە جولانەوۋەكانى عوبەيدوللاو شوئىنكەوتەكانى دەرچىن، چونكە ھەمووان لە رادەي شەپەنگىزىي و بەدكارىي ئەو ناگادارن و زانىارىيان ھەيە. ئەوۋەي جىگەي داخ و سەرسوپمانە، دۆخى ئاكارو رىبازى نووسەرى جەرىدەكەيە. ئەو لەم بارەيەوۋە شتگەلىك دەنووسىت ، كە ھىچ كەسىكى عاقل و ژىر نايىنووسىت. نامەكان ساختە دەكات و بۆخۆى بابەتەكان دادەتاشىت كە ھەموويان بۆخۆيان شتى دژبەيەك و ناكۆكن. بە تۆزىك رامان روون دەبىتەوۋە كە، ئەو نامە ئامازەبۆكراوانەي كە دەلىت لە ھەرىمەكانى ئىرانەوۋە يان لە تەبرىزەوۋە ھاتوون، لەكوئى نووسراون و لە كوئوۋە ھاتوون!! ئەوۋەي ئاشكرائى دەكات كە ئەو نامە ئامازەبۆكراوانە، لە دوكانى چايچىيەكان لە (شازادەباشى /شوئىننىكە لەناو بازارى ئەستومبولى كۆن / س) لەلايەن چەند كەسىكى بىكارەوۋە كە ھاوشارى نووسەرى جەرىدەكەن، دەنووسرىن. لەوانەوۋە دەگاتە ئىدارەي جەرىدەكەو غەبرى ئەوان. جەرىدەكەش بۆخۆى پەرو بائى بۆ زىدەدەكات و دەنووسىت: نامەيەك لە ئىرانەوۋە يان لە تەبرىزەوۋە! بەمشىوۋە دەتوانىت بوترىت كە، ئىرانى نووسەرى جەرىدەي (شازادەباشى) و تەبرىز، ئەو چايخانە ناسراوانەن!

به کورتی، به دکارانی کورد، ئەوانە ی که له کۆنەوه تاکو ئەمڕۆ خەریکی زۆلم و زۆرن له بەنده کانی خودا، به سزای خۆیان گەیشتن و دهگەن، ئەما وهلامدانەوهی هەندیک له و نامانە ی که له م رۆژانه دا له رۆژنامه کانی پایتهختدا، به ناوی ئەوهی که له ئێران و کوردستانه وه هاتوون، یه که یه که نووسیومانه. ههروهها، له ئەختەرو تهواوی رۆژنامه کاندا رایده گه یه نین، تاوه کو هه موو دۆست و بیگانه بزانی که ئەم نامانە له کوپوه هاتوون و نووسه ره کانیان کین و ناستی زانستی و ئاگایی نووسه رانی ئەو نامانە چه نده و ناستی ناسین و دیاریکردن و هۆشیاری نووسه ری ئەو رۆژنامه تا چ راده یه که.

مایه ی سه رسورمانه، که هه یچ یه ک له و رۆژنامه تورکیبانه، له نیوه رۆکی ئەو نامانە نه گەیشتوون و هه موویان وه ک ئەوهی هه نگوینیان له کلۆره داردا دۆزیبیته وه، یه ک له دهستی ئەوی تریانی وه رگرتووه و له رۆژنامه کانی خۆیاندا، دیانبه زاندووه. وێرای ئەوهی، درۆینه و ساخته بوونی ئەو نامانە شتی که بن هه یچ رامانیک، ئاشکرا و روون ده ییته وه. به راده یه ک، هه رکاتی ک مندا لانی خۆیندنگا سه ره تاییه کان، ئەم نامانە بخویننه وه، ده زانی ساخته و قه لبن ، ئەگه رچی زه حمه تیان له ساخته کردنیاندا کیشاوه، به لام ئەو رینگه یه یان نه زانیوه که وابکه ن وه ک راستیه ک شوینی خۆی بگریت.

گفت بابا خوب ورد اورده
لیک سوراخ دعا کم کرده ."

شازاده باشی له نهسته مبول

ياخيبيوونى كوردان به هره يه كي بۆ ده ولته تان نيه

هه ره له هه مان لاپه رهي ژماره ۵۰ ي ته خته ره، به و ناو نيشانه ي سه ره وه، بابته تيک نووسراوه، وهک لاي خواره وه:

" ههروهک له چاپي پيشوو و ئه م چاپه شدا نووسراوه، هه نديک له رۆژنامه کاني نه وروپا، له بابته تي ياخيبيوونى كورداندا، خوازيارن ده رفه ت بۆ به رودان به سياسه تي ده ره وه بيان بقۆزنه وه، يه كيک ده نووسيت: ده ولته تي روس له لاوازيوونى نازاوه گپري كوردان به داخن. ئه وي ديکه ده لئيت: کاربه ده ستانى ئينگليز قامک له م کاره وه رده دن. ته نانه ت هه نديک کاربه ده ستانى ده ولته تي شکۆمه ندى عوسمانيش له سه ر سنووره کان، به بى ده ستپوه ردان له م ياخيبيوونه نازانن. له م سه ربه نه وه، ئيمه ش بپرواي خۆمان له بنه په ته وه و به شيويه كي تاييه تيش، به دريژي ده نووسين.

يه که م، ئه وه ي روونه، که دۆخى ئيستاکه ي ئه م قۆناغه، ناتوانريت له گه ل ده ورانى رابردوو به راورد بکريت. هيزو پيگه ي ده ولته تانى نه وروپي و ئه و پيگه يه ي که ئه وان به ده ستيا نه پيناوه و ئه و جياوازييه ي که ئه وان به ده ستيا نه پيناوه و ئه و جياوازييه ي له نيوانياندا هه يه، روون و ئاشکرايه. ههروه ها به رژه وه ندى هاوبه ش و تايبه تيان سنوورداره و مملاني نيوانيان له چه ند خالي گشتيدا، رۆشنه.

ويپراي ئه وه ش، ئه وان هيج کات ته واوي مه به سه ته کاني خويان نابنه پيش، مه گه ره له هه نديک کاتدا نه بيت که بارودوخه که ده خوازيت. راسته ده ولته تانى رۆژئاوا، به تايبه ت روس و ئينگليز، ده خوازن له ده ستپوه ردان له کاروباري رۆژه لاتدا، رکابه ري بکه ن. به لام ئه مپرو ده زانن که وه ختي ئه وه نيه که پيشيلکاري له دزي ده ولته تي ئيران نه جامبه دن. رووداوه کاني ئه م چه ند ساله ي دواي، چه ندين کيشه و گرفتي خستۆته به ده م ده ولته تانى نه وروپا، که پيوسته دکات ئه و گۆرانکاريبانه ي له دۆخى هه نديک ناوچه ي وهک رۆمپلي و

ئەنە دەۋل، ھاوسەنگى بېتەدى و ئارامى جېگىرېت. لە كاتېكدا، بەروائەت بەدېھاتى
ئەم ھاوسەنگىيە زەحمەتە، جا وەرە بگات بە دۇخى جېگىرېش.

دەولەتى روس، بە تەواوى تېگەشتەنەو، تۆوى دەسەلاتسەپىنى و حوكمپرانى
خۇى، لە رۇژئاواى شارى گەورە قوستەنتىنە چاندو سات لەدواى سات، ئەم
تۆو دەپوئىت و گەورە دەبېت. دەولەتانى دىكە، لەبەرامبەر ئەم حالەتەدا،
كەدۇخىكى سروسىتى وەرگرتووه، هېچ چارەسەرىكى تەواو نابېن. ئەگەرچى
جاروبار رېكەوتنى نېنى دەكەن، ھەندېك جارىش ھەرپەشە دەكەن و ھەندېك جار
دەلېن كە دەولەتى نەمسا دەبېت تاكو سالۆنىك بگىرېتەخۇ. جارىكېش دەلېن با
دەولەتى يۇنان ئەوئەندە بەھېزبېت كە لەبەرامبەر ھېزى بولگارىا و سىريا و قەرەتاغ
و ئەوانى دىكە بوەستېت و بېتە پارسەنگېك بۇ لايەنى بەرامبەر. بەشېوہەك
رەوشەكە ئاشكرايە كە ھەموو ئەم پلان و ھەنگاوانە لە جەلەوكردى مەبەستەكانى
روس و ئىنگلىزدا، بېپېز بووه. لە حالەتېكدا كە ھەردوو ھېزە ركبەرەكە رېكەون
لەسەر بەدېھىنانى ئامانجە ھاوبەشەكانىان بسازېن و ھەرودە ھامرازەكانى
بەدېھىنانى ئەم مەبەستانەش ئامادەبكرېت. ھەلپەتە پلان و ھەنگاوى ئەوانى دىكە
زۆر لاوازەو ناتوانېت سوودېكى ھەبېت.

لېرەو، ناتوانرېت بوترېت كە ھەردوو دەولەتى ئىنگلىزو روس، سەرقاالى حالى
ئېران و سنوورەكانى ئېران. چونكە كارى زۆر گرنگترىان لەپېشە. ئەگەرچى
ناتوانرېت بوترېت، كە ئايندەى ئېران لە دەستېوہردانى بېگانەكان پارېزراو دەبېت.
تەنيا ئەمپۇ رەوشى رۇژھەلاتى ئەوروپا، كە ناوچەكانى رۇمىلى تاكو زۆرىنەى
قوستەنتىنېيە، ناوئەندى بايەخى سىياسەتى دەولەتانى مەزەنو تاكو جېگىرېى لەم
ناوچەيە نەبەتەدى و دلنبايى لە ئايندەى ئەم مەسەلەيە دەستەكەوئىت، ئەوروپا
ئارام نابېت. ئەم بابەتەش لە مەسەلە ئاشكراو بەلگەنەوئىستەكانە.

بەلام بابەتى كوردەكانى سەرسنوورى ئېران و ياخيبيوونى ئەوان، يەكەم: هېچ
كام لەو دەولەتەنە لەم كارە دلخۆش نېن و ھەموويان لە لاوازكردىن و سەركوتى

جولانەووەکە خوڤحالدەبن (مەگەر هەندیک لە نووسەری رۆژنامەکانی ئەستەمبول نەبێ). دووهم: لەدرێژبوونەوهی پەرەگرتنی ئەم یاخیبوونە، هیچ سوودیک بە مەبەستەکانی هاوسپیکان و ئەوانی دیکە ناگەیهنیت. ئەگەر مەسەلەکە بۆ روسیا پاساو و بیانوییت، قسەیهکی بێ مانایە، چونکە هەراکتیک روسیا بخوازیت دەستوورداتە سنووری ئێران و ئەرمەنستان، بەهانهگەلیکی ئامادە لەبەردەستەو هیچ نەبیت چیرۆکی (بەرەو کرک) دەزانین و بۆ تواناداران بیانو نەچۆتە قاتی. ئێمە پێویستە بیریک لەخۆمان بکەینەوه و بەوقسانە هەلنەخەلەتین. هەرودها دەولەتی ئینگلیزیش لەم ئالۆژی و پشیوییهی سنوور چاوپۆشییت، ناتوانیت بەرهەمیکی هەبیت.

بەتایبەت دەولەتی پایهبەزی عوسمانی، کە بەهیچ شیوهیهک ناتوانیت برۆ بەوه بکریت، بەوه رازیبییت کە کوردان لەمەیدانی بێبایهی ئەوورپادا، لەدژی دەولەتیک شوپش بەرپابکەن کەخۆیان شوینکەوتەین و پشیوی بیئنهئارا کە مایه پەرتەوازیی و ناکوکی بیت لەو خال و مەرزە سنووریانە کە هەدوو دەولەتەکە پیکەوه گرێدەدەن. دۆخەکە بەجۆریکە، تەنانەت گەر کوردانیش کارە خۆیان بەرنەپیش، ئەوا دەولەتی روس بەناچاری دەتوانیت وەلامی ئەو پێشپهوییهی کوردان و پالپشتیکارانیا بەداتەوه. پاشان لەهەر حالیکدا، باوهر ناکەین کەسێکی ژیر لەو باوهردا بییت، کە دەولەتانی دراوسێ یان ئەوانی دیکە لەم یاخیبوونەدا، لەرووی حەقیقەتزانیهوه، پەنجە ی تیکدەرانهیان لە بابەتەکەدا بییت. وپرای ئەوهش، ناتوانیت بە تەواوتی بوتریت کە، هەندیک لە کاربەدەستانی عوسمانی، کە لە مەبەست و ئایندە ی بارودۆخەکە ئاگادارین، لەبەر بەرژەوهندی تاییهتی خۆیان، هاوکاری و پالپشتیان کردوووه و یستوووانە دەولەتیش چەواشە بکەن، لەوهدا کە بوونی کەسانی وهک شیخ عوبەیدوللاو هاوشیوهکانی ئەویان، بەناوی سەرۆکایهتی کوردان، بۆ ئایندە لەسەر سنوورەکان، زۆر پێویستە. دووریش نییه کە بابی عالی، ئەم قسە پوچانە، تا رادهیهک بگریته

گوئ، ئەگەرچى پەسەندىشى نەكات. چونكە ئەوان بۇ چەواشەكارى، شىخ
عوبەيدوللا لەنيو تەواوى كورددا، بە كەسىكى قسەگوئليگىراو دەزانن و وا دەبين
كە بەراستى لەكاتى پئويستيدا، دەتوانىت دووسەد بۇ سئسەد ھەزار جەنگاوەر
لەژىر ويست و فەرماندەيى ئەم شىخەدا كۆبكرىتەو!

ھەزار جار بەداخەو، كە لەحائى خۆمان ناگادار نين شىخ چىيە و گوئپرايەئى
و فەرمانبەردارى چىيە؟ سئسەد ھەزار پياوى جەنگاوەر لەكوئ؟ ھەموو ئەمانە
و ھەك خەبالاى بەنگىشانە دپتەبەرچاوا! ئەگەر بەراستى بىنرئىت كە ئەم
ياخىيوونە روويداوو بەھۆكارى ئەوان نەبوو، مەگەر چۆنە پاش سالى قاتوقرى
و برسئىتيەكەى پار، كە ھەرزەو شەرەنگىزان رىكەوتوون كە شىخىكى گومرا
بۆخۆيان بەكەنە سەررۆك سەركردەو مەبەستى تالان و برۆى خۆيان بەرنەپئش.

ھەركاتىك، دىپلۆماتەكان بىانەوئت ناژاوە بگپرن، تەواوى كوردستان لەسەر
سنوورەكانى ھەردوو دەولەتەو، بەھىزى قەلەم و نامەو ھەوال درۆ، دەوروزئىن و
بەرگى ياخىيوون بە بالائى كوردى داماو و بپچارەدا دەپۆشن و ئەوانە دەكەنە
شۆرەسوارەكانى مەيدان و لەگيانى بەندەكانى خوداو رەعبىەتى گوئپرايەئى
دانىشتووى سەر سنوورەكانى ھەردوو دەولەتى ئىسلامىيان بەردەدەن. ئەو ھەش
ناچئتەسەر و خودى بەدكار روورەش دەبئت. مايەى سەرسورمانە كە پاش
كۆتايەتاتى كارى عوبەيدوللاش، ھىشتا ھەر بەرگرى لەو دەكەن و نايانەوئت
ھوكمى (مفسدين فى الارض) بەدكارانى سەر رووى زەوى) دەرھەق بە ئەو
جىبە جىبكرىت. ھەروەھا نامەى مەلا عوسمان و مەلا فلان، لەم رۆژنامەو بۇ
ئەوى تر، رادەگوئزن و بلاودەكەنەو.

ئالاستىك بەگ ئەفەندى، كە يەكئىكە لە نووسەرەكانى رۆژنامەى (وھەقت)، لە
نامەيەكدا بەناوى : نامەيەك لە كەسايەتییەكى ناسراوھو لە ئىران، كە خۆى
نووسىويەتى، دەلئت: (ئەختەر) دەيەوئت ناكۆكى و پەرتەوازەيى لەنيو كۆمەئى
ئىسلامدا دروستىكات، نھىنى دەداتە دەستى ئەورويىيەكان، داخ و ھەزار داخ، كە

ئالاستىك ئەفەندى ھېشتا لە ماناى پەرتەوازەيى و دۆستايەتى نەگەيشتووھو خۇى لەم كارانە ھەئدەقورتىنئىت. ئەو فەرمان بە دەولەتى ئىران دەكات كە دادپەرورەر بىت! داماو، بىينە چ ئاشوبىكە كە ئالاستىكە ئەفەندىش تىگەيشتووھ. بەھۇى دادپەرورەريەويە كە لەسايەى خوداوە، كەسانى ھاوشىوھى تۆ، مافى رىنمايدانىان لە خاكى عوسمانىيدا تەواوكردووھو خاكى ئىران پىشئىل دەكەن. ھەى داماو، تۆ لىرە ئاسەوارىك بۆ دادپەرورەريى لە بوونى خۆتدا بەينەرەدى، ئەوسا بىشەرمانە چەمكى دادپەرورەريى بىينە سەر زمانت. كارو ئەتوارو ئاكارى خۆت بگەيەنە ئاستى ميانرەويى، ئەوكات دەستوهردەرە نىو شتە ماقوولەكان. تۆ ئەگەر شەرمت ھەبووايە، لە سنوورى خۆت دەرەدەچووى. (رەحمەتى خودا لەو كەسەى بەھاي خۆھ دەزانئىت و لە سنوورى خۆى دەرناچئىت)."

محکمہ جنابتی زندہ منسکل ہیئت انہامیدن
و۔ بلان مذکرہ اوزر نہ اعلان اولنور

مکتور مخصوص

جزہ افانک وطنی اولان لاهیجاندن
رواندز طریقہ النان رکتوبدر کہ مرسلی
منلا عثمان **انده اولوب منکور عشریتندہ**
پک معتبر برمدردار
حییم اوغلم
سالوا عماردم من حروب
نعتند جہینہ الخبر الصحیح
پکنیکی مکتوبہ (لڑ) ایلہ (خرمزاد)
طرفزندہ ایکی فیکہ صجم عساکربنک ہزیمت
فاحشہ بہ اوغرادلوقربنی خبر و برمش ایدم
شیدی ایدہ شونی خبر و بررمکہ بوگونزده
مردار سپاہیان ایران بازده خبول دلبران
اولان (سالدز) اواسنہ کلوب برمدت
(من ان رسنم وقت رویننم) کہ قاب بلورا
بہم رزم * بجنکال برم خبر ازغفار * برام
بدندان خون از انار (دبرک عالم جوہدہ
خام خیالبر ایلہ اوغراشدی * نہایت دہان
اشتہاسنہ (لڑ) لش کلہرک همان ساروق

جبقارلمش اولان رسالنامہ دہ دخی اورارجہ
نفوس مسلہ نیک بلغارلہ نسبتلہ برناتدرجہ
منده اولدیفنی رسماً مندرج بولندیفندن بحثلہ
مفتی افندیسک ماہوریت ہوسسندہ بولان
بعض کسہل طرفندن افضال ابدلکلابنی
اینان ایشلردر * بونک اوزر نہ مفتی دخی
افادہ سنی کیروبہ المشر *

شویہ برقریبی ماریمہ غزہ سنک ہم
دہ فرانسزجہ قمنہ بازمقدن مقصدی نہ
اولدیفنی هر کس اکلابہ بلور * بزدخی
ایشنہ بونک ایچوندر کہ بویہ برحادثہ نیک
وقوعہ ککش بولنسنہ فوق الحد تأسف
ایتمکدہ بز *

واقما شرقی روم ایلندہ مسلمان ماہورلرک
استخداچی شمدیکی نفوس موجودہ و صحیحہ
لر بہ دہ مناسب اولدیفنی هر کس تسلیم
ایدر ایسده و بابدہ کی حقرینی استحصا
ایچون اہالی مسلہ نیک نفوس موجودہ
حقندہ کی معلومات صحیحہ بی تکذیبہ قیام
ایدرک بالاخرہ کسیدلورینی تکذیب و جرح
ایدرملرینی منافع اسلامبہ مزہ موافق کورہ
میر * استحصا حوق ایچون بوندن ماہدا

آورده گفته است کابین قهره نیز ز رودی انجام خواهد یافت . علاوه بر اینها در پایان خطابه آورده است که : از حرکات ناقلا نه دو تلسای اروپو مختل شدن اساس صلح و آسایش در اروپو بوجهی مأمول نیست .

از یاریس ۲۵ ذی حجه اخبارنامه (نان) بمناسبت طبع و نشر کتاب (زرد) دولتی فرانسه مقاله نوشته در آن ضمن میگوید . (مسیو فرسینیه) رئیس وزرای سابق فرانسه بمخضوات برضد دولت عثمانی بحرکات خصمانه اقدام بنشود . ولی هنگامیکه از نتیجه تمایش بحری امپدواری داشت بمخضوات که مسئله حدود قرطراغ را با اتفاق قهره حدود یونان یکجا انجام داده شود و در اینباب اقدامات نیز بکار میبرد . ولی چون اتفاق اروپو همچوقت بطور صمیمی جندی بوده است لهذا هیچ دولت آرزو مند این نیست که قهره تمایش بحری دو باره تجدید شود .

اززا کوزه ایضاً جناب درویش پاشا در سرحد تازه چنددسته از عساکر شاهانه را گذاشته خودشان دیروز باشقودره برکنانه .

از قهره تسلیم (اولکون) که بطور صلح و مسالمت انجام داده شد فونسلهای دولتهای بزرگ را رسماً اطلاع داده است .

ازرؤم ایضاً مسیو کارولی رئیس وزرای دولت ایتالیا در مجلس بیعوان در جواب سوالی گفته است که در باب مسئله اولکون که قهره تسلیم آن بدون اشکالات بزرگ و خوزیری بهمت دیلوسیا بمعمل آمده در حقیقت آنان مستحق تمایش و آفرین هستند .

(تلکرافنامه ایست که در اخبارنامه ای اروپو دیده شده است .)

اخبارنامه (دلی نیوز) بوجه تلکرافنامه طهران مورخ ۲۴ ماه و اوایل مطابق ۱۶ ذی حجه میگوید . عساکر ایران در اطراف (ساوجبلاغ) و (لاهیجان) دهات آکراد را خراب نموده اند . رؤسای دهات و عشایر بموقع سردشت که در مسافت پنجاه میل از ساوجبلاغ با نظریه واقع است فرار نموده اند .

نیر اخبارنامه مذکور بوجه تلکرافنامه دیگر مورخ ۱۷ ذی حجه مینویسد . لشکر ایران قریه (اندر قاش) را که جزو آقا یادو هزار کرد در آنجا محض شده اند بخواهند بنویسند . عساکر ایران برخلاف دستور العمل صاحب منصبان خودشان در اطراف شرو و یران ۹ پیست و بیخ پارچه دهات را و یران نموده اند .

بقدر هفتصد سوار شاهسون و هشتصد سوار قرا باقی ایران بقریه (شنوی) که محصنکاه عبدالقادر پسر شیخ است پورش برده از طرفین تلفات کالی بوقوع رسیده است .

بقدر یک هزار و بانصد نفر از آکراد (هوند) در اطراف (ذهاب) بروی قریه از عساکر تازه ایران حله برده اند عساکر مذکوره از آنان مدافعه میکنند .

بوجه تلکرافنامه قریس مورخ ۱۶ ذی حجه مینویسند . امروز از جریه قریس بقدر یکصد نفر عساکر کرد و طلب و دوست و پنجاه راس استر بارکش بیژانستان فرستاده شد . از جمله دوست و پنجاه راس استر یکصد و پنجاه راس از جانب ملت روم قریس بطور هدیه بدولت یونان داده شده است .

داخلیه

بوجه خیرهایی که از جانب حجاز مقترط طراز رسیده است جمعیت زوار و حاجیان بیت اء الحرام نسبت بسالهای پیش خیلی بیشتر بوده است عدد حجاج ذوی الانباج را بقدر یکصد و بیست هزار نوشته اند . این یکی موجب افتخار عموم مسلمانان است . خداوند سبحانه فاضدان آخانانه مقدس را بز یارت مقبوله و سلامتی باوطان خودشان برگرداند .

در هنگام داخل شدن جناب دولتآب درویش پاشا باولکون زد و خورد بسیار مختصری

در میان عساکر شاهانه و ارناؤدها واقع شده بود اخبارنامه ای خارجه این مصادمه مختصری را شرح و بیسط داده پنتهای درجه مبالغه کفوی رسانیده بودند . ولی بوجه خبرهای موثق در حین دخول جناب پاشای مشارالیه با آنجا فرقه از ارناؤدها پای ممانعت پیش گذاشته پس از زرد و خورد مختصری باز غفب کشیده اند و در این هنگامه از طرفین بقدر چهل نفر زحدار و مقتول گردیدند .

اخبارنامه (استانبول) بوجه کاغذ از ضرورم میگوید . بیخه بستن راه تجاوز و تعرض شورشیان امراد که از سمت ایران فرار میکنند در سمت وان بجمع آوری عساکر شاهانه اقدام شده است .

عساکر مذکور عبارت از سی و دودسته و هردسته اش دارای سیصد نفر یعنی چهل نه هزار و ششصد نفر خواهد شد . از آنجمله بیتر دسته درومف (درسم) و بیست دسته بر (زان) و شش دسته در (یازید) و از ضرورم و طرزون بوده است .

بوجه اعلامیاتی که از جانب حکمران قرطماغ بیابالی رسیده است کسانیکه از مسلمانان دزد بر توقیف حکومت قهره طماغ بوده اند بوجه دستور العمل حکمران مشارالیه همه آنها را از حبس رهائی داده شده است .

جناب سفیر اوسترا با از چند روز بانطرف ناخوشی مزاج داشته اند لهذا کارهای سفارت را (بارون قونجک) منشیار سفارت مشارالیها بوقت کشمت میداده است .

شب دوشنبه آئیده در سفارتخانه اوسترا با بمضرات وکلای فقام بعضی از شیران عظام را یک مهمانی بزرگ داده خواهد شد .

از قرار خبرهای تلکرافی آخری معلوم میشود

در دکتهای جایفروشی واقع در (شهراده باشی) از جانب چند نفر از مردمان بی کار که همشهریهای مجر جریده هستند تسوی بد شده اداره جریده و غیره میرسد جریده خود بنی شاخ و برکی با نامطالب ساخته فرار داده بعنوان کاغذ از تبریز و با ایران میوید و در ایلی صورت می توان گفت که ایران مجر جریده (شهراده باشی) و تبریز آن دکان شاه و شهاب معرود است .

خلاصه اشقیای اکراد آنچه از زمانهای دور در باره بندهکان خدا ظلم و تعدی نموده اند بکثیر کردار ناشایست خود رسیده اند و نیز خواهند رسید . اما تقاضای بعضی کاغذها را که اینروزها اخبار نامهای این بای تخت بنام اینکه از ایران و کردستان رسیده است در صحایف خود نقل نموده اند بوی بعضی نوشته همد اختر و هم در سایر اخبار نامها اعلان خواهم نمود تا اینکه همه دوست و بیگانه بدانند که این کاغذها در یکا نوشته شده است و نویسنده کان آنها کیانند درجه علم و آگاهی صاحبان کاغذ درجه باه است و مراتب تمیز و تشخیص صاحبان آن اخبار نامها درجه حد و چه مایه .

عجیبات که اخبار نامهای تری همی کد نام بتایمن آن کاغذها بنمورد اند و همی با اصطلاح ایضا (مانند مغربی مال جسته) بنجیل تمام ایزدست یکدیگر برده ثبت صحایف خود نموده اند حال آنکه عدم ربط مطالب و دروغ و جعلی بودن آنها بی هیچ تأملی معلوم میشود . بدرجه که هرگاه اطفال دبستان نتوانند خوانند دانست که این کاغذها ساخته و جعلی است . اگر چه زجت کشیده ساخته اند ولی راه امتالش را ندانسته اند .

گفت با یا خوب ورد آورده
لیک سوراخ دعا کم کرده
امضا
۰۰۵۴

دولت‌ها را اعصاب کردها بهره نیست
بعضی اخبار نامهای اروپ چنانکه در نسخه پیش و همی نسخه نوشته شد در قرقه عصیان اکراد میخوانند انتهاز فرصتی برای ترویج بولیتیک دولت مشوعه خودشان بکشند . بی

یاد نمود و مختصری از پیدای او را در باره ملت ارادنه سمت وان و ارض روم نوشت که اینها همه از بیبیهات بود اختر هجوت نوشت که اعوان شیخ فلان قریه ارادنه را سوخته و نشان نماد که اهالی فلان قریه را کشتند حال آنکه از چند سال باختر است که این مطالب تعدی و مقام باکراد در میان دولتها مطرح مذاکره و دستور است و تعدیات را که در آن تصنیفات اکراد میکنند اخبار نامهای ارادنه و روزنامههای سمت بیک اوغلی مفصل و مشروح میوید بنسند و مطالبات خودشان را نیز بر آن میافزاید احتمال می رود در شرح جویست آن مطالبه نوشته بشود می توان گفت که همه اینها بر اصل است . مگر شیخ عبیده همان نیست که بر سر سال دولت علیه عثمانی نیز نامی شده یا موصل پیش آمد از جانب خود احکام و قوانین منشوست معلوم است که دولت علیه در خصوص بازداشتن آن از نشاوت چند جزجا کشید مگر فراموش شده است آنچه اخبار نامها آنوقت در باره او می نوشتند و این خود در مطلی نیست که انکار بشود . در باره علو منزلت شیخ صاحب جریده میبایست دراد مایه و وقتی سخن او را طرف تصدیق میدانستیم که شیخ مصدر اینکه حرکت ناشایست نمیشد . خلاصه این حرکات ناشایست شیخ که در این زمان نازک اقدام نموده سبب قتل بسیاری از سلاطین بیگانه و تخریب دهات و مساکن آنها گردید خیلی شیه با اقدامات شیخ نجفی است بحتم که این شریر خود آن ناپاک باقانی التین او است .

زیرا سلطان باک اعتقاد موجب اینهمه منک دما سلیق و تخریب ماوی و زمین نمیکرد و می توان گفت که تقاضای فطرت او همین است .

باری از حرکات عبیده و اعوان او در کتیزم زیرا از درجه شرارت و شغوات آنان همه کمال آگاهان اطلاع دارند ولی آنچه موجب تأسف و تعیب است وضع رفتار و مسلک نویسنده جریده است چیرهایی در ایلیاب میوید که همی مرد قابل نمینوید کاغذها درست میکنند و مظهرا از خود میراشد که همی خود قیض بکند بکر است و بلدت تأمل معلوم میشود کاغذهای مذکور را که میگوید از مالک ایران و یا از تبریز رسیده است در یکا نوشته اند و از یکا رسیده است . و معلوم میگرد که کاغذهای مذکور

میوید دولت روس از نوایدن قنده کردها متأسف شد . دیگری میگوید معلومین انگلیس انکشت در این کار میگردند . حتی بعضی هم ماورین سرحدیه دولت علیه عثمانی را بی مدخلیت در این عصیان نمیدانند . بیار این ماه معتمد خود ما را اساسا و فرو با چال میویدیم .

تخت این بی مسلمات که وضع حاضرین زمان را قیاس زمانهای گذشته نمیتوان کرد . قوت و قدرت دولتهای اروپ و موقعی را که ایشان گرفته اند و اندک فرقی که در میان هست معلوم . و منافع مشترک و مصالحه آنان نیز محدود و روایت آنان در چند نقطه مجله هر مشهود است .

مع ذلک هیچ وقتی کلیه مقاصد خودشان را بشر نمیرسد مگر در هنگام کار و اقتضای آن که

بموقع بوده باشد . راست است دولتهای اروپ خاصه روس و انگلیس در مداخله بکارهای مشرق زمین میخوانند مسابقت با همدیگر بکنند لکن میدانند امروز وقت تعرض بسال ایران نیست . و قوعات این چند سال اشکالی در جلو دول اروپ اما حسته است که منتهای موانع این تغییرات آخری که در وضع بعضی قطعات روم ایلی و آناملولی داده شد استرار پیدا کند حال آنکه حصول این موانع ظاهر امتنع است تا با استقرار جریده روس بکمال یخنکی تخم تسلسل و حکرانی خود را در مغربستان شهر معظم قسطنطنیه بایسد و باعث بساعت این تخم میوید و بزرگ میوید . دولتهای دیگر در مقابل این حال که بطبیعت خود شده هیچ تدبیر کافی نمی بینند اگر چه گاهی افسانها خفیه می کنند گاهی مشر میزند گاهی تا سلاطین را میگویند باید دولت اوستریا تصاحب نماید . گاهی دولت یونان را میگویند باید قوتی پیدا کند که در مقابل قوت بلغارستان و صربستان و قوه غلغ و غیرهم یونان هم قوتی برای طرف مقابل باشد . حال آنکه حقیقت حال آشکار است و این تدابیر در کفرت جلوه مقاصد روس و انگلیس بسیاری قوت است . در حالی که در وقت اتفاق کنند در تحصیل مقصود مشترک و با هم بسازند و اسباب تحصیل مقصود هم آماده باشد تدابیر دیگران که خیلی ضعیف است البته فایده نتواند قضیه علی هذا بنمیان گفت امروز خیالات دولتم

انگلیس و روس مصروف بحال ایران و حدود ایران است . و کارهای بسیار مهم در پیش دارند . اگر چه نمیتوان گفت آینده ایران از مداخلات بنگاهن مضمون خواهد بود .

نقطه امروز وضع مشرقستان اروپ که صفحات رومانی تا شهر معظم قسطنطنیه است جولانگاه ملاحظاتی بولیتی . دولتهای بزرگ میباشند و تا استقراری در این وضع حاصل نشود و اهمیت آن آزیانده این کار حاصل نکند اروپا آرای نخواهد بود . و این مطلب از مسلمات امور و از قضایای است که قیاسی است همراه است .

ماقرهٔ قرارداد سرحد ایران و عصبان آنها . اولاً این کار هیچ کدام از دولتی خشنودی نخواهند داشت و از خوابیدن قته همه محفوظ خواهند بود . (مگر بعضی محررین اخبار نامهای اسلامبول) و ثانیاً هیچ منفعتی از امتداد این عصبان بقاصدیکی از همسایگان و دیگران حاصل نخواهد شد . اگر

بهاه جوری دولت روس گفته شود حرفی است بی معنی . چه هر وقت دولت روس بخواهد بحدود ایران و ارمنستان مداخله نماید با بهای آماده و آب کرده در آنجا حاضرات هیچ نباشد حکایت (بره و کرک) را میباید بهانه در دست توانیای قطعی ندارد . ماباید فکر خود ما را بکنیم و باین اغتشاشات کول نخوریم دولت انگلیس هم از این اغتشاش حدود چشم داشت نمری تواند داشت . و خصوصاً دولت علیه عثمانی هم که هیچ وجه

اعتقاد بتمیوان کرد راضی بشود اگر ادب دولت متبوعهٔ خود در جولانگاه نظر اروپ شورش مریا کند و مشغله پیش بارد و باعث نفاق و شقاق در نقطهٔ سرحد که محل التصاق حدود دولین است بشود . حال آنکه اگر فی التل کردها کاری

از پیش برید نیاز دولتر روس پای پیش گذاشته کردها و تقویت کنندگان آنرا جواب توأم داد . پس در هر حال باور نداریم بی از قضا اعتقاد نماید که دولتهای همسایه یاد بکران در این عصبان از زوی حقیقت دانی انگشت افساد داشته باشد . هم ذلک بطور قطعی نمیتوان گفت بعضی مأمورین عثمانی که آگاه از مال کار نیستند در سرحد با آکرد همزوی شده اند بملاحظهٔ منافع شخصی همراهی با خیالات آنان نمایند و دولترها هم نخواهند اغفال کنند که وجود مثل شیخ عبیده و امثال او بنام ریاست آکرد از برای آینده در سرحد بسیار لازم است و دور نیست که با بهایی هم نیاکدر چه

بنحیض ابلهانه را آکوش کند اگر چه مذر قهقمه نشود زیرا که شیخ عبیده را از زوی اغفالت معنی انگلیس در میان تمامی آکرد میدانند و چنانچه پندارند که واقعا در حین حاجت دوست و سیصد هزار مرد جنگی دوزیر امر و ارادهٔ این شیخ تپانودند!

افسوس و هزار افسوس که از خانمان خود خبر نداریم شیخ چه . مطاعت چه . سیصد هزار مرد جنگی بجا اینها ماند خیالات چرسبان و بکیان بنظر نیاید! اگر درست دیده شود این عصبان که اتقاقی افتاد ماخذ آن نبود مگر هرزی و کرسنگی و شرارت فطری

که بعد از تعلیمی و کرسنگی در سال گذشته چندشیر اتفاق کرده شیخ کراهی راهم برای خودشان رئیس و آمر قرار دادند و مقصودی از ناخوش و ناخوشی آکاری با شمر دند . هر گاه دلیل و ملامتای قته نخواهند تمامی کردستار در سرحد دولین بقوت قزو جلیلیات و کاغذ باز بهای چنان آورده لباس عصبان بر تن آکرد بپنجاه پوشانند و آنرا مرید میدان کرده چنان بندگان خدا و رعایای مطیع بکنند در سرحد دول

اسلام بپندازند بگری است دیگر . لکن از پیش بیورد آخر خود مفسد و رسیاه میشود . عجب است که بعد از تمام شدن کار عبیده مال با جازایت از او میبکند . و حکم مفسدین فی الارض در حدی اوستی خواهند جاری بشود کاغذهای ملاحظان و ملائق را از این جریده بان جریه نقل میکنند . الاستیک بافتندی که یکی از محررین روزنامهٔ (وقت) است در ضمن کاغذ که بنام بکی از معتبرین ایرانیان بدوست خود در طهران ساخته است میگوید (اختر) میخواهد تفرقه در میان

گروه اسلام بپندازد . سر رشته بدست او بر پایان میدهد افسوس و هزار افسوس که الاستیک افتدی معنی تفرقه و تالیف را هنوز نفهمیده مداخله باین کارها میکنند (نیو) با عتقاد خودش تقوی آنکوه

محرر میکنند . آری تقوای خود را میداند . دولت ایران را بعدالت امر میکنند . بپنجاه بهینید چه قدر شورش شده است که الاستیک افتدی هم فهمیده است . از آثار عدالت است که بجمده مثل شما آنها حقوق راهمانی در حال عثمانی را اچال کرده بخاک ایران تجاوز میکنند . ای بپنجاه بود رخص خود وجود خودت باصلاح اینجا از عدالت آری ظاهر بکن آنگاه لفظ عدالت را بشماره زبان بیار . حرکات و اطوار خودت را با عدالت برسان آوقت دخل و تصرف بمعولات بکن توا کر شرم داشته باشی از خود خود تجاوز نمیکنی .

رحم امرا اعراف قدره ولم یجد طوره

شاه خارجه . (منیت در زاپون) . اخبار نامهٔ (زاپون) میونسند . با عتقاد متقدمین حکومتی که مبنی اداره صلاحت شهرت میشد تدابیری که در باب انقیاد و اطاعت اهالی بکار میبرد برای بقا و برقراری نشود خود کافی دانسته از انتشار معارف خود داری نموده آگاهی اهالی و تمدن آنانرا بر خلاف متعاقب دولتی بداشته بخواستند رعیت بدارندهٔ مدنت داخل شده از عوام تمدن و آزادی با خبر باشند . از این قرار معلوم میشود که حکومت آسایش بلاد و امنیت اهالی و تأسیس بنای جهت بشر را منوط بدرجعت قاهرهٔ خود میدانست .

ولی هو خواهان آزادی اینکه ادره را استبداد پادشاه صواب میدانستند که بوقی وقت کارها و انجام دادن امورات موافق افکار عمومی بعمل آورده شود . وضع ادارهٔ دولت زاپون در خارج این دو وضع اداره بود که در بلاد کشند .

بجهت اینکه اهالی پیش از این در معارف عقب مانده بودند افکار عمومی را چندان اهمیت دادند . اکنون بنسبست اقدامات حکومت در تعمیم و انتشار معارف هم حکومت هم اهالی بدرجهٔ زرق کرده که موجب حیرت و عجب بهایان کردیم . در صورتیکه وضع ادارهٔ ز مابهای قیام زاپون را بنظر بیآوریم خواهیم دید که زاپون در عالم بولیتیک مانند ملل خود رسالی است و این قشر بدرجهٔ واضع است که عدم تصدیق آن بحال است . اهالی زاپون در اطاعت و فرمانبرداری پادشاه خودشان نایندم و در اجناسی حکمران خود راضی دم هستند .

مع ذلک از درجهٔ خستوق ملی و آزادی که در اروپا هست بطور لایق اطلاع حاصل نتوانند . ولی رغبت و خواهش اهالی بکی مصروف بر این است که بهیئت حکومت بمخارج بلند ترقی و تمدن صعود نمایند .

حال آنکه حکومتان بدرجهٔ تعمیم معارف را نیز کافی نمیدید . در باب اینکه اهالی پیش از پیش از اندک مدلت ترقی بهره مند میشوند هر روز بمسائل دیگر در کثرت معارف اقدامات تازه بکار میبرد و هیچ اندیشه نمیکنند از اینکه هرگاه اهالی بیلا درجهٔ ترقی و تمدن برسند و بردهٔ جهیالت بکنی از پیش نظر آنان برداشته شود احتمال که بر خلاف مأمول مانع قوت و پیشرفت نشود

رۆژنامەى (دەيلى تەلەگراف): روسيا بە داخبووہ بۆ سەرکوتى ياخيبيوونى

کوردان

هەر وھە لە لاپەرە ٣٧١ى ژمارە ٥٠ى ئەختەردا، نووسراوہ:

" رۆژنامەى (دەيلى تەلەگراف)، بە گوێرەى نامەيەكى پترسبۆرگ، دەلييت: لە لايەن دەولەتى ئيرانەوہ، ھەنگاوى خيراو کارىگەر لەبارەى کۆتاييمپينان بە ياخيبيوونەكەى كوردان نراوہ، كە لە پترسبۆرگ بۆتە مايەى سەرسوپمانى روسەكان. دەولەتى روس، كە چاوەرپى ئەوہ بوو بەو بۆنەيەوہ، دەستوہرېداتە ناوچە سنوورپيەكانى ئيران، لەجەلەوكردى ئەم ياخيبيووبە باداخ بووہ.

دەولەتى ئيران، كە لەم بارەيەوہ داواى ھاوكارپى لە دەولەتى روس كردبوو، بە شپۆھيەكى زۆر سەرنجراكيس وەلامى نەريى وەرگرتبوو. ئەم بابەتى ياخيبيوونە و شۆرپى كوردان، تەنيا بە شپۆكە لە سيناريۆى روسى، كە لەسەر سنوورەكانى ئيران نامادەى كردبوو. بە ھەر حال، چونكە ياخيبيوونى كوردان لە ئيران روو لە كۆتاييەوہوہ بايەخى ئەم شۆرپش و گرفتانە لە نيوادا نامپينت، ھەربۆيە روسەكان خەريكى سازكردنى بەزمى ديكەن. بەو پاساوہى كە دەولەتى ئيران، ھەناردەكردنى برنج و بەروبوومى ديكەى بۆ دەر وھە قەدەغە كردوہ، دەسەلاتدارانى روس، ئەم بابەتەيان كردۆتە بيانو، گازەندوہو گلەيبيان داووتە دەولەتى ئيران.

لەو ھەش تپپەرپت، كاربەدەستانى گومرگى ئيرانيان، بە بردنى مال و كەلوپەلى تەبەعەى روس تۆمەتباركردوہو دەوتريت ھەركاتيگ كەسانى تەبەعەو شوپنكەوتەى روس بۆ پاراستنى مال و سامانەكانيان، بەرگرپى بكەن، ئەوا كاربەدەستانى گومرگى ئيرانپى سوكاپەتبيان پيدەكەن و بەدەرەفتارى دەنوئين .

بەكورتى، دەولەتى روس، لە سنوورەكانى ئيراندا، خەريكى كيشەنانەوہن، بۆنەوہى لەو رېگەيەوہ بتوانن دەستپوہردان بكەن. ئەم رۆژانە، قسە لەوہ دەكرپت، كە دەولەتى روس، بە بۆنەى بەدەرەفتارى كاربەدەستانى گومرگى ئيران لەھەمبەر تەبەعەى روس، نامەيەك رەوانەى دەرپارى ئيرانپى دەكەن.

هەندىك له كارمەندانى روس، كه بۆ لىكۆلئىنەووه و پشكئىن، رهوانهى هەرئىمهكانى روسيا كرابوون، لههەندىك شوئىن، دەرکهوتوووه كه پارهى گشتى براوه. بۆ نموونه، له يهكئىك له هەرئىمهكان نزيك به سه دوپه نجا ههزار منات، له پسوئلهى پارهى دهولته تى دزاوه.

له تۆمارهكانى گومرگى توتئىشدا، ديسانهوه دهستكارى و ساختهكارى دەرکهوتوووه. كاربه دهستانى گومرگ، خهئكى گوندهكانيان بهههلهدا بردوووه زياتر له و برهى كه پيوسته بدرئت، باجى گومرگان لئى ستاندوون.

بههه مان شيوه، كاربه دهستانى پوئسى گومرگ، له ماوهى يهك سائدا، نزيك به پازده بهسته، شمهك و كهلوپهلى گرانبههاو پارهى خهئكايان بردوووه كه شوئنىكهوه بۆ شوئنىكى ديكهيان رهوانه كردوووه."

حکومت باشند . بنابراین اقدامات دولت زاپون در انتشار معارف معلوم میشود و تکیه اهالی در کسب معارف و علم و آگاهی بدرجه مطلوب رسیدند و بداره خودشان منتقد گردیدند و از معنی حقیقی آزادی اطلاع کامل حاصل نمودند آتوقت دولت زاپون میخواهد آرزوی اهالی که در باب توسعه دایره آزادی نمایند بکمال خوشنودی موافقت خواهد نمود .

هرگاه درجه خواهش و آرزوی ملت که میخواهند رفته اداره خودشانرا بدست لیاقت خود بگیرند نسبت ترقی آنان قیاس بشود معلوم خواهد شد که اهالی زاپون از اهالی اروپا پیش ترقی نموده اند .

شلا مطبعه (چاپو قووان) رساله (باقل) را که بعنوان تاریخ مذهب است ترجمه و طبع و نشر نمود . حکومت زاپون هر تاریخ اختلاف فرانسها دستورالعمل داد که ببلغت زاپون ترجمه و طبع و نشر نمایند . حال آنکه حکومت میژانست طبع و نشر هرگونه رسائل را که موجب تشویش اذهان اهالی تواند بود اقدامات جزوی از طبع و نشر شدن غدغن نماید .

ولی بالعکس حکومت زاپون طبع و نشر اینکه فیت رسائل مذکور نمود سهل است ملاحظه اینکه فیت رسائل مذکور نمودی ارزان و مناسب باشد که عموم اهالی استطاعت خرید و مطالعه آرا داشته باشند طبع و نشر اورا خود در عهده گرفت .

اقدامات فردی در حکومت ترا که در باب ترقی و توسعه قوه مدرک اهالی بگامی برد بکمال تعجب تحسین و از تشکر و سپاسداری حکومت در ایجاب پوچی خود داری نمیجوینم نمود . حتی حکومت همه ولایه و مامورین بطور رسمی اطلاع داده است که هر وقت ترقی و تمدن اهالی بدرجه مطلوب برسد وضع اداره حکومت مشروطه را اعلان خواهد نمود . این است که بدرجه ترقی مذهب در ولایتها که همگی عدلیه و مجالس حقوق تألیس شده حکومت بوعود خود وفا میکنند . و چنین اعتقاد میشود که غدغن نمودن قهره عقد انجمن مشورت اهالی با مطبوعات یکی رخلفا خواهد آزادی است . ولی در صورتیکه حقیقت مسئله بنظر دقت ملاحظه شود معلوم

خواهد گردید که مقصود اصلی حکومت از تأسیس این غدغن این بود جلو تعرض کسایکه بر ضد این حرکات عادلانه دولت که در باب آزادی رعیت پیشنهاد خود نموده است گرفته شود .

بنابراین باینکه بنی تیات حکومت از تأسیس نظام این غدغن ظاهر است از نتایج بدان سخن گفتنی بیجا است . زیرا دولت زاپون در راه ترقی معارف و مذهب بطور جدی اقدامات بکار برده و اهالی را از نعمت ترقی و تمدن فوق العاده بهره مند نموده است .

اسیواریم که دولت در پیشرفت این وضع حاضر بر قرار بوده چنانکه خود از نخست این وضع را اساس نهاده است در زیدی از نتایج خوب آنمود مندی شود . چون اهالی در باب معارف و تمدن مناسبت اهتمامات و اقدامات دولت از چند سال باینطرف خیلی ترقی نموده است لهذا هرگاه حکومت پس از این مسلك خود را تغییر بدهد نیز نتیجه ناگواری از آن دیده نخواهد شد .

(وقت)

اخبار نامه (دیلی تلگراف) بموجب کاغذ بتزبورتک میگوید .

از جانب دولت ایران تمایر سریع ومؤثری را که در باب رفع عصیان اکراد بکار برده شد در تزیبورتک موجب تعجب روسها گردید .

دولت روس که از چندین باینطرف منتظر چنین وسیله بود که در حدود ایران بنای مداخله بگذارد از گرفته شدن جلوان عصیان متأسف گردید .

دولت ایران دولت روس را که تکلیف معاونت در ایجاب نموده بود بطور بیستار نظر بقاها جواب رد داد . این قهره عصیان و شورش اکراد تنها پیش برده از باز جای روس است که برای حدود ایران آماده داشته است . در هر حال چون عصیان اکراد در ایران نزدیک بختام است و اهمیت این شورش و اشکالات آن از میان برداشته میشود لهذا مامورین روس بجهتجوی اشکالات دیگر می پردازند . از برای اینکه دولت ایران اخراج برخی و سایر محصولات را از مالک خود بخارج غدغن نموده است مامورین روس

این مطلب را سر رشته نموده اردولت ایران شکایت میکنند .

گفته است آن مامورین کرک ایران را بخصب اموال تبعروس متهر داشته میگویند هرگاه نبعه روس در نگاهداری اموال و حقوق خود ایستادی نماید در مقابل آن مامورین کرک هم حقرت و بد رفتاری میکنند .

خلاصه دولت روس در حدود ایران با لغت اشکالات کوشش میکند که بدوسیله راه مداخله پیدا بکند . اینروزها بتواتر میگویند دولت روس بمناسبت بد رفتاری مامورین کرک ایران باتباع روس کاغذی بدر بار طهران خواهد فرستاد .

بعضی از مامورین روس که برای تحقیق و تفتیش بایالات روس فرستاده شده بودند در بعضی جاها پاره اختلاسات عمده پیدا کرده اند . از جمله در یکی از ایالات از صندوق حکومت معادل یکصد و پنجاه هزار منات از کاغذهای دیوانی بسرقت رفته است .

در دهات کرک توتون نیز تقلب ظاهر شده است . مامورین کرک اهل دهات در معاملات کرک مشبه نموده رسم کرک را از آن پیشتر از قرار داد معین میکرفته اند . وهمچنین مامورین روس نیز در ظرف بکسال بقدر با نصد بسته امانت و اشیاء کرانها و نقود اهالی را که از چایی بجایی میفرستادند بقلب از میان برده اند .

از چندین باینطرف در تزیبورتک کمیسیون برای ترتیب دادن نظامنامه مطبوعات منعقد شده است . در اجتماع دروژی کمیسیون مذکور (مسیو فراوسکی) مدیر اخبار نامه (کالوس) از جانب سایر اخبار نامهها بطور و کالت کمیسیون مذکور فرستاده شده است . موی الهی حسب الوکاله در کمیسیون بیان رای نموده اظهار داشته است که این موضع مستبدانه باید متروک شده پس از این مقصرین مطبوعات در حضور محکم بطور علنی محاکمه بشود و نیز خواش نموده است که لایحه نظامنامه مطبوعات را پیش از آنکه بکومت تقدیم نمایند بکتابخانه اخبار نامه داده شود که آن نیز مطالعات خود نشانرا درباره نظامنامه مذکور بیان نمایند .

په يامنيکي په يامنيږي رۆژنامه ي (استانبول) له تاران هوه

ديسانه هوه، نه خته ر له لاپه ر ۳۷۲ ژماره ۵۰ ي خۇيدا، نووسيوپه تي:
" رۆژنامه ي (استانبول) به گوږه ي په يام ي پيامنيږي خۇي له تاران هوه،
له به ر واري ۲۴ ي تشريني يه كه مي فهره نكي (به رامبه ر ۲۰ ي زليقيعه ده) نووسيوپه تي:
له نامه ي پيشوودا، بۇ ئيوه مان نووسيوو كه رۆځي سوپاسالاري نه عزم له
پايته ختي ئيران، چ ديارو ئاشكرا ده پت، به لام بۇ خوشم گومانم نه ده بر د كه
ئاسه واري نه م زانياربيانه ي من وا بو زووي ده بينرپت و نه وانه ي باسكراون
دينه دي. له به ر نه وه ي ياخيبيووني كورداني ده ولته تي ئيران، گرفت و كيشه ي
گه وره ي هيناپه پيش، هه ربويه زالبون به سه ر نه م كيشانه دا، پيوپستي به
كه سيكي شايسته و هوشيار بوو. نه و جوړه كه سانه ش له ئيراندا كه م په يدا ده بن.
نه وه بوو كه نه علا حه زره تي شاي ئيران، جه نابي ميرزا حوسپن خاني، كه به
شايسته ي نه م پوسته ي ده زاني، نارده ويلايه تي نازه ربايجان و كردييه به رپسي
خاموشكردني نازاوه و شوږش و ته مي كردني كوردان.

له به رنه وه، وپراي شوږشي كوردان، هه روه ها قاتوقري و گراني و ده ركه وتني
پشيوپي له ته بريز به رچاوبوو. چونكه به شيكي زوري نازوقه و دانه وئله ي نه و
ناوچانه، له لايه ن هه نديك له ده سه لاتداراني گه وره ي شاره كه وه، به هؤي
چاوچنؤكي و بئ ئينسافيبيانه وه، بۇخويان قورخيان كرديوو. وپراي بووني دانه وئله و
نازوقه، به لام نه وان بۇ به ژه وه ندي شه خسي، كرديوويانه هؤكارپك بۇ ده ركه وتني
گراني و قاتوقري و مه ينه تي و په رنشان ي به نده كاني خودا. نه وه ي پاش سي رۆژ له
گه يشتي سوپاسالار بۇ ته بريز، به هؤي گرته به ري ريوشوپني كاريگه رو پيوپست
له لايه ن نه وانه وه، نان، كه مه نيكي به قرانيك بوو، نرخه كه ي بۇ نيو قران،
دابه زي.

پاش ئەو، جەنابی ناوبرا، ئەوئەندەى توانى لە تەبىزەو، لەشكرى كۆكردەووه بە مەبەستى تەمىكردنى كوردان، ناردنیه ناوچەى شۆرشى كوردان و لەناوچەىەكى دەشتای، لەناكاو لەشكر هێرشى برده سەر ناوچەىرگەى كومه‌لێك لە كوردان و شكاندنى (ناردنى سوپاسالار لە مانگى زىلحیجە بووه و فەرماندەى ئێران لەو جەنگەدا جەنابى ئیعتیمادولسەلتەنە بووه). كوردان هەزارو پینجسەد نەفەریان لێ كوژراو باقى دیکەیان بەناچارى هەلاتن.

ئەم جوړه ههنگاو و سەرکه‌وتنانەى جەنابى پایەبەرز، هێندە لەلای خەلکى تەبىزە مایەى خوڤشحاڵى بوو، کە بە نووسین باس ناکرێ. جەنابى ناوبرا، پاش ئەم سەرکه‌وتنە، باروڤۆخەکەى لەرینگەى تەلەگرافەووە خستەبەردەم ئەعلا حەزرتى شای ئێران و بووه مایەى دلخۆشى پاشایى و دیسانەووە پۆستى بالای سوپاسالارییان پێدايه‌ووه و لەرینگەى یەكێك لە یاوه‌رانى هومايۆنى، شمشیرێكى بەگەوه‌ر رازاوه‌یان بۆ جەنابى ناوبرا ناردو بووه مایەى شانازى و رێزلییان.

بە‌وه‌ش، جەنابى سوپاسالارى ئەعزەم، بەهۆى ئازایەتى و لێوہ‌شاوێپى و چاکخزمەتى خوێوہ‌و، دووبارە بووه‌و بە جینگەى بابەخ و گرنگیپێدانى شاهانە.

هەركاتیك بته‌وێت لەبارەى شۆرشى كوردانەووە بزانیت، ئەوہ‌یە كە ئەگەرچى پاش ئەم شكستە، شیرازەى كۆمەلێ كوردان لێكترازا و پەرتە‌وازه‌بوون و جلەوى دەستبەسەرگرتنى ئەوان گیرا، بەلام ناگرى یاخیببوونى ئەوان بە تەواویى خامۆش نەبوو. لەسەرەتای شۆرشەكەدا، كۆمەلێ بەدكاران، بۆ سێ دەستە دابەشبوون، یەكەمیان لەلای تەبىزەو، دووهم لەنیوان مەراغەو سابلاغدا، دەستەى سێهەمیش كە لەژێر فەرماندەى خودى شیخ عوبەیدوللادا بوون، كەوتنەگەمارۆدانى (ورمێ).

كوردان، لەگەر شونێك زولمى لەرادەبەدەریان ئەنجامدا، لەهیچ خراپەو بەدكارىیەك دەستیان نەپاراست. لەوانە لە شارەدێ (میانداو) كە زۆر كارى درندانەو پێدا‌دییان كرد.

به هر حال، کومه ئی یاخییان روو له زنده بوون و زور له دانیشتووی گوپراه ئی کوردستان، له نزیکبوونه وهی یاخییان هه لاتوون و هه ندیگیش به وان هه په یوه ستیوون. به گوپراهی هه وائی پشتیپه ستراو، نه و به دکاره کوردانه ی تاکو ئیستا چوونه ته نیو بازنه ی جهنگ و خراپه کارییه وه، زیاتر له فیست هه زار که سن، که ههروه ها چه کی باش و ته وایان هه یه، به لام ژماره ی راستینه ی یاخییبوو ان زیاتر له چل هه زار که سن.

ئه علا چه زه ته ی شای ئیران، له ریگه ی ته له گرافیکه وه، داوای له ده و له ته ی پایه به رزی عوسمانی کردوه، که هیزی سه ر بازی خو یان، له سه ر سنوره کان دابنن و ریگه نه دهن هه لاتووان بچنه نیه خاکی عوسمانیه وه. به لام تاکو ئیستا وه لامی ئه م داوایه روون نییه.

ده و تریت، له لایه ن ده و له ته ی روسه وه، داوا له ئیران کراوه له بابه ته ته میگردنی کورداندا هاوکار بیته، به لام ئاشکرایه که ده و له ته ی روس له م داوایه دا. مه به سته ی شاره وه ی هه یه. به لام له راستیدا، ئه م داوایه، قازانجیکی بو ده و له ته ی ئیران نابیت.

جه نابی فه خری به گ ئه فه ندی، بالیۆزی گه وری ده و له ته ی پایه به رزی عوسمانی، له م روژانه دا، له گه ل جه نابی وه زیری دهره وه ی ئیران، جاروبار دیده نی ده که ن. چونکه بالیۆزی ناوبراو له ئیران، بوته مایه ی سه رنجی باشی خه لک به گشتی و ئه گه ری هه یه هه و له کانی ئه وان له م رووه وه، له لای دهرباری ئیرانی، کاریگه ر بیته.

له بهر ئه مه، ئومید هه یه که مه سه له ی ناوبراو، له نیوان هه ردوو ده و له ته ی پایه به رزدا، به جوړیک چاره سه رو کو تایی بیته، که مایه ی خوشحالی هه ردوولا بیته.

تاکنون داخل عرصه جنگ و شقاوت شده اند
زیاده بر بیست هزار نفر است که اسلحه خوب و کمکی
نیز دارند ولی مقدار حقیقی نصابین زیاده بر چهل
هزار نفر است .

اعلا حضرت پادشاه ایران بموجب تلکراف
از دولت علیّه عثمانی خواهش نموده اند که حدود
خودشمار باقاع مساکر مضبوط داشته فرایان را
تکذارت داخل در خاک عثمانی بشود ولی تاکنون
جواب این قهر معلوم نیست .

تواتر میگویند از جانب دولت روس در باب
تادیب آکراد بدولت ایران تکلیف معاونت کرده شده
است ولی معلوم است که دولت روس را از این تکلیف
مقصود پنهانی در نظر هست که این تکلیف
در حقیقت بکار دولت ایران بر میخورد .

جناب فخری یک افندی سفیر کبیر دولت
علیه عثمانی اینروزها باجناب وزیر خارجه ایران
در پی ملاقات میکنند چون سفیر مشارالیه در ایران
حسن توجه عومی را در باره خود حاصل نموده
است احتمال هست که اقدامات ایشان در نسیب
درزد دیوار ایران مؤثر بشود .

بپایان امیدواری هست که مسئله مذکور
در میان دولتیین علیتین نوعی از میان برداشته
شود که موجب خوشنودی طرفین گردد .

اخبارنامه (دیلی تلکراف) مقاله در باب
حرکات عسکری دولت روس که بر ضد ترکمان
اقدام نموده است نوشته از جناب نا کووار آن یاد
آوری نموده بود اینک ترجمه مقاله مذکور عینا
در ذیل می نگاریم .

دولت روس از جهل و بیخ سال با بنر فل
است که در سمت ترکستان ممالک خونین نشین
آنجارا بتدریج استیلا نموده سال بسال حدود
خود را وسعت داده تا اینکه ممالک بخارا و سمرقند
و خوقند را نیز ضبط کرده اکنون تمام تربیت
و تادیب ترکمان بادولت ایران افسانگی نموده برای
ضبط آنجاها بمرکات عسکری اقدام
نموده است .

درهنکلیکه (لورد بیکنسفیلد) سمت
رئاست وزرا را انگلستان داشت سبب این حرکات

از تیریز لشکر جم آوری نموده بزم تادیب
آکراد موقع شورش عزیمت نموده در یک بیابانی (۱)
علی الغله بقلیکه جمعیت بزرگی از آکراد پورش
برده آنانرا شکست داده است آکراد بقدر
هزار و پانصد نفر تلفات داده بقیة السیف فراری
شده اند .

اینگونه اقدامات و غلبات جناب معظم الیه
در نزد اهالی تیریز بدرجه موجب مسرت
و خوشنودی گردیده است که بفری بر نمیگذرد .
و جناب مشارالیه پس از این غلبه مراتب را
بواسطه تلکراف باعلا حضرت پادشاه ایران
هر شه داشت نموده موجب مخلو نیت پادشاهی
شده مستند جلیل سپهسالاری را دوباره با نشان محول
و بواسطه پنی از اجودان (پاور) های حضور
همایون بک قبضه شمشیر مرصع نیز بجناب مشارالیه
حسان و ارسال فرموده بر افتخار و مباحثات مشارالیه
افزود اند .

اینک جناب سپهسالار اعظم بجهت غیرت
و کار آگاهی و حسن خدمات خود دوباره
مظهر حسن توجه شاهانه شده اند .

هرگاه از وضع شورش آکراد خواسته
باشید آکره پس از این شکست شیراز جمعیت آنان
سکینه و متفرق گردیده جلو استیلا آنان گرفته
است .

در آغاز شورش جبب اشقیابسه دسته متهم
شده اول بهت تیریز و قسمت دوم در میان مراغه
و ساوجبلاغ پهن شده . دسته سوم در زرریاست
خود شیخ عبیداه بمحصار (ارومیه) اقدام
نموده اند .

آکراد در هر جا مقام فوق العاده بکار برده
از خیانت و شقاوت هیچ فرو نگذاشته اند از جهل
در قضیه (میانه واپ) خیلی پیداد و وحشیگری
نموده اند .

در هر حال جمعیت حاصیان روی بر ازدیاد
است خیلی از اهالی مطیع کردستان از زدندگی شدن
حاصیان فرار نموده برخی نیز با نان ملحق شده اند .
بموجب خبرهای موثق آنچه از اشتیاق آکراد

(۱) ماموریت جناب سپهسالار اعظم
در ماه ذی حجه اتفاق افتاده است که مأموران ایران
که در این جنگ ذکر شده جناب افتخاد السلطنه
بوده است .

اخبارنامه ای روس مینویسند . از جانب
اعلا حضرت امپراتور روس بکونت (جنرال
لوریس ملکوف) وزیر داخلیه دولت مشارالیه
دستور العمل رسیده است که سر میا به (لیوادی)
عزیمت نماید .

اعلا حضرت امپراتور روس بحساب الخواش
و اتانس (جنرال لوریس ملکوف) وزیر داخلیه
گرفته شدن بدمک را از ممالک روس برداشته
است . از بده تمک هر سال هفده ملیون منات
حاصل میشد .

اخبارنامه استانبول بموجب کاغذ وقایع
بکار خود از طهران که تاریخ ۲۴ ماه متربین
اول فرنی (مطابق ۲۰ دی معده) نوشته است
میگوید .

در کاغذ گذشته بشما نوشته بودیم
که دوری جناب سپهسالار اعظم از پای تخت
ایران محسوس خواهد شد ولی خود بقوت قلب
کان نمیبردیم که آثار این سیات من بزودی
مشاهده و این معروضات مقرون بصحت گردد .

لهذا بمسببت عصیان آکراد دولت ایران را اشکالات
بزرگ نیش اند که برداشته شدن این اشکالات منوط
بودن بک شخص یا کفایت کار آگاه بودی و آنگونه
اشخاص نیز در ایران کم یافت میشود . این است
که اعلا حضرت پادشاه ایران جناب میرزا
حسین خازرا که دارای این مراتب میدانست
بتلکراف مأمور بولایت آذر بایحان و تسکین
فته و شورش و تادیب تربیت آکراد نمود .

زیرا علاوه بر شورش آکراد بمسببت قسط و غلا
ظهور اختلال در تیریز نیز ملحوظ بود چون
قسمت کالی آذوقه و محصولات آنصنعت را
بعضی از آکراد و عایبان شهرآزاده تا هر دی
و بی انصافی منحصر بنمودن نموده بلو وجود
کرت و وفرت آذوقه برای منفعت شخصی سبب
ظهور قسط و غلا موجب هلاکت و پریشانی
بندگان خدا میگردد باری بعد از سه روز که جناب
سپهسالار وارد تیریز شدند از تادیب مؤثر ایشان
نان که یکمین یکمتران مزه داشت به نیم قران
تزل نمود .

پس از آن جناب مشارالیه بقدریکه میتوانست

نالۆزىيەكانى سەرسنورى ئىراني - عوسمانىي

لەلەپەرە ۳ى ژمارە ۱ ى ئەختەرى سالى حەوتەم، كە لە رۆژى پىنجشەممەى رىكەوتى ۹ى دىسامبەرى ۱۸۸۰دا، چاپ و بلاو بۆتەو، نووسراو:

" رۆژىك پىشتر لەلەين وەزارەتى پاىبەزى دەولەتى ئىرانەو، سەبارەت بە پشيوپى سنورى بەغداو كوشتن و تالانى هەندىك لە سەردانىكەرو كەلوپەلى بازگانانە ئىرانىيەكان، تەلەگرافنامەيەك گەيشتۆتە باليۆزخانەى گەورەى دەولەتى پاىبەرزى ئىران، كە لىرەدا، ناوەرۆكى تەلەگرافى ناوبراو وەك خۆى دەنووسىن:

دەقى تەلەگرافنامەكە

جەنابى موعىن ئەلمولك، باليۆزى گەورەى نىشتەجىي ئەستەمبول

دوو پارچە تەلەگراف لە كرماشان و خانەقینەو گەيشتوون، يەككىيان ئەوئەيە كە دەستەيەك سەردانىكەرى خۆراسانىن كە حكومەتيان ئاگاداركردووه سەبارەت بەوئەي كە لەنزيك سەرىپىل، كۆمەلپىك داويانە بەسەرياندا، برپىك پارەيان لى بردوون و سى كەسشىيان لى كوشتوون. حكومەت پەنجا تەنى بۆ ناردوون. ئەوئەي تىرشيان، لەنيوان (قەلەى سەبزی) و پۆستىكى پۆلىسى سنورى عوسمانىي، دەستەيەك سوار، داويانە بەسەر كاروانەكەدا، هەشت ئىسترو چواربار راخەرو كەلوپەلى سەردانىكەرانىان تالان كردووه. رۆژىكى دىكە، دىسانەو، دەستەيەكى دىكە داويانە بەسەر سەردانىكەرانداو نزيك نە بىست و پىنج نەفەريان لى كوشتوون و برىنداركردوون.

قبولكردنى ئەم جۆرە رووداو نەخوازوانە لەلەين دەولەتى پاىبەرزى عوسمانىيەو زۆر دوورە، ئەگەر پشيوپى سنورى سابلاغ و ورمە و مەراغە، بەپاساوى چاوەنەترسى شىخ عوبەيدوللاو بىت، دەسەلاتدارانى ئەو دەولەتە، چ پاساويكىيان بۆ ئەم پشيوپىيەى ئېرە هەيەو كى لەمە بەرپرسىيارە؟

ئەو جەنابانە، بەتوندىي پېداگىرىي دەكەن لەسەر داواي گېرپانەوھى پارە تالانكراو و بژاردنى خويى كوزراوھكان و دەبىت لەگەل كاربەدەستانى ئەو دەولەتەدا گىفتوگۆ بىكرىت و فەرمانى كارىگەر و چەسپا و بۆ والى بەغدا دەرىجىت، كەلە تەمىيىكردنى ئەنجامدەرانى ئەم كارەو گېرپانەوھى مائە تالانكراوھكان و چەسپاندنى ئاسايش لە نائىندەدا، رىئوشوئى پىيوست بىگرنەبەر، بەشىوھىەك كە سەردانىكەران بتوانن بە ئازادىي بىن و بچن.

ئەعلا حەزرىتى پاشاى ھەرەپىرۆزى ھەمايۆنى، لەم رووھو زۆر بەداخە، بەتايىبەت بىرپارى فەرمووھ كە تەلەگراف بۆ ئەو جەنابە بىكرىت و چاوەرپى بىرپارى دادپەوھرانەى بەرپىرسانى ئەو دەولەتەيە. ئەگەر لەمبەرھوھ سەبارەت بە رەعيبىەتى ئەوان، ئەم جۆرە كارانە بىكرىت، بآليۆزى ئەوان چى دەكات و لەگەل ئىمە گىفتوگۆ بەدەستەپىنانى ماف بەكوى دەگات، ئىوھش بەھەمان شىوھ، بەو چەشنە داواكارى خۆتان بگەيەنن و لەئەنجامى كار ھاوال بەدن.

لە ۲۷ى زىلحىجە ۹۷

واژۆ وەزىرى دەرھوھ"

پۆستە جى ئىران ناتو انىت له ئەرزرۆمەوہ تیپەرت

لهههمان لاپەرہى ئەم ژمارەيەدا، هاتووہ:

" جەريدەى حەوادىث، لەيەكك له چاپەكانى پيشووى خۇيدا، نووسيوپەتى: ئەرزرۆمى ياخيبيوونى كوردانەوہ، پۆستە جى و تەتەرەكانى ئىران، ناتوانن له ئەرزرۆمەوہ بۆ ئەو بەر تىپەرن. لەبەرئەوہ، تەتەرەكانى نەمسا، هەولدهدەن نووسين و پەيامەكان، لەرنگەى پۆستى نەمساوہ بىەن و بىينن.

نازانين، جەريدەى حەوادىث، ئەم رووداوانە لەكوپوہ وەردەگريت، ئەسلى قسە هەر ئەو يەكە پيشتر وتومانە كە ئاگايەكمان لەنيە مألەكەى خۆمان نيە. هەر لەو رۆژوہى كە لە ئەرزرۆم هەراى جەنگى روس قەوما، پويام و نووسراوہكانى ئىران و تەواوى ئەوانى ديكە، بە پۆستى دەولەتى نەمسادا بۆ ئىران دەچيٹ. ئەوہش نە لەرنگەى تەتەرەوہ، بەلكو بەگوپرەى ئەو بەلئىندەرايەتییەى كە ئىدارەى پۆستى ئىران لەگەل ئىدارەى پۆستى نەمسادا كردبووى، كە ئەوہى ئەوانيش لەرنگەى ديكەوہ دەگويزریتەوہ نەك له ئەرزرۆمەوہ. بەكورتى ئاستى ئاگادارىيى نيوخۆيى جەريدەى حەوادىث بەم چەشنەيە، تاكو ئەوہى بگات بە هەوالە دەرەكيبەكان.

که برخلاف منافع دولت علیه عثمانی مقاله نوشته بوده است .

تصحیح

در نسخه پنجمین گزیده در صفحه ۳۷۰ در واخر ستون میانی لفظ (شور) سهواً (شورش) ترتیب یافته است .

روز قبل از جانب وزارت جلیله دولت علیه ایران در بابی نظمی حدود بغداد و قتل و غارت بعضی از زوار و مال التجار ایرانیان در خاک عثمانی تلکرافنامه سفارت کبرای دولت علیه ایران رسیده است صورت تلکرافنامه مذکور را عیناً در ذیل مینویسم .

صورت تلکرافنامه

جناب معین الملک سفیر کبیر معین الاموال

دوقعه تلکراف از کرمانشاه و خاقان رسید . یکی آنکه یکدسته زوار خراسانی بحکومت عارض شدند که نزدیک سر پل جعتی بپسا آسار ریخته جنگالی مالشازا برده قریب سی نفر از آنها را بقتل رسانیدند حکومت بجهاد تومانی پسا داده روانه نمود . یکی دیگر مابین قلعه (سیری) و قراولخانه حدود عثمانی یکدسته سوار بسر قافله ریخته هشت رأس قاطر و چهار بارقالی و مال زوار را بغارت برده اند . روز دیگر با یکدسته پرسرزوار ریخته قریب بیستونویز نفر جروح و مقتول نموده اموالشازا تراج نموده اند . باظهار کمال موافقت دولت علیه عثمانی این که نه حوادث غیر متوقعه خیل بعید است . اگر

بی نظمیهای حدود ساوجبلاغ و ارومیه و مراغه را متعذر بحدسارت شیخ عبید باید شد اولیای آن دولت در باب این نظمیها چه عنبر خواهند داشت و مسوولیت آن با کیست . آنجناب قولیومصراً در مقام مطالبه اموال منور به و دینه مقبولین برآمده با اولیای آن دولت مذاکره و احکام مؤکده و مؤثره بوالی بغداد صادر نمایند که مرتکبین را بقیه کامل نموده و اموال منور به را مسترد و برای امنیت آینده نظمی بگذارد که زوار بتواند با آزادی ذهاب و ایاب نمایند . اعلا حضرت اقدس همایون پادشاهی در این مقوله خیلی متأثر شده اند و مخصوصاً مقرر

فرمودند که با آنجناب تلکراف مؤکده کرده منظر قرار ببقامه و منصفانه اولیای آن دولت بیباشند . اگر از اینطرف نسبت رعیت آنها برین عمل صادر میشد سفیر آنها چه میکرد و یا ماذماتر و مشاھرہ بکجا میرسید شما هم همان طور در مقام مطالبه برآید و از انجام عمل خیر بدهید .

فی ۲۷ ذی حجه سنه ۹۷

امضا

وزیر خارجه

رقعه ایست که از جانب مستشاری سفارت دولت علیه ایران رسیده است .

مدیر محترم اداره اخترا رجعت مخصوص صدع میشود .

در نسخه اختر مورخه بیست و هشتم ماه ذی حجه الحرام و بشماره ۵۰ در ضمن ورقه نوشته بودید که در هنگام مسئله زابله جنگ آخری جعی انبوه از جوانان و داوطلبان ایران بجنک و جدال رفتند و جناب جلالتسآب معین الملک سفیر کبیر از اینضالت اهالی ایران اعراض فرمودند . چونکه سفارت سنیه کبرا ابد از داوطلب رفتن اهالی ایران بجنک خبری نداشت . و این ققره بریس و مرؤسین سفارت نامعلوم بود لهذا بنسبوا محض را خواهش دارم در نسخه آینده تصحیح فرمایند .

امضا

(مستشار سفارت کبری)

چوادی

(جزیده حوادث) در یکی از نامضمیهای پیشتر خود نوشته است که . از روز عصبان کردها چارهای ایران نمیشوند از ارضروم یا نظرف بگذرند . بنارین تاآر (چار) های اوسترا یا کار میکنند نوشتجات و مراسلات بواسطه پوست اوسترا یا ارسال و مرسول میکردد ؟ نمیدانیم (جزیده حوادث) این حوادث را از یکا گرفت . باری محض همان است که عرض کردم خبر از خانه خودمان نمایم . از آنروزی که در خاک ارضروم هنگامه جنگ روس اتساق اغساد

نوشتجات ایرانیان و سایرین با پوست اوسترا یا باران میروند آنهم نه بواسطه تاآر (پلپل) بل باقتضای مساوله نامه که اداره پوست ایران با اداره پوست اوسترا با کرده است که آنهم از راه دیگر نقل میشود نه از راه ارضروم . خلاصه درجه اطلاع داخلی جزیده از این قبیل است .

تاجه رسد بااطلاعات خارجه او .

از قراریکه اخبار نامهها نوشندند هفت گزیده در جزیره (مدلو) بعضی از اهالی (قالتونیا) بچند نفرهای کبر تبعه دولت ایشالی هجوم آورده زد و خوردی در میان آنان شده چند نفر از تبعه ایالی زخدار کرده است . بنارین قونسل دولت ایالی از سعادت مآب کمال پناافندی متصرف جزیره در اینباب ترضیه خواسته است متصرف موعیالیه از دادن ترضیه امتناع نموده است . پس قونسل دولت مشارالیها مراتباً بجناب کونت کورقی سفیر ایالی مقم در سعادت خیر داده از متصرف مشارالیه اظهار شکایت نموده است . سفیر مشارالیه نیز فرمودا بدربار ایالی خیر داده از جانب حکومت ایالی کشتی جنگی زهدار (رؤم) نام بلنکرکه شیر فرستاده شده است . علاوه برآن سفیر مشارالیه بموجب دستور اهل حکومت متبوعه خود اجرائی این تکالیف چهارگانه را که ذیلا نوشته میشود از بابعلی خواسته است و معلنی نیز در این ضمن معین شده است هرگاه تا اقتضاً مدت مهلت تکالیف مذکوره اجرا نشود کشتی مذکور از پندر (شیره) حرکت نموده بلنکرکه (مدلو) رسیده بخود نمایی خواهد پرداخت . این است مطالب چهارگانه سفیر مشارالیه .

نخست . کسانیکه در رهه زدونخورد مدخلیت دارند از جانب حکومت سنیه بموجب قانون و نظام کبیر داده آید .

دوم . خسارتی که در اینباب بماهی کبرهای ایالی وارد آمده است تقصین بشود .

سوم . برای اینکه به بیرق ایالی بی احتزای کرده شده است رسماً ترضیه داده شود .

چهارم . متصرف مدلو عزل بشود .

كۆنهههلهچنه لاکهوتهكانى تهرجومانى حهقيقهت

ههروهه له لهلاپهه ٤ ى ژماره ١ ى سالى ههوتهمى رۆژنامهى ئهختهردا هاتوو:

" ههنديک له کۆنهههلهچنه لاکهوتهه و که نارگرتوووهکانى تازهگهيشتوو، قهلهمى رۆژنامه نووسى گۆشهه و که نارىان گرتوته دهست و له چاپى ٢٨ ى زيلحيجه ى رۆژنامه ى تهرجومانى حهقيقهت، ده ئين: "ديپلوماتهکانى گۆشهه و که نار، که بىرى سياسى خويان دوور له پيداچوونهوهه و چاکسازى دهبينن، داواى سزادانى ئهه و سهروک کوردانه دهکهن که ته بهعه ى عوسمانيين و چوونهته ئهه و بههرو به دکارىيان کردوووه پاشان به گوپرايه ئى له فه رمانه کان گه راونه ته وه. "

به شيوه يه که که بىستراوهه ده بينين، گه رانه وه ى ئه وان له ئير هيج فه رمان به رداريه کدا نه بووه، خو ئه گه ر ئه وان له ملکه چ و گوپرايه ئى فه رمان بوونايه، ئه وه: يه که م، ريگه ى ئه وه يان پى نه ده درا بچنه ئيران و خويى چهندين هه زار موسولمان و ئه رمه نى برپژن که به هيج جوړيک ده ولته تى عوسمانى به وه رازى نه بووه و نييه. تازه (له پاش باران که په نک چ سوود)، پاش ئه وه موو خوينه به ناحه ق رزاوه که رسوايى و نه قامى موسولمانان له م رووه وه جيهانى گرتوته وه. ئه وان له به رامبه ر ته ميکارى سوپاى ئيراندا هه لاتوون و هاتوونه ته خاکی عوسمانيه وه. هه له چنه لاکهوته کانى گۆشهه و که نار، که وتوونه ته جوانکارى و چاککردنى جولانه وه يه کى وا گه وره که له چاککردن نه هاتوو. ئه وان مله ور به گوپرايه ئى و دز به په نابه رو به دکار به چاکه کارو جه لاد به قوربانى له قه له م ده ده ن.

له ئير په رده ى ره شى زوه دو ته قوادا

ده نوئن مه ى له په يمانه ى گه دادا. "

توتنفروشيكي سەلماسى ئېراني ورژنامە توركيىەكانى ئەستەمبول

ديسان لە لەلاپەرە ۴ ى ژمارە ۱ ى سالى حەوتەمى ورژنامەى ئەختەر، لەژېر ناوينشانى (نامەيەك لە دياربەكرەو)نامەى توتنفروشيكي ئېرانيى بلاوكراروتەو و دەئيت:

" ئەم بەندەبە خەلكى سەلماسە و دەمىكە لەئەستەمبول كارى توتنفروشى دەكەم و بەكەسابەتى حەلالى خۆم دەيگوزەرېنم و سوپاسى يەزدان دەكەم، جگە لە پيشكەوتنى كارو رەواجى بازارى خۆم بىر لە شتى ديكە ناكەمەو. چونكە ئەم مەبەستەم لەم ماوەيدا بە دۆستى ئەم دوو دەولەتە ئىسلاميە هاتۆتەدى، ديسانەو ئارەزوومەندم كە ناشتى و يەكيتى ئەم دوو دەولەتە و ميللەت، رۆژ لە دواى رۆژ لە پەرەسەندندا بېت و بەردەوام بى.

هەركاتىك لە ورژنامە توركيىەكاندا، كەتواناى خوئندنەوەيانم هەيە، قسەوباس لە يەكيتى ئىسلام دېتە ئارا، من دلخۆش دەبم. هەربۆيە دووبارەو سىبارە دەيانخوئىنمەو. لەم رۆژانەدا، دەبينم كە ئازاوەو ئاشوبىكى كوردى، ئەم پيشيىنە پىرۆزەى بە تەواوەتى شىواندووو چاپەمەنى عوسمانى رىگايەكى نامۆى گرتۆتەبەر. ورژنامەكان، لەلاپەكەو ئەم كارە بە دەستپوەردان و هاندانى دەولەتانى روس و ئىنگليز دەزانن و جاروبار مەسەلەى بايەزىد لە جەنگى عوسمانى-روسييدا دېننە ئاراو بە بەدكارى و ياخيىبوونى كوردان، سزاكەى لە دەولەتى ئېران دەكەنەو. ئەوان بەردەوام ئەم قسانە دووبارە دەكەنەو كە روسەكان لە بايەزىد گەمارۆدرايوون، ئېرانىيەكان ئەوانيان لەو شارە دەرکردوو. لېرەشەو، رەوايە كە شىخ عوبەيدوللاى تەبەعەو دانىشتووى دەولەتى عوسمانى، وەك سزادەرىك بەم كارە هەستاو! نيا لەم روووشەو، تۆمەت ئاراستەى دەولەتى ئىنگليز دەكرېت؟

ئۆف له دەست عەقڵێك كه لنگه و قوچه دیلی سەراب و خورافەى پوچه بەرایى باس و ئاكامى قسەى جەریدەى چل سألە (مەبەستى حەوادىئە/س)، تەنیا شایەنى خەندەى مندالانە و بەس. هەر وەها ئىدیعاكانى جەریدەكه لەروویەكى ساختەى بۆ خۆى دەگەرێتەوه. دەولەتى ئىنگلیز لەم كارەدا دەستپێوەردانى نییه و ئێرانىیهكانیش هیچ هاوكارییهكى گەمارۆدراوهكانى روسیان نەكردوو. بەلكو هاوشاران و براكانى من، كه دەتوانم بەناو یەك بەیەكیان بناسینم، بەپێى پێویستى رهوشەكه، كه لۆپەل و نازوقەیان گەباندۆتە سوپای عوسمانى. ئىستاش ئەو كرییهى كه دەبوو بەگوێرەى گریبەست و ئەو پسونلانەى مۆرى لەشكرى عوسمانى پێوهیه بدرێت، لەبەردەستە و نەدراوه. ئەوانە تووشى هەژاری بوون و لەبەرامبەر داواكارىیهكانیاندا، بەرپۆبەرایەتى سەربازى به دارایی و دارایی به سەربازى دەسپێرێت و دەپینن و دەبیهن. بازرگانەكانى تراپزۆن و ئەرزپۆم، ئامادەبوون كه تۆپەكان به شان رابكێشن و هاوشارانى من خۆبەخش چونە جەنگ و خزمەتیان كرد و پۆست و نیشانیان وەرگرت و گەپرانەوه. والییهكانى عوسمانى، ژنانى مارهكراوى ئەوانیان به پاساوى برپارى دادى شورای دەولەت لى سەندن و دایان به كەسانى دیکه. قەربوونەكراوهكان لەنیودا ماون و هەموویان ناو نیشانیان لە دوكانى توتنفرۆشییهكهى مندا، ناشكراو روونه.

جەریدە، بەتەمەنى چل سألەى خۆیهوه، قسە فرێدەدات. بلى وەرە گوێ لەم توتنچیه بگره، قەلەمى ئیمەش زمان و بەیانى هەیه. مێژوو بخویننەوه كه دەولەتى عوسمانى لەدژی ئێران چى كردوووه دەولەتى ئێرانیش لە هەولدان بۆ ئیسلام چەندە دلفراوانى هەیه نەیکردییت. من ئامادەم كه ئىدیعاى خۆم به بەلگەى بەهێز له نامەكان و پەیماننامەكان بنووسم كه دەولەتى عوسمانى لەگەڵ لایەن و دەولەتەكان بەستوونى. ئەگەر بتهوێت بیلیم و یەكە یەك پێشانى بدهم، بەلام هیشتا وتن و بیرخستنەوه، بەپێچهوانەى بەرزەوه ندىیهكانى خۆم دەزانم.

راستی، وه لّامی مه سه له یه کی دیکه ماوه که به جه ریده که ی بدهم، که ده لّیت: ده ولّه تی ئیران له جه نگی روسدا، هاوکاری ده ولّه تی عوسمانی، که ده ولّه تی کی ئیسلامیه، نه کردوه! به ئّ، نهو حه قه هه یه که له په لامار ئکدا که ده کرّته سه ر شوئینیک له ولّاتی ئیسلام، هه موو موسو لمانان له و شوئینه دا، یه کبگرن. به لّام پیوسته نهو به بینریت که جه ننگ رویدا یان جه نگیان سازدا؟ له مه دا به پی ئیسلامیه ت ماف هه یه، له گه لّ مسو لمانان به گوئره ی سونه تی سه یدولمور سه لین که راویژ بکریت یان نه؟ نه م جه نکه بو موسو لمانان خیری تیدایه؟ نه گه ر شه پری ده رکه ویت نهوا مه رچی ئیسلامیه که برای موسو لمان له وه ناگدار بکریته وه که نه که ویتته چاله وه، نه وه ک له گه لّ نه ودا بکه ویتته چاله که وه.

مه سه له یه کی دیکه نه وه یه، که قه لّه میکی عوسمانی که به گوئره ی سه رده می زمانی هاوچه خ، پی ده وتریت : چاپه مه نی، ده ولّه تی ئیران به بی دایی ناوده بات، گوایه بوته هوکاری نه م جولانه وه یه. راسته، ناتوانین بلّین که دادپه روه ری له ئیراندا ته واوی ولّاتی گرتو ته وه، به لّام نه م هه موو راپه رین و شوپش و جولانه وانه ی که ناوبه ناو له خاکی موسو لمانی عوسمانییدا روویانداوه، به تاییه تی جولانه وه هه ژینه ره کانی (یه مه ن) و (قوزان) و (دیاریه کر) و به تاییه تیش راپه رینی پیراری هه مان شیخ عوبه یدولّلا، که به تفه نگی مارتینی تاوه کو موسلی گرت، نهو تفه نگانه ی که له جه نگی روسی- عوسمانی گرتیوونی و به و پارانه ی که له گونده کانی نه رمه ن کوئیکردبوونه وه، به هوئی نه بوونی دادو عه داله ته وه بووه له م مه مله که ته دا؟! هه روه ها په سه ندکردنی نهو هه موو خه رجییه ی ده ولّه تان بو پاراستنی مافی ره عیبه ته کانیان له دادگاکی سه ربازی ده ولّه تی، وه ک نه بوونی دادپه روه ری له ره وشی ره عیبه توکانتیان بروانن؟ به کورتی، هه رجار ئک نه م جو ره شتانه وه لّام بدریته وه، ده بیته هوئی یبزارپی هه ستی موسو لمانانی به ئیبنساف و هو شیار. له به ر نه وه به نووسی نی نه م کورته یه وازده هیئین و چاپکردن و بلاوکردنه وه ی به به رپه وه به ری ریزداری نه خته ر ده سپّرم."

دەولەتی روس بۆ پاراستنی سنوورەکانی لەشکر دەنیریت

هەر لە لاپەرە ۵ی ژمارە ۱دا، نووسراوه:

" رۆژنامەى (وهقت) لە چاپى پېرېي خۆيدا، بەشېك لە تەلەگرافەکانى كۆنى دابەزاندوو، كە هەندېك لە رۆژنامەکانى روسى و ئەوروپى نووسىويانە و باسى رووداوهكانى سەرەتای شۆرېش و ئاژاوهكەى كوردانە. بۆ نموونە، بەگۆرەى رۆژنامەى (مسكو) و بەپېي تەلەگرافىكى بى بەروارى تەبرېز، دەلېت: لە جەنگىكدا كە لەنزىك مەراغە روويداوه، سەربازەكانى ئېران پەريشان بوون، شېخ عوبەيدوئلا بەرەو تەبرېز پېشپەرەوى دەكات. لە پارېزگارېيکردن لە (ورمى) ئومېدېك نەماوئەتەوه. لەبارەى گەواهى و سەلماندن و لاىەنگرىي ئەم قەسەيەدا، لەزمانى رۆژنامەى (كلوس) هوه دەلېت: بەگۆرەى تەلەگرافنامەيەك، كە لە تەبرېزەوه گەيشتووئەتە رۆژنامەى كلوس، شارى تەبرېز لە دۆخېكى مەترسېيداردايە. دەولەتى روس فەرمانى بە كۆنسوئلى خۆى لە تەبرېز کردوو كە لەو شارە دەرېچېت. وئپراي ئەوه، دەولەتى روس بۆ پارېزگارېي لە سنوورەكانى لەشکر بۆ سەر سنوورەكانى خۆى دەنېرېت.

(نەختەر)

سەبارەت بە هەمان رستەى كۆتايى كە دەولەتى روس بۆ پاراستنى سنوورەكانى لەشکر دەنېرېت، دەرەكەوېت كە ئەم تەلەگرافنامەيە زۆر كۆنە كە (وهقت) لەپرووى بۆ دۆخۆشى خۆى ئەوه دەنووسېت. چونكە دەولەتى روس لە سەرەتای شۆرېشدا، هەرەك بنەمايەك بۆ پاراستنى سنوورەكانى سوپاي ناردۆتە سنوور. بەو دوايېش، نە سوپاي ناردوووه نە شتېكى ئاوا لەگۆرېنداىە. لەگەل ئەوهى (وهقت) خۆى بە باشى دەزانېت، كە زنجېرەى كۆمەلې كوردان پساوهو سەوئكى شەپەنگېزان و شېخى بەدكردار، هەلاتۆتە خاكى هەكارېيهوه و هەرەوها سەبارەت بە سزادانى كردارى ناشايستەى ئەم پېرە نەفام و شېخە گومرپايە، لەنېوان

ھەردوو دەولەتی عوسمانی و ئێراندا، گفتوگو لەئارادایە. با بزانیین ئاکامی ئەو ھە دەبێت،

لەگەڵ ھەموو ئەمانە، رۆژنامە ی و ھەقت، دیسان بە نووسینی ئەم قسە کۆنانە و باسی ئازایەتی و جوامیری کوردان، دەتوانیت چ شتیکی دەستکەوێت. بە راستی، مەبەستی ھەندیک لە رۆژنامە نووسانی ئەم پایتەختە، سەبارەت بە زیدەرپۆیی و گەورەکردنی ئەم بابەتە تێناگەین. لە دۆخیکدا، کە بابی عالی بوخۆی، ھەلاتن و گەیشتی شیخ عوبەیدوللای بو خاکی عوسمانی، بە شیوہ بەکی فەرمی، گەیاندۆتە کۆنسولخانە ی گەورە ی دەولەتی پایە بەزی ئێران و ھەموو کەس دەزانیت و زانیویەتی و لەو گەیشتووہ کە رۆژنامەکانی ئەم پایتەختە دەنووسن کە، شیخ عوبەیدوللای خۆی گەیاندۆتە ئیسماعیل قەلاو کوردان لە دەوری ئەو کۆبوونەتەوہ و لەسەرەتای بەھاری ئاین دەدا، دووبارە دەست بە ئازاوە گێڕی و شەرەنگێڕی دەکەنەوہ.

ئەوان بو بەدیپنانی بە شیک لە مەبەستی خۆیان، ئەم جۆرە ھەوالە پوچ و بێ بنەمایانە لێرەو لەوئ پەیدا دەکەن. بەلام زانیاری راستینە ی ناخەنەسەر کە خۆیان دەزانن، ئەویش ھەلاتنی شیخ عوبەیدوللایە بو نیو خاکی دەولەتی پایە بەرز. لەبەر ئەمە، دەتوانیت نووسینی ئەم جۆرە ھەوالە کۆنانە، کە ھەندیکیان بەتەواوەتی بێ بنەمان، تەنیا بو ئەوہیە کە تەواوی کوردان بێیواو دڵشکاو نەبن و ھانبدرین بە لکو دووبارە لە دەوری عوبەیدوللای کۆببنەوہ، بە لکو دیسانەوہ لەو سەرسنوورە دەست بە ئازاوەو خراپە کاری بکەن.

ئەگەر مەبەستی رۆژنامە کە غەرەزنامیز یان دۆژمانانە نییە، پێویستە راستی بارودۆخە کە بەو شیوہیە رابگوین کە زانیارییان لەبارە بەو ھەبە، نەک ئەوہ ی بو مەبەستی خۆیان تەلەگرافنامە ی چل رۆژ یان زیاتر لە مەوپیئش بێن کە لە تەبزیوہ گەیشتۆتە رۆژنامەکانی (مسکوا) س (کلوس) و بەروارەکانیان بسپرنەوہ، بوئەوہی لەبەر چاودا کۆن دەرئەکەون و تەواوی شتە کەنی دیکە وەک لەسەرەوہ

باسکرا، بەو پەڕی شانازییەو بەنووسن. ئیسماعیل قەلا لەکوێ و شیخ لەکوێ! جەنگی مەراغە چ کاتیکی بوو هەرەشە لەسەر تەبەریز کە ی بوو! ئەگەر مەسەلە کە دڵخۆشی و دلدانەو، هەمان ئەو دڕندایەتیە بەدکارانیش وەبیر خۆتان بێنەو کە لەکاتی دەرڤەتەپێناندا، کردیان. ئەگەر ئەو کاتە دڵخۆش نەبوون، ئەو کاتە بەشیک لەو رووداو دڕندە نامێزە تۆقینەرانیە بەنووسن کە هەم خۆتانی پێ دڵخۆش بکەن و هەم ئاستی ئازایەتی یاخیبووان و بەدکارانیش بۆ خەلکی جێمان ئاشکرا بکەن. هەر وەها، ئەو لەو پەڕەگرافەیی کە دەنووسیت: دەوڵەتی روس فەرمانیاداو بە کۆنسولی خۆی لە تەبەریز، کە لەشاری ناوبراو بچیتە دەرەو، ئەو دەش بەتەواوی بێنەمایە. لەراستییدا، ئەم جۆرە بلاوکراوە و روژنامانەیی پایتەخت، جیگەیی داخ و پەژارەن.

یەک لەوانە، روژنامەیی (تەرجومانی حەقیقەت)ە، کە لەوانی وەرگرتوووە لەچاپی روژی دووشەممەیی خۆی ژمارە ۷۳۱ دا، رایگواستوووە. خاوەنی نامە کە دەیهوێت بۆ سوودی خۆی، تەواوی ئەو ستەم و پەلامارانە پەردەپۆش بکات، کە کوردانی عوسمانیی، واتە شوێنکەوتەکانی عوبەیدی ئیستا، لەدژی ئەرمەنییەکانی رەعییەتی عوسمانیی کردوویانە. (راستە لەناوچەیی ئەرمەنییەکان کە لەسنوورەکانەو نزیکە، جاروبار هەندیک جۆلانەووی ناشایستە دەرەو، ئەویش جۆلەیی عەشیرەتەکانی ئێرانە کە قەومییەت و رەگەز لەبەرچاو ناگرن و بەهەرکەس بگەن پەلاماری دەدەن کە ئەمە بەبەلگەگەلێکی جۆراوجۆر سەلمیندراوە..هتد) ئەی ئافەزین نامەنووسی بێ غەرەز، کە هەر لەنووسی ئەم نامە دڕێزەو، دوو مەبەستی بێ غەرەزانەیی دەرەو، یەکیکیان ستایشی والی و دوو مەبەستی پەردەپۆشی ستەمکارییە کە کوردان و هەموو ئەو زۆلم و ستەمەشی خستۆتە ئەستۆی عەشایری ئێران، کە ئەو دەش گوایه بەگوێرەیی بەلگەگەلێکی روون. لەراستییدا، بەلگە لەو روونتر ناییت کە بەدکارانی کورد، لەژێر سەرۆکایەتی عوبەیدوللا، سنوورەکانی ئێرانیان بەزاندوووە حەفتا بۆ هەشتا

پارچە دېھاتى ئىرانىيان سوتاندووه. بەكورتى، تەواوى بابەتەكانى نامەى ناوبراۋ دەبېت بەم پېودانگە بېپۆرېت. چونكە تاكو ئىستا، لەزمانى ستەملىكراوى ئەرمەنەو، لەهېچ كات و شوپىنىك ، ناوى عەشېرەتەكانى ئىران، نەبېستراو. ئەگەر ناوېك لەوان بەتايە، تاكو ئىستا ھەراۋ زەناى ئەم زېدەرپۇيانە، جېمانى پېركدبوو.

ئومىدەوارىن، لېرەبەدوا، ھاورپىيانمان لەبرى نووسىنى بابەتى لەم جۆرە نامانە و ھەواىى درۆۋ زېدەرپۇيانە، بابەتى سوودبەخش و ئامۆزگارىى باش بۆ حالى مىللەت و دەۋلەت بنووسن و ھەر چەشنە نامەيەكى نەشیاۋ، لە رۆژنامەكانىاندا بۆلۈنەكەنەو. لە (شازادەباشى) يەوۋ بۆ كوردستان و لە نېۋ عەشېرەتى (مەنگوپ) ھوۋ بە مەلا عەسمان و لەرېنگەى تەلەگراف ھەواىى داۋ، لە ۋېشەو، لە ھاۋەى ھەشت رۆژدا، لەرېنگەى پۆستى ھەوايىەو، نامە بۆ ئەستەمبول نەھىن و بەم نامە ساختانە، رۆژنامەى خۆشەويستى خۆيان، لەبەر چاۋى دۆست و بېگانە، بېنرخ نەكەن. ھەروەك جەرىدەى ھەوادىت، كە لە نامەيەكدا، لە بەروارى ۱۷ زىلحىجە و بەقسەى خۆيان لە ئىرانەو ۋەرىانگرتوۋ، لە پاش بېست و پېنچ رۆژ، مردنى نواب حېشمەتولدەۋلە، كە لە ۲۲ دى زىلحىجە بوۋ، نەنووسن. بەگوپرەى نامەى ۲۲ى تەبىرېز، ھەواىى تەلەگرافى ئازانس، كە لە ۱۰ى زىلحىجە، سەبارەت بە گرتنەۋەى ساپلاغ گەشتوۋ، بەدرۆ نەخەنەو. ھەر لە عىلى غەببەو ھاۋال نەدەن. خۆ ئەگەر ھەزىيان بە درۆفرۇشىيە، درۆيانىك سازكەن كە لائىكەم پېنچ رۆژ لەبەر چاۋان رەۋنەقىكى ھەبېت.

نامه یهک له ته بریزه وه

ههروهها له لاپه ره 6ی ئەم ژماره یه دا، له ژێر خانە ی هه وائه دهره کیه کاندای، نووسراوه:

" جه نابی موسته تاب پایه بهرز سوپاسالاری ئەعزەم، پاش جه ند رۆژیک که ته شریفی برده ته بریز، رۆژی پینجشمه ممه بیست و دووه می زیلقیعه ده، به مبه بهستی هاندانی کارمه ندان و فیخوازه کانی خویندنگای دارلفنونی ته بریز، ئەماده بووه و موقه ریبولخاقان میرزا عه باس خان سه رتیپ، له کاتی عه سردا، کارمه ندو فیخوزانی به ریکوپیککی له دیوانخانه ی موباره ک ناماده کردو جه نابی موسته تاب ی پایه بهرز بو هاندانیان ته شریفی برده میوانخانه. پاش ئەوه ی مامۆستا و فیخوازه کانی ناسی، ریزی لپنان و فه رمانی مه شق و راهینانی سه ربازی درا به فیخوزان و بو ماوه ی ساتیک سه رقائی مه شق و فیکردن بوون. ئەو له ریکوپیککی نه زم و فیکردنی فیخوزان و هه ل سوکه وتی مامۆستایان، خو شحالی ده ربیری... سه باره ت به شوپشی کوردان، له ورده کاریبه کانه وه ناشکرابووه، که له و باره یه وه ناگادارن که مه شخه ئی ناگری خراپه کاری ئەوان به ته واوی دامرکاوته وه و کۆمه له که یان تیکشکاوه و په رته وازه بوون. هه ندیک له سه روکه کانیان کوزراون و هه ندیکیش هه لاتوون و له بهر چاوان نه ماون.

سوپاس بو خودا، له خو شبه ختی ئەعلا حه زره ته وه یه، که ئەم ناژاوه فره مه زنه، له ماوه یه کی که مدامدا، له نیودا هه لگه یرا. جو له کانی له شکری سه رکه و تووخواز، له کاتی جه نگ و په لاماره کاندای، زور به نه زم و چه سپاو بوو. به شیوه یه ک شایه نی سه رسورمان و ئافه رینی خودو بیگانه بوو. ده لپن عوبه ییدو ئلای شیخی شه ره نگیزان له ناوچه ی (مه رگه وه ر) ی ورمی بووه و به هو ی شکستی به رده وامی شوینکه وته و پیاوه کانی، وره ی شکاوه و له گه ئل ژماره یه ک له پشتیوانانی به ئاراسته ی خاکی (هه کاری) هه لاتوون.

شتىكى بەلگە نەويستە، كە دەولەتى پاىە بەرزى عوسمانى، بە بۇنەى مافى
هاوسىيەتى و دۇستايەتى و يەكيتىيەو، رىگە بەو شەپەنگىزە نەدات كە روو لە
خاكى خۇى بكات. چونكە ئاستى شەپەنگىزى و بەدكارى يارانى ئەو، لە ھەركوئ
بىت، لە نووسىن و وتن نايەت. بە جورىك، كە دەست لە ھەركەسىك، لاو و پىرو
گەنج و بچووك، ناپارىزن.

مەگەر ھەر خوداى تۇلەسىن، بۇخۇى، تۇلەى ئەو ھەموو خەلە
ستەملىكراوو بىگوناهە، لە ستەمكارى بىپاك، بسىنپت.

ئەمپۇ، بابەتەكە گشتى نەبوو، ھەبۇيە لەو زىدەتر دەرفەتم نەبوو. خودا
بخوازىت، ھەفتەى داھاتوو، رووداوەكان ھەر چۇنىك بىت، دەياننووسم."

که برخلاف منافع دولت عثمانی مقاله نوشته بوده است .

تصحیح

در نسخه پنجمیندگنشته در صحنه ۳۷۰ در اواخر ستون میانی لفظ (شور) سهوا (شورش) ترتیب یافته است .

روز قبل از جانب وزارت جلیله دولت علیه ایران در بابی نظمی حدود بغداد و قتل و غارت بعضی از زوار و مال التجاره ایرانیان در خاک عثمانی تلکرافنامه سفارت کعبی دولت علیه ایران رسیده است صورت تلکرافنامه مذکور را عیناً در ذیل مینویسیم .

صورت تلکرافنامه

جناب الملک سفير کبر مقيم اسلامبول

دوقلمعه تلکراف از کرمالاشا و خاقان سيد و پکی آنکه یکمسته زوار خراسانی بحکومت عارض شده که نزدیک سر پل جعتی بیستهار بنجته باغلی مالشازا برده فریب سی نفر از آنها را بقتل رسانیده اند حکومت بجاه تومان پانجا داده روانه نمود . پکی دیگر مابین قلعه (سری) و قرواقانه حدود عثمانی یکدسته سوار بسر قلعه رنجته هشت رأس قاطر و چهار بارقالی و مال زواران بغارت برده اند . روز دیگر با یکدسته بر سر زواران رنجته فریب بیست و پنج نفر بروج و قتل نموده اموالشازا تراج نموده اند . باظهار کمال مواقت دولت علیه عثمانی این گونه حوادث غیر متوقعه خیل بعید است . اگر

فی نظمیهای حدود سوا جلاخ و اورومیه و مراغه را متعذر بجمارت شیخ عبیده باید شد اولیای آن دولت در باب این نظمیها چه عذر خواهند داشت و مسئولیت آن با کیست . آنجناب قویا و مصر در مقام مطالبه اموال منوبه و دبه متسولین بر آمدن با اولیای آن دولت مذاکره و احکام مؤکده و مؤثره بوالی بغداد صادر نمایند که مرتکبین را تنبیه کامل نموده و اموال منوبه را مسترد و برای امنیت آینده نظمی بگذارند که زوار بی توهانه با آزادی ذهاب و ایاب نمایند . اعلا حضرت اقدس همایون پادشاهی در این مقوه خبیلی متاثر شده اند و مخصوصا متر

فرموده که با آنجناب تلکراف مؤکده کرده منظر قرار محفانه و منصفانه اولیای آن دولت میباشد . اگر از اینطرف نسبت رعیت آنها این عمل صادر میشد سفير آنها چه میکرد و با یادناکره و مشاهره بکجا میرسد شما هم همان طور در مقام مطالبه برآید و از انجام عمل خبر بدهید .

فی ۲۷ ذی حجه سنه ۹۷

امضا

وزیر خارجه

رقعه ایست که از جانب مستشاری سفارت دولت علیه ایران رسیده است .

مدیر محترم اداره اختر را بجزت مخصوص صدمع مینوم .

در نسخه اختر مورخه بیست و هشتم ماه ذی حجه الحرام و بشماره ۵۰ در ضمن ورقه نوشته بودید که در حکام مسئله زایله جنگ آخری جعی انبوه از جوانان و داوطلبان ایران بچنگ و جدال رفتند و جناب جلالیتاب معین الملک سفير کبر از انجالت اهالی ایران اغاض فرمودند . چونکه سفارت سنیه کبرا ابد از داوطلب رفتن اهالی ایران بچنگ خیری نداشت . و این قره بریس و مرؤسین سفارت نامعلوم بود لهنداین سهو محض را خواهش دارم در نسخه آینده تصحیح فرمایند .

امضا

(مستشار سفارت کبری)

جواد

(جریده حوادث)

در یکی از نسخه های پیشری خود نوشته است که از روز عهیدان کردها چپاره های ایران نیتسوانند از ارضروم یا نظرف بگذرند . بنابراین تاال (چپاره های اوسترا یا کار می کنند نوشته های و مساللات بواسطه پوست اوسترا یا ارسال و مرصول میگرد ؟ نیدانیم (جریده حوادث) این حوادث را از کتاب گرفت . باری مضمّن همان است که عرض کردیم خبر از خانّه خودمان نداریم . از آرزوی که در خاک ارضروم هنگامه جنگ دوس اتساقی اتقاد

نوشته های ایرانیان و سایرین با پوست اوسترا یا بایران میروند آنهم نه بواسطه تاال (چپاره) بل باقتضای مقابله نامه که اداره پوست ایران با اداره پوست اوسترا کرده است که آنهم از راه دیگر نقل میشود نه از راه ارضروم . خلاصه درجه اطلاع داخلی جریده از این قبیل است . تاچه رسد باطلاعات خارجه او .

از قراریکه اخبار نامه نوشته هفت گنشته در جزیره (مدلو) بعضی از اهالی (فالونیا) بچند نفر ماهی کبر تبعه دولت ایشالی هجوم آورده زد و خوردی در میان آنان شده چند نفر از تبعه ایشالی زخدار کرده است . با بر این قونسل دولت ایشالی از سعادت ماب کمال پشامندی متصرف جزیره در ایجاب ترضیه خواسته است متصرف موی الیه از دادن ترضیه امتناع نموده است . پس قونسل دولت مشارالیه مراتب اینجناب کونت کوری سفير ایشالی بقم در سعادت خبر داده از متصرف مشارالیه اظهار شکایت نموده است . سفير مشارالیه نیز قهری را بردار ایشالی خبر داده از جانب حکومت ایشالی کشتی جنگی زهدار (رؤم) نام بلنکرکه شیره فرستاده شده است . علاوه بر آن سفير مشارالیه موجود دستور العمل حکومت متبوع خود اجرائی این تکالیف چهارگانه را که ذیلا نوشته میشود از باب عالی خواسته است و مهلتی نیز در این ضمن معین شده است هرگاه تا انتقضا مدت مهلت تکالیف مذکور اجرا نشود کشتی مذکور از بندر (شیره) حرکت نموده بلنکرکه (مدلو) رسیده بخود تمامی خواهد برداخت . این است مطالب چهارگانه سفير مشارالیه .

نخست . کسانی که در قهره زدو خورد مدخلیت دارند از جانب حکومت سنیه بموجب قانون و نظام کفر داده آید . دوم . خساری که در ایجاب ماهی گیری ایشالی وارد آمده است تلفضین بشود . سوم . برای اینکه به بیرق ایشالی بی احتزای کرده شده است رسماً ترضیه داده شود . چهارم . متصرف مدلو عزل بشود .

بصل اولور ایسه اولسون تاج مویه
انتاج ایله جکندن تون بولسانک مطین
اولدینن جواب آیان ایش ایش

معلومات مکتسابلری ووتله مینی اولان
انکار و نایل سیاستی صحیح و اصلاح
لومندن کندیسی فرغ کورن بعض کوشه
دیومنتی کو بار طرف رؤسای اگرا
دندان اولوب ابراندکی اکراد قیامت ایشواک
ایدنلک اجرائی مجازاتی ایران دولتی طرفندن
باب عالی به کشیده طنان برتلفر افاده طلب
ایدنلکی اختیار ایه بولن اوزنه برطانی
ملاحقات دیلوما تایدده بولند قری مطبه معزمه
اخبار اولتور ایسه ده زبانت سیاستیه
ایران دیلوما تیرینی زم کوشه دیلوما تیرین
دها اشغیده کورمه جکمر جهته و یله
برطانی قوشه احتمال یه و رمیز
هرنه قشدر منابع ابراندن کلان بعض
خبر لره اهرن حصارک شنگ اکرادی
شویه اوروب و یله فرد قوشه دار برطانی
مبالغات کورمکده ایسه ده فویا اسید
ایله که بولسکن قیام خصوصه تاثیر
فعلی کوش کی اشکار اولسان نصایع
و وصایای دولت علیه نطولای ایران حکوم
البته متدارد . و خالدن قضیه اوله
عرض اقتصاد این رؤسایک برده ناید بلیتو
ایسته تملک بک بعد اوله جتی البته طهرا

اوله جکندر . حصارک منطقه ایه حصارک
احاطیه داخل حساب ایدیلور ایسه هرجه
بیان ایش اولدینمز وجهه اردو تک مقدار
موجودی بوز بک کشتی به سهولته ابلاغ
ایدله یه جکندر . حصارک محافظه تحت
صلاحه دعوت اولتور ایسه و تلک اوج
صنی خدمات احاطیه ایه داخلده اغای
اسایشه کفایت اید جکندن دولت علیه به
قارشوهار به اعلان اولدینن مغایب و قورده
ذکر سیفت این مقدارک جمله سی سوق
اوله یه جکندر

بدائی موریل دیلیوق خزه سنده اوفو
شدر
ارو بانک ان مهم غزه رینک الدقوی
معلوماه و استعمال ایداکاری لسانه کوره
دول معظمه حل ونسو بلری مرور زمانه
محتاج اولان ایلجه مسائلک حل ونسویه
لرینی نه زمانه بر اقله برابر شرفه تأسیس
سکونت بولتیه سی علیه ایدر مکه لرندن
کلدیکی سرینه سی و غیرت ایورلر ایش
و حوادث مبره تلک تعقیب ایشی و با
خصوص ایله ی صلح بولنده صرف ایدیلان
مساعینک مظهر موقبت اولسی شتابان
آرزودر . بولده غربی اوروپا تلک شرق
قدر متناهی ولوردر . عصر مرز تاریخ
سیاسی دولتک مشکلاتک خارجیه تشببات
خارجیه ایه بر طرف ایتکه موفق اوله مد
قری حفسده کی جفتی مؤید بر جوق مثال
کوستر مکه اولوب شرق بحرانی دخی بوی
آیان ایتکه در . اوروپا تلک هر هانتی

اوله جکندر . داخلی برطانیه دن فور تلق
ایچون حدودی تجاوز ایتک نامه مسزدر
بر کون کورک که نه کندی مالکنه
صودت ایتک ایجاب ایدر . ایسته اولمان
آلام سابقه زاید ایش اولد قری حالده
بولدور . بز هج بر حکومت هج بر مملکت
ارائه ایتک ایستیمور . بزم افکار مزه
کوره چه سی ستیا خیره و فوجا نندن اشتاده
ایتکه محتاج درلر . جله سنگ بر بار سی
واردر که بوی نماوی ایتک لازم
شرفه مرعنه حرکت لازم اولدینن
وا کر اوروپا بیلشاه حرکت ایدر جک
اولور ایسه ایشی بوزمن اوله جتی و عداغله
اولور ایسه حصارک نملکه ده بولده جتی
زه اساندر برفه سعی و غیرت این افکار
خفیه اصحابک افادانه اعتماد اولسون .
بالمس صحیح و محقق اولان جهت شورا
سیندر که شرفه کی اقوام دولتک کندیلر نه
معاونت اید جکری سول بیلدی ایچون وراده
افکار علیه کایور . اقوام مذ کوره دیبور
لر که : بزرگ اوزنه صوم ایدوب اتی صوم
ایدم . فصولی اوروپا بازار . اوروپا
بزی صوم اوله رفایر . متبعدا صبر بلسره
بطارقه فرم طاعلیله . توبه ایدنلکی کی
نائب این قراور اویونی سمتی ده و نالیله
توبه اولتور . بو اویونده هر زمان
قرانامی ده اغلب اختلالر . آینه ده
ایسته ورایی سول بیلدر . تأمین اولد بینه
کوره هم بوسوز سموع الکام رواج ذات
طرفندن سولده جکندر

قرانامی
جوازنده
قبول ایه
قرنی ایه
بعض طرف
انتشدر
ایدر
جله
بک ایتکی
سفاری
تبلیغ واته
ایله رخی
او تقصد
باشانک
و بکسرا
بر قهوه
ایله ازمز
برده
بولدینن
تحت توقع
از بر فرز
صوم
مد
نیاز و یه
فوق العاد
درجه
اندی
رازدی

از قرار بکه اطلاع حاصل شد از جانب باعلی هیئت کومیسیون برای تحقیق این قهره تشکیل یافته و با آنجا فرستاده شده است. * (بخاری نامه کور به دوریان (میگوید از جانب سفارت اتالی (سیوکو برناتین) فونسل از میرا نیز دستور العمل داده شده است که در تحقیقات کومیسیون مذکور حاضر بوده باشد .

بعضی از کهنه و صحن کوشه و کنارتربقیات تاز همانا کلاک روزنامه نگاری کوشه و کنار بدست گرفته و در نسخه ۲۸ دی صحنه روزنامه ترجمان حقیقت میگوید . (دیپلوماهای کوشه و کنار که افکار سیاسی خود سازار مستغنی از تصحیح و اصلاح می نگارند جزای عمل رؤسای ارکاد از تیم عثمانی را که بدان طرف گذشته بشقاوت اقدام نموده و اینک متضایحه مراجعت نموده اند متضاهد) از قرار بکه شنده و می بنم مراجعت آنان بعضی اقتیاد نموده چها اگر متضایحه میباشند نخست منوع از گذشته باریان و ریختن خون چندین هزار مسلمان و ارمانه که چه چه دولت عثمانی بر آن راضی نبوده و نیست می شنده نه (بعد خراب البصره) که این همه خونها منطبق ر یافته شده رسوائی و نادانی مسلمان در چنین موقعی ظالم را فرا گرفت و از پیش روی نادبیات ایران گرفتند و بچاک عثمانی آمدند و صحن کوشه و کناری تصحیح حرکتی بدین زری که اصلاح پذیر نیست اقدام نموده شقرا مطاع . و در دوا ملتی . مفسدرا . مصلح . و خوبی را مصاب تقلد می نمایند .

زیر چادر مرد رسوا و میسان
راست مانند شتر بز بان

ورقه

بیشتر (جریده حوادث) کاغذی بعنوان چند نفر از علما نشر کرده در ضمن مطلب طعن باخبار نامه (فرهنگ) منطبقه اصفهان کرده بود که از تب مسلمان نیست . ماه بواسطه ورقه که ملطفا در اختر درج نموده تعرض باین سخن کرده او را دعوت بمساکه نمودیم در تالی در نسخه های جریده و (وقت) دیدیم که احتیاز

از آن عبارت کرده شده و اعتراف کرده اند که این لفظ سهوا نوشته شده است. قائلین میبایست نوشته شود (فرهنگ مسلمان عزمی اولدینی) بخطا (اولدینی) ترتیب شده است . بنابراین خواهش دارم این قهر را در صحیفه خودتان یاد داشت نماید که نویسنده آن کاغذ این طور عذر خواهی کردند تا آنکه هرگاه مطلب بمالک محروسه ایران برود برادران در اعتقاد سابق خودشان در حق بعضی علما که صاحبان کاغذ مذکور بوده اند باقی نماند و بداند که ما هم اغماض کردیم و ایشان نیز غیباری در دل راه ندهند چون اخبار نامه های ترکی همه جای ایران غیر و در این زجت را قبول خواهید کرد .

امضا
ن . ع . .

ورقه دیگر

خدمت مدیر اداره (اختر) زجت عرض میدهم .

این تنده از اهالی سلسله و در کاهی است که در اسلامبول بکار تنباکو فروشی می پردازم و از کسب حلال خود گذران و شکر رزاد روزی رسان متفایم و چیری جز پیشرفت کار و رواج بازار خود نمی اندیشم و چون این مقصود را در ایجت بدستی این دودولت اسلام رو پراه یافته ام همواره باین آرزو و نیازم که ضفا و یگانگی بشود دولت ملت روز بروز روی باز دیاد و دوام نهد و هر قدر که در روزنامه های ترکی که قدرت خواند تا شارا دارم تکلیت وصحبت از اتحاد اسلام می بایم نوعی برین خوش می آید که آرا دیاره سه باره مضوام . در این روزها می بینم یک هتکامه کردی این مقدمه مقصد را بکنی برهم زده مطبوعات عثمانی طریقه غریب پیش گرفته است . روزنامه این امر را از جعبی بخر یک دولتهای روس و انگلیس خاصه انگلیس نسبت میدهند می پست مسئله باز بدی در جنگ عثمانی باروس پیش آورده و بعضیان و شقاوت ارکاد از دولتهای ایران کین می کشند و می گویند ارکاد تکرار و تجدید میکنند که روسها در باز بدی محصور بودند ایرانیان آن را بر آورد از این رواج است که شیخ عبیده تبعه و مقیم ملک دولت عثمانی

بجزا دادن بعمل درخواست است در این صورت باز تهمت ببولت انگلیس وارد میاید ؟

اف هلی عفو لکم
ثلثت العنقا و التیلان

مقدمه قضیه و نتیجه قول جریده چهل ساله خنده کودکارا در خور است و بس . چها این ادعای جریده از هر جهتی مجمول و مردود بسوی اوست دولت انگلیس را در این امر مدخلی نیست و ایرانیان هم بمحسورین امانت نکرده بلکه از هشت شهر یان و برادران من که با هم ورم اقلی را میستوام نام برد بعضی تقاضای کسب مهمات و آذوقه بقشون عثمانی رسانده اند و الان هم مزد مقرر بر حسب قوت ثورات و بهر بزرگان لشکر عثمانی که در دست دارند ترسیده است و کرسنه راه میروند . در مقابل طلب آنان اداره عسکر به اداره مالیه و مالیه بعسکر به میاندازند و بجار طر بز و از ضرورم حاضرند که تو بهارا بدوش میکشیدند و جوانان از هشت شهر میانی که دوا طلب بیچک رفته و خدمت کرده نشان و منصب گرفته برکشند .

ولاة عثمانی زمان معسوده آنانرا
بواجود جل بهانه فرار دانشورای دولت بزور گرفته بدبران داده تلافی نموده در میاندو هم را در دکان تنباکو فروشی من نام و نشان برهن و عیان است . جریده بهم چهل ساله خود بنطق پرداز میشود . کو با از این تنبا کوهی هم بشنو . (کلاک منابر زبانی و بیانی دارد) تاریخ بیخون و به بین دولت عثمانی در علیه ایران چها که نموده و دولت ایران در جستجوی اتحاد با اوچه قدرها فروتنی که نکرده و من حاضر م ادعای خود را مستندات قویه از آنها و معاهدات که دولت عثمانی با طوائف ودول بسته و نوشته بنام ا که مضواهی بگویم و یکی بقی نشان بدم ولی هنوز گفتن و یادآوری نمودن در مناقع کسب تنباکو فروشی خود میدام

راستی جواب مسئله دیگر از جریده مانده میکند دولت ایران در جنگ باروس بدولت عثمانی که اسلاست است معاونت نکرد بل این حق را دارد چاه که یک تقاضای اسلام وارد میاید همه مسلمان باید در آن نقطه اتحاد نمایند ولی باید جنگ و از آمدن با جنگ را وارد آوردند و در اد بر حسب اسلاست حق داشتند و از مسلمان چنانک

سَن حاتم المرسلین است استشاره کردند بانه .
و این جنگ مسلمانان را حاوی بودیخبر . شورش
که ظاهر شد شرط اسلامیت و ادانتش برادر مسلم
از افتادن بجاه است نه باوی بجاه اندر افتادن .

بک سزانه دیگر چنانکه قلم عثمانی یعنی معسارف
که باصطلاح عصر زبان مملکت تمدن منبویعات
است بی عدالتی دولت ایران را می نماید که
موجب این حرکات شده . راست است نمیتوانیم
بگویم در ممالک ایران زنجیر عدالت آو نخته
شده است . ولی اینهمه شورش و انقلابهای
پی در پی در حاکم عثمانی خاصه حرکات اختلال آمیز
مسلمانان (یمن) و قوزان) و (دیار بکر)
و خصوصاً قیام پیرا رساله همین شیخ عبیداه
که تا موصل بافتکهای (هنرمانی) که در جنگ
روس از قشون عثمانی گرفته و با پولی که از زاهدات
ارامنه اندوخته بود واقع شد از رای برجیدن عدالت
منسبطه در این ملک تصور کنیم . و قبول اینهمه
معارض دول از رای حفظ حقوق تبعه شان در محاکم
نظایسه دولتی از برای عدم سرایت عدل و داد
بر حالت تبعه شان انکاریم . خلاصه هرگاه
همه اینکه نه چیزها را جواب داده شود موجب
ملالت خاطر مسلمانان منصف کار آگاه گردد لهذا
بکارش این مختصر اکتفا و زبده طبع نشر آرا
منوط برای مدیر محترم اختر گذاشتم .

امضا

پیکنفر ایرانی تباکو فرش

روزنامه (وقت) نسخه بر روزی خود پاره
از تلکرافناهای کهنه که در بعض اخبار نامهای
روس و اروپا نوشته شده و دارای وقوعات اول
اختلال و شورش آکرد است درج نموده است .
بلا تاز قول اخبار تکاز (مسکو) بموجب تلکرافنامه
بلا تاریخ تبریز میگوید . (در جنگی که در سمت
مراغه وقوع رسیده است عساکر ایران پریشان
شده است . شیخ عبیداه رو بفریز پیش
میرود . در نگاهداری (ارومی) امیدی باقی
نمانده است) در مقام شاهد و اثبات و تأیید این سخن
از زبان اخبارنامه (کوس) میگوید .

بموجب تلکرافنامه که از تبریز باخبارنامه
کوس رسیده است شهر تبریز در حالت خطرناکی
بوده است . از جانب دولت روس بقونسل

خود مقیم تبریز دستور العمل داده شده است که
از شهر مذکور بیرون بشود . علاوه بر آن
دولت روس بسرحد خود برای نگاهداری حدود
قشون خواهد فرستاد .

از همین جلهه آخری که . (دولت روس
برای حفظ حدود بسرحد خود قشون خواهد
فرستاد معلوم میشود که این تلکرافناها خیلی
کهنه است که (وقت) در مقام خوشوقتی منویسد
زیرا دولت روس در آغاز شورش چنانکه قاعده
است بسرحد خود برای نگاهداری حدود
قشون فرستاده بود و بنازه می نه چنین مطلبی
در میان هست و نه قشون فرستاده میشود باینکه
(وقت) خود بخوبی میداند که سلسله جمیعت
اکرا- تارومار کرده و رئیس الاشرار شیخ
بدر کردار هم بخاک حکاری کر بیخته است و در باب
کثیر کردار نا شایست آن پیرجاهل و شیخ کراه
در میان دولتین عثمانی و ایران مذاکرات هست
تا نتیجه آن چه شود . با همه اینها باز از توشن

این مقولات کهنه و مندرس که ناقل شجاعت
و بسالت آکرد است آیا وقت را چه حاصل
تواند شد حقیقت مقصود بعض اخبار نگاران
این بی تحت را در باب اعظام و مبالغه این مطلب شهیدیم
در حالتیکه باعالی فرار و کذشت شیخ عبیداه را
بخاک عثمانی بطور رسمی بسفارت کبری دولت
علمداران اظهار داشته است و هم کس هم میدانند
باز دانسته و فهمیده اخبار نامهای این بی تحت
مینویسند که شیخ عبیداه خود را با معاعبل قلمه
کشیده ا کرد ایسر اوجع میشود و در آغاز باز
آینده دو باره آغاز به قته و شرارت خواهند نمود
بملاحظه پاره مقصود خودشان این گونه خبرهای
بی اصل وواهی را از اینجا و آنجا میداده منویسند
ولی اطلاعات صحیح خودشان را که میداند شیخ
صکر بیخته و در حاکم دولت علیه است بدان نمی
افزایند . بنا بر این میتوان گفت توشن اینگونه
خبرهای کهنه که بعضی آنها بکلی بی اصل است
محض بملاحظه این است که سایر آکردار ما یوس
نموده تشجیع و تحریص نمایند که بلکه دو باره بسر
عبیداه جمع شده بلکه باز بنای فساد در آن محدود
بگذارند . هرگاه مقصود غرض آمیزی نداشتند
میبایست حقیقت حال را بطوریکه اطلاع دارند
بنویسند نه اینکه برای پیشرفت مقصود خود

شان تلکرافناهای را که چه بل روزی بیشتر
از تبریز باخبار نامهای (مسکو) و (کوس)
رسیده است تاریخ آنرا برای اینکه در نظرها
کهنه نماید حذف نموده باقی مطالب را چنانکه
در فوق ذکر شد بگسال افتخار منویسند .

اسماعیل قلمه یکا شیخ چنگ مراغه کدام وقت
بود شهید تبریز چه زمان . هرگاه مقصود
دشمنی و تنسلیت است همین قنرات وحشت
اشیاد را که در هنگام فرصت بکار بردند بخاطر خود
بیاورند اگر منسلی نداشتند آنوقت شمه از آن
وقوعات وحشت آمیز دهشت انگیز را بنویسند
که هم خود تسلیت حاصل میکنند و هم درجه
شجاعت عاصیان و اشیا بر جانیان معلوم میشود .
و همچنین است قنره را که در نظریهای پر روزی
مینویسند دولت روس بقونسل خود که در تبریز
است دستور العمل داده است که از شهر مذکور بیرون
شود که این بی بکلی بی اصل است . حقیقت
اینکه نه نثریات روز نامهای این بی تحت موجب
تاسف است .

از آنجمله است کاغذی که روزنامه (ترجمان
حقیقت) از آن گرفته در نسخه روز دوشنبه
خود شماره ۳۳۱ نقل نموده است . صاحب
کاغذ از روش افتاد خود میخواهد جمله منظم
و تعدیات را که آکرد عثمانی یعنی اعدای عبیدی
تا کنون در پاره ارمانه تبعه عثمانی بکار برده اند
برده پوشی نماید میگوید . (راست است
در مساکن ارمانه که نزدیک محمود است کاغذی
پاره حرکات ناشایست بنظهور میرسد سبب آنهم
از تجاوز و عشار ایران است که قومیت و بندگی ستر را
ملاحظه نموده هر کس راست میباید تعرض
میکند که این بی بکلی بدلال متعدد ثابت میشود .
تا آخر محض) آقر بن بکاغذ نویسی بی غرضی که
از توشن آن کاغذ منقول و مقصود بی غرضانه

در نظر داشته است بیکی ستایش والی دوم برده
پوشی منظم آکرد عثمانی و اسناد دادن این همه
منظلم را به اشیرای ایران نیز بدلال واضع را است
است دلیل واضعتر از این میشود که اشتیاقی آکرد
در زیر ریاست عبیداه حدود ایران را گذشته
هفتاد و هشتاد پارچه دهات ایران را سوخته
اند . خلاصه سایر مطالب کاغذ منور را
از این قرار قیاس باید نمود . زیرا تا کنون
از زبان منقولین ایرانند در همچو وقت و در هیچ جای

بزیر استیلائی دائمی خود آورده و بقدر لازم صساگر در آنجا اقامت دهد که هرگاه در آینده هراتیان خیال پورش آنجا را داشته باشند آنان را از اجرای این خیال باز داشته قوت مدافعه آنان را داشته باشد .

دوم اینکه . دولت مشارالیها هرات و قندهار هر دورا استیلا و ضبط نماید .

سوم اینکه . هرات را بدولت ایران واگذار نموده خود نیز قندهار را مالک شود و با اینکه اداره قندهار را باز بامر عبدالرحمن خان محول نماید .

چهارم آنکه . قندهار و هرات هر دورا بیک حاکم متصرف که دوست دولت انگلیس باشد سپارند .

(مفرح القلوب)

ترجمه مقاله ایست که در باب حرکات عسکری دولت روس در سمت آسیای میانی بر ضد ترکمانان از اخبارنامه (دیلی تلگراف) نقل میشود (بشماره شماره ۵۰)

چون در هنگام ریاست لورد بیکونسفیلد در مجلس پارلیت در ایجاب مذاکرات دورودراز در میسان بود احتمال که بافکار عمومی چنان وانمود بکنند که این مطلب را انجام داده شده است . حال آنکه کار آنچنان نیست و بدلائل واضح توان گفت که مسئله مذکور بوقع بسیار خطرناکی رسیده است .

در باب مسئله مذکور بجهت اینکه افکار عمومی خود در میمان است دیگر نخواستیم مطلبی بنویسم که افکار عمومی را بیشتر مشوش دارد این است مقصود کسانی را که این مسئله اهمیت نمیدهند بایات کسانی که این قهر را مهم و عدم بیختمارند مساوی گرفته آرزومند این شدیم که افکار مخصوص خود را نیز ضعیفان نمایم .

من در باب فهمیدن اصل و کتنه مسئله آسیای میانی پس از ملاحظات دقیق و تفکرات عمیق می بینم که در قطعه مذکور خلی کسان مختلف المذاهبت مانند روس و هندو و انگلیس و خوداهالی بومی آسیا محتاط هستند . لهذا وقتیکه وضع

از حسن انتظام و تعلیم شاکردان و اقدامات معلین اظهار خوشنودی فرمود پس از آن شاکردان صنف مهندسین سپرده بنواب محمد میرزا مهندس معلم ریاضی که از دوسال باطنرف مشغول برداشتی نقشه تمام شهر تبریز بودند و اینروزها تمام شده بود یک لوحه از نقشه مذکور را بجناب معظم الیه تقدیم نموده موقع حسن قبول یافته مورد تحسین شدند و مبلغی نقد نیز بطور انعام بعلین متعلقین مرخص شده بر مرانب شوق و تحصیلبشان افزودند .

در باب شورش آکراد از تفصیلات معلوم است آگاهی حاصل نموده اید همین قدر که مسئله آتش مساد آنان بکلی فرونشسته سلسله جمعیشان را کنده کرده بعضی از رؤسای آنان کشته و برخی فراری و متواری شده اند . بمعدها و المنه از بخت بلند اعلا حضرت پادشاهی این قتنه بسیار بزرگ در اندک وقتی از میان برداشته شد . حرکات لشکرنصرت اثر در هنگام جنگ

و جدل و بسند و گرفت خیلی بقاعده و نظم بود بدرجه که موجب تعجب و حیرت و تحسین و آفرین خودی و بیکانه گردید . میگویند شیخ الاشرار عبیده نایب که در بحال (مرکور) ارومی بود از شکست و هزیمتهای بی دریغی اعوان و یاران خود بای ثباتش از جارتها باعدودی از اعوانش بسمت خاک (حکاری) فراری شده است . بدیهی است که دولت علیه عثمانی بتمایب حقوق همسایگی دوستی و بکنای آن شر را بر بخاک خود راه نخواهد داد ز برادر جمشقاوت و وحشت یاران و اعوان اود رجا هائی که دست یافته اند

بنوشتن و کفتن نمایند بقدر که بر هیچ فرد از جوان و بیروکبیر و صغیر نبضیده اند . مگر جبار منتقم خود انتقام اینهمه اهالی مظلوم و بی گناه را از ان ظلمت بیکان بکیرد . امروز مطلب عمده نبود وزیاده بر این را مجال هم نداشتیم انشاء هفته آینده وقوفات را هر چه باشد خواهیم نوشت .

اخبارنامه (انگلیسین) منطبعه (کلکته) در ضمن مقاله که در باب افغانستان نوشته است دولت انگلیس را باجریایی از این مواد چهارگانه ذیل یاد آوری می نماید .

نخست . اینکه دولت انگلیس شهر قندهار را

از عشایر ایران شنیده شده است . هرگاه جزوی نامی از آن بودی تاکنون ولوله این سیلغه کو بیان جهازا فرا کرده بود . امیدواریم که پس از این رفقای ما بجای نوشن مطالب ایکونه کاغذها و خبرهای مبالغه آمیز و دروغین مواد مفیده و نصایح سودمند بحال دولت و ملت را بنویسند و هرگونه کاغذ و خبرها را ناخوانده و ناسمجیده در صحائف خود بنیاورند . از (شهزاده بختی) بگردستان در میسان عشیرت (منسکور) متلاشمیان بواسطه تلگراف خبر داده از آنجا در ظرف هشت روز بواسطه پوست هوایی با سلا بمول کاغذ بنیاورند و بدین کاغذهای ساخته روزنامه گرائی خود شازرا در نظر دوست و بیکانه فی اعتبار و خوار نمایند .

مانند **جریده حوادث** در کاغذی که بتاريخ ۱۷ ذی قعدة بقول خود از ایران گرفته است وفات نواب حتمه اللوهر که در ۲۲ ذی قحبه و بیست و پنجروز بعد از آن اتفاق افتاده است بنویسند . و بموجب کاغذ ۲۲

ببریز خبر تلگرافی از آنسرا که در ۱۰ ذی قحبه در باب استرداد ساوجبلاغ رسیده است تکذیب نمایند . از علم غیب خبر ندهند . هرگاه بیکتب فروشی میل دارند چنان دروغی بسازند اقلا پنج روزی در نظرها فروغ داشته باشد .

خارجیه

کاغذ از تبریز

جناب مستطاب اجل **سپهسالار اعظم** بند روز بعد از تشریف فرمائی تبریز روز بجمشینه بیست و دوم ذی قعدة بمحض بجهت تشویق اجزا و متعلین مدرسه مبارکه دارالقنون تبریز را احترام فرموده مقرب الخافان میرزا عباس خان سرتیاب طرف عصر اجزا و متعلین را بقاعده و ترتیب شایسته در دیوانخانه مبارکه حاضر گردنند جناب مستطاب معظم الیه بجهت مزید تشویق آنان بصحن دیوانخانه تشریف آورده بعد از معرفی از معلین و شاکردان آنان را مورد نوازش فرموده شاکردان را امر مشق و تعلیم نقلی داده شده ساعتی مشغول مشق و تعلیم گردید

شیخ عوبەیدوڭلا پەلاماری سەربازانی ئیرانی داوہ

ژمارە ۲ی سالی حەوتەمی رۆژنامە ی ئەختەر، کە لە رۆژی پینجشەممە ی ریکەوتی ۱۶ ی دیسەمبەر، چاپ و بلاو کراوہ تەوہ، لە خانە ی تەلەگرافەکان لە لاپەرە ۱۰ دا، دوو تەلەگرافی تیدا بلاو کراوہ تەوہ، بە مەشئوہ یە ی خوارەوہ:

"بە گوێرە ی تەلەگرافنامە ی تاران، چەند ھەزار سەردانیکەر ی ئیران، بەو ھۆکارە ی کە لە لای رۆژئاوای کرمانشانەوہ نارامی و ئاسایش تیکچووہ، ناچار بوون کە لە بەغدا بووہ ستن. کوردان پەلاماری سەربازانیان لە (قەسری شیرین) داوہو تالانیان کردوون و کەلوپەلەکانیان بردوون و پازدە کەسکیان لی کوشتوون و بریندار کردوون. کاربەدەستانی ئیران لە نیو سوپادا رایانگە یاندووہ: ھەرکەس سەری کوردیک بینیت، چوار لیرە ی پاداشت دەدریئ."

ھەر و ھا رۆژنامەکانی ئەوروپا بە گوێرە ی تەلەگرافنامە یەکی ۴ ی دیسامبەری فەرەنگی (بەرامبەر ۱ ی موخەرەم) دەنووسن: شیخ عوبەیدوڭلا لە نزیک ورمی، پەلاماری سەربازانی ئیرانی داوہ و کوشتاریکی زۆری لیکردوون، ھەر و ھا شیخ عوبەیدوڭلا سە ئۆپی لە سەربازانی ئیران گرتووہ.

پاش ئەوہ، لە گەڤ کۆمەلە کە ی خۆیدا گەراوہ تەوہ چپای (سیر) و خەریکی ئەوہ یە دووبارە ھێرشبکاتەوہ سەر سوپای ئیران.

(ئەختەر)

بە گوێرە ی ھەوایی تەلەگرافی، کە لە ھەمان رۆژدا گەیشتووہ، لە ورمی ۵ دەوروبەری و سابلاغ و ھەموو سنوورەکان، ئاسەواریک لە کۆمەلە شەرەنگیزان نەماوہ، بە تاییبەت شیخی شەرەنگیز، کە بە گوێرە ی ھەوایە فەرمییە جۆراوجۆرەکان کە لە بەرواری ۱۳ ی مانگی زیدلحیحە ی رابردووہ، لە گەڤ تاقمە شکستخوادیوہ کە ی خۆیدا، لە سنوورەکانی ئیران ھەلانووہو بو ئەمبەر تئیبەرپوہ.

ھەرۋەھا، لە نېۋەرۆكى تەلەگرافنامەكەۋە ئاشكرا دەيىت كە ئەم ھەۋالى تەلەگرافە ساختەيە، چونكە قەسەكانى پىكەۋە پەيۋەست نىن. بۇ نموونە: دەليىت كە شىخ ھېرشىكردۆتە سەر سوپاى ئېران و زىانى زۆرى داۋەو سى تۆپى گرتوۋەو گەراۋەتەۋە چىپاى سىرو خۆى بۇ پەلامارى دىكە ئامادە دەكات ! ئەم ھېرشىردن و زىانگەيانندن و تۆپ گرتنە كامەيەو دووبارە گەپانەۋە بۇ چىپاى (سىر) و ئامادەبوون بۇ ھېرشى دىكە كامەيە؟

بەكورتى، دەرەدەكەۋىت، كە تەلەگرافى ناوبراۋ بەمەبەستى تايبەت ساختەكراۋە. بەھەرھال، پاش چەند رۆژىكى تر، ھاوشىۋەى ھەندىك لە تەلەگرافەكانى پېشوو، بېننەمابوونى ئەمەش بۇ ھاۋىشەكان روون دەيىتەۋە.

شىخ عوبەيدوللا پەيۋەندى بە عەشیرەتە سونىيەكانى قەفقازۋە دەكات

لە لاپەرە ۱۱ ى ئەم ژمارەيەى ئەختەردا ھاتوۋە:

" رۆژنامەى (كلوب) دەنووسىت: لەلايەن شىخ عوبەيدوللاۋە، چەند كەسىك رەۋانەى ناۋچەى قەفقاز كراۋە، بۇئەۋەى لەو ناۋچانە، ئەو خىل و عەشیرەتانەى لەگەل كورددا ھاۋمەزەھەبن، بە ھاۋكارى شىخ عوبەيدوللا دژى دەۋلەتى ئېران ھاندىرېن و بچولېترېن. بەلام حكومەتى روس، زانىارى لەسەر ھەنگاۋەكانى ئەۋان ھەبوۋە ئەۋانەى گرتوۋە لە دادگايەكى ديوانى سەربازىبىدا، دادگايى كرددوون و دانپىدانانى لېۋەرگرتوون.

ۋىپراى ئەۋەش، (ژىنېرال ئىۋانوۋف) بەھەمان مەبەست و لەپىناۋ گرتى جلەۋى ئەو جۆرە جولانەۋانە، لەو ناۋچانەى نىزىكى سنوورە، ئىدارەى حوكمى عورفى راگەياندوۋە.

ایاتی عنوان سفیر خود مبنی اسلامبول را بدرجهٔ سفارت‌گیری برزی داد بنابراین لازم است که دولت عثمانی نیز سفارت خود را در روم است در مقابل بدرجهٔ سفارت‌گیری برزی بدهد .

یک‌دهم کشتی جنگی روس که در بحر وندیک بود دروز بلنگرکاه ناپولی وارد شده است .

از لندن ایضا اخبارنامه (تاس) میگوید . چاره‌یازداشتن حکومت یونان از جنگ منحصراً بقا و برقراری اتفاق دولتهای اروپا است .

اخبارنامه (استانلارد) بوجوب تلگرافنامه اتن میگوید . مسیو کومودروس رئیس‌وزاری یونان در یک ملاقات خود با اخبارنگار کازت مذکور در ضمن صحبت اظهار داشته است که درباب انجام دادن مسئلهٔ حدود یونان ممکن نیست که دوباره در میان دولتی یونان و عثمانی بذاکرات پرداخته شود .

بوجوب تلگرافنامه اتن مسیو کومودروس در مجلس میونان اظهار داشته است که . حکومت یونان برای اجرای قرارداد مجلس کونفرانس برلین بتدارکات بری و بحیری اقدام نموده است و نیز کوشش میکند که بواسطهٔ اتفاق و معاونت اروپا این مقصود را حاصل نماید ولی در صورتیکه قضیه برعکس شد یعنی اروپا برای حصول این مقصود همراهی نمود حکومت یونان در حرکات خود آزاد بوده و این آزادی را نیز نگاهداری خواهد نمود .

بوجوب تلگرافنامهٔ طهران چند هزار زوار ایران بملاحظهٔ اینکه در سمت غربی کرمانشاه امنیت و آسایش مختل بوده است ناچار شده‌اند از اینکه در بغداد توقف نمایند . بسر سه فاصله ز وارد **د (قصر شیرین)** اکراد تاخت آورده انوشیروان غارت نموده بقدر بقصد نفر ازایشانرا متول و مجروح نموده‌اند . مأمورین ایران در میان قشون اعلان نموده‌اند هر کس سر یک نفر کرد را بیاورد چهار لیرا با تکلیفات داده خواهد شد .

نیز اخبارنامه‌های اروپا بوجوب تلگرافنامه ۴ ماه دیسامبر فرنگی مطابق یک محرم می‌نویسند . شیخ عبیداه در زردیگری اروپا بپساکر ایران تاخت آورده آنانرا تلفات کلی داده سه عهده توب نیز از عساکر فرقه گرفته است ؟ پس از آن با جمعیت خود بکوه (سیر) برکشته درصدد این است که دوباره بقشون ایران پورش ببرد .

اختر

بوجوب خبرهای تلگرافی که در همان تاریخ از تبریز رسیده است در ارومیه و اطراف آن وسایل و جلیخ و درهمهٔ حدود از جهت اشرار آزاری نمانده بوده است خصوصاً شیخ شریر بوجوب خبرهای متعدد رسمی از تاریخ ۱۳ ماه ذی‌حجه گذشته باشیبهٔ السیف اعموان و یاران خود از حدود ایران فرار نموده بانظر گرفته است . و نیز از روش مضمون تلگرافنامه هم معلوم میشود که این خبر تلگرافی مصنوعی است زیرا در اصل محض دربط نیست . مثلاً میگوید (شیخ بقشون ایران پورش برده تلفات کلی داده ستوب گرفته

بکوسیر برکشته و آمادهٔ پورش دیکراست) این پورش برن و تلفات دادن و توب گرفتن کدام است دو باره بکوه (سیر) برکشته و آمادهٔ پورش دیگر بودن کدام . خلاصه از این فقرات معلوم میشود که تلگرافنامه مذکور در ضمن اجرای مقصودی ساخته شده است . در هر حال پس از چند روزی مانند بعضی از تلگرافنامه‌های پیشین اصل بودن این نیز برهانکنان معلوم خواهد کردید .

توجهات

بجناب و لقاوت قبولان پاشا (وزیر بحریه) یک قطعه نشان عالی عثمانی از درجهٔ اولی .
بجناب (مسیو تیسو) سفیر دولت فرانسه نیز نخستین درجهٔ نشان مذکور اعطا فرموده شده است .

داخلیه

اخبارنامه می‌نویسند . بنسبیت انجام یافتن مسئلهٔ اولگون مناسبیت سیاسی دولت علییهٔ عثمانیه با حکومت تره طاغ دو باره استقرار یافته است بنا بر این البته حکومت فرمطاف که بیشتر بوسیلهٔ اقتطاع مناسبیت مملکت خود رفته بود ابتروضا دو باره بدرسعادت خواهد برکشت .

روز دوشنبه گذشته جنابان سفرای اوستریا - مجارستان و یونان و مصلحتگذاران دولتی امریکا و انگلیس با بهایی آمده بانجناب فغانس مآب رئیس وکلا و جناب و لقاوت پاشا وزیر خارجه ملاقات نموده اند .

روز دوشنبه گذشته باوایور همایون اسماعیل از لنگرکاه جدا بقدر دو پست نفر حجاج بدرسعادت وارد شده است حضرت مستجاب والا حم السلطنه از راه شام مراجعت میفرمایند .

نیز همایوز با وایور (باطوم) نام اداره

تلگرافنامه‌های است که در اخبارنامه‌های اروپا دیده شده است .

از برلین ۶ دیسامبر (مطابق ۳ محرم) اخبارنامه‌های نیم‌رسمی از متفرق شدن کشتیهای مختلف اروپا بنسبیت تسلیم اولگون اظهار خوشنودی نموده دولتهای اروپا را از حسن نتیجهٔ این اتفاق کفخوی بی پایان آمدن شکر و سپاسداری میکنند .

روزنامه‌های نیم رزمی برلین میگوید . بنسبیت انجام یافتن مسئلهٔ اولگون و متفرق شدن کشتیهای مختلف اروپا می‌توان گفت که دولتها در راه منافع عمومی از فساد منعت شخصی صرف نظر نموده‌اند می‌گویند از این حرکت دولتها چنان استنباط میشود که پس از این درباب انجام دادن هیچ مسئلهٔ نمایش بحری اقدام نموده هرگونه استکلات و مسائل را بطور مصلحانه انجام خواهند داد .

نیز اخبارنامه‌های برلین حرکات (مسیو کومودروس) رئیس وزاری یونان را اهمیت نداده مانند کانلینکن میانکارند و میگویند بیانات تندی‌آمیز مشارالیه شایستهٔ وقت و اعنا نیست .

مخصوصه بدر چهار صد نفر از عساکر قزعه از طرز برون بدر سعادت رسیده است .

دروز مجلس مخصوص وکلا در باصل بطور فوق العاده منعقد شده پاره مذاکرات عده مطرح گفتگو شده است .

از جانب (مسبوتیو) که از صرافهای معتبر بیک اوغلی است بخزانة جلیله مالیه استراش دو ملیون لیرا تکلیف کرده شده است که نصف آنرا نقد و نصف دیگر را حوالا قبول بکنند از قرار یکمه موجود شد خزانه جلیله مالیه از قبول این استراش استنکاف نموده است .

اخبارنامه (گلوب) بنویسد . از جانب شیخ سعاده چند نفر از افراد مشاعره قفقاز بر ستاده شده است که در انهمعشات عشار و قبائل را که با اکراد هم مذهب هستند جماعت شیخ سعاده و ضد دولت ایران تحریک و تشویق نمایند . ولی حکومت روس از اقدامات آنان اطلاع حاصل نموده آنها را گرفتار و در حضور یک دیوان جنگ بزیر محاکمه و استنطاق آورده است . علاوه بر آن (جنرال بوتوف) بهین ملاحظات و برای برکن کردن جلواتیکوونه حرکت در آنصصعسات که نزدیک محمود است اداره عرفی اعلان نموده است . ۹

از جانب دولت ایتالیا بمساعده تآبیر شیپاز افندی رئیس اول مجلس تجارت دوم درجه نشان (کورون دتالی) و در وقت یک از اعضای مجلس مذکور سوم درجه نشان مذکور و بر وقت مآب واصف افندی معاون اداره اجرا درجه چهارم همان نشان اعطا شده است .

از قراریکه از اذن نوشته اند دولت یونان در باب مسئله محدود دو پاره برای اجرای مذاکرات یا دولت علییه عثمانی همراهی نموده است .

و در ماه کانون ثانی آینده مذاکرات خواهند پرداخت .

اخبارنامه (نایس) دولتهای اروپا یادآوری و سببارش میکنند که در اینباب مانند یک هیئت حکم حرکت نموده اختلافاتی که در خصوص انجام دادن این مسئله ظهور خواهد نمود بطور مصلحانه قلع و قمع نمایند .

وایور همایون مجیده روز سه شنبه گذشته از خلیج در سعادت حرکت و بجانب باطوم عزیمت نموده است .

عزیمت وایور مذکور برای نقل مهاجرین باطوم بوده است .

عالیجاه جدت و نجسدت همراه آقا میرزا محمد ترجان اول کار پرداز خانة دولت علییه ایران در ارضروم که در ضمن انصام بعض کارها بدر سعادت آمده بود اینروزها از سفارت کبری رخصت انصراف یافته عزیمت ارضروم نمایند . از جانب دولت علییه ایران در حقی عالیجاه موی الیه بکتمعه نشان شیرخورشید از درجه چهارم تبدیل اصفاونایب اول کار پرداز خانة هم علاوه بر ناموریت سابقه او گردیده است .

روز پنجشنبه گذشته طرف مغرب یا وایور (سایوریک) نام انگلیس از جده بقدر ششصد نفر حجاج وارد در سعادت شده است . جزو اعظم حجاج موی الیه از مسلمانان (فقاز) و مآبانی

از حجاج ایران بوده است . از قراریکه اطلاع حاصل نمودیم حجاج موی الیه در وایور مذکور بجمعه تنگی مکان خیلی زحمت کشیده اند که این یکی در حقیقت موجب تلسف است میگوید وایور مذکور با آنکه کوچک بود خیلی پیش از قرار مصین بلیت داده بوده است بحدیکه از لکرکاه (پورت سعید) تا اسلابول همیکس نمانده است دقیقه باسراحت بنشیند . در ایارها حجاج بیچاره مانند بار روی هم افتاده بوده است که از صدمه تنگی چلوعدم استراحت از پورت سعید تا اینجا بقدر بیست و سی نفر این چهارپا

بدرود گفته است . بنا برین نعتت صاحبان وایور و کوبیانی آنها را است که بیش از مقدار معین و کتبایش وایور مسافر قبول نکنند . و بملاحظه مبلفی سود موجب هلاکت بندکان خدا نشوند . و ثابا حضرات حجاج نیز باید در این مواد تعجیل نمایند نهایت زحمت بجماعه و ششاعه را تحمل شده اند بجزروز و ده روز دیگر را هم بشوند زیرا نتیجه صبر فرح و استراحت است و تجربه شباب و تعجیل مضنی و ندامت .

❖ آیین سوگواری ❖

چنانکه در هر سال بتوفیق خدای متعال در دهه عاشورا که ایام سوگواری و تعزیت بداری حضرت خاس آل عبا است اساس عز اوام در جاهای چند از جماع ایرانیان در این بای نعت معظم پر با میشد . اسامیل نیز در تکیستان (سرای) والده و جماع خانم مذکور صبح و عصر و شب و در تکلی (خان بلند) و خان (ناصر آقا) و (خان وزیر) شها تساعت پنج و شش آیین عز داری و سوگواری برپا بود . شب عاشورا نیز بقرا سهالهای پیش در ضمن خان والده که خیلی بزرگ است و کتبایش چند هزار جمعیت را تواند کرد اوضاع دسته بندی و توجه خوانی تالیسی از شب گذشته مرتب و بکمال آرام و شکوه آیین عز داری با آخر رسیده .

ازوزرا و رجال واعزه مملکت و آحاد اهالی شهر بای نعت از هر صنف و طبقه و همچنین از سفرای دول متخاصبه و معروفین ملل ساره نیز در جاهای معین برای دیدن این آیین فوق العاده چه چمبری نشسته و ایستاده بودند .

روز عاشورا همه اهالی ایران برای بجا آوردن اعمال زیارت باشورا و روضه خوانی بصفرای وسیع (دوه سیدالحد) که شمار مؤمنین هم در آنجا است عزیمت صکر کرده حکام عصرین از فراغت از اعمال ازان صرا ترتیب دسته بندی توجه خوانان تاسکاه ولده (اسکدار) آمده با وایورهای مخصوص بدر سعادت رسیدند .

از اهتمامات کار گذاران سفارت سفیه کبری و مراقبت و انضباط که از جانب مأمورین ضابطه بلدی بعمل آمد چه در شب و چه در روز هیچ

نامەى نەفەرئىكى موسومان

لە لاپەرە ۱۲ و ۱۳ى ژمارە ۲ى ئەختەر، نامەىەك بەو ناوہى سەرہوہ بۆ بەرپۆہبەراییەتى ئىدارہى ئەختەر نۆردراوہو بلاوكراروہتەوہ، كە ئەمە دەقەكەىەتى:

" ئىستا زياتر لە دوو مانگە كە ھەواىى تۆقاندن و ئاسەوارى پەلامارو بەدكارىي ياخييانى كوردو ھەر جۆرە كوشتارو تالانىيەكى ئەوان، لەسەر خاكى دەولەتئىكى ھاوسئى تىدەپەرپۆت و دەولەتى عوسمانىي نە برپارى تەمىكردنى ئەوانەى داوہو نە بەئىنىكى روونىشى سەبارەت بە بەرئىگرىي لە كوردانى بەرى ئەمبەر و وەرئەگرتنەوہى ھەلاتووان و گۆرئانەوہىيانى بە دەولەتى پايەبەرزى ئۆران داوہ. گوايە ئەم تاقمە شەرەنگىزەى ھاوشىوہى ھاوسىيەكى بەرپۆزو سەربەخۆ داناوہو دۆخى بئىلايەنى سەبارەت بەوان گرتۆتەبەرولەو بارەىەوہ ئاسودەىە. ئەگەر نا، بۆجى تائىستا فەرمانى تەمىكردن و بەئاگاھىنەوہى سەرۆكى شەرەنگىزانى ناوبراو و شوئىنكەوتەكانى، كە ھاوہئى ئەون، نەداوہو دەولەتى ئىتائىيان لە چاودەروانىي و نىگەرانىيدا ھىشتۆتەوہو لەتەمىكردنى ئەم جۆرە خەلكە شەرەنگىزانە، كە بوونيان بۆ ھەردوولا زىانبەخشە، چاوپۆشيان بەرەوا زانىوہ. ھەررەھا، دەولەتئىكى پايەبەرزى وەك ئۆران، كە دۆستئىكى راست و بەدرئىزايى ماوہكانى پىشوو، دەرھەق بە دەولەتى عوسمانىي، ھاوسىيەكى فرە سوودمەند بووہ، تووشى بىزارىي و ئالۆزىي دەكاتەوہ.

ئەم جۆرە رەفتارە گوماناوبىيەى دەولەتى پايەبەرزى عوسمانىي، كە لەراستىيدا، ھۆكارى تانەى بىگنەكان و زادەى ھەلەو گومپراي نەفامانى نىوخۆيە، بە كامە پىدوانگ بىپۆين. فەزئى تاقمىكى شەرەنگىز بخرئتە پىش دەولەتئىكى دۆست و ھاوسئى. بەمە دەولەتى عوسمانىي چ ئەنجامئىكى دەستدەكەوئت. ھەر بەھەمان ھۆكار، بانگەشەى متمانەو بەكئىتى دەولەتى پايەبەرزى ئۆران سەبارەت بە دەولەتى

عوسمانى، زۆر پېكەنىناۋى دەپت. ئەگەر ئەوان دۇستايەتى ئىمەيان پىن بايەخدار و گەنگ نەبى، لانىكەم پېويستە بېرىك لە چارەنوسى كارى خۇيان بكەنەو. چونكە ھەكات ئەو كوردانە ھېز پەيدا بكەنەو، ئەوا بە پلەى يەكەم بۇ دەولەتى عوسمانى، دەبنە (قەرەتاغ)ى دووھم. ھەرۋەھا، پاراستى رەعبىەتى ئەنەدۇل و ئەرمەنەكانى ئەو ناوچانە لە دەستدرېژى كوردانى درندە، كېشەو گرفتگەلىكىيان بۇ دېتەئارا. ئەوساش بەھۆكارى پاراستى مەسىحىيەكانى ئەنەدۇل بەدەستى بېگانەكان زىانى لېكەوئىتەو. بېرو مەبلى خەلكانى ئېران دەربارەى دانىشتووانى عوسمانى، كە تازە بەھېز دەپت، دووبارە گۆرانى بەسەردا دېت. بەوھش، بەلگە نەويستە، كە لەم جۆرە حالەتانەدا، دى كەسوكارى كوزراوان و تالانكراوانى خەلكى ئېران، لەبارەى تەبابى و پەيوەستەگىيەو بە خەلكى عوسمانى، تووشى بېئومىدىي دەپت، كە ناتوانرېت بوترېت لەم دلساردىيە ئاكامېكى باش پەيدا دەپت.

دەولەتى ئېران، لەگېرەنەوھى ئەم جۆرە مافە ئاشكرايانەى خۇى دەستەپاچە نىيە. بەلام لەرووى دووربىنى و بەھۆى لەبەرچاوغرتى مافدۆستى و ھەماھەنگى، نايەوئ رەوسېك بېتەئارا، كە لەم مەسەلەيە گرفتگەلىكى لى بكەوئتەو. لەبەرئەو، ئومىدەوارىن بېرەدەستانى دەولەتى پاىبەرزى عوسمانى، لەرووى ھۆشيارىيەو، ئەم تېبىنىيانە بېبايەخ نەبىنن و لەتەمېكردن و سزادانى شەپەنگېزان و جېبەجېكردنى بەلېن و رېكەوتننامەكان سەبارەت بە مافەكانى نېودەولەتى و ھەماھەنگى لەنېوان ھەردوو دەولەتە پاىبەرزەكەدا، ھەنگاوبىنن. كە لەراستىيدا، ھەر تەنبا ئەمەيە كە دەپتە مایەى خۇشگوزەرانى دانىشتووانى ھەردوولا و ھۆكارى زېدەبوونى ھېزو شكۆى ھەر دوو دەولەتى پاىبەرز.

کوناهمال تاملایمی بهنهور رسید . و خصوصاً جناب دولت حافظ پاشا وزیر ضابطیه خود شان شبرائیز درخان والده تشریف آورده غالباً پادسته‌های عزاداران راه میرفته . خداوند سبحانه این وضع مهربانی در میان اجزای دو دولت و ملت اسلام را روز افزون فرماید و انتشار آثار و دودت ذی‌القدر برادرانک اسلامیه پیشتر سازد .

﴿ قل لا اسئلكم علیه اجرا الا المودة فی القربى ﴾

﴿ صرقتار محبت را نشناخت است ﴾

﴿ خودش خاموش و دگرش درزیانهاست ﴾

از جانب جناب جلافتاب معین‌الملک سفیر کبیر دولت علییه ایران بقاعده سالهای پیش در عشر اول محرم در جامع خان والده عصرها اساس روضه خوانی برپا و بعد از آن در همان جامع سفره طعام کشنده شده در خارج نیز هر روز بغفرا و مساکین طعام داده میشد .

﴿ تتبلا اء احسان المحسنین ﴾

از قرار اخلاقی که حاصل نموجد از جانب انجمن حسینییه قرار داده شده است برای ساخته شدن تکیه و مکتب در بهترین جای شهر اسلامبول زمینی خریده شود . و عیالده یکی از سه چارا در نظر دارند که هر کدام موافق مصلحت باشد خریداری بشود . انشاء تعالی زمین کخریده شد در اول بهار آینده شروع بساختن توانند . و ارباب هم و غیرتمندان ملت خود داری در رسانیدن امانات نخواهند فرمود . و این کار را خیلی عمده و معتا خواهند شمرد .

در خصوص (کونورات) و ایورها برای حمل و نقل امتعه تجاری ایرانیان در انجمن مذکور اقدامات میشده است که طوری نمایند وارداتی مقرر را برای جمعیت آماده شود و عموم تجار در اینقره مواقت داشته اند .

﴿ اعلان رسمی ﴾

از چندی با بنظر طرف در معاهدات و بعضی

بشود و یآنکه در غیرآن ششماه معین در موسم تابستان آنچه کم و زیاد می‌روزن معلوم درند کره بوده باشد تنها از این زیادی رسم مقرر از روی تعرفه گرفته خواهند شد . و برای جدول و مشین و ریسمان و غیره در هر یکصد و قیه‌شش و قیه (طره) نزیل خواهد کردید که از آن نیز رسم نباید مطالبه بشود . حکم این تعرفه از آغاز ماه کانون اول روی ۱۲۹۶ بحسب مالیات که مطابق است با دم همین ماه محرم الحرام ۱۲۹۸ نادمال امتداد خواهد داشت . و هرگاه در آخر این مدت سه ماه مانده از طرفین تکلیف تجدید نشود تا هفت سال دیگر نیز امتداد خواهد داشت . حکم این تعرفه در همه باندر و کوهکهای عثمانی معتبر است که مالک متنازه . و قاعده (ترانسیت) نیز در صورت نقل بخارج مرعی خواهد بود .

﴿ ورقه ﴾

مدر محترم اختر را عرض می‌شود .

اکنون بیشتر از دو ماه است که اخبار وحشت آثار تجاوز و شقاوت عاصیان اکراد و هرگونه قتل و غارت و اسر و توب آنها در ملک دولت همیوار از حد شیوع گذشته دولت علییه عثمانی نه‌تقیه آنها را معین نمود نه وعده صریحیکه در باب منع اکراد اینطرف و عدم قبول فراریان ورد آنها بدولت علییه ایران کرده بود انجام شد . کوی که این گروه انشرا را مانند همسایه محترم و مستقل دانسته شرط بی‌طرفی را در باره آنها پیشهاد خاطر ساخته و دلشاد است و کریمه تاکنون

چرا تعیین تنبیه رییس انشرا مد نور و اعوانش که باور یافت دارند نداده اند و دولت علییه ایران را محمه و عدی کد داشتند بحیرت اندر گذاشته در نادب اینگونه اشخاص شریر که وجود آنها مضر بحال طرفین است اغراض جایز میدانند و مثل دولت علییه ایران دوست یکجبهت و همسایه کثیرالنفسترا از خود مایوس و در انتظار دوست و دشمن متغول از اظهار دوستی و یکجبهتی و خلوص نیت که در زمان گذشته در حق دولت علییه عثمانی نموده میسازند . از این طرز رفتار شبهه‌ناک دولت علییه عثمانی که در خفت چالب طعن بیگانگان و موجب اشتباه و کراهی جبهال طائنی است بکدام تدبیر بیرون آیم . از رجوع دادن بکفره انشرا بر یکموت دوست و همسوار

از ممالک محروسه شاهانه شنیده میشود پاره‌بیلیهای لاتر (یاتقو) فروخته میشود که از این در حقیقت اهالی مضرر میشوند حال آنکه بموجب حکم ماده دوست و چهل و سوم قانوننامه همایون جزا در باره کسانیکه بلیت (لاتر) بتداول یاورند از یکجهدی طلا تا بیجاها لیرا جزای نقدی برای مرتکبین این کار از یکماه تا مدت ششماه نیز حبس معین شده علاوه بر آن نفود اشیانیکه به (لاتر) گذاشته شده است از جانب حکومت ضبط خواهد کردید . بنا بر این عومرا با دآوری میشود که بعد از این هر کس مرتکب این عمل بشود بموجب قرار داد مجلس و کلا اداره ضابطه آنان را بموجب ماده مذکور قانوننامه همایون مجازات خواهد داد . و برای آگاه شدن عوم اهالی از این قره بانشار همین اعلان مبادرت کرده شد .

﴿ اعلان ﴾

از جانب جنرال فونسلگری دولت علییه ایران است .

بحسب امر دستور العمل سفارت کبری عوم تجار تبعه دولت علییه ایران را اطلاع داده میشود از تفصیل قرارنامه رسوم تنباکو که تعیین دولتین علینین منقذ شده است و تعرفه که بموجب فصل سوم قرارنامه بواسطه کمیسیون مختلط که از جانب سفارت سنیه و با بعالی تشکیل یافته است . چنانکه از تنباکوی ایران که بمالک عثمانی می‌آید از هر جنس که بوده باشد یعنی تنباکوی کاشان و اصفهان و شیراز و کرمسرات که بمجازی معروف است بدون اسکونت از هر و قیه یکسان و قیاس واحد دو فروش و سی و پنج پاره رسم کرک گرفته خواهند شد و این رسم بحسب لیرای عثمانی از قرار صد فروش یا آنکه پنج مجیدی سیم و چهار فروش سفید بجای یک لیرا محسوب خواهد کردید . تنباکوهایی که از جایی بجای نقل میشود بملاحظه رطوبتی که حاصل میشود از منصف بهار تا منصف پاییز یعنی از روز خضر تا روز قاسم که ششماه است در هر صد و قیه دو قیه حق رطوبت ملحوظ خواهد شد . که از این دو قیه رسم گرفته میشود . و آنچه غیر از این دو قیه در مالی که با تکره است زیادی ظاهر

سەدىقى كورپى شېخ برىنداره و ھەمزاغاش ھەلاتوۋە

ژمارە ۳ ى رۇژنامە ى ئەختەر، كە لە رۇژى چوارشەممە ى رېكەوتى ۲۲ ى
دىسەمبەرى ۱۸۸۰ دا، چاپ و بلاوكرائەتەو، لە لاپەرە ۱۸ دا، نووسىۋىيەتى:

" بگوئېرە ى ھەوالەكانى دواى كە لە شوئى زۇر باۋەرپېكرائ و پىشتېبەستراۋەو
پېمان گەشتوۋە، لەو جەنگە ى دواى لەشكرى ئېران لەدژى تاوانكارانى كوردو
شېخ عوبەيدوللاۋ ھاۋەلانى، كوردان كوژراۋى زۇريان داۋەو بەخراپى تېكشكاۋن.
پاش ئەۋە ى كۆمەلە ى بەدكاران بەتەۋاۋى شكائون و پەرتەۋازە بوون، سەدىقى
كورپى شېخ بەسەختى برىنداربوۋەو لەگەل شوئىكەوتە بەزىۋەكانىدا، بەھەزار
زەحمەت، خۇيان گەياندۆتە (نوچە)، كە شوئى رەسەنى خۇيانە.

ھەرۋەھا، ھەمزاغای نمەك بەحەرآمىش، ھەلاتۆتە خاكى دەولەتى پايەبەرزى
عوسمانى. تەۋاۋى سەرۆك و ئەو كەسانە ى كە لەژېر گورزى شمشېرى سەربازانى
سەرکەوتوو رزگاربان بوۋە، داۋايان كرددوۋە پەنابدېرئ و چەكەكانى خۇيان
رادەستكرددوۋە. ھەرۋەھا، دەولەت لە ھەلەو كەموكورتى ئەۋان خۇش بوۋەو
سەبارەت بەۋان لىخۇشبوۋنى گىشتى راگەياندراۋە. ھەرۋەھا، دانىشتوۋانەكەش،
خەرىكى كارو كىشتوكالى خۇيانن و ئاسەۋارىك لە كوردانى شەرەنگېزو بەدكار،
لەخاكى ئېراندا نەماۋە."

از داو ملایان ایالتی روانه شده است تکذیب نموده و اعلان کرده است که . از جانب من هیچ کس برای اینکه نوه مذاکرات باقی فرستاده نشده است .

از پاریس ۱۷ حرمه در باب انجام دادن مسئله یونان قره که شایع شده است يك كوميسیون حکم مرکب از مرخصهای دولتهای بزرگ تشکیل خواهد یافت مطلبی است که پیش از وقت شیوع یافته است . اگرچه در میان در بارهای اروپ در ایجاب اخبارات رد و بدل میشود ولی تا کنون همچگونه تکلیف در این خصوص پیمان نیامده است .

از برلین ایضا اخبارنامه (المان شمالی) در يك مقاله مخصوص خود نوشته است که . بجهت برداشتن شدن اختلافی که در مسئله حدود یونان در میان دولتهای عثمانی و یونان است در حالیکه تشکیل کومیسیون حکم از جانب همه دولتها پذیرفته بشود و نیز دولتهای عثمانی و یونان تشکیل مجلس مذکور را ضعیف بشوند و تمهید نمایند که بوجهی از قرار داد مجلس مذکور تخلف نخواهند نمود دولت المان نیز آنوقت در خصوص انعقاد کومیسیون حکم بسیار دولتها همراهی خواهد نمود .

توجیهات

منصرفی جناب (موش) بسعادتمآب طوسون باشا تصرف سابق حکاری .

منصرفی یوزناده بسعادتمآب هادی باشا منصرف اسبق قیصر به . توجیه فرموده شده است .

جناب عطفونقآب شفق افندی آدی دیوان همایون دوم درجه نشان عالی عثمانی .

بسعادتمآب عابد پاشای میروا مدعی عومی دیوان جنگ الماطول یکتعمه نشان دیشان جمیدی از درجه مسم بدیلا احسان فرموده پده است .

داخلیه

موجب خبرهایی که از جانب حجاز مقفرت طراز رسیده است اسامی مقدار سجاج ذوی الانباج بیش از دویست هزار بوده است بمجدها و النسه هائمه این کثرت در میان حاجیان ناخوشی و فلان نبوده در نهایت آسودی اعمال خود شان را بجا آورده اند .

از جانب دولت (اسپانیا) بجناب اهب و دولقآب قدری پاشا رئیس سابق و کلای دولت علیه و جناب عابدین پاشا وزیر خارجه سابق بهر کدام يك قطعه نشان (شارسوم) و بجناب دولقآب جدی پاشا سرقرنای اعلا حضرت پادشاهی و عطفونقآب منیر یک افندی رئیس تشریفات عومی و عطفونقآب ارزین افندی مستشار وزارت خارجه نخستین درجه نشان (ایزابیل) اعطا کرده شده است .

و ایور همایون طلبیه در حالیکه يك فوج از عساکر شاهانه و خیلی مهمات را حامل بوده است از خلیج در سعادت بجانب (قلعه سلطانیه) حرکت نموده است . از قرار بکه اخبار نامسا میونسند و ایور مذکور قدری از مهمات محوله خود را بقلعه سلطانیه بیرون آورده پس از آن بلنکرگاه (غلوغ) عزیمت خواهد نمود .

(عسیر) نام و ایور همایون که در خدمات نقلیه بکار برده میشود پر روز بدر سعادت وارد شده است . عزتمآب دانش يك افندی شهیندر دولت علیه منم (را کوزه) و یکی از صاحب منصبان بحری دولت اوستریا با و ایور مذکور با سلمابول وارد شده اند . بنسبیت تسلیم اولکون خیلی مهمات جنگ و اسلحه را نیز از اولکون گرفته بدر سعادت آورده است .

هیئت کومیسیون مختلفه را که برای قطع و فصل و تعیین حدود تازه قره سلاطه تشکیل یافته و مقررات که اینروزها بسمت حدود حرکت نمایند از جانب دولت علیه نیز دوفتر کومیسر

معین خواهد شد . و در ایجاب از جانب باعمال بجناب درویش پاشا کوماندان عساکر شاهانه دستور العمل داده شده است که . در باره کومیسیون مذکور تاختم مأمور بپشان معاونت خصوص بیعت سفرای دولتهای اروپ يك قطعه تحریرات نوشته ضمیمه تألیفات داده است که هیئت کومیسیونرا در آنصحنات مکروهی روی نخواهد داد .

بنسبیت اینکه سال گذشته مزوریات سنجاق (کوتاهیبه) از صدمه ملغ در معرض تلف برآمده بوده است از جانب حکومت سیه قهرای آنسامان را که عاجز از تأدیبه مالیات و بدلات عسکری بودند مهلت داده شده است که مالیات و بده دیوانی را سال آئند بجمکوت رسانند . و در ایجاب بتمام منصرفی کوتاهیبه دستور العمل داده شده است .

موجب خبرهای آخری از جای بسیار موقوف و معتبر اعلام حاصل نموده که . در جنگ آخری لشکر ایران با شقای اکراد و شیخ عبیده و یارانش تلفات کلی داده شکست فاحش یافته اند . و بعد از آنکه جمیع اشقیای یکی منمزم و متفرق شده و پسرش صدیق زخم سنگینی برداشته است با بقیه السیوف با نواع شست خود را به (نوجه) که مسکن اصلی خودشان است انداخته است . جزوای ملک بحرام نیز بخاک دولت علیه عثمانی فرار نموده است . ساررؤسا و افراد که از صدمه شمشیر عساکر منصوره خلاص شده بودند از در استیسان و متابعت درآمده اسلحه خود را تسلیم کرده اند . دولت نیز از مصعیرات ایشان در گذشته عفو عومی درباره آنان اعلان و احسان شده است . اهالی نیز هر کس یکسب و کار و ذراعت خود مشغول گردیده آ ناری از شرارت و اشقیای اکراد در خانایران باقی نمانده است .

اخبارنامه (نارد و سفور) بجهت نوشتن باره مقالات برخلاف دولت علیه از جانب اداره مطبوعات موجب فرار داد مجلس و کلا تا مدت سه ماه تعطیل یافته . اخبارنامه (ترای)

سەبارەت بە كەسايەتتى و رۇڭى شېخ عوبەيدوللا ئەفەندى

لە لاپەرە ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ ى ژمارە ۳ ى ئەختەر، بابەتتىكى دېڭىز سەبارەت بە شېخ عوبەيدوللا ھاتوۋە، بەشىۋەيە ى خوارەو:

" رۇژنامە ى (تەرجومانى ھەقىقەت) لە چاپى رۇژى ھەينى رابردوو، لە ژمارە (۷۴۲) دا، بابەتتىكى بەناونىشانى (شېخ عوبەيدوللا ئەفەندى) لە لاپەرەكانى خۇيدا، بلاكردۇتەو، كە بەشىۋەي گېرآنەو لە كەسانى دىكە ى راگواستوو. لە بەرئەو ى بابەتتى ناوبراو، زۇر شتى پىكەنىناۋى لە خۇگرتبوو، لەو بارەيەو، لېرەدا ۋەرگېرآنەكەيمان داناو، بۇئەو ى بەرپزانى بەشداربوۋانى ئەختەر، كە لە دوورو نىزىكى ۋلاتانى ئىسلامىيەو، لەرادە ى پارېزگارې ۋ لاپەنگرې چاپەمەنى عوسمانى، لەم شېخە گومرايە ئاگادارېن. ھەرۋەھا، مەبەستى سەرەكى ئىمە، لە ۋەرگېرآنى بابەتتى ناوبراو ئەوئەيە، كە لە بەر ئەو ى رۇژنامە توركىيەكان ناچنە ۋلاتانى پان و بەرىنى ھندستان و ئاسيا و قەفقاز و چاپەمەنى ئەو ناۋچانە . لە رەوش و ئاكارى چاپەمەنى عوسمانى، بەشىۋەيەكى شياۋ ئاگادار نىيە، ھەر بۇيە ئەم بابەتە بۇ زانىارى ھاۋپىشەكانمان لېرەدا بېسوود نايىن و لە خوارەو ۋەرگېرآنەكە ى دادەنئىن.

(تەرجومانى ھەقىقەت) دەلئىت : لەم كاتانەدا، بەبۇئە ى شۇرشى كوردانەو، ناۋى شېخ عوبەيدوللا، جىمانى گرتۇتەو. تەنانەت رۇژنامەكانى ئەوروپاش ھەموو رۇژ ناۋى ئەو دەھىن. لە بەر ئەو، سەبارەت بەو، ژمارەكە زانىارىيمان دەستكە ۋتووۋ بەشياۋى دەزانىن، لەم بارەيەو بەسىان لېۋەبكەين. شېخ ئىستاكە لە ۋىلايەتى (ھەكارى) يەو لە گوندېك نىشتەجىيە كە بەناۋى خۇيەۋەتى و بەرپزى نەقشەندىيەو پەيوەستە. پېشتەر لە لايەن ھەردوو دەۋلەتى پايەبەرزى عوسمانى و ئېرآنەو، ھەندىك لە گوندو دېھاتەكانى ۋەك تەكى و خانەقا پىدراۋ،

که به هۆیهوه ورده ورده دهسه لآت و ناو و ناوبانگی هه لکشان و لهو ناوچانه بووه خاوهن مولکی نزیکه ی ۷۰۰ گوند .

و پرای ئه وهش، ئه وه عه شیره تانه ی له ده ور به ری هه ردوو عیراقدا (مه بهستی عیراقی عه رهب و عه جه مه/س) بلا بوونه ته وه، هه رکاتیك به ره و باکور دین بو کویستانه کان، دوستایه تییان له گه ل شیخدا بو پهیدا ده بوو، که ده بووه بالادهستی نفوزی ئه و. له م یاخیبوونه دا، زیاتر له سی هه زار سواره ی کورد بو ناوچه ی یاخیبوونه که ره وانه کراون و له کاتی پپووستیشدا، ده توانریت زیاتر له ده هه زار سوار کوبکریته وه. چونکه له کوردستاندا، کاری شیخه کان ته نیا به ئیرشادو ئامۆزگاری له ته کئ و خانه قاکاندا تیناپه ریت، به لکو موریدان و پرای ئامۆزگاری شیخه کانیان، له کاتی له شکرکیشیدا، وه ک سه ردارو سه رکرده یه کی سه ربازی، مامه له له گه ل شیخدا ده که ن و گوپرایه ئی ده که ن.

شیخ عوبه ی دو للا ئه فه ندی، له کاتی جه نگی روسدا، له گه ل ژماره یه ک له سواره ی کورد، هاوکاری جه نابی ئه حمه د موختار پاشا غازی کردوو وه به و بۆنه یه شه وه، ژماره یه کی زۆر تفه نگی (وینچسته ر) و (هیئری مارتینی) ی که وته ده ست کورده کان و پاش ئه وهش ژماره ی تفه نکه کان فره زنده تریوو.

ته نانه ت، که سانیکیش که به و دواییه چاویان به و که وتوو، ده گپنه وه، ئه و سواره کوردانه ی له ده ورین به شیوه یه کی باش ریکخستوو. ئه و دهسته سواره یه شی له گه ل خۆیدان، ئه سپ و چه ک و پۆشاک و رهوشیانی به شیوه یه کی هاوشیوه ریکخستوو. ئه وانی خستۆته ژیر فه رمانی خۆیه وه وه هه رکاتیك له لایه ن ده ولته تی پایه به رزه وه یان له شوینیکی دیکه وه، که سیکی ناسراو سه ردانی گونده که ی شیخ بکات، به ئاستی پیگه و پرستیژی که سه که، سواره ی تابه ت بو پیشوازی ئه و که سه ره وانه ده کریت.

ئه و له کاره سیاسی و سه ربازییه کاندا، بوار به که سانیکی ناسراو نادان که له سه ر ریبازی ته ریه که یه خۆی په ره ورده بوون، ده ستیوه ردان بکه ن. به لام

له کاره سهخت و بايه خداره کاندا، له گه ل پياوان و ريشسپياني گونده کاني ده وروبه ر، راويزده کات.

ويړاي نه وه ش، به دلنښاييه وه ده لښ، که به له بهر چا وگرتي ريبازي خوږيان، خو شوه ويستی و ريزيکي بيا پيايانيان بو پيگه ي پيروزي خه لافه تي مهن هه يه.

پيشتر، هه نديک که س که له لاي (وان) هوه له گه ل شېخ عوبه يدوللا دا ديداريان کردووه، له کاتي قسه کردن مه سه له ي نهرمه نيان هيناوه ته ناراو سه رنج و نيبه تي نه ويان له وباره يه وه پرسيوه. باسيان له وه کردووه که موسولمانه کاني نهرمه نستان پاش نه مه، هه روک موسولمانه کاني بولگارستان دوو چاري سته م و چه وسانه وه ببنه وه. شېخ به وپه پري سه رسورمانه وه وتوويه تي: نيا شوينديک که نيوه به نهرمه نستاني ناوده به ن کوپيه؟! له وه لامدا وتويانه: هه نديک له رۇژنامه کاني نه وروپا، هه نديک شوين به نهرمه نستان ناوده به ن! شېخيش له وه لامدا، پيشانيداوه که: من له م نيوه دا عه جه مستانديک نابينم چ جاي نهرمه نستان! هه رکاتيک نه علا حه زرتي پاشا ده ستپوه ردان بکات، به دووسه ده هزار سواره ي کورده وه، هه ر شوينديکيان بويت ده سته به جئ ده توانريت بکريته کوردستان و له بهر نه وه ي کوردستان بوخوي عوسمانستانه و به دلنښاييه وه سه ر به ده وله تي پايه به رزي عوسماني بووه ناوي بنه رهي ويلايه ته کانيش (وان) و (دياربه کر) و (هه کاري) ده بپت.

يه کيک له ناماده بووان وتويه تي: هه نديک له قه شه نهرمه نه کان له هه ر لاهه راپه رين و نازاوه به رپاده که ن. شېخ له وه لامدا وتويه تي: تاكو نيستا، نهرمه نيبه کان ته نيا بره پاره يه کي به ناوي خيرو سه ده ده قه وه داوه ته قه شه کانيان، به لام چونکه له م سه رده مه دا قه شه کان خوازيارن به شپوه ي نه وروپي بژين، ئيدي نه وان ناتوان به پارووه نانديک و چند ده نکه خورمايه ک و که وئيکي خوري قه ناعه ت بکه ن. نه وان ده يانه ويټ کاريک بکه ن و به چه شنيک نهرمه ن بخنه پيش چاوان، تاكو پاره يه کي

زیاتریان چنگ که ویت و چیرۆکی ئەوان هاوشیوهی چیرۆک و پهنده کۆنهکانه، که دهلیت: هه‌بوو نه‌بوو روژنیک له روژان!!

ئاماده‌بووان، به‌م قسانه، له‌به‌رده‌م خویدا، سه‌رسورمانیان پيشاندا، شىخيش له‌م سه‌رسورمانه‌يان گرژبوو، دواچار زور به‌بویری و بياکيبه‌وه وتی: ئەرمه‌نیه‌کان بابە‌تیک نيين ئەگەر سه‌لته‌نه‌ی شکۆمه‌ندی عوسمانی رنگر نه‌ییت. ده‌وله‌تی ئيرانيش هه‌روهک ئەوه وایه که نه‌ییت، له‌به‌رته‌وه‌ی که‌سیکی که له‌غه‌یری کورد ئەو له‌شکره‌پیکده‌هینیت که ئیران دژی ئیمه‌ ده‌ینیرت؟!

(نه‌خته‌ر)

له‌راستیدا، هه‌چ شىتیک قسه‌ی ئاوا ناکات! وتی ئەم قسانه له‌لایه‌ن شىخىکی شه‌ره‌نگیزه‌وه دوورنیه، چونکه ده‌ماغوشکی ئەو بو‌هه‌مووان ئاشکرايه. به‌که‌مترین بىرکردنه‌وه له‌م قسانه ده‌رده‌که‌ویت که، قسه‌که‌ر له‌ شعور بيبه‌هره‌يه. به‌لام ئەوه‌ی جیگه‌ی په‌ژاره‌يه، ره‌وشی هه‌ندیک له‌ چاپه‌مه‌نیه‌کانی پایته‌خته. راستیه‌که‌ی ئیمه سه‌رمان ده‌سورمیت له‌ره‌وشی چاپه‌مه‌نی ئیره، که سه‌بارت به‌به‌دکاری و شه‌ره‌نگیزی ئەم شىخه‌ گومرايه ده‌زانن و له‌وه‌ی که جاروبار له‌وه‌وه ده‌رکه‌وتوو تیده‌گه‌ن، که‌چی ده‌یانه‌ویت په‌رده‌پۆسی بکه‌ن. ئیمه نازانین که ئەم تاوان بو‌کيبه‌وه مه‌به‌ستیان له‌م ساخته‌کاری و چه‌واشه‌کاریه چيبه‌؟

ئاشکرايه که ناتوانیرت ئەوروپا به‌م قسه‌ بيمانایانه به‌هه‌له‌دا بیرت. چونکه ئەوروپا له‌به‌دکاری و هیزو ئاماده‌گی شىخ به‌باشی ئاگاداره‌وه به‌م زانیاریه‌ پر که‌موکورتی و هه‌له‌وپه‌لانه، که هه‌ر وشه‌یه‌کی له‌گه‌ل ئەوه‌ی تردا ناکۆک و پیکدژه‌وه هه‌موو رسته‌یه‌ک ئەوه‌ی دیکه ره‌تده‌کاته‌وه، هه‌لناخه‌له‌تیت. بو‌نموونه، ته‌رجومانی حه‌قیقه‌ت، له‌ قسه‌ی گپه‌ره‌که‌وه له‌ شوینیکدا راده‌گوینیت که: " شىخ له‌م شوپشه‌دا، سئ هه‌زار سواره‌ی کورد بو‌ ناوچه‌ی شوپشه‌که ره‌وانه‌کرادوووه

له کاتی پيوستيشدا، ده توانيټ ده هزار سوار کۆبکاته وه. " له شونينکي دیکه دا ده لټ: "هه رکات ده ستووری له ده ولته تی پایه به زوه هه بیټ، ده توانيټ دووسه د هزار سواره ئاماده بکات. " له کاتی کدا، که سیک سئ هزار سواره بنپرت و له کاتی پيوست بتوانيټ ده هزار سواره ئاماده بکات، چۆن ده کرپت به یه کجار له ده هزار سواره وه تا کو دوو سه د هزار ئاماده بکات. خوا به وه روحی کردوه که قسه گپه وه که له م باره یه وه سه ری نه سوپماوه، ده نابه و حسابیه ی که هیزی شیخ له ده میدا بووه، ده یوانی به یه کجار ئیدیعی ئه وه بکات و بلټ ده توانم دوو ملیون ئاماده بکه م!

ئه گهر بیگانه یه ک پرسیت: ئایا ده ولته تی پایه به زری عوسمانی له روژی جهنگی روس ره سترو مه ترسییدارتی بو خۆیه وه بینوه، که دلی موسولمانان و هه رکه سیکي دیکه به هری موسولمانی تیدایه له بیستن و یادکردنه وه ی ئه م رووداوانه جه رگی ده بیته که باب. ئاشکرایه که ده ولته تی روس، له لای قارسه وه له سه ره تادا هیژیکي ئه وه نده نائاسای و له راده به دهر نه بوو، به لام ئه م شیخه پیرۆزی که ملکه چی و خۆشه ویستی بو پیگه ی پیرۆزی خه لافه ت هه یه، له و روژه ته نگانه و پر موسیبه ته دا، له حاله تیکدا که ده یوانی دووسه د هزار سواره کۆبکاته وه، بوچی به گوپره ی ته ریفه ت و ریبازی خوی، یارمه تی له شکری ئیسلامی نه دا، چ وه لامیکي ئه مه ده درپته وه؟

ئایا کام ده ولته تی مه زن خاوه نی دوو سه د هزار سواره یه؟ روس به و هه موو توانا و هیژیه خۆیه وه که خاوه نی چه ندین خیل و عه شیره ت و تایه فه ی به ناوبانگ و ناسراوه، ئایا ده توانيټ دووسه د هزار سواره ئاماده ی جهنگ بکات و به کاربانینیټ؟! عه یب نییه ده رباره ی ئه م که سه دزو ده غه له، ئه م جوړه قسانه بنووسریت و خۆت بکه یته نامرزی گالته جارپی دۆست و دوژمن. ئایا حال و بائی ئه م شیخه شه ره نگپزه چی به سه رهات که خاوه نی دووسه د هزار سواره و ئه رمه نستانی پئ هیچ و ده ولته تی ئیرانیسی وه ک نه بوو ده زانی؟ بوچی له به رامبه ر

ھیزی ژمارەییەکی کەمی دلێرانی لەشکری ئێران، وەک رۆی لەم شاخ بۆ ئەو شاخ ھەلات؟

ئەو ھەندیک لە رۆژنامەکانی ئەم پایتەختە بەردەوام دەنووسن، کە شیخ لە کاتی جەنگی روسدا، لە نزیک ئەرزۆمەو، لە گەڵ کۆمەڵێک لە کوردان، ھاوکاری لەشکری جەنابی ئەحمەد موختار پاشای کردوو، بەتەواوی بێبەنەمایە. رۆژنامەکانی ئەو کاتە ھەموویان ماون و لەبەردەستەن، ھیچ نابینن کە شیخ جەنگی کردبێت یان ئازابەتیە کە ی لێ دەرکەوتبێت. بەلام ھەموو جێھان دەزانن، کە پاش بەدەھێنانی مەبەستە کە ی خۆی، واتە بەدەستھێنانی تەفەنگی مارتینی، بێتەو ھەو ھەو فیشەکی بە روسەو بنی، گەراپەو ھەو گەندو دێھاتەکانی ئەرمەنی تالانکرد کە پەغیبەتی ملکەچی دەولەت بوون و لەکوشتارو تالانی بێدەسەلاتان دەستی نەپاراست. زۆریشی بەسەردا تینەپەری، بەئاشکرا، دژی پێگە ی پیرۆزی خەلافەتی مەزن راپەری و تاکو موسڵ رویشت و دێھاتەکانی تالانکرد. لەکاتی کدا، دەولەت تازە لەگرفتاریەکانی جەنگ ھاتبوو دەروو ھەزار جور کێشەو گرفت گشتی لەبەردەمدا بوو. ئەو بەم کارە ی، ئاستی خۆشەویستی و ملکەچی بۆ پێگە ی پیرۆزی خەلافەتی مەزن پیشاندا ھیزی موسوڵمانی خۆی بۆ دۆست و بێگانە ئاشکرا کرد. ھەتا کو دەولەت پاش کۆششیک لەرادەبەدەر، بۆ ماو ھەو ھەو ھەو ئەو ی لە بەدکاری گێراپە داو ھ.

لە یادمانە، ئەوکات رۆژنامە تورکییەکان، وەک ئیستا کە دەلین (شیخ عوبەیدوللا ئەفەندی) بەرپزەو ھەو ناوی ئەویان نەدەنووسی و ھەموو کەس ئەویان خەتابارو نەفرین دەکردو سەریان لە موسوڵمانی ئەو سوپردەما، کە لەو ھەردەمدا بۆتە ھۆکاری ھەموو ئەو کێشەو ئالۆزییە بۆ دەولەتی پایەبەرز.

لە ھەموو ئەمانە سەمەرتر، ئەو ھەو کە رۆژنامە تورکییەکان لە لایە کەو ھەردەنووسن کە کە ھۆکاری ئەم یاخیبوونە ی کوردان بریتیە لە نەبوونی یەکسانی لە ئێران و ستەم و زۆلی ھەندیک لە فەرمانرەواکانی کوردستان و لەم روو ھەو

دەنوو سن كە ئەو ھېزە سەربازىيانەى كە دەولەتى ئېران بۇ تەمىكردنى بەدكارانى كوردى ناردوو، زۆربەيان كوردن. ھەرەك ئەوھى كە (تەرجومانى ھەقىقەت) لەقسەى خودى عوبەيدوللاوھ رايگواستووھ: " لەشكرىك كە دەولەتى ئېران دەينىرئەتە سەرمان ھەموويان كوردن. " ئەگەر فەرماننەواكانى كوردستان بەھۆى سوننىبوونەوھ زوالم دەكەن و لەئىراندا يەكسانى نىيە، ئەى چۆنە قادر بەگى موكرى و سەركردەكانى خىلى جەلالى و عەشیرەتى عەلى خانى شكاك ، كە ھەموويان سوننن، ھەرىكەيان بە چەند ھەزار سوارىكى خۆبەوھ، بەشپۆبەكى خۆبەخش و بە وىستى خۆيان دژى ياخيبيووان دەجەنگن و ژيانى خۆيان دەخەنە بەردەستى مەترسى مەرگەوھ؟!

لەم رۆژانەدا، كەسكى باوھرىپىكراوم بىنى كە لە سەلماسەوھ ھاتبوو، وتى: سوارەكانى خىلى جەلالى كە بۇ جەنگى ياخيبيووانى كورد دەنئىردران، خەرىكبوو دەجولان، بە ئەنقەست لە يەكىك لە سەرۆكەكانى ئەوانم پرسى: نىازى كوئى ھەيە؟ وتى: جەنگ دژى شىخ عوبەيدوللا، ئايا فىشەك بە شىخەوھ دەئى؟ وتى: مەگەر لە شا ياخي نەبووھ، چاويشى دەردىنم! شىخى تەرىقەت و مەرجەعى راستىنەى ئىمە ھەزەتى شاى پىرۆزى عەدالەتپەرورە. ئەگەر براكەم لە تاقى ياخييان بىت، لەكاتى زالبوون بە سەرياندا سەرى دەبىرم! وئىراى ھەموو ئەمانە، دەتوانرئەت بوترئەت كە لە ئېراندا يەكسانى نەبووھو سەبارەت بە كوردان زولم كراوھ؟!

بەكورتى، نووسىنى وھلامى ھەموو ئەمانە كىتئىكى سەربەخۆى دەوئەت، رۆژنامەنووسانى ئىمە تاكو ئىستا، بەشپۆبەكى شايستە لە بەرزى پىگەى رۆژنامەنووسى شايستە، زانىربىيان نىيە. دەولەت و مىللەت لەنووسىنى ئەم جۆرە قسانە، چ سوودىك دەبىن. پىويستە رۆژنامەنووس، دەولەت و مىللەت لە كەموكورتىيەكانىيان و ئاكارىيان ئاگادارىكاتەوھس ھانىانبەدات چاكسازى لە ئاكارە خراپەكانىياندا بكەن و بۇ خۆشى لەخانەى دەمارگىرى و ئارەزووى خراپ

بەدوورپىت. تاوھەكو بەھۆى بايەخى ئەوانەو، مىللەت و دەولەت بە پلەكانى پىشكەوتىدا سەركەون و لە كەموكورتى و گەندەلىيش خۇپپارزىن. ئەو نە زانراو نە فامكراو كە لەچاوى دەولەت و مىللەتدا، بەدبەخت دىشاد و بەدكار بە پياوچاك و خائىن بە ئەمىن لە قەلەمبىرپىت. ئەگەر بۇ خۇيان دادپەورەبن، بۇخۇيان دان بەودا دەنپىن، كە كوردان لەم ھەراو نازاۋەيەدا، لەچاوى دۆست و دوژمندا، چەندە لە پىنگەو پرستىژى خۇيان كەمكردۆتەو.

بەكورتى، بەگوپرەى ھەوالگەلىكى فەرمى كە ماوئەيەكە ھاتو، بىرپەرى پىشتى كۆمەلى ياخيبيوان، بەتەواوى شكاو و ئەوئەي كە لە سەرۇككانى بەدكاران ماو، وەك عوبەيدوللا و ھەمزاغا، ھەلاتوونەتە نپو خاكى دەولەتى عوسمانىيەو و زۆرپىكىش بەسزاي بەدكارپى خۇيان گەپشتوون و كەوتوونەتە بەر گورزى كوشتن و بىرپىن. ناۋىكىش لە شىخى دلاو و نازا، لەناودا نەماو، مەگەر لەسەر زمانى رۇژنامەنووسە توركىيەكان (كە ئومىدەوارم ئەوئەي لەناودا نەمىنپىت).

ئىستاكە گرتگەلىك كە ماپتەو ئەوئەيە، كە دەولەتى پايەبەرزى ئىران، پاش ھەموو ئەو ھەول و لەشكركىشىيە، بىر پەنجا ھەزار لە سەربازەكانى رەوانەى ناوچەى ياخيبيوونەكە كردو و ئىستا لەسەر سنوور كۆبوونەتەو. بە لەبەرچاوغرتى بنەماى وريايى و دووربىنى، ناتوانپىت بىرپارى بلاوئەپىكردنى ھىزە سەربازىيەكانى دەرېكات. چونكە ھەندىك لە سەرۇكەكانى بەدكاران، بەتايەتى عوبەيدوللا، كە لەمبەرە، دەگونجى بەگوپرەى بەدفىترەتى خۇى، دووبارە دەست بە خۇكۆكردنەو بەكات و دەست بە خراپەكارپى خۇى بەكاتەو.

ھەربۇيە، ئومىدەوارپىن كە بىرپارەدەستانى دەولەتى پايەبەرزى عوسمانىيە، ھەنگاۋى ئەوتۆ بگرنەبەر، كە ئەم گرتانە لەنپودا نەمىنپىت. بەجۆرپىك نەپىت كە سەبارەت بەم بابەتە، لەنپوان ھەردو دەولەتى پايەبەرزى ئىسلامدا، ساردى بىتەكايەو. عوبەيدوللاو شوپىنكەوتەكانى، كەلەو ناوچانە بوونەتە سەرچاۋەى بەدكارپى و تاوانكارپى، بۇ ناوچەى دوور لەسنوورەكان، دووربىخىنەو نەفى

بکړین. تاوهکو رهعبيته تی ههردوولا، لهئاسووب و بهدکاری ئهوان پارټیزاوبن و ههروهها زمانی بهدخواهانی ئیسلامیش، لهم بارهیهوه کورتبکړیتهوه. بهگوټره ی زانیاریهکان، که بهشیوهیهکی پشتپښهستراو دهستکهوتوون، لهسایه ی خودای تهعالاوه، ئارامی و ئاسایش، لهناوچهکانی یاخیبوونهکه، گهپراوتهوه."

ئیرانییهک: کوردان وا تیدهگن که بهپرسانی بابی عالی لهپشت ناژاوهکهوهن

هه ر له لاپه ره ۲۲ ی ژماره ۳ ی ټه خته ر، به واژوی (یهک ئیرانی) نامه یهک بلاوکراوته وه، که ټه مه دهقه که یه تی:

" به پښه به ری به پښی ټه خته ر

گفتوگوگوانتان له گه ل ر ژنانه تورکیه کاند، سه باره ت به تاقی یاخیبووانی کورد، زور به داخ و په ژاره وه ده خوینمه وه. به لام داخه که له دوو لاره یه، له و ر ژه وه ی که یاخیبووانی کوردان له سه ر سنوره کان ده رکه وتوو، له لایه نگرپی یاخیبووانی کوردان یان تیپه پاندوو وه کاریان به شوینیک گه یاندوو، که گالته یان به هم مو که سانی ژیره پیگه یشتو ده کرد. تاکو گه یشته ټه وه ی یه ک ه ټه مت و په لاماری بچووک، کو له که ی کو مه له که یان روخوا ئاسه وارپک له هه راو هوریا ی ټه وان نه مایه وه.

داخی گه وره له م رووه وه ټه وه یه، ټه گه رچی ر ژنانه تورکیه کان، له لای دانیشتونانی ټه م شاره، به تایه ت دیپلومات و ټه وروپییه کان، هیچ کاریگه ریبه ک و بایه خیکی گه وره ی نیبه، به لام ج سوو دیک ی هه یه که کوردان یکی شاخه کی، پاش ټه وه ی ر ژنانه کانی ټه سته مبول ده بین و سه یرده که ن که هاندانی کوردی بو

یاخییوون تېدايه، واتېدهگه که خاوهن و برپاربه دهستانی خه لافه تی ئیسلامی، که پېویسته له ته وای ورده کارپیه کان به ناگابیت، ده ستخوښی له جو لانه وهی کوردان دهکات و کاربه دهستانی عوسمانی و به پرسانی بابی عالی، جو لینه ری ئه م ئازاوه یه بوون. ئه گهر نا، حکومتی پایه بهرز، رۆژنامه گانی له م هه لوه پری و ساخته کردنی نامه و ئه و بېشه رمییه ی گپراوه ته بهر، به توندی قه دهغه ده کردو به تایبته رایده گه یاند، که ده ولته به م کاره رازی نییه.

هۆکارپکی دیکه که جینگه ی داخ بېت ئه مه یه، که حه یفه بو ئه م پایته خته ی ئیسلام، رۆژنامه ی میلی که به زمانی فه رمی ده ولته له م پایته خته چاپ و بلاو ده کړته وه، چ پرستیژو به هاو هه رزه گۆبیه کیان هه یه. ئه م ره وشه ش، نه ک ته نیا له م باره یه وه، به لکو له رووداوه گانی پېشووشدا، کلاویان پې کردۆته سه ری خه لک. به شیوه یه ک، کار گه یشته ئه وه ی که نزیکوو ئه سته مبولی تېدا بچیت، که چی ئه وان هه ر باسی سه رکه وتنیان ده کرد. ده بېت پایه و مایه ی رۆژنامه نووسان، له م قسانه وه تېبگه ین.

جارتک نامه به ناو و قسه ی مه لا عوسمانه وه ده نووسن. جارتک پېشنیاری ئاگره س له ئیران ده که ن. جارتک عوبه ییدولای ناسه یید ده که ن به سه یید. له کاتیکدا، ته نانه ت وپرای نه بوونی به لگه یه ک له سه ر سه ییدبوونی له رابردوودا. مرؤفی له و شیوه یه، خو ئه گه ر له پشتی حه زره تی فه خرو لکائیناتیش بېت، ده بېت ته به رای لئ بکری. چونکه ده رحه ق به کوری نوحی په یامبه ر : تۆ به ئاکاری خراپت چون نه وه ی پېغه مبه ری!!

گه ر عه له و بیک بووه خارچی
مه زه به ی جپېشت بزانه زۆله
هه ر زۆر به راستی سه گ له و چاتره
سه گ کوری سه گه دپله یان گۆله

جاریک دهنوسن که شیخ کۆمهک و هاوکاری و خۆراکی رهوانه‌ی ته‌بریژ کردوو! له‌کۆپوه بۆ کوئی کۆمه‌که ناردوو! برسیتی خۆی و شوینکه‌وته‌کانی، هۆکاری ئەم دڕندایه‌تی و کوشتارو تالانییه‌ بووه. گریمان ئەگەر له‌و پارهو ماله تالانییه‌ شتیکی ناردیبت، ئەوا پێویسته‌ پێی بوتریت: " لا تزل و لا تتصدق/ ئەو خیره‌ مه‌که‌ ". به‌شیویه‌کی تر، ده‌توانیبت بوتریت که‌ ئەگەر ئەو خیره‌خوازه‌، ئەوه‌ هاوسێ و هاو‌تانییه‌کانی خۆی که‌ له‌ نزیك وان و ئەرزپۆمن، زۆر زیاتر له‌ ته‌بریژییه‌کان، بارودۆخیان خراپه‌رو گرفتاری مه‌ینه‌تی و برسیتی بوون.

به‌گشتی، داوا له‌ئێوه‌ ده‌که‌م، بایه‌خ به‌ هه‌رزه‌گۆبی ئەم رۆژنامه‌ تورکییه‌ بێمانایانه‌ مه‌که‌ن. ئەم رۆژانه‌ هه‌موو درۆکان وه‌ک خۆر رۆشن و بابه‌ته‌کان ناشکرا ده‌یبت. ئیستا که‌ به‌ ئیوه‌ ده‌لێم که‌ ره‌وشه‌که‌ له‌ چ حالیکه‌دا وه‌ له‌رووی هه‌واڵی راست و دروسته‌وه‌، رێپیداوان که‌ بنووسن. هه‌روه‌ها له‌م هه‌فته‌یه‌دا، دوو ته‌له‌گراف که‌ یشتۆته‌ بابی عالی که‌ ده‌وڵه‌تی ئێران ده‌لێت: مه‌سه‌له‌ی کوردان ته‌واو بووه‌ و ئەو ده‌ستیوه‌ردانی که‌ ده‌بوو بیکه‌ن کردتان. ئەوانه‌ی ده‌بوو لێخۆشبوونیان بۆ بکری بۆیان کرا، هیشتنه‌وه‌ی چل هه‌زار سه‌رباز له‌سه‌ر سنوره‌کان پێویست نییه‌. به‌و هۆیه‌ی که‌ ئەوانه‌ رۆژانه‌ خه‌رجیانی چل هه‌زار تمه‌نه‌. هه‌روه‌ها هه‌یج رینگرییه‌ک له‌به‌رده‌م له‌شکرده‌ نه‌ماوه‌، مه‌گه‌ر بوونی دوو سێ نه‌فه‌ری (مفسدین فی الارض/ به‌دکارانی سه‌رزه‌وی) که‌ به‌کێکیان شیخ عوبه‌یدوڵلايه‌ که‌ له‌قاوغی خۆی ده‌رچوووه‌ خوینی حه‌لله‌و هه‌روه‌ها به‌دکاری سه‌ر رووی زه‌وییه‌، که‌ بۆته‌ هۆکاری ئەو هه‌موو تاوان و خویترپشتنه‌، که‌ ئەمانیش پێویسته‌ راده‌ستی ده‌وڵه‌تی ئێران بکری، یاخود له‌سه‌ر سنوره‌کان دووربخه‌رنه‌وه‌و هه‌نگاوی پێویست له‌لایه‌ن بابی عالییه‌وه‌ بنیبت و دلنیابی ته‌واو به‌ ئێران بدریبت.

هه‌روه‌ها، ده‌وڵه‌تی ئێران، له‌م باره‌یه‌وه‌، به‌ته‌واوی پێداگه‌ره‌و باوه‌ری شه‌خسی من وایه‌و پێشم وایه‌ که‌ که‌سانی ژیری‌ش له‌مه‌دا لایه‌نگیرییم بکه‌ن له‌وه‌دا که‌، ده‌وڵه‌تی پایه‌به‌رزی عوسمانی له‌ریکه‌وتن له‌گه‌ڵ ده‌وڵه‌تی پایه‌به‌رزی ئێراندا،

خۇى لانادات. ئەو حوكمى (مفسدىن فى الارض) بەگوپرهى شەرعىيەتى پاكىزى
 ئىسلام دەرھەق بەوان پەپرهوى دەكات (ان يقتلوا او يصلبوا او ينفوا فى الارض /
 بكوثرين يان هەلبواسرېن يان له زهويدا دووربخرېنەوه).
 ھەركاتېك كەسېك بېت ئەوانە بەدكارى سەر رووى زهوى نېن، ئەوكات
 ئەوېش بۆخوى دەچېتە نېو دەستەى بەدكارانەوه، ئەگەر ئەوانە نووسەرى
 رۆژنامەكانېش بن. ھۆكارەكانى ئەوھش ئاشكرايە..."

ئەحمەد موختار پاشا ۱۸۳۹-۱۹۱۹

تخصیص نمایند که از این حرکات جنگجویی صرف نظر نماید .

خلاصه مأمور هستید که همین بحر را شورا پوز بر خارجیه دونی که در نزد اوست سفارت دار بدخواهده و صورت یکفطعه از آن نیز پوز بر مشارالیه اعطا نماید .

روزنامه (ترجمان حقیقت) رنسخه روز جمعه کشته در شماره (۷۴۲) تفصیلی بعنوان (شیخ عبیداه افندی) در صحایف خود بدور روایت از کسان سکر هل نموده و چون تفصیل مذکور دارای بعضی مطالب بسیار مضحک بود از آنجمله ترجمه آزاد انجا آوردیم که حضرات مشرکین اختر که در ممالک دور و نزدیک اسلام هستند از درجه حیانت مطبوعات عثمانی این شیخ گزاه را اطلاع حاصل نمایند و عدم مصدوم از ترجمه مطالب مذکور این است که چون اخبار نامهای تری بممالک وسیع هندوستان آسیا و قفقاز میبرود و مطبوعات آن صفحات از وضع مسلک مطبوعات عثمانی بطور لائق اطلاع نداری این است این تفصیل را برای اطلاع همکسان خالی از فائده ندیده ذیلاً بترجمه آن می پردازیم .

(ترجمان حقیقت) میگوید . در این اوقات بمناسبت شورش افراد نام شیخ عبیداه چهار نفر گرفته حتی مطبوعات اروپ نیز هر روز نام اورا یاد میکنند . بنابرین در باره او پاره اطلاعات حاصل نمودیم و مناسب داسیم به شرحی در این باب ذکر نمایم . شیخ اکتسون در ولایت (حکاری) در دهکده که نام خودش منسوب است اقامت داشته بطریق (تشنبدی) منسوب است . پیش از این از جانب دولتیین علیتین عثمانی و ایران بعضی دهکده ها بمقتضاه و تکیه او وقف شده بود که بدانوسیه رفته رفته صیت خودش بالا گرفته در تصنیفات بقدر هتاد پانچ دهات رامافت شده است .

علاوه بر اینها عشاری که در اطراف عراقین پهن شده اند هنگامیکه برای ییلاق بجهت شمال می آیند بشیخ ارادات پیدا نموده موجب برتری هود او میشوند و در این عصبیان زیاده بر سه هزار کرد سوار عموق عصبیان روانه داشته

و در حین زوم زیاده برده هزار سوار جمع آوری مینماید نمود . زیرا در کردستان کار مشایخ تنها بارشاد در تکیسه و خانقاه یکدیگر بل مردمان علاوه بر نصایح مرشدانه در حین لشکر کشی نیز شیخ خود شانرا مانند سردار رعایت میکنند .

شیخ عبیداه افندی در هنگام جنگ روس بمقداری از سواران ارکاد باردوی جناب احد مختار پاشای غازی عمامت آمده بدین مناسبت خیلی از تشکلهای (وینچستر) و (هزی مارتینی) بدست افراد ارکاد رسیده پس از آن مقدار تشکلهای خیلی زیاد شده است .

حتی کسانی که در این اواخر با او ملاقات نموده اند روایت میکنند که سواران ارکاد را که در دوش هستند یکسره نظم هم داده است و یکدسته سوارمرا که در معیت دارد اسب و اسلحه و لباس و وضعتارایک نظم و نسق مرتب داشته است . و آنرا ایوسته در خدمت خود نگاه میدارد هرگاه از جانب دولت علیه و یا از جانب دیگر شخص معبری بفریاد که مسکن شیخ است وارد بشود درجه اعتبار مهمان از سوارهای مخصوص خود باستقبال میفرستد .

در کارهای سیاسی و عسکری کسان بسیار معتبر را که در راه طریقت خود تربیت نموده است رخصت مداخله نمیدهد بل در مهمان امورات با آقایان و ریش سفیدان دهکده های اطراف باشتشاره میپردازد .

مع ذلک بطور خاطر جمع میگوید باندضای طریق خودشان بمقام منفس خلافت کبری امامت بحیث فوق العاده دارد .

پیشتر بعضی کسان که در سمت (وان) و (وان) شیخ عبیداه ملاقات نموده اند در اثنا صحبت ضمنی از مسئله ارمانه بجهت آت آورده نیات او را در این باب پرسیده ضمناً اظهار داشته اندیم آن است که سلطان ارمنستان نیز پس از این مانند اهل اسلام بلغارستان دچار تعذبات و مظالم بشوند . شیخ تکمال تعجب گفته است که آیا جاهایی را که شماها ارمنستان میگوید یکجاها است . در جواب گفته اند بعضی از احبار نامهای اروپ پاره

جاهار با نام ارمنستان یاد میکنند . شیخ در جواب اظهار داشته است که من در این میان عجمستانی نمی بینم تا چه رسد به ارمنستان . هرگاه از اصلاح حضرت پادشاهی رخصت بشود با دو بیست هزار سوار کرد هر جاهایی را که بخواهند فوراً مینمایند بکردستان تغییر بدهند و چون کردستان خود عثمانستان است و بالمطبع تابع ممدت دولت علیه عثمانیه بوده اصل اسامی ولایات آنجا (وان) و (دیار بکر) و (حکاری) خواهد بود .

پس یکی از حضار گفته است که (بعضی از کشیشهای ارمانه در هرمت اختلال پدید میآورند) شیخ در جواب گفته است تاکنون ارمانه به کشیشان خود تنها مبلغی پول بنام صدقه میدادند ولی چون این زمان کشیشان میخواهند وضع اروپ زبست بکشیدان است که لغو نان و قدری خرما و تنها یک جبه صوف را قساعت مینمایند نمود و میخواهند طوری بکنند و ملت ارمنی را در نظر هاجا نمایند بدینوسیه پوز یاد بکنند و حرکات آنها یک شبیه است به حکایتها و مشاهیر قدیم که میگویند (یکی بوده است و یکی نبوده است)

حضار بان سخنان در پیش خودشان اظهار تعجب نموده شیخ از تعجب آنان آراخته در نهایت تهور گفته است که . ارمنها نقلی نیست هرگاه سلطنت سابقه عثمانی مانع نشود دولت ایران هم حکم کالعدم را خواهد داشت . زرا قوت لشکری که دولت ایران ضدمنا فرستاد باغیر از کرد ها است ؟

اختر

حقیقت هیچ دیوانه اینگونه سخنانرا نمیگوید و اظهار احمقانه تر از شیخ شمر بعد نیست زیرا شخصی دماغ آن بر نالیان ظاهر است و از این سخنان نیز با شک تا مملی معلوم میشود که گویند این جزء از شعور نداشته است ولی آنچه جای تأسف است وضع بعضی مطبوعات این شهر پای تخت است . راستی ما از وضع مطبوعات اینجا که دانسته و فهمیده شایوت و شرارت این شیخ گزاه را که بدقت از او بطور نموده است و میخواهند رده بوشی نمایند خیلی تعجب داریم و نمیدانیم که این اشتباه کاری برای کیست و مقصود شان از این جعلیات چیست . معلوم است که اروپ را بدین سخنان یعنی مثنیه نتوانند نمود . چهار اروپ

از درج شقاوت و قوت و استمداد عبيده بجوئی
اطلاع دار دو انكهي ارباب با اطلاع ناقص و بیانات
جمله دیگر است کول محضورد (مثلا ترجان
حقیقت از قول راوی درجایی نقل میکند شیخ
در این شورش بقدر سه هزار سوار بمواقع
عصیان روانه داشت و در چن اقتضا مینواید
ده هزار سوار جمع آوری بکنند) درجای دیگر
میگوید (هرگاه رخصت از دولت علیه باشد
دو بیست هزار سوار حاضر شود) در حالیکه
شخصی سه هزار سواره فرستاده هنگام لزوم تاده
هزار میرواند جمع آوری بکنند چگونه میشود
که یکبار از ده هزار تادو بیست هزار سوار را بیاورد
آماده نماید خدارم کرده است که او را در اینباب
تعجب نکرده است و الا نامسبت اینکه قوت شیخ
در هفتش بوده است یکبار دو میلیون سوار را نیز
ادعا میکرد که حاضر توأم نمود هرگاه شخص
بنگاه سؤال بکنند که . آید دولت علیه را روزی
بند و نه و هونان کتر از جنگ آخروس بود که دلنهای
مسلمانان هر کس که بره از مسلمانان دارد از شنیدن
و یاد بخود آن وقوعات کباب میشود و دولت
روس را هم در دست قارس معلوم است که در آفتاب
چندان قوت فوق العاده نبود پس این شیخ مقدس
که قسم خلافت صکبری نیز اطاعت و محبت
فوق العاده داشت در آنروز مصائب افزون
در حالیکه میتوانست دو بیست هزار سوار جمع
آوری نماید چرا باقتضای طریقت خود باری
از لشکر اسلام نداده خوب خواهند گفت .
آیا کدام دولت بزرگ دارای دو بیست هزار سوار
است روس یا آن قوت و مکتب کداری چندان
قبائل و عشایر ایلات مشهور و معتبر است آیا
میتواند دو بیست هزار سوار آماده جنگ و کارزار
نماید عیب نیست درباره این شخص دزد و دغل
اینکه بختیهای دور از عقل را نوشتن و خود را
آلت محضر دوست و دشمن نمودن . آیا حال آن
شیخ شمر بر کداری دو بیست هزار سوار بود
و در مستان را هیچ ای تگاش و دولت ایران را
کا معلوم میدانست چمد . چرا از مقابل قوت
بسیارکی از دلبران لشکر ایران رو به وار
از کوهسار بکوهسار فرار نمود .
انکه بعضی اخبار نامهای این نای تحت متصل
می نویسند که شیخ در هنگام جنگ روس در دست
مضموم با پیچی از اکراد بارودی جناب احد

بخشار پاشا معاونت نمود بکلی بی اصل است
روز نامهای آنوقت همگی حاضر است
هیج نمی بیند شیخ جنگی کرده باشد
از اوسر زده باشد ولی جهاتین میدانند که پس
از حصول مقصود خود یعنی صکرتن
تفکهای مارتینی بدون اینکه یک تیر کوله بدشمن
خالی بکنند رکشته دهات ارامنه بیچاره را که تبعه
مطیع دولت بودند تاخته از قتل و غارت عاجزان
فرو نکذاشت و چندی نگذشته با آشکاری برضد
نقام مقدس خلافت گیری برخاسته تا وصل پیش
آمد دهات عرض راه را تاخت در حالیکه دولت
علیه تازه از مصائب جنگ بیرون آمده و هزار
لویه اشکالات مجده در پیش داشت در جماعت
و محبت خود را بمقام مقدس خلافت گیری ظاهر
نمود قوت مسلمان خود را در نزد دوست و پیگانه
آشکار کرد . تا اینکه دولت علیه با اقدامات
فوق العاده بطور موقت او را از شقاوت بازداشت .
یاد داریم که آنوقت اخبار نامهای تری نام او را
چنانکه اکنون با احترام شیخ عبيده افندی (میگویند
نمی نوشتند و همه کس او را مؤاخذه و نفرین
میکردند و بر سلسانی او تعجب مینمودند که در این
زمان نازک موجب مشغله و اشکالات نمده دولت
علیه گردید . چیت ترا همه انبیا انکه اخبار نامهای
تری از یکطرف مینویسند که سبب این عصیان
اکراد از عدم مساوات در ایران و مظالم بعضی
حکام کردستان بوده است و از این جانب مینویسند
قوت لشکری که دولت ایران برای تادیب اشقیای
اکراد کسبل نموده است اغلب کرده ستد چنانکه
(ترجمان حقیقت) از قول خود عبيده نقل
میکند که . (لشکری که دولت ایران مقابل
ما میفرستد همه کرده ستد) هرگاه حکام کردستان
اکراد را بجهت سنی بودن مورد ظلم میکردند و در ایران
مساوات نبود چگونه میشد که قادر یک تیری
و رؤسای قبیله جلالی و هشرت علی خان شکار
که همگی سنی هستند هر یک با چند هزار سوار
خود بطور داوطلب و برضای خود بچند
ما صبان پشنانید و جان خود را بمرض تلف بیاورند
از شخص موقوف که ایروزها از سلسل امده است
شدیم مکتب سواران قبیله جلالی که مامور بچند
ما صبان اکراد و در صدد حرکت بودند عداوتی
از روسای آنان برسیدم عزم بکا دارید گفت بچند
شیخ عبيده گفتنم آیا بشیخ تفنگ خالی کیتی جواب
داد لکن نه عاصی پادشاه است چشمش را نیز

درجی اورم شیخ طریقت و مرجع حقیقت مذات
مقدس پادشاه عدالت اکتنامه ما است هرگاه
برادرم از زمزمه عاصیان باشد هنگام غلبه مرش
سیرم . با همه اینها میتوان گفت در ایران مساوات
نیوده در باره اکراد ظلم شده است ؟ خلاصه
برای نوشتن جواب همه اینها دفتر جداگانه لازم
است . روزنامه نویسی ما هنوز از بلندی
مقام روزنامه نگاری بطور لائق اطلاع ندارند .
از نوشتن اینگونه مخضنان دولت و ملت را چه
منفعت حاصل خواهد شد روزنامه نویس باید دولت
و ملت را از معایب حرکات خود آگاه نموده باصلاح
تغایض کارها و ادرا در خود هم با نظره عاری از شوائب
اغراض و نفسانیت و تعصب بیجا باشد تا بتمام
آنان ملت و دولت بر مدارج ترقی صعود نمایند
از نقائص و عیوب برهیزند . نایک دانسته
و فهمیده در نظر دولت و ملت شیخ را سعید طاهر را
صالح خان را امین قفاد بکنند . هرگاه خود
منصف باشند اعتراف خواهند نمود که در این
هنگامه کرد بازاری چها بقبال زدند در نظر
دوست و دشمن چه قدر از اعتبار خود شان
کاستند .

خلاصه موجب خیرهای رسمی از چندی
بناظر ف سلسله جمعت عاصیان نگم از هر نامنده
شده آنچه از رؤسای اشقیای مانند عبيده و جزواتقا
سرداشتنند بداخله حاکم دولت علیه که بختنداند
و بسیاری هم بگیر کردار زشت خود رسیده
بومعرض قتل و تلف برآمده اند از شیخ شیعیان بهادر
نای در هیچ باقی نموده است مرکز دزدان
اخیا روز نامهای تری (دارم امید کآن هم
زبان بر خرید) .

اکنون اشکالاتی کبابی است این است
که دولت علیه ایران پس از اینهمه اقدامات
و لشکر کشی که بقدر بغمه هزار از صاع کر خود را
بموقع شورش فرستاده و الا آن در سر حد جمع شده
اند تار قواعد احتیاط نمیتواند رخصت انصراف
بدهد . چون بعضی از رؤسای اشقیای خصوصاً
عبيده که با بنظر گذشته است احتمال میروند
که باقتضای فطرت زشت خود دوباره دست
و پای خود را جمع نموده بشقاوت بر خرید
لهمذا اسدوارم که اولیای امور دولت علیه عثمانی
تدایری بکار بریند که این اشکالات از میان برداشته
شود و نوی نشود که از اینفرقه در میان دو ولین

علیّین اسلام برود حاصل شود . عبیداه و اعوانش را که در آنسامان مصدر شقاوت و شرارت هستند بجاهای دوردست از سرحد نفی و تبعید نمائند تا اینکه بر عیالی طرفین که ودائع حقدن از فتنه و شرارت آنان مصون مانده ز بان بدخواهان اسلام نیز از این عمر کوتاه کرده . بموجب اخلاصاتی که بطور موثق حاصل شده است سجداه تمالی امنیت و آسایش در مواقع عصیان عود نموده بوداست .

ورقه

منشی محترم اختر . مباحثات شهبارا با اخبار نامهای تری در قره رفته باغبی اگر دکمال تأسف مظلّمه میکنم . لکن اسفند و حیض است . از روزیکه عصیان کردها در حدود دوتین روز کرد روزنامه‌های ترکی بنای صحبت عاصیان اکراد را گذاشته و کار را بجایی رساندند که همه خردسلمانان ستمرا کردند تا آنکه یک جمله کوچک رشتن اجتماعشان از هم بپاشد و آری از آن‌های و هوی آنان باقی نماند . اسفند بزرگ از جهت این است که . روزنامه‌های ترکی اگرچه در نزد اهل این شهر خاصه دیپلماتها و اورویانیان هجوم و عطشی ندارند . لکن چه فایده کردهای سرگرم همیشه روزنامه اسلامبول را می بینند و مشاهده میکنند که کردها تشییع در عصیان شده اند اعتقاد میکنند که صاحب خلافت اسلامی که باید از تنگات و دقائق آکا باشد تفسیر مدبرانه حرکات اکراد را . و اولیای امور عثمانی و هیئت باب عالی حرکت این کینه بدهاند . والا حکومت سینه روزنامه‌ها را از این پایه کویسا و کاغذ جسد کردن و انگاه بدان کونه بیشتر می و بی بروای البته پشتد منع نمیکرد مخصوص اعلان شومخو که دولت را ضعیف بمان نیست .

اسباب اسفند دیگر این است که . حرف از این پای تخت اسلام که روزنامه‌های ملی که بزبان رسمی دولت در پای تخت طبع و نشر میشوند چه قدر وحییت و پایه و کوه بی دارند و این قهر را تنها نه در این ماده بل در وقایع گذشته هم بافضالات سرمردم را می بینند . تا کار بجایی رسید که نزدیک بود اسلامبول تشریف ببرد باز اغذلات میگفتند .

پایه و پایه اخبار نویسان مذکور را از اغذولات باید دریافت .

گاهی کاغذ از قول ملا عثمان مینویسند . گاهی تکلیف متاثر که دولت را ان عرض می نمایند . گاهی عبیداه ناسیدرا سید میکنند و حال آنکه گذشته از عدم ثبوت سیادتش هرگاه از صلب خود حضرت فخر کاینات میشد از همجو آدی تبرالزام بودی . چنانکه در حق پسر نوح یغبر گفته شد .

اذا العلوی تابع خارجیا

بمسلكه غشاهون ایه

وكان الكلب خیرانه طبعاً

فان الكلب طبع ایه قبه

گاهی مینویسند شیخ به نیر زبانه فرستاده است ! از یکجا اجاه فرستاده کرسنی خود و تاباش باعث این وحشت و بیخا کر باشد . و کرنه سبلیهای چند و و رضای و از دولت ایران خورده بودند . و لوسلم فرض مجال کاهست از مال غارتی چیرمی فرستاده باشد حال آنکه این مطلبی نیست پس بوی باید که (لازل ولانتصنق) . اینکه میتوان گفت هرگاه اوامانه دهند . بود همسایگان و هموطنان خود را که در سمت وان وارضر و م خیلی بدتر از تر زبان گرفتار مصائب کرسنی بودند میداد .

بالجمله از شما خواهش دارم بیاوه کویهای این اخبار نامه‌های بی معنی اعتنا نسایید اینروزها است که همه دروغها مثل آفتاب روشن و مطلب کشف میشود . الان شما بگویم که رنگ سسله در چه حال است و از زوی خیر صحیح و صریح مأذون هستید بنویسید که . در این هفته دو تلگراف هم بنام عالی رسیده است که دولت ایران میگوید مسئله اکراد تمام شد آنچه دخالت میبایست بکنند کردند . آنانکه عفو میبایست بشوند شدند دیگر نگاهداشتن چهل هزار قشون در سرحد لازم نیست . بهلت آنکه روزی چهل هزار تومان مصرف خواهد داشت . و هیچ مانعی نمانده است برای اقامه لشکر مکر وجود دوسه نفر مفسدین فی الارض که یکی شیخ عبیداه است که از زی خود بیرون رفته خونش میساز است و نیز مفسد در روی زمین است که باعث

این همه خون ریخته و فتنه شده که اینها باید تسلیم دولت ایران بشوند و یا اینکه بطور تبعید از سرحد و تدابیر ایجابیه در ضمن مقابله مخصوصه باعالی تمانیسات قویه بدولت ایران بدهد . و دولت ایران هم در ایجاب کمال اصرار را دارد . و اعتقاد شخصی من این است و چنان میدانم که عقلا نیز تصدیق میکنند دولت علیه عثمانی در مواقت با دولت علیه ایران هم خود داری نکنند . و حکم مفسدین فی الارض را بقاعده شریعت مطهره در حق آنان جاری میسازد .

ان یقولوا اوبصلوا

او یقولوا فی الارض

هرگاه کسی بگوید اینها مفسدین فی الارض نیستند خودشان نیز داخل زمره آنان هستند . اگرچه بحرین اخبار نامها باشند و اسبابش آشکار است .

بالجمله از جهت پولیتیک اکر نگاه کنیم بخاطر خواهیم آورد زماهای بملاحضه منی پادشاهان و وزرای دوتین اسلام را که دو پادشاه بزرگ در سر دوفر عاصی ششیر کین بری هم دیگر کشیدند و چه قدر خسارت بطرفین وارد آمد که یکی قرا یوسف ترکان و دیگری احمد الخانی بود حال آنکه این دوفر عاصی بودند همیشه پادشاه ایران مفسدهارا خواست سلطان روم بفرو و تمام اعلان جنگ نمود پادشاه ایران نوشت . من تقرب الی شرفیقت الیه ذراعاً . اگرچه این قره مطابقت تمام با این مطلب ندارد ولی از یک جهت مطلب را حالی میکند که اکر آن روز آن دو پادشاه بزرگ مال المدینسی مینمودند در سر دوفر مفسد فراری جنگ نمیکردند و آن قدرت و قوت را متفانه در راه جساد و اعلا کله اسلام صرف میکردند ملاحظه باید کرد نتیجه کار چه میشود . و چه کارهای عده در اسلام کیش نمیرفت زیاده از این نمینویسم . (فما یجارسید و سر بشتکت)

از هر شکست دل ن بسته صنی

یار از طرفی و روزگار از طرفی

اضا

بکباریا

خارجیه

خلاصه کاغذی است که از اخبار نگار تبریز

چوونی سوپاسالار بۆسابلاغ و کوشتنی کورپی مه جیدخانی کورد

ههروهها له لاپهه ۲۳ ی ژماره ۳ دا، پوختهی نامهیهک بلاقروهه تهوه، که له ته بریزهوه، له لایه ن په یامنیزی ئه خته رهوه له ۲۶ ی زیلجیجه دا نیردراوه، به مشیوهیهی خوارهوه:

" هه وائی شکست و په ریشانی به دکارانای کوردم له نامه ی پیشوودا بۆ نووسین، ئیستا که هه وائیکی تازه ی گشتی نییه. جه نابی جه لاله تمه ئاب سوپاسالاری ئه عزم، ته شریفی بردۆته سابللاغ و هه وائ گه یشتووه که چه ند رۆژنکی دیکه له وئی ده بیئت.

سوپایه کی مه زن له دهه روه بهری سابللاغ کۆبۆته وه، به جۆریک که نووسیبوو یان نزیک به شهست هه زار پیاده و سواره له و ناوچانه ئاماده بوون. وێرای ئه وهش، به ردوام له تاران هوه، سه ربازو سواره و جبه خانه، به ره و کوردستان دیت. ههروهها له لای (قه ره چه داغ) هوه نووسیویانه که شازاده تفه نگداریاشی، تا کو دوو هه فته ی دیکه به بیست هه زار سه ربازه وه، ئاماده ده بیئت. ئه و سوارانه ی له ته بریزن، هیشتا فه رمانی جو له یان بۆ شویننکی تر پخ نه دراوه. گوندی مه جیدخان ئاغای کورپی مه جیدخانی کورد، که پیشتر له کاتی داگیرکارییه که له لایه ن شیخ عوبه یدو لّلاه کرابووه حاکی سابللاغ، دهستی به سه ردا گیراوه و بۆخۆشی ده ستگیراوه و به سزای نمه ک به حه رامی خۆی گه به ندراو کوژرا،

له لای (ورمن) وه، موقه ربیبولخاقان ئیقبالئه لده وله و ته یمور پاشا خان دوای عوبه یدو لّلاه که وتوون و له نیوان عوبه یدو لّلاه له شکرانی ئیقبالئه لده وله و ته یمور پاشادا، دوو سئ جار جه نگی سه خت روویداوه. کوردان تووشی شکستبوون و شیخ به ره و (نوچه) هه لاتووه. ههروهها له سه رۆکه کانی دیکه ی شه ره نگیزان : جه لیل ئاغاو هه مزاعا و کوره که ی شیخ، به نیوه گیانی خۆیان به ره و لای زده رزگار کردووه"

مورخ ۲۶ ماه ذی‌حجه الحرام گذشته باداره
اختر رسیده است .

خیر انبرام و پریشانی اشتیای اسکرا در
در کاغذ سابق نوشته بودم اکنون خیر تازه
عده نیست . جناب جلال‌تاج سپهسالار اعظم
در ساوجبلاغ تشریف دارند از قراریکه این هفته
از ساوجبلاغ خیر رسیده چند روز دیگر در آنجا
خواهند بود .

اردوی بزکی در حوالی ساوجبلاغ جمع شده
است بطوریکه نوشته بودند قریب بیست هزار
نفر زیاد و سوار در آن حوالی حاضر بوده است .
مع هذا از طهران سرباز و سواره و قورخانه
بدری بی طرف گردستان میآید .

از طرف (قراجه‌طاغ) هم نواب شاهزاده
تفتکدار پاشی نوشته بودند تا دو هفته دیگر بقدر
بیست هزار سوار حاضر خواهد شد .

سوارهایی را که در تبریز هستند هنوز اذن
حرکت بجای نداده اند . قریب باباخان آقا ولد
محمد خان کرد که پیشتر در هنگام استیلا از
جناب شیخ الاشرار بمحکومت ساوجبلاغ معین
شده بود ضبط نموده خود شرا نیز دستگیر
و بکیرتک بحرایی رسانیده متولش نموده اند .

از جانب (ارومیه) مقرب الحاقان اقبال
الدوله و تجور پاشا خان بتعاقب عبیداه میردازند
در میان عبیداه و اردوی اقبال الدوله و تجور پاشا
خان دوسه دفعه جنگ سختی شده شکست برآورد
افزاده شیخ بنوچه کریمه است . از رؤسای
بنام اشقر جلیل آقا و جزو و پسر شیخ بختی
زده نیم جانی بدر برده اند .

بیشتر بموجب خبرهای تلگرافی نوشته
بودیم که (جنرال کارفیلد) بموجب اتفاقات تازه
ریاست جمهوری ممالک مجتمعه امریک داشته
شده است اکنون ترجمه احوال یعنی سرگذشت
رئیس مشاوره را در روزنامه (وقایع مصریه) دیده
مناسب دانستم ترجمه آنرا برای مزید اطلاع
همکشان ذیلا بنویسم .

(جنرال کارفیلد) از اهالی شهر (اورانج)
از اضلاع ایالت (اوهایو) و فرزند یک نفر مرد

دهقانی بوده اکنون در سن چهل و نه سالگی است .
مشاورالیه باقتضای غیرت و حجت ففتری در ایام
جوانی خود روزهای زمستان در مزرع پدرش
بخدمت زراعت اشتغال نموده زمستان نیز صنعت
(ناپیسری) بیفود . از صنعت خود و نیز از
اجرت خدمتی که در بعضی واپورهای کوچک
داشت قدری پول جمع نموده یک مکتبی برای تحصیل
داخل شده پس از آن بکنتب (ویلیامیس قولیج)
نام داخل در طرف دو سال نخستین درجه
شهادتنامه مکتب مذکور را دارا شده است .
همراهان مکتب تا کنون کمال ترقی مشاورالیه را
که در فن (جناساتیک) دارا شده بود باقرین و ستایش
یاد میکنند .

در سال ۱۸۵۸ میلادی در مکتب (هیرام
قولیج) سمت معلمی حاصل نموده پس از آن بدیری
مکتب مذکور معین گردیده در آن ضمن درعلم
حقوق و ادبیات نیز فوق العاده ترقی نموده کوی
سبقت از همکشان ر بوده است .

پس از آن در ایالت (اوهایو) بعضی بت مجلس
اعیان منتخب شده در تالی در انشای اختلال اهالی
سمت حزب امریک که برضد ابطال برده فروشی
بود بهواخواهی آزادی برخواسته بافواج
اهالی سمت شمال بطور مد و طلب داخل شده پس
از جنگی (سرتیپ) و در سه محاربه دیگر اظهار
رشادت فوق العاده نموده دارای منصب جنرالی
گردیده است .

بعد از جنگ باعضایی مجلس میوهان منتخب
گردیده پس از آن در هر اتفاقات از زمزمه متغیبن
مجلس مذکور بوده است .

جنرال مشار الیه باندازه شش قدم قامت دارد
و خود قوی البینه و اندامش فر به صورتش خوب
و سیرتش مرغوب است . کیسوهایش بسفید
شدن آغاز نموده است .

مشاورالیه در ابتدای ماه مارس فرنیکی آبد
بموجب اتفاقات بمسند ریاست جمهوری ممالک
مجتمعه امریک خواهد نشست .

مدت مهلت که از جانب دولت روس بدولت

چین در ضمن تصدیق و پذیرفتن معاهده (کلیه)
که در لوبادایسته شده بود در تاریخ بیستم ماه کانون
ثانی فرنیکی گذشته منقضی شده است . از جانب
دولت روس بدربار چین پاره تمسیدلات تکلیف
کرده شده است . اختلافاتی که در میان دولتین
روس و چین در انبواب بوقوع رسیده است اساسا
عبارت از قنرات ذیل است .

دولت چین در باب استرداد قطعه (کلیه)
از دولت روس و اکتدار نمودن کنگرا (موزاری)
و ساحل بالایی رودخانه (کنکه) را نیز میخواهد .
زیرا تا موقع مذکور به انضمام (کلیه) برد نشود
(کلیه) را اهییتی باقی نمی ماند . چون مواقع
مذکور در مقام استحقاقات طبیعی برای قطعه
مذکوره بوده است .

حال آنکه دولت روس واقع مذکور را بوجهی
و اکتدار نمیکند سهل است که در مقابل تدارکات
سفری خود که بجهت عدم تصدیق عهدنامه
مذکور از جانب دولت چین برضد دولت
مشارالیه بکار برده و ده هزار لشکر خود را بمحدود
(کلیه) روانه داشته علاوه بر آن کشتیهای جنگی
خود را نیز بدری محیط متشکل کسبیل نموده
است مبلغی بنام تحقیقات از دولت چین
میخواهد .

اخبار نامه (ناپیس) بموجب کاغذ اخبار
تنگران میگوید . چون اروپ در هنگام کونکره
برلین خیلی با احتیاط رفتار بنمود لهذا معلوم
نشده بود که در مجلس کونکره چگونه قرارداد
در کارها داده شده است ولی اکنون معلوم میشود
که قرارداد کونفرانس در باره یونانستان عمده
از سیاحت اعلا حضرت پادشاه یونان که در انشای
مذاکرات بلندن و پاریس و سایر پای کنتهای
اروپ کردند بعمل آمده است . بموجب اطلاعات
بسیار موثق که از جای مونتو الکام حاصل نمودم
اعلا حضرت پادشاه یونان یکی از زرد بکان خودشان
اظهار داشته اند که در هنگامیکه (مسیوکانتا)
در پاریس همسان اعلا حضرت پادشاه یونان
بوده اند بنسبت سخن از مسئله یونان بیان آمده
پس از مذاکرات بسیار طولانی (مسیوکانتا)
پادشاه مشاورالیه را خطاب نموده گفته است که .

رۆژنامەى (مفرح القلوب) له هندستانه وه دژى كوردان دهنوو سيٲ

ژماره ٤ ى رۆژنامەى ئەختەر، كه له رۆژى پٲنچشەممەى رٲكه و تى ٣٠ س ديسەمبەرى ١٨٨٠ دا، چاپ و بلاوكراوه ته وه، له لاپه رە ٢٧ ى خۆيدا نووسيو يه تى:

" رۆژنامە كانى هندستان، به گشتى سه باره ت به شۆرشى كوردو درپده يى كوردان، داخ و په ژاره يان دهرپروه و كورديان به به دكارو شه رەنگيژ ناو بر دوه، كه شا يه نى سزاو نه فرە تلي كردنن. ئەوهى جه ريدەى حە واديت نووسيو يه تى: له نيوان خاوه نى رۆژنامەى (مفرح القلوب) و ته ووى رۆژنامە كانى هندستاندا، قسه و باس دروست بووه، به و هۆيه وه كه رۆژنامەى (مفرح القلوب) له دژى كوردان قسهى كردوه، هه وائيكى بٲ بنه مايه. (جه ريدەى حە واديت) لٲره هه موو هٲزىكى خۆى، سه باره ت به پارٲزگارى و لايه نگري شه رەنگيژانى كوردو هاندانى ئەوان به كار بر دوه وه له ئاكامه كه شى نائوميد بووه، ئيستا كه ده يه ويٲ ئەم به زمه به رۆژنامە كانى هندستانه وه بلكي نيٲت و به و شيوه يه ش دٲى خۆى خۆش بكات، به لام درهنگ خه به رى بۆته وه. (ده ستى له بنى هه مانه كه دەرچوو ه)."

له نيو كورداندا كه سانٲكى كه م خوينده وارن و رۆژنامە ده خوينده وه

هه ر له كۆتايى لاپه رە ٢٧ دا هاتوه: " رۆژنامەى (ته رجومانى ئەفكار) به گوٲره يى نامه يه ك له (وان) وه ده ئيت: كار به ده ستانى پا يه به رزى ده و له تى عوسمانى، هه و له ده ن رۆژنامە كانى ئەسته مبول، كه به لايه نگري و هاندانى كوردان قسه ده كه ن، بگه به ننه ناوچه كانى شۆر شه كه ي كوردان، بيٲاگا له وهى كه له نيو كورداندا كه سانٲكى زۆر كه م خوينده وار هه ن كه سوود له خوينده نه وه و تيگه يه شتى ئەو رۆژنامانه وه رگرن."

نوانسته اند باسکه (یافه) برسند . حتی (اودسا) نام از واپورهای کومبای روس بعد از آنکه از لنگرگاه اسکندرون عزیمت اینطرف داشت از کثرت طوفان در راه رخداده شده نزدیک بوده است از کار بپسند و بناچار دوباره بلنگرگاه اسکندرون برگشته . در آنجا تعمیر شکستهای خودی پردازد .

جناب جلالآب معین الملک سفیر کبیر دولت علییه ایران در ظرف این هفته دیوار بمابین همپون ملوکانه عزیمت و از حضور اصلا حضرت پادشاهی شرفیای حاصل نموده است . اگر چه از سبب این عزیمت و شرفیای ما اطلاع درستی حاصل نشده است ولی احتمال هست که بمسئله انجام یافتن شورش اکراد دربارۀ ایاده فراریان وغیره بوده است .

اخبار نامهای هندوستان عموماً در باب شورش اکراد و وحشت آنها اظهار تلف نموده اکراد را بنام اشقا و اشرار یاد نموده مورد مؤاخذه و تفرین میکنند . آنکه جریده حوادث نوشته است در میان صاحب روزنامه (مفرح القلوب) و سایر اخبار نامهای هندوستان بمسئله اینکه مفرح القلوب بر ضد اکراد سخن میگوید است ابواب مباحثه باز شده است بی اصل است . (جریده حوادث) آنچه قوت داشت در اینجا در خصوص جایب و صحابت اشرار اکراد و تحریک آنان بکار برده ارعدم نتایج آن نامید کردید اکنون میخواهد این قهره را دست او رها خبر نامهای هندوستان نموده بچندی دیگر هم بدینوسیله دلفوش دارد ولی در خریدار شده است . (آن سوی شکست آن چانه ریخت) .

اخبارنامه (ترجان افکار) موجب کاغذ (وان) میگوید . مامورین دولت علیه روز نامهای در سعادت را که هواخواهی و تشعیر اکراد سخن میگویند خیلی سعی میکنند که در مواقع شورش باکراد برسند . ناظر آن اینکه در میان اکراد

ورسیدی کار دعوت نموده است . بنابراین روز جمعه گذشته بموجب دعوت بقدر دو بیست نفر از طلبکاران در یکجا جمع شده در زیر ریاست (مسبو فوسر) دیرکتور بانک عثمانی مذاکرات پرداخته اند . آنچه از نتیجه مذاکرات معلوم شده است این است که . چاهالی بانک مذکور من جمیع لجهه دو بیست و هشتاد و پنجاهزار لیرا بوده است . از موجود و مطالبات سهل الوصول بانک مذکور اکتورا عماله بپریک از صاحبان طلب درصدی بخواه و هشت ممکن الوصول بوده باقی را نیز امینداری بوده است که از مطالبات مشکوک التفصیل بشدرج وصول و بطلبکاران عاید بشود .

از جانب (مسبو کیتنون) اوکات (وکیل دعوا) بانک هانسون در روزنامه استانبول کاغذی نشر و ضمناً اعلان شده است که . هر کس پاره اوراق نقدیه و سندات که پیش از این برسم امانت به بانک مذکور سپرده است در انشای جنگ روس بانک مذکور امانتهای مردم را بنا بر قواعد جزم و احتیاط در لندن به بانک (ناسیونال پروونسیال) فرستاده بوده است . بنابر این امانتهای هر کس محفوظ است کسیکه اینگونه امانت در بانک مذکور دارند در غلظت به بانک هانسون رجوع نموده امانات خود را دریافت نمایند .

روزنامه (استانبول) بموجب کاغذ قبریس میگوید . اهالی تاکنون انتظار داشتند که از جانب دولت انگلیس در آنجا اصلاحات نافع بکار برده خواهد شد . حال آنکه تا حال از جانب حکومت مشارالیه هیچگونه اصلاحاتی را اقدام نشده است . پاره آلات و اسباب متعلق بکارهای نافع که از چندی پیشتر ف از خارج بیخ برده مذکور نقل کرده شده است بهمان وضع که رسیده باقی است حقیقه وضع چیز بزه خیلی محتاج اصلاح است .

هفته گذشته در سواحل سوریه بمسئله و زیدن پادهای محض و شرفان دریا واپورها

مخصوص رئیس جمهور را که دارای مضامین مودت آیین در باره ااعلا حضرت پادشاهی و دولت علیه ایشان است نیز تقدیم و بدین وسیله خود را یک بحث بی بندام . و از اینکه مظهر اجرای این خدمت موجب التفخر کردیدم برخوردارم . و از عرض و بیان مضمون مکتوب مودت اسلوب رئیس مشارالیه در حضرت ملوکانه کسب شرف و اقتضار میکنم .

از جانب سنی الجوانب ملوکانه نیز در مقابل بیانات سفیر مشارالیه خطابیه مختصری بیان فرموده شده ضمناً حسن توجه پادشاهانرا در باره رئیس مشارالیه و ملت فرانسه اظهار فرموده سفیر مشارالیه را نیز مورد نوازش ملوکانه فرموده اند .

در این هفته از چند موقع متعدد خیلی عساکر جدیده بدر سعادت وارد شده است .

بسیاری از عساکر جدید که از افراد ابروی همپون دوم بودند نیز پادزبه فرستاده شده است .

(مسبو کوشر) نام از صاحب منصبان وزارت خارجیه دولت المان که پیشتر برای مستشاری وزارت جلیله خارجیه دولت علییه عثمانی از برلین خواسته شده بود احتمال هست که امروزه بدر سعادت وارد بشود . (مسبو برترام) نام المان که برای استخدام شدن در خدمات ترک خواسته شده است نیز در این زندیکبیا از برلین حرکت خواهد نمود .

اینکه بعضی از اخبار نامها نوشته بودند که (مسبو و تدروف) مستشار وزارت جلیله مالیه از ماموریت خود استعفا نموده است بی اصل است . (وقت)

در نسخه گذشته نوشته بودیم که در معاملات شرکت بانک (هانسون) سکنه طاری شده از ادای طلب مردم در مانده طلبکارانرا با اجتماع

عه بدولعهلی وه لآمی نامه که ی مه لا عوسمان ده داته وه

له لاپه رپه ۲۹ ی ژماره ۴ ی نه خته ردا، نامه یه ک بلاو کراوه ته وه که له نه زمیره وه بو ئیداره ی نه خته ر نیردراوه و واژوی که سیکی به سه ره وه یه به ناوی (عه بدولعهلی)، نه مه ده قه که یه تی:

" رۆژنامه ی (ته رجومانی حه قیقه ت) به گویره ی قسه ی خو ی له وپه ری بیلا یه نییه وه، نه وه ی که بوخوی لایه ندراییه، دیسانه وه له چاپی سی شمه ممه ی رابردوودا، نامه یه کی له مه لا عوسمانه وه له لاهیجان راگواستوه. به بر وای به نده، نه م نامانه له نه سه تمبو له وه، له شوینی ناسراوه وه بو ئیداره ی نه و رۆژنامه یه ره وانه ده کریت، نه وه ی به هه ر شیوه یه ک ناتوانریت ره تبکریتته وه، ده نا که سی رۆژنامه نووس به ویستی خو ی نه م جو ره پۆخله واتانه له رۆژنامه کانی خو یاندا، بلاونا که نه وه. ئاسانه که هیج شیتیک به نمونه ی نه م جو ره قسانه باوه ر ناکات. نووسینی نه م درۆ شاخدارانه له لایه ن مه لا عوسمانه وه بابه تیک نییه، چونکه جه رگی پر ژانه. چونکه به گویره ی نامه که ی خو ی، کوپنکی به ناوی نه بوبه کر، له جه نگدا، له گه ل که لبعه لی خاندا کوژراوه و کوپنکی تریشی که خالیده، به شمشیری تورهبی خودایی، به دهستی عه بدولعهلی خان، ژاری مه رگی چه شتوه.

پیاوی کوپ مردوو بووه دیوانه

زۆر وترا نا له م جو ره قسانه

به لآم که سانیک که خو یان به خزمه تکارو پهروه ده کاری میلیله تیکه مه زن له قه له م ده دن، پئویست نییه بینه ئامرازی بردنه پێشی مه بهستی به دکارانه ی هه ندیک له نه فامان، که ئاستی نه فامیان له قسه کانی خو یانه وه ئاشکرا و دیاره. له وهش بتراییت، هیژی باوه ری موسولمانی و ئاستی ده مارگیریی و نه زانیی خاوه نی نامه که و نه وانه شی که له چاپ و بلاو کردنه وه یدا هاوکارن، دیسانه وه له قسه کانی

خۆيانەو دەيارە، كە ئەو داماوانە دەيانەوئیت لە لایەكەو تۆمەتی دەمارگیری بەدەنە پال ئێرانیهكان و لەلایەكی تریشەو خۆیان لە نووسینە ساختەكە خۆیاندا دەلێن: كاربەدەستانێك كە لێرە بەدواو بەدوای دەنێرن نابییت ناویان (كەلبەلی) و (عەبدولەلی) بییت! ئاستی رق و نەفامی و نەزانی و ناموسولمانی خاوەنی نامەكە، دیسانەو لێرەو ناشكرادەبییت، كەبەهۆی بردنەپێشی مەبەستی خۆی، نەزانی خۆی بەهەموو خەلك پێشاندەدات و نازانییت كە ناوی موبارەكی عەلی، بەكێكە لە ناوكانی خوداو لەقورئانی پیرۆزدا لە چەندین شوێندا هاتوو: (و هو العلي العظيم) و هاوشیۆهكانی ئەم ئایەتانە.

گریمان بە بۆچوونی خاوەنی نامەكە، مەبەستی لە (عەبدولەلی) حەزرتی شاهی ویلايەت بییت. ئەوكاتە ج زیانیكی هەیه كە مرۆف لە پیناوی دلسۆزید، خۆی بە بەندەو خولامی عەلی بزانییت. ئایا لەمەزەبی خاوەن نامەكە ئایا بەبەندبوونی عوبەیدوللای كوردو تەواوی خەلكانی دیکە رەوايه بەلام بەبەندەیی عەلی ئەلمورتەزا نارەوايه؟!

لەكاتێكدا، ئەوێ لەلای هەر موسولمانێكی پاك جیگە ی برۆايه ئەوێ، كە دینی پاکی ئەحمەدی موختار، لەبەرەكەتی گورزی بازووی خاوەن شمشیری زولفیقاری حەیدەری كەرارهو بوو. تۆ ئەگەر ئەو بە دۆست نەزانی و بە دۆزمنی بزانی، خەتا لە دایكتەو شایەنی ئەوێ سەرەتا بەداوی باوكی خۆندا بگەرێیت لەوا كەوتویتە خانە ی مشتێك بەدكارانی كوردەو...

بەكورتی، پێویستە لە خاوەنی نامەكە پیرسریت، كە ئەو هەموو سوارە بەدكارانە ی كورد چۆن بوو بەو هەموو ئازایەتی و فراوانخوازییە بەردەوامەو كە خاوەنی نامەكە بۆ سوكنای دلی خۆی و هاوشیۆهكانی بۆ بەدكارانی دەهۆنیتەو، ئاوا وەك مشك خزانه كونهو لەبەرەمبەر شیرانی ئێراندا، وەك رێوی پەرتەوازە ی دەشت و دەر بوون و بوونە ئاردی ناو درك. خودایە لەهەر كوی بەدكارێك هەیه وەك ئەوان سووك و ریسوای كە ی.

(ئەختەر)

خاوەنى نامەكەى ئەختەر، سەبارەت بە نەنوووسىنى بەشېك لە نامەكە، گلەيى و ناپەزايەتى دەربەرپو، لەو رووئەشەووە بوجوړېك مافى خوڤەتى. بەلام ئېمەش وەلامېكى كورتى پېشكەش دەكەين.

لەنيو روژنامە توركييه كاندا، بە پلەى يەكەم روژنامەى (جەريدەى حەوادىت)ە كە ئەم جوړە بابەتانه بلاو دەكاتەو، كە لە تەواوى مەملەكەتى ئېران جگە لە كەسانىكى ديارىبىكراو نەب، كەس ناىخوڤننېتەو. هەروەها لەبەرئەووى كە زمانى توركىي، لە هندستان و ئاسياو شوڤنى دىكە بەكارنايەت، هەربوئە ئەمەم نووسىنانە، جگە لە مەملەكەتى ئېران، لە دەرەو نائواننېت بەدتيگەيشتنېك بېننېتەئارا.

بەلام چونكە ئەختەر بە زمانى فارسىيە، بايەخى وەك زمانى تەواوى موسوڵمانانەو هەروەها هەموو هەفتەيەك دەگاتە هندستان و تەواوى مەملەكەتەكانى ئاسياو قەققاز. هەربوئە نووسىنى ئەم جوړە بابەتانه، هۆكارى نەفرەتى دلى موسوڵمانانە و دەتواننېت بېننېتەهۆى ناكۆكى و پەرتەوازەيى ئەوان. لەبەر ئەم هۆيانەو بەلەبەچاوگرتنى رېيازى تەندروستى خوومان، ناتوانين ئەم جوړە بابەتانه بنووسين و هەروەك ئەوانى دىكە بېننە ئامرازېك بۆ ناكۆكى و پەرتەوازەيى موسوڵمانان.

هاتنى ئېمە بۆ تەبايىه نەك بۆ تەفرەقەو ناتەبايىه

ئومېدەوارين، كە ئەم پاساوهى ئېمە، لالاي خاوەنى نامەكەو تەواوى خەلكى هۆشيارو لايەنگرى تەبايى موسوڵمانان، جېگەى پەسەندى و رەزامەندى بېت. ئېمە ناچار بە نووسىنى ئەم جوړە نامانە نەكەن. لېرەبەدواش، سەبارەت بە پەسەندنەكردنى بابەتگەلېك، كە هۆكارى ناكۆكى و پەرتەوازەيى، گلەيى لە ئېمە نەكەن. "

روز جمعه عقیق و صاف و خوب
 (هر بیخه کمان بر که خالست * شاید که
 بلسک خفته باشد) کلامتک مفادینی بالبحر به
 اکلازل و التذده طوبیانه قری اختر شیر
 پیکری (مرزعه) مزیسی کبی بدان معرکه به
 اوب جله سی برهوان (ماه مد شیران ولی
 شیر هم * جله مان از باد باشد در دم)
 خلفه سینه سمت هزیمه عزیمت اندرز .
 بر حال و حرکات صکره ای یک بشور
 در پاهتک قومانداری اولان سپهسالار مفر
 شمار اعلان لغاف و عاطفته قیامه ارباب
 قیامه عمومی اعلان و رؤسای اکرادی
 (قبله عالم) . یعنی شاهد الماعتله (رک
 سلاح) دعوت ابدی فقط اورامان و قعد
 غده دولت علیه عثمانیه تک تهنیق و اجبار به
 هجمله منابع ابدیان اورام سرک تندی به
 ندر نعل چکد کلرینی حالا او نود هم چهل
 اوله سپهسالار کبی اولان نستانک مو اعدینه
 الدامیه جهمز بدیندر و نگاه رابو محضا
 باجماع مرام ایچون تکالیف انیدله مشار
 الی انظیر نظیم و اکرام ابدلک .
 تکلیف اول بزامت خیر البذر او .

و استنیز انیتله مالکمزه بعدما صورت
 مخصوصه هم درو بشری سوق اولنجه
 جعفر و بو شالو حذنه تک شر وضری
 (نرز و جبهه قبله عالم است) عباره .
 سبله جابه و نرغیب ابدلیه چکدر .
 تکلیف واحد عشر بوسنه (مراغه)
 (اورمیسه) (نرز) (نظان)
 (همدان) (کرمانشهان) شهر رنده
 کذلت قیامه مشارک اولمان بعض کردستان
 ناجیلرنده حکومتک ظلمت ایشدر دینی
 اصحاب مصالح و زراع اولان کردلر دینی
 کامل اور نعل به ناده ابدلیه چکدر .
 تکلیف ثانی دشر (کاب علی)
 (عبد علی) کبی اسمز اله موسوم کسنلر
 حکومت طرفندن برکونه مصالح ایچون زدمزه
 کوندر اید چکدر فقط (موش رضا)
 یاخرد (کریه علی) د. باس فار .
 ایشته بزیمه الازک (اطاعت) و (رک
 سلاح) دعوتنه مقابل بالاده کی تکالیفی
 در میان انش ابدلک طالبو که صکره دن
 اکلاشلدینته کوره تکالیف مذ کوره مشار
 الیک بکده کرفته مو افق دو شجوب انجق

مأمنه بشورلر اشته و ونهده بزمو فو ایشدر
 بخش کنی میثا و زدر .
 مانداریم از فضای حق کاه
 حارنا بدشیر از سلسله
 بدده فرقه ماجده مبر و حر بی قالدروب
 اورمیسه ناله دوشن (صوما) سینه چکاور
 نسرین نائینسک بشیمی کورنی دخی شیخ
 صادق افسندی نبر بز جوارندن کمال
 انتظام اله عودت الیرک و اوغرا دینی ررک
 اهل بسندن فوق ادمه . حرمت کورورک
 (مرکور) بشور عجم اید تیر زده
 و حوالی بسنده اورمیسه ده و جوارنده مسلم
 نصرانی شیخی شافعی دیمزک هم نطهر ایده
 ایشیمی بانیه بصاتی ایچون راست کاد کلری
 نسوان اله عجزه و ناتوانک اده بی کسوب
 صومینه باشلامشدر .
 درانی کون الدیمز معلومات صحیحله به
 کوره نسرین نائینک اون ایکسینده مظلوم
 میسک احتضال حر بی ایچون شیخ عبداللله
 حاضرتلی اوچیک سلاح انداز و بشور
 سوواری اله تکرار ارمیه اوزر نه حرکت
 ایشدر صنادق دخی (مرکور) دن

و عن بد بختی فی سبای پای اعدا ۶۰۰ مجدها
 زیارت جهان فی ممال حضرت ظله هنگامیکه
 بیامع تشریف فرما بودند هر مایا کردیم . شکرانه
 آن نعمت و آرزوی مقدس و رفع چند واقعه
 ناگوار را که در این شهر هفت پریدم مناسبت
 زیان خود روزنامه کرامی آن جناب و امیکندارم .

نقشت در تریابت شوق در این پای تخت
 بسیر آثار عتیقه که در اینجا (موزه خانه) میگویند
 رفته از نظم و انتظام آن هر قدر خوشنودی
 حاصل نمود بلضاغف از عدم مسابیت وضع
 جا و مقام آن شانس کردیم که مسجدی بان
 پاکیزگی را موقع هاسکی آله و رؤسای اقوام
 و تهای کوناگون آن قرار داده اند . و علاوه
 بر آن مردم از هر ملتی با کفش داخل در چنان مکان
 مشرف میگردند موقعی را که برای مجده کاه
 احرار و اختیار ساخته شده بکل ولای کششیا
 میآیند .

تایا . بعضی از زنان مسلمان در کوچهای
 اسلامی بیایم سروروی باز راه رفته جوانان را
 بر خودی طلبند . و اغلب در میان کوچها
 در حالتی که از غلتهای صاحبان ناموس دیده میشود
 بافعال شیعیه می پردازند . و برخی از هساکر
 مجریه و بره و بسرفت و ندسیه و کاهی هم زور
 اموال مردم را میگیرند . این هر سه حالت را
 منافی شان دار الخلافه و پای تخت مسلمین دیده
 پوئیغفدنداری خود بعضی از برای تکرار زداخیار
 و آرزوی تبدیل و تغییر آن تکلیف اوده بر خود را
 کدر اسلامیت وارد میدارند و رداخته با قرا اباداره
 حکمگذارانه اختر و آگذاشته رکذ شتم .

امضا

(الحاج ملا جنا محمد کابلی)

که بر روسیه است نمیتواند در یکدن و الاخص
 روزنامه نویس باختر خود اینگونه ترهات را
 در صحایف خود نقل نمیکند سهل است که هیچ
 دوا نه امثال این جور مخسنان را باور نمیکند
 از صاحب کاغذ که ملا عثمان است نوشت اینگونه
 مزخرفات نقلی نیست زیرا جکرش داغدار
 است فرزند ابو بکر نامش بموجب نخستین کاغذ
 خود در جنگ با کلبعلی خان جان باخته است و فرزند
 دیگرش خالد است بسیف قهرای کمی در دست
 عبدالعلی خان زهر فنا چشیده است .

بسر مرده معنوه کرد کین
 از اینگونه بسیار کو بدخن

ولی مردمان آگاه که خود شازا خادم مورفی
 ملت بزرگی بقل میدهند نباید آلت پیشرفت معاصد
 مفسدانه بعضی جهال که در درجه جهالتشان
 از مخسنان خودشان ظاهر و باهر است نمایند .
 گذشته از آن قوت مسلمانی و درجه تعصب و نادانی
 صاحب کاغذ و آنانکه در طبع و نثر آن واسطه
 اند نیز از کلام خودشان معلوم است بیچارگان
 از کلفتر میشوند ایرانیان را استناد تعصب
 بدهند و از اینطرف خودشان در چمن نهدایم
 موهوم خود شان میگویند (مأیورین کدیس
 از این جا کشته می شوند نباید اسم آنان (کلبعلی
 و) عبدالعلی) باشد در درجه بغض و جهالت و نادانی
 و ناسلمانی صاحب قاعد از این بقی نیز معلوم
 میشود که بجهت پیشرفت مقصود خود جهالت
 خود را بر عالیان ظاهر میسازد و نمیداند که نام مبارک علی
 از اسم خدا است که در کلام مجید چند جا
 (وهو العلی العظیم) امثال آن آیات پیناست هست
 بلبرس بسور صاحب کاغذ مراد از (عبدالعلی)
 بنده حضرت شاه ولایت بودن باشد چه ضرر آرد
 کمر دازاه اخلاص خود را ندو غلام علی بداند

آیا در مذهب صاحب کاغذ بنده عید آرد کرد
 و سایر مردمان بودن روا است و بنده علی المرتضی
 بودن ناروا است . حال آنکه در نزد هر مسلم پاک
 اعتقاد مسلم است انتشار دین حنیف اجمتار
 از ضرب یازوی صاحب ذوالفقار حیدر کرار
 غیر فرار است تا او کردوشش نتوانی و دشمنش
 دانی تقصیر از جانب مادر تو است ترا مزد که
 نخست جسیوی پدر کنی و آنکس منشی اشقیای
 نایب راجه برای آنکه در مقابل عفو عوی دولت
 که محض از راه ترجمه و رعیت پروری است اینگونه

تکالیف بزبان خود بیارد امثال اینگونه مخسنان را
 که از بعض اقوام شنیده اند باید بداند که آنان
 مثل اگراد نبودند نام اشقیاء در هر جلازشت است
 هیچکس حایت از اشراق و اشقیاء نمیکند حال
 آنکه مجده و البته باکراهی داخلی دولت علیه
 ایران هیچ دولت مداخله نمیکند .

خلاصه از صاحب کاغذ باید برسیدانی فی
 سوران اشقیای اگراد چشیده با همیان شجاعت
 و فتوحات بی در بی که صاحب کاغذ برای آنکین
 قلب خود و امثال خود باشقیاء نسبت میداد
 چرا مثل موش بسوراخ خزینده و از مساویل
 شیران ایران رویاه سسان بکوه و بیابان پراکنده
 و بر پشان شده کشام کرد بدند . خدای هر جا
 مفیدی است مانند آنان خوار و بختدار کرداند .

(امضا)

عبدالعلی

اختر

صاحب کاغذ اختر را از نوشتن باره کاغذها که
 در این باب باره رسیده است مورد موأخذ داشته
 اظهار تکره و شکایت میکند و یکدرجه حق هم
 دارد ولی منابر جواب مختصری ایشان عرض
 میکنیم در نخستین درجه از اخبار نامهای تری
 آنچه در نوشتن آنگونه مطالب پیش اقتصاد است
 (حریده حوادث است) در همه ممالک محروسه
 عثمانی بجز معدودی نمیتواند سایرین نیز بجهت
 اینکه زبان تری در هندوستان آسیا و غیره معمول
 نیست از نوشتجات آنان نیز بجز از ممالک محروسه
 در خارج سو تسیع حاصل نتواند شد .

ولی چون اختر فارسی است و بمنزله زبان
 عموم مسلمانان است و نیز هر هفت چندوستان و سایر
 ممالک آسیا و قفقاز می رود نوشتن اینگونه مطالب نیز
 بموجب نفرت قلوب مسلمانان و سبب نفاق و تفرقه
 ایشان تواند بود همین ملاحظات و نیز باقتضای
 مسلک مستقیم خود نمیتوانیم اینگونه مطالب را
 بنویسیم و مانند سایرین آن آلت نفاق مسلمانان
 بشوم .

مبارای وصل کردن آدمی
 ذوری فصل کردن آدمی

امیدواریم که این عذر مادرزد صاحب
 رفته و سایر مردمان آگاه که هوا خواه اتفاق

رۆژنامەى تەبرىز: ھاندان بۆكارى خىرخوازى

لەلاپەرە ۳۰ ى ئەم ژمارەيەو لەژېرخانەى ھەوالە دەرەكيبەكاندا ھاتووہ:
" ھەوالنامەى (تەبرىز) دەنووسىت:

لەم رۆژانەدا لە تەبرىز، ئەنجومەنىك بۆ كۆكردنەوہى كۆمەك بۆ لىقەوماوان و تالانكرائى ميانداو و مەراغە پىكھات و دەفتەرىكىشيان كردهوہ. ژمارەيەكى زۆر لە زانايانى مەزن و ئەشرف و گەورەپياوان و بازركانەكانى شارى تەبرىز، بەويست و ئارەزوى خويان دابەشكاربيان كردو پسولەى ھاوكاربيان لەنيوان خوياندا پىكھينا. ئەوان داوايان لە لە موقەرىبولخاقان حوسىنقولىخان بىگلەرىبىگى داوہو ئەويش لەنيوان خەلكى ميانداو دابەشكىردوہو ھەموويان بۆ شوينەكانى خويان رەوانە كراو. لەراستيدا، پىويستە لەسەر تەواوى دانىشتوان و ميللەت، كە لە بەشدارى و كۆمەكى ئەم خەرجيبە خىرخوازيبە مرؤفايەتبيەدا رەفتار بكەن و بە ھىچ جۆرىك نەبنە ھۆى رىگرىبى."

(ئەختەر)

بەو چەشنەى زانياريمان كەوتۆتە دەست، لەراستيدا، دانىشتوانى ميانداو و گوندەكانى دەوروبەرى مەراغە، لەو گورزەى لەلايەن شەرەنگىزانەوہ بەريان كەوتووہ، زېدەتر لە ھەموو كەس، زيانى گيانى و مالىيان پىكەوتووہ. ژمارەيەكى زۆريان لە كاتى دەستبەسەرداگرتنى ناوچەكە لەلايەن بەدكارانەوہ، لىن كوزراوہ. ئەوانەشى مابوون، لەلايەن شەرەنگىزانەوہ، ھەموو شتىكى پىويستيان لىبردوون و ھىچيان بۆ نەھىشتوونەتەوہ. ئەوہى لەلايەن دانىشتوانى تەبرىزەوہ، ھاوكارى و كۆمەك بۆ ئەو لىقەوماو و تالانكرائى كۆدەكرىتەوہ، مايەى ئافەرىن و دەستخۆشيبە. بەلى، ھەتا ئىستا تەبرىزيبەكان، لە ھەر جۆرە نارەحەتبيەكى نىشتيمانيدا، بە بەخشىنى مال و گيانيان، جوامىرپى و ھەستى ميللىەتى خويان

پيشانداوه. ناستى جوامپرى و مرؤفايه تى ئهوان له نيو لاپه پره كانى ميژوودا درك دهكرت. به لام له م رووه وه، تهنيا هاوكارى و كومه كى ته برتزييه كان به س نيه، به لكو هه موو هاونيشتيمانان، ده بىت به گوپره تى توانا، هاوكارى تالانكراوان بكهن. پيوسته ته واوى ئيرانيه كان له هاوكارى بىكردنى برايانى ئاينى و نيشتيمانى خوياندا، پيشبركى له گه ل يه كتردا بكهن.

خه لكانى قسه رويشتوو له چينى زانايانى پايه به زو ساداتى مه زن و ته واوى گه وره پياوانى ميلله ت، له سه ريانه، له ته واوى شاره سه ره كيبه كانى ئپران وهك: تاران و نه سفه هان و شيرازو خوراسان و نهوانى ديكه، هانى دانىشتووان بدهن بو نه م كاره خپرخوازيه. له هه ر شوپن و هه ريميك، ده فته رى كومه ك بكه نه وه وه له ورده كارى كومه ك و پشتگيه يى و هاوكارى بئناگا نه بن. هه رووه ها له ناخوشى و ناره حه تيبه كاندا، هاوكارى يه كتر بكهن. ئوميدده وارين هاونيشتيمانى ئيمه، كه له م پايته خته گه وره يه و ته واوى شوپنه كانى ديكه ي ده ولته تى پايه به زى عوسمانيدان، به له به رچاوگرتى جوامپرى نيشتيمانى، له م باره يه وه پيشبركى له گه ل ته برتزييه كان و ته واوى هاونيشتمانانى ديكه دا بكهن و نه وه بكهن كه شايسته ي گه وره يى نه وانه. "

رۇژنامە (ئىران): شېخ عوبەيدوللا ھۆكۈمى سەرەكى شۆپشەكەيە

ھەرۋەھا لەلاپەرە ۳۱ ۋ ۳۲ ى ژمارە ۴ ى ئەختەردا، نووسراوہ:

" لە رۇژنامە (ئىران) دا بىنراوہ:

رووداوى دلتەزىنى چاۋەرۋاننەكراۋ كە لەناكاۋ لەسەر سنوورەكانى كوردستانى دەولەتى پاىەبەرزى ئىران دەرکەوت، ئەگەرچى لەسەرەتادا ۋەك زادەى ھۆكۈمى بەدخەيالىى ۋ ياخيىبونى ژمارەيەك لەسەرۆك خىلەكانى نىوخۆۋ دانىشتووى ساللاخ ۋ سەردەشت ۋ ناوچە كوردنشىنەكان ۋ نۆكەرۋ رەعيىبەتى دەولەتى پاىەبەرزى ئىران، دەھاتە پىش چاۋ. بەلام لەسەر بنەماى پىشنىنەى ئەۋ زانىارىيانەى كە دەولەت دەستى كەۋتونون ۋ بە بەلگەى ئاشكرا ۋ روون كە وردە وردە دەستكەۋتونون، چەسپاۋە كە بونىاتنەرۋ رىكخەرى ئەم بەدكارى ۋ خىانەتە، كە بۆتە ھۆى خونىرپىزى ۋ تاللانكارى مالم ۋ موپكى ژمارەيەكى زور لە بەندەكانى خوداۋ رەعيىبەتە بېگونناھەكانى دەولەتى پاىەبەرز، ھەمان شەخسى شېخ عوبەيدوللا بوو، كە لەكۆنۋە لەسەر رىبازۋ مەسلەكى تەسەۋف پەرۋەردە بوو ۋ شىۋەى فرىۋدانى خەلكى سادەى گرتۆتەبەرۋ داھىنانى لەمەزھەبەكەيدا كرددوہ. ئەۋ كاتى خۆى لەبەكارھىنانى حەشيش ۋ بەنگدا بەسەر بردوۋە كە ھۆش ۋ شعور دەبات ۋ ماىەى رسواىى ۋ بەدكارىيە. پاش ئەۋە، لەكاتى جەنگى ھەر دوو دەولەتى عوسمانىى ۋ روس، دەرڧەتى بەدەستھىنانى ھەندىك تڧەنگ ۋ كەرەسەى جەنگى كەۋتەدەست ۋ خەياللاتى پوچ ۋ گلاۋى خۆى برەۋپىدا. ئەۋ دەستىكرد بە بانگىشت ۋ ھاندانى ھاۋجنىسى خۆى، كەۋتە سەر ئەۋ خەيالەى كە بەم جولانەۋە دىندانەۋ بىرەھمانەيە، پىنگەى سەرۆكى كوردانى سەرسنور، كە تەبەعەى ئەم دەولەتە پاىەبەرزەۋ دەولەتى پاىەبەزى عوسمانىيە، بەدەستدەھىنيت.

ئەو نووسىن و تۆمارانەى كە ناوى ئەويان پېۋەيەو بەرجەستەى روونى ئەم خەيالانەى ئەون، بەردەستكەوتوون و ئىستاكە ھەن و وئىنەكەى دراوتە فەخرى بەگى كۆنسولې گەورەى دەولتەى عوسمانىي، كە لەدەربارى ئەم دەولتە نىشتەجىيە. ھەروھە خراوتە بەرچاوى كۆنسولې گەورەكانى ولاتانى زلپېزە دۆست كە لەدەربارى دەولتە نىشتەجىيەن. جەنابى كۆنسولې گەورەى دەولتەى عوسمانىي، بەگپېرەى ھەستى دۆستانەى دەولتەكەى خۇى بەرامبەر ئەم دەولتە پايەبەرزەو لەسۆنگەى وىرپايى و خۇپارېزى تەواوھە لە بەدئەنجامى ئەم خراپەكارى و تاوانانەو سەركردىنى بۇ سنوورەكانى دەولتەى پايەبەرزى عوسمانىي، لەم رووھەو، رەزامەندى و نىيازپاكى خۇى پېشاندا، چ لەبەردەم ئەعلا ھەزرتى ھەمايۇنى شاھەنشاي پېرۆزۇ چ لە وەزارەتى دەرەوھە. ئەو لە پېشاندانى نىيازپاكى خۇى، سىستىيەكى نەنواند. ھەروھە ئەو دەولتەكەى خۇى بانگىشتكرد، كە دلسۆزانە لەگەل دەولتەى ئىراندا رېكبكەون و لەشكرى شاھانە بنېرنە سەر سنوورەكانى دەولتەى پايەبەرزى عوسمانىي. ئەمە وپراى ھەولەكانى جەنابى حاجى موھسىن خانى كۆنسولى گەورەى دەولتەى پايەبەرزى ئىرانى دانىشتووى ئەستەمبول، كەلە حوزورى سولتان و وەزارەتى دەرەوھى ئەو دەولتە، ئەو داوايانەى پېشكەش كرددوون.

ھەنگاۋە جوامېرانەكانى جەنابى كۆنسولې گەورەى ناوبراۋ، جېگەى ئەوھە كە دەولتە و مىللەتى ئىران، لەو شايستەى و دووربىنيبەى ئەو دەستخۇشى و ئافەرىن بكەن و چاۋەرپى دەرکەوتى ئاكامى باشى لېۋە بكەن. لەم لايەوھە، دەولتەى پايەبەرزى ئىران، بەدوورى دەزانېت، خەيالانى پوچ و چروكى ئەم شېخە مورتەدەو ئەوھى كوردان سائەھەى سائە ، جگە لەرېگەى ملكەچى و گوپرايەلې، شتېكى تىران ھەلنەبژاردوھە، حسابى ئەو سەررۇپى و جەسارەت و ئازاۋەى و ايان نەكردوھە. ھەروھە پېش ئەوھى ئەم رووداۋە نالەبارانە رووبدەن، ئامرازى رووبەرووبوونەوھەيان ئامادە نەكردوھە. ئەوان بەم ھۆبەوھە لەماوھى بېست رۆژدا،

نزيكەى بىست و پىنج ھەزار لە سەربازى خۇيان لەژىر ھەندىك لە فەرماندەى سوپاى سەركەوتوودا، لە خالە سەرەكئىيە جۆرەجۆرەكاندا، جىگىر كردوو. (لەشكرى نواب والا حىشمەتولدهولە، كە پىكەتووو لەفەوجەكانى ئازەربايجان و ھەمەدان و عىراق بەشيوەى نوئى، ھەروەھا سوارەكانى شاھسۆن و بەختيارى و قەزاق و تۆپخانە و ئەوانى تر، كە نزيكەى دوازده ھەزار نەفەرن.) (لەشكرى ئىعتىمادولسەلتەنە لە فەوجەكان و تۆپخانە و سوارەى ئازەربايجانى كە جەنابى وەزىرى فەوائىد بە فەوجەكانى گەپروس و سوارەى شاھسۆن بەوانەو پەيوەست بوون كە پىنج ھەزار نەفەرن.) (لەشكرى تەيمور پاشا خان لە فەوجەكانى سوارەى خوى و ماكو، نزيكەى پىنج ھەزار نەفەرن) (لەشكرى ئىقبالودەولە لە فەوجەكانى ئەفشارو خوى و سوارەو تۆپچى، نزيكەى سئ ھەزار نەفەرن.)

ھىشتا لەشكرى گەورەى دەولەت بە فەرماندەى نواب والا حىشمەتولدهولە، لە شوپنى مەبەست ئامادە نەبوو، شكستى گەورەيان بەسوارەكانى كورد ھىناو. مستەفا قولبخان ئىعتىمادولسولتەنە، لە جەند ھەلمەتپىكدا، بەگوپرى ھەواى تەلەگرافى ئازەربايجان، لە سنوورى مەراغەو بناب، نزيكەى دوو ھەزارى لەوانە كوشتوو. ئىقبالودەولە و شىخ عەلى خان سەرتىپى فەوجى حىشمەت، لەكاتى گەشىتى لەشكرى تەيمورپاشا خان، پىكەو شەستسەد بۆ ھەوتسەد نەفەريان لەو كوردانە كوشتوو كە بوئرى پەلاماردانى شارى ورمى يان كردبوو. ئەوان كوردانىان پاشەكشە پىكردو غىرەت و ئازايەتى سەرانى سوپاو سەربازەكانى سەركەوتوو شەھانە لەوودا دەرکەوت كە كوردانى پەرتەوازە تواناى بەرگريان نەماو پاشماوەكانيان بەناچارى، خەياى پەنابردنە ناوچە سنووھىيەكانى دەولەتى پايەبەرزى عوسمانيان كرد.

بەلام لە ئەنجامەكانى بايەخى كۆنسولە گەورەكانى ھەردوو دەولەتى پايەبەرز لە دەربارى ھەردوو دەولەتى شكۆمەند، روونە كە لە تەواوى دۆستايەتى دەولەتى

شكۆمەند چاۋەراۋونكراۋە كە ھەرگىز خىيانە تكارانى ھەر دوو دەۋلەتى پايە بەرز، پەنا نەدرېن. ھەرۋەھا ئاسانە كە فەرمان بدەنە سەربازەكانى خۇيان، كەلەگەل سەربازەكانى ئەم دەۋلەتەدا، بە غىرەت و دلسۆزى خۇيان، تاقمەكانى شەرەنگېزان كە خوین و ئاپرۇى بەشىكى زۆرى خەلكيان پايمالكردوۋە و شوینەكانيان وئرانكردوۋە، لەنىۋبەرن و سزای ئەو كارانەيان بدنە كە لە دیدى تەواۋى وئلاتانى مەزنى شارستانىبەۋە مایەى داخ و نەفرەتە. بەشىۋەبەك، كە تاۋەكو سەد سالى ترىش، لەسەسەر سنوۋرە، لەخەيالى خۇشياندا، بىر لە جولانەۋەى ئاۋا نەكەنەۋە.

ھەرۋەك دەۋلەتى پايە بەرز بۇخۇى برپاریداۋە، كە لە خاكى خۇیدا، ھەرگىز پەناى ياخىبىۋوان و ھەلاتۋوانى دەۋلەتى بەرامبەر نەداتم ھەر بۇیە كاهە دەستانى ئەو دەۋلەتەش پابەند دەكات، كە ھەلاتۋوان و ياخىبىۋوانى ئەم دەۋلەتە بگرن و رادەستى كاربە دەستانى ئەم دەۋلەتەى بكەنەۋە. شىخى نەفرەتلىكرائىش لەگەل كورەكانى و شوینكەۋتۋوانى، بەتوندىى سزا بدنە و ھەموۋيان لەسەر سنوۋر دوۋرىخەنەۋە لە ھەرئەمە دوۋرە دەستەكان بۇ ھەتاھەتابە زىندانىان بكەن.

ھىوادارىن ئەم مەبەستە گرنگە لەنىۋان فەرماندە سەربازىبەكانى ھەردوۋلادا، كە لەسەر سنوۋرى ھەردوۋلا كۆبۈنەتەۋە، دانۋستانى لەسەر بكرىت و بەگۈپرەى ئەۋە لەكۆتايىدا، رىكەۋتن و لىكگەىشتن ئەنجامبدرىت. ھەرۋەھا، لەۋىۋە سەرەتاۋ كۆتايى و ھۆكارى دەرکەۋتنى ئەم روۋداۋە ھەلگىرسىنەرى، بۇ ناۋەۋە دەرەۋە بۇ دوۋرو نىك رابگەىنرىت و لابدردى سەرسورمانى ئەۋانە پىۋىست و سوۋدەند دەبىت ئەۋەندە درىژەى ئەم باسە لە رۇژنامەكاندا بۇلوكرىتەۋە.

بەگۈپرەى ھەۋالىكى دىكە گەىشتۋە، تەىمور پاشا بە لەشكرو ھىزەكانى خۇى و ماكۆۋە، كە رەۋانەى ورمىن كرابوون، لەسەن فەرسەخى دەرەۋەى ورمىدا، توۋشى تاقمىك لە كوردانى سۋارەۋ پىادە بوون كە سەرۆكەكەيان شىخ سەدىقى كورپى

شىخ عوبەيدوللا بوو. ئەوان سەنگەريان لەكۆيۆكى سەخت لىدا بوو. سوارەو پىادەكانى تەيمور پاشا خان، ھېرشىيان بىردە سەر سەنگەرەكەيان و بىئەوھى خولەكۆك بەرگىرى بىكەن، لەسەنگەريان ھەلكەندوون و دوو فەرسەخىش پاشەكشەيان پىكر دوون و زىانىكى زۆريان لىداون. لەوانە: مورتەزا قولىخان كۆرى تەيمور پاشا، كە لاوتىكە لە تەمەنى بىست سالاندايە، چەندىن كەسى لە كوردان بە گولەى خۆى كوشتووه. پاش ئەوھى ھەر لە يەكەمىن جار چوونى ئەم شىكستەى گەياندە كوردان، بە لەشكرەكانى ئىقبالى دەولە و شىخ عەلىخانى ماكۆبى لە ورمى پەيوەستبوو، بۆئەوھى پىكەوھ بە يەكجارى كورد لە ناوبەرن.

ناوى خاوەن پىگەو پۆست و فەوجەكان و سوارەو تۆپخانە رەوانە كراوھكان، لە دوو توپى رۆژنامەكانى ئايندە، بە درىژبى تۆمار دەكرىت.

مسلمان هستند موقع حسن قبول یافته ما را بنوشند و انتشار دادن اینکه کاغذها و آثارند و پس از این ما را از عدم قبول مطالبی که موجب نفاق است مورد مواخذه نمایند .

خارخیه

اخیرنامه (تبریز) بنویسد .

این روزهای جمع آوری و جوامانه محبت مصیبت بدکان و یمازدهگان اهالی میسالمواب مراغه - تبریز انجمن منعقد شده و دفتری باز نموده اند و جمع کثیری از عظام و اعیان و اشراف و تجار دارالسلطنه تبریز تکمال میل و طیب خاطر تشییع در میان خود کرده و وجه آغانه را مغرب الخاقان حسینی خان بیکل بیک میبندند او هم اهالی میسالمواب قسمت کرده همرا بجهل اقامت خود روانه نمیشاید فی الواقع بر عموم اهالی ملت لازم است که در شرکت و آغاها این مصارف بخیریه بنام انسانیت رفتار نموده به هیچوجه مضایقه نغند .

اختر

از قرار بکه اطلاع حاصل نمودم درحقیقت اهالی میسالمواب و دهات اطراف مراغه از صدمه اشرار ازجان و مال بیشتر از همه مورد خسارت شده اند . بسیاری در هنگام استیلای اشقیاق منقول گردیده باقی مانده کارا نیز اشرار چیری اولوازم و میاجتماع باقی نمانده اند بلکه در میان اهالی تبریز برای آن مصیبت زدگان و غارت دیدگان آغانه جمع آوری میشود جای هزار تحسین و آفرین است . آری تاکنون تبریزیان در هر کوه تدابه و وطن حجت و غیرت ملت خود شازرا از بلبلجان و مال ظاهر ساخته اند . درجه قوت و مرمدی ایشانرا از مشون توارخ

توان همید ولی در اینباب تنها امانت بر زبان کافی نیست بل همه هموطنان را است که غارت دیدگانرا بقدر مقدور اعانت نمایند باید عموم ایرانیان در امانت برداران دینی و وطنی همدمیکر سبقت گیرند . اشخاص مجموع التکم از طبقه علمای اعلام و مسادات عظام و سایر برزگان

و معارف ملندرا است که در همه شهرهای عده ایران مانند طهران و اصفهان و خراسان و شیراز و غیره ما اهالی را برای این عمل خیر تشویق نمایند و در هر جا و هر محلی دقت آغانه بازکنند

از دقایق تعاون و تا صراغفل نباشند . در شده و مستخیزا از همدمیکر یاری نمایند ایدوارم همشهریهی ما که در این پای تخت اعظم و در سایر جهات ممالک محروسه دولت علیه عثمانیه هستند باقتضای حجت وطنی در این خصوص با اهالی تبریز پیروی و بر سایر هموطنان سبقت کرده و چنان کنند که شایسته شان ایشان است .

از قرار بکه اطلاع حاصل نمودم درائتای قسط و غلای سال گذشته تبریز عالیجاه آقا میرزا حسن که پیشتر درون محتمشیکری اول مغارات دولت علیه ایران را داشت محض بساطت غیرت ملی مبلغی از خود و دوستان خود بنام آغانه جمع آوری و روانه تبریز داشته بواسطه عده تاجران حاجی علی خلف رحمت پناه حاجی عبدالحمید تاجر تبریزی و باستحضاری چند نفر دیگر از حضرات تجار بفرقا و مستحقین توزیع شده بود . ولی جای تاسف است با اینکه از حضرات سفرای کرام دولت علیه ایران که در عالمک اروپ تشریف دارند در اینکه مواد زیاده بر این پایه چشم داشتیم هیچگونه اقداماتی در اینباب بکار برده نشده حال آنکه درائی دیدیم که بعضی از ایشان برای قسط زدگان سمت اناسولی وجهی بنام آغانه دادند که این یکی موجب تعجب ما و بسیاری از هموطنان کار آگاه گردید که آیا علت این چه بود همشهریهی خود شازرا در آن شده اند یاری نموده دوباره بیکانگان اظهار معاونت نمودند . معلوم است این فتره ناشی نشده است مگر از پاره ملاحظات .

در روزنامه (ایران) دیده شد .

حادثه غیر مرتبه نا کوارگی که بینه در حنود کردستان دولت علیه ظهور کرد اگر چه در بدای نظر سببی از فساد خیالات و مجرد بعضی از روشای طوایف داخله ساکنه ساو جیلان و سر دشت و اماکن اکراد نشین نوکرو رعیت دولت علیه ایران نظیر میا آورند و لیکن تا نسو این املات آنکه

دولت را حاصل بود و دلایل آشکار روشی که متدرجا بنسبت آمد معلوم و تحقیق شد که باقی و مؤسس این فساد و خیانت که کفر بسفک دمآ و ونهب اموال و خرابی سبب آن کم عموره جچی کثیر از بدکان خداور عالی منبع بیکناه دولت علیه شد همان شیخ عبیداه بوده است . از قدیم در سبک و سلک تصوف بار آمده و شیوه عوام فریبی را پیشنهاد کرده و مجذوب اختزای اوقات خود را در استعمال چرس و تنک که با خاصیه مایع عقل و مایه شفاهت است مصرف داشت و بعد از آنکه در اوقات جنگ مابین دولتی عثمانی و روس فرصت تحصیل بعضی از تنک و ادوات حر پسه بدست آورده بخلایا فاشده و سفیهانه خود را قوت داده شروع بدعوت و تحریک اکراد هم جنس خود کرده بمیل افشاد که با این حرکات و حشیانه بیرجسته ریاست نسبت با کرد سرحد نشین از تبعه اندولت علیه و دولت علیه عثمانی بنا

نماید و نوشجات پابهر او که بالصر احوال نطق از این تحلیلات و ایهی اوست بدست آمد کلان موجود است و بنسباج فخری یک الهی کبیر دولت علیه عثمانی مقیم در بار این دولت علیه عیبا ارابه و باطنیان و سفرای دول معظمه متحصصه مقیمین در بار دولت نیز اطلاع داده شد و جناب الهی کبیر باقتضای کمال مودت دولت علیه خود باین دولت علیه احتراز کافیانه از سو تحسین فساد که بحدود دولت علیه عثمانی نیز بالطبع سرایت خواهد کرد الحق اظهار کمال موافقت و حسن نیت خود را در این موقع ظاهر ساخته چه در حضور اقدس همایون اعلی حضرت فوی شوکت شاهنشاهی دام سلطانه و چه در وزارت خارجه دولت علیه از ابیات مکتوبات خیریه خود فر و گذار نکرد و دولت متوهمه معظمه

خود را علاوه بر اقدامات جناب حاجی محسن خان الهی کبیر دولت علیه ایران مقیم اسلامبول که بمحضر اعلی حضرت سلطانی و وزارت خارجه آن دولت عرض و آنها نمود دعوت صادقاله مخلصانه بر اتفاتی باین دولت علیه و سوق عساکر شاهانه بحدود دولت علیه عثمانی کرد و خبرهای اجابت را بدولت علیه داد از این اقدامات شیورانه جناب الهی کبیر معزی الهی جای آنست که دولت و ملت ایران کنایات و دور بینی آورا نمجید و تحسین کرده منظر ظهور نتایج خیریه آن باشند و از این طرف دولت علیه ایران عید میاندست که از خیالات

اخبارنامه (کران ژورنال) میگوید وقوع پاره‌بخش‌ها و شورش‌ها در شرق از نتایج کونفرانس برلین است. • بسیار کم دیده میشود که دیپلماتهای اروپا قرار درستی در کارها داده باشند. • بکمال آسانی در اطراف (میر) که روپوش سبز داشت جمع شده بدون مالک اندیشی و عاقبت بینی قراردادها میدهند و ظهور اختلال و وقوع اغتشاش را که در آینده از آن قرار داد واقع تواند شد اهمیت نداده بخوبی نیاورند. این است که نخست امضاکنندگان عهدنامه برلین ستمه یونان را معنا ندانسته بودند.

در آن کارآگاهان اروپا در برلین در زیر نظارت مدققان پرنس بسمارک مجلس کونفرانس برای انجام دادن مسئله یونان بخواهش خودشان در روی کاغذ نقشه کشیده خیلی جاهارها مانند (بایه) و (رینتی شیر) و (سجوه) از ممالک عثمانی جدا کرده از ممالک عثمانی دیگری بنای ملک بخوشی گذاشتند. • عیب تر اینکه دولتهای اروپا در مجلس کونفرانس مرخص دولت عثمانی را پذیرفته باینکه دولت مشارالیه بیشتر از همه کس عمتی تعلق بمسئله داشت. • در حالیکه دولت عثمانی در باب عدم قبول مرخص خود کونفرانس را پروتست نمود باز کوشش نداشت اعضای بدین عثمانی نبودند.

مجلس کونفرانس بموجب قرار داد بمنع اجرای خودشان یونانستان را تشویق بمطالبات مفرط نموده استفسار رای دولت عثمانی را لازم ندانست. • حال آنکه از اینگونه حرکات مجلس کونفرانس هر شخص کوروجاهل میدانست که قرار داد مذکور در حکم کانالم یکن خواهد بود. • و این بنی نیز مانند آفتاب روشن بود که دولت عثمانی قرارداد مفرط مجلسی را که از مذاکرات آن اصلاح نداشت و در آن مجلس مرخص او پذیرفته نشده بود البته نمیتوانست به ببرد. • آيا کسی در اینباب میتواند دولت عثمانی را مورد مؤاخذه نموده تاچارا از اجرای قرار داد مجلس مذکور نماید ؟

اگرچه در مجلس کونفرانس برلین در بیان دولتهای اروپا مواضع افکار حاصل شده از برقراری معاهده اظهار امیدواری شده بود ولی امروز آوضاع تغییر یافته استفاق اروپا نمایش برمی

و اماکن خرابه آنها در زنده دارند بحیثت و غیرت جاهلان خودشان در میان گرفته سزای چنان اعمال آنها را که در نظر جمیع دول بزرگ ستمند دنیا محل نفرت و افسوس است چنان بدهند که یک صدسال دیگر بعد از این احدی در آن محدود از این قبیل حرکات میفوضدرا درمغیله خود نتواند گذرانید چنانکه دولت علیه بر خود قراردادده است که از تمرین و فرار یان آن دولتها هرگز در خاک خود پناه ندهد اولیای آن دولت نیز بر خود حتم و مامورین خود را مجبور نمایند که فرار یان و تمرین اینطرف را گرفته دست مامورین ایندولت بسپارند و شیخ ملعون را با پسر ها و اتباع آنها را سیاست شده و تندیات سخت بکنند و همدر از حدود دولت برده در ممالک بیده حبس ابدی نمایند امیدوارم این مقصود اهم مابین رؤسای عساکر طرفین که در حدود دولین مجتمع شده اند بموقع مذاکره گذاشته مقتضای آن در نهایت وفای و اتساق عمل نمایند از آنجا که بیان بدو و ختم و سبب ظهور این حادثه و بانی آن برای اصلاح داخل و خارج و دور و نزدیک و رفع تحیرات آنها لازم و مفید فواید عده بود اینقدر از تفصیل در ضمن روزنامه مندرج کردید.

از قرار خبر اخیری که رسید تیمور پاشا خان با ششون و استعداد خوبی و ماکو که مامور با رومیه بود درسه فرسنگی رومیه دچار جعی از اکراد از سواره و پیاده که رئیس آنها شیخ صدیق پسر شیخ عبیده بود و آنها در کوه صخنی سکر داشته سواره و پیاده تیمور پاشا خان جمله بستکر آنها برده بدون اینکه دقیقه مقاومت نمایند همرا از سکر دوآونده الی دو فرسنگ تعاقب کرده سرور زنده زبانی گرفته است از آن جمله مرتضی قلیخان پسر تیمور پاشا خان که جوانیست بسن بیستساله چندین نفر از اکراد را خود با کوله کشته بوده است بعد از این سستی که در اول ورود با کزاد داده ملحق باردوی اقبال الدوله و شیخ علیخان ماکوفی در رومیه شده است که با اتفاق هم اکراد را بلرزه با تمام برسانند.

صورت اسامی صاحبان و افواج و سواره و توپخانه مامور در ضمن روزنامه هسای آینه بشصیل مرقوم خواهد شد.

فلسفه سفیانه این شیخ مرید و انکهی بدست اکراد که از سالهای سال غیر از سیک اطاعت اختیار نکرده و در انظار بچین تور و جسارت محسوب میشدند چنین ستم و خیم العسایه ظهور کند و قبیل ازوق خود را مهیا اسباب دفع فوری نکرده بودند در عرض بیست روز فریب بیست و پنج هزار از عساکر موجوده خود را بدینوجب در تحت حکم بعضی از سران سپاه منصور در نقاط مهمه عده حاضر ساختند.

(اردوی نواب والا حتمه الدوله مرکب از افواج آذربایجان و مهدی و عراقی طرح جدید و سوار شاهسون و بختیاری و قرزاقی و توپخانه و غیره تقریباً دو هزاره هزار نفر) (اردوی اعتماد السلطنه از افواج توپخانه و سواره آذربایجان که جناب وزیر فرمود با افواج کرمی و سوار شاهسون دورین جسمه با آنها ملحق شده اند تقریباً پنج هزار نفر) (اردوی تیمور پاشا خان از افواج و سوار خوی و ماکوفی تقریباً پنج هزار نفر) (اردوی اقبال الدوله از فوجهای افشار و خوی و سوار و توپچی تقریباً سه هزار نفر)

و هنوز اردوی بزرگ دولت بریاست مختاره نواب والا حتمه الدوله در موقع عدم حاضر نشده تسکینای عده بحیثت سواره اکراد دادند مصطفی قلیخان اعتماد السلطنه در جلات و شلیکهای چند از قرار اخبار تلگرافی آذربایجان در حدود مرافقه و سباب نزدیک دوهزار از آنها را کشت و از پادراورد اقبال الدوله و شیخ علیخان سریب فوج حتمت در حین رسیدن اردوی تیمور پاشا خان با اتفاق بقدر شصت هفتصد نفر از اکراد را که جسارت استیلا بهر روی کرده بودند بقتل رسانیدند و آنها را منزه ساخته مسافتی عقب نداشتند و از این آثار غیرت سران سپاه واحاد عساکر منصوره پادشاهی ظاهر است که اکراد بی سرو پا را طاقت مقاومت باقی نماند قبیله آنها ناچار خیال انجماعاقل و حدود دولت علیه عثمانی داشته ولی از نتایج امتیامات سفرای کبار دولین علیین در دربار شوکت مدار جا نین واضح و از کال دوسوی دولت معظم لها مشرف است که بخانین دولین علیین ابدان پناه نداده سهلست که عساکر مامور خود را قویا فرمان دهند که با لقبه با عساکر ایندولت فرق اشرا را که کخون و عرض جمیع کثیری از عیادها را با موال مهو به

رۆژنامه کانی پاریس: برسیتی و قاتوقری له کوردستان

له لاپه ره ۳۷ی ژماره ۵ی سالی حه وته می رۆژنامه ی نه خته ر، که له رۆزی پینجشهمه می ریکه وتی ۲۰ یه نایه ری ۱۸۸۱د، چاپ و بلاو کراوه ته وه و له ژیر ناویشانی: "له رۆژنامه کانی پاریسدا بینراوه" هاتوه: "له مه لئه نده کانی ئیران که له رۆژه لاته وه له نیوان ده ریاجه ی ورم و زنجیره چیاکاندا و له رۆژناواشه وه به سنووری عوسمانیه وه په یوه سته، نه وه سالیکه نه م ناوه تووشی برسیتی و گرانییه کی سه خت هاتووه و نخی گه نم یه ک به پازده زیادی کردوه. ئیستا که نه م ناوچه یه تووشی جهنگیکی به ناهه ق و وه حشییانه بۆته وه و بۆته جیگه ی تالان و برینی ژماره یه ک خیلی بیهره م و سته مگه ر که به کورد ناویان ده بریت. تایه فه ی ناوبراو، به بیست هه زار نه فه ره وه، په لاماری نه م مه لئه نده یان داوه و له هه چ کوشتوبرو تالان و برۆیه ک ده ستیان نه پاراستوه. خه لکی دامای نه م ناوچه یه، له م زستانه دا، بئ شوین و جیگا و خۆراک و پۆشاک له نیو خۆل و خویندا، نه تلپه ته وه. له بهر نه مه، له سه ر که سانی مرۆفدوست و جوامیرو ته وای خاوه ن هیمه ت پیویسته، که به ناوی مرۆفایه تییه وه، له کۆمه ک و یارمه تی نه م خه لکه لیقه و ماوه دا، درنخی نه که ن، به جوریک هیمه ت بفرموون به لکو نه م بیچارانه بتوانن، نه مسال کاری کشتوکالی خۆیان بکه ن و به مشیوه یه ریکه له قاتوقرییه کی سوخته ر بگرن که رهنگه له ئاینده رووبه پروویان بیته وه. نه وه ی خاوه نه کرده ده گونجیت له ناکامی خرابیی نه و قاتوقری و برسیتییه دا، ژماره یه ک نه خۆشی و په تا سه ره له بده ت. به م شیوه یه ش، زیان نه ک ته نیا به مه لئه نده کانی ئیران ده که ویت، به لکو سه به ره ت به ته وای نه وروپاش، ناتوانریت له زیان و ناخۆشی به دوورییت. بری کۆمه که که هه رچه ند زۆر بیت، زۆر به خۆشحالییه وه په سه ند ده کریت. بری هاوکاری ده دریته (مسیو بجان) که له خزمانی نه زه رئاغای بائیوزی ئیرانی دانسته وای پاریسه، ناوبرویش به زووترین کات ده یگه ینیته ده ستی لیقه و ماوان..."

كوردەكانى بلباس و مەنگور لە كۆنەو دەوڵەت بوون

ھەر لە لاپەرە ٣٧ ژمارە ٥ ھەختەردا و لە ژێر ناوئیشانی "نامەبەك لە تەبەرزەو ھاتوو:

" پەيامنێرى تەبەرز بەگورەى نامەى سێبەمى موخەرەم دەنووسیت:

ئەمڕۆ پۆست لە جولەدا بوو، كارى زۆرم ھەبوو، لەگەڵ ئەم ھەموو بچكە دەرفەتییەش، ھێشتا بە كورتى سەبارەت بە لەنیودا ھەلگرتنى گرتەكانى شۆرش و تێكشكاندن و ریسواكردنى بەدكاران زانیاری دەدەم. پاش ئەو ھەموو جێگەبەك، سەرکەوتن لە ھەموو شوئینیک ھاودەمی سەربازە دلاوەرەكانى ئێران بوو، مەحالی (مەرگەوەر) كە عەبدولقادرى كورێ شیخی شەپەرەنگیز، خۆی تیدا قایم كردبوو، دەستی بەسەردا گیرا. عەبدولقادر بەھەزار دەردى سەر، بەتەنیا لە چنگى لەشكرى سەرکەوتووئى ئێران، گیانى خۆى رزگار كردو بو لای باوكی ھەلات. خێلەكانى (بلباس) و (مەنگور) كە لە رۆژانى دێرینەو بەھۆى سروشتى ناپاك خۆیانەو دەوڵەت دین و دەوڵەت بوون، پەرتەوازەكران و سزاداران. ئەوان، بەئانگى تۆپەكان و بەگورزى دەستی سەربازانى سەرکەوتوو، بەو چارەنووسە گەشتەن كە شایستەى بوون و ئەو ھەیان بىنى كە دەبوو ببینن. ئیستاكە لەسایەى خودای حەق تەعالا، مەیدانى وڵات لە بوونى بەدكارانى ناپاك، بەتەواوەتى پاك كراو تەو. ھەر لەناوچەى (گەروس) ھو تەكو كۆتایى خاكى (ورمى)، ھەموو شوئینیک لەتەواوى ئارامى و ئاسايشدايەو خەلكى لەھەر چىن و توپژىكن، ئاسودەو دنیان.

جەنابى موستەتاب ئەمجد سوپاسالارى ئەعزەم كە لە سابلاغ بوون، كاروبارى ئەو پێ رێكخستووو یاخىبووانى ملكەچ و ملكەچانى رێزلىناو. بربارە رۆژى پینجەمى موخەرەم، جەنابى موستەتابى ناوبراو، بەرھو شارى ورمى بچولیت.

ئەو دىلانەى خەلكى ميانداوۋا كە لەنيو كورداندا بوون، ھەموويان گەپپندرانەوہ.
ئەوان پاش دلدانەوہو دلخوشكردنيان، بۇ زىدى خۇيان نېردرانەوہ .

ئاغايان و بەگزادەكانى كوردستان، پەشيمانى و پۇزشيان دەرپرې و پەيمانى
خزمەت و گيانفداييان دا. ھەموويان دانى باج و سەرانەى ئەمساليان قىولكرد.
ئەوان دانى برې چل ھەزار تەمەنيان گرتەئەستۆ، كە مال و مولكى تالانكراوى
موسولمانان بوو. لەسەرۆكە بەدكارەكانيش، ھەندېك كوژراو ھەندېكيش
دەستگېر و ھەندېكى تريان ھەلاتوون. دەلېن سەدىقى كورې شېخ عوبەيدوللا،
بەھۆى برينېكى سەختەوہ، فەوتاوہ.

ئاستى بەدكارى و درندەبى كوردانى تاوانكار لە دەوروبەرى (ورمى) و (مەراغە)
بەتايبەت لە (ميانداوۋا) كرددويانە، بەدەر لەتواناى نووسين و باسليگردنە. ئەو
ھەموو دېھاتە ئاوەدان و بەپیتە، كە لە دەوروبەرى مەراغەو ورمى و ميانداوۋا
بوون، پاش كوشتى خەلكەكەى بەدرندەترين شېوہو تالانى مولك و ماليان،
بەتەواوى سووتانديان و ئىستاكە ھەمووى گردى خۆلەميش و دۆلېكى رووت و بى
سەوزاييەو سالەھاي سالى پېويستە بۇئەوہى دووبارە ئاوەدانى تېيكەوېتەوہ.

بەكورتى، لەئاكامى ھەنگاو و كارە باشەكانى جەنابى موستەتاب سوپاسالارى
ئەعزەم، تاقى بەدكاران بە سزاي خۇيان گەيشتن، بەشېوہيەك دەگونجېت تاكو
سەد سالى تريح، ئەم جۆرە جولانەوہ نالەبارانە، لەو ناوچانە دەرەكەوېتەوہ.
ھەرۋەھا، خەلكى كوردستان كە لەھەر ئاشوب و ئاژاوەيەك بەدووربوون،
پېويستە بەتايبەت ئاورپان لى بدريتەوہو بلاوېنرېنەوہ.

سەبارەت بە تەمىكردنى عوبەيدوللاو كورەكانى، تاكو ئىستا لەو ناوچانە،
ھەوايېكى دروست نيە. چونكە مەسەلەكە پەيوەستە بە پەيوەنديەكانى نيوان
ھەردوو دەولتەتەوہ، لەوانەيە ئيوە لەوئ پيش ئېمە لەوبارەوہ زانياريتان
دەستكەوېت. سەبارەت بە ھاندەرۋو جولېنەرى ئەم ئاژاوەيەو يارمەتيدەرانى،

وسەى زۆر ھەيە كە بەشى زۇريان لىكۆلئىنەو ھە دانوستانىان لەسەر دەكرىت. لە ئەنجامەكانى ئەم لىكۆلئىنەوانە، ھەر زانىارىيەكم دەستكەوئىت، بۆتانى دەنووسم. رەوشى لەشكر لە ھەر روويەكەو، لە دوا ئاستى رىكۆپىكى و نەزمدايەو خۇراک و ھەموو شتىكى زۆرو بەردەستە. سەير ئەوئىە كە كۆمەئى بەدكاران، بەم ھەموو ھەراو ھورىايەيانەو، لە ھىچ شوئىنىك نەيانتوانيو ھەرووي سەربازانى سەركەوتوو ببنەو. ئەوان لەھەر جەنگىكدا پاش كەمىك بەرگرى ھەلاتوون. مەگەر دوو سى جار لەدەورووبەرى ورمىدا كەمىك لەبەردەم سوپادا راوەستان، ئەوئەش لە جوامپرى و ئازايەتبيان نەبوو، بەلكو بەھوى بىئومىدى و دەستشنىان بوو لەگيانى خۇيان."

هاونیشتیمانییه ک: رۆژنامه ئه وروپییه کان تاوانه کانی کورد په رده پۆش ده کهن

له لاپه ره 38 ی ژماره 5 ی ئه خته ردا، نووسراوه:

" نامه یه ک له لایه ن هاونیشتیمانییه که وه که ماوه یه که له ئه وروپایه، بۆ رۆژنامه ی ئه خته ر نێردراوه، له بهر ئه وه ی ناوه رۆکه که ی بیسوود نه بوو، هه ربۆیه به گونجاومان زانی لێره دا ده که ی بنووسین:

سه باره ت به شوپش و یاخیبوونی شه ره نگیزیشه کانی کورد، له م باره یه وه، له ههفته ی پیشوودا، باسیکتان له رۆژنامه ی ئه خته ردا نووسیوو، که هه ندیک له رۆژنامه تورکی و ئه وروپییه کان، درنده یی و به دکاری کورده کانیان په رده پۆش کردوو و تاوانه کانی ئه وانیان دیزه به ده رخۆنه کردوو. راستییه که ی به و چه شنیه، من رۆژانه رۆژنامه کانی ئینگلیزی و فه ره نسی و ئه لمانییه کان ته ماش ده که م، هه ندیک له وانه هاوشپوه ی رۆژنامه کانی ئه سته مبول، به هه ر مه به سستیکی که هه یانه، وشه یه ک له زولم و سته م و تاوانه گه وره کانی مله پورانی کورد ناووسن. له کاتیکدا، ئه گه ر چاره کیک ئه و سته م و زولمه ده ره ق به هاو لاتییه کی ده و له تانی ئه وروپیی له ده ره وه بکریت، هاته هاواری ئه واونه دنیا پر ده کات و له هه موو لاه و تارده دن و کۆده بنه وه و بریار ده دن و ریکده که ون. هه ره ها ده و له تی مه زنی ئینگلیز تا کلا یه نه، که شتییه جه نگییه کانی خۆی روانه ده کات و هه رایه ک ده نیته وه گوئی فه لاک که رده بییت.

به پروای به نده، ئه وروپا له م باره یه وه، ئه وه ی دادپهروه ری و مه ده نییه ت پیوستی ده کات، درنخی ئی نا کات. به لام تا کو ئیستا له دروستی بابه ته که به شیوه یه کی راست و دروست زانیاری گونجاوی ده ستنه که وتوو. چونکه رۆژنامه ئه وروپییه کان له ئێراندا په یامنیژیکی تایبه تیان نییه و زۆریه ی بابه ته کانی تایبه ت به

ئېران، لە رۆژنامەى (استاندارد) هوه رادهگوێژن. پهيامنپى رۆژنامەى ناوبراو لە تەبرىز، كۆنسولى گشتى دەولەتى ئىنگليزه...ئەو لەتارانيش ديسانەوه كاربه دەستىكى (برۆن رۆيتەر)ه، كه پيشتر لە ئېران جياوگى بنیاتنانى ريگەى ئاسنىنى پيدراو دواتر بەهۆى نەشياوى و بېكاره بيبانەوه، لەلايهن حكومهتى ئيرانهوه جياوگه كهى رەتكرابوووه. لەبەرئەوه بەتەواوى لە ئېران دلگران بووه.

ههروهها، رۆژنامەى (استاندارد)يش، بەمەبهستى بره و پيدانى مەبهستى ئايندهى خۆى، كه بتوانيت بەشىكى خواستهكانى لەبەردەست بېت و لەكاتى پيوست بتوانيت ناپرهزايهتتى بكات، دپت و دەلپت: دەولەتى ئېران ئەمەى كردو ئەوهى كرد و پيوسته كوردانىش وهك بولگارەكان لەلايهن دەولەتانى ئەوروپاوه مامەلەيان لەگەل بكرپت. ئەوان ئاستى بېدادى كوردان لە ئەوروپا پيشان نادەن، ئەمەش شتىكى ئاشلرايه كه هەر دوو دەولەتى ئىنگليزو روسيا، خەيالئى دەستبەسەرداگرتنى ئاسيايان لەسەردايەو هەرچيبه كيان لەدەستبېت بۆ جيبه جيكردنى مەبهستى خۆيان بە وتەو بە كردار بەكاربەهين، تاوهك ميللەتى ئيسلام بەتەواوى لەسەر رووى زهوى لابەرن.

پاش ئەمە، ئەدى نازىزى من خ جىگەى گلەيى و گازەندهيه كه كه ئپوه لە بىگانهكانى دەكەن، بەلكو حەق وايه كه گلەيى لە كه متهرخەمى بالئپۆزهكانى ئېران بكەن، كه لەلەندەن و پاريس و فېننا دانىشتوون و ئەم سئى بالئپۆزه سائى بيست و چوار هەزار تەمەن موجه لەدەولەت وەردهگرن و بئ هېچ زەحمەت و خۆماندوكردنك ژيانى راحەتى خۆيان بەرپدەكەن.

ويپراى ئەوهى ئەوانە بەروونى و بەفەرمى لەئاستى ستمەم و وهحشيبهتتى كوردان ئاگاداران، كه چى هېچ يەكپكيان تاكو ئىستا لەوهلامى ئەم جۆره رۆژنامە ئەوروپيبانە، لەرىگەى رۆژنامەكانى ديكەوه، لانىكەم نەيانويستوو ههوالئى درۆى ئەو رۆژنامە نامازە بۇكراوانە بەدرۆ بخەنەوه. ئەوهى كه ئەو رۆژنامانە ههوالئى چەواشەو پر كه موكوپى، سەبارەت بە شۆرشى كوردان بلأو دەكەنەوه، لەوهلامى

ئەوانەدا بنووسن كە ئەم ھەوالانە دروست نین و بەگوێرەى ئەو ھەوالانەى ئیمە لە ئێرانەو بەدەستمان گەشتوو، زانیارییەكان پێچەوانەى ئەوانەى كە فلانە رۆژنامە نووسیویەتى. بۆ ئەوێ ئەوروپا، بەھۆى نووسینی ئەوانەو، تەواو لە راستى بابەتەكە ئاگادار بێت و بزانی كە ئەن تايەفەى (واتە كورد/ س) چىیان كرزوو. لێرەدا سەنج زۆرن بەلام...

ھەركاتێك ئەم جۆرە رووداو نالەبارانە، لە مەلەبەندەكانى تەواوى دەولەتانى ھاوپەیمان رووبەت، دەستبەجێ دەبینیت كە بایئۆزو كۆنسولەكانى ئەوان، لە بلاوكردنەوێ بابەت و دەرخستنى راستییەكان، چ ھەول و گیانفداییەك دەكەن. ئەوان تەبیا بە دەرخستنى راستییەكان وازناھێنن، بەلكو رووداوەكانى بە زیدەرپۆییەو لەپیناوەرژەوھەندى و پاراستنى قازانجى دەولەت و میللەتى خۆیاندا ئاراستە دەكەن و پێشانى دەدەن. راستییەكەى، ئەم جۆرە كەمتەرخەمییەى بایئیزە نامازە بۆكراوھەكانى ئێران، مایەى ھەزار جور داخ و پەژارەىە..."

اشکال نقوش حروف است * الفاظ ومعانی چیر* دیگر و صورت و اشکال حروف چیر* دیگر است * تغییر نقش حروف مستلزم تغییر الفاظ ومعانی نیست * موافق شرع اثور تغییر الفاظ ومعانی راهی نیست * ولی اشکال و حروف بهرطور نوشته شود الفاظ ومعانی درجای خود باقی است و هرگز با شرع اثور مخالفت ندارد * چه چاره با همه اینها باید دانسته و نا فهمیده و با عده اهل ایمان فریاد را خواهند دزد * چه توقع میتوان کرد از یک قومی که جسد فی روح باشند * وای بر احوال ملتی که لام آن منقلب به باشد است * و مر لباد بر آن عسلا که عین آن منقلب به عضا است و السلام

فی ۱۸ ماه محرم الحرام سنه ۱۲۹۸

امضا

شیخ الاسلام آخوند اجد حسین زاده

شد وجه آناه به سبب پول بجان از خویشاوندان جناب نظر آقا سقیر ایران مگر بار بند داده میشود کموی الیه بز و درین وجهی مصیبت زدگان خواهد رسید *

محل اناست سبب (پول بجان) در پاریس در کویچه (سور) شماره (۹۵) میباشد *

کاغذ ذیل از هندوستان رسیده صاحب اعضای آن بموجب تحقیقاتی که درباره ایشان نمودیم شخص معروف و دانشمندی از غیرتمدن اسلام است اگرچه خودشان چنانکه در کاغذ نوشته اند اصلاح باره الفاظ مندرجه کاغذ را از مادر خواسته اند ولی مایاره ملاحظاتی مناسب ندانستیم که مطالب آزا دستکاری نمایم این است که کاغذ مذکور را عینا در ذیل درج می نمایم *

صورت کاغذ

از بس خشنود کشم از وضع روزنامه آجنجاب و ملت خواهی و حب وطن و انسانی وطن آجنجاب معلوم و آشکار است که نجبا اهل هند از زاد و ولد ایراند هر یک که بطبیع مایل بایرانی نباشد عین باید که از او باشند چون زبان فارسی اکنون کم استعمال میشود امید عفو از غلط است در این چند سطر * از آنجا که بنی نوع انسان همه هرزد یک بدر هستند و یک صورت آفریدگار آفریده است و در همه چیر مشترک هستند لهذا باید که در نقطه هفتاد جنوبی کسی بفلاکتی گرفتار باشد دیگری در نقطه هفتاد شمالی باشد مطلع کرده دلش بسوزد و بقدر قوه خود بکوشد بلکه او را آسوده نماید * اکنون که ملاحظه میکنیم اهل آسیا عموما بفلاکت گرفتارند و ابدآکی در خیال نیست * پس هرگاه به پیمک که شخص با وجودی پیدا شده که از او مانده بجهت این جنس بشر باشد باید کمال تقوی را از او نمایند بلکه بعدها بنای جنس آسوده کردند * اکنون مکرر میشنوم که در ممالک ایران در شهر شیر اصفهان شاهزاده اعظم فرزندان دارد که ممالک استمداد را دارد که میتوان (پتیکر) روس و (نادر) ایران و (نابلیون) فرنگستان و (واشینگتون) امریکش خوانند * پس بنا بر این هر کس بقدر قوه خود باید خدمت نماید که خدمت یک راس خدمت تمام جوارح است * بنده حقیر نسبت بخود بخود بر این هستم

که اگر در ولایت اصفهان مدرسه بطور مجامیه بنا شود خرج بیست نفر را هر یک سالی صد تومان پول ایران بدهم که سالی دوهزار تومان باشد خود هم راهی ندارم که این عرض را بحضور مبارک حضرت اشرف والا برسانم * و در روزنامه های آجنجاب نکریسم که در تمام جهان روزنامه باین آزادی و بی فرضی نباشد * بخصوص زبان فارسی مستدیجی چنانم که همین چند کلمه را که نکاشتم بزبان گوهر بیان خود اصلاح فرموده و در روزنامه کراهی خود تان درج فرمایند * با آجنجاب آشکار است که جز مدرسه دیگر برای این ملت بی چاره چاره نیست * پس از آنکه بنده از اهل هندوستانم و این وجه قلم را بدم البته دیگران هم یاری خواهند نمود و مانده اش زیاده از مدرسه (حسینی) در خارج خواهد بود * نام این کتنامه اختر (مدد علی فاضل) اهل جبلپور *

اختر

از صاحب محترم کاغذ فوق از اینگونه نبی* بیات و ملت پرستی و غیرت سلسلی نام اسلامیت و انسانیت تشکر و سیاستمداری نموده بیانات حقیقت آبات ابشارا در باره مدرسه وغیره تصدیق میکنم و چنانکه تاکنون در مصائف اختر یادآوری نموده ایم باز سببیم چنانکه ایشان هر نوشته اند چاره این اقوام عقب مانده آسیا بل همه مسلمانان که در روی زمین هستند مختصر تحصیل علوم و فنون است آنهم نمیشود مگر با اقدامات کارآگاهان و بز زکان ملت که در هر مملکت و ولایت مکاتب و مدارس بنا نمایند و ایبای وطن را برای تحصیل علوم و فنون و صنایع تشویق نمایند بلکه بوسیله علم و آگاهی و فنون و صنایع در مقابل سیلپهای آشوب مغرب زمین بتوانند پایداری نمایند * و این یکی واضح است که کثرت مکاتب و مدارس نخستین اسباب ترقی و تمدن است *

کاغذ از تبریز

اخیار نکار (تبریز) بموجب کاغذ سوم محرم منوبید * امروز پوست در حرکت بود مشغله زیاد داشتیم با همه عدم مجال باز مختصری نوشته اطلاع بدمه شمارا از داشته شدن اشکالات شورش و منکوب و مختول شدن اشقیای پس از آنکه

در روزنامه های پاریس دیده شد *

در ایالات ایران که شرادریان در ایچمه ارومیه و کوههای متسلسل و غیر با محدود عثمایی متصل میشود از یکسال با یطرف قسط و غلای شدید طاری شده قوت کندی از یک بار پزده ترقی کرده بود * حالا اقوام عرصه جنتی بسیار نافع و وحشیانه شده محل ناخ و نازه پاره قبائل بیرجم و ستر که که آنها را کرد مینانند کرده است * طایفه مذکوره پایست هزار جمعیت بدان ا پالت ناخ آورده از قتل و غارت و خرابی فر و کردار نکرده اند * بجایاره اهل خانان خراب در این فصل زمستان و مکان و بی خوراک و پوشاک در میان خاک و خون غوطه ور مانده * بنا بر این اشخاص قوت پیشه و جوامد و عوم صاحبان همت و هوا خواهان انسانیت را لازماست که نام انسانیت معاونت خودشان را از آن اهل مصیبت زده دریغ نمایند و توی همت فرمایند که بلکه آن بچاره کان بتواند اسال بکار زراعت خود پردازند و بدین وسیله راه قطعی بسیار سختتورا برای آینه بر خودشان مسدود نمایند که مواذ امکان است از نانچ ناکوار قطعی باره امراض ساریه نیز روز بکنند و در آنصورت حضرت آن که تنها جمالش ایران بلد در باره تمامی اروپ خالی از ضرر و خسارت نتواند بود * مقدار آناه هر قدر بشد که بکمال خشنودی پذیرفته خواهد

باعسا کر نصرت مآثر ایران در همه جا فتح و نصرت همنان بود بحال (مرکوب) که عبدالقادر فرزند شیخ شریر برای خود مختصه اتحاد نموده بود بحیطه تصرف و تخمیر آمد . عبدالقادر هزار مشتق از جنگ قشون غفر نمون بکله و تنها جان بند رده نزد خود در تخت . طوائف (بلباس) و (مکثور) که از قدیم الایام باقتضای ناپاک فطرت بدخواه دین و دولت بودند مضعل و مغرق شده کو شمالی پسزادیدند . از آنقره شاهی توپها و از ضرب دست عساکر منصوره رسیدند یا آنچه شایسته . بودند دیدند آنچه میبایست به بینند . اکنون مجده ام و حسن . توفقه ساخت ملک از خست وجود اقتضای ناپاک بکلی پاک و مصفاشد . از صنعتا (کروس) تانهای خاک (ارویسه) هم جادار نهایت این وامان است و مردم از هر طبقه مطمئن و آسوده .

جناب مستطاب اجد اشرف سپهسالار اعظم کدرا و جلیغ نامترب یافتند امورات آنجاری نظم کافی داده بخیرین را مطیع و مطیعان را نوازش فرمودند . مقر است که . روز پنجم بحر جناب مستطاب مشارالیه بشهر ارومیه حرکت نمایند . اسرای که از اهالی (میان دو آب) در میان اکراد بودند همی استرداد شده بعد از ترفیه حال و تسلط خواست مطیع خودشان ایامه شد . آنگاه و یکرادگان کردستان از درندامت و پوشش درآمده متصد خدمت و جان شاری گردیدند . همی متبل دادن مالیات امساله شدند . و بقدر چهل هزار تومان از اموال منو به مسلمانان کدرندم داشتند ادای آرزو داده گرفتند . از رؤسای اشقیای بعضی مسئول و برخی دستگیر و بعضی فراری و منواری هستند . میگویند صدیق پسر عیبهاد از زخم تکبری که داشته است هلاک گردیده است .

درجه شقاوت و وحشت اشقیای اسکراد که در اطراف (ارویسه) و (مراغه) خصوصا در (میان دو آب) نموده اند خارج از قوت تقرر و تحریر است . آنچه دهات آبادان و پاکرت و حاصل خیز زاگه در اطراف مراغه و ارومیه و میان دو آب بودند پس از قتل سکنه بانواع مظالم و وحشیگری و غارت اموال آنش زده بنام سوزانده اند و اکنون همی تل خاکستر و وادی غیر فیروزم است . سالهای سال باید که این دهات

دوباره آبادی پذیرند . خلاصه از تمایر حسنه جناب مستطاب سپهسالار اعظم گروه اشقیای بگیر خود رسیدند چنانکه ممکن است نامد سال دیگر اینگونه حرکات ناگوار در آن سامان بطور نرسد . اهالی مطیعه کردستان نیز در هر جا از هر گونه آسیب و کژند دور بودند پیوسته مخصوصا مورد التفات و نوازش میشدند . از تنبیه عیبهاده و فرزندانش اکنون را در این صفحات خبر درستی نیست زیرا آن مسئله منوط بخبرارات در میان دولین است و بدیهی است که شمارا در آنجا پیش از مادر اینباب اطلاع حاصل میشود . در باب بحرین این عسویان و یاری کنندگان آنها خیلی مضنا در میان است که بسیاری از آنها مطرح مذاکره و تحقیق است از نتائج تحقیقات آنچه اطلاع حاصل نمود بشما خواهم نوشت .

وضع اردو از هر جهت در نهایت انتظام و ماکولات و ما محتاج از هر قیل فراوان و آرزان است . شکفتی این است که جمعیت اشقیای باین همه هادی وهوی در همه جا باصا کر نصرت مآثر مقاله نتوانستند بکنند و در هر جنگ باید که مقاله رو بگیر زمین نهاده مگردوسه بار در اطراف ارومیه قدری پایداری کردند آتم آزمردی و رشادت نبود بل از نا امیدی و آسویی که از حیات خودشان داشتند ناشی شده بوده است .

کاغذی است که یکی از هموطنان که مدتی است در اروپا تشریف دارد نوشته با داره اختر فرستاده بود . چون مطالب آن خالی از فایده نبود مناسب دیدیم که صورت آرا ذیلا در اینجا بنویسیم .

در خصوص شورش و عسویان شرارت پیشه کان اکراد بنهاد شرعی در روزنامه هفتگی کنگنه اختر نوشته بودید که بعضی اخبار نامهای ترکی و فرنگی تعدیات و مظالم و وحشت اکراد پرده کشیده غداریهای آنا را مخفی میدارند صحیبا این طود است بنده که هر روز اخبار نامهای انگلیسی و فرانسه و المان را از نظر میکشترانم بعضی از آنها نیز مثل روزنامههای اسلامبول بر ملاحظیات که دارند کلمه از ظلم و ستم و وحشت طاقت فرسای طاغیان اکراد بنویسند . حال آنکه

یک ربع این مظالم هر که درباره تبعیضی از دولتهای فرنگستان باید باره ملت عیسوی در خارج کرده بودند اکنون فریاد اروپ و چهار افرای گرفته بود و از هر جانب خفاها بمضمانه میگردند چینیها میکردند قراردادها میدادند و از یکطرف دولت بزرگ انگلیس کشیهای چکی میفرستادند خلاصه های وهوی بود که کوش ظلمت کور میشدند . باعتبار بنده اروپ در ایجاب نیز آنچه لازمه عدالت و تمدن بود فروگذار نمیگرد ولی تاکنون از صحت مطلب بطور لائق اطلاع حاصل نموده است . زیرا روزنامههای فرنگستانرا در ایران و طایع نکار مخصوص نیست و بنیاد مطالب متعلق بایرانرا از روزنامه (استاندارد) نقل میکنند اخبار نکار روزنامه مذکور در تبریز جزال فوئسل دولت انگلیس است که و در طهران نیز یک نفر از کاشتکان (بارون رویت) است که پیشتر در ایران برای ساختن راه آهن امتیاز گرفته و بموجب مقاله نامه خود از عهد کار بر نیامده امتیاز او از جانب حکومت ایران فسخ شده بود که بدین سبب دلگراقی تمام از دولت ایران دارد که چرا دولتهای ایران با وجود عدم اجرای احکام مشاوه نامه امتیاز او را فسخ نمود و نتوانستند که به سبب ساختن این راه مالت ایران را نیز میدان جولانگاه مقاصد خود نماید این است کدر باب اجرای اغراض خود این دو غیر چشم از انصاف و انسانیست پوشیده پیوسته بر ضد دولت و ملت ایران خیرهاری بسیار بی اصل و دروغ باخبار نامه مذکور مینویسند که اخبارات آنها محض افزا و بکلی بی اصل است . اخبار نامه استاندارد نیز محض برای ترویج خیال آئینه گزینته از مقصود دردست داشته باشد کدر حین لزوم بتواند اعتراض بکند که . دولت ایران چنین و چنان کسرد . باید درباره اکراد مثل بلغار یان یک فکری از جانب دولتهای فرنگستان بشود حقیقت مظالم و درجه سیداد اکراد را اروپ نشان نمیده . و این یکی آنکار است که دولین انگلیس و روس بجوای تصاحب آسیا اقتضاده و هر چه از دستشان میاید در اجرای مقصود خود شان قولا و فعلا بکار میرند تاملت اسلام را از روی زمین بکلی بردارند .

پس در این صورت عز زمین چه جای کله و شکایت است که شما از بیگانگان میکنید بل حق آن است که شکایت از بی مبتلای سقرای دولت

ایران بکنند که در لندن و پاریس و وین نشسته‌اند و سالی این سه سفر بیست و چهار هزار تومان موجب ازدولت گرفته بی هیچ زحمت و دغدغه خرج و باسزاحت میگرداند . باینکه همگی

از درجه غلظ و وحشتا کرد بطور واضح و رسمی اصلاح دارند هیچکدام تا کنون در جواب این جور روزنامه‌های فرنگستان بواسطه دیگر روزنامهها اقلا افزا و دروغ روزنامه‌های مذکور را

خواسته اند تکذیب نمایند و آنچه روزنامه‌های مذکور در باب عصیان آکرد بطور مشوب و ناقص اطلاعات میدهند در جواب آنان نویسنده این مطالب مقرون بصحت نیست موجب اطلاعات صحیح که مارا از ایران رسیده است مراتب بر خلاف آن است که فلان روزنامه نوشته است

تا اینکه آگاه شده بدانند که این غایبه چها کرده اند . در اینجا ملاحظیات بسیار است
.....

هرگاه این وقایع تا کور درمات سایر دولت اتساق افشاده بود حالا میدید که سفا و فونسلهای ایشان در انتشار مطلب و پیمان حقیقت چه مان فشانیا میکردند بی مطلق باظهار

حقیقت مطلب نیز اکتفا نموده و وقایع را بمالغلت کونا کون آراسته برای حفظ حقوق و نگاهداری منافع دولت و ملت خود در نظر هاجکونه جلو میدادند . راستی این غفلت سفا میشارالیم موجب هزار کونه تا سفاست .

روزنامه (دده پات) منبغه پاریس در یکی از تفضهای پیشتر خود نوشته بود که در باره امیر افضل خان افغان حاکم (فراه) که پناه بولت ایران آورده بر سیبل مهماتی در مشهد خندس افتاد کسزیده است از

جانب دولت علیه ایران سالی چهار هزار لیرای انگلیسی مقرر میمن کسر کرده است . غرض از نوشتن این خبر نه انتشار آیین نفوت و مهمانوازی دولت ایران است بل مقصود اصلی این است که باورپ بفهماند که این حرکت دولت ایران رشد دولت انگلیس است .

خلاصه در حال پولیتیک جیع مامورین دولتبا کمال هوشیاری در منافع دولت خود میگوشتند بفرار از ما که بعضی در خواب غفلت خنوده و برخی

باری شرمی نیز از وقویات اروپ بشما بنویسم . اهالی (ایرلاند) از چندی بانظرف بر ضد دولت متبوعه خود شان کانتلیس است بشورش برخواسته وزرای دولت مشارالیا

در صدد خواباندن این قیل و قال وقتنه برآمدند و هلث شورش آنان از جهت این است که اکثر اهالی (ایرلاند) کشت کار و مز در و راندت ازسکینی مالیات دیوانی انگلیس چنانکه در هندوستان نیز آنطور است باینکه سال

دوازده ما ما کار میکنند نمیتواند چسیری برای آیدند خود ذخیره نمایند و چندی هم باهل و عیال خودشان بفرارغت بگذراند و از این بحر یوسسته بفرورافته گرفتار هستند مقصود اصلی آنان از عصیان این است که بلکه دولت انگلیس قدری از مالیات آنها تخفیف بدهد . و نیز همه اهالی

ایرلاند از خواص و عوام از دولت انگلیس میخواستند که مثل مجارستان حکومت ایشان و امور داخله و سایر کارهای مملکتی آنها از حکم وزرای انگلیس مستخلص شده مکر در کارهای وزارت

جنگ و مالیه و خارجیه با انگلستان بچی باشد . خلاصه در بار انگلیس در خیال گرفت فتن جلو این شورش ناگهانی است .

اینهته از پوست ایران کاغذ ترکی البساره از جانب یکی از مشرکین اختر که از اهالی اسلامبول و از چندی بانظرف در ممالک ایران است در باب شورش حاصیان آکرد و افکار شیخ عبیداء رئیس اشقیای اداره رسید چون مندرجات

کاغذ مذکور خالی از غرض و مقرون بصدق و صواب و نیز موجب مزید اطلاع همکنسان بروضع آنصغفات و مقاصد و نیات عبیداء بود مناسب دانستیم که بصورت آرا عیناً در صغفات اختر نوشته ترجمه آرا هم بذلا بنویسم .

صورت مکتوب

المروض : شوارلق اسلامبولیونک بعضی ترک غزبه لری (اشقیای آکرد) می حایه ایله (عالم اسلیمتی) پروتسو ایلمتکر بنی کورن خیر خواهان اسلامک پانائاف مقاله به حقیری یوقیدر ؟

اورو با ایله اسپانک درجه ترقیاتی .

آر بنودرله کردک تریب و اخلاق و عاداتی . و دوستلرمزک ۰۰۰ . هلمبزمدهی اتفاق و نیات و تصوراتی . بیلدگری حالده (شقاوت غدارانه) کردی بی حقوق مشر و عدلر تک

و قایه سچون جان سپارانه قیام و حسن حرکتلریله دوستلر بنی منون و دشمنلر بنی بحزون و ناپاک اجش اولان (ارنود جمعیت اتحادیه) سنه بعضی بحورین کرام نصل ؟ تشبیه ایله یوزر . نصل ؟

یاقشدر یوزر بله میور ! یوقسه دها زیاده اکتگر بنه باغ سورلک ایچون ۰۰۰ خانه زدن سعادتلو انقدرمه

آقچهری ؟ و نماش یری بی تسهل ایچون دوستلرمز جانیندر چریجل (۱) نالیسانه یوقچهری ؟ وعد یورشلردن ! زیرا فار شو غزبه زدن یوزلرده

سرایت ایله ییلور . چسوتکه : غزته ز اداره لرنه و بریلان رشوتلر اجرت و هدیه نالیله مشروع بر سالد قبول اولتیق . ۰۰۰۰ قسزین نشر و اعلان قلفی عادت حکیمه کیرمشدر !

اوهر در افندلرمزک اشقیایی صابنی و ترچان حقیقتک موجب تعطیلی اولان بند خصوصتدهی (انطوری به ال آتایسنه ک بر کرد قیای بچتار) اشاری دکلیدر که تفلیسک (میشاق) غزبه سنه یوشاوتک باد عالی جانیندر تیه ابدلر کینه حکم ایتدیور ! عجب اوله میدر ؟

دولت عثمانیه تک یو باد می صنفوی و کردستانه ظهور اجتمشی اولان حرکات غدارانه تک جمعیت اسلامیه خنده می مضری . میدانده ایکن جمعیت شفاوی تشکل ایدن حشرات رؤسانسک

نصل خونار اولدق بنی . و استناد کاھلری بولسان شیخ عبیداللهک افکارده یوقلدر بنی ادبا اقتصادلرمز بله لری ؟ اوزهانلری یازده یوزر یوقسه تیلدر کی ؟ اکتلاشیه میور !

اکر (البه) بر محروم بادیب منوح و مشوقنک احوال و افکار بنه واقف اولورده اکاکوره قلی . چکنسنی . یاغفر) جواوی و بر بلور ایسنه محرک اشقیاشوقو ججلا اولوب (کوز

اوغلی) و (شاه اسماعیل) و (حسین کرد) و اشالی افسانه لری ترتیب و بوشللو آنا ر مضرت انتشار لریه ججلا و سگمفزاننی شقاوتمه ترغیب ایلایان یاد کلرک دخی زمره ابدان مسعود ایدلر بنه حکم اوله جندن و اولورده قلی استفاده

اجتمشی اولان ب کرداری سلسله ابدان عد

نامه‌یه‌کی درێژ له (م.ع)هوه سه‌بارهت به شوڤشی کوردان ورۆژنامه

تورکییه‌کان

ئه‌خته‌ر پاشماوه‌ی لاپه‌ره‌کانی ژماره 5 ی خۆی و هه‌ندی‌ک له لاپه‌ره‌کانی ژماره 6 ی، که له رۆژی 37 یه‌نایه‌ری 1881 د، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، بۆ وه‌رگێڕان و بلاوکردنه‌وه‌ی نامه‌یه‌کی درێژ ته‌رخان کردووه، که له‌که‌سه‌یکه‌وه نێردراوه به‌ناوی (م.ع) به‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه:

" ئه‌م هه‌فته‌یه له پۆستی ئێرانه‌وه، نامه‌یه‌ک به‌تورکی له‌لایه‌ن به‌شداربوویه‌کی ئه‌خته‌ره‌وه که له دانیشتووانی ئه‌سته‌مبوله‌و ماوه‌یه‌که له‌و لایه‌وه چۆته مه‌لبه‌نده‌کانی ئێران، سه‌بارهت به شوڤشی یاخییووانی کورد و بیری شیخ عوبه‌یدوللای سه‌رۆکی به‌دکاران، گه‌یشته‌ته‌ ئیداره. چونکه نیوه‌رۆکه‌کی دووره له‌ کینه‌و غه‌ره‌زو راستی و دروستی تێدا‌یه، وێرایی ئه‌وه‌ی، زانیاری زیاتری سه‌بارهت بۆ هاو‌پیشه‌کان سه‌بارهت به‌و بابه‌تانه‌و مه‌به‌ست و خولیاکانی عوبه‌یدوللای تێدا‌یه، بۆیه به‌ گونجای ده‌زانی‌ن ده‌قی نامه‌که وه‌ک خۆی له ئه‌خته‌ردا بنووسین و پاشان وه‌رگێڕانه‌که‌شی دابنێین...

(وه‌رگێڕان)

بۆ به‌رده‌م جه‌نابی به‌رپۆه‌به‌ری ئه‌خته‌ر:

هه‌ندی‌ک له رۆژنامه‌نووسانی تورک، له‌م رۆژانه‌دا هه‌ستاون به‌ پارێزه‌ری له به‌دکارانی کورد و دژ به‌ جه‌مانی ئیسلامیه‌ت وه‌ستاونه‌ته‌وه. ئایا خێرخواهانی ئیسلام مافی ئه‌وه‌یان نییه که له‌وه‌په‌ری داخ و په‌ژاره‌وه، رووبه‌پرووی ئه‌وانه بوه‌ستنه‌وه؟

ئه‌وان وێرایی ئه‌وه‌ی له‌دۆخی ئاسیا و ئاستی پێشکه‌وتنی ئه‌وروپا و هه‌روه‌ها له ئاستی جیاوازی په‌ره‌ده‌و ره‌وشت و ئاکار و دابی (ئه‌رنه‌وته‌کان) له‌گه‌ڵ (کوردان) ئاگادارن، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ش، له‌ ویست و مه‌به‌ستی دۆسته‌کانی ئێمه...! که پێکه‌وه

لەدژی ئیمە کۆکن، ئاگادارن. ئیدی کە ی رەوا یە هەندیک رۆژنامە نووسی بەرپز (بەدکارە ی کوردی جەفاکار) لەگەڵ رەفتاری (کۆمەڵە ی یەکی ئەرناوت)، کە لەپیناوی پارێزگاری لە مافی رەوا ی پیرۆزی خۆیاندا، دۆستانیان خۆشحال و دۆزمنانیا ن شەرمەزار کردوو، لە بەرچا و هاوتاو یە کسان بکەن؟

نازانم بە ج بە لگە یە ک نووسی نی ئەم جۆرە بابەتە دوور لە راستییانە بۆ خۆیان بە رەوا دەزانن؟ ئایا بە هۆکاری ئەو یە کە زێدەتر لە پێشوو، رۆن لە کولێری ئەوان دەدری ئاخو دەو ی لە لایەن... خانەکانەو پاره دەدری سە عا دەتمە ئاب بەگ ئەفەندی، یان لە لایەن دۆستانی ئیمەو! بۆ ئاسانکردنی خۆبردنە پێش بە بۆنە ی پێشکە شکردنی دیاری بە خیزانی چەرچیل، هاتۆتە ئارا. هەر بۆیە دەگونجی ئەم حالەتە لە رۆژنامەکانی بیگ ئوغللییەو (ئەستەمبول/س) بۆ ئەوانیش تێپەری ئیت. چونکە لەم رۆژانەدا، لە هەندیک رۆژنامەکاندا، وەرگرتنی بەرتیل بەناوی دیاری و پاداشت و کرێ، بۆتە دۆخیکی سروشتی و ئاسای.

ئاکامی پارێزەری و بەرگری نووسەردانی بەرپز لە کورد و تاری تاییەتی (تەرجومانی حەقیقەت) کە پێشتر ببوو هۆی داخستی ئەو رۆژنامە یەو نووسی بووی: "هەر کاتی ک دەست لە دۆخی ئەنەدۆل وەردەین ئەوا شۆرش بەریا دەبێت"، وایکرد رۆژنامە ی (میشاق) ی ئەرمەنی کە لە تفلیری چاپ دەکریت بنووسی: "سەرەتای ئەم بەدکاری یە کوردان بە هۆی ئامادە کاری بابی عالییەو بوو بۆ پەروا یی لەسەر دادەگری و بە لگە ی بۆ دینیتەو. جا ئایا هەر بەو شیو یە یە؟"

لە کاتی کدا، کە نیە تپاک ی دەو لێتی پایە بەرزی عوسمانی، لەم بارە یەو روونە، زیانی ئەم جولانەو یە غە دارانە یە بەدکارانی کورد، بۆ موسولمانان بەر جەستە یە. ئاستی خوینخۆری و شەرنگیزی سەرۆکە مۆزەکانی ئەم کۆمە لێیان پیکم پیناوه، بۆ هەموو خە لکی جیهان ئاشکرایە. هەر وها بیرو خولیاکانی شیخ عوبەیدوللا، کە مەر جەع و جی پشپتی یەستنی ئەو دێندانە یە، بۆ

ھاوپېشەکانمان روونە، ھەربۆیە جیگەى داخە کە ئایا بەرپزان ئەدیبەکانى ئیمە دەزانن و لەو گەشتوون کە پارێزگاریى و بەرگریى لەوانە دەکان یان لەرووی نەزانىیەو ئەم جۆرە قسە پوچانە دەنووسن؟! ئەسلى سەرسورمانە کە لێرەو ەبە!

ھەركاتىك لەو ەلامدا بلین کە: " ھەلبەتە نووسەرێك یان ئەدیبێك لە دۆخى نیەت و ئەتوارى چاك و دروستى خۆى بەئاگایەو بە نووسىنى بابەتگەلیك بۆ ویستى خۆى دەنووسیت و قەلەمى خۆى تێدەكاتهو" لەو ەلامدا دەلین: لەم دۆخەدا ئەم جۆرە نووسەرانە شایستەى ئەوون کە بەھاندەرى بەدکاران و جەھل و نەفامى ناوبەرین. ھەركاتىك بەو شیوہیە ناو نەبرین، ئەوا نووسەرانى (عاشق كەرم) و (كوپر ئوغلۆ) و ئەفسانەى (حسین كورد) و ئەوانى دیکە، دەپیت لە دەستەى نووسەران و ئەدیبان بژمێردرین. لەكاتێكدا، لەجەمانى ئەدەبىياتدا، كەسێك دەستناكەویت نووسەرى ئەم جۆرە بابەتە زیانبەخشانە، لەدەستەى ئەدیباندا لەقەلەم بدات. بەمشىوہیە دەتوانین بلین: (ھەركاتىك غەرەزو كینەو نیەتى خراب لەنیودا نەبیت) نووسەرانى ئازىزى رۆژنامەكانى ئەستەمبول، نازانن ئەم جۆرە بابەتانە دەنووسن. ھەروەھا ئەگەرچى لەلایەن ئیوہو، لەھەندىك شویندا، بەشىوہى ئەدیبانە مامەلە كراو، بەلام دەزانم قسەكانى ئیوہ، ئەى نووسەران و ئەدیبانى ئیمە، جگە لەئەستەمبول شوینىكى دیکەى نەبىنیوہو پەسەندىش ناكړیت. چونكە بەندە، لە ھزرى گشتى و رەوشت و ئاكار و زمانى خپلە جۆربەجۆرەكانى كوردان كە لە كوردستانن ئاگادارم . ئەمەىە كە بۆ فراوانكردنى رووبەرى ئاگادارىى و زانىارىى گشتى رۆژنامەنووسان، ھەمان داواكارى بۆ چاپ و بلاوكردنەو، رەوانەى رۆژنامەى خوڤشەوىستى ئەختەر كراو، چاپى ئەوان بەناوى (جەمانى مرؤفایەتییەو بەتایبەت جەمانى ئىسلامى) لە ئیوہ داواكارم.

ھەروەك بۆ ھاوپېشەکانمان ئاشكرایە، شیخ عوبەیدوللا كورى جەنابى سەید تەھایە و سەر بە ئەھلى سوننەى شافىعى مەزھەبە و لەمورشیدانى تەرىقەتى نەقشبەندییە (مەعلوم نییە زەكات دەدات یان نە) ئەو بەزاهېر پەپرەوى

شەرىعەتەو لە راستەپێی شەرىعەتى پىرۆز لاینەداووە بەکارى زىکرو دوعاو نوێژووە سەرقال بوووە موریدەکانى هانداوە تۆبە بکەن و نامۆژگارى کردوون و لە پیدانى خواردن بە سەردانىکەران و رێبواران درنغى نەکردووەو لەو جۆرە لایەنەووە نازناوى لە (حاتەمى تەى) زیندەتر رۆشستبوو. بەلام لەووبەدا، بەهۆى کەسانىكى نزیکەووە، هەواو ئارەزووى دیکەیان لە خەيالىدا چاند. لەوانەى لە شىخى ناوبراووە نزیکن وەک (س.م) ئەفەندى کە شەرەفى زاواى ئەوانى پیدراو. هەرەها (ت)بەگ، کە لە یەکیک لە فەرماندە سەربازىبەکانى هاوئەى ئەو و لەبەکىک لە نووسەرەکانى خۆیانم بیستووە، کە ئىستاکە ئەو دووانەى لە بايەخپیدانى خۆى دوورخستۆتەو. هەرەها، لەو ماوہیەدا بۆ خۆم لەو ناوچانە بووم، لەبارەى رەوش و جولانەووەکانى شىخ عوبەیدووللاو، چەند بابەتیکم دەستکەوتوووە بە پىویستى دەزانم ئىستاکە بەشىک لەو دۆخە بۆ هاویشەکانمان روون بکەمەو.

لەبەرئەوہى عەبدولقادرى کورپى شىخ و شىخ سەعیدى خوشکەزای و رەشىد بەگ کە لەمیرەکانى (هەکارى)یە، لە دلسۆزى و گوپرايەئى زۆرەى موریدەکانى شىخ و جولەى رەشەخەلک و عەوام کە فریودراوى شىخ بوون، ئاگاداربوون. بە پشتبەستن بە کۆمەئى رەشەخەلک و گیانفدايان، هاوکات لەگەل هەندیکى هاوئاوازى خۆیان، هەواو ئارەزووى ياخيیبوون و دامەزراندنى (حکومەتیکى کوردی) لە کەلەى دان و لەپیناوى بەدەپینانى ئەم مەبەستەش، شىخیان خەلەتاندو لەمژووى ئىسلامدا بارو دۆخ و بابەتى (خەلافەتى عەباسى)و سەلتەنەتى (سەفەوی) و حکومەتى (ئىسماعیلییە) و (قەرامیتە)یان پیدشانى شىخدا، ئەوہیان لەو مژووہەئینجاو هینایەووە یاد کە زۆرەى خەلافەت و سەلتەنەتەکانى پيشوو، بەهاوکارى موریدان و مەنسوبان دامەزران.

هەرەها، لەبەرئەوہى کە شىخ بەگشتى لە مەسەلەى برپاو پشتبەستنى کوردان بە مەلاو شىخانى خۆیان ئاگاداربوو، هەرەها گیانفدايى ئەوانى بۆ شىخەکان، کە خەلکيان بەکاردەهینا بۆ پەلامارو کوشتنى خەلکى بیدىفاع، باش

درک پیکردبوو، له بهر نه وه هه ولید، بۆ مه به سستی تایبه تی خوځی، موریدان فریو بدات و نه و ماوه یه زیاتر له پېشوو، خه ریکی که مه ندکی شکر دنی دلی موریدان و باوه پردارانی بوو. نه و روژ به روژ، وینه ی راستینه ی خوځی به په رده ی ته قواو چاکه کاریدا ده شاردوه له پیدانی خوړاک به رینواران و هه ژاران که مه ترخه می نه ده کردو له بهرچاوان وهک که سیکی دنیانه ویست و ته رکه چیژ و هه ژار پېشانده دا. نه و مه به سته که ی خوځی به شیوه یه کی باش له ناو خه لکی (لاهیجان) و (موگری) ده ور و به ری (ورم) و (هه کاری) برده پېش و کالفامانی عه شایری کوردی لی خرپوونه وه. نه و درکی به وه کرد که به پینج شه ش هه زار کورده وه ناتوانیت، له سه ر سنووری هه ردوو ده ولته په پایه به رزه که، کارپک به رته پېش. هه ربویه بی ری له وه کرده وه، کارپک بکات په یوه ندی دۆستانه ی هه ر دوو ده ولته ی پایه به رز تیکبدات. بۆنه وه ش، هیچ کات له هه نگانوان به ره و مه به ست وئامانجی خوځی، بیکار دانه نیش و هه ندیک گرفتی هینایه پېش، که هه ردوو ده ولته ی پایه به رزی ناچار کرد کۆمسیونیک له سه ر سنوور پیکمپین و هه ردوولاشی تووشی خه رجیبه کی له راده به دهر بۆ نه و کۆمسیونه کرد. به لام نه و پایه خه ی که له لایه ن هه ردوولاهه به و ددرا، بووه هوی نفوزی زیاتری شیخ له نیو عه شیرته کانی کورددا. نه و خوځی له چاوی خپله کانداهک ناوه ندی دادپه روه ری له قه له مدا.

له سه ره تایی (دواجه نگی) ی هه ردوو ده ولته ی عوسمانی-روسی، که زاده ی دهرکه وتی (مه سه له ی روژه لات) بوو، بۆ هه مان مه به ست ده سته جی نامه یه کی بۆ بابی عالی نووسی و له نامه که دا که له کاتی پېویستدا، به چل هه زار سه رپازه وه له له شکری لای (بایه زید) هوه، هه لده ستیت به نه نجامدانی فه ریزه ی جیهادو رینگه له وه ده گریت دوژمن ده ست به سه ر روژه لات و باکووری کوردستاندا بگریت و له وپاره یه وه بابی عالی دلتیا کرده وه، که به پشبه ستن به قسه کانی نه و زور بایه خ به به ره ی وان و بایه زید نه دات و بابی عالی پاراستنی نه و پئی خسته نه ستوی نه و، که له وئ له هه موو نه و ناوه دوو فه وچ سه رپازی پیاده که (١٤٠٠) که س بوون،

له گه ل دهسته يه ک سواره و هه شت توپ هه بوون، که نيوه يان توپ چياي و نيوه که ي تريشيان ده شته کي بوون.

له م کاته دا، هه ر نه وه نده دوژمن له به يزي (وان) و (بايه زيد) ناگدار بوو، بن ده رفه ت له ده ستدان، هيژ شي کرده سه ر (بايه زيد) و گرتي. نه م هه وائه جه رگيره گوپي لي نه گيرا، ويلايه تي (وان) که تازه دامه زرابوو، هيشتا بنه ماکاني حکومه تي تيدا نه چه سپابوو، خه لکه که ي ناوي تووشي دله پاوکي له راده به دهر بوون. حکومه تي (وان) ده سته به جي هه نگاوي نا و هيژيکي ۲۵۰۰ که سي له عه شيره ته کاني (مه رزيکي) و (شه مسيکي) و (مه قوري) و (ته قوري) و (حیده رانلي) و (يه زيدي) و نه واني ديکه، له ژير فه رمانده يي عيزه تمه ئاب خورشيد به گ و ريفعه تمه ئاب تاهير به گ پيک پينا، بوئه وه ي جلوه ي دوژمن بگرن، ره وانه کران.

به و هه نگاوه ي نه وان (وان) و (نه رجيش) له داگيرکاري دوژمن پاريزراو مايه وه. پاش نه وه، له لايه ن خه لکي ناسراوي (وان) هوه، هاوارنامه يه ک ره وانه ي جه نابي شيخ نه فه ندي کراو داواي کومه ک و يارمه تيبان کردبوو. جه نابي شيخ، له وه لامدا بو تيبه رپني کات ماوه به کي به پاساوي بيبنه ما به سه ربرد. جارنيک به پاساوي توندي سه رمای زستان و جارنيک نه هاتي عه شيره ته کاني ئيران و به شيويه ک هاتي خوئي تاکو مانگي نيسان دواخست. دواچار له سه ره تاي ئياردا، به ناوي سه ربازاني يارمه تيدهر، کومه ليک جه رده ي (جه لالي) و (له وه ندي) به شيويه ي پيشه نگی سوپا ره وانه کرد. نه ما چوون ره وانه کردنيک؟! نه و ره وانه کردنه زور ناله بارو سه رسورپه ينه ر بوو. روونکردنه وه ي دوخي نه و سه ربازاني يارمه تيدهر، هوکاري خزمه تکردن بوو به مه به ستي دوژمن و پيشانداني نه و جولانه وه ناشايستانه يه هوکاري په ره گرتي خولياکاني دوژمناني ئيمه يه، هه ريوه له ده رخستني چاوپوشرا. ويپاي نه مانه، هه موو روژنيک له لايه ن حکومه تي وانه وه، به هوئي جوئه ي توندو زيده رپويانه نه وان، ته له گراف بو وه زاره تي ناوخو ده ني دراو زانياريبان پي ده درا، که سارنده وه و په رده پووشکردني نه و دوخه له ئاشکرکردني پيوستره.

شیخی ناوبراو له میره کانی هه کاربیه، که تاکیک له نه عله کانی چه زهرتی (ره سول نه لسه قه له یین) یان، له زه مانی دارمانی دارمانی خه لیفه کانی عه باسییه وه، له تاکه که هی دیکه هی جیا کردبووه و له دهستی نه واندابوو. نه وان له سالی ۱۲۸۶ دا (۱۸۶۹ز/س) به ریزیکی له راده به ده ره وه به دیاری دایان به گه نجینه ی شاهانه. ههروه ها پارچه یه کیش له ئالا پیروزه کانی چه زهرتی په یامبه ر که هه ر له دهستی نه واندابوو و به فیل چنگیان خستبوو. ههروه ها به هوی نه وه شه وه، جاروبار به گوپره ی کات ده بوونه جیگه بابیه خی چه زهرتی خه لافه تپه ناهی. جگه له وهش، له دهوری خوی (۳۸۰۵) نه فهر سواره و (۹۵۴۱) نه فهر پیاده ی وه ک هیزی سه بازی له کوردان، له به رده ستدا بوو که پیکه وه هه موویان (۱۳۳۴۶) نه فهر بوون که ناماده ی په لامار بوون. نه و خوی به م هیزه وه ی دنازی و له گه ل هاو پیشه کانیدا، خولیای خۆبه زلانی و حوکمداری و خۆپه رستی که وته سهر. نه و هاته سهر نه و خه یالهی که ته وای سهرۆک و شیخه کانی کورد له ژیر ده سه لاتی خۆیدا کۆبکاته وه و خوی حوکمیان بکات. له به رنه وه، شیخ سلیمان نه فه ندی و خوالیخۆشبوو شیخ جه لاله دین نه فه ندی، کورانی چه مزه نه فه ندی (تیلولوی) و خه لیفه فه هیم نه فه ندی (موکسلی) و شیخ محمه د کاکا و موریده کانی، له جولانه وه ی خۆسه پینانه ی شیخ و ره فتاری ناله باری موریده کانی، که له هه موو شوین نه نجامیان ددها، بیزاربوون. نه وان ده ترسان له لایهن کۆمه ل شیخه وه، گورز به ر له شگری ده و له تیش بکه ویت. هه ربۆیه له گه ل به پرسان و نه رکان و سه رکرده کانی سوپا راویتیان کرد، که له به ر نه وه ی هیزه کانی شیخ به شه پنه نگیز ناسرابوون، له به ر نه وه له له شکر ده ربکرین. پاش ماوه یه ک، له شکریش به گوپره ی کات و بارودوخ پاشگه زبووه و جه نابی شیخ گه رایه وه.

له رینگادا، یه و تفه نکه (مارتینی) یانه ی که هه لاتووان له جه نگ فریپان دابوو و له سه ر یه ک که له که ببوون، بواری نه وهش نه بوو کۆبکرینه وه و بدرینه وه به رپرسه کانی له شکر، شیخ و یارانی کۆیانکرده وه و به نه سپ و هیستر باریانکردو

له بری ئه وهی رادهستی حکومهتی بکه نه وه، رهوانه ی (شه مدینانیا ن) کرد که بنکه و باره گاکه ی خۆی لیبوو. ئه و له رینگه دا، له کاتیکدا، دیدنه ی له گه ل عه شیرته کان و ته واوی دانیشتووانه که ده کرد، فه مانده سه ربا زیه کانی ده و له تی پایه به رزی عوسمانی به ناپاک و بی دین ده ناساندو خه لکی ساده ی له ده و له ت و میلله ت ده بیژراندو سارد ده کرده وه. تاکه ئه و کاته ی گه یشته باره گاکه ی خۆی و له وپوه که سانی په یوه ست به به خۆی رهوانه ی ویلایه تی وان کرد. ئه و له رینگه ی ح.ع ئه فه ندیه وه، لیستی تۆماری بابه ته تابه ته نیوخۆی و ده ره کیه کانی هینایه به رده م خۆی و کاتی به خویندنه وه ئه وان وه ده گوزراند. به لام شیخی نایناری ئیمه که دو ئاره زوو کانی باسکرا، ئایا ته نیا به خویندنه وه کاتی بایه خداری خۆی به سه ر ده برد؟ نه خپر، نه خپر به داخه وه!

چونکه ده زانم برایی خۆشه ویست ئاره زووی خویندنه وه ی ئه م به شه بیان هه یه، هه ر بۆیه بویری ده که م که سه باره ت به ته واوی سه رقانی شیخ، زانیاری ته واو بده م.

هه رووه کو پاش ئاگر به سته که که ئاکامه که ی ریکه وتننامه ی به رلینی لیکه وته وه به هیزکردنی ئه و ریکه وتننامه یه ش به په یماننامه ی قبریس بوو، که گرینتی درا به هۆیه وه که له ته واوی ناسایشدا!! ده ژین. به گوپره ی فه رمانی ده و له ت و به پپی پیوستی کات و سات و له به رچا و گرتنی بنه ماکانی خۆپاریزی. هه رووه ها بۆ ئه وه ش که له سه ره تای به هاردا، له خزمه تی پاسه وانی ئاماده تاکو له کاتی پیوستدا رهوانه ی جهنگ بکری، هه ستا به کوکردنه وه ی سه ربا زانی یارمه تیده ر. ئه و کاته شیخه که ی ئیمه ناو و ناوبانگی گه یشتبووه ئه وه پری رۆژه لآت و رۆژئاوای کوردستان. ئه و بئ هیچ ریگریه ک، ده رفه تی په یوه ندی و کوپوونه وه ی له گه ل ته واوی خپل و عه شیرته کوردیه کاند، به ده سته پینابوو. ئه و به رووکه ش به ناوی جهاده وه نامه ی ده ناردو له ژیره وه ش به قسه نێرده کانی خۆی راده سپارد به عه شیرته کانی کورد بلین : (هه ریمه کانی عوسمانی له لایه ن

ئەوروپىيەكانەوۈ داگىركراون، ئىمەش دەپت پىش ئەوۋى كە ئەوۋ رووېدات، كوردستان كە زىدو نىشتىمانى خۇمانە بخەينە بىندەستى خۇمانەوۋ، ھەر بۇيە پىتان دەئىم كە حازرو ئامادەبن، لەكاتى پىويست بى دواكەوتن لە (شەمدىنان) ئامادەبن). بەوۋش عەشیرەتە كوردىيەكانى بە رووكەش بەناوى جەمادەوۋ لەزىرەوۋش بۇ بەپاكردىنى فیتنەو فەساد سەرگەم كرد.

ھەر ئەوۋەندە پەيماننامەى ئاپاستىفانۆس مۇركرا، مەشخەئى فەسادى، كە لە كوردستان ئامادەى كردبوو، لەبەرى (زاخور) و (جىرەوۋ) داگىرساند. لەلايەكى دىكەوۋە خۇى بە دروستكردىنى (فرنىك) واتە تەنورى نانەوايى و شىلانى ھەویرى (كولپرە بەرپۇن) سەرقال كرد. ھەرۋەھا لەلايەكى دىكەوۋە ، لە رەواندزەوۋ چەخماخسازى ھىنا بۇ نۆۋەنكردەوۋە پاككردەوۋە چەخماخ و لولوى تەفەنگەكانى (مارتىنى) و (مانچستەر) و (شاسپو) كە ھەندىكى لە لەشكرى (وان) و (بايەزىد) ستاندىبوو، ھەندىكىشىئ لە عەشیرەت و خىللەكان كرىبوو كە لە جەنگەكە دەستیان كەتبوو.

لەلايەكى ترەوۋ، شىخ سەدىقى كورپى، بەكۆمەئىكى زۆرەوۋ، سنورەكانى بەزاندىو ئاغايان و بەگژادەكانى بىچارەى (بىنارى) لەناكاو كوشت و مائەكانى تالانكردى و مندال و خىزانەكانى بەدىلگرتن ە بردىنىە لای باوكى لە (شەمدىنان). پاش ماوۋەبەك، لەلايەن شىخەوۋە رىگە بەم دىلانە درا، بگەرپنەوۋە زىدى خۇيان. وپراى ئەوانەش، (مارشەمعون)ى سەرۆكى رۇحانى (نەستورىبەكان)ى، كە بە شىوۋەبەكى كاتىبى لە كىوى (جىلولەر) نىشتەجى بوو، بەلاى خۇيدا راكىشاو لە ھەموو لایەكەوۋە دەستىكرد بە كرددەوۋەى ناگرى ئاژاۋەو ياخىبىبوون و لەگەل خىل و عەشیرەتەكانى دەوروبەردا، پەيوەندىگرت.

بەلام بەھۆى تىكۆشانى لەرادەبەدەرۋ ھەنگاۋە ھەكىمەكانى كاربەدەستانى سىنجاق (ھەكارى) كە ئەو كاتە تازە دامەزرابوو و ھىشتا دەستەى كارگىرپى ناتەواو بوو، ھەرۋەھا بەھۆى ناھەماھەنگى و رازىنەبوونى ھەندىك لە كاربەدەستانى

بېگانە كە لە شاری (ورمغ) نىشتەجى بوون، جلهوى جولانەووە خائىنانەكەى ئەو گىرا. ھەروەھا لە ئەنجامى ھەنگاوە ژىرەكانى حكومت، عەشیرەتەكانى (ھەرتوش) و (ھەركى) و (شكاك) و (چال) لە يەكپىتيبە كوردىبەكە جياكرانەووە و پەرتەوازەبوون.

ھەروەھا، ئەو سائە لەبەر زۆرى بەفر، درەنگ ھەوا خۆش بوو، كاتىكيش لەسەرەتای بەھاردا، سەربازانى شاھانە ھاتنە ناو (ھەكارى) يەو، پلان و نەخشەى فەسادى شىخەكەمانى ھەلۆھشانووەو شىخ وەك ماری سەر، چاوەرپى دەرفەتەتەكى دەكرد و لەكلاورۆژنەى كونەكەى خۆيەووە سەيرى جەھانى دەكرد. ئەو، بۆ ئەوھى ئەستۆپاكي خۆى لە شۆرشەكەى (جەزىرە) دا لەلای دەسەلتادارانى دەولەت بسەلمىنەت، كەوتە چەواشەكارى و روودانى ئەو جولانەووەيەى خستەپال كوردانى كالفام و تىنەگەشتوو. ھەروەھا پاساوى ئەوھى ھېنايەووە كە ناتوانىت رىنگەى ياخيبيوون لەكوردان بگريت. پاسان داواكارىبەكى پيشكەشى كاربەدەستانى دەولەت كەردبوو، تىيدا خواستى خۆى دەربىبوو، بۆئەوھى سەردانى خاكى پاكى حىجازو دەوروبەرى بكات و داوايكرد دەولەت رىنگەى بەدات. وپراى ئەوھى لەلایەن دەولەتەووە رىنگەى پىدرا، بەلام لەرۆشتنى بۆ ئەو سوپنە پىرۆزە پەشىمان بوووەو قۆزتنەوھى دەرفەتى خراپەكارى خستەپيش زيارەت و مانەووە لەو جىگەو مەقامە پاك و پىرۆزەداو ھەر لە شەمدينان ماىووە.

بەلام ھەزاران داخ و ئەفسوس، كەبەھۆى شۆرشى نىوخۆيى وىلايەتەكانى رۆمپىلى! كە زادەو ئەنجامى مەسەلەى رۆژھەلات بوو، ھەروەھا بەھۆى نمايشى دەريايى و جولانەوھى سەربازىبانەى يۇنان! بىرگەى (ئۆتۆنۆمى) واتە داواكارى ئەرمەنەكان، ھەروەھا برسئىتى و گرانى ناوچەى ئەنەدۆل و ئازەربايجان، نالەبارى و پشيوى دۆخى دارايى، لەھەمووى راست و دروستەر (پىلانگىرپىبەكانى جەھانى مەسىحى) بوون بە ھۆكارى سەرگرمى و شادمانى شىخەكەمان و ھىواش ھىواش سەرى خۆى لەكونى تەنگى دەرفەتەووە ھېنايەدەر و كەوتە سۆراغى ھۆكارەكانى

ئازاۋەو شوپش و ياخىيىبون. ئەۋەش لەكاتىكىدا بوو كە لەناكاو، نامەردىكى نەمەك بەحەرەم لەخېلى مەنگور كە (هەمزاغاي ناوبوو، پەيدا بوو، لەگەل ئەودا پەيوەندى گرت و سەبارەت بە رەوشى (سابلاغ) و ئامادەيى خۆي بۆ شوپش و خراپەكارى پيشانى شىخدا.

شىخ كەماۋەيەك بوو چاۋەرۋانى رۆژىكى واى دەكرد، كەوتە پشتگىرىي ئەو زۆلى نەمەك بەحەرەمەو عەبدولقادرى كورپى خۆي بە دەستەيەكەۋە لەگەل هەمزاغا ناردە شوپنى ئازاۋەگىپپەكەو هەرۋەها خەلىفە سەعەدى خوشكەزاشى بۆ چەۋاشەكارىي و بەدخوردنى عەشیرەت و خېلەكان رەوانەي (هەكارى) كردو راگەيەندراۋىكى بەم نىۋەرۇكە بۆ كوردان نووسى: "ئەي برايانى ئاينى ، شىعەكان خەيالى كۆمەلكوژىي سونەكانيان لەسەردايەو كاتى هیمەت و ۋەختى غېرەتە." بەم قەسە فریودە كالفامانە، كوردى بۆ خوینرېژىي و تالانىي و ئاپرۋوبردنى موسولمانان بانگىشتكردو ئەو هەموو مەخلوق خودايەي كوشت و چەندىن شوپنى ئاۋەدانى وپرانكردو دلى موسولمانانى لەنپو ناگرى زولم و ستەمدا كرده كەباب. هەرئەۋەندە هېژىكى سەربازىي كەمىشى لەبەرەمەر خۆيدا بىنى، ئىدى بابيانوى ئەۋەي كە لەبەھارى ئايندەدا جەنگ و پەلامار دەستپىدەكاتەۋە، ھەلات و راكردنى ھەلبۇاردو گەرايەۋە شەمدىنان. !

ئەي برايانى بەرپىز كە پارىژگارىي لە خراپە دەكەن! پەرسىارىكتان لى دەكەين: ئايا ھەمان شىخ ئەفەندى نەبوو كە لەكاتى گەرانەۋەي لەشكرى (بايەزىد)دا، وپراي ئەۋەي بۆ خۆي لە ھەزارو پىنچ سەد كەس زىدەترى بەدەرەۋە نەبوو، بەلام چەند بەرابەرى ئەۋە بەشە ئازوققەو خۆراك و پىۋىستى لەدەۋلەتى پاىەبەرزەۋە وەردەگرت؟ ئايا ھەمان جەنابى شىخ نەبوو كە بەناۋى موچەي سەربازانى يارمەتیدەرەۋە، بۆ پىاۋەكانى خۆي برە پارەيەكى زۆرى لە حكومەتى پاىەبەرزەۋە وەردەگرت، لەكاتىكىدا دىنارىكى بەكەسېك نەدەدا و ھەمان ئەو پارانەي كە كاغەزى بوون، لە دەۋرۋەبەرى شەمدىنان بە پارەو قالىي زېرى خالىسەو ساختە

گۆپووه و بهو کارهشی قهیرانی دارایی و زیانیکی تهواوی به گهنجینه و بهیتومالی موسولمانان گه یاند.

شیخی بوزرگه وار نه بوو که تفهنگه کانی دهولته تی له له شکه ر بردو به باری نه سپ و هیستر و شانی کوردانه وه ناردی بۆ شه مدینان؟ سه رباری نه وه ش، (م) نه فهندی سه رههنگ، که له لایهن حکومه ته وه نیردا بۆ کۆکردنه وهی نه و چه ک و تفهنگانه ی دهست دانیشتوانه که که وتیبون، دیسانه وه بۆ وه رگرتنه وهی نه و تفهنگانه رهوانه کرا که شیخی فهزله تمه تاب به ناوی سه ربازانی خۆبه خشه وه له گهنجینه و جبه خانی سه ربازی وه ریگرتبوو. نه و ماوه یه کی زۆر له وه دهشت و کیوه، ویل و بیوده ده سوپایه وه دوو جاریش بۆ به دهسته پینانی مه به ست، رهوانه کرایه وه. نه و هه ر نه و شیخه دیندارو زا هیده نه بوو که لیستی کوردستانی له لایهن ره شید به گه وه که یه کیک بوو له میره کانی هه کاری، بۆ وردبینی نارده نه سه ته مبول و لولایهن بابی عالییه وه په سه ندنه کرا وه تکرایه وه؟ له وه ش بترازیت، له گه ل نه و هه موو سه روه ت و سامانه ی که به هۆی روودانی جه نکه وه ده ستیکه وتیبوو، هیشتا قه ناعه تی نه ده کردو له س دۆخه خراپه ی قهیرانی داراییشدا، به رده وام نامه و داواکاری رهوانه ی گهنجینه ی دهولته ده کرد تا وه کو پینج هه زار قرۆشی به ناوی ته کیکه ی خۆیه وه بۆ خه رج بکه ن!!

هه مان شیخی به رپرز نه بوو، له کاتی کدا حکومه ت کۆکردنه وه ی باجی ده به کی له سه ر زه ویه به ییته کشتوکالییه کانی ناوچه ی (شه مدینان) و (گه وه پ) ی خسته بووه موزایه ده وه، نه و که سانه ی چوو بوونه پیدشپرکیکه وه، له لایهن شیخه وه هه ره شه یان لیکرا و ته ندهری کۆکردنه وه ی باجی ده به کی به هه رزانترین نرخ بۆ خوشکه زا که ی وه رگرت؟!

ویپرای نه وانه، خیلی (هه رکی) گوپرایه ئی و ملکه چی نه ویان نه ده کرد، کوردانی (شه مدینان) و (گه وه پ) ی لی راستکردنه وه و له کوشتن و تالانکردنی هه رکییه کان درنغی نه کردو دهولته تی پایه به رزی له بواری لیکۆئینه وه له وه کوشتن و تالانییه،

تووشی کۆمه ئێک کاری بیهوده و دروستکردنی کۆمسیۆن و پاره جهرجکردنی بن حیساب کرد. هه مان شیخی فهزله تمه ناب بوو، که به مه بهستی خراپه کارانهی وێرانکردنی هه ریمه ئاوه دانه کانی هه ر دوو دهوله تی پایه بهرز، به فه رمانی شیخ نوره دینی برازای، (ئاجو) تۆپائی کورپی عه لی خانی سه روکی خێلی (شکاک) ی له (ئه لباق) هوه نارد، کلێسای (مناستر) تالان بکات. ئه و کلێسایه ی که هه ر له سه ره تای دروستکردنییه وه تاکو ئیستا، له هه ر ئاژاوه و گورزێک پارێزراو بوو. به مه ش، ده رگای تالان و پرۆی دێهاته موسوڵمان و مه سیحیه کانی ئه و ناوچه یه یان، له به رده م کوردانی دزو جه رده ی خێلی شکاکدا، کرده وه.

نایا په لاماردان و تالانکردنی نازوقه ی گونده کانی (نورکوغ) و ئه وانی دیکه و هۆکاری وێرانی و په رێشانی ئه و دێهاتانه، جگه له خزماتی خه لیفه کانی شیخ، کچی تر بوون؟! ئه وه ی له ناوه ندی ویلایه تیش له ئه نجامدانی هه یج جوړه هه رزه یی و به دکارییه ک ده ستی نه پاراستوه. ئه و ته نانه ت هه ره شه ی له حکومه تیش کرد.

به کورتی، هه رکاتییک له خێله کانی کورد، کورانی خه لیفه فه هیم ئه فه ندی و کورانی شیخ محمه د کاکه ئه فه ندیم نه دیبایه، به وه پهری توانا و په رووشی دلمه وه، به رگرییم له راستی ئه و په نده نه ده کرد که ده ئیت: "ته نور له دارو ئه ولیاو چاکه کاریش له کورد ناییت" نزی: "خودایه ریشه ی کوردان له بێخ ده رکه" سه به رته به وان فێر نه ده بووم.

سه به رته به گه مارۆ دراوه کانی بایه زیدیش، ئه وه ی ده درێته پال ده وله تی پایه به رزی ئێران، زاده ی بیئاگایی نووسه رانه. چونکه ئه وان له شیوه ی به رگ و پۆشاک و کلاوی هه ندیک له دانیشه تووانه که ی قه فقازو خێلی قه ره په پاخ که له که ناری (ئاراس) نیشته جین، بیئاگان و هه رکه س کلاو له سه ر بکات و به به رگی ئێرانییه وه ببینن، به ره عیه تی ئێرانی ده زانن. له کاتییکدا، خه لکانی ناگادار ده زانن، که ته واوی خه لکی قه فقاز ره عیه تی روسن. نووسه رانی خۆشه و یست پێویسته بزنان، که له نێو له شکری (بایه زید) و (ئه رزپۆم) دا، نازوقه و خۆراکی وه ک برنج و

پيويستيهه كانى ديكه ي وهك نال و ميخ و پيلاوى سهريازي و تهواوى شته كانى ديكه، له كام مهمله كه ته وه دههينريت و دانيشتووانى كام ولات نه م جوړه شتانه دههين. ههزار سهر نه سپ و هيسترو بارگير، كه له خزمه تي گواستنه وه ي كه لويه له كانى سوپاي عوسمانيدا بوون و له نه نه دؤل بارده كران، نازهلانى كام مهمله كه ت بوون؟ له وهش بترازيت، زوينه ي نه و سهريازانه ي كه جه نابى شيخه كه مان هينانيه مهيدانى جهنگ، خه لكانى كام ويلايه ت بوون؟ نه وه شيخي به پريزي نيمه بوو كه پاس هاندانيكي زور، له حاله تيكدكا كه بو جهاد باتبوو، له گهل به پرسه كانى روسدا دیدارى كردو پاسان به نهرمه فيل، خو ي له جهنگه كه لادا و كه رايه وه.

به پريزان، نووسه رى (ديپلومات) ي به ناگاي نيمه، خوازيارن داميني شيخ له پيسايي گوناوه و كه مته رخه مي (ظهور على الاسلام / ده رچوون له ئيسلام) پاكرېكه نه وه و نيمه به پيويستى ده زانين راستى نه و نووسينانه ي نووسه رانى نيمه ده رحق به ده وله تي ئيسلامى وهك ده وله تي ئيران، حه والهي دادگاي ويژدانى خاوه ن غيره تانى موسولمان بكه ين كه ناگادارو دودپه روه رن و له م باره به شه وه له وه زياتر قسه ناكه ين و بيده نكي هه لده بزيرين.

هه روه ها، سه باره ت به و ته له گرافنامه يه ي نه علا حه زره تي شاهه نشاي ئيران، بو ده ربارى هه مايوني عوسمانى سه باره ت به شوپشى كوردان، ده ليين: نه علا حه زره تي شاهه نشاي، له كاتي ته شريفردنى بو نه سه ته مبول، له گهل نه علا حه زره ت پاشاي ئيسلامپه نا سولتان عه بدولحه ميددا، دیدارى كردوه و گفتوگو ي دوستانه له نيوانياندا به پروه چووه. له سه فه رنامه ي هه مايونيدا كه به پينووسى مोजيزه ناساي خو ي نووسيويه تي، دانيشتنى نه علا حه زره تي هه ره پيروزي سولتاني له سهر ته ختي شكومه ندى عوسمانى، به شايسته تر له سولتاني پيشوو داناوه. هه ربويه ده توانين بلين كه نه م دوو سولتانه شكومه نده، پيشتر خوشه ويشتيان له دل وه بو يه كتر هه بووه. مه به ستي ته له گرافنامه كه ش هه ر

بریتییە لە سۆراغی دیدو مەیلی دەولەتی پایەبەرزى عوسمانی، سەبارەت بەوہی کہ نایا بەم ئازاوە کوردییە رازییە کہ لەسەر سنووری ھەر دوو دەولەتەکە سەرپەلداوہو ھۆکاری ئاسانکارییە بۆ دەستیوہردانی دوژمنان، یان نہخپۆ؟

ھەربۆیە، ئەو نووسەرە ئازیزانەى کہ توانای نووسینی دوو دێریان سەبارەت بە بابەتە سیاسییەکان ھەییە، زۆر سەرسوڕھینەرە کہ پەى بەم جۆرە بابەتە گرنگانە نہبەن و لەم رووہوہ، پێچەوانەى خۆشبەختی و خواستی ھەردوو دەولەتی ئاسایشتەلەب قسەدەکەن. ئەوان نازانن، کہ دەولەتییکی بەھێزو توانا کہ وێرای سەربازی نیزامی و سواری رێکخراو، ھەرکاتییک بجوازیت تەنیا لە خپلی شکۆمەندی قاجار، کہسەر بە خپزانی ئەو پاشا توانادارییە، دەتوانیت بیست ھەزار سواری خەنجەر بەدەستی شێرشکار بینیتە مەیدان و لەتەمپکردنی تاقمیک جەردەى کوردی لات و پوت دەستەوہستان نابن. چونکہ ھەموو خەلکی جێمان بینویانەو بیستویانە کہ ھەرئەوہندە بە دەرچوونی فەرمانی ئەعلا حەزرتی پاشای ئێران، جەنابی پایەبەرزو دەولەتمەتاب میرزا حوسین خانى سوپاسالار، بەکۆمەلێکی کہمەوہ لە ھەلمەتیکدا چۆن شەرزەى ھێزی ئەو تاقمە شەپەنگزەى پچراند کہ ھۆکاری پشیویى بوون لەسەر سنوورەکانى ھەردوو دەولەت و چۆن ئەو کۆمەلەى تەفروتونا کرد کہ سەرچاوەى شەپەنگزەى بوون. ھەربۆیە نووسەرانی سیاسى ئیمە لەم بارەییەوہ، جگە لەبیدەنگی ناتوانن وەلامیکى دیکەیان ھەبیت.

ئەى میللەتی نہجیبی عوسمانی و ئێرانى، کہ پەیرەوانى ئاینى شکۆدارى محەمەدیین، ھەمووتان باش دەزانن کہ (جەرجیسییەکان) و (کاسۆلیکەکان) و (ئارسەدۆکسەکان) و (مارۆنییەکان) و (قیبتییەکان) و (حەبەشییەکان) و (کلدانییەکان) و (مولتانییەکان) و (نەستورییەکان) و (یاقوبییەکان) و..ھتد، تاکو دوو سأل پێش ئەمە، یەکتریان تەکفیرە نہفرین دەکردو کچیان بەیەکتەر نہدەدا، بەلام لەم دواییەداو تەنیا بەھۆى یەک دەستورى کارى جەنابی سەرۆکی وکەلاوہ! جیاوازییە مەزھەبییەکان بەتەواوى فەرماوش کراو لەپینا و پیکھپینانى یەک جێمانى

مەسىحى، بە ئەسلى ئاينەكەۋە چەسپان و پىكەۋە ھاۋپەيمان و يەكگرتوو بوون و پالپىشتى يەكترىان كىردو ئىستاكەش دەلېن: "ئىمە عىسايىن و كىتېب و پېشەوامان يەككەۋ دەپىت بە ھاۋكارى و پالپىشتى يەكتر ئازاد بىن و سەرپەخۆيىمان دەۋىت و چىدى ناروانىن رەعىيەتى موسولمان بىن. بىزى ئاينى مەسىحى."

ۋىپراى ئەمە، لەلایەكەۋە كەۋتتە داھىنانى جۆرەھا درۆو ھاتوھاۋارى ساختەو لەلایەكى دىكەۋە لە (بۆسنە) و (بولگارىستان) دەرھەق بە برايانى ئاينى ئىمە، جۆرەھا تاۋانىان لە كوشتن و تالانېى و دەستدرېژى بۆسەر ناموسى موسولمانان، ئەنجامدا. كە ھەموو ئەۋانەمان بەچاۋى خۆمان بىنى و بەگوپى خۆمان بىستمان و يەقىن دەزانىن كە ئىمە جگە لە رىكەۋتن و يەكگرتن، چارەيەكمان نەماۋە، كە تەنبا بەۋ چارەيە لەچىنگى ئەۋانە رىزگار دەبىن. زۆر بەداخەۋە كە لەنىۋ مەزراى رىكەۋتن و يەكگرتندا، تۆۋى دوۋروۋىي و دوۋبەرەكى دەچىنن و گوپى باخى خۆشەۋىستىي و براپەتى، كە خەرىكبوو شكۆفەى دەكرد، بەرەشەباى لوتبەرزىي و كەلپوتىي، سىيس و پەژموردە دەكەين. ئاگرى (فانەتىك/ دەمارگىرېي ئاينى) كە بەئاۋى خۆسەۋىستىي و براپەتىي و لىبور دەپى، نىزىك بە خامۆشى دەبوو، بە باۋەشىنى نەفامىي و نازانىي دەگەشىنىنەۋە. دۆزمنانى ئىمە لە بارودۆخەكەمان ئاگادارن و لە بېبايەخىي و بىفكرىيمان دىنيا بوونەتەۋە. ھەر بۆيە دەرھەق بە ئىمە، ھەموو رۆژىك ئاستى خۆسەپىنىي و داگرىكارىيەكانى خۆيان لەدژمان زىدەتر دەكەن.....!!

لەلای ھەموو يەكتاپەرستان و پەپرەۋانى ئاينى رىپىشان دەرى حەزرتى سەيدولمۇرسەلېن، ئەم خالە روونە: ئەۋانەى ناۋيان لە مېژوودا ۋەك ھۆكارى پەرتەۋازەيى موسولمانان لە سەرەتاي ئىسلامدا تۆماركراۋە، بە چ بەچاۋى نەفرەتىكەۋە تەماشايان دەكەين. ئەۋانەى پاش ئەۋانىش بەھەمان ھۆكارى ناكۆكىي و پەتەۋازەيى بەۋ چاۋەۋە دەبىنرېن. ۋىپراى جۆەھا سوکايەتى و ستەم، كە ئىستاكە لە مەملەكەتە دوۋرو نىزىكەكاندا، دەرھەق بە برايانى دىنىي ئىمە

دەكرېت، ئەوانىش بەھەمان چاۋى نەفرەت و بېزارىيەۋە لە پەرتەۋازەخوازانى ئىمە دەپروانن. وىپاي ئەۋەى بە تەۋاۋەتى كە ئەۋانەى دۋايى، بەم رەۋشەى ناكۆكىي و پەرتەۋازەىيەۋە، ھەرۋەك دانىشتۋوانى (ئەمەرىكاي كۆن /ۋاتە ھىندىيە سوورپىستەكان/س) لە خاك و نىشتىمانى خۆشۋىستى خۆيان، كە بەخوئى باوك و فرمىسكى دايكيان ئاۋدراۋە، دووردهخىرنەۋەو گرفتارى جۆرەھا بەدكارىي و دەردو بىمارىي دەكرېن، كەچى ھەر لە رېبازى ناكۆكىي خۆمان دوورناكەۋىنەۋە، كە لەراستىيدا ئەمە بۆخۆى جېگەى داخ و پەژارەو گىرانە.

ئەۋەش بە پىۋىست دەزانم كە بۆ جەنابى شىخ و عەشیرەتەكانى كوردى روون بكەمەۋە، كە برايانى نەفام و نەزانى ئىمەن، لە دوو دەۋلەتدا كە لە سنوورى ئەۋاندا، پشېۋىي و ئاۋادەيان تىپەپراندوۋە، مەبەستىك لەبەرچاۋ بگرن، يەككىيان ئەۋەىيە كە دەۋلەتى پايەبەرزى ئىران چل سال زياترە لەم لايەۋە توۋسى گورزى جەنگ و پشېۋىي نەبوۋە لەگەل ھىچ دەۋلەت و مىللەتىك قسورى نىيە. ئەۋەى ترىش، دەۋلەتى پايەبەرزى عوسمانىيە كە بىست و چۋار سالە، واتە لە جەنگى (قرىم) تاكو ئىستا، بەئاشكراۋ بەنېنى، لەگەل ھىزىكى گەۋرە دەستەۋ بەخەيەۋ بەھىچ شېۋەيەك ۋرەى خۆى لەدەست نەداۋە لەبەرامبەر ھەموو جۆرە گورزىك بەرگرىي دەكات. گىرمان لەم سەر سنوورى ئەم دوو دەۋلەتە، تۋانىتان ئەۋ مەبەستەى ھەتانە بېيىننەدى، ئايا لەۋ كاتەدا ئېۋە لە حالەتى خۆتاندا دەھىلنەۋەۋ وازتان لىدېين؟ بېگانەكان، ئىستاكە بەۋھۆيەى "لەھەر لايەك بكورزىت سوۋدى...تىدايە" لە دوورەۋە سەير دەكەن. ھەرۋەھا لەمەسەلەى "دەرچوون لە دەسەلاتى سولتان" كە ھۆكارى تاۋانى دىناۋ رۆزى دۋايە، شتىك بە ئېۋە نالېن، ھەر ئەۋەندە گەيشتنە مەبەستەكەى خۆتان، بەيەكجار بە سەربازەكانى خۆيانەۋە، فەرمانى پەلامارتان بۆ دەردەكەن و دەستبەجى (مارشەمعون) ئەمىرو ئېۋەش دەكەنە دىل و ئەسیر، كە ئەم مەسەلەيە زۆر روونە.

ئىستاكە ئىيۈە كە جۇرپىك لە دەسەلاتدارىتان ھەيە، قەدرى ئەوۋە بزانن و مەبنە نامراز بۇ لەناوچوونى خۇتان، بەلكو بەدوای ھەنگاوى ژىرانەو ھەكىمانەى ھەردوو دەولەتى پايەبەرز بکەون و كە لەمەسەلە گىرنگەكان بەئاگان. خەياللاتى پوچ و كالى ھەندىك رۇژنامەنووس، كە بى ۋەستان لەرووى وىژدانەو، تواناى ۋەرگرتى وتارى سوودمەندى خىرخواھانەى ئىسلامىيانەىان نىيە و ناتوانن ۋەك (تەرجومانى ھەقىقەت) بابەتى ھەقخوازانە بنووسن و ھەلنەخەلەتپن. بە قسە پوچەكانى ئەو نووسەرانە باوەر مەكەن و بەرژەۋەندى دنباو دواروژى خۇتان لەبىرىيت و بگەپنەۋە بازەنى ملكەچى و دەست بە داۋىنى لىخوشبوون و پارىزراۋى دەولەتى خۇتانەۋە بگرن. چونكە پىكەۋەبوون و يەكپىتى و دەست خستەناو دەست بۇ رىگرپى لە مەبەستى داگىركارى دوژمنانى راستەقىنە كە ئامادەى لەناوبردنى سەربەخۆى ئىمەن، ئەركىكى ئاينىيە بۇئەۋەى دادپەرۋەرۋە راستكار بىن.

ھەرۋەھا داواكارم لە رۇژنامەنووسانى بەرپىز، كە لەم رووۋە رىبازى دروست و ھەقخوازانەى برامان (ئەھمەد جەۋدەت ئەفەندى) خاۋەنى رۇژنامەى (تەرجومانى ھەقىقەت) بگرنەبەر. لەۋە زىاتر، چاكەخوازانى ئىسلام لە وتارەكانى خۇتان مەبىزىنن.

شاھەنى باسە، لەسەر بلاۋكردنەۋەى ئەم نامەيە، رۇژنامەى ئەختەر لەلايەن ئىدارەى مەتبوعاتى عوسمانىيەۋە، بۇ ماۋەى ۱۵ رۇژ داخرا.

ندیده اند نخواهند پذیرفت و چون بنده از افکار عمومی و اخلاق و السنه قبایل مختلفه اسکاد کردگرددستان هستند آگاه داشته ام است که برای توسعه دائره اطلاعات عموم روزنامه تکران همین بر بصره را برای طبع و نشر شدن باداره روزنامه کرامی اختر فرستاده طبع آنرا بنام «علم انسانیت خصوصاً علم اسلامیت» از شما خواهام .

چنانکه همکاران ما معلوم است شیخ عبیداه فرزند جناب سید طه از اهل سنت و شافعی مذهب و از مرشدان طریقت علیّه (نقشبندی) است باینکه معلوم نیست که زکوة میدهند یا نه در نظر پیرو شریعت غرا و از جمله مستقیم شرع نورسرمو انحراف نوزیده بیسته مسؤل آورد و اذکار است و هواره مریدان را توبه و التابه و عطف و نصیحت نموده از اطعام مسافران و ابانی سیل هیچ فریب نیکنداشته در اینگونه مواد اوزه شریعتش از (جامع طایف) بالا فرستاد . ولی از چندگاه پیشتر بغاوی بعضی زندقان خود بپوی نوحار آزروی که در مزربخ خیال گذشته بود افتاده مکتون مافی الضمیر ایشانرا از بعضی کسان که سمت مناسب باشیخ موی الیه دارند از جمله (سمن ۲۰) افتدی که بشرف دامادی ایشان مشرف است و نیز از (ت) یک که از امرای عساکر معاونه او و از یک نفر منشی خودشان که این هر دو را اکنون از نظر اشقات خود دور داشته است بطور لائق شنیده ام . و علاوه در ظرف منتهای که خود در آن تصغفات بودم از وضع و حرکات شیخ پاره مطالب را دریافت نموده بودم و لازم دانستم که اکنون شمه از آن حالات را برای اطلاع همکاران ابیاض نمایم .

چنانکه عبدالقادر فرزند شیخ و شیخ سعید همبیره زاده اش ورشید یک از امرای (حکاری) درجه توجه و ارادت خالصانه بعضی خشرات ارکاد را و بنامش حرکات سایر عوام بی خنر آنان را که فریفته شیخ بودند دیده است با ساد جمعیت عوام و جانشانی آنان با بعضی از دیگر همپایان بپوی خود سمری و تشکیل یک (حکومت کردی) افتاده بنای اغفال شیخ را گذاشته رای پیشرفت مقصود خودشان از تاریخ اسلام وضع (خلافت هماسیبه) و سلطنت (صفویه) و حکومت (اسماعیلیه) و (قرامطه) را بشیخ نشان داده ضمناً یادآوری نموده که غالباً خلافت و سلطنت

مخاواد « چرجیل (۱) ناشی گردیده است ! ز را ممکن است که این حالت از اخبار نامهای صحت یک اوغلی با آنان نیز سرایت کرده باشد چه این ایام در اداره بعضی اخبار نامها پذیرفتن رشوت بنام هدیه و اجرت ظاهر وضع مشرعی عادت شده است .

نتیجه حیات محرمین کرام از ارکاد و مشافه مخصوص (زرجان حقیقت) که بیشتر موجب تعطیل اوشد و نوشته بود که (هرگاه وضع اناطولی دست زین در میان ارکاد شوروش ظاهر خواهد شد) این کردید که اخبار نامه (میناشی) نام ادبی منطبقه نقلیست منو بسند که مقدمه این شقاوت ارکاد با مختصراً با بعضی بوده است و باصرا در بیانات مطلق را خواسته دلیل با هم آورد .

آبچنان است ؟ در حالتیکه صفای نیت دولت علیّه عثمانی در اینباب ظاهر و حضرت این حرکات غدارانه شقاوت ارکاد در پاره مسلمانان باهر است و درجه وحشت و خوقنوازی رؤسای حشری که این جمعیت شقاوت را تشکیل کرده است برجسایان واضح و افکار و نیا شیخ عبیداه که مرجع و محل استناد آن دشمنان است بر همکاران لایح است جای تأسفات که آیا قایان ادبیا ندانسته و فهمیده از آنان حیات میکنند و باینکه نادانسته آنگونه ترهات را منو بسند ؟ اصل جای تعجب اینصورت است ! هرگاه در جواب بگویند (یک محرم و یادیب البتّه از وضع نیا و اطوار بدوح و مشوق خود آگاهی داشته و بنوشتن مطالبی که مستزعم خشنودی بدوح خودش است ز بان قلم خود را نیز میکند) در جواب میگویم در اینصورت آنگونه محرمین شایسته آن است که بنام حرکت اشتیاق و مشوق جویلا یاد بشوند هرگاه اینگونه یاد نشوند محرمین (عاشق کرم) و (کوراوغلی) و افسانه (حسین کرد) و غیره نیز باید از زمره محرمین و ادیبان معدود بشوند حال آنکه در علم ادبیات کسی یافت نمیشود که صاحبان اینگونه آثار مضرت خیر و سعالت آنکه از زمره ادبا بشاید .

در اینصورت میتوانم گفت که (هرگاه فرضی در میان نباشد) محرمین کرام اخبار نامهای اسلامبول ندانسته این مطالب را منو بسند . اگرچه از جانب شما نیز بطور ادبانه و محفانه در بعضی مواد مقاله شده است ولی میدانم که بیانات شما را محرمین و ادبیا ما که میز اسلامبول جایی را

و سزای آکا سیر ایده جگری اشکار اولدینته مینق دنیاده خاکو لیکن محکوم اولغه جالتقدن ایسه بوشلو خصوصانه کافه احوالاته رسماً واقف اولان اولیای امور دولتیست علیتیک اتخاذ بیورمده اولدغزی تدابیر صابه به متابعتله خیر خواهان اسلامک مقاله لری بیق مواخذه ی قادر (و زرجان حقیقت) مثلاً و محفانه مقاله هاز یازخه مقدر فله مالک اولمان بر طاق هوا بی هر روز مک یازدغزی ره سائره و تقصورات باطله خیال محافارنه الدائم برق دائره اطاعتله عودت برله متبوع مغضلمرکزک دامن امانته صاریله برق الودل بر لیکله دشلمرکزک استقلالتریزی وزق ایچون قوردغزی اضحلالا بلا نیزی یوزمغه جالتیق و اجبات دینده ن اولغین آکا کوره حرکت ایلمسلی نخی ایمر و محرمین کرام افتدیلر مکدی بعد ما اجد وجودت انفسدی برادر من سلکنه ساک اوله برق خیر خواهان اسلامیاتی کندور دن و نتیجه الظالمینی بالمخاصه التماس ایلم ع ۰ ۲

ترجمه خدمت جناب منشی اختر عرض میشود .

بعضی از روزنامه نویسان ترك که در این ایام حمایت اشقیای ارکاد را خواسته و علم اسلامیت را پروتست میکنند آیا خیر خواهان اسلام حق را تا ندارند که در نهایت تأسف آنان را مقاله نمایند ؟ باینکه از وضع آسیاب درجه برق اروس از امرات تفاوت تربت و اخلاق و عادات (از بندها) با (ارکاد) آگاهی دارند و با وجود اینکه از نیاات و مقاصد دوستان ما که با مدیدیک برضما اتفاق دارد مطلع هستند چگونه روا است که بعضی محرمین کرام (شقاوت غدارانه کردی) را بارفتار (جمعیت اتحادیه آزبود) که در راه تکاهداری حقوق مشروع و مقدس خودشان بنگال جان فشنای قام نموده و از حسن حرکات خودشان دوستان را خشنود و دشمنان را شرمنده داشته اند در نظرها یکسان نمایند ؟ و بنیادم بجه دلیل نوشتن این مطالب دور از حقیقت در از خود هموار میکنند ؟ آیا بلاحظه این است که بیش از پیش بنان ایشان روغن مالیده شود و باینکه از خلفا بعد از آنجا یک افتدی بولجا و یاز جانب دوستان ما ! برای تسهیل نغسایش بری مناسبت تقدیم بو نتیجه های هدایا

و حکومت اسلام معاونت و یاری مریدان و معتقدان تشکیل یافته است . بنابراین شیخ نیز که خود از درجه ارادات و اعتقاد اکراد باطن و مشایخ خودشان فی الجمله آگاه بود و از کمال جان فشانی آنها در خدمت شیخی که دشمن نان خودش است و آنرا در قبض جان و غارت اموال ضحوا و اجزین هراهی میکند هر بطور لائق استحضار داشت فریفته گردید . برای اجرای مقصود خود پیش ازین بجلد قلوب و جذب خاطر مریدان و معتقدان خود بذهت کرده روز بروز صورت ظاهر خود را بجلیه تقوی و نیکوکاری آراسته در اعلام قرا و مسافرتن فرو کداری نموده در نظرها استغنا اردنیا و اظهار فقر و فنا نمود و این مقصود خود را در نزد اهالی (لاهیجان) و (مکی) و تواجی (ارومیه) و حکاری) بطول لائق پیش برده دل بسیاری از کم میزان عشاری اکراد را صید نموده با همه این دریافت که با بیخ و ششمار اکراد که با پیوه زانغ میباید در حدود دولتین علیتین نمیتواند کاری ازینش ببرد لهذا بیجوال این افتاد نه بیری نگار ببرد که موجب انتفاع رشتنه مودت و مساملت دولتین علیتین گردد این است که هیچ کاهی اجزای نیات خود فارغ نشسته اشکالی بیان انداخت که دولتین علیتین را تاچار از تشکیل که منسوخ در حد خود نموده طرفین را کرتار بخارج مقرر العاده کومیسیون مذکور نمود . شکر خدارا که با زرزی خود نتوانست برسد . ولی امینتی که از طرفین درباره او ظاهر میشد موجب مزید نفوذ او در میان عشاری اکراد شده خود را در نظر قبایل مرکز عدالت بقم میداد .

در این اتسای مقدمه (جنگ آخری) دولتین عثمانی و روس که از الحاملت (مسئله شرق) بود ظاهر گردیده همین وسیله فوراً بر عرض با یسالی نوشته ضمنا مروض داشت که در هنگام زوم با چهل هزار نفر در ادوی سمت (یازید) بفر بیضه بجهاد پراخته دشمن را مانع از امتلاهی سمت شمال و شرقی کردستان خواهد شد و در انقیاب با یسالی را مملطن نموده ازار باز داشت تا اینکه از جانب با یسالی با ستاد سخنان اوصمت (وان) و (یازید) را چندان اعتنا نشده محافظت آنها را بعبه او واگذار نموده کدر آنجاها از همه جهت دوفوق عساکر پیاده که عبارت از (۱۴۰۰) نفر باشد یکپسته سواره و هشت

بازی توب که نصف آن توب کوه و نصف دیگر توب صحرا باشد موجود بود . در این اتسا دشمن به مجرد اطلاع از بیخوی (وان) و (یازید) بدون فوت فرصت همیوم و یوورش آورده (یازید) را استیلا نموده این خبر و حشت اثر بناگاه کوشزد ولایت (وان) که تازه تشکیل یافته و هنوز ارکان حکومت آن تمام بود شده اهالی را دچار اضطراب و دهشت فوق العاده نمود با اقدامات حکومت (وان) فورا از عشار (مرزی بی) و (شمسی) و (متوری) و (توری) و (حیدرانی) و (یزیدی) و غیرها بقدر (۲۵۰۰) نفر سواره آماده و در زیر کوماندای هر تناب خورشیدیک و رؤفآقا بظاهر یک رای گرفتن جلو دشمن پیش فرستاده شده با اقدامات آن (وان) و (ارجیش) از استیلا دشمن محفوظ مانده پس از آن از جانب معتبران (وان) جناب شیخ افندی فریاد نامها فرستاده شده درخواست امداد معاونت کرده شد . جناب شیخ در جواب بمعاذری واهی بنای دفع الوقت گذاشته کاهی از شدت زستان سخن گفته و کاهی عدم ورود عشار ایران را در مقام عذر اظهار داشته عزیت خود را کآخر ماه تیسان تاخیر انداخته عاقبت در اوایل ایار ماه بنام عساکر متغونه پاره راهزان (جلالی) و (لوند) را بطور رفقانه اجلیش وانه داشت اما چه روانه داشتنی ۱۹ که آن روانگی خیلی نا کاره و بیی دهشتناک بود ایضا وضع و رفتار آن عساکر مانونه موجب خدمت تصفود دشمن و اظهار آن حرکات ناشایست سبب ترویج نیات اعدای ما است لهذا از بنان آن صرف نظر شد علاوه بر آن همه روز از حرکات بی اعتدالی آنان از جانب حکومت (وان) یوزارت جلیله داخله بواسطه تلکراف اطلاع داده میشد که اخای آن وضع از افزایش و اجیزاست .

شیخ موی ایه از خانواده امرای حکاری که بکلمات نقلین مبارک حضرت رسول القلین را که از زمان اقتراض خلفای عباسی از طاق دیکرش جدا افتاده در دست ایشان بود در سال ۱۲۸۶ با حرکات فوق العاده بترانه جلیله اهدا نمودند یک شغم هلهبارک از اعلام حضرت نبوی کتیر در دست ایشان بود بجلیه بچنگ آورده و تیر بنسایت اینکه گاه کاهی باقتضای زمان مظهر التقات حضرت خلافتناهی میشد و نفر از اینها در روز خود وقتیکه (۳۸۰۵) نفر سواره (۹۵۱۱)

پیاده که جمعا عبارت از (۱۳۳۶) نفر قوت لشکر را از اکراد که آماده تعرض بودند دیده بر خود بالیدن گرفت و با همکنان بنای کبر و نفوت و تحامم گذاشته بخوای این افتاد که سلب امرای و مشایخ را دزد بر تاهیت خود بدارد و بر آن نان حکمرانی بکنند و با شیخ سلیمان افندی و مرحوم شیخ جلال الدین افندی پسران شیخ حزه افندی (تلوی) و خلیفه قهیم افندی (مگسکو) و (شیخ محمود کاکا) و مریدان ایشان از حرکات مستبدانه شیخ و از رفتارهای نا کاره مریدانش که در عرض راه و در ره راهکنان بعمل میآوردند بستوه آمده رسیدند که از جیت شیخ باین حالتها با ردوی دولت نیز صده وارد یا بد این است که با ارکان و رؤسای اردو بنای مشاوه گذاشته آمانکده اخراج نموده پس از اندک مدتی اردو هم باقتضای زمان بنای بازگشت گذاشته جناب شیخ نیز مراجعت نمودند .

(باقی دارد)

در روز یکمال تلف شلیدیم که در معاملات کومیاتی چلی و اصل سوای اوغلی سکنه عارض شده بحیاله دادست خود را تمطیل نموده است .

بطور موقتی اطلاع حاصل نمودیم که کومیاتی موی الیه جاخلی نداشته بقدر تود و شش هزار لیرا قرض داشته در مقابل بقدر یکصد و سی هزار لیرا مال موجود و مطالبات داشته است . ولی سبب تمطیل معاملات موی الیه از جهت انقلاب قیمت مسکو کات در ایران بوده است . چون عمده دادوستد موی الیه در مالک ایران است و بلاحظه اغتشاش قیمت مسکو کات از ایران نتوانسته است پول باورد بنا بر این اسیدوار عمه هست که انشاء کومیاتی موی الیه بزودترین وجهی علی خود را بانجام آورده بیش از پیش بحملات خود پردازد . زیرا موی الیه علاوه بر آنکه جاخلی ندارد خود هم شخصی درستکار و امین و کارداران است . اینکه بعضی اخبار نامها اسناد افلاس بکومیاتی موی الیه داده اند فی اصل و از عدم اطلاعشان ناشی شده است .

برخلاف وقت همت و غیرت است که از کاروان سعی کرده عقب نماند. و خود سازا منزل برساند. و از نغمای دنیا و عبقا جمع برگیرد. و چون به زبان در گوشه نشینند و سر بیب مذلت نکشند.

اولا. القیای تازه. شما بر وفق حرکت طبیعی دست میباید اصرار کردی بدست راست حرکتی از راست چپ نمائید و حرکت دیگری از چپ راست سهولت طبیعی این دو حرکت را حس خواهد نمود.

ثانیا. بواسطه حرکات تازه در بیان گلات بهمیدیکر مشابهی نخواهد بود که حسن را حسن خوانند، و بقدان تقطه مجرم را مجرم بکنند. همچنین محتاج با عراب نخواهد بود که حضور و غیبت آن اسباب دلنوشی و کدورت قرائت کندگان بشود. و اینهم مسأله است که بتغییر صورت القبا فرق و تمیزی در معانی نخواهد شد.

حریر همان حریر است. بریان خوانی و حریر ویرید. از خردمند بود و جل مستند هستم که در این نیت بزرگ و آرزوی سترگ شما قلوب همه دایمان و خیرخواهان اسلام را با شما بکدل و یک جهت داشته که برتر بیت اسلام دلی بکارند. و خار مذلت را از پای آن ملت بدر آرد و تانادک فرصتی در دست دارند. غنیمت بشمارند تا فردا آن نکشند و پیروده حسرت نبرند. باید بیدار شد کوش بچرخسار داد.

✽ خواب توین بامداد رحیل ✽
✽ باز دارد پیاده را از سیبیل ✽

(امضا)
(مجموعه دیلمانی)

بقیه ترجمه کاغذ ترکی البساره ایست که در نسخه گذشته اختر نوشته شده بود.

و در کتابخانه تفکلهای (مارتینی) را که کفرایان ریخته و زوی همدیکر تل شده بود و مجال برداشتن آنها بصاحب مصیبتان اردو باقی نبود شیوهوازش جمع و باسب و امتر بار نموده بجای اینکه بحکومت تسلیم نمائید (شمیدیان) که مفر خوش است روانه داشت. و در عرض راه بافارد عشایر و سایر اهالی که ملاقات میکرد امرای عسکری

دولت علیه عثمانی را خان و بی دین ادموده عواما از دولت ملت رنجیده حاضر و دلیرد میکرد تا اینکه بدین حالت بفر خود رسیده پیوسته کسان خود را بولایت وان فرستاده بواسطه ح.ع. اشدی بر محاسبه ولایت نوشجانات متعلق بداخلیه و خار جید را پیش خود جلب نموده بمسالمة آنها وقت میگذرانید. شیخ متدین ما که منتهای آرزوی او ذکر شد آیا آنها با مفاطعات وقت عز بز خود را پایان میآورد؟ خیر! خیر! خیر! هیات!

چون میدانم آقایان کرام آرزومند مطالعه این فقرات هستند لهذا جسارت و وزیده از سایر مشغولیت شیخ بیانات کافی میدهم.

چنانکه پس از عقد مشارکه که نتیجه آن مصالحه برین و تقویت آن مصالحه را نیز بمعاهدت قبریس نامیات داده شد که همان جهت در نهایت آسایش!!! زیست میکنیم موجب اراده سنیه باقتضای زمان و رعایت قواعد حزم و احتیاط و نیز برای اینکه در آغاز چهار درخندت قراول مستخدم و هنگام لزوم بمواقع جنگ فرستاده شوند بجمع آوری عساکر ماونه برداشته میشود آتوق شیخ ما که صبت شهرت و شان او باقتضای جوانب شرق و غرب کردستان رسیده بدون موانع و مزاحم فرصت مختصاره و مذاکره با عوم قبائل و عشایر اکراد را بدست آورده ظاهر

برای دعوت اکراد بنام جهاد باطراف نامسا فرستاده و در باین مبارشات شفاهی بفرستادگان خود یاد داده عشایر اکراد را یاد داشت نموده.

(جساک عثمانی را دولتهای اروپ ضبط نموده بحکومتی کوچک متعدد تقسیم خواهند نمود پس ملرا است که پیش از وقوع این حال قطعاً کردستان را که موطن ماست ضبط نمایند بنا بر این دنیا اطلاع میدهم که حاضر و آماده باشنید که هنگام و می و هیچ تاخیری در (شمیدیان) مسیما بشایدان است که عشایر اکراد نیز ظاهر ابام جهاد و امانا برتر بیت فساد اشتغال و وزیدند. و بمجرد امضا شدن عهدنامه ایستاقوس تمامی فسادا که در کردستان آماده نموده بود. زمیت (زاخور) و (جزیره) قبل شقاوت گذاشته مشتعل نمود. و از یکطرف نیز خود بساخان (فرون) یعنی تور خنای و یضق (یکسان) مشغول گردیده از طرف دیگر نیز از (رواندوز) جمعا فسادها جلب نموده

بعضیر و پاک نمودن چشمق و لوله تنکهای دولت علیه عثمانی را خان و بی دین ادموده عواما از دولت ملت رنجیده حاضر و دلیرد میکرد تا اینکه بدین حالت بفر خود رسیده پیوسته کسان خود را بولایت وان فرستاده بواسطه ح.ع. اشدی بر محاسبه ولایت نوشجانات متعلق بداخلیه و خار جید را پیش خود جلب نموده بمسالمة آنها وقت میگذرانید. شیخ متدین ما که منتهای آرزوی او ذکر شد آیا آنها با مفاطعات وقت عز بز خود را پایان میآورد؟ خیر! خیر! خیر! هیات!

(مارتینی) و (شمیتر) و (شاسیو) که بعضی را از اردوی (وان) و (بازید) غصب نموده برخی را از عشایر و قبائل روس که در جنگ دستشان افتاده خریدند بود دراخته از جانب دیگر پسرش شیخ صدیق با جمعیت انبوهی حدود را بجا آورد نموده آقایان و یک زادگان بچهاره (پینار) را غفله قتل و اموال آنان را غارت و عیبایل آنها را

اسیر نموده در (شمیدیان) نزد پدرش آورده پس از مدتی از جانب شیخ اسیران آنها را بوطن خود اذن مراجعت داده شد. علاوه بر آن

(مرشمون) رئیس روحانی ملت (نمطوری) از ک بطور موقت در کوه (جبلول) اقامت داشت مایل بنمود نموده از هر جانب برای ایضا دتایره فساد و اختلال با قبایل و عشایر اطراف بمخاریات آغاز نمود. ولی بجهت حاشاشنا بنهای فوق العاده و تدابیر حکمانه مامورین سنجاق (حکارتی) که

آتوق تازه تشکیل یافته هنوز هیئت آن نامم بود و نیز از عدم همراهی و مواقت بعضی مامورین خفیه اجانب که در شهر (ارومیه) اقامت دارند حله حرکات غدارانه گرفته شده گذشته از آنها

از اقدامات مدرانه حکومت عشایر (هروشی) و (هریسی) و (شکاک) و (چال) نیز از اقتضای (وامعاد) گردید. جدا شده متفرق گردیدند. آنسال از کتک برف هوا نیز در امتداد پذیرفته در آغاز چهار ورود عساکر شاهانه به (حکارتی) نقشه فساد شیخ مارا محو و ابطال نموده مانند مارا فسرده سر خود را بسوراخ فرست کشیده از روزنه سوراخ خود وضع چهارجا تماشا

بنمود و برای اینکه بران دست خود را در شورش (جزیره) در نزد اولیای دولت ایسات نماید باشتباهکاری برخواست و وقوع آن حرکات را باکراد بی ادراک نسبت داده ضمناً عدم اقتدار خود را در خصوص بازداشتن اکراد از اختلال ترنصام عقد نیز نموده پس از آن اسنادا نامه

بعضرات اولیای دولت تقدیم نموده آرزومند بودند خود را بزوات حمیاز مقفرت طراز و مجاورت دران خلک پاک عرض و مستندی کردید که از جانب دولت علیه در ایباب پاو رخصت داده شود با اینکه رخصت داده شد از عزیمت بد انصوب مقدس پشیمان شده آنها را سوراخ فسادت و زیارت و مجاورت آن مقام پاک مرجم دانسته در شمیدیان باقی ماند.

ولی هزار اشوس که بمناسبت شورش داخلی ولایت روم الی! که از ستایح تا کوار مسئله

شرق است . و بعلت وقوع نمایش بحری و حرکات جنگیو پائنه پونان ! و قهره (اوتویوی) یعنی استبدادی ارمنه و قسطنطنیله و اعشاش امور مالیه و اطولوی و انز باجمان و اعشاش امور مالیه و وراستز از همه اینها (انز بکهای علم نصرانیت) موجب پشت کرمی و شادمانی شیخ ما شده آهسته آهسته سرخودرا از تنگنای سوارخ فرست بیرون آورده در جمجموی اسباب اختلال و شورش و فساد بود که تا ماه ناردنگ بحری زطایفه (منکور) که (جزو) نام داشت باو برخورد و از وضع (ساجیلخ) واماده بودن خودرا بشورش و فساد شیخ اظهار داشته شیخ که از منتهای جویای چنین روزی بود بجماعت آن تک بجمام در بدر پی پدر پرخواسته فوراً فرزند خود عبدالقادر را باجعی همراه جزو بموقع شغاوت روانه و همشیره زاده خود خلیفه سعیدرا برای شلال و فساد هشیار و قوتل به (حسکاری) فرستاده بیاتنامه خطاب باکراد بدین مضمون نوشت که : (عبدالقدان دینی شیخ ما خیال قتل عام دربارۀ سندان دارند هتاهم غیرت و وفات حیت است) ما بن گنات عوام فریب جهلای کرادرا بسفک دمآ و غضب اموال و هنک عرض مسلمانان دعوت نموده ایقدر آفریدگان خدایا اقل و چندین بلاد معمور را خراب و قلوب مسلمانان را درآش تظلم و تأسف کباب نموده بجمرد دین قوت لشکرکزی بسیار کردی در مقابل خود دیهانه ای که در آقاقرادوباره بچلت ستر نخواهد پرداخت فرار و گریز اختیار نموده بشمعیان برکشته است !.....

ای آقا بن محترم ما که جایب از اشیا میگوید !

سؤال میکنم از شما آیا همین شیخ افسدی نبود که در هتاهم مراجعت اردوی (بازید) باینکه در دوروش زبانه بریکبزار و پانصد نفر جمعیت نداشت چند مآل آن علوفه و تعینات از دولت علیه میگرفت . آیا همین جناب شیخ نبود که بنام مواجب عسا که معاشر به بعتلمان خود از حکومت سزیه مبالغه کراف پول گرفته حال آنکه دنداری یکی نموده مسان مبالغه را که پول کاغذی بود در اطراف شمعیان بسکوکات خالصه و مشوشه تغییر و تبدیل کرده باین وضع تنگی مالیه موجب خسارت کلی بیست لال سلین کردید ؟

همین شیخ بزکوار ! نیست که تفکهای

دولت را از اردو بار اسب و اسبزدوش کردها نموده بشمعیان فرستاد . علاوه بر اینها (۴۰) افسدی سرهنگرا که از جانب حکومت مامور بجمع آوری اسلحه و جبه خانه بود که بدست اهالی افساده و نیز برای گرفتن تفنگهای که شیخ فضالما ب موجب قبض خود برای حصارک دا و طلب از ابرهای عسکری گرفته بود مأموریت داشت مدت ها در کومو بیابان سرکشته و حیران گردانیده آخری نیل مرام روانه داشت . همین شیخ متقی نبود که لایحه کردستان را که در نزد بابعلی موقع حسن قبول یافت ترتیب داده بواسطه رشیدیک از امرای (حسکاری) که برای تدقیق وضع اردو از جانب بابعلی بدرسعادت احضار شده بود فرستاد . گذشته از آن ثروت و سامانی که بواسطه وقوع جنگ بیچک آورده بود قناعت نموده از خزانه جللیه باین حالت تنگ داده شدن بصحرا قروش ماهانه نام مصارف زاو بیخود عراض و استناد نمایا فرستاد .

همین شیخ محترم بود در هتاهم که بدل اعشار دیوانی دهسات حاصل خیز نواحی (شمعیان) و (کوار) از جانب حکومت در موقع مزایه بود کسای را که داخل بیسه میشدند تهدید نموده اعشار آن نواحی را بازلترین قیمت بعهده همشیره زاده خود تقویض کرد . علاوه بر آن کسلیه (هریقی) را که تمکین از او نمیکردند . اکراد از (شمعیان) و (کوار) را برضد آنان برانگیخته از قتل و غارت آنان فرو نگذاشتند و دولت علیه را برای تدقیق این قتل و غارت دچار پاره مشاغل بیهوده و تشکیل کمیسیون و مخارج بی اندازه نمود . همین شیخ فضالما ب بود که به نسبت فسادانه خراب نمودن ممالک آبادان دوتین هلین بباشاور شیخ بوالدین برادر زاده او (اجوی) طویل فرزند علی خان رئیس قبیله (شکاک) را بنی آن تا کنون از هر آسب و صدقه معصوم بود مرض تاخت و تاز و غارت نموده راه غارت عموم دهات مسلمان و عیسوی آسمان را باکراد دزد و راهزن قبیله شکاک با داشت ؟

آیا غارت کنندگان آنوقت دهسات (نورکوغ) وغیره وسیب اشملال و بریشانی اهالی آن دهات بغیر از اقارب و خلسای شیخ بودند ؟ که در مرکز ولایت نیز اجزای هیچ کوه هرزی و وحشت پای عقب نگذاشته حتی حکومت را هم تهدید

میکردند . خلاصه هرگاه از قبائل اکراد خلیفه فہم افسدی و فرزندان شیخ محمد کا افسدی را ندیده بودم بقوت قلبا از صدق و قبول این مثل مشهور که (از چوب تنور و از کرد اولیا نمیشود) خود داری نمیکردم . هرگاه از امرای اکراد بیکرادکان (مکس) و امرای (غار جیکان) را ملاقات نموده بودم دعای الهی (رشما کراد زین کندید) را درباره آنان یاد نمودم .

در باب محصورین بازید آنچه بدولت علیه ایران اسناد میدهند از هدم اطلاع بحرین ناشی است زیرا آنان از وضع لاس و کلاه بعضی اهالی قفقاز و قبیله فرمایق را که در کنار (ارس) کنار دند و در خیرند و هر کس را که در سرک راه و در لریاس ایرانی می بیند تبعه ایران می پندارند حال آنکه مردمان آکام میدانند که آنها از اهالی قفقاز و ترمسروس بودند . ولی برخلاف بحرین کرایما بیست بیستند که در ازدوی (بازید) و (ارضروم) آذوقه و مآکولات از قبیل برنج وغیره از جور سمپات نخل و میوه و (لابجین) و سایر اکراد مملکت میمانند و اهالی کداملات با کوه اشپارا باردوی غنای میآورد . و هزاران داس اسب و اسب مکاری که در خدمات نقلیه اردوی اطاولی کار میکرد حیوانات کداملت بودند . گذشته قیمت بزرگ عسا کر معاونه را که جناب شیخ ما بموقع جنگ آورد اهالی کداملت ولایت بودند . شیخ محترم ما بود که کسب از تشویق و تحریکات بسیار در حالتیکه بجهاد آمده بود بامآثورین دوس ملاقات نموده بملطف الخلی خودرا از جنگ باز کشید . آقا بن محرم دیپلمات بی وقوف و مضاهاست دان شیخ را از لولت تقصیر ظهور علی الاسلام) لک بداند نمیزد صحت اسنادات محرمین مرا در حرق دولت اسلامی مانند دولت ایران بحکمت و وجدان صاحبان غیرت مسلمانی که آگاه و منصف هستند حواله نموده لازم دانستم که در انبیا بپیش از این سخن تکذبه سکوت اختیار کنم .

در باب تکذبات اقامه اعلا حضرت شاهنشاه ایران باین همایون ملوکانه مناسبت شورش اکراد نیز میگویم . اعلا حضرت پادشاه ایران در هتاهم تشریف فرمای اسلامبول باعلا حضرت شاه اسلامستانه سلطان عبدالحمید خان ملاقات فرموده مضامین دستانه در میان واقع شده در سفرنامه همایون که بقل معین رقم خوشان

چوونى كوردان بۇلاى توركومانەكانى توركستان

لەلاپەرەي ۶۷ى ژمارە ۶ى ئەختەردا ھاتوۋە:

"رۇژنامەي (تەرجومانى حەقىقەت) لەچاپى رۇژى سېشەممەي رابردووي خۇيدا، بابەتئىكى بەناونىشانى "كوردو توركومانەكان" نووسيوە، گوايە چەند نەفەرئىك لە شېخەكانى كورد، چوونەتە نېو توركومانەكان، بۇئەۋەي بانگېشتيان بىكەن بۇ نېو بازنەي رېكەۋەتنى خۇيان، كە سەرەتاي بەھار لەدوولواۋە پەلامارى خاكى ئىران بەدن و دەۋلەتنى ئىران سەرقال بىكەن و ھەرىكەيان چ مەبەست و ئامانجىكىان ھەيە بەدەيىنن. وپراي ئەۋەي ھاۋرېئمان (تەرجومانى حەقىقەت) خۇي تاكو رادەيەك لە پەسەندىكردن و پرواكردن بەم دەنگۇيە، سەرسوپمانى پېشانداۋەو خۇپارئىزىي كرددوۋە، ھەروەھا لە نال و بزمارىشى پېكەۋە داۋەو لەم بارەيەۋە وردەكارىي دورودرئىزىشى نووسيوە. ئەگەرچى ئىمە ئەسلى مەبەستى ھاۋرېي خۇمان دەزانين، كە كوردەكان بۇ خۇيان ناتوانن كارئىك بەرنەپېش كە مايەي دلخۇشى ئەۋان و ھەندىك لە ھاۋشپوۋەكانى ئەۋان يېت، ئىستاكە دەيانەۋىت بەو زمانانە كوردان فىرى ئەۋە بىكەن كە كارو پلانئىكى بەچەشەنە، ۋەك دوا چارەسەر ماۋەتەۋە.

بەھاۋرېي خۇمان دەلئېن كە ئەم رېئمايى و چارەكارىيەي ئەۋان بېۋەدەو بېبەرەمە. ئەمە خۇي بەلگەي تەۋاۋى بېئناگايى ئەۋانە، ھەر كاتئىك لە رەۋشى جيوگرافىيائى ئەۋ ناۋچانە، ئاگايەكەي كەمى ھەبوۋايە، ئەم بابەتەي نەدەنوۋسى. كوردستان لە كوئ و توركمانستان لە كوئ؟! (بېينە جياۋازى رى لە كوئ يە ھەتا بە كوئ). بەشېك لە زانبارىيەكانى رۇژنامەي (ۋەقت)، كە بەگوپرەي نامەيەك لە چاپى دوتئىيدا، بەناونىشانى (كوردستانى ئىران) نووسيوەتەي، لەم روۋەۋەيە. ھەتاكو ئەم نامەنوۋسە خوئنەۋارو ئاگادارو بى غەرەزانە لە جېھانى ئىسلامىيدا ھەبېت، دەبېت بۇ حالى جېھانى ئىسلامى بگرين. خاۋەنى نامەكە، سەبارەت

به‌وهی هه‌موو ژماره‌ی دانیشتووانی ئێرانی به پینج ملیۆن له‌قه‌له‌مداوه، قسه‌یه‌کمان نییه! به‌لام له‌و پینجه، دوو ملیۆن و نیوی به کورد داناوه! نافه‌رین بو کوردی خاوه‌ن نامه‌که که به‌و کوردیه‌ی خۆیه‌وه، به‌هه‌ر شیواژنیک که هه‌یه، رۆژنامه‌یه‌کی خاوه‌ن پرنسیپی پایته‌ختی کردۆته ئامرازینکی گالته‌جاریی خه‌لکی ئاگاو هۆشیار. به‌لام ئه‌وه‌نده ده‌لێن که هه‌موو عه‌شیره‌ته کوردیه‌کانی ئێران، جگه له چه‌ند دانه‌یه‌ک نه‌بێت له‌ده‌وره‌یه‌ی سابلاخ و ئه‌و ناوچه‌نه‌ن، وێرای ئه‌وه‌ی گوێپارێه‌ی راسته‌وه‌خۆی ده‌وله‌تی ئێران، له‌گه‌ڵ کوردانی سابلاخ و ئه‌وانی دیکه، تا دو‌واره‌ دوژمنایه‌تیان هه‌یه. به‌شیوه‌یه‌ک، رێکه‌وتن و دوستانیه‌تی ئه‌وان مه‌حال و کاری نه‌کرده‌یه. روونکردنه‌وه‌ی هۆکاره‌کانی ئه‌م ناکۆکی و دوژمنایه‌تییه‌ی ئه‌وان، له‌ده‌ره‌وه‌ی ئه‌رکی ئیمه‌یه‌و له‌گه‌ڵ رێبازی دروست و مه‌به‌ستی پیرۆزی ئیمه‌دا، ناگونجی.

به‌لام هاورپێانی ئیمه، به‌گوێهره‌ی مه‌به‌ستی خۆیان و بردنه‌پێشی کاری خۆیان هه‌ر گیانفداییه‌ک بکه‌ن ده‌رگا کراوه‌یه، به‌لام کاتی‌ک که سێک له‌که‌موکورتی قسه‌کانی خۆی به‌ئاگا نه‌بێت، هه‌رچی بێ خۆش بوو ده‌توانی‌ت بپێت و ده‌توانی‌ت هه‌موو خه‌لکی جهمان، به‌کورد له‌قه‌له‌مبدا، ئه‌گه‌رچی خاوه‌ن قه‌له‌مان به‌گشتی ناره‌زایه‌تی ده‌رپن. ره‌وشه‌که به‌شیوه‌یه‌که، که خه‌لکی ئێران، هه‌ر ره‌گه‌زو تۆره‌مه‌یه‌ک بن، هه‌موویان میلیه‌تیکن و هه‌موویان ئێرانی و عه‌جه‌من. به‌پێچه‌وانه‌ی قه‌ومگه‌لیک که له‌بنه‌ره‌تا، شیوه‌ی (میلیه‌تی/ نه‌ته‌وايه‌تی)یان نییه..... سه‌یره، که خاوه‌نی نامه‌ی بابته‌ی (یه‌کی‌تی ئیسلام)، له‌م نووسینه‌نه‌دا، بنه‌مای بابته‌که‌ی (یه‌کی‌تی کوردان)ه. له‌کاتی‌کدا، له‌ره‌وشی ئه‌و یه‌کی‌تییه‌ زانیاری وردمان له‌به‌رده‌سته‌و ده‌زاین له‌کام خواستی به‌دکارانه‌و سه‌ودایه‌کی شیتانه‌وه سه‌رپه‌له‌داوه. هه‌رپۆیه به‌م به‌یته قسه‌که‌مان کۆتایی پێدین:

ترسم هه‌س نه‌گه‌یه‌هه‌ کابه‌ ئه‌ ئه‌عراپی
رێبه‌ک که تۆگرتووته‌به‌ر بو کوردستانه

لشکر استحکام زودی بر سر سلاح آورده شود .
 جموع عساکر یونان که اکنون حاضر در سلاح
 هستند عبارت از شصت و پنجاه هزار نفر است .
 از جانب وزیر جنگ یونان بصاحب منصبان
 عسکری دستور العمل داده شده که سه باب دیوی
 (یعنی اتابرها و الیقه عسکری) در مواقع
 (بیره) و (اکریوز) و (سولود) سر بسا
 آماده نمایند .

از قنارو ایضا در لشکرگاه (بار)
 بارونخانه (قورخانه) قره سافیا آتش گرفته
 بقدر بیست نفر از صاعا کر قره ساف از صدمه آن
 تلف شده است .

از لندن ایضا اخبار نامه (استاندارد)
 میگوید : در باب مسئله یونان دولین المان
 و فرانسه متفق و همراهی هستند .
 از برلین ایضا در باب مسئله یونان
 تکلیف آخری ؛ باصلی مانند این است که از جانب
 همه دولت های پذیرفته شده است . پس از آنکه تکلیف
 مذکور از جانب دولت های بزرگ پذیرفته شد برآم
 حصول ایتلاف افکار و انجام دادن مسئله
 بنابر اکراد خواهند پرداخت .

احتمال هست که از جانب دولت های آخر درجه
 جانشینی باصلی در باب ترک اراضی استخراج
 کرده شود .

از لندن ایضا در همسایگی انگلستان سرما
 در نهایت سختی بوده زمستان در کمال شدت حکم
 خود را اجرا می کرده است . خیلی برف آمده
 بمناسبت ایجاد لنگرگاه (لوبورول) کشتیها
 از تردد باز مانده است .

از لندن ۲۳ صفر روز شنبه گذشته
 از جانب دولت یونان بواسطه سفر خود مقیم لندن
 کافندی وزارت خارجیه انگلستان فرستاده
 در باب مسئله حدود اظهار داشته است تکلیفی
 که از جانب دولت عثمانی برای انجام دادن مسئله بیان
 آورده شده است از درجه تکلیف کونفرانس اروپ
 خیلی ناقص و بیش از آن شایان عدم قبول است .

از لندن ۲۳ صفر در یازدهمین ماه
 ژانویه فرنی ترکیان که در کولونیه نصحن بودند
 در نهایت شجاعت و مایوسی بشقون روس یورش
 آورده در مقابل هر گونه تلفات و صدمات پایداری
 کرده محاصرین را از بعضی مواقع بیرون آورده
 عقب نشاندند . پس از آن روسها دوباره یورش
 آورده مواقع خود شمارا از آنها ضبط نموده
 ترکیان را عقب نشاندند . در میدان جنگ
 از ترکیان خیلی مقتول افتاده است . ترکیان پس

از آن دوباره به تحصنکاه خود برگشته اند

از لندن ۲۴ صفر همه دولتهای اروپ
 بجهت احتراز از وقوع یک جنگ عمومی و نیز
 بلاحفظه اینکه باعملی از این اشکالات رهایی جسته
 بنظام کارهای داخلی خود پردازد قرارداد داده اند
 که مسئله حدود یونان را سر بسا انجام داده آید .
 بنابر این مواد مندرجه در تحریرات عمومی مورخ
 ۱۴ کاتون ثانی فرنی از جانب همه دولتهای پذیرفته
 شده است .

اجتصاص نامه امروزی (تائیس) میگوید .
 این هفته مجلس کونفرانس اجتماع خواهد نمود .

از لندن ۲۳ صفر روزنامه تائیس
 میگوید . برقراری آسایش اروپ منوط باقتیاق
 دولتهای بزرگ است . در باب مسئله حدود یونان
 دولت انگلیس توسط دوستانه خود را دریغ
 نخواهد داشت . ولی کسیکه پیش دستی در جنگ نماید
 مسئولیت آن راجع بنخودش است . در حالیکه
 دولت یونان بتهایی اقدام نمیکند تا باید امید
 معاونت از اروپ داشته باشد . و در اینجا بن
 از عدم معاونت اروپ حق شکایت را نیز ندارد .
 یونانستان از اروپ بجز از توسط دوستانه چشم
 داشت دیگر را حق ندارد .

وضع حاضر
 انگلستان زیاده بر این را درباره یونان مساعد
 نیست .

داخلیه

جناب دولتمآب یابن پاشا وزیر خارجه
 سابق که چند روز پیش بوالسکری ولایت
 (اطنه) معین گردیده بود بکفعله نشان دهبان
 جمیدی نیز تبدیل از درجه نخستین بمشارالیه احسان
 فرموده شده است .

جناب دولتمآب در روز پاشا کوماندان
 (اشقودره) روز شنبه گذشته بلاپور همایون
 (طلبعه) بدر سعادت وارد شده پس از آنکه
 از پور بیرون آمده بکسر بمابین همایون ملوکانه
 عز یمت نموده از حضور معالی نشور اعلا حضرت
 پادشاهی شرفیابی حاصل کرده مورد التفات
 فی نهایت ملوکانه شده اند .

رسم تعلیق و تشریفات نشان عالی استیاز

که جناب مشارالیه در هنگام مأموریت (اشقودره)
 احسان فرموده شده بود فردای آروز در مابین
 همایون بقرار معمول بعمل آورده شده است .

جناب دولتمآب اسماعیل حق پاشا مشیر
 اردوی همایون خاصه سابق که چند روز پیش
 از این سمت کوماندانی اشقودره معین گردیده
 جناب اجدراسم پاشانیز باموریت مفتشی مأمون
 و آماده عز یمت بانصوب بودند چند روزی
 عز یمت پاشایان مشارالیهما بناخرا افتاده است .

شنبه گذشته کشته در لشکرخانه عامره روزی
 غربی واقع شده در حالتیکه در اطاق نحو بلدار
 بقرار سابق بسته بود از بخره ؛ بسیار بلندی
 دزدها ببردند بری که بوده است داخل اطاق شده
 صندوق را شکسته بقدر بگهزار لیرای طلا و دو
 هزار جمیدی سیم بسرقت برده اند . حکومت
 باینکه در جستجوی مرتکبانین صرفت دقیقه
 فوت نمیکند با ز تاکنون رشته دست نیامده
 است .

روزنامه (ترجمان حقیقت) در نسخه رو
 سده شنبه گذشته تفصیلی بعنوان (کردها و ترکیان)
 نوشته بود که بحفظ ایشاخرا کرد میان
 ترکیان رفته آنان را بذاتر به اتقاق خود شان
 دعوت نموده اند که در اقل چهار از دوطرف بحاکم
 ایران یورش آورده دولت ایران را مشغول سازند
 تا اینکه یکی شده مقصودی که در نظر دارند از پیش
 ببرند .

باینکه رفیق (ترجمان حقیقت) خود
 بیکدرجه از پذیرفتن این شایعه اظهار تعجب
 و خود داری نمیکند باز بعل و مخ زده در اینجا بن
 تفصیلات دور و دراز مینویسد . اگر چه ما اصل
 مقصود رفیق خود ما را میدانیم که چون اکراد
 خود نتوانستند کاری از پیش ببرند که موجب
 خشنودی ایشان و بعضی امثال ایشان بشود اکنون
 میخواهد بدین زبانی اکراد را یاد آوری نماید که
 چنین تدبیری برای آخر الدوا باقی است . رفیق خود

ما را میگوید که این را همنیایوته بایر ایشان بی فرست
 و این خود دلیل کافی بامعلاهی ایشان است هر که
 از وضع جغرافی آنجا بجز جوی آگاهی داشت این
 مطلب در شنوشت کردستان لجا ترکیان لجا .

بین تفاوتی از لجا است تا لجا ()
 و از این قبیل است باریه . بیانات (وقت) که
 بموجب (ورقه) در نسخه دیروزی خود بعنوان
 (کردستان ایران) نوشته است تا این گونه ورقه

نامه‌یه‌ک له سنه‌وه

له لاپه‌ره ٤٧ی ژماره ٦ی ئه‌خته‌رو له‌خانه‌ی نامه‌کاندا، نامه‌یه‌ک به‌واژۆی (خادم وطن/ خزمه‌تکاری نیشتمانی) و له‌ژێر ئه‌و ناویناشانه‌ی سه‌ره‌وه‌دا نووسراوه که ئه‌مه ده‌قه‌که‌یه‌تی:

" له‌به‌رئه‌وه‌ی شوڤشی ئه‌مسالی شیخ عوبه‌یدوللاو هه‌مزاغا، له‌به‌شیکی ناوچه دووره‌کان، به‌گوڤه‌ری ناولینانی، نه‌ک به‌فه‌رمی، به‌ناوی یه‌کیتی و راپه‌رینی کورده‌وه باسی لێده‌کراو ناوی ده‌رکرد، هه‌موو تیره‌و تایه‌فه‌کانی کوردی (بابان) و (گۆران) و (ئه‌رده‌لان) و (لوڤ) و (که‌له‌وڤ) و ئه‌وانی دیکه و دیکه‌ی، له‌گه‌ڵ بوونی ئه‌ستۆپاکیش، به‌هاوبه‌شی کاری درندانه زانیوه، که (یستوی البهران هذا عدلا فرات سایغ شرابه و هذا ملح اجاج / دوو ده‌ریاکه وه‌ک یه‌ک نین، یه‌کیکیان زۆی شیرینه‌و ده‌خوڤته‌وه‌و ئه‌وه‌ی تریان سوڤرو تاله‌)

ئاوی تال و ئاوی شیرین له‌ ژبان
له‌نیوانیان به‌رزه‌خیکه‌و لیک جیان

هه‌ربۆیه، که‌سیکی فره‌ خنجیله، که‌ کوردیکه‌و دانیشتووی کوردستانی ئێرانه، له‌ریگه‌ی رۆژنامه‌ی ئازیزی (ئه‌خته‌ر)ه‌وه، که‌ بۆ سپه‌نه‌وه‌ی چه‌واشه‌کارییه شه‌یتانییه‌کان، شه‌ه‌ابیکی سووتینه‌ره. بۆ لابرینی ئه‌م گومانه‌و سه‌لماندنی ئه‌ستۆپاکێ دانیشتووانی نیشتمانی، به‌نوری دره‌وشاوه‌ی موباره‌کی ئه‌خته‌ر (وه‌ک خۆر له‌ نیوه‌رۆدا) رۆشن بکاته‌وه‌و بیسه‌لمینیت. هه‌ربۆیه بویری کردووه‌و رایده‌گه‌یه‌نیت که:

یه‌که‌م: ئه‌گه‌رچی سنووری نازه‌ربایجان و هه‌ردوو عیراقه‌که‌و عه‌ره‌به‌ستان، هه‌تا شام و ئه‌رمه‌نستان، پێگه‌و شوینی نیشته‌جیپی خپل و تیره‌ جوڤجۆره‌کانی

کورد بووه له سایه‌ی ته‌به‌عییه‌تی هه‌ردوو ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزى ئیسلامن. به‌لام ئیستا که مه‌به‌ست له ناوی کوردستان، نه‌مان زێدو نیشتمانی ئیمه‌یه که یه‌کی که له هه‌ر ئیمه‌کانی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزى ئێران و له‌ده‌ره‌وه‌ی به‌کرماشان و هه‌مه‌دان و گه‌پوس و سابلاغی مه‌کری و سلیمانی و بابانه‌وه سنوورداره‌و ناوه‌ندی هه‌ر ئیمه‌که‌شی سنه‌یه. حکومه‌تی ئەم ویلایه‌ته زیاتر له چوار س‌اله‌ به‌ده‌ست سه‌نی ئەلجه‌وانب ئەعلا حه‌زه‌رتی شاهه‌نشاهی هه‌ره‌په‌رۆزی ئێرانه‌وه‌یه، به‌ بریکاری له‌لایه‌ن نواب و‌الا ئەمیر زاده‌ی هه‌ره‌گه‌وره‌ نه‌بولفه‌تج میرزا، کورپی حه‌زه‌رتی موسته‌تاب ئەمجه‌دوله‌له‌ حیسامولسه‌لته‌نه‌وه‌یه. به‌راستی، له‌م ماوه‌یه‌دا نوابی موعه‌زه‌م، حکومه‌ت به‌جۆرێک له‌ ئاکاری باش سه‌باره‌ت به‌ دانیشتوانه‌که‌ی ناوه‌ندو ده‌وره‌به‌ر، ره‌فته‌ای کردووه، که گه‌وره‌و بچووک له‌ دوورو نزیک، سوپاسی چاکه‌و نیعمه‌تی ده‌که‌ن و به‌دڵ فه‌رمانه‌کانی جیبه‌جی ده‌که‌ن. ره‌عییه‌تپه‌روه‌ری و دادپه‌روه‌ری به‌شیوه‌یه‌کی شایسته‌ ئه‌نجامداوه‌و هینده‌ بایه‌خی به‌ دامه‌زراندنی ئیداره‌یه‌کی باش داوه، که هه‌موو دانیشتوانی و‌لاته‌که‌ ره‌زانه‌ندو سوپاسگوزارن و زمان له‌ ده‌رپرینی ئەو شوکرانه‌یه، بێتوانایه. به‌تایه‌تی ئەو کاتی به‌هاداری خۆی بو‌ په‌روه‌رده‌و چاکسازی و ئەحوالی خه‌لک و ره‌عییه‌ته‌که‌ به‌شیوه‌یه‌ک ته‌رخان کردووه که مه‌سه‌له‌کانی کوردیه‌ت و در‌ندایه‌تی‌یان به‌جاریک فه‌رامۆش کردووه‌و له‌ئه‌نجامی په‌روه‌رده‌ی حه‌کیمانه‌و هه‌نگاوی ژیرانه‌ی ئەوانه‌وه، وێرایی نزیکی و هاوسێتی و زمان و بانگێشته‌ هه‌لخه‌له‌تینه‌ره‌ به‌رده‌وامه‌کانی شیخ و (هه‌مزاغا)وه، که‌سێک له‌ رێگه‌ی راستی کۆیلایه‌تی و راستگۆیی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزى هه‌میشه‌ پایه‌دار، لاینه‌داوه‌و تیکه‌ل به‌ شه‌ره‌نگێزی و کرداری نادروستانه‌و وه‌حشیانه‌ی سه‌ره‌نگێزان نه‌بوو.

هه‌رچی سه‌رۆکه‌ شه‌ره‌نگێزه‌کان هه‌ولیاندا که به‌لکو له‌و ناوچانه‌ ده‌سه‌لاتنیک په‌یدا بکه‌ن، به‌لام به‌ ئامانج نه‌گه‌یشتن و نه‌بوونه‌ جیگه‌ی بایه‌خ و ئیعتیبار. به‌لکو له‌به‌رامبه‌ر تاقی سه‌ته‌مکارپیشه، سواره‌و پیا‌ده‌یان ئاماده‌ی شه‌رو به‌رگه‌ری

کردو ئەم بابەتەش لەلایەن کاربەدەستانی دەولەتی پایه‌بەرز روونەو بەهۆی کارگێڕیی باش و لێوہشاوہیی نواب ئەمیرزادەیی ئەعزەمەوہ ہاتەنارا. ھەرہوہا لەلایەن دانیشتووانی ئەو ناوچانەیی کہ لە گوپراپەلێی و راستگۆیی بۆ ئەعلا ھەزرتی پاشایی، خودا بەردەوامی بکات، پالپشتیکاربوونو زێرو شکۆیان لەبەرەمبەردا نویندراو بۆ ھەر خائێکی مەملەکہەتەکہش تەلەگراف و فەرمان نێردرا، کہ بەچاوی زێرو حورمەتەوہ برواننە دانیشتووی کوردستان (ئەردەلان).

دووەم: بەگوپرەیی ئەو ئاگاہیی و زانیاریانەیی کہ بەهۆی ھاوسپێہتیمانەوہ لەگەڵ یاخیبوواندا ھەمانە، ئەم رووداوہ ناییت بایخ و گرنگی ئەوتۆی پیدریت و ناییت بەناوی شوپش و راپەرین ناوہریت. چونکہ ئەم کارە درندانەییە لە تاقمیکەوہ سەرپەلداوہ کہ (بلباس) ئان پێ دەوتریت، کارو پیشەو بازرگانێ ئەوانە بریتیتییە لە کوشتن و تالان و برین. لەنیو ئەواندا ئەو شیوہ ئاکارو رەواللە شتیکی خۆرسک و باوہ (قد عرفت من احزم / لە کۆنەوہ بەوہ ناسراون)، چونکہ لەنیو خۆشیاندا زۆریەیی کات خەریکی تالان و کوشتنی یەکتەر و مال و مولکی یەکتەر دەدزن و دەبەن، ھەرۆک ئەوہی پێش یاخیبوونەکہ لەنیوان دوو عەشیرەت لەوانە (مەنگور) و (مامش) شەڕیکی زۆر توند لەنیوانیاندا روویدا، بەشیوہیەک لەماوہی رۆژیکدا لەھەردوولا، ھەزارکەس کوژراو و تالانی یەکتریان کرد.

بەکورتی، پاش ھاتی جەنابی جەلالەتمەتاب سوپاسالاری ئەعزەم، بەشیک لەوانە، لەوپەری شەرمەزاری و خەجالەتەوہ، داوای لێخۆشبوونیان کردو ھەندیک بەناچاری ھەلاتن و لەکیو ئەشکەوتەکاندا خۆیان شاردەوہو شیوازو رینگەیی جۆراوجۆریان بۆ داوای پەنادان و لێخۆشبوون دۆزیبەوہ. کورتەیی قەسە، ئەگەرچی لەگەڵ ئەو تاقمە ھاوناوبوون، بەلام سوپاس بۆ خوا ھاوناکار نەبوون:

دەریا کەنیوہی شیرین وەک شەکر
رەنگی درەخشان وەکو چوپی شیر

نیوهی دیکه‌ی تال وینه‌ی ژاری مار

تفت و تال ره‌نگی ره‌شه وه‌کو قیر

ئوم‌یده‌وارین، ده‌قی ئەم نامە‌یه له رۆژنامە‌ی ئەختە‌ردا بدره‌وشی‌ته‌وه‌و هەر گومان‌یک له‌سه‌ر دانیش‌توانی راست‌گۆ هه‌یه، لایبه‌ری‌ت. بۆ‌ئە‌وه‌ی هاوشی‌وه‌و هاوجۆ‌ری چه‌ند که‌سان‌یک له‌که‌دارو ب‌ئ‌ئ‌عتیبار نه‌بن. هه‌روه‌ها ئە‌وه‌ش روون و ئاشکرا بک‌ری‌ت که په‌روه‌رده له جیهان و مرۆ‌فایه‌تییدا، هینده کاریگه‌ره که ده‌توانی‌ت له به‌رده‌خۆ‌ر گه‌وه‌ه‌رو له‌خوینی ناوک بۆن و به‌رامه‌ی میسک ب‌ینی‌ته‌به‌ر. والسلام علیکم و علی من لدیکم.

اداره را بطوری مرای داشتند که همه اهل ملک راضی و شاکر روز باندا از ادای شکر آن نعمت فایده دارند . غلظ و حور از طرز و بطور عدل و دادش ناپدید ازوهم و بیرون ازگان شد . خصوصاً اوقات شریفا در تربیت و اصلاح احوال ارباب و اعیان خندان مصروف فرموده

کشتوات کردیت و وحشیکر برا بلزه ترک کرده وفراموش نموده اند و از تربیت حکیمان و تدابیر عاقلانه ایشان باوجود قرب جوار و توافق مسلک و زبان و دعوتهای متوالی واغوا و اغرای شیخ و حقا و احدی از راه راست عبودیت و صدقات دولت علیه ابا آیت انحراف نورزیده داخل شرارت و کردار ناصواب و وحشیانه

اشارت نکرده و هرچه رؤسای اشرار جحد و جهد نموده شاید نفوذی در این توحی پیدا کنند مغلب زسیدند و محل اعتنا و اعتبار نشدند بلکه در مقابل گروه ضلالت پیشه سوار پیاده مستعد آماده ترابع و دفع گردیدند و این قهره در نزد اولیای دولت قوی نشوکت معلوم و محقق آمده بود نواب امیرزاده اعظم کحسن اداره و درایت ایشان ظاهر گردید و نیز باهل ولایت

کدر اطاعت و صداقت اعلا حضرت پادشاهی دامت ایام سلطنته ثابت قدم بودند مرحمت و مکرمت شدند و هر نقطه از مخالفت محروسه حکم تلکرای و فرامین صادر کشت که بظن احترام و اعتبار اهالی کردستان (اردلان) را ملحوظ دارند .

نایا . نظر با کاهی و بلدیست که بتناسبت همسایگی و قرب جوار با خاصان دار مجامین واقعند اهمیت و عظم و وقعی نباید داد و تمام شورش و قیام ناکه خوانند حیدان عمل و وحشانه از جهم

سرزد کآثارا (بیسیاس) میکویند و صنعت و زراعت و تجارت را عبارت از قتل و نهب و غارت میدانند . و در میان آنان این شیوه بود و درمی است مقدم . و ششینه ایست (قدر عفتین از جهم) چنانچه در میان خودشان هم اسکتر اوقات

همدیگر را قتل و غارت میکنند و همواره بر یکدیگر است و تلبای رنه چنانکه جاسن پیش از رسیدن در میان د و قبیله از آن کاهی که بی (منکور) و دیگری را (ماش) میانند مقاله بسیار محضی رو بداد چنانکه در یکروز از طرفین مقدر هزار نفر مقتول گردید و همدیگر را غارت و تاراج نمودند .

مکاتیب

کاغذ ازسندج

عرض میشود . چون شورش امساله شیخ عبیده و جزواتا در باره از بلاد بعیده نا باقتساب اسمیه انکتساب رسمی نام اتحاد و قیام اگر ادمتشر و یاد کرده شد و همه طوایف اگر ادرار از (بابان) و (کوران) و (اردلان) و (لر) و (کلهر) و غیره و غیره با وجود برائت ذمت شریک و سهیم عمل و حشیانه ستیم دانسته که (بستوی العبران هذا عذب فرات سابع شرابه و هذا ملخ اجاج)

اب تلخ و آب شیرین درجهان

در دنیا نشان بر رخ لایبیاان

لهدا احقر عبیدار که یکی از افراد اکراد و متوطن در کردستان ایران است بخاطر خاص رسید بنوسه روزنامه کرای (اختر) که در دفع شایطین شهاب شهاب ثاقب است این شهبرها رفع و برائت ذمت اهالی وطن را بدرخشند و نور اختر فرخنده سیر (کالتشیر فی وسط السماء) روشن و میرهن نماید بنا بر این جسارت ورزیده عرض میدارد .

تخت . اگر چه از حدود آذربایجان و عراقین و عربستان الی قرب شامات و ارمنستان و پورت و مقام و مسکن طوائف متعدده اکراد و در تبعیت دولتین علیین اسلامند ولی الان مراد و متبادر از لفظ کردستان مطلق همان مسکن و موطن ما حقیران است که یکی از ایالات دولت علیه ایران و از اطراف نکرمانشاهان و همدان و کروس و ساوجیلاخ مکرری و سیلانیه و بیابان

محمود و دارالایاله آن شهر سندج است حکومت این ایالت زیاده از چهار سال است از جانب سنی الجوانب اعلا حضرت اقدس شاهنشاه ایران مفوض بکف کفایت نواب والا امیرزاده اعظم ابوالفتح میرزا فرزند ارشد حضرت مستطاب امجد الا حسام السلطنته . الحقه قطعه نواب معتمد الیه کل بهشت و مخربایب حیوان است در این مدت حکومت نوعی حسن سلوک نسبت باهالی بلده و بلوک معمول داشته نده که ادانی و اهالی شکر نعمتش میدارند و شرط خدمت را بجای میارند و عیت پروری و عدالت کسرتی را بطور شایسته بعمل آورده و حسن

تو یسان با اطلاع و اخبار تکرار بی غرض در علم اسلا میست راستی بحال عالم اسلا میست باید

کریست . صاحبزوجه در آنکه همه نفوس (ایران) را بنجملیون برار داده است حرفی نداردیم لی دو ملیون ونیم آرا کرد نشان میدهد آفرین بگردی صاحب زوجه که بان سکری خود بیروسیله که هست یک روزنامه معتبر این پای تخت را آلت محضر مردمان آگاه کرده است . ولی اشقدر میگوید که همه عشایر اکراد ایران بجز از معدودی که در اطراف ساوجیلاخ و آنطرفها است علاوه بر آنکه مطیع صادق دولت علیه ایران هستند با اکراد توحی ساوجیلاخ و غیره در نهایت مرتبه سختی دارند بحدیکه اتفاق سهل است تالیف مابین ایشان از محال است که بیان نمودن اسباب خصومت آنان در خارج از وظیفه ما است . و با

مسلک مستقیم و نیت مقدس ما موافق نیست . ولی در قیام ما موافق نیت خودشان و در راه اجرای مقصود هر توح جانشانی میخواهند بکنند میدان سخن آنها را است . در حالیکه شخص از مایب سخن خود آگاه نشده هر چه دلش میخواهد میتواند بگوید و میتواند جبهاتی را کرد بغل بدهد اگر چه صاحبان قلم بحق اعتراض بکنند حال آنکه اهل ایران هر چنان که بشده ملت واحد است و همه ایرانی و همه برخلاف اقوامی که اصلا ستم ملت ندارند .

عجب است که صاحب ورقه قطعه (اتحاد اسلام) را در این بیانات اساس مطلب اتحاد کرده است حال آنکه از وضع آن (اتحاد) اطلاع کامل دارد مگر از کدام نقطه فاسد و ماضو لیا برخوردارند لهذا سخن را با اکراد این بیت بیان می آوریم .

وزرم زسی بکعبه ای عراقی

این ره که تو بیوری بکردستان است

خارجیه

اعلا حضرت امیراتورالمان در حالیکه بتناسبت سال جدید عیسوی هجرت سفرا را بدرا بی نموده بود از مسئله یونان سخن بیان آورده اظهار داشته است که . (از این مسئله بوی باروت میاید . اخبارنامه) (ناسیونال زاتونگ) میگوید . اعلا حضرت امیراتور مشار الیه نیز در همان روز در حین بدرا بی نمودن از طبیبان گفته است که . (انشاده اسمال بدین روی شما محتاج کشیشوم)

خلاصه بعد از ورود جناب جلال‌آقا شریف سیهسالار اعظم برخی از آن در نهایت شرمندگی و حجابات عرض دخالت کردند و بعضی ناچار فرار و در کوه و غار متواری گردیدند و واسطه و وسیله را نیکفند طالب استیجاب شدند . الحاصل اگر بآن سکروه همنام بودیم له الحمد هم رسم شدیم .

- ✦ بجز در انجمن شیرین چون شکر
- ✦ طعم شیرین رنگ روشن چون قر
- ✦ نیم دیگر تلخ همیون زهر مار
- ✦ طعم تلخ و رنگ منظم قیر وار

امید واریم صورت همین عرض بعد از در صحافت اختر درخشنده درج نمایند که هم رفیع شبه از اهالی صداقت شمار گردد که جنس و نوع بکنانه اشخاص چند لکه دارد و فی اعتبار نشوید و هم ظاهر و آشکار گردد که هر بیت در عالم مدینت و انسانیت چنان مؤثر است که از بیت آفتاب سناک کوه و از تاثیر طبیعت خون در نافه مشک افذر گردد و السلام علیکم و علی من لدیکم .

- ✦ اعضا
- ✦ خادم و من

کافغذنی است که تاریخ ۲۳ محرم از تبریز با داره اختر رسیدیم بود چون آن ایام مصادف زمان تعطیل اختر از جانب اداره مطبوعات بود لهذا تکارش آن چند روزی تأخیر افتاد چون مندرجات کاغذ مذکور موافق و ظیفما بود لهذا در ذیل بکارش آن مبردازیم .

✦ صورت کاغذ ✦

جناب منشی اختر

چنانکه اطلاع دارید و پیشتر در یکی از نسخه های اختر هم نوشته بودیم که در تبریز پیش از ورود جناب مستطاب اشرف سیهسالار اعظم علاوه بر آنکه قیمت اسعار خیلی بالا رفت و نایاب بود تعدیات و بی حسابیها و بی نظمیها بدرجه رسیده بود که ذکر آن موجب ملال خاطر میگردد . ولی بعد از آنکه جناب معظم الیه وارد شهر تبریز گردیدند نه بیکرا سیاست نموده و نه کسیرا مورد تیبیه فرمودند که رخ نان

بیکدفعه و بتزلزل گذاشته همه دکانهای خبازی که بیشتر بسته شده بود باز گردیده دکانهای خبازی همه روزه پراز نان خاص بود و خنر پیدار نداشت بکنم کندم که هفت عباسی فروخته میشد بچهار عباسی باین آمد . تا آنکه جناب سیهسالار اعظم در یازدهم ماهی حجه چنانکه معلوم است جناب سنا و جیلاخ تشریف بردند و تابست و هفتم ماه مذکور مزینه و وفور نان در تبریز بجهان قرار بود بعد از ۲۸ ماه مذکور بیکبار بقدرسی باید دکان خبازی بسته شده و در سائر دکانه هم بقدر لازم نان بخته نشد و در پیش هر دکان زیاده برسی نقر خنر پیدار نان صفا کشیده باینکه نانی که می بردند بغیر از کندم باهر چیز مخلوط است باز عبت بیضاره که میضوفاه نیم من نان بگیرد باید از صبح تا عصر دم دکان خبازی معطل شده پس از این معطلی هم معلوم نیست که نان تواند گرفت یا نه .

این یکی را نیز عرض نمایم چنان تصور نشاید که غله گاست و این فعلی و کرائی از عدم آذوقه ناشی شده است بل خدا شاهد حال و صدق مقال است که از قحط سالی سال گذشته هنوز بسیار انبارهای کندم موجود است که دست زده نشده است و اسال هم محصول فوق العاده برکت داشت که هر که تا دو سال بلذاتنه کندم و جواز از زمین تولید خوراک اهالی را کفایت میکند .

هر که علت این اوضاع را جویا شود بدرجواب عرض میکند که پیشتر قیمت گالی املاک در دست رعیت بود و وقت برداشتن زراعت آنجیمه از خوراک خود محصول زیاد داشت آورده در شهر می فروخت و مردم هم آذوقه خود را بوقت و هنگام خرید فقیر و غنی آسوده بودند اکنون بدریج املاک بدست متمولین از حضرات خوانین و ملاها و تجسار و مستوفیان افتاده آنها هم چندان احتیاج بیول ندارند و لذت نفع کندم را که مرسته بخون هزاران نفوس مقدس است نیز چشیده اند این است که همه غلها را باینها انباشته نگاه میدارند تا نظر اوضاعنا از تحصیل آذوقه در مانده کارشان باضغراب و اضطراب میکشد آذوقه بتدریج دو آورده بهای خون مردم فقیر می فروشند .

گذشته از این سبب عمده دیگر نیز دارد که آن وضع (تیول) دهسات است و آن این است بکنتر که از دولت بخصه تومان مواجب دارد

دهکده را در مقابل مواجب خود از دیوان اعلی قبول میکنند و به آن دهکده را منحصر نموده نموده همه محصول آنجا را از دست رعیت بچهاره گرفته آمان را بان شب محتاج میکنند و غشله را دربار کرده تا بوقتی که میخواهد نگاه میدارد .

بعد از این تفصیلات آنچه از علت کرائی و کیفی آذوقه باقی ماند قهر غشله دیوان است آتم دتووع بی را (غشله بار کرده) میکشند که صاحبان خود باز نموده بشهر آورده تسلیم کاشکان دیوان اصلا نمشود . دیگری هم باز نکرده بود یعنی در حال آن صاحبان املاک بیا مورین حکومت میسریدند و حکومت نیز آن غشله را بترتبه روز باهالی می فروخت و این قهر در آسودنی قرا وضعفا خیسل مدخلت داشته سبب سهولت تحصیل آذوقه مردم بود تا اینکه این نعمت را نیز بفقرای اهالی زیاد دیدند هتکابیکه جناب آقای صاحب دیوان سنده چهار سال پیش از این بظهران رفتند محض بجهت ترفیه خاطر املاک آذربایجان یا بملحظت دیگر که بنده سرو حرکت آنرا بخیماد غله دیوان را از قرار صدمن سه تومان تسعیر نموده که صاحبان املاک پولش را نقد بدیوان اعلی رسانند و هر کس که سمت پشکاری ولایت آذربایجان را داشت هر ساله مبالغ کزاف از این ممر منافع بر میداشت . و غشله را چنانکه ذکر شد بصاحبان املاک وا گذاشته و چه را نقد میگرفت .

اکنون حضرات صاحبان ملک از خوانین و خصوصاً آقایان ملاها و صاحبان (تیول) بعد از آنکه غله دیوان را بنازلترین قیمتی خریدند کندم را باینها انباشته در شهر محکم بسته بفراغت نشسته منتظر ترقی قیمت آن میشوند تا کار مردم پر بختی نکشد و از درد کرسنکی کروه انبوهی از قرا هلاک نشوند . و قیمت بدرجه که معلوب آنان است رسد بخیروشد .

قیمت بحدی که این فی انصافان خوشخورا را آفریده است سال گذشته که قیمت کندم بالا رفت بکوش خود از صاحبان کندم میشنیدم که بکمال بی شرمی و خدانترمی میکشند هر که قیمت کندم بکصد من بدنه تومان رسد آذوقه اینها را از نهایت بی مروتی و طمعکاری فروخته گفتند تا بدست تومان باشد بیفروشم خلاصه هر چه

رۆژنامەى وهقت به داخستى ئەختەر دڤخۆشه

له لاپههه ٥٤ وه له خانەى هه واله ناو خۆبیه کانی ژماره ٧ى ئەختەر، که له رۆژى چوارشه ممهى ریکه وتى ٢ى فیهرایهه رى ١٨٨١ دا، نووسراوه:

" رۆژنامەى (وهقت) له چاپى شه ممهى رابردوودا، دیسانه وه به ناوى ئێرانیه کى ساخته وه، نامهیه کى نووسیه وه سه بارهت به و باهه تانهى که له ئەخته ردا بلاوکراونه ته وه (وهک ده لێن راستى تاله)، دڤگرانى و ناومیدى خۆى پيشانداده. ههروهها، تارادهیهک نه يتوانیه دان به خۆیدا بگریت و سه بارهت به ئەختەر، چه ندين قسهى کردوه که شاهیه نى که سانى لات و پوتن و که سانى دانا له بیستى ئەم جۆره قسانه، شهرم دایانده گریت. نامه که سه بارهت به داخستى پازده رۆژى (ئهختەر) وه دڤخۆشیهى و شادیهى خۆى ده رپروه. ئەو داماره له وه بیئاگایه که به نووسینهى ئەم جۆره قسه پوچانه، خۆى بى ئیعتبار ده کات. ئیمه به نووسینهى نامهیهک، به زمانى تورکى، که له لایه ن که سیکى موسولمانى به غیرهت و به ویزدان و هوشیارو داناوه نێردراوه، تۆمه تبار ده کات. ئەو هه قیتهى، چونزه (بۆ خۆى ده زانیته جى له نیو هه مانه که دایه). له کاتیکدا زۆرێک له موسولمانه دینداره ناسراوه کانی دانیشتووى ئەسته مبول، له بلاوکردنه وهى نامهى ناوبراو، خۆشحالیى خویان ده رپروه وه که سانیکیش که بینهرون یان له شویتانى دیکه بوون، سه بارهت به ئیمه وه خاوه نى نامه که، سوپاسگوزار بوون. هاو ریکه ی خۆمان دڤنیا ده که یه وه، که لێره به دواوه نووسینه ناسایشته کانی ئەوان، وه لام نادهینه وه، نوکى خامه مان له هه مبه ر ئەو هه له وه رپى و چه نه بازیه هیند به هه یزه، که نهک ریشه کیش، به لکو ده توانیته سه رمه زارو رسواشى بکات."

(انگافا کوستا) باکشتیهای جنگی (پرو) بمبهوری* (شیلی) و اکدار بشود و نیز: معادل هفتصد و پنجاه میلیون فرانک تضمینات جنگ بدهد حکومت (شیلی) تن بمصلحه خواهد داد .

از هجوه یک ۲۹ صفر ✨ نلسرکراه هوجه یک از دروزخ بسته است . امروز بخ بعدی است که مانع حرکت کشتیها نتوانست بشود .

از لندن سلخ صفر ✨ مامور شدن مسیو کوش بسفارت اسلابول دوباره بطور قفمی معین شده است و اینروزها مجمل ماموریت خود عزیز خواهد نمود .

این ماموریت مسیو کوش دلیل انجام دادن مسئله یونان بطور مصلحانه می تواند بشود . همه دولتها تکلیف آخری باصلی را برای اساس مذاکره بودن در اسلابول پذیرفته اند . ولی قرارداد کونفرانس نیز این ابطال نشده است .

از زون ایضا ✨ دولت انگلیس در باب مسئله حدود یونان هرگاه مانند سایر دولتها تکلیف آخری باصلی را بپذیرد بشرط ابطال نشدن حکم قرار داد کونفرانس برلین خواهد پذیرفت . هرگاه از تکلیف آخری باصلی نتیجه حاصل نشود آتوقت در میان دولتها مذاکرات آغاز کرده خواهد شد .

داخلیه

سعادتآب ماجدشاه که چند روز پیش از این بمصرفی (ردوس) معین شده بود فرداراجعل ماموریت خود عزیمت خواهد نمود .

اخبارنامه (کوریه دوران) می نویسد: درباب انجام دادن مسئله حدود یونان و تصورات تشکیل مجلس کونفرانس در اسلابول در میان باصلی و سفرای دولتهای بزرگ مذاکره بعمل آورده شده بسیاری از نقاط مختلف قبا انجام پذیر شده است . اکنون مذاکراتی که در میان است در خصوص تعیین مدت اجتماع کونفرانس است . علاوه بر آن دیپلماتها نیز خواهشمند هستند که ماموریت خودشانرا در ایجاب زودی پایان بیاورند .

روزنامه (وقت) میگوید: اینروزها شایع شده است عشار (مهوند) که پیشتر شاک ایران پناه برده بودند در نزد یکی (مندلیج) پوست دولتی را چاییده بقدر پنجهزار لیراپول دیوان و قمری بستهای امانت مال تجار را بفارت برده بقدر پازده نفر از مامورین پوست رانیز قتل نموده اند . تاکنون در ایجاب خیر موقوف رسمی وغیر رسمی وارد نشده است امیدواریم فی اصل بوده باشد .

اینهفته باوایورهای همایون (بابل) و (جانیک) بسواحل ارناؤدستان خیلی عساکر و مهمات جنگ و آذوقه فرستاده شده است .

چند روز پیش از این در ولایت (پروسه) شایگانک دیوار کاروانسرای (قرهچیهیک) خراب گردیده بقدر پنجاه نفر از پنجاه کان مهاجرین ناچار که در نزدیکی آنجا د زکلبه های چوپین ملوا گرفته بودند هلاک نموده است . اینهم مصائب دوری از وطن و پریشانی و کرسکی و خائناتی در باره آن پنجاه کان بس نیود که این برای آماجی نیز راست بر آنها وارد آمد چه توان نمود تقدر خداوندی چنین بوده است .

(مسیو دلاو بلا ماتیلا) سفیر دولت اسپانیا مقیم در سعادت چند روز پیش از این بمرامی زن خود شان رخصت دولت متبوعه خود از اسلابول بجانب مملکت خود عزیمت نموده است .

روز دوشنبه گذشته باوایور (اناملولی) نام اداره مخصوصه جمعی از مهاجرین (باطوم) بجانب (ازمید) فرستاده شده است . وایور همایون (مورنصرت) نیز عصر همانروز از در سعادت برای آوردن باقی ماندگان مهاجرین بلنکرگاه باطوم عزیمت کرده است .

روزنامه (وقت) در نسیخه روز شنبه گذشته بزان قول ایرانی موهوم کاغذ نویسی نموده از مسندجات اختر بمصدق (الحق مر) اظهار تفکاهی نموده بدوجه که توانسته است خود داری نماید و در باره اختر مضان چند که لاقی اجامی او باش است و مردمان دانشمند از شنیدن

آنکونه مضان نک دارند نوشته و یادتهای جوانی از تعطیل پازده روزه (اختر) اظهار مسرت و مباهات نموده است بجهار غافل از اینکه بنوشتن اینگونه زهات خود را فی اعتبار میکند و ملرا بنوشتن کاغذ ترکی العبارة که از یک شخص سلطان غیر محمد و منصف وآگاه دانستند رسیده است مورد مواخذه میدارد . حق دارد (چون خود میداند در آبان چیست) حال آنکه بسیاری از مسلمانان دیندار معتبر خود اهالی اسلابول

از مسندجات کاغذ مذکور اظهار خشنودی فرموده غیبا و حضورا از ما و صاحب کاغذ تشکر و سپاسگزاری نمودند . رفیق خود ما را خاطر چینی بدیمه از اینکه از این مسی بیانات ناشایست او را بوجهی جواب نخواهیم نوشت مسندنامه خود را در نهایی زشتکوی و هرزه در ای بقدریکه قوت دارد جولان بدهد که خود مانده و شرمند کرده .

ایضاح

چند روز پیش از این اخبارنامه (مسینجر) بموجب ورقه نوشته بود کویا در قونسلخانه دولت علیه ایران چند نفر ایرانی قبا و مسرا شلاق زده اند . رهقای ما اخبارنامه ای ترک نیز این قهر را دستاویز نموده و در مقام ثبت نقل کردند .

بموجب تحقیقاتی که در ایجاب بکار بردیم اطلاع حاصل نمودیم که این قهر فی اصل را یکی از تبعه دولت علیه ایران که در قونسلخانه مجبوس است و مذنب عیسوی دارد و از چندی باینطرف خود را باطوار فرنگیان آراسته و آن اطوارا کت ایطال حقوق نزدیکان خود بداندته بود بعضی از ازم غرض ساخته و پرداخته شده بواسطه دوستان خود که هرروز بدبش می آید در مسینجر نویسانده است . حقیقت مطلب عبارت از این است که نوشته شد .

اعلان

از جانب جنرال قونسلگری ایران ✨ آقا جبار شافروش پسر مرحوم محمدتبریزی ساکن خان والده در مرتبه قانی در اول طبع شماره (۶) که در چارسوی (مرجان) در (اورنجیل) در ترمه ۴۶ دکان دارد در تاریخ ۲۸ ماصفر ۱۲۹۸ هر ضعیال

شیخ عوبەیدوللا راھینەرانى سەربازى ھىناوہ و خۆى كۆدەكاتەوہ

لەلاپەرە ۵۵ ژمارە ۷ى ئەختەردا، ھاتووہ:

"لەم رۆژانەدا، بەگوێرەى چەند ھەوائىكى پشەتپىبەستراو، زانىارىبىمان دەستكەوتووہ كە، شىخ عوبەيدوللا، ئىستاكە دووبارە سەرقالى كۆكردنەوہى شەرەنگىزانی كوردەو راھینەرانى سەربازى لە دەوروبەرەوہ ھىناوہ، راھىنانى سەربازى بە كوردان دەكەن و ھەموو رۆژىك سوارەو پىادەى سەربازى، لە شوێنى بارەگاكەى خۆى، جۆلەى سەربازى فێردەبن. ئەو لەھەموو شوێنىكەوہ، چەك و جىبەخانەى ھىناوہ دەپىنئىت و پلانى ئەوہى ھەيە، لەبەھارى داھاتوودا، دووبارە دەست بە بەدكارى و پەلامار بكاتەوہ.

ئەگەرچى كەسانى ھۆشيارو ئاگا دەزانن، كە شىخ لەم ھەنگاوانەيدا، جگە لە پەشىمانى و كەسەر، شتىكى دىكە بەدیناھىنئىت و دەولەتى ئىران بەو چەشنە نىيە كە ھەندىك بىرى ئى دەكەنەوہو دەيبىنن. دەولەتى ئىەان، لەرووى ھىزو تواناوہ، سەبارەت بە ھەمان ياخيبيوونى شىخ و ئەوانى دىكە ئاگادارە. بەلام بە لەبەرچاوگرتنى ئەو ئەو دۆستابەتییەو ھەماھەنگىيەى لەنىوان ھەردوو دەولەتى پايەبەرزدا ھەيە، ئەمىدەوارىن كە ھەنگاوى لەرادەبەدەر كارىگەر بگرتتەبەر، بەجۆرىك جۆلەوى شەرەنگىزى شىخ بگرتت و بەندەكانى خودا پاش ئەو ھەموو گورزەى لىيان دراوہ، ئاسوودەبن و بەشىوہەك نەبئت كە دووبارە كۆمەلئىك لە موسولمانان، بىن بە قوربانى خواستى ئارەزووخوازانەى ئەم پياوہ شەرەنگىزەو سەرلەنوئى خوئى بەناحەق بڕئىت . ئوبالى ئەم ھەموو خوئىنە بەناحەق رزاوہ، كەسانىك، كە بە ئاشكراو نەپئى، خەرىكى ھەلگىرساندنى ئاگرى فەسادو ئازاوہن، لەكاتىكدا تواناى رىگرييان لەم فەسادو خراپەكارىيە ھەيە. ترس لەوہەيە كە ئاكام و چارەنووسى ئەم جۆرە ھەنگاوانە ئەنجامى زۆر خراپترى ئى بكەوئتەوہ كە زياتر لەپىشوو، ھۆكارى ناكۆكى و پەرتەوازەيى نىوان موسولمانان بئت. خودايە بەدكاران لەناوہەرەو تەفروتونايان بكە."

افلاس داده اجرای رسم اقلیت را در حق خود طلب نموده و از جانب جنرال قونسلگری ایران دکان مومی‌الیه‌جمهور شده است . لهذا اعلان میشود که هر کس از او طلب دارد در روز شنبه ۸ مهین ماه ساعت شش در قونسلخانه حضور پیرسانیده قرار لازم در کار او داده شود .

فی روز سه شنبه دوم ربع الاول ۹۸

روزنامه (منبر) در باب مسئله حدود یونان نیکوید . در طرف این پست و چهار ساعت یک شایعه مست و بی قوتی برای مشکوک نمودن تصورات مجلس کونفرانس تازه در اسلابول بیان آمده است حال آنکه ما سبب و ماخذ این شایعه را پیدا نموده و وقایع را که مانع این تصور بوده باشد نشیندیم .

در صورتیکه مقصود از کونفرانس حقیقه خاطر جی از صلح و آسایش باشد بدون هیچ شبهه منقد خواهند شد . برای اینکه دولتهای بزرگ در خصوص برقراری صلح و آسایش همراهی دارند تکلیف آخری یاغالی را که در حقیقت بنام مقدمه صلح است مطلق خواهند پذیرفت .

چون اجسام یافتن این مسئله بطور صلح و مسالمت از قبیل موقبات سیاسی است لهذا این تکلیف یاغالی که برای انجام دادن مسئله به نیات صلح پروری کرده شده است از جمله توقیاتیهای معنوی است . بجای آن دارد که خلوص نیت یاغالی در ایجاب از جانب دولتهای موقع حسن قبول یابد . زیرا هیچوقت تصور نمیتوان کرد که یاغالی برای کار بی نتیجه فرای دولتهارا تکلیف یا اجتماع مجلس کونفرانس نماید .

یاغالی پیش از آنکه سفرای دولتهای بزرگ را یا اجتماع و مذاکره این مسئله دعوت نماید بدین است که از سفرای خود که در دربار دولتهای بزرگ هستند مقاصد و درجه شرایط دولتهارا در ایجاب تحقیق نموده است همین ملاحظاتی میتوان گفت یاغالی پس از اجتماع مجلس مذاکره مشروطی را که تکلیف خواهد بود نباید خیلی دور از نیات دولتهای بزرگ باشد .

هرگاه از جانب کونفرانس علاوه بر اینها برای انجام دادن مسئله تدابیر مؤثر دیگری بکار برده شود موجب تسریع حصول مقصود خواهند شد . دولتهای بزرگ در حقیقت آرزومند این هستند

اقداماتی بکار بیرند که دولتهای عثمانی و یونان را از وقوع یک جنگ بی‌نامه باز دارند .

برای حصول این مقصود از جانب دیپلوماسی اقدامات فوق‌العاده بکار برده میشود و امیدواری هست که اولیای دولت علیه این فرصت را که موجب جلب رعایت مخصوصه اروپ در باره یاغالی تواند بشود فوت نمایند . هرگاه اینگونه اقدامات بکار برده شود احتمال هست که در اندک زمان این اشکالات بیدل بسکونت گردد . اگرچه هر یک از دولتهای عثمانی و یونان در این مورد میتواند برخلاف آمال صلح جوئی اروپ رفتار نماید . ولی هر کدام که اقدام این حرکت نمود زمان آینده او را امید بپودی نخواهد شد .

روز شنبه گذشته جناب ایب و دولتهاب خیرالدین پاشا رئیس وکلای بیشتری . و جناب دولتهاب ناصر پاشا وزیر خارجه . و جناب سفیر امریک هرک جاداجدا بسفارتخانه دولت علیه ایران آمده یا جناب جلالاب معین الملك سفیر کبیر ایران ملافت نموده اند .

این روزها بموجب خبر های موثق اطلاع

حاصل نمودیم که شیخ عبیداه از آنکون دو باره بجمع آوری اشرار اکراد مشغول است **برغم های نقضی** از اطراف حاضر نموده اکراد را مشق نقضی یاد میدهند همه روز سوار و پیاده اکراد را در آفتگاه خود حرکات نقضی میاموزد و از هر جانب اسلحه و مهمات جلب نموده و میکنند و در تدارک است که در آغاز بهار آینده د باره بشغافرت پردازد . اگرچه مردمان با وقوف میداند که شیخ را از این اقدامات جز تلافی و ندامت چیری حاصل نخواهد کردید و دولت ایران چنان نیست که بعضی کسان بپندارند که در نظرها جلوه دادند از درجه قدرت و قوت دولت ایران بنسبیت همین عصیان شیخ و سایرین را و الفمله آگاهی حاصل آمد . ولی مقتضای مناسبات دوستی و یکجسیتی که در میان دولتهای علینین هست امیدواریم که تدابیر مؤثر فوق‌العاده بکار بیرند که جلوه شرارت شیخ گرفته شود و بندگان خدا پس از این همه صدمات آسوده باشند و نوعی نشود که دوباره جعی از سلطن در مقابل خواش نفسانی این مرد شرارت پیشه در معرض تلف برآید و از سرنو خوبی ناحق رنجته شود . و پال انبیه خونگی ناحق کردن کسانی است

که سر و اعلائیة باشتعال ناره کته و فساد میکوشند در حالیکه قدرت منع فساد را دارند . بیم از آن است که عاقبت از اینگونه اقدامات نتایج بسیار ناگوار حاصل آید که پیش از پیش سبب تفرقه و نفاق در میان مسلمانان کردد خدای فساد کند کارها محو و نابود گرداند .

از جانب دولت اسپانیا بعضی از حضرات وکلای مقام و رجال کرام دولت علیه بپنارذیل از مرتب مختلفه نشانها اعطاشده است .

جناب ایب و دولتهاب قدری پاشا رئیس وکلای بیشتری نخستین درجه نشان (شادروز) بجناب دولتهاب عابدین پاشا وزیر خارجه سابق نیز نخستین درجه نشان مذکور . بجناب دولتهاب عثمان پاشای غازی وزیر جنگ نشان (میلتر روز) از درجه اول . بجناب دولتهاب جدی پاشا سرقرانی اهلا حضرت بادشاهی . و بهریک از عظمایان رضایک اندی منشی اول حضور همایون و اردین اندی مستشار وزارت خارجه . و منیریک اندی رئیس تشریفات عمومی (ابشیک آقایی) نخستین درجه نشان (اربابلا کاتولیک) اعطاشده . علاوه بر اینها نیز بعضی از رجال دولت علیه را نشانهای مختلف اهدا کرده است .

روزنامه (کوربه دوربان) میکوبد . از چند روز بانسرف برای انجام دادن مسئله یونان در خصوص مجلس کونفرانس که منظور است در اسلابول منعقد بشود بخارت زد و بدل میشود ولی در باب ریاست مجلس کونفرانس هنوز در میان دولتهای اشراق افکار حاصل نشده است . مفلنون است که ریاست مجلس مذکور بعهده یک دولت بی طرفی که داخل کونفره برلین نبوده است و اکتدار بشود . حتی قوتار میکوبند که بیولتهای (اسپانیا) و (اسوج) در باره ریاست مجلس مذکور از جانب دولتهای تکلیف نیز کرده شده است ولی هنوز از قرار قطعی در این خصوص اطلاع حاصل نکرده ایم .

خارجیه

در آنحضرت هفتصد گذشته خبر پورش و ضبط لشکر روس موقع کولتپترا بموجب خبرهای

وتاری وەلیعەھد بۆ سوپای پەلاماردەری راپەرینەکە ی کوردستان

لەلایە پەرە ٥٦ ی ژمارە ٧، وتاری وەلیعەھدی ئێران بۆ لاکراوەتەووە کە ئاراستە ی سوپای کردوووە لەکاتی ھێرشبردنی بۆ سەر کوردستان، کە ئەمە دەقە کە یەتی:

" ئاغا یان پلەدارەکان و سەربازانی سوپا، من یەکیکم لە نۆکەرانی ئاستان سوپەری بونیان حەزەرەتی سایە ی بەزدانی (نازانوای ناسرەدین شایە/س)، ئارەزوومەند بووم کە خۆزگە لەم گەشتە ی تەمیکردنە ی یاخیبوواندا، لەگە ئتاندا بوومایەو بە ھاوکار یی ئیو، مەراسیمی خزمەتگوزاری و گیانفدایی، لە رێگای دەولەت و میللەتدا، بە شپۆ بەکی گونجاو، ئەنجامیدەم. لەخودای فەتح و زەفەر داواکارم، ئازایەتی و راستگۆیتان پایەدار بێت.

ئەگەرچی بۆ ئیئە، غیرەت و شاپەرستی ئیو، لە خۆر دەرکەوتەترو لە رۆژ رووناکترە. لەرووی جەختلیکردنەووە، لە سەربازە ئازاکان و فەرماندەکان خواز یارم کە لەم گەشتە بەجۆرێک خزمەت بکەن و بە شپۆ بەکی ئازایەتی پێشان بدەن، کە رووی ئەوان لای من و رووی منیش لای ئاستانی فەلەک توئامان حەزەرەتی شاھەنشاهی سپی بکات. لەپینا و خۆسگوزەرائی حالی ژێردەستان و تەبەعە ی گۆتپراپەل، کاه ی شایستەو جددی ئەنجامیدەن و ئەرکە کانتان بەو پەری خۆشناویبەووە راپەرین. کارێک نەکەن کە زەحمەتی چەند سالە ی من کە لە پەرورددەکردنی ئەواندا تائەو پەری کیشاومە، بەخۆپای نەپروات. ئەم کەمە یاخیبووانە ی ھەر دوو دەولەتی پایە بەرز، بە شپۆ بەکی سایشتە بەسزا بگە یەنن، بەجۆرێک کە چیدی خە یائی خیانەت لە وەلی نبعمەتە کە ی خۆیان نەکەنەووە. ھەر وەھا، ئەم دێکی بن بەھایە، واتە شیخ عوبەیدوللای بەدکردار، کە بە روولەت لە بەرگی تەسەوفدایەو لەناوەرۆکیشدا خیانەتکاری ھەر دوو دەولەتە، کۆمە ئێک دزو جەردە ی بەفیئ و تەلەکە لە دەوری خۆی کۆکردۆتەووەو سالە های سالە

ھۆكاری ویرانی سەر سنوورەكانی دەولەتە، ئەوەی تۆوی فەسادو خراپەیی لە
ویژدانی خۆیدا چاندوووە دەیەوێت ئەو خەیاڵەیی بەھەر شیوەیەك بێت
بێنیتەدی، بەسزا بگەییەن.

تۆلەیی ئەو خیانەتەیی ئی بگەنەو، كە سئ سأل پێشتر، بە دەولەتی ھاوپەیمانی
ئیمەیی گەیانوووە كە بریتییه لە دەولەتی عوسمانیی. ئەو كاتەیی كە لەگەڵ
روسدا، بە جەنگەووە سەرقال بوو، كوشتن و تالانی دێھاتی موسوڵمان و
ئەرمەنەكانی، بەو پەڕی وەحشیگەرییەووە ئەنجامدا. ئەووەیی بوو ھۆی
بلابوونەووەی ئازاوەو پشیویی، بە خراپترین شیوە بیکوژن، بۆیەووەی دلی موبارەكی
پاشایانی ھەر دوو دەولەت لەخۆتان شادو رازیی بگەن .

ئەو خائینە بی غېرەتە لەنێوبەرن كە نە مافی وەلی نېعمەتی خۆی زانیووە نە
رێزی دەولەتی دراوسێی خۆشی لەبەرچاوگرتوووە ھەر وەھا ھۆكاری فیتنەو ناشویی
نێھ موسو:مانان و رشتنی خوینی ئەوان بوو.

لوتفی خودا و ھیمەتی بێندی ھەزرەتی سایەیی یەزدان یارو یاوہرتان بێت، ئەیی
سەربازە ئازاوە غېرەتەكانی من. "

تلگرافی نوشته بودیم اخبار نامه (انکلند) تفصیل وقایع جنگ مذکور را در نسخه خود نوشته بود ما نیز ترجمه آنرا ذیلا می نگاریم .

چسکی که تاریخ یازدهم ماه کائون ثانی فرنگی در میان جنرال اسکولف و ترکمان که در موقع (کولتیه) واقع شده است بدین قرار است .

در تاریخ مذکور ترکمان در حالتیکه بیش از می هزار نفر جمعیت داشتند با استحکامات روس پورش برده بقدر نوزده فوج پیاده و صدنفر سوار (فزاق) روس را که بپیست و دو عراده توپ و سه قطعه هاوان (خبازه) داشتند از اول خط استحکام عقب نشاندند و قسمی از استحکامات دوم آنها را با چهار عراده توپ کوهی و سه عراده توپ قلعه ضبط نمودند .

پس از آن عساکر روس از سایر استحکامات بواسطه توپ و تفنگ نای آتش فشانی گذاشته لشکر احتیاطی روس که قوت الظاهر بود یکبار روی ترکمان پورش آورده بجمالت بی دردی دوباره ترکمان را عقب نشاندند و موقع از دست رفته را باز ضبط نموده توپهای خود را نیز بجز از یک عراده که ترا که پیش از وقت از میان بدر برده بودند استرداد نمودند .

ولی در این پورش از قشون روس خیلی تلف شده است از جمله از فوج (ایپرون) سی و دو نفر از افراد فوج و یک سرهنگ و یک باور متغول اخاده و ده نفر هم زخمی شده اند . بعضی از افراد توپچیان روس که گرفتار ترکمان بودند در معرض هلاک آمده اند . ولی تلفات ترکمان بیش از روسها بوده است چنانکه خندقها پرازان اجساد کشتگان بوده است .

اگرچه سواران ترکمان بعد از آن بازی پورش بسبب سستی بارودی روس آورده اند ولی بدین اینکه کاری از پیش بر نه ناچار عقب نشسته اند .

پس از این زد و خورد ها کوماندان روس برای ساختن استحکام دیگری دستور اهل دمل لشکریان نیز بکار مشغول شده اند ترا که از این مقرر مطلع شده بغوت هر چه تمام تر روی عساکر روس جبهه آورده ولی عساکر روس از استحکامات عقبی آنان راه فرار کوفه توپ و تفنگ نموده ترکمان از منگانه در مانده ناچار بخصصه خود بر گشته اند . عملیات استحکام دوباره بکار پرداخته در ده ماه کائون ثانی عملیات استحکام مذکور را تمام نموده داخل آنجا شده اند .

هماروز طرف عصر قشون روس مواقع ترکمان را بکوله توپ و تفنگ گرفته چسبی از عساکر روس را بر تحکم پورش بواقع مذکور داده شده پس از سه ساعت جنگ و خوزیری نخستین استحکام ترکمان را قشون روس استیلا نموده آنان را از موقعی که داشتند بیرون نموده اند . روز یازدهم ماه مذکور قشون روس بمحلیات محاصره برداخته توپها سرگرم آتش افشانی بودند .

در جنگهای روز نهم و دهم ماه کائون ثانی مقدار تلفات عساکر روس بطور رسمی عبارت از هشت نفر صاحب منصب و یکصد و دو نفر (صالدا ت) بود نه نفر صاحب منصب با هشت نفر دیگر زخمی شده اند .

(ماری دو جنجی) سفیر دولت چین مقیم پترسبورگ بطور رسمی بوزارت خارجی دولت روس اطلاع داده است که مواد عهدنامه صلحیه که پیش از این در میان دولتین چین و روس در (لیوانیا) بسته شده اکنون تصدیق آن تاخیر اخاده بود از جانب طاغان چین موقع قبول و تصدیق یافته است .

از جانب پرنس میلان حکمران صربستان باعلا حضرت پادشاه یونان و سیوی کوموندروس رئیس وزرای یونان بکفمنه نشان (تا کوه) از درجه نخستین اهدا شده است .

کاغذ از تبریز

عرض میشود .

مخص سیاسی و شایرکات حکمت آیات و اندر زهای حکیمانه منشی و مدیر احترامی و کوکب دری که از دوحه محضره افتکار ابتکار و شجره مبارکه خاطر حکمت مآرش در عالم اسلا بیت و انسا لیت انتشار یافته و در تالیس اساس اتحاد و یکانی دولتین علیین دقیقه از دقائی در فرو گذاشت نکرده و آتی از اصلاح امور این دو دولت متحد که در حقیقت راجع بیک اصل و نهایت معتبرا دارند غفلت نوزیده . تکلیف خود را بکشای سسطری چند که در حقیقت

مقصود میز اظهار تشکر و سپاس بصفهان نفر او اندر دانستم . مطالبی را که در نهایت حقاقت بدلائل شین و بر اهرین رصین در جواب گفتاری بایسته و غرض آبر بل فتنه انکیر بعضی از روزنامه های آنولا که در نسخه ۵۰۰ رقم یافته بود بدقت ملاحظه نمودم و واقعا هیچ سسطری از سلنور و هیچ کلمه از کلمات آن خالی از حکمت های پاسود نبود . پس از ادای سپاس از خداوند مغفرت و پاس خواهام که او را قی آن شجره مبارکه را که بجز مواهض و حکم نبر تدارد و بغیر از اصلاح و استمداد محبت و مودت دولتین علیین باز نارد برقرار و بر موند فرماید .

- بر موندای آن ها میون درخت
- در سایه آن بران درخت

شاهد این مقال خطابه حضرت

شرف ارفع و الالیه دولت اند میداران

است که در هنگام ارسال اردوی اعتماد السلطنه تادیب اکراد که خود بشن قیس شخص ضعیف بارودی همایون تشریف فرما شده مخصوص منصبان و افراد لشکر نظر رهبر را پس اظهار لطف و تواضع مخاطب داشته خوانده اند تالیق ذیلا می شود .

صورت خطابه

آقایان صاحب منصبان و افراد لشکر من که یکی از چاکران آستان سپهر بیان حضرت ظل الهی هستم آرزو مند بودم که در این سفر نادیب اصحابین کاش باشم همراه بودم و با تفاق شمامراسم خدمتگذاری و چنان تئاری را در راه دولت و ملت بطور لائق بعمل میآوردم . و از خداوند فتح و ظفر خواهانم که شمارا در غیبت جسیلی و صداقت ذاتی استوار فرماید . اگر چه بر ما غیرت و پادشاه پرستی شما اظهر من الشمس و این من الامس است . من باب تاکید از افراد سربازان با غیرت و صاحب منصبان با جمعیت خواستارم که در این سفر نوعی خدمت نمایند و بنوعی مظهر شجاعت کرده کوری آنها در دزد من و رویی من در آستان ظک تو امان حضرت شاهنشاهی سفید کرد . در راه حال زیرستان و تبعمه مطبوعه جد ببلغ بعمل بیاورند و از هجده خدمات مرجوعه بنمود در کال بکنایه برآیند و چنان نکنند که زجات چند ساله من که در توبت آنها در نهایت سعی کشیده ام بدرود . و این مشتی طاغیان دولتین علیین را بطور لائق

کفر در کنار نیکد که دیگر خیال خیانت ولی نعمت را بنامش نیاوردند. و این خانی بمقدار یعنی شیخ عبیده بزرگدار را که در ظاهر بلباس تصوف متلبس و در باطن خائن هردو دولت است و جمعی از اشرار و لصوص را ازرق و سالوس بکرد خود جمع و سالها است که باعث خرابی سرحدات دولتی و کشته و فساد را که در اختیار خود مختار داشته و بدین وسیله مجنوهاند از پیش یرد جزای بسزا دهندند. و انتقام خیانتی را که سه سال پیش بدولت محمد، ماکه عبارت از دولت علیه عثمانی باشد نمود و دهات مسلمان و ارامته را در حالتیکه بدولت روس محارب و مشغول بودند، در نهایت و حیگری قتل و غارت نمود و باعث امتداد فتنه کشت بدتر بن وجهی بشکنند. تا خاطر مبارک پادشاهان هردو دولت را از خود راضی و شاد نمایند.

و آن خانی غیرت را که نه حقوق ولی نعمت خود را دانسته و نه پاس احترام دولت همسایه خود را مرقی داشته سبب فتنه و آشوب در میان مسلمانان و سفاک دمه ایشان میگردد از میان بردارند. لطف خدا و همت بلند حضرت سایه بزرگان بار و همراهان حمایاد. ای سر بزازان با غیرت من.

اختر

در حقیقت این خطاب به حضرت مستغاب اشرف والا ولیعهد که دارای مضامین بلند و نکات ارجند ملکداری و رعیت نوازی و لشکر پروری و نیابت مقدس اتحاد اسلام است اما و عجم مسلمانان را مایه مزید امیدواری از بودن این مقصود بک در خاطر الهام منقار پادشاهان اسلام کردید چنان بیانات حضرت اشرف والا در حقیقت عکس نکرده است مگر از مراتب خیر میرا علا حضرت شاهنشاه ایران چنان آن داد که با عیار اینکه نیت مقدس از حضرت اشرف والا و لیهه دولت قوشوکت ایران با نام عجم ملت خیز اسلام تشکر و سپاسداری نموده توفیقایی بدکان حضرت والا را در ایجاب از خدای متعال درخواست نمایم.

کاغذی است که از خراسان شخصی محترم دانشمندی در باب وضع ترکمان اداره اختر فرستاده است چون مندرجات کاغذ مذکور دارای اطلاعات کامل سودمند از موضع آنصنعت است درج از درکال انشان پذیریم اینک ذیلا صورت آرا می نگاریم.

باداره اختر عرض میشود.

چندی پیش از این در بعضی نخصه های اختر

دید شده که برخی از موقعات جنگ دولت روس بازا که درج شده بود و از پاره مطالب آن چنین مفهوم میشد که منشی محترم اختر از وضع ترکمان و محل سکنتی آنها اطلاع کامل ندارد. لهذا این بنده که بقی از معتقدان جناب ایشان است بر خود لازم شمرد که آنچه در این باب اطلاع و بصیرتی دارد بآن اداره کرامی اعلام نماید.

این طوایف ترکمانه سابق بر این در ترکستان بودند بجهت انقلابی که در ترکستان حاصل شده بعضی از این طوایف روی توجه بمناک شمالی خراسان آورده بجهت خود پورت و سفنای گرفتند. خود ترا که معتقد هستند که هشت طایفه میباشد که از صلب بلکدر وجود آمده اند و نسب خود را به (غوزخان) ترک می رسانند. اسامی طوایف مذکور به قرار ذیل است.

سالور. تکه. بومت. ساروق. قرداشلی. آلیلی. چودر. کولکان. و از این هشت طایفه (بومت) و (کولکان) و (تکه) و (آلیلی) و (ساروق) و (سالور) از حد (استرآباد) تا (چام) و (باخرز) در سرحدات شمالی خراسان سکندارند و دو طایفه دیگر که (چودر) و (قره داشلی) باشد با نصی از طایفه (بومت) در خزوه سکنا پذیرنده اند. معظم ترین این طوایف (تکه) است که در انقلاب و آخر دولت صفویه در (بلخان) و کنار (ترک) سکنا داشتند در ظهور دولت نادری فی الجمله اطاعت و خدشگی داشتند بعد از اقتراض سلطنت نادری که مملکت ایران بی نظم شد بخصوص خراسان این طایفه کم کم دست تصرف و تقاول بولایت (تکه) که مشهور باخلال است دراز نمودند.

در این مقام لازم شد که وجه تشبیه اکثر این بیان نماید. (تکه) بزبان چغتای دامن را گویند چون پشترین کوه تا کنار جیحون کوهی نیست و این ایالت در دامن کوهی که از روی (خزر) کشیده تا هرات می رود واقع است این جهت آرا (تکه) مینامند. و مسافت این زمین از (تو) که اول قلعه (تکه) است الی (قرلر بلاب) که آخر قلعه (تکه) است شصت فرسخ میشود. عرض آن از کوه (تلم) که ریک زار و قلاب زرامت نیست چهار فرسخ است الی پنج فرسخ جنوبش کوه های سرحد (درگر) و (قوجان) و (پنجورد) است و بمشائش تا جیحون هشتاد

فرسخ همه ریک زار و غیر آبادی است. سابق بر این در آنصنعت شهرهای آباد و معتبر بوده است که از آنجمله (ورون) و (شیر) و (موین) و (شهر باغوا) و (نسا) و (ایبورد) و (سهنه) و (جهیه) است. و این شهرها در زمان قدیم در دست ملوک فرس بوده است. قبل از انقلاب دولت فرس و اقتراض خلفای بنی عباس بدست ازراکی که صاحب دولت ایران بودند اقتصاد تا اینکه مرحوم مغفور شاه ظه عباس اول صفوی اکراد (چشکرک) را از سرحدات آذربایجان کوچانید. در (تکه) سکندارند. اکثر چه در اواخر دولت صفویه بجهت آشوب و بی نظمی مملکت اکراد تاب مقاومت ترا که را نیاورده اند که ملوک حلائی و بن کرده ولایت (پنجورد) (قوجان) آمده ولی تا آخر دولت نادری دست تصرف کرد از ولایت (تکه) بکلی سکوته نشد. و در امانند از اقتراض دولت نادری دست تصرفشان از آن ولایت بلرزه کوتاه کردید و ترکمان (تکه) شهر مذکور را تصرف نمودند. و در ابتدای ظهور دولت علییه طاجاریه که هنگام سلطنت شاه شهید میرو و خلفان مغفور باشد چندین بار حرم محمد ولی میرزا ولی خراسان قشون بداشتند کشیده آنان را بختنه بخان (خیزوه) پناه بردند و همینجا بارها خان (خیزوه) بتأذیب آنها لشکر کشیده آنان بخراسان العیا آوردند. تا اینکه مرحوم عباس میرزای نایب السلطنه بیالط خراسان مأمور شدند و در آن هنگام در (سرخس) که بقی از شهرهای بزرگ خراسان بود مادت طایفه (سالور) سکنا داشته مشغول راهزنی و اسیر فروشی بودند. مرحوم نایب السلطنه پس از تنظیم داخلی خراسان با قشون ترکمانی بقتعه پسر آصف نطقه ناخنه آنان را تادیب و اسیر نمودی کلا بمشبه مقدس آوردند و (سرخس) خالی خراب ماند. تا اینکه ایالت خراسان بمرحوم (آصف الدوله) رسید بدی بعضی از طایفه (تکه) که ساکن (تکه) بودند بجهت تنگی جا و ضیق معیشت با آصف الدوله از ادراعات و اقتیاد آمده خواهش نمودند که آنان را رخصت دادند و رفته در (سرخس) ساکن شوند. آصف الدوله با اجازه دولت علییه آنان را در سرخس مأوا داده این اطاعت آنان را از تاخت و تاز باز داشته تا هتکامیکه فتنه سالاری بالا گرفت طایفه مذکور بر ضد دولت علییه دم از هواخواهی

هه مزاعا، سوپاسالاری له شکری کوردستان

ژماره ۸ی ئه ختهرم که له رۆژی چوارشه ممه ی ریکه وتی ۹ی شوباتی ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوکراوه ته وه، له لاپه ره ۶۳داو له خانه ی هه وئه کانی نیوخۆ، نووسیویه تی:

" به گوێره ی هه وائی نوێ که له کوردستانه وه گه یشتوو هه، شیخ عوبه یدوئلا له (مه رغوان) ناوه ندیکی ده سه لاتی تابه ت به خۆی پیکه پناوه و یه کیک له و که سانه ی نزیك و راویژکاری ئه ون. به هلول پاشای بایه زیدییه، یه کیکی دیکه ش خه لکی وانه به ناوی (تیمۆک ئوغلی) کورده. له خه لکی قارسیش، کوره کانی (ده ده خاتون) و له سابل اغیشه وه، لوتفوئلا به گ و براکانین و ده سته یه کی دیکه له سه رۆک کورده کانه.

له کۆبوونه وه یه کی سه رۆکه کانی کورده دا، (هه مزاعا) به گشتی به سه رۆکی له شکر دانراوه و نازناوی سوپاسالاریان پیداهه و به و نازناوه ش ناوی ده بن."

عسکری را در بارهٔ اهالی اسلامبول و نواحی و ملحقات آن نیز تعمیم داده شود چنانکه از اهالی مسلم در سعادت و نواحی عسکر گرفته میشود از تبعه غیر مسلم نیز بقاعدهٔ مقرر وجه بدلات عسکری گرفته خواهد شد .

نیز اخبار نامه مذکور میگوید . بجهت اجتناب از باره احتیاجات معیول خزانهٔ جللیه از تبعهٔ دولت علیه از هر یک نفر از یک جمعی تاش جمعی قمره تازه‌ی مبلغی بنام بده سرگرفته شده از صاحبان املاک نیز مبلغی بنام استغراض گرفته خواهد شد که در ذاتی از بده املاک بحساب دیوان محسوب میشود .

عطوفتآب حیدر افندی وزیر پست سابق برای تحدید حدود ایران نسبت کو میسری فوق العاده میجاب (وان) عزمت خواهد نمود . و زمانهٔ وقت میگوید . در این باب از جانب باهالی بمشالیله دستور را معمل مخصوص داده خواهد شد .

اخبار نکار (اختر) از مصر قاهره میگوید . پس از بدهٔ ماشورا حضرات معتربان تجار ایران بریست جناب قمری الحاقان میرزا احمد خان جنرال قونسل دولت علیه ایران برای ساختن یک تکیهٔ (حسینیه) مجلس شورت منصف نموده بخدا کسرات پرداخته اند . مانند انجمن (حسینیه) اسلامبول انجمنی تشکیل داده دفتر دارین است باز نموده مجمع آوری وجهه امانه بردارند . از قراریکه غیر اختر نوشته اند حضرات اهالی ایران مقیمین مصر عموماً از نامیس این انجمن اظهار خشندی می نمودند چنانکه ابومواری بوده است که در این نزدیکی این کار خیر از قوه فعل آید .

اختر

این خبر بجهت اثر مارا وجیع بخبان اهل بیت ظاهر بر آن موجب کمال مسرت و خوشنودی گردید . مؤسسان این مجلس جلیل را از بان عوم ملت وهوموشان باغیرت بنام اسلاطیت و اتسالیست نیز بکوتنیت نامیم . و توفیقاتی ایشان را در این مقصود ندیس از خدای خواهدیم .

است شیخ عبیده در (مرغوان) یک قسم بساط دربار بجهت خود برداشت نموده است . از جمله نزدیکان و مشاوران او یکی پهلوی پاشای بایزیدی . و دیگری از اهل یوان (بچوک اوغلی) کرد است . از اهل قارص پسران (دده خاتون) و از ساوجبلاغ لطفناه یلیورادان او و جمعی دیگر از رؤسای اکراد است .

در یک مجلس رؤسای اکراد (جزو) آقارا عوماریست لشکری برداشته اورا لقب سیم سالاری داده بدان عنوان نام میرند .

میجاب افتم (مسیو کروی) رئیس جمهوری فرانسه یک قطعه نشان مرصع عالی عثمانی

مسیو (زول فری) رئیس وزرای فرانسه نخستین درجهٔ نشان عالی مذکور . مسیو (پارلی سنت ایلی) وزیر خارجیه دولت مشارالها نیز یک قطعه نشان عالی عثمانی از درجماول اعلا فرموده شد است .

روز شنبه گذشته جناب جلالآب معین الملقب سفیر کبیر ایران بدائرةٔ وزارت ضبطیه عزمت نموده باجناب وزیر ضبطیه ملاقات نموده پس از آن بدائرةٔ امانت شهر تشریف برده باجناب دولتآب مظفر پاشا امین شهر (بیکار بیکی) نیز ملاقات نموده است .

فردای آروز جناب سفیر مشارالیه بسفر بخانهٔ فرانسه عزمت و باجناب سفیر فرانسه مدتی ملاقات کرده اند .

سعادتآب رجب پشای فریق کوماندان سابق اردوی همایون ششم روز شنبه گذشته بدوسعدت وارد گردیده است .

اخیرا نامیا میویسند . ایتر و هوا از جانب اهلاحضرت امیراتور المان بدستخط خودشان نامهٔ باعلاحضرت اقدس بادشاهی فرستاده شده نامهٔ مذکور بواسطهٔ مصلحتکندار دولت مشارالها بحضور همایون ملوکانه تقدیم شده است .

روز نامهٔ (وقت) میگوید . از جانب حکومت مسلیه مقرر شده است قوانین و نظامات

از مذاکرات استغراض مذکور نتیجه حاصل شده است . زیرا اقرض دهندگان در باب استغراض مذکور تکلیف نموده اند که . فخر مرهسونه در زیر تصرف و نظارت آنان باشد . حکومت مسلیه نیز این تکلیف را پذیرفته است . قمره استغراض یکصد هزار لیرای عثمانی در مقابل حاصلات بل (غلظه) که در میان حکومت سنیه و (مسیو مورانو) نزدیک با تقاضا بود نیز بتاخر افتاده در مقدار فائض آن تکلیف طرفین سرنگرفته مقابله بهم خورده است .

در باب همین استغراض یکصد هزار لیرا (ا مسیوینیه) که خواهان امتیاز صادر زغال است نیز ضمن در میان بوده است . موسی الیه اظهار نموده است که . هرگاه امتیاز معادن زغال از جانب حکومت سنیه با داده شود مبلغ مذکور در در مقابل آن بجمکوت سنیه خواهد داد . بنابرین در خصوص شرایط امتیاز معادن مذکور مقرر بوده است در کومیسین عالی که در توتبخانهٔ عامره منعقد میشود مذاکرات و رسیدگی بعمل آورده شود .

و ایور همایون (ملایک) نیز روز شنبه گذشته از در سعادت خلی مهمات جنگ گرفته میجاب ملایک عزمت نموده است .

روزنامهٔ (ماسیس) عو جب کاغذی که از اوان به پاریس بکجا رسیده است میگوید . آکرادی که از خاک ایران گرفته اند بار منستان برکنته بدهات (اخباری) و (شادانی) و (موفاقی) که از مضافات وان است ریخته اند . مامورین دولت علیه عثمانی آتارا بنام مهاجر !!! جیرا پختنهای اهالی از سلیمان وارستی مهمان میدهند . چون دهات مذکور از سال گذشته دچار قحط و غلا شده اند . هنوز از صعقات قحطرها نشده بودند که کرفران ابله کرده اند هرگاه کار بدینوال بگذرد بیش از پیش موجب پریشانی و خسارت اهالی خواهد گردید .

روزنامهٔ (مسفر) میگوید . ولایت (دریم) که تازه تشکیل یافته است احالات (مار کرد) و (کوریسان) و (او اوجی) را دارا خواهد بود . فکری پاشا که بوالگیری آنجا معین شده است هنوز مشغول ترتیبات و تشکیلات آنجا است . عو جب خبرهای تازه که از کردستان رسیده

رۆژنامەى (العصر الجديد): داواكارىيەكانى ئىران لەبابى عالى

هەر وەها لەلاپەرە ٦٤ى ژمارە ٨ى سالى حەوتەمى ئەختەردا، هاتوو: " رۆژنامەى (العصر الجديد) چاپى ئەسكەندەرىيە، كە بەزمانى عەرەبى دەردەچىت، سەبارەت بەياخىببونی كوردەكان دەئىت:

وەك ئەوەى كە بابى عالى هەر لەو گەرفتە سىياسىيانەى كەم نەبوون كە لەگەل دەولەتانی ئەوروپا هەببوون، لەگەل دەولەتى ئىرانىش مەسەلەبەكى سىياسى دىسانەو سەبارەت بە رووداوەكانى كوردان هاتۆتەئارا، كە گەنگى تايبەتى خۆى هەبە.

خوتنەرانى رۆژنامەى (العصر الجديد) سەبارەت بە پىشپىلكارى و پەلامارى كوردان و سەركەوتنى لەشكرى ئىران بەسەر ئەوانداو تىكشكاندىيان لەبەرامبەر ئىرانىيەكان و پەنابردنىيان بۆ نىو خاكى عوسمانىي ئاگادارن.

لەچاپەكانى پىشوووى خۆماندا (العصر الجديد) نووسىبومان كە دەولەتى ئىران داواى سزادانى ئەو كوردانەى لە دەولەتى عوسمانىي كردوو كە پەنایان بۆ ناو خاكى عوسمانىي بردوو. دوووم ئەوەبە كە لە خوتنەنەوئەى رۆژنامەكانەو، ئاگادارىمان لە وردەكارى ئەم داوايانە دەستكەوتووو ئاشكرابوو كە دەولەتى روس، پشتگىرى لەو داوايەى دەولەتى ئىران لە دەولەتى عوسمانىي كردوو. ئەوەى كە باليۆزى دەولەتى ئىرانى نىشتەجى ئەستەمبول، بەگوێرەى رىكارەكانى دەولەتى مەتبوعە، داواى جىبەجىكردى ئەم سى داوايەى خوارووەى لە بابى عالى كردوو... بەكەم: برىتييە لە رادەستكردەوئەى شىخ عوبەيدوللاو كورەكانى لەلايەن بابى عالىيەو بە ئىران، چونكە ئەوان هاندەر و جولپنەرى كوردان بوون.

دوووم: دىپورتكردەوئەى هەمزاعا، كە بە چوار دەهەزار سوارەى كوردەو، لە هېرش و فشارى سوپاى ئىران هەلاتووو پەناى بردۆتە بەر خاكى عوسمانىي.

سێیه م: بابی عالی په له بکات له چه ککردنی کورده کانی ته به عه ی عوسمانی که له هه لگیرساندن ئاگری ئاژاوه دا، به شداری و هاوبه شی کورده کانی ئیران بوون. بایۆزی ئیران، به گوێره ی ریکاری دهوله ته که ی خۆی، ئه و داوا یانه ی له بابی عالی کردووه. به لام تا کو ئیستا، له لایه ن بابی عالییه وه، وه لامیکیان نه دراوه ته وه. له م باره یه وه، ئالۆزی له نیو دانیشتووانی ئهسته مبول پهدابووه. چاودیرانی سیاسی له م رووه وه هه زاجوره قسه له و نیوه دا ده که ن. به لام گومان وایه، که له م باره یه وه نه پینیه کی شاراوه هه یه، که به م نزیکانه درده که ویت و گرنگیه که ی گه وری هه یه."

(نه خته ر)

به گوێره ی ئه و زانیاریانه ی ده ستمان که وتووه، سه بره ت به داواکاری یه که می ئه و سئ داوا یه، هاوړپانی ئیمه (العصر جدید) تووشی هه له بوون. چونکه دهوله تی ئیران راده سترکردنه وه ی شیخی شه ره نگیزو کوره کانی له بابی عالی نه کردووه، به لکو ته نیا دوورخستنه وه ی ئه وانی له سه ر سنوره کان له بابی عالی کردووه، بو ئه وه ی ئاژاوه و شه ره نگیزی نه هیلیت. چونکه هه تا شیخ و شوینکه وته کانی له پاش ئه و هه موو خوینرپیزییه له سه ر سنوره کان بن، هیج کات فیتنه و فه ساد له و ناوچانه، که م نابیته وه."

روزنامه (دلی نیوز) بموجب تلگرامنامه اخبار تکران تحت آسیای میانی مورد حمله کاتولانی میگوید تکرانان (تکه) پس از شکست خوردن در موقع کولتبه (درصدد این هستند که بجانب (مرور) و خاک ایران هجرت نمایند .

اخبارنامه (اژانس روس) میگوید اینکه شایع شده بود سفیر انگلیس مقیم پترزبورگ از دولت روس سؤال نموده است که کنتهای توسیع حدود روس در سمت آسیای میانی تا کجا خواهد بود و تقاضای آخری که دولت مشارالیه در آنسامان مطرح نظر خود نموده است بکاست از قبیل اراجیف و فی اصل است . مقصود دولت روس از این جنگ که بر ضد تکرانان باز نموده است تنها خاطر جعی دادن کاروان تجارانی که بنویه و وسایر و درجه سوج مندی و نتایج این نظر پایها که لشکر روس را دست داده است منوط پرورد اطلاعات کامل از جانب جزال اسکوفلف و بودن کزت تقود در دست وزیر جنگ روس است .

اخبارنامه (اکیلات) منطبعی بن از حرکات جنگیوی* یونانستان سخن بیان آورده ضمنا میگوید . تا از جانب دولتهای بزرگ برای انجام دادن مسئله حدود یونان بطور قطعی تدابیر مؤثر و اقداماتی بکار برده نشود دولت یونان بقوت اقدامات دیپلوما تیک از حرکات رزم خواهی خود صرف نظر نخواهد نمود .

وضع اعدام حکومت چین

از جانب خلفا چین هرگاه قتل بی از وزرا و صاحب منصبان منظور بشود اجرای این قهره در نهایت ملامت و نوازش بهل میآید . چنانکه شخصی که بموجب اراده خلفان قتل او لازم میآید او امر خلفان را بعتف و بخشش یا تبلیغ نمی کند بل از جانب خلفان چین در نهایت لطف نامه پلوتوشته در درجوف نامه ریحمان نازی که از احزرر یافته شده است گذاشته میشود در نامه مذکور نخست سوابق خدمت و بیکی و صداقت شخص منظور

سوم . بابعالی تعجیل کند در خصوص بازگرفتن اسلحه از افراد تیمه عثمانی که در اشتغال نازیه قتل شریک ا فراد ایران بوده اند .

شرایط فوق را سفیر ایران از بابعالی بموجب دستور العمل دولت شنبوعه خود میخواهد ولی از جانب بابعالی تاکنون در اینباب جوابی داده نشده است و از این قهره اضطراب در میان اهالی در سعادت حاصل شده است . و ارباب پولیتیک و سیاسی در اینباب هزار گونه سخن میان میآورند . ولی مضمون است که در اینباب سر پنهانی بوده باشد که در این نزدیکی بنظهور برسد و دارای اهمیت بزرگ باشد .

اختر

از فراملاهی که ما حاصل نمودیم در قهره نخستین تکالیف سه گانه رفیق ما کراهی روزنامه (العصر الجدید) اشتباه نموده است زیرا دولت ایران تسلیم شیخ شریر و فرزند او را از بابعالی تقاضا نموده است بل نفی و تعجیل آنرا از سرحد رای در داشته شدن قتل و شرارت از بابعالی خواسته است . چه تا شیخ و متعلقان او پس از این همه خوزیری و خرابی در سرحد باشند هیچ وقت قتل و فساد از آن صفحات که نخواهد شد .

خارجیه

از جانب اعلا حضرت امیراتور روس بمناسبت تخفیر وضبط (کولتبه) بمسیرال اسکوفلف کوماهدان لشکر آنسامان بکفتمه نشان (سن ژورژ) اعطایه منصب او را نیز بختن درجه جنرالی برتری داده بجهت همین منفردیت بزرگانان بواسطه تلگراف از جنرال مشارالیه اظهار خوشنودی و تشکر نموده است .

اخبارنامه (امانادارد) بموجب کاغذوفایع تکران پترزبورگ میگوید . دولت روس اکنون در سمت آسیای میانی زیاده بر این در خیال استیلا و توسیع حدود نیست . فراداده است که تنها مواقع (کولتبه) (و دتکتله) را استحکام داده جمعی از قشون روس بسمت قراول بنگاهداری آنها گذاشته شود .

بیروی و اشتراک ایشان به ثبات مقدس انجمن (حسینی) اسلامبول از جمله مقدمات موفق شدن ایشان است . چون اکنون در این موضوع مذاکرات انجمن و اساس مطلب بطور لائق آگاهی نداشتیم بدین مختصر سفیرندان و طنزها مژده داده برای اشتراک در این کار خیر که بموجب ثبات کونین است عموم انبی و وطن را یادآوری کردیم و در تالی هر چه در اینباب اطلاع حاصل نمودیم بجهت آگاهی همگنان ثبت صحائف اختر خواهیم نمود .

اخبارنامه (العصر الجدید) منطبعه (اسکندریه) که گفتت عرب بیرون میاید در باب عصیان اکراد میگوید .

کو یا بابعالی را التکالیف سیاسی که ادواتهای اروپ در میان دادگانی نبود که از قهره و قنوعات اکراد نیز بیک مسئله نازیه سیاسی در میان دولت ایران حاصل شد که دارای اهمیت است

در نظریه گذشته خودمان (العصر الجدید) نوشته بودیم که دولت ایران عقوبت اکرادی را که خاک عثمانی پناه آورده اند از دولت عثمانی طلب میکند در تالی از مطالعه اخبار نامیا از تفصیل این مطلب آگاهی حاصل نمودیم و معلوم میشود دولت روس نیز در اجرای تکالیف که دولت ایران در اینباب از بابعالی خواسته است همراهی یاد دولت مشارالیه میکند . این است که سفیر دولت ایران متمم اسلامبول اجرای این تکالیف سه گانه پذیرا بموجب دستور العمل دولت شنبوعه خود از بابعالی میخواهد .

صورت تکالیف

نخست . اینکه تسلیم کند بابعالی بدولت ایران شیخ عبیده و فرزند او را که بخیلت و تشویق کشندگان اراد بودند .

دوم . رد کند بدولت ایران جزء آقارا که پانجاهده هزار نفر سواره اکراد از سطوت عسا کرا بران کرختند و بخاک عثمانی بلنجی شده اند .

وهقت: شیخ عوبه یدوللا به و دو اییه تفهنگیکی زۆری دهستکه وتووہ

رؤژنامهی ئەختەر له لاپەرە ۷۰ی ژمارە ۹ی خۆیدا، که له چوارشەممەهی ریکهوتی ۱۶ی فیبرایه‌ری ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، نووسیویه‌تی:
" له رؤژنامه‌ی (وهقت) هوه راگویتزراوه:

رؤژنامه‌کانی ئەوروپا، به‌گوێره‌ی هه‌واڵی ته‌له‌گرافی، که له‌به‌رواری ۵ی فیبرایه‌ری فه‌ره‌نگی، له تاران‌ه‌وه نێردراوه، ده‌لێت:

جه‌نابی سوپاسالاری ئەعزەم، که له‌کاتی یاخیببونه‌که‌ی کوردان، پیگه‌ی فه‌رمانده‌ی سوپای ئێرانی هه‌بوو، له سییه‌م رۆژی ئەم مانگه‌دا، گه‌یشتۆته تاران و له‌لایه‌ن جه‌نابی ئەعلا‌ه‌زه‌رتی پاشای ئێرانه‌وه، ئاورپکی له‌را‌ده‌به‌ده‌ری لێدراوه‌ته‌وه و ئەو نه‌رکه‌ی پێشووی خۆی که هه‌یبوو له شورای ده‌وله‌ت‌دا، وه‌رگرتۆته‌وه.

له‌لایه‌ن ده‌وله‌تی ئێرانه‌وه فه‌رماندراوه، بۆ رێگری له یاخیببووانی کورد، هه‌نگاوی پێویست ب‌نێت.

ناوچه‌کانی نیوان کرماشان و به‌غدا، له‌حاله‌تی پشیوییدان و شیخ عوبه یدوللا به‌و دواییه تفهنگیکی زۆری دهستکه وتووہ. " (ئایا وهقت ی هاورپمان دیسانه‌وه ده‌یه‌ویت ب‌لێت که ئەختەر ئەم رووداوانه‌ی له هه‌مانه‌ی خۆیه‌وه ده‌ره‌یناوه!)

قبحلار پهلاران بعضی تفصیلات نوشته‌ها را نیز در نسخه پرروی خود دعوت میکند پربانکه در آن باب شرحی بنویسیم *

چون اولاً بر ضد دوا رومیه و مأمورین دولت نوشته و عطفاً نیست * ثانیاً هر کاکسی بخواند از این قبل چیزها بنویسد و اصلاحات بخواند و از جانب حکومت سنییه هم مساعدت بشود که هر چه هر کس بگوید و باور مأمورین داخله و خارجه نسبتاً راست و دروغ بدهد و در اخبار نامسا درج بشود باید چند روز نماند در این مملکت مخصوص این کار بشود و اصلاحات دوا را بخواند که باز تمام نخواهد شد چیزهای نوشته برای اصلاحات آفتدر هست که هرگاه نوشته آید (مثنوی هفتادمن کاغذ شود).

ثالثاً هرگاه بخوانیم حقیقت حال را علی التفصیل در این مطلب بنویسیم و شرح بدهیم بکار حسود مرضی بی‌عاری نمی‌آید * وضع انتقام و استقامت قبحلار بی‌عاری ایران در دزد چله ابرائیم و کسانیکه آمیزش دارند مانند آفتاب روشن است.

✽ شور بختان با آرزو خواهند
✽ راستان از وال دولت و جاه

✽ کره بپند روز شبیره چشم
✽ چشمه آفتاب را چه کسکناه

مع ذلك محض ایضاح حال رای کسانیکه ایشا را جهال میخوانند اقبال کنند در نسخه پابنده شرحی بنویسیم *

خارجیه

آرزو نامه (وقت نقل میشود *

اخبار نامه‌های اروپا بموجب خبر تلگرافی مورخ ۵ ماه فوریه فرنگی که از طهران رسیدند میگویند *

جناب صاحب‌الاعظم در حکام عسبان اگر ادمیت کومانداتی لشکر ایران را داشت در سوم ماه مذکور به طهران وارد شده از جانب اعلی حضرت پادشاه ایران **بورد التفات فوق العاده** کرده مأمور شد که در شورای دولت داشت پرداخته است *

مدت طولانی در حضور همایون بوده طعام شام را نیز در حضرت ملوکانه تناول نموده اند *

مفنون است که سب احضار جناب سفیر کبیر و مذاکراتی که در مابین همایون شده است در خصوص عاصیان اکراد بوده است *

فردای آروز نیز جناب سفیر مشارالیه با بی‌ایالتشرف برده مدت طولانی با جنابان رئیس و کلا و وزیر خارجه ملاقات نموده اند *

سفیر دولت ژاپون مقیم در بار ایران که چند روز است برای عزیمت مملکت خود وارد اسلامبول شده است در روز بسفارتخانه دولت علی‌ایران آمده با جناب سفیر کبیر ملاقات نموده است در آن اثنا جناب مسیوکوش سفیر انگلیس نیز بسفارتخانه مشارالیه آمده از جناب سفیر کبیر دیدن نموده است *

جناب کونت کورتی سفیر دولت ایتالیا روز یکشنبه گذشته در حالیکه سواره تفریح میکرد در راه (اوتنه کوی) از اسب افتاده بگ پایش را خیلی صدمه وارد آمده است *

از جانب دولت اوستریا سفارت اسلامبول را کسبمت وز ریختاری بود بعنوان سفارت کبری برزی داده شده است *

جناب (بارون کالیس) سفیر دولت مشارالیه روز پنجشنبه گذشته با تشریفات معموله و احترامات مقرره برای تقدیم نمودن اعتمادنامه خود بمابین همایون ملوکانه عزیمت نموده از حضور پاهانور اعلی حضرت پادشاهی شرفیابی حاصل نموده اعتمادنامه خود را در حضرت ملوکانه تقدیم کرده در این ضمن چنانکه رسم است خطابه مینویسند با احترامات مناسبه دوستانه در میان دولتی خوانده از جانب سنی‌الجوانب پادشاهی نیز جوابی مناسب داده شده پس از تحصیل رخصت از مابین همایون بی‌ایالت آمده در حالیکه یک فوج از عساکر شاهه در بی‌ایالت صف بسته موقع تعظیم و احترام بودند و موزیک نظامی نواخته میشد از جنابان رئیس و کلا و وزیر خارجه نیز دیدن نموده است *

اخبار نامه کرای (ترجان حقیقت) میدانیم بجه ملاحظات و اسباب در این چند روز بر ضد

از لندن ایضاً * بموجب خبر تلگرافی که از موقع (دوربان) نامریدوستامت شورشیان (بور) قرار داده اند که در مقابل (جنرال سیر جورج کوله) بقوت هر چه تمامتر بمساومت پردازند * در موقع (توکسال) که هدف عزیمت جنرال مشارالیه بود جمیع بسیاری فراهم آورده اند و در این زودی جنگ بسیار عده و بزرگی بنظهور خواهد رسید *

از لندن ۱۴ ربیع الاول در روز طرف مغرب (لورد کرکراوتیل) وزیر خارجه انگلستان از فتوحات و استیلا روس در سمت ترکستان و از درجه تاثیر آن در هندوستان سخن بیان آورده در آن ضمن گفته است شایعه را که میگویند در سال ۱۸۷۶ میلادی در باب تقسیم مالک آسیای میانی از جانب پرنس کورچاقوف وزیر خارجه روس تکلیفی بدولت انگلیس شده است بی‌اصل و دروغ است *

از روز ۱۵ ربیع الاول کونت هاجنیلد سفیر دولت المان در روز از انجا بجانب اسلامبول حرکت نمود احتمال هست سفیر مشارالیه روز پنجشنبه با واپور پوست واره با اسلامبول وارد کرد *

داخلیه

جناب مسیوکوش (سفیر دولت انگلیس که از چنددی با منظره در انگلستان بود روز یکشنبه گذشته بدر سعادت وارد شده است سفیر مشارالیه را هیئت سفارت استقبال نموده بکمال احترام پذیرایی نموده اند *

فردای آروز بسیاری از سفیرای کرام در سفارتخانه از سفیر مشارالیه دیدن نموده رسم خوش آمدی را بعمل آورده اند *

جناب سفیر مشارالیه در روز بی‌ایالت عزیمت نموده با جناب مستطاب رئیس و کلا و جناب وزیر خارجه ملاقات کرده است *

جناب جلال‌تآب معین‌الملک سفیر کبیر ایران شب یکشنبه گذشته بموجب دعوت مخصوص بمابین همایون ملوکانه عزیمت نموده از حضور اعلی حضرت اقدس پادشاهی شرفیابی حاصل نموده

بهادر که از جمله حکام جلیل‌القدر ممالک مغربی شمال هندوستان و از خاتوادکان مشهور ملت انگلیس و از زمره کار آگاهان و پولیتیک شناسان است از دولت فنیمة انگلیس تادمت یکسال و نیم رخصت حاصل نموده است که ممالک محروسه ایران و عثمانی را سیر و سیاحت نماید .

مشارالیه دارای مراتب عالیة علوم و فنون است . زبانهای عربی و فارسی و ترکی و فرانسوی و روس و نمسای و ایتالی و کرک را خوب بخوبی و تقریر میکند . مشارالیه در آغاز ماه ربیع الاول از هندوستان بهزم سیاحت خطه پاک ایران حرکت خواهد نمود . از راه (بندرانی شهر) بشیراز و اصفهان و دارالخلافه طهران سیاحت نموده از آنجا بعضی ممالک عمده ایران را دید . از راه آذربایجان بممالک محروسه عثمانی خواهد گذشت .

مشارالیه کتابی مشتمل بر واقع این سفر بطور سیاحتنامه تصنیف خواهد نمود که در تالیف زبانهای فارسی و انگلیسی طبع و نشر نماید و آثار خوبی در جهان یادگار بگذارد .

عالمجاه آقا میرزا سید علی حجازی که سمت منشیگری مشارالیه را دارد در این سفر همه جا همراه ایشان خواهد بود .

اختر

درجه فضل و کمال و پولیتیک دانی و انصاف و بزرگ منشی جناب مسدراستیک صاحب‌عابد و داراخره اختر نیز معروف است که علاوه بر علوم و فنون کسی خودشان بافقده دارای اوصاف حیدیه و صفات پسندیده و بشیوه مرضیه‌حقوقی و حشمناسی معروف و موصوف است و از درگاههای خیال سیاحت ممالک محروسه ایران را در نظر داشت تا اینکه پاری‌مست این مقصود خود را تازار از قوه بقل آورده است . بنابراین عموم احاطم و دانشمندان و بزرگان ملت ایران را که از قدیم الایام رویه ستوده مهماننوازی مشهور به یادآوری متغایم از جناب استیک صاحب که از خانواده بزرگ و از نجیبی ملت انگلیس و بحلیه علم و عقل و دانش ارسته است موافق شان بلندش پذیرایی نماید و آنچه لازمه میر باقی است در باره آن مهمان عزیز لعل یاورند .

نموده مطالب مندرجه او را سرایا خواندم عیب و نقصانی نیافتم الحق القیاسی مجتزعاً جناب شما از اختزای دیگران خوشتر و مکمل تراست . شک و شبهه نیست که خطوط و نقوش السنه مسلمانی را بدین حروفات بطریق امپل میسوان خواند . نه اینکه تنها بر طوائف مسلمانان بلکه طوائف و مللی را که در حروفات خودشان قدری کسر و نقصان دارند سزاوار و بهتر آن باشد که این القیاسی تازه را استعمال نموده بیکبارگی جان بنی نوع بشر را از دشوار بها خلاص نمایند لکن حیف صدحیف که اکثر طوائف ما مضنون (الانسان عدوماجهل) طریق جهل را سلوک داشته در عوض تشکر و تمدح زبان معن و تویض را کشاده صاحبان خیالی از غرض از کرده و فعل خود نادم و پشیمان نموده افسوس خورد سال و بپاره خود سشار از این نعمت عظمای محروم میسازند و چنان میفهمند که القیاسی مارا جبرئیل علیه السلام آرد است .

الفرض تشخیص مرض و تقریر مداوا را با نظر فایق و فکر صائب درست و حاصل کرده اید لکن اگر مریض از شرب دوا نتر و استکراه نماید در آنصورت باید از اثر باو خوشیاشوند کسایکه در مزاج مریض تصرف کالی دارند مریض را استمالت نموده هر طور است دوا را باو نوشانیده چاشن را از مزج و زجت کلی خلاص نمایند و یا اینکه بزرگواری صاحب تسلط این دوا را خواه ناخواه بزور مریض بنوشاند که وقت علاج فوت نکردد .

هرچند خیال میاید که کار از کار گذشته و وقت علاج فوت شده است لکن باید آدم به عزیز خود نسبت مرگ نداده بقدر امکان بکوشد که امور آینه را غیر از خداوند عالم کسی نمیداند و من بنده کترین درد و قبول آفتاب باین تازه چیزی نمیتوانم که این مطلب بهم را باید که ملت و طوائف ما اسلامیان قبول نمایند و محض از قبول مثل توئی و بی کار از پیش نبود . والسلام علی من اتبع الهدی فی ۱۶ صفر ۱۲۹۸

امضا

مفتی قفقاز حاجی عبدالجید افندی

مفتی زاده

اخیار نکار (اختر) از هندوستان میبویسد جناب فقامت نصاب (مسدراستیک) صاحب

از جانب دولت ایران برای منع نمودن محمد عصیان اگر دستور العمل داده شده است که نمایر لازم نگارده شود .

مواقف سان کرمانشاه بغداد در حالت اختلال است

شیخ عبیداه بازاری خلی تنگ گرفته است (۱)

موجب خبرهایی که از کیش رسیده است . بسبب اخلاقی که در میان طائفة دورانی واقع شده و بدایحه مقرر بود بر ضد بلوچها بمرکات جنگ پرداخته شود اکنون در این حرکت صرف نظر کرده شده است .

بقدر دوهزار سوار و چهارهزاره توپ برای یورش بردن موقع (شکانسور) ازهرات حرکت نموده بودند ولی لشکر در موقع (نال زوار) توقف نموده است .

پسر امیر (فاین) (۲) درصدد یورش بردن بخاک ایران بوده است بنابراین ابراهیم خان امیر (فاین) دلگیر شده است . اهالی بلوچ باطاعت هاشم خان کرمی دهند .

صورت رقیبه تقریض مانندی که جناب مستطاب عمده الفضلا و العارفین حاج الحرمین الشریفین الحاج عبدالجید افندی مفتی کل ممالک (قفقاز) درباب رساله اصلاح اقبای اسلام تالیف عالمجاه محمد همراه آقا میرزا رضا نایب اول و ترجمان جنرال فونسلگری دولت علیسه ایران مفتی تقلیس نوشته اند از چاپی باده اختر رسیده بود اینک عینا در ذیل قلمداد می شود

صورت رقیبه

بعداللقاب

رساله رشده جناب شمارا مطالعه و ملاحظه

(۱) آثار فنیان (وقت) باز خواهد گفت که این حوادث را اختر از همین اختراعات خود درآورده است .

(۲) امیر (فاین) و فرزندش از سالیهای دراز در خدمت کنای دولت علییه ایران ثابت قدم بوده بصیحت آثار عصیان و نافرمانی از ایشان دیده و شنیده شده است باینکه اکنون در اطلاعات کامل دراینباب حاصل نکرده ام باز میوان گفت که این خیر از قبیل اراجیف و بی اصل است .

رۆژنامەى (ضیا) له رۆژنامەى (میشاق) هوه: شیخ عوبەیدوڵلا به

تەلەكەبازیبەكانى دەولەتى تورك خەلەتاوه

ئەختەر، لەژمارە ۱۰دا، كە لەچوارشەممەى رێكەوتى ۲۳ى فېبرایەرى ۱۸۸۱داو لە لاپەرە ۷۹دا، نووسیبوەتى: " رۆژنامەى خۆشەویستی (ضیا) چاپى تفلیس، ئەم بابەتەى خوارەوهى له رۆژنامەى (میشاق) هوه وەرگرتوو، كە له تفلیس، بەزمانى ئەرمەنى چاپ و بڵاودەكرێتەوهو لە لاپەرەكانى خۆیدا نووسیبەنى. ئیمەش لەخوارەوه وەرگێرانەكەى دەنوسین...

دویتی، كەسێك كە تازە له (ئەلیشگەرد) هوه هاتوو بۆ ئێرە، لەدۆخێكى زۆر

شادیدا، ئەم باسەى بۆ من گێرایەوه:

شیخ عوبەیدوڵلا، لەلایەكەوه بە رەفتارى تەلەكەبازانەى دەولەتى تورك خەلەتاوهو لەو دوایبەدا، دژى دەولەتى ئێران راپەرپوهو یاخیبوونى راگەیاندوو. بەلام زۆرى نەخایاند كە جەنابى شیخ، لەلایەن سوپای ئێرانەوه تێكشكاو لەلایەن دەولەتى عوسمانییهوه، سەركوكترا. پاش ئەوه، شیخ نامەیهكى بۆ خەلیفەكەى خۆى له (ئەلیشگەرد) بەم كێوهرۆكە نووسیبوه:

" ئەى براى باوهردار، من ئومیدەواربووم كە بەهێزى تایفەى چادەرنشین و كۆچەرى كوردو بە پالېشتى دەولەتى عوسمانى، هەموو تیرەو تايەفەكانى كورد، لە میرنشینى سەرەخۆ و یەكگرتوودا، كۆبكەمەوه. بەهەمان هۆش لەدژى دەولەتى ئێران راپەرپین و سنوورەكانم برى تاوهكو لەو ناوچانە لەگەڵ كوردى ئێران ببینە یەك و مەبەستى خۆم بپنمەدى. لەو كاتەدا، ئەو ستەم و تەعەدايەى كە بەرامبەر ئەرمەنە بپجارەكان كردوومە، هەر كات دپتەوه یادم، ترس و بیزارى سەراپای گیانم دادەگرێت. ئەرمەنە بپجارەكان كە بە میواندارى و حەقناسى ناسراون، بە ناحەق كوشتوبرمان كردن. هەر وهه، ئومیدیكیش كە بە كوردەكان هەمانبوو، ئەویش بچ ئەنجام و بپهوده بوو. سەبارەت بەو ستەم و كارە نارەوايانەى تاكو ئیستا دەرەق بە ئەرمەنە داماوەكان كردوومانە، دان بە گوناو و

که موکورتییەکانی خوڤدا دەنیم. رۆژێک دێت که ئەرمەنەکانیش بەهۆی رەواوەتی و مەروفاوەتی خوێان، هێزو توانا بەدەست دەهێن و تۆلە لە تاییەفەیی کوردان دەکەنەو. ئێوە بۆ من دەنوسن که، هەر وەها ئەرمەنیەکان لە خەیاڵی خوێاندا رازیکیان هەیه و دەیانەوێت جۆلە بکەن. من بۆ خوڤم لەم بابەتە ئاگادار بووم و هەر وەها ئەو داماوێنەشم زۆر ئازاد و ستەمم لێ کردن.

ئەوانە تێپەرین، ئێستا که من زیاتر لە دەوڵەتی عوسمانیی، ئومێدم بە هاوکاری و یارمەتی ئەرمەنەکانە. ئێوە قسەیی هیچ کەس لە گۆی مەگرن. یەکی و هاوپیەمانی ئێمە، لە گەڵ میلیەتی ئەرمەن، لە هاوپیەمانی لە گەڵ هەردوو دەوڵەتی عوسمانیی و ئێران زۆر باشتر و سوودمەندترە. لەبەر ئەوەی دەوڵەتی ئێران هیچ کات ئێمەیی خوڤ ناوێت. دەوڵەتی عوسمانیییش بۆ بەرەوپێشبردنی سیاسەتی ناوڤۆی خوڤ، ئێمە وەک جۆرە ئامرازیکیی جەنگیی بۆ بەرژەوێندی خوڤ پەسەندە. من ئەوەتان پێ دەسپێرم که میلیەتی ئەرمەن، هاوسێ و هاو دەم و هاو نشینی ئێمەن، لە کاروباری رۆژانەو ئەوانەیی دیکەدا، پێویستیمان بە یارمەتی یەکترە. ئەوان لە گەڵ دەوڵەتی عوسمانیییدا، هەر کارێک دەکەن، ئازادن. بەلام بەو دواپیە بە باشیی تێگەیشتووم، که ئێمەیی کورد بووینە ئامرازو بوکەلەیک لە دەستی دەوڵەتی عوسمانیییدا.

رۆژنامەیی (میشاق) لەم بارەییەو زانیایییەکانی خوڤ بەم شیوەیی دەنوسێت: لە قسەکانی شیخ، ئاسەواری پەشیمانی دەردەکەوێت. کوردان ئێستا که لە رادەیی خیانەتکاری و پەیمانشکینی دەوڵەتی عەسمانی و راستگۆیی و دروستکاری میلیەتی ئەرمەن بە ئاگاھتوون و دەزانن که بەو دواپیە رەوشی ئەرمەنستان گۆراو و ئەرمەنەکان هێزو توانا پەیدا دەکەن. هەر ئەوەیی که لە گەڵ میلیەتی ناوبراودا، کەوتوونەتە هەوڵی دۆستاییەتی و هاوپیەمانیی. راستی ئەم هەواڵە دلخۆشکەر و شادییەخشە، بەلام ئەنجامەکەیی دیار نییە که کەیی روودەوات و چ ئاکامیی دەبێت."

سری افساده میفرواند. حرکت نمایند با اینکه من خود نیز از این مطالب آگاه بودم باز آن بیچارگان را خیلی ستم و اذیت کردم.

اینها گذشته است اکنون من زیاده از دولتین عثمانی و ایران معاونت و یاری ارانته امپوارم.

چنانچه همگیس را کوش نکند اتفاق و اتحاد ماملت ارمنی از اتفاق بادولتین عثمانی و ایران

خیلی چیز وسوسند تراست. زیرا دولت ایران

بارا امداد دوست نمیدارد. دولت عثمانی نیز برای

بیشترت پولیکت داخلی خود مارا توجی آلت

چنگ بجهت خود قرار داده است. شمارا

سپارش میکنم که ملت ارانته بامامسایه و همراز

هستند. سوسنده کارهای معاشی و غیر آن معاونت

همدیگر محتاجیم. آن بادولت عثمانی هرگونه

رفتار میکند مختارید ولی من در این اواخر تصرفی

نمیدم که ماطالعۀ اکراد دردمست دولت عثمانی

آلت لعب و بازیچه شده ام.

اخبارنامه (میشاق) در ضمن این فقرات

مطالعات خود را بدینگونه مینویسد. از بیانات

شیخ آثار ندامت و پشیمانی ظاهر میشود. اکراد

اکنون از درجه خیانت کاری و عهد شکنی

دولت عثمانی و صداقت و درستکاری ملت ارانته

گاهی حاصل نموده دانسته که در این نزدیکی

وضع ارمنستان تغییر یافته ارانته قوت پیدا

خواهند کرد. این است که بامتد کور درصدد

حسن آمیزش و اتفاق برآمده اند. راستی این

خبر تسلی بخش و مسرت انگیز است ولی نشیء

آن معلوم نیست که بی حاصل شده و کار بکجا منجر

خواهد کرد.

اشکار بکنند بعلت آنکه اگر اشکار بشوند سرا

خراهند شد و کذب و افترا و بدخواهی و خیانت

کاری آنان در حق عموم ملت هویدا خواهد

کردید.

اخبارنامه کراهی (ضیا) منطبقه تقلیس

فقرات ذیل را از قول روزنامه (میشاق) کدر

تقلیس بزبان ارمنی طبع و نشر میشود در صحافت

خود نقل نموده بود مانیر. ترجمه آرا ذیل

میکناریم.

دیروز شخصیکه تازه از (الشکرد) با بیجا

آمده بود در خالت بسیار خوشحال فقرات ذیل را

بن نقل نمود.

شیخ سبیده از یکجانب بحركات حيله آمیز

دولت ترک فرشته شده در این اواخر بر ضد

دولت ایران برکنی برخواستن اظهار عصبان

و طغیان نمود اما چندی نگذشت که جناب شیخ

ارجانب لسكر ایران معلوب و هم ارجانب دولت

عثمانی منکوب شد. پس از آن شیخ نامه تخلیف

خود کدر (الشکرد) دار بدین معنی نوشته

است.

ای برادر مؤمن. من امید واری داشتم

که بقوت طاقه جادرتشین اکراد و محامبت دولت

عثمانی همه طوائف اکراد را بوضع یک امارت

مستقل و متحد بیاورم و همین ملاحظه رضد

دولت ایران بعصبان برخواستن حدود را تجاوز

و قوع خلافی با ظهور و ناراستی از روی اختلار

و یاد آوری کسی بخواد دلسوزی نماید معلوم

است که آرا هر از راهش باید کرد و بطور مقولانه

باید نمود و ماخذ موثق قرارداد. نه اینکه باره

مضمان و ماخذ و واهی و بی باهرا بطوری جلوه

داد که غرض اشکار شود و اگر مقصود حق هم باشد

پامل کرد.

حال آنکه اگر امروز از روی تحقیق دیده

شود و انصاف نماید عموم اهالی ایران که در این

صنعات هستند کمال تشکر را از جناب جلافتاب

میرالملک سفیر کیر ایران دام اقباله العالی از جهت

ترتیب و وضع قونسولات اسلابول دارند بعلت

آنکه شخصی را در قونسولات گذاشته اند که

بصنعات تجریت و تیزب و آبرومندی و کار آگاهی

و دانشمندی و فضیلت موصوف است و در میان

همه ایرانیان که در اسلابول هستند بجز چند نفر

که جهات بدبینی و غرضشان معلوم است منکر

ندارد.

دیده بدین که برکنده باد

اگر ترجان حقیقت قول مسد غرض آن تحصیل را

نوشته بود و با خود در اغراض و تسلیت آن

همراهی نداشت و این فقرات بی معنی و بی غرض

و عوض می نوشت چرا و رفته جوابی را که شنیدم

از جناب سانسلسری ایران داده اند طبع نکرد

خارجیه

اخبارنامه (نووه ووره بیا) نام وروس بوجیب

خبرهای برلین میگوید. برنس بشارت که از چند

سال باینطرف از مداخله بکارهای دولتی کناره

جوی میگرد اینروزها از مسلك هیت و زاری

المونی اظهار ناخشنودی نموده باز در صدد آن است

که زمام اداره را راست وزاری المان را بدست خود

گرفته بعضی از وزرای مشاورانهم را که برخلاف

مسلك او رفتار نموده اند از هیت خارج نماید.

کوردویه کیتیه که یان

له لاپه ره ۸۸ و ۸۹ ی ژماره ۱۱ ی سالی هه وته می رۆژنامه ی نه خته ر، که له رۆژی چوارشه ممه ی ریکه وتی ۲ ی مارس ۱۸۸۱ د، چاپ و بلاو کراوه ته وه، بابه تیگ به واژۆی (ئیرانییه ک) به و ناونیشانیه ی سه ره وه بلاو کراوه ته وه، که ئەمه دهقه که یه تی: " له راستییدا، مانای وشه ی (ئیتیحاد/ یه کیتی) ئاشکرایه و به پارسی مانای یه کانه گی یه نه ک بیگانه گی.

هه وادارانێ ئەم ئاره زوو و خولیا یه، له م رووه وه، به قولی بیریان ئی نه کردۆته وه. مانای وشه ی یه کیتی، نه گه ر مه به ست ئی یه کیتی کوردانه، جارێ کوردان به گوێره ی پیشینه ی دیری باوو باپیرانیان، ناتوانریت له پارسی زمانان جیا بکریته وه. زمانی کوردی به لگه یه که که ئەم دووانه بران. کام میژوونوس ده توانیت باوکیک بۆ کوردان بدۆزیته وه که برای باوکی پارسیان نه بیت؟ (پارس) و (مادی) یه ک ره گه زن که بۆ دووبه ش دابه شبوون و هه ر به شیکیش بۆ چه ندین تیره و خیل و عه ذشیره ت دابه شبوون. هه روه ک ئه وه ی که ره گه زی (سلاف) بۆ چه ند تایه فه یه ک دابه شده بیت که (روس) و (بولگار) و (سرب) و (رۆمانیا) و ئەوانه ی دیکه یه که سه ر به و ره گه زن.

ئه وه بۆ جه ان روونه که، کوردانی به شی باکووری رۆژئاوا ی ئیران، که ئیستا که ده ستیان داوه ته چه کی یاخیبوون، له بنه په تدا بۆ یه کیتیان نه کردوو. به لکو سه ودای پوچ و ده مارگیری مه زه به یی، چاوی ئینسافی کوپر کردوون و خستوونیه چالی گو مرییه وه. ده نا هه مان تایه فه ی کوردان سه ر به مه زه به ی حه نه فه یان شافیعین. ئەوان ده رفه تیکی زۆر گه وره یان له به ر ده سته، که به گوێره ی ره گه ز له گه ل ئیرانییه کان و به پێ مه زه به ییش له گه ل عوسمانیه کان، شیوه و ریکاری ده وله تخوازی خویان به رنه پیش و له هیژو توانای هه ردوو ده ولت، به گره ی ته واوی پینگه یشتن و شارستانییه ت وه رگرن. له زه مانیکی ئاوادا له نیه ان

موسىبە تىكى ئاوا گەورە خراپە كارىيە كى مەزىدا، لەبرى ئەوۋى بىنە ھۆكارى كات و كار لە دەستدان و بەرژەۋەندى ھەردوۋلا، با لە پىناۋ ئاسايشى سنوورەكانى ھەردوۋ دەۋلەتى پاىە بەرز و ئاسانكارى ھاتوچۆۋ گواستەنەۋە بازىرگانى ئەو دوۋ لايەنە تىبىكۆش، نەك دواى خەيالى پوچ و پىنەگە يىشتوۋى كە سانى كالفام و كورتىن بىكەون.

دانايان وتوۋيانە: "زانبارى تەۋاۋ رېپىشان دەرى رىگاي رىگارپىيە، بەلام زانبارى كورتوكوپر، ۋەك ئومىدى ئاۋى حايات وايەۋ لە تارىكى و گومراپىدايە."
من مرقۇم، ھەرشىك كە لەلای خۇم بە حەق و راستى بزىنم، دەمەۋىت ئەۋانى تىش، ئەۋ حەق و راستىيە بناسن و ھەرجىيە كىش بە پوچ دەزانم، كە سانى دىكە بە پوچى بزىنم.

بەبرۋاى من، ئەمە حەق و نىشانەيەكى خىرو چاكە نىيە، كە پاش پىنج سەد سأل ھاۋسىيەتى ھەردوۋ دەۋلەتى پاىە بەرزى ئىرانى و عوسمانى، لەم نىۋەدا ھەندىك كە سانى ياخى و ملھور جىگىرىن يان سەربەخۇيان ھەبى و پنتىكى خراپەكارى بىنەكايەۋە. بەشىۋەيەك ئەگەر ئەۋ دوۋ دەۋلەتەش دەستپوۋەردان بىكەن، ئەۋا بىنە دوژمنى باۋە كوشتەي يەكتر. خۇ ئەگەر بىدەنگى و بىلايە نىش ھەلبىژىرن، ئەۋا دەبىت ھەمىشە خۇيان لەبەردەم دوۋ لافاۋى مەترسىپىدار بىبىنەۋە كە پىشكەۋتن و شارستانى و بەختەۋەرى ھەر دوۋ دەۋلەتى قەۋى شەۋكەتى ئىسلام، دەخاتە ژىر بارى پىشۋى و فەلاكەتەۋە.

ئەۋەى لەم بارەيەۋە، لە چاپەمەنى عوسمانىدا گىتوگۆۋ لەبارەۋە كراۋە، لايەنى جىئ داخى ئەۋە بوۋە كە لەراستىدا ئەم تىگەپىشتن و دىدە رۇشەنە، نەتوانراۋە درك بىكرىت.

ئەگەر پىنوۋس بەدەست خەلكى بى كىنەۋ غەرز بوۋايە، نەدەگونجا رۇژنامە توركى و فارسىيەكان، بە دەربىرى ناكۆكىم پىنەرو پەرتەۋازەكەر، لەكە دار بىكرايە.

له بهرتهوه، جه نابی جه لاله تمه ناب موعینولولک، بالیۆزی گهره ی ئیران، زۆرباش ناگاداری ئەم خاله بوو. ههروهها له دلیشهوه به تهواوی دوستی دهولته و میلله تی نه جیبی عوسمانیه وه یه کیتی ههردوو دهولته ته پایه بهرزه که ی به نه زهری حکمه تی خۆی گرتوو. ههروهها ئەو ئیرانیانه ی که له م مهمله که ته دا نیشه جین، له هه موو کۆرو کۆبونوه وه فهرمیه کاند، دهستی نزیان بۆ به هیژی و پایه داربی دهولته تی پایه بهرزی عوسمانی، ههروهک بۆ دهولته که ی خۆیان، بهر زکردۆته وه و داوای سهرکه وتی ههردوو دهولته تی پایه بهرزیان له قاپی بهزدانی، داوا کردوو.

شاروه نییه، که نه له هیندو نه له چین و نه له روسیاو نهوانی دیکه، ئیرانییه کان خۆیان به قهرزارو پایهندی ئەوه نازانن، که به فهرمی، نزا بۆ فهرمانپه وایان و دهسه لاتدارانی ئەو و لاته بکه ن. به لام له م مهمله که ته دا، تهواوی ئیرانییه کان، له هه موو کۆرو کۆبونوه وه یه کی خۆیاندا، چۆن بۆ پاشای خۆیان دهکه ن، ئاواش بۆ سوڵتانی عوسمانی دهکه ن و ئەوه به به شیک له ئەرکه ئیسلامیه که ی خۆیان له قه له م دهده ن.

نایا ئەم ههسته ی ئیرانییه کان، به لگه ی یه کیتی و ریزگرتنی تایبه تی ئەوان نییه به امبه ره به عوسمانیه کان؟

دهگونجیت که سانیک هه بن، جاروبار به هۆی جیاوازی مه زههب و مه شره به وه، خۆشیا ن له یه کدی نه یه ت، به لام له رینبازه گشتیه ئیسلامیه که دا، ئیرانییه کان، ته نانه ت پالپشتی له (نه صیری/عه له وی) کانیش دهکه ن و ریزی ئەوان زیتر له ناموسو لمانه کان دهگرن، به و هۆیه ی که نه صیریبه کانیش به شیک گهره ی ئیسلامن. ئەوش روونه که کورده نه صیریبه کان له سوننی مه زه به کانی ئەو تایه فه یه زنده ترن.

ئیرانییه کان، له به رامبه ر دلسۆزی و ههستی پیروزی هاوئاینیدا، چاوه پری هیچ شتی که له کهس ناکه ن، چونکه ئەوه ئەرکی ئەوانه. له بهرته وه ی هه ر تایه فه یه کی

ئىسلام، دەپت ئەو بەكات كە كە لەرووی راستگویی و دلپاكییهووه له ئەستۆدایه. ئەگەرنا كارکردن به پېچەوانه ی ئەووهوه دەبیتە شەرم و عەیبە.

شیخ عوبەیدوللا رادەسپېرم كە كتیپی (كرووس ئەندەر زەمون) دا بخوینتەوه، كەماناكە ی (خاچ لەژێر مانگ)ه و له نووسینی یه كێك له قەشەكانی ئینگلیزه كە ناوی (میسەتر كاتس)ه. ئەو پېش سئ سأل له رینگای حەلب و وان و دیاربه كرهوه، به چپاكانی كوردستاندا تپه پروه. ناوبراو مەزەندە ی ژماره ی دانیشتوانه نەستووری و كورده كانی ئەو ناوچانه ی كروون و وردەكاریه كانی رێكخستوووه تۆماری كروون.

لەپاش ئەوه، لەنیو تۆماره پەرتەوازه كانی خویدا، وینە ی نامەیه ك بدۆزیتەوه كە پېش دوو سأل و نیو، لەلایەن خودی شیخ عوبەیدوللاوه، بو مسیۆنێره كانی (ورمن) نووسراوه، لەگەل وینە ی وه لامة كهیدا، كە نایه تی (ولا تفسدوا فی الارض بعد اصلاحها/ پاس چاكکردنی زهوی خراپه ی تیدا مه كەن) ی له خوگرتوووه. ساتێك به برۆای یه كتاپه رستیهوه له خانه قاكه ی خوئ دانیشه و له كلاًو پۆژنه ی ئیسلامیه تهوه (ئەگەر باوه رپی هه به) برۆانه و له حزوری خودا و په یامبه رو تهواوی ئۆمه تی محەمه د (د.خ) و له كرداری ناشایسته ی خوئ په شیمان به رهوه. سه برو ئارامی هه ردوو ده ولته تی پایه بهرز بو مه به سستی خراپ به كار مه هینه و رۆژی یه كه م ده ست به داوینی لیخۆشبوون و په نادانی هه ردوو ده ولته بگه ره و درکی خه یالی پوچ له سه ر ده ربكه و ماوه یه ك له یه كێك له شوینه پیرۆزه كان، ئارام و هیمن دانیشه و ئاكارو ره فئارتان رێك بكه نه وه .

ئەو زەمانە گوزەشت كە، حای و حوی سۆفییانه، بو كە رهنای خاوهن ولاتی و ده ولته تدارپی، و كه وئی گه دایی و هه ژاری بیته ته خت و تاجی پاشایه تی. پئویسته چیرۆکی به ناوبانگی (یوسیفس)، كە باسی ژبانی (خه واجه و گوئفریژ و توله)یه، بئینتیه وه یادو هه مان هه له دووباره نه كه نه وه.

دوژمن بەو ھەموو دوژمنایەتییە خۆیەو، پێی بیویژدانییە کە پەردەى ئەو ھەموو ناکوکییەى لە ئیسلامدا ھەبێ، ھەڵبەتەو، ئیستاکە دەبێت موسوڵمانێک چەندە ناموسوڵمان بێت کە خوازیارە جەرگی پەیکەرى ئیسلام پارچە پارچە بکات؟ دەشێت وەکو (سەودای پێشەوای... زاھید دەکات بە وەحشى) رینگر بێت، گەرنا ریبازى ئاینپەناھى ئەمە نییە.

ئایا شایستەبەو رەوايە کە، ئەھلى ویزدان لە مەسیحییەکان، لایەنگرپى لە ئۆمەتى محەمەدى و شەرى ئەحمەدى بکەن و لەو بارەبەرەو بە نووسین و کتیب بڵاویکەنەو، بەلام تايەفەى موسوڵمانان، وێرپای پەبوەستەگى و بەرژەووندى پیکەووەگریدراوى خۆیان، کە ھەر مندائیک بەتۆزیک بیرکردنەو دەتوانیت پەى پى بەریت، بە خەيالێ دەسەلاتخووزپى یان لەرووى دەمارگیرییەو یان بەبیانوى ستەملیکردنەو، شمشیرى کینە لە ھاوسى و ھاودینى خۆى بکیشیت و تەنیا بە حوکمى خەياللاتى پوچى شەخسى خۆى، تەواوى موسوڵمانان و ئیسلام پایمال بکات؟!

ئەو لەخۆر رووناکترە کە دەولەتى پایەبەرزى عوسمانى، چاوى لەو نییە کە لە بەدکارى یەکیک لە ئەندامەکانى خۆى، قازانج وەرگریت. بەلام بەگوێرەى ئەو پەندە بەناویانگە عوسمانییەى کە دەلێت: "سەرى شکاو لەژێر کلاو و دەستى براو لەژێر قۆلبەند دانان" بەکارى ئیسلام و سەلتەنەت دادەنیت.

ئەگەر شیخ عوبەیدوللا و غەبرى شیخ، بەگومان و تینەگەیشتن و مەبەستى پوچى خۆیان، پشتیان بە ھاومەزھەبى میللەتى عوسمانى بەستوووە لەخەيالێ ئەنجامدانى کۆمەلێک بەدکاربیدان، ئەوا نییەتى خرابەکارى خۆیان پێشانداوو بیگومان بێ ئەنجام و شکستخواردوو دەبن(ھزار نکتەء باریکتر ز مو انجاست / واتە بەروالەت مەخەلەتن و دوست و دوژمن لیک جیابکەرەو). شیخ لەخویالی نانە و دەولەتى پایەبەرزیش لەلای ئاشوبى جەهان.

ههروهه رايدهگه يه نم كه لايه نگرانی يه كيتی كوردان زۆر به هه له دا چوون. يه كيتی كوردان هيچ كات له گه ل يه كيتی ميلله تي (نه رنائوت) دا، به راورد ناكريت. ئەمپۆ ميلله تي (ئارنه ئوت) ئەگەرچی ميلله تيكي شاخه كيين، به لام له لايه كه وه به هۆی نزيكايه تيبان له ميلله تانی شارستانی ئه وروپي و له لايه كي تريشه وه كه هه موويان خاوه ني پله و پۆستی ده و له تي عوسمانيبان هه يه و پيشتر ئەندامه كانبان له خویندنگا زانستی و مه كته به كانی شاهانه و سه ربازي پهره رده بوون، چه ندين داناو زانو كه سي هۆشيار دلاوه رانی به ناموس و پياوی پياوانه له نيو ئەم تايه فه يه دا، له پيش چاوی خۆمان ده بينين. له راستيبدا، له نيو كوردانيش په روه رده كراوان زۆرن. به لام:

ناوكي فلفل ره شه و خالی رووی ياريش ره شه

هه ردوو سووتيتهر به لام ئەمیان له كوئ و ئەویان له كوئ

بۆ ده رخستی ئەم قسه يه، ته نيا به راوردی ئەو وتارانه به سه، كه نووسه رانی ئەرنائوت، سه باره ت به مه سه له كه ی خۆيان له چاپه مه نيبه كاندا ده ينووسن به به راورد به وتاره كانی برايانی ده مارگپری كوردی ئيمه، كه سه باره ت به مه سه له ی راپه رپنه هاندراره كه، نووسيو يانه.

ناكامی يه كيتی ئارنه ئوته كان هه روه ك له مه رسای (ئالگون) بينراو هه روه ها ده گونجيت له ده ريانيه و يه كي شه هريش ببينريت، به لام هيشتا له لايه ن هاندرانه وه، وشه ی يه كيتی به گوئي كورداندا، خودا چاكيان بكات، نه دراوه، وا كه وتوونه ته جۆش و خرۆش و خه ريكبوو به هه له ناوچه ی (ما وراه الهه ر) هه ردوو رووباريش) بخه نه نيو يه كيتی كوردانه وه. هه لبه ته، ئەو جو لانه وه يه يان له لايه ن ئاگاداران و چاوديرانی هه ردوو ده و له تي پايه به رزه وه، بووه مايه ی سه رنجيكي نامۆ. ئوميد هوارين كه ئەم يه كيتيبه ی كوردان، ببیته قه لايه كي به هيزو به رز، چونكه له حاله تيكددا پيوست بكات، كردنه وه ی ده روازه ی ئەو قه لايه ئاسانتره، كه له پاش په راگه نده بوونيان سه رقالی كۆكردنه وه ين. شاعير له و باره يه وه باشی وتوووه:

تەورم پېداۋى دارم بۇ بېرى
پېم نەداى ديوار مائى خەلك بېرى

ئارنەئوتەكان، بە تەور دارو سووتەمەنى پەيدا دەكەن، بەلام برا كوردەكانمان، ديوارى ھاوسى و برايانى خۇيان ويران دەكەن. ھەمان ئەو جولانەوھىيە، وردبىنىكە بۇ خەلكى وريا، تاوھكو بەروونى ببىين، كە دوژمنانى يەككىتى ئىسلام، تاكو چ ئاستىك لەپشتى ھۇكارەكانى پشپويى و ھاندانى موسولمانانەوھن و چەندە بايەخ بەوھ دەدەن، كە لە كوئوھ ھەمووى بدەن بە ئاوداو برايان بەيەكدابدەن."

لەوانەيە برايانى كوردمان، لەم ئامۇژگارى و بەراوردكارىيانە دلخوش نەبن، بەلام لەدەرخستى حەق و راستىيەكان ناچارىن. عەيب نابى كە زۇركات، برايك بەھۇى ئامۇژگارى برايكە كى چاكەكارى خۇيەوھ، ئازارى پى بگات.

كۆتايى

مەبەست لەم قسە دوورو درېژە ئەوھ بوو، ئەگەر ئەمپۇ تاكو عەسر، بتوانرېت ئاشوبەكەى شىخ عوبەيدوللا دابمركېتەوھ، ئەگەر بخرېتە سبەى كارىكى تەوا پشتگوئىخەرانەيە.

ئەگەر بۇ كاتى پيوست ئاگر ھەلبگىرېت، پيويستە بخرېتە ژىر خۇلەمىشەوھ، چونكە لەناو پەمودا ناتوانرېت ئاگر ھەلبگىرېت.

واژۇ

ئېرانىيەك"

بایستی را دیدند آتوت خواهند فهمید که این دسائیس دیپلوماسی درزد باعالی مؤثر شده است. بنابراین ناچار دو پایه بملاک پیشتری خودشان خواهند رکشت.

از حرکات دولتی المان و اوسترا به معلوم میشود که بر ضد بایستی رخسار نخواهد نمود. بنابراین معلوم نیست هرگاه جنگ بشود در میان دولتین عثمانی و یونان محدود خواهد ماند یا نه که این یکی بسته به حرکات دولتهای بزرگ خصوصاً دولت انگلیس است.

خارجیه

حضرت مستغاب اشرفی‌والا شاهنشاهزاده اعظم ظل السلطان حکمران اصفهان بموجب اراده سنیّه اعلا حضرت پادشاه ایران بطهران احضار شده بودند. از قرار خبر تلگرافی مخصوصی که اینروز وارد رسیده است حضرت مستغاب معظم بطهران وارد گردیده از حضور همایون پادشاهی شرفیابی حاصل و مورد تواضع ملوک گردیده اند.

روزنامه (سنبل) قنرات ذیل را از اخبار نامه (مجموعه کارجان) نقل میکند.

بموجب خبرهایی که از ایران رسیده است حضرت ظل السلطان حکمران اصفهان که مین فرزند اعلا حضرت پادشاه ایران است برای اقراض مبالغی بطهران نزد والیالمعد خود رفته است. شاهزاده شازایی در همین این اقراض یاره امتیازات را از اعلا حضرت پادشاه ایران درخواست خواهد نمود. اعلا حضرت پادشاه ایران پیشتر فرزند دومی خود شازرا ولیعهد مین فرموده از مراتب تیر رسماً بدولتها اطلاع داده بوده اند. ولی حضرت ظل السلطان از حکمرانی اصفهان خیلی ثروت پیدا کرده نسبت به برادر دیگرش نیز؛ خیلی جسور است و در خیال اخصصال ولیعهدی است. چنانکه از قدمی عادت سلاطین ایران است از فرزندان خودشان آنکه مادرش نیز شاهزاده است ولیعهدی مین میشود همین ملاحظه حکمران تبریز ولیعهدی مین گردیده است.

در حال باعتقاد بعضی درآید برای همین ادعای ولیعهدی در میان دو برادر کار بچنگ وخصاصه کشیده مالک ایران بنوع قسم منقسم شده سمت شمال آن بدولت روس و سمت جنوبش بانگلیس تقابیل خواهد کردید.

اختر

مارا تاکنون از سبب عزیمت حضرت مستغاب اشرفی‌والا ظل السلطان بطهران اطلاع درستی حاصل نشده است. ولی سایر بیانات اخبارنامه مذکور در باب ولیعهدی و غیره همه از قبیل حدسیات اهالی اروپ و مطالب سست و واهی و بی اصل است.

از روزنامه ایران نقل میشود.

بموجب امر و اراده اعلا حضرت شاهنشاه ایران اداره عموم معادن بعهده کفایت جناب جلافتاب حکیم المهاکم محول فرموده شده است. روزنامه ایران سواد فرمان همایون اعلا حضرت پادشاه ایران را که در اینباب شرف صدور یافته است نیز درج نموده بود. از مضامین حکمت آیین فرمان همایون شاهانه استنباط می‌توان نمود که این کار بسیار مهم و معننا را که تاکنون در ممالک محروسه ایران بطور بسیار بی نظمی اداره میشد و اغلب سردر دست مردمان بی کفایت بود در نظر اقدس ملوکانه طرف اعتنا شده است که برخلاف زمانهای گذشته بعهده جناب جلافتاب حکیم المهاکم که از اجله رجال دولت علیه ایران و استقامت و صداقت و دقت و تقوای و کارآگاهی سمت برتری از همکمان دارند محول فرموده شده است. ایندواریم با مقامات کافی جناب مشارالیه این کار بسیار معننا که خزان شایسته اداره بشود که دولت و ملت استفاده نمایند زیرا میتوان گفت که تاکنون عمل معادن در ایران بوجهی نظمی و قاعده نداشته است چه از قرائکه اطلاع داریم بیشتر در ایران شخصی که معدن پیدا میکرد با نوع زحمت از جانب دولت برای کار کردن در آن رخصت حاصل نموده مدتی امتیاز مین میشد ولی همیکه بچاره کار را راه میآید باخت و زحمت را بیابان میآورد و هنگام نگران میرسد بیکارگسان زبردست از هیچ و سبیله از دستش گرفته زحمت آن بچاره بدر میرفت مهمل است که ثروت خود را نیز در آن کار میباخت و هرچه فریاد میکرد داد

خواهی پیدا نمیشد و بدین ملاحظاتی همیکس بی این کار عده میرفت تا آنکه رفته رفته متروک گردید. و از این همه خزان خداداد که طبیعت در نهاد سنک و ملک و من نهاده است و من و ابائی و من را سودی حاصل نمیشد ایندواریم که پس از این از جانب دولت نظم و قرار مین لایتنری در اینباب گذاشته شود که ابائی و من را الحیثان حاصل آید و بکمال میل و خواهش اقدام باین عمل عده نمایند و دولت و ملت از این اقدامات بهره مند گردند.

اخبار نگار اختر از طهران می‌نویسد. تا ایام مجتد و عزت همراه اسمعیل پیک افندی که از هنگام وزیر مختاری عسوق قناب حیدر افندی در طهران سمت نایب اولی سفارت سنیّه دولت علیه عثمانی را داشته پس از انفصال مشسار الیه بسمت شازردی برقرار. و بعد از آن در زمان سفارت جناب جلافتاب سنیف پاشا دوباره بایران برگشته مدتی بعنوان مصلحت نگاری امورات سفارت را رؤیت و تمسیت داده باز با سلاطین مراجعت نموده بودند. این دفعه که با رسوم است باز از جانب دولت علیه عثمانی بطهران فرستاده شده و اینروزها وارد گردیده است. یک افندی موهی الیه در این محاورت طولانی نوعی با مردم داخله و خارجیه حسن رفتار نموده است که طرف توجه عموم شده است چنانکه اهالی از ورود ایشان اظهار نهایت مسرت و شادمانی میکنند.

مطالعه

راستی افندی موهی الیه بایک طبیع و سلامت نفس و استقامت مزاج و کارآگاهی موصوف است. و بودن چنین شخص کارآگاه داشتند و منصف در میان اجزای سفارت. دولت علیه عثمانی موجب مزید رابطه بجهت دولتیین علیین اسلام است. بنابراین ورود افندی موهی الیه را بدار الحافط طهران تبریک میکنیم.

بازار. بیه اختر

(اکراد و اتحاد شان)

واقعا معنی کلمه اتحاد معلوم و باراری بیگانگی

(بیگانگی) را گویند.

هواخواهان این آرزو در این خصوص خوب غور نکردند. مراد از معنی اتحاد اگر اتحاد

طوایف اکراد است . کاهی اکراد را بحکم
 حسب و نسب از پارسی زبانان تفریق نمیتوان کرد .
 خود زبان کردی دلیلیست آشکار که این دو طایفه
 برادرند . کدام تاریخ دان از برای اکراد یک
 بدی میخواند بنا کرده که برادر پدر پارسان باشد ؟
 (پارس) و (مادی) تجنسند که به دو شعبه منقسم
 و هر شعبه قبیلهها مجری گشته اند . چنانکه
 جنس سغلاب نیز منفرق بقبایل چندی شده اند
 که (روس) (بلغار) (صرب) (رومانیا) و غیره
 و غیره از آن جمله اند .

این سلسله جهان است که آراد سمت شمال غربی
 ایران که الآن دست بسلاح مغلیان زده اند اصلا
 بوی اتحاد را نشنیده اند بل بسودی خام و تعصب
 مذهبی چشم انصافشان را ناخفا نموده نگاه
 مصلشان در افکنده است . والا همین شعبه
 اکراد که تابع مذهب حنی و یاشافعی میباشند
 خیلی فرصت بزرگی در دست است که بحسب
 جنسیت یا ایرانیان و بیعت مذهب با عقابان شیوه
 و رویه دولتخواهی را پیش گرفته از قوت و ترقیات

طرفین حصه مند کمال مذمت کردند . و در چنین
 زمانی در میان چین داهی کبری و منفسد عظام
 بجای اینکه باعث تضعیف وقت کار و منافع طرفین
 بشوند در تآمین حدود و تقویت دولتین علین و در
 تسبیل جریان تجارت و حمل و نقل تجارت طرفین
 کوششید تابع اوها م یاختگان کم دانش کوه بین
 تکررند .

حکما گفته اند . (دانش تمام هادی راه نیجات
 است . اما دانش ناقص مانند آید آب حیات
 در ظلمات است .)

من آنسام هر چیزی را که در نزد خود حق
 پیام بقاعد مفروض دیگران هم آرا حق
 بشناسند و آنچه را باطل میدانم غیر هم باطل
 بداند .

باعتماد من . این حق و علامت خیری نیست
 که بعد از پانصد سال همجواری ملاصق دولتین
 علین ایران و عثمانی در این میان بعضی خودساران
 استمرار و با استقلال باقی بماند نقطه منسبتی را
 فراهم بیاورند که اگر دولتین از درمداخله در آیند
 یکبار با اغیار سینه بسینه برآیند . و اگر اختیار
 سکوت و بی طرفی کنند لازم آید که همیشه یکجمرانی
 از برای مهاجرت دوسنیل عظیم و دو طوفان و شوم
 یاز بگذرانند که هر آن ترقی و تمدن و سعادت دودولت

قوی شوکت اسلام را در زیر بار تهلکه و نا امنی
 بدارد .
 آنچه در این اثنا در مطبوعات عثمانی گفتگوها
 شد چه مؤسسان آن بود که در حقیقت این حسیات
 روشن را درک کردن نتوانستند .

اگر قلم در دست بغرضان میشد ممکن نبود
 که صحایف کازنهای ترکی و فارسی لکه دار تعمیرات
 نفاق آمیز شتاقی انکیز کردند .

جناب جلالت آقا بعین الملک سفیر کبیر ایران چون
 بسیار خوب ملتفت این نکته هستند قلبا دولت علیه
 و ملت نجیبه عثمانیه را دوست و حسن وقتی و یکسانی
 دولتین علین را هر آن در مقابل نظر حکمت اثر

دارند . و ایرانیانی هم که در این مملکت اقامت
 دارند در جمع مجالس رسمیمغلی راسعه دعای قوت
 و بشارت دولت علیه عقابیه را مانند دولت شیوه
 خودشان ایجا و نظر و نصرت دولتین قوی شوکت
 را از درگاه ایزد گناه مصلند .

حنی نیست که ندرهند نه در چین و نهدر
 روس و غیره ایرانیان خود را مدیون نمیدانند که
 از برای حکمداران و نوکلای این دیار رستمانا کنند .
 ولی در این مملکت جمیع ایرانیان در همه اجتماعات
 و مجالس ملییه خود دعای سلطان را با دعای
 متبوع مضمخ خودشان ردیف داشته از وظایف
 اسلامیت خود میبخارند .

این حسیات عمویم ایرانیان آقا دلیل اتحاد
 و حرمت علانیه و مخصوصه ایشان نیست که
 با عقابیان دارند ؟

تکرر است افراد کاهی بیعت صدم توافق
 مذهب و مشرب با هم خوش نباشند ولی در مملکت
 عمومی اسلامیت ایرانیان حتی نصیری راه حیات
 میکنند . و حرمت ایشان را بیشتر از غیر مسلم
 میدارند بیعت آنکه نصیریان هر یک قسم زرکی
 از اسلامند و این هم امری است واضح که نصیری
 مذهبان اسکندر بیشتر از سنی مذهبان آن
 طایفاند .

ایرانیان در عوض خلوص و حسیات مقدسه
 در همین چیزی از کسی توقع ندارند . بیعت
 آنکه این کار وظیفه ایشان است . چه در مرقیه
 از اسلام باقتضای جبلت و فطرت مسلمه خود باید
 آنچه رزده اوست از روی صدق و بی غرضی
 ایضا بدارد و الا خلاف کیران این مدعا را در ذویل
 دفتر بی غیرت آن هم ذکر کردن عیب است .

شیخ عبدالله را توصیه میکنم بنخواند کتابی
 که سسی به (روس اندر دی مون) امی (صلیبز بره)
 است و تألیف یکی از کشیشان انگلیس
 است که مستر کانس نام دارد و تخمینا سه سال قبل
 از راه حلب و دبار بکر و واناز کوههای کردستان
 گذشته تخمین نفوس موجوده نشتور بانو اکراد
 آن سامان را نموده معلومات مفصله ضبط و قید
 کرده است

بعساز آن از زبان اوراقی پراکنده خود
 صورت مکتوبی را که دو سال و نیم قبل خود شیخ
 عبیداه بسیمو نراهی (ارومیه) نوشته است
 باصورت جواب آن که شامل آیه کریمه
 (لا تتسودوا فی الارض بعد اصلاحها) میباشد
 پیدا نموده ساعتی در توجید خانه قلندر گنده خود
 نشسته از نقطه نظر اسلامیت (اگر اعتقاد دارد)
 یا کسبا نظر کند . و در حضور ر خدا و رسول
 و جمیع امت محمد صلوات کردار ناپائش خود نام
 شود . و اوقات و محصل و وقت دانی دولتین
 علین را سوا استعمال نموده بکروز اول دست
 بدانم ضو و امان دولتین علین زده بخار اوها م
 از سر بدر و مندی در پی از اما کن مقدسه آرام
 و سکون گرفته تصحیح و تعدیل مسک نماید .

آقوتبائی که سفیر قلندری بکرانی صاحب
 کشوری و نخبه پوست کدائی بنصرت پادشاهی
 میدل میشد گذشته است . حال با باید حکایت
 معروف بوغوسوس که ترحمطال (خواجسه
 و دراز گوش و توله) است بخاطر آورده قبایس
 خطا نکرد .

دشمن با آن همه دشمنی با نصافش نا کوار
 می آید که از زمان قبایر سای اسلام آتقدر که خلاف
 معناد باشد بر کند . پس باید چقدر نا سلطان
 باشد سملاتی که بخواهد شکم حقیقت اسلام را
 پاره کند ؟

شاید مثل ماخلوبیای سروری
 میکند با همراهم مانع آید و الا رویه دین پشاه
 کشتی نهان است .

آیا شایسته است که اهل انصاف نصاری
 حسیات از امت محمدی و شرح احدی نموده در آن
 باب تألیفات نشر نمایند و طوایف مسلم از چندین
 ارتباط و منافع مخصه خودشان که هر مطلق با فائد
 تأمل میتوانه بی برد فطلت و وزر بد با خیال مغزری

ویازروی تعصب و پایه بهانه نظام شمسی کین
جسایه و مهدین خود کشیده محض سبب اوهام
شخصی خود منافع عمومی اسلام را پایمال
نماید ؟

این ارقاب روشن تراست که دولت علیه
عقابه چشم داشتن این راه دارد که از فساد عضوی
از اعضای خود انشاع به برد . لکن بنا بجل
مشهور عقابان (سرشکته را در کلاه و دست
خسته را در آستین) داشته ترا از شان اسلامیت
وسلطنت میدانند .

والا اگر شیخ عبیده و غیر شیخ بمان و باوهم
باطلی اعتماد به هم مذهبی ملت عقابیه نموده
بتوانند پشت خود را گرم کرد بقم بدهند و بصدد
پاره اشتباه کارها بر آید نسبت فاسد خود را
زود روز داده لا شک خایب و خاسر خواهد
آگشت . هزار نکته پار یکتر ز مواجبات
اگر شیخ معنی همین نکته را درک بنمید
بسی بود .

باز عرض میکنم طرفداران اتحاد اکراد
خیلی سبور کرده اند . اتحاد اکراد هیچ وقت
با اتحاد اردوبان نسبت قبول نمیکند .

امروز ملت از نبود اکرچه گو هستانی
هستند لکن از یکطرف بجهت فقر ایشان بملل متحدند
اروپ و از طرف دیگر بسبب اینکه اکثر سرائشان
دارای مناصب عالیه دولت علیه هستند و بیشتر
افرادشان در مدارس علمی و مکاتب ملی و عسکری
شاهانه تربیه یافته اند . چندین حکما و علما
و عرفا و شعیبان باناموس و مردانه از این سلسله
زکیه در پیش چشم ما موجودند .

واقعا در اکراد هم تربیه یافتگان بسیار هستند
اما دامه لفل سیاه و حال مهرورین سیاه
هر دو جانسوزند اما این یکا و آن یکا

از برای تعیین این مدعا تنها مقایسه عمالات صاحب
قلان از نبود در خصوص مسئله حاضره خود
شان عیسویات داده اند یا گفتارهای برداران
غیرت کش کرد ما در مسئله قیام مندرجه نوشته اند
بیراست -

تیجه اتحاد از نبودان چنانکه در مراسی
(الکون) دیده شد احتمال هست در پایه و یکی
شهر هم دیده بشود . اما هنوز از طرف مشوقان

کلام اتحاد بگوش اکراد که خداوند اصلاحشان
کناد تلقین نشده چنان بپوش آمدند که نزدیک بود
بسو ما و راه را هم داخل اتحاد کرده
کنند . همین حرکتشان البته از برای کار آگاهان
دولتین علیین باعث اقیابه غریبی شده است .
و امیدوار هستیم که بزودی کرد این اتحاد اکراد
یک قلعه رصیتی کشیده شود . چون اگر روم
بهم برساند در را باز کردن آسان تر از آن است که
بعد از پراکنده شدنش مشغول جمع آوری شوند .
خوش گفته است شاعر

ز آتش دادم که هیزم کنی
ندادم که دیوار مردم کنی

از نبودان باقیه هیزم میکنند ولی برداران
کرد مادیوار همسایه و برادر خود را خراب کردن
فرگشند . همین حرکت محبد خوب ذره بین
است از برای اهل دقت تلاوضح به بدیم که دشمنان
اتحاد اسلام تا چه مرتبه از اسباب افتاد و تحریک
مسلمانان و قوف دارند . و چگونه ملتفتند که کل را
از کما باد مات داده برداران را هر بنندازند .

شاید برداران را از این نضاح و مقایسه ها
خوشنودی حاصل نمایند ولی در اظهار حق
ناگزیم . عیبی ندارد بسیار اوقات برادری
از برادر خیر خواه خود بسبب نصیحت مشتغافه
آزرد شده است .

خانه

مقصود از این طول سخن این بود که اگر امروز
تا عصری علیه عصیان شیخ تسکین نداشتند بفردا
نهادن کمال بی احتیاطی است .

اگر از برای وقت ضرورت آتش لازم باشد
آزرا در زرخ کاستر باید نگاه داشت . در میان
پنجه آتش حفظ تواند شد .

امضا
(یک ابروی)

در نسخه های بیشتری نوشته بودیم که حضرت
مستجاب اشرف والا معتمد الدوله حکمران فارس
دام اقباله العالی بنسابقه خلوص نیت و باقی
طوبت که بنفادان پاک حضرت فخر کائنات علیه
واله افضل الصلوة و اکل الصیبات دارند هم
بشهر و تجدید بقعه مقدسه حضرت کاظمین
علیهم السلام کاشته کسان معتمد و امین برای انجام

این مقصود مقدس گذاشته بالغ بسیاری صرف
و حصن و بقعه آن دو امام هم را در نهایت وسعت
ورصانت بنیاده است . و قلعه مادمه تاریخی را
که فاضل مختور و ادیب دانشور حضرت (وفای)
خلف (وصال) مرحوم در آن نایب نوشته بودند نیز
نیت صفاخت اختر نموده بودیم . این هفته قطع
ماده تاریخ دیگری از نتایج طبع مقرب الخاقان میرزا
حسن خان شوکت که سرآمد ابا و شعرای ایران است
از جایی بداره اختر رسید . با اینکه فن ایشان
شعر و شاعری نبوده نیست باز تنها در اینجا نقل
نمودیم .

زاده آزاده عباس شاه
حضرت فرهاد باری قوی

عم شاه و حکمران ملک جم
کز نیش فتنه آمد منوی
فارس را آرایش از ادش چنک

صفت انگلیون نقش مانوی
معدت در دولت او راشد لقب
از شهنشاهی که عاقلش کمروی

از صفای قلب و آرزوی نفس
که باک مصطفایش بیروی
کرد در بنفاد صحن و شعبه
بر مزار دو امام معنوی

هر دو نور پاک کاظم باجواد
قدرشان با عرش رجن مستوی
بود از انفاس ایشان نغمه
زندی بچشند نفس عیسوی

محقق یک ذره نه از هلستان
که بذرات دو عالم محسوی
هر که را شد کند می از مهران
خرمن مدهوشه یون جوی

خیل انجم از سبا تا آقصاب
هست از اوار ایشان پروی
خواستن تاریخ این فرخ بنا
از که از شوکت بدین بوزن دروی

طبع شیرین شکر ریش سرود
که ز قهر هادان بنای خسروی

۱۲۹۷

کهنه در عالم میناد امام آنگ
داد این صحن و عمارت را تو
نیست پاک از توفیه کز جور دور
باز نشناسم ز نازی پهلوی

كوردېك له ئەستەمبۆلەو سوکايەتی بە دەولەتی ئېران دەکات

رۆژنامەى ئەختەر، له لاپەرە ۹۶ و ۹۵ى ژمارە ۱۲ى سالى حەوتەم، که لەرۆژى پینجشمەمەى ریکەوتى ۱۰ى مارسى ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوکراوئەتەو، نامەى که سیکى بە ناوى (عبدالله اکمل) بلاوکردۆتەو، که ئەمە دەقە که یەتی:

" بۆ ئیدارەى بەرپزى ئەختەر

پیشتر له ئیدارەى چاپەمەنییەکانەو، له هەموو رۆژنامەنووسانیان قەدەغەکرد، که سەبارەت بە کوردان بنووسن و ئەو قسانەش نەنووسریت که دەبیتە هۆکاری گفتوگۆو قسەوباس. لەو دەچپیت، ئەم ناگادارکردنەو هەو هۆشارپى پیدانە، تەنیا بۆ رۆژنامەى ئەختەر بوو که لەو پەرى بیدەنگییدا نووسینی رۆژنامەکانى دیکە دەبینیت و گوپی پینادات. (تەرجومانى حەقیقەت) بە واژوى (كوردېك) له چاپى سیشەممەو له ژمارە (۸.۵) و چوارشەممە (۸.۶) که لە دلخۆشى و حەزکرنیان بەو نووسینە، نامەکایان له هەردوو رۆژدا چاپکردۆتەو و باقى ئەو هى ماوه له چاپى پینجشمەممەدا که ژمارە (۸.۷) ه، نووسراوه.

ئەم نامەیه، سوکايەتی بە دەولەت و میللەتی ئېران لەخۆ دەگریت، که ئیدارەى چاپەمەنییەکان، دەبیت ئەو کەسە بەهۆى هەمان نامەو، سزا بدات. وپرای ئەو هەش، ئەمە هۆکاری ناکۆکى مەزەبىیە لەنۆو میللەتانى ئیسلامدا، که میللەتی ئیسلام دەبیت له کەسانى بەم چەشنە بېزارپى خۆیان پيشانبەدن. دواتر کەسێک که ناوى قەوم و میللەتێک بە ناشرینى ببات، زمانى ئەو قەومە، که ئەمپرو رۆژنامەى ئازیزى ئەختەر، دەبیت وەلام بداتەو.

ئەم نامەنووسە، لەلایە کەو دەم له خەلافەتی ئیسلامى دژەنیت، لە کاتیکدا ئیسلامییهت خەلافەتی نییە ئەگەرچى موسوڵمانان خەلافەتیان هەیه. لەلایە کى دیکەو، ئەم کەسە، بە عەقلى کال و کرچى خۆى، خوازبارە حکومەتی (كوردی)ی

دابمەزىنئىت و خەلگ بۆ شىخ عوبەيدوللاى (مفسد تى الارض) ھاندەدات و سنوور بۆ كوردستان ديارىدەكات و درەختەكانى دەشت و دەر، كە دەرويش لەویدا نووسىويەتى، (سنوورەكانى دەولەتى عوسمانى) بە بەلگە وەرەگرىت... بە ئى، ئەم جۆرە پاشا كوردە، ئەم جۆرە وەزىرو ئەم بەشە سنوورەى دەوئىت. سى سائى تەواو، كە ھەردوو دەولەتى مەزنى ئىنگلىزو روس، لەنيوان دوو دەولەتى ئىسلامدا، سنوورەكان ديارىدەكەن و مليۆنەھا پول و پارە لەم رىگەيەدا خەرجكراو و ھىشتا ھەر ناتەواو. كەچى ئەم كوردە خەرىكە لەرووى شىوہى درەختەكانەو سنوورەكان ديارىدەكات.

ئەو دەلئىت كە ئىران لە (ئاران/عاران) ھو ھاتوو كە رىشەكەى (ئار/يان عارە كەماناى شەرمەزارىيە). باش بزائن ئەمە چ بى شەرمىكە!! لانىكەم مېژووى چاپى (سرجان ملكم) ى ئىنگلىزى بخوئىتتەو، بۆى روون دەبىتەو كە بابەتى ناوى ئىران چىيەو واتاى ئىران چىيە. ئەى راستىخواز، ئىران بەماناى (مومنان/واتە خاوەن مولك/س) ە و سەرجاوى ناو كەى لە كىتبە دىرئە مېژوويەكاندا تۆماركراو و لەو مولك و مائەو ھاتوو، كە فەرەيدون لە بەشىك لە مولكەكانى رووى زەمىن، خستوئىتتە زىر دەستى خۆى و داوئى بە ئىرەجى كورە بچووكى. ئىرەجىش لە كچى ئىران دوختە، كە كچى شاھمەردى گەورەپىاوانى فارس بوو. ھەرەھا دوو كورى فەرەيدون، يەكىكىان سلم و دووھمىان تور بوون. ھەموو ئەمانە دەتوانرئت لەكتىبى پشتپىيەستراودا، ببىنرئت. نامەنووس، نازانئت كە كارى سەلتەنەت و دەسەلتدارئتى دنياى، پەيوەست نىيە بە كارى مەزھەب و خەلافەتەو و ناپئتى ھۆى گورپنى زنجىرە پاشاكانى جىھان و ناپئتە بەلگەى گورپىن و لەناوچوونى دەولەت و مەملەكەت. (ئاو دەگورپت بەلام رووخسارى خۆرو مانگ وەك خۆى دەمىنئتەو).

ئەمرو دنيا ئەو دنيايە نىيە، كە بەم قسە پوچانە سەلتەنەت و دەسەلت بگاتە دست كوردو شىخ عوبەيدوللاى ئازاوەگىر. دەسەلت و دەولەتدارى،

ئەوئەندە سوک و چروک نەبوو، ئەگەر لەبەھاردا کوردان لەوباوھەردابن، ھەرھوک ئەوھى نامەنووسەکە پى وایە، دەست بەجوڵە دەکەن. ئەو کاتە راستى قسەى ئیمەو قسەى پوچگوڤیان روون دەبیتەوھ.

کوردى ناوبراو، لەلایەکەوھ دەلێت کە شێخ عوبەیدوڤلا، لەبەردەم شارى ورمى دایەو بەنامۆزگارى مەقامى خەلافەت گەراوھتەوھ! و لەلایەکی تریشەوھ دەلێت لەسەرەتای بەھاردا، سوارەکانى کورد سەبارەت بە ئێران و ئێرانىیەکان، ئەمەو ئەوھ دەکەن. لەکاتیکدا، ئەگەر بە نامۆزگارى گەراوھتەوھ، ئایا دووبارە بە ھاندان و داوا دەنێردیتەوھ؟ ئەوھیان ھێشتا دیار نییە. بەلام ئیمە دەلێین: کە لەبەردەم شارى تەبەریزدا، تەنیا بەھوى گورزى شمشىرى دلیرانى ئێرانىیەوھو پاش دانى کوژراوانىکى زوى، ھەللات و بە نیوھەگىانی خوى رزگارکرد، ئەوھى لەلای تەواوى خەلکى جەھان ئاشکرایە.

بەکورتى، ئەگەر ئیمەش لەبەرامبەر ئەم نامەنووسە، چەند شتگەلێک بنووسین، لە بازنەى ئەدەب دەردەچىن و خەلافەتى ئىسلامى پەيوھندىیەکی بەو بابەتەوھ نییە و بەو شىوھى ئىسلام و خەلافەتى ئىسلام ناچارىزىت و دوخى دنیا بە حەزو و ئارەزووى ئیمە ناگۆرپت. دەبیت بىر لە کارە گرنگەکان بکرىتەوھو ئەم خەيالانە، ھاوشىوھى خەيالبلأوى (بەنگکیشەکان) و (کەسانى ئالودە) دیتەبەچاؤ.

ئەم جوړە قسە ناسايشتانە، لەو خاوەن نامەىوھ، ماىھى سەرسورمان نییە، بۆرؤژنامەوان ماىھى سەرسورمانە، ئەگەرچى بۆ ئەویش ماىھى سەرسورمان نییە (کەسێک لەگەل خوشكى خوى زینا بکات دەبیت لەگەل خەلکى تر چى بکات). بەداخەوھ کە لەنپو مەقامى خەلافەتى موسوڤماناندا، ئەم جوړە رؤژنامانەن کە، نوینەرى خولیاکان و دەوڤت و مىللەتن...

واژۆ

عبداللہ اکمل "

و تعرضات بجای که بر قوسطنطنیه دولت علییه مشوعه مآشده است صاحبان کلازت نرجهان حقیقت و محققان نادب بشوند و درصود و دیگره از جانب مأمورین حکومت سلیه عثمانیه در اینباب مست گیری بشود ماها و هجوم ملت ایران خود ما را مانون خواهیم دانست که در روزنامه‌های ملتی ایران از مطالب حکومت و دواثر و اوضاع داخلیه عالمان عثمانیه و حالات مأمورین بزرگ و کوچک ایشان آنچه میدانیم و برائیات آن خادم بنویسانیم .

درقه

یاداره کرایه اختر

سابقا از مطبوعات همه اخبار نوبساندرا مجموع کردند درقره اکرا و از اصنافی که باعث کشنده میشود نوشته نشود . کو با این نشیبات تنها برای اختر بود است که بمال سکوت نوشیبات دیگر اخبار نامیاسرا دیده و میگذراند **رجان حجت** مضای یک کرد در تضییعی صد شنبه شماره (۸۰۵) و چهارشنبه (۸۰۶) - از شت میل نوشتن ان شعرا در هر دو روز چاپ کرده است کافندی نقل و نقل آرا در نسخه ضمیمه شماره (۸۰۷) مینویسد .

این کاغذ مثل برنجسیر دولت و ملت ایران است که مطبوعات باید او را نادب بکنند و واسطه همین کاغذ و از آن گذشته باعث تفرقه مذهبی میان ملل اسلامی است که کامل اسلامی از همجو آدم اطفا حادی نماند بکنند . دیگر آنکه کسیکه

قوم مولتی را برشتی یزد زبان آقوم که امروز **خبرنامه کرایه اختر** است باید جواب بدهد .

این ورقه نویسی از طرف یک دم ازهاو داری خلافت اسلامی بر سر که حال آنکه اسلامیت خلافت ندارد اگر چه سلطان خلیفه دارد و از طرف دیگر معلق نراسی خود حکومت **کرده** خواهد تشکیل بکنند و مردم اینچ عیباده مفید الارض

هر یک بنساخته و معنوی برای **کرستان معین** میکند **و درختان صحرا را** بدویش در آنجا

نوشته است (حدود دولت عثمانیه) دلیل اتخاذ میکند آری چون صدر آتجانی در بیان چنین را هلازم دارد (آن طور باشد که اردکانموزیر و این قشر هر چند معضه است . می سال ناماست که دولتی قضیتین انگلیس و روس در میان دولتی اسلام حدود را بنویسند و ملیونها پول در آن دراه

کرده ناپیما دریکی جزال قونسل کرده شد تا آنکه شکلی بی از معضیرین صرافان برقرعه آتکاری مراجعت شده بدون استثنای یک نفر همه عرض امتنان و خوشنودی از موی کرده آمدند . و مجلس بدیای وجود مبارک اعلی حضرت شاهنشاه ایران و عرض تشکر و دنیا کوی جناب جلالآب سفیر کیر ختم کردند .

این است صورت عرض محضر عجمی بخیار و معترین ایرانیان که در اسلابول هستند

ماها که بخار نیمه دولت علییه ایران هشتم و در زیر این عرض محضر عجمی امضا گذاشته بپهرای خودمان مهر میکنم بیان متفایم نهای خوشنودی و امتنان خود را از جزال قونسل که از دوسال بانطرف برای بر سرستی ماها و رسیدی بگلرهای نیمه و بخار ایران کاشته شده است و تشکر میکنم از جناب جلالآب سفیر کیر ایران آقای معین الملک دام اقباله الصالحی که در زیر سایه ایشان بمال آسوده می و فراغت خواطر مشغول کار و کسب خودم و حقوق ما از هر جهت مأمون است . و دایمی بر تنظیم این عرض محضر آن است

که این روزها بعضی از روزنامه‌های ترکی بر شد شانسلیری قوسطنطنیه ایران باره مضای نوشته اند که بعضی از آنها عموماً است و بی اسم و رسم و بی تعیین ماده و برقی بکلی بی اصل و اساس و وجه دیگر مشوب بفرضه بیکه از اسلوب مضی پیداست که کوشنده آن بفرض نیست حال آنکه ماها که عموم بخار و اصناف و کسبه از نیمه ایران هشتم کسی را نمیدانیم که از روی حقیقت شکایت و نقلی از مأمورین شانسلیری داشته باشد و اسبساط کردیم که ماخذ این مضای نیشواید بود مگر یاوه کوئی چند نفری که روی خود شازرا پوشیده از پشت پرده بطورهای نامعقول همراهی کرده اند با خیالات بعضی از روزنامه‌های ترکی که از هزار گونه مطالب عجلیه چشم پوشیده علی العیا بر شد حکومتش و دواثر حکومت دولت و نشیواته مکتوبه است .

باران ما بی آری خود ما را از آن تکیه ان مضای که مضای خلافت واقع و مشوب بکذب و جعلیات سررشته هایدست روزنامه نویسان ترکی که سالتشان با ماها معلوم است داده اند عرض میکنم و در این باب از جناب جلالآب سفیر کیران معظم استرحام متفایم که مال این عرض محضر به امر ایشان در روزنامه گذاشته شود و از یکطرف هم از جهت بی احتیازی

بر ضد مأمورین قوسطنطنیه ایران مطالب بسیار ست و خلک و بی با نوشته و پس از آنکه قوسطنطنیه جواب نوشتن آنکه تکلف نوشتن بودن جوابدار نوشته بکارش تفتیبات دیگر پرداختند . در این اثنا باره کاغذهای ایضا و مجهول کتاب سفارت رسید که مثل رشکایت از مأمورین قوسطنطنیه بودی آنکه بیان داده کرده باشد و با وجود اینکه این قسم کاغذها در هیچ جا بود و هیچ کاری عمل اعنا و قبول توانه شد و این قسم تخیر ما مستند اسلاح نمراد و بی بارانه است که جز شخصی بی عاقلان استعمال نیکند باز برای رفع نهای شبهات خواستیم از آنها جوابیا بشوم که شکایت کنند کان از اداره قوسطنطنیه کیست و مبنای شکایت بر چیست . چنانکه این عرض محضر را ندیدم در جزوه تحقیق کرده ام چیزی بر من معلوم نشده که دلالت بر عدم اعتدال و بی نظمی قوسطنطنیه داشته باشم و مع ذلک کوسپون مخصوص دوسال نجاهه گذاشت که اگر چنانچه کسی هر حرفی داشته باشد یا آقا مراجعت کنند و هفته در روز مقرر کرده که کوسپون آمده نشیند این حرفها باشد .

چون مضی بدینجا رسید بخار و اهالی متفق القول و متحدالکلمه زبان بیع و ستایش جزال قونسل و رضامندی از موضع قوسطنطنیه کشوده دنیا وجود مبارک اعلی حضرت پادشاه ایران و قوی و عر و اقبال جناب سفیر کرده عرض تشکر نمودم . جناب سفیر کیر قوموند که بی کیست از میان آنها که این کاغذها را نوشته و روزنامه این اغابلات را مینویسد هر کس هست با ایراق نیست یا بسیاری بخار و بی ناموس است همچنانکه آنها از او تیری جسته اند من هم او را از مژدی کردم .

در ایتمام جزال قونسل سرا ایستاده از جناب سفیر کیر مستندی شد که درباره مضی خودش مراجعت برقره مضی کرده شود و در ایقبات اصرا نمود و گفت که من این مضی در ای میدانم و بیوضخ خواهم رسانید کیا هستند و از ملت هم کسی را نمیدانم که از من شایق باشد و آنکه این ناعده مغرعه در انقلاب اشال من از مأمورین مسوقی سابقه نیست من استیفا میکنم که باره هجوم ملت ایران که در اینجا هستند بطور نهای مراجعت شده حقیقت معلوم کرده . جناب سفیر کیر بر اصرا جزال قونسل مساعدت کردند و بی بخار و اهالی بمال استیفاش از قبول قرعه و انقلاب استسکاف

خرج شده است و هنوز ناتمام است این کرد ازوه، نقش درختان محدود میباید . میکو بداران (ازبان) است از (آز) است بهیند چمنر بی عا راست . ملا نارخ چایی (سرسراچ ملکم) انگلیس را بمجوام معلومش میشد کهوجه تعظیم ایران چیست ومعنی ایران چه . ای حقیقت پردا زاران یعنی مومنان است وماخذ تعظیم این خطه که حدود آن در کتب توارخ قدیم مضبوط است از ملکی است که فریدون در قحمت ممالک دروی زمین که در تصرف خود داشت درج فرزند کوچک خود داد . و ارج از دست زاران دخت است که دختش شامرد از اعظام فرس بود . و دو پسر فریدون هم یکی سل و دیگری نور بود همه اینها در کتب معتبره تاریخ میتوان دید . و رفته نکتار نمیداند که امر سلطنت وجهان داری مدخلیت با سر خلافت و مذنب نداد رفته سرتلاه پادشاهان جهان دلیل تغییر و اقتراض دولت و علکت نمیشود .

آب بدل می شود لکن عکس آب و مایه ای است

دینا امروز آن دینا نیست که این مضافن واهی سلطنت بکرد و شیخ عبیداه و اهل شقاوت برسد . سلطنت اشغور هم از آن نشده است اگر در چهار کردها چنانکه اعتقاد کرده و رفته نکتار است از جا جدید تا وقت راستی سخن ما و یاه و کیون معلوم میشود . کرد محمود از بگتلف میکو بد شیخ عبیداه از پیشگاه ارومیه بنصاح مقام خلافت برکشت ؟ و از آن طرف میکو بد در آتاز چارنی سواران آ کرد دربار ایران و ایرانیان چنین و چنان خواهند کرد در صورتیکه بنصاح برکشته بود آید دو باره بشوقی فرستاده میشود با مزار نفعیت باز میرند دیگر این یکی معلوم نیست . ولی ما میکو بیم از پیشگاه ارومیه تنها از ضرب شمشیر دلیران ایران بعد از نقاتل بسیار که بران و هراسان شده نیم جانی بدر برد که این یکی در نزد جهان معلوم است .

خلاصه اگر در مقابل آن ورقه نکتار مامم پاره چیرهارا بنویسیم از داتره ادب بیرون خواهیم شد خلافت اسلامی مدخلیت با بن مطالب ندارد و با شیوه راه اسلام و خلافت اسلام حفظ نمیشود و ضم دنیا بیل ماها تغییر نمییابد فکر مال کار را باید کرد این خیالات مانند خیالات مردمان (بکی) و (چرسی) بنظر میاید . انکو نه مضافن لائق از آن صاحب نگار عجب نیست از روزنامه نکتار تعجب است اگر چه از آن

هم عجب نیست . کسیکه با خواهر خود زن کند ادبیران چها کنند . افسوس که در مقام خلافت مسلمانان نمایندند خیالات دولت و ملت همینان روزنامه شده است .

ترجان حقیقت و عثمانی رضد فونسلطانه دولت علیه شروعهما تفصیلات نوشته اند اگر چه ما نترز نمیکنیم باینکه رد آنجا بپاردا علی التفصیل بنویسیم لکن باینها باید گفت تری در چشم خودداری بین و انگاه از موی چشم دیگری سخن بگوی اگر چه شنیدیم فونسلطانه ایران جوابهای مفصل واسطه اخبارنامه سنبر کبر: بله ای انگلیسی و فرانسوی در یک اوغلی چاپ میشود نوشته است لکن از این روزنامه باید پرسید که آیا شما از اوضاع پر روزی که در فونسلطانه ایران شد و نمایشی که از جانب عوم و تبار تبعه و رؤسای ایرانیان در حضور سفیر کبیر بخواهوی جنرال فونسل اجرا کردند اطلاع حاصل کردید یا نه . آگاشا میداند که یک جز و از سخاوت فونسلطانه ایران سخاوت تبعه عثمانی است با ایرانیان که من غیر رسم و دوستانه بقونسلطانه ما مراجعت کرده حقوق خود شارا استغنا می کنند . و این هم نیست مگر مشاهده خفاقت و عدالت در آنجا عدم اعتقاد بجاهای دیگر . میوزیند چوب و فلک و مطرق در فونسلطانه هست فونسلطانه ایران چوب و فلک و مطرق نیست لکن شریعت اسلامیست و از اسباب تعزیر تنها تازیانه هست که ماها و سالها بسیار بندرت استعمال میشود آتم محدود شرع برای اینکه آثار مسلمانی از میان نرود .

بجایزه اخبار نویسان که دم از خلافت اسلامیست و متحد کردن مسلمانان میرند نمیدانند چه میبویسند میکوند فونسلطانه از ایرانیان مالیات (ورکو) میکبرد خیر ایرانیان هیچ ورکوئی ندارند مگر آنچه دوسار فونسلونماها هست مثل رسم (پالت) و محاکات و تحصیلات از روی تعرفه شاپ شده معین . قواسان (فراشان) فونسلطانه ایران معاش ندارند لکن مقررا از تحصیلات حق دارند و معاششان بکمال نظر و امتدال میکند . همچنانکه قواسان خارجییه و دیگر دواتر بجهله در اینجا دارند بجایزه اخبار نویس ایرانی میبند که انصه مامورین و مستخدمین بجهله که الحمد لله معاش دارند حالشان از می معاشان ما خیلی بدتر است و با اصلاح انجا

(بناصحه) بیکو بند که (آدی و او کاندوسوی) یوق) چه فرق دارد این بی معاشی با آن معاشداری که ماها و سالها میبوسد . و آبی میبند اخبار نویسان تری بسیاری از مامورین بجهله را که با نصف فروش معاش موهومی دارند و بی آنکه از جای معین ایرادی داشته باشند ماهی چند هزار فروش خرج و مصرف میکنند و آشکار است که از بهر صرف میشود اینها را تخمینوسند فونسلطانه بسیار منتظم و با عدالت و سخاقت ایرانیان را بخشان نبوده و یاوه مضواهند لکه دارند کنند .

چدها فده اگر آزادی در مطبوعات بودی وما ماژون میبودیم بنوشته باره مضافن آوقت معلوم میشد که چه حرفهای حسابی و نافع وسودمند داریم که برای اصلاح دواتر بجهله و اوضاع مامورین بسیار لازم است . باری بکمال افسوس می بینم این وضعیاریا که نمیتوانیم بنویسیم باینکه میدانیم که نوشتن هم اصلاح پذیر نتواند شد . گذشته از همه چیز اخبار نویسان چنان می اندیشند که بنوشته این ترهاست اسباب مغفرت و عزتی برای ایشان است و تزیف مثل ایرانیان شان و اعتباری برای عثمانیان است . اگر مراعات ادب نکنیم در مقابل تحقیق لغت اربان و ایرانی تحقیق میکردیم عبارت عثمانی را و مدلل میکردیم که عبارت ملت عثمانیه که بنصواهند عوم اهالی مختلفه الانجاس سکته خاک روم را بنام ملت عثمانی موسوم نمایند مبتنی بر اصل و معنی صحیحی نیست . خواهش دارم این ورقه مرا عیسا درج نماید .

امضا

عبده اکل

شب دوشنبه گذشته با رده دعوت مخصوصه که از جانب سنی اجوانب اعلا حضرت اقدس همایون شده بود حضرت مستطاب اشرف والا حسام السلطنه برای طعام جماین همایونی دعوت شده بودند . زندک بفریب روزگشکنیه کالسکه های مابین همایون با بورد مخصوص سلطانی بمشرفخانه دولت علیه ایران آمده حضرت مستطاب معظم الیه و جناب جلالآقا معین الملک سفیر کبیر و ابواب کاکنار اجدد والا حاسی سلیمان میرزا و توانبان کاکتاران ابوالنصر میرزا و محمد میرزا و مقربو الخاقان میرزا جوادخان مستشار و حاجی میرزا تجفعلی خان نائب

رۆژنامەى (فەرھەنگ): ئېران تىكاي لە دەولەتى عوسمانىي و روس نەکردووہ

يارمەتى بدەن

لەلاپەرە ۹۹ى ژمارە ۱۲ى ئەختەردا، ھاتووہ:

" رۆژنامەى نازىزى (فەرھەنگ)، چاپى ئەسفەھان، لەوہلامى ھەندىك لە توركىيەكاندا، كە لە سەرھەتاي ياخيبيوونى كوردانەوہ تائىستا، بەقازانجى كوردان و لەدژى دەولەت و ميللەتى ئېران، قسەى ناخۆش و ناسابىشتەو بابەتى قىناويان نووسيوہو دەينووسن، بابەتئىكى بەشيوہىەكى ئەديبانە نووسيوہ. بۆ ئاگادارى خەلكى بەويژدان و راستىخواز، كە خوازىارى پيشكەوتن و شكۆمەندىي ئىسلام و ھەوادارى (يەكئىي ئىسلام)ن، بەپيويستمان زانى كە پاش خۇلادان لە پيشەكئىيەكەى، بەشپىك لەو نووسينە لەخواروہ رابگوئىزىن. ئەم وەلامەى فەرھەنگ، پيودانگئىكى باشە بۆ ناسينى رىيازى رۆژنامەنووسىي توركىي لەم پايتەختە گەورەپەو لەگەل ئەو رىبازو ئاكارەى رۆژنامونووسانى ئېران و ناستى لايەنگرى ئەو، كە لەگەل پيشكەوتنى جەھانى ئىسلامىي و مرؤفايەتئىيدا دئتەوہ.

(ئەمە پوختەى دەقى وتارەكەى فەرھەنگە)

لە راستئىيدا، دەمەوئت لە رۆژنامەنووسانى دەرەكئىي پرسىيار بكام، سەبارەت بە تەمىكردنى شەرەنگئىزانى كورد، كە ئەوان لە راستئىيدا، ھەلخەلەتئىنرابوون و لەلايەن چەند نەفەرئىك لە سەرۆكە ئازاوہگئىرو بەدكارە شەرەنگئىزەكانى خويانەوہ، ھاندرابوون. لەكوئىدا دەولەتى ئېران بئىتواناي پيشانداوہو لە چ كاتئىكئىشدا و بە چ بەلگەيەكى نووسراو، داواى يارمەتى لە دەولەتى پايەبەرزى عوسمانىي و دەولەتى پايەبەرزى روس كرددووہ؟

خاوەن رۆژنامەكانى (وہقت) و (جەوادئىت)، لەكوئىوہ ئەو بەلگانەيەن كەوتۆتەدەست و ئەو كەسە برؤاپئىكراو و راستگؤيانە كئى بوون، بىستوويانە كە

له لايه ن دهولته تي عوسمانيه وه فرمان به داني يارمه تي سهريزي دراه. يان دهولته تي پايه به رزي روسيا، خواستي يارمه تيداني هه بووه. له كاتيكد، دهولته تي پايه به رزي ئيران هم جوره داواكار بيانه ي له هاوسپكاني خو ي نه كردووه. به لكو، نه وه ي پيشانداوه كه، په ناگه ي هم تايه فه ي كوردانه، له خاكي عوسماني و سنوره كاني دوروبه ره و دهولته تاني هاوسپي ئيمه، به تايه بت دهولته تي عوسماني، كه وپراي نزيكايه تي و هاوسپيه تي، هه روه ها نزيكايه تي ئاين و يه كپتي ئيسلاميش هه يه. هه روه ك چاوه پروان ده كريت، كه ياخييان له دژي دهولته تي پايه به رزي ئيران له خاكي خو ياندا په نا نه دن و دهولته تي پايه به رزي ئيران هه روه ها خوازاري نه وه يه، كه دهولته تاني ناوبراو، ريگه له هاتوچوو په رينه وه ي كورداني ياخي و شه رهنگيز، به سنوره كاني خو ياندا بگرن و دريان بكنه. هه ميشه هم جوره خواست و چاوه پروان كوردانه له هه روه ولا هه يه و همه بابته تيكي ئاسايه. چونكه له گه ل بووني هم خواسته دا، ئيستا كه كوردان به ته واوي ده ركراون و ته ميكراون و په رته وازه بوون، ديسانه وه شويني نيشته جي بووني پيسووي خو يانيان، كه له نيو خاكي عوسمانيه، كردوته وه په ناگاو به ره و نه وي رويشتوون.

نازانم، برايانمان له نووسه راني هه نديك له روظنامه توركيه كان چييان له مه داوه كه به رده وام خو يان له و قسه پرپوچانه ده دن و زنده رپوي تيدا ده كه ن. بوچي له نيوان دوو پاشادا، كه ئيستا كه دوو پايه ي مه زني جهاني ئيسلاميين ومانه وه ي ئيسلام، به م دوو پايه راسته وه به هيزه، خه ريكي به دگويي و ناكوكي نانه وه ن؟ نه گه رچي پاريزه راني هم دوو دهولته ته پايه به رزه، نه وه نده ژيرو فاميده و هوشيارن، كه به م جوره قسه بيهودانه، سياسته تي خو يان ناگورن و هه ميشه به رزه وه ندي ئيستا كه ي حال و مائي خو يان له ده ست ناده ن. به لام هيواي ئيمه له براده راني موسولماني خو مان نه وه يه، كه رييازي روظنامه نووسي و مافه كاني ئيسلامه تي، هه روه ك روظنامه نووساني (لاتركي) و (نه خته ر) و (زه وراه) له به رچاو بگرن و هه ولي سارپز كردني برينه كان بدن و بو يه كپتي وهاوپه يمان ي

ئەم دوو دەولەتە پایەبەرزە، تییكۆشن. نەك ئەوەی بە دووبارەکردنەووە
جەختکردنەووە لە قسەى بریندارکەرۆ ناکۆکەپین، ببنە ھۆکاری ساردوسپری و
ناکۆکی و دوژمنایەتی.

بەپێی ئەوەی نووسەرانی (وہقت) و (حەوادیت) دەینوسن، دەرەدەکەوئیت کە
بەھەموو شیوہیەک لە میژووی رابردوو و دواتر بیبەھرەن و ھیشتا ماوہیەکی زۆر
تینەپەریوہ، کە ئەوان رووداوہکانی رابردوویان بەتوندیی لەبیرکردووە. ئەمە ھەمان
ئەو دەولەتی ئێرانہیە کە بیست سالی رەبەق لەگەڵ دەولەتی بەھیزو توانای روسدا
جەنگاو لەھیچ ھاوسى و غەیری ھاوسییەک تکای بو یارمەتی، نەکردووە.

نایا ئیستا کە ئیمە نامادەگی سەربازی و جەبەخانەو زانست و ناگای
پلەدارانی سوپاکەمان چەندین ھیندەى رۆژانی رابردووە، بى ئەوہی ھیچ
پییوستییەکمان ھەبیت، دەچین تکا لەولتانی ھاوسى بکەین؟ ھەرکاتیک بەھۆی
چەند نەفەر کوردانی یاخی و شەپەنگیزوہ، داواى ھاوکاری و یارمەتی لە تەواوی
دەولەتانی ھاوسى بکەین، ئەى ئەگەر لەگەڵ دەولەتانی مەزن ناکۆکی و
دوژمنایەتییمان ھەبى چۆن؟! ھەلبەتە وەك ئەوہی کە دەزانن، جەنگمان
نەویستووە، ھەروہا ھیچ جۆرە گفۆگۆیەکیشمان نەخواستووەو ھیچ قسەو
رینگریبەکیش ناییت.

لە ھەرئیمەکانی ئێراندا، چەندین لە مەلبەندەکانی خیلەچادرنشینەکان لە
عەشیرەتەکانی لوپ و بەختیاری و خیلەکانی عەرەب و قاشقایی و کوردان و غەیری
ئەوانە، ھەن کە تاكو ئیستا بەشیوہی شایستە، لەسایەى بنەماکانی مەدەنییەت
و شارستانی بەرپۆنەبراون و لە دابی پەروردهی و مرۆفایەتی و لەرووی
ژیانەوہ، بەشیوہیەک کە شایستەى شارستانیەتە، بەھەرەمەند نیین. ئەگەر
دەولەتی پایەبەرزى ئێران، لەتەمیکردنی ئەم مشتە کوردانەدا لاوازی پێشانبدات،
ئەى دواتر بەدریژایی ئەم سالانە، لەگەڵ ئەم ھەموو تیرەو تايەفە جۆرەجۆرەو
ئەم ھەموو خیلانە کە لەشوینە دوور دەستەکاندا نیشتەجین و بیگومان

سەرىشيان لە جولانەووی نالەبارانە دەخوڕئ، بە چ شۆپەيەك بە تەواوی رێكۆپێكى و رێكخراوی، فەرمانرەوايى و حوكمى كردوو. سوپاس بۆ خودا، كە لەچاكى بەرپۆهەرايەتې و رەعيبەتپەرورەي ئەعلاحەزەتى هەرەپەرۆزى شاهەنشاهيەوويە، كە هەرگيز كەسيك تواناي ياخيبيوون و هيچ كەسيش بيري شەرەنگيزى و فەسادو دژايەتى نەزم و ئاسايشى لە سەردا نەبووو بەدئيدا ختورەي نەكردوو.

كەمپك لە مەسەلە بنەرەتپيەكە دووركەوتينەو، بەلام چونكە باسەكە لە ياخيبيوون و سەركيشى كوردان بو، لەبەر ئەو لەژمارەي داهااتوودا، راستى ئەم رووداوە دەنووسين. بەلام ديسانەو بەرپۆ بېرخستەووي برائى نووسەرانى خۆمان لە رۆژنامە توركي و عەرەبى و فارسىيەكانى و لاتانى ئىسلامى، بۆ رێگاي تەبايى و يەكيتى نيوان موسولمانان، بانگيشت دەكەين.

نايا تائيستا سەرىپچيكردن و دوژمنايەتې سولتانهكانى ئىسلام، چ سوودىكى گشتى و تايبەتې بە ئۆه گەياندوو. بۆ خاترى خودا، چەندين هەزا موسولمانى بېگوناه و گوپرايەل و خواپەرستى راستينەتان گرفتارى ئاكامى نالەبارى نووسينە بۆ بنەماو خۆپەرستانەكانى خۆتان كردوو. زيانى هەر يەك لەو دوو سولتانه دەسەلتادەي ئىسلام، زيانى ئەووي ديكەيانە و هەر گرفتارىيەك بەسەر يەكپك لەو دوو پاشا شكۆمەندەدا بێت، ئەنجامەكانى تەواوي تاكەكانى كۆمەل و گەلى موسولمان دەگریتەو. هەرۆك خەواجه، خواي لى رازى بېت، دەفەرمويت:

حافظ ئەركى تۆ نزاكردنەو بەس

دەربەست ئەو مەبە دەببستري يا ناببستري

اسلام که اکنون دور کن بزرگ عالم اصلاح است
و بقی اسلام باین دو قائمه تو می مستحکم است
نصایح و مشایرت می آید از این اگر چه امنای این
دولت علیه اقتدار پادشاهت و احسانت عمل
و درایت و کفایت آنه که هرگز باینگونه مخضن
پیوده تغییری در پولیتیک خود نخواهند داد

و همیشه جامعه اسلامی و مصرفه حالیه و مالیه
خود را از دست نبرند لیکن مأمول مآزر برادران
مسئول خود این است که سبک و فایع نکاری و حفظ
حقوق اسلامی را مانند منشیان ذوی الاحترام
الجواب و لازمی و اجتناب و زور و راه ملاحظه نموده
بر التیام و اتحاد و معاضدت این دو دولت
قوی شوکت بفرزاند تا آنکه بتکرار و اصرار
در مضن غایرت انگیزه اسباب کدورت و معاضدت
شوند .

از فراری که منشیان وقت و حوادث می نویسد
معلوم میشود که مجموعه از تاریخ سلف و خلف
ربط و سره ندارند هنوز مدتی نگذشته است که
و تابع سلف را باین شدت فراموش کرده اند این
همان دولت ایران است که بیست سال بدولت
قوی شوکت روسیه مجتهد و راهب همسایه و غیر
همسایه اعتماد ننمود .

آیا اکنون که استعداد عسکر به و قورخانه
و عمل و اطلاعات صاحبان چندین برابر ایام
سالفه است بدو ن ظهور هیچ مقتضی بدو ن

همسوار خود التماس میکنند . هرگاه برای این
چند نفر اشرار و بغاوت کیشان اکراد اذسار
دولتهای همسوار استبدادی امداد و معاضدت
نمائند پس اگر بادیولتهای بزرگ خصمیت اتفاق
افتد البته چنان میداند نخواهیم . چنانکه کسبل
است همچون کفتگونی هم نخواهیم داشت
و هیچ و مانعی نخواهد بود .

در مساکت ایران چند هزار در بخشه ایلات
چادرتین از عشایر الوار و بشیاری و قبایل اعراب
و قشقایی و اکراد و غیره و غیره هستند که تا هنوز
بطور لائق در تحت قواعد مدیت اداره نشده اند
از رسوم و ریت و اناسیت و وضع تعیش چنانکه
شایسته تمدن است بهره مند نیستند اگر دولت
قوی شوکت ایران از تهیه این یک مشت اکراد
اظهار عجز میکند پس در این سالهای بسیار
متمدی باین همه طوائف مختلفه و قبایل که دره واقع
دور دست آبادی اقامت در نوبطعا مایل حرکات
ناگوار هستند . چگونه در یک آسایش و انتظام

ادبانه نوشته بود برای اطلاع مردمان منصف
حقیقت خواه که طالبان ترقی اسلام و هوا خواه
[اتحاد اسلام] هستند لازم دانستیم که بعد از طی
مقدمت خلاصه باره قرات اورا ذیلا بتکرامیم
چنان جواب فرهنگ معیار خو بی برای شناختن
سلسله روزنامه نگاران تری این پای تخت بزرگ
باسسک و حالت روزنامه نگاران ایران درجه
و خواصی ایشان از ترقی عالم اسلامیت
و اناسیت است .

این است صورت خلاصه مقاله فرهنگ

راستی میفروم از اخبار نویسان خارجه
[این کتبه که در خصوص شبه اشقیای اکراد
که آنها هم در حقیقت بفریب چند نفر از روشای
فتنه انگیز و مفسدین شقاوت کیش خود تحریک
شده بودند] لیا دولت ایران اظهار عجز نموده
درجه زمان و یکدم نوشته از دولت علیه عثمانی
و دولت قوی شوکت روسیه اعتماد عسکر به

نموده است [صاحب جریده وقت و جریده حوادث
از کجا این سندها را بدست آورده اند و راویان
صدیق و وقفات آنها چندان بوده اند شنیده اند
که از جانب دولت علیه عثمانیه حکم بامداد عسکر
شده بادیولت قوی شوکت روسیه خیال معاضدت
داشته است] و قوی شوکت دولت علیه ایران اظهار

این گونه مطالب همسایگان خود نمود بل باند
اظهار نموده است که مأمون این طایفه اکراد
در خاک عثمانی و حدود مجاور است و دولتهای
همسایه ما بخصوص دولت عثمانی که علاوه بر قرابت
همسایگی قریب مذهبی و اتحاد اسلامی هم دارد
چنانکه متوقفند که مقصرین و غایبان حال آنها را
دولت علیه ایران بحدود خود بانه دهند دولت
علیه ایران نیز خواهش نمیکند که دولتهای مذکوره
نیز عبور و دخول مفردين و اشقیای اکراد را
بحدود خود منع و طرد فرماید البته نمایان دولتهای
همسوار همیشه اینگونه مختبات از طرفین موجود
است این مطلب بدیهی است زیرا که باوجود این
خواهش اکنون که اکراد مذکوره بالره طرد
و منعم و تهنیه کامل شده و متفرق گردیده اند باز
مساکن پیشین خود را که در خاک عثمانی داشتند
ما من و ملیحه خود قرار داده بدان صوب
شتافته اند .

نیدام برادران ما منشیان بعضی روزنامه های تری
چهارین داشته اند که در مضن اراجیف پیوسته
کوشش و مبالغه میکنند . ا در میان این دو پادشاه

در حین اقتضا بدون تلخیصی هزار نفر عساکر
روس بامداد فرستاده خواهند شد بشاریان
خواهش دارم که بموجب وعده شان بزودی قوت
امدادی را بزودترین وجهی روانه دارند . و نیز
شمارا است که در نزد دولت عثمانیه روس شب
و روز از اقدامات خالی نموده در فرستاده شدن
قوت امدادی دقیقه فوت نموده نماید لازم بکار
بیرید که بدون تاخیر قوت امدادی فرستاده شود .
کافغنی است که از جانب شرعی خان بجزرال

کوفان نوشته است .

روز اول که شروع جنگ شد انگلیسان
در نهایت بر بشای مغلوب و منزیم گردیدند .
در تالی هروسه که بود بشکر ما غالب شدند .
در این جنگ از طرفین تلفات و زخدها را بی وقوع
رسید . بدین جهت و بصوابی بعضی از روشا
حرم و تلفات بعضی از خانواده های بزرگ افغانستان را
بجانب ترکستان روانه داشتیم . عجم اهالی را نیز
دستور العمل دادم که عیال و اولاد خود شان را
بکوهستان فرستاده خود شان اسلحه بدست
گرفته آماده جنگ باشند .

صاحب منشیان انگلیس در خیال این هستند
که از هر طرف با فغانستان پورش آورده همه کابلستان را
بزود ترین وجهی استیلا نموده جنگ را بانجام
برسانند .

دوست عزیز من ، باقتضای مناسبات کالمه دوستانه
که در میان حکومت اعلا حضرت امیر اتور
و حکومت افغانستان موجود است خواه بملاحظه
مراتب دوستی قدیم و خواه بسبب استحکام مودت
جدید که بواسطه عهدنامه تقاضیه در این اواخر
باقتضای بی بدین منافع طرفین بسته شده است امید
وارم که از جانب شما با عساکری که در زیر کورمادانی
خود دارید از افغانستان باری خواهید نمود .
بجزرال (روز کوف) نیز بجهت مصالحات افغانستان
با انگلیس که از نتایج ناگوار آن اطلاع حاصل کرد
ازین رخصت خواست . که بترکستان انصراف
نماید من نیز باقتضای مودت کالمه طرفین
رخصت دادم . (باقی دارد)

اخبار نامه کراچی فرهنگ منطبقه اصناف

در جواب بعضی روزنامه های تری که از آغاز عصیان
اکراد تا اکنون بهر خواهی اکراد بر ضد دولت
وملت ایران مضن لائق و مطالب غرض آمیز
نوشته و می نویسند شرح مفصلی بطور بسیار

فرمان مرقای کرد است. سیاس خداوند را که از حسن اداره و رعیت داری علیحضرت اقدس شاهنشاهی هرگز احدی را قدرت نمرد و هیچکس را خیال شرات و قسناد و خلاف نظم و روافه در سر نموده و در دل نگذشته است.

از فرط تربیهای باطل و اصلاحات غلط است که رعایای دول خارجه همه جا با دولت معارضه و احتجاج میکنند و حال آنکه در معالک ما رعایا در کمال آسایش و روافه بدعا کوفی ذات اقدس پادشاهی مداومت نموده در نهایت طوع و اقتیاد فرمان بردار و شکرگذار شاه پرستند بر عکس خارجه که شاه تراشند اگر از پولیتیکهای غلط و انتشار حقوق غلطی ملل که در خارجه منتشر شده و تدابیر ویر پترهای باطله عقلا و مدبران امور که اکنون اشعه اتوار معرفت و پولیتیکهایشان با طراف دنیا تابنده است خواه شرح دهم لازم میشود که پیشتر معارف و دانشندان مسلط عالم را تکذیب کنم زیرا که عالی و دانی تابع و متبوع اکنون یک و تیره منسلکند پس بهتر آنست

که قدری بر صبر یغزایم تا هر قدر از سوسه تدابیر و اصلاحات مطلقه آ میر. دانشندان معاصر ما نتایج تا کوار ظاهر شده آن وقت عرض نمائیم که این نتیجه فلان سیویزاسیون غلط یا فسلان حقوق محموله ملل است

از مسئله اصلیه قدری دور شدیم پس چون بتفصیل بغاوت اکراد اشعاری شد لهذا در ترمه آینده حقیقت این واقعه را خواهم نکاشت لیکن باز برای تذکر بردارن خود منشیان بجراید ترکیه و عربیه و فارسیه دول اسلامیه را بجاده وفاق و اتحاد فیمابین مسلمان دعوت میکنم.

ایا از مبارت سلطاین اسلام تا کنون چه منتعت عاید عامه و خاصه شما شد برای خدا چندین کرور مسلمانان یکنه مطیع و خدا پرست خالص العقیقت را گرفتار تاجیم تا کوار تقریرهای ست خود بدیند خود تنماید ضرر هر یک از این دو سلطان مقتدر اسلام ضرر آن دیگری است و مصایب وارده بهر یک ازین دو پادشاه عالمیتدار تاجیمش عاید تمام افراد و شعب مسلمانان میشود اگر چه خواجه علیزه ارحم میفرماید.

حافظ و نطقه تودنا کفتن است و بس
در دند آن میلش که نشفتد باشنید

لکن من در قید این هستم که بشنوبد زیرا عالم که

اخوت مطلقه انسانیه و حالت توحیه جامعه اسلامیه مانع از این است که ازین مسئله انماض کنیم و بواسطه جهل مرکب معنودی از نادان چند کرور مخلوق مانند بود و مجوس در میان سایر ملل و طوایف بالاخره مستهک و تباہ کردند عیب آنجاست که مال این مسئله را اقوای دماغیه بعضی نمیتواند مستصحب بدارد تا بفهمند بکیا وجه حالت منتهی خواهد شد (مرد آخر بین مبارک بنده است) بالجمله واضح است که چون دزدی از خانه من فرار کند من بمسایه خود میگویم در خانه خود را ببنده مقصر من خود را با تجمیانداز دقانم او را دستگیر کرده بیا سراسم یا آنکه اگر خود را بخانه تو اداخت او را دستگیر نموده بن بنده آیا وجدان عموم طوایف بغیر از این حکم میکنند پس اگر همسایه من آنرا منع نکرد یا آنکه بخود راهش داد بلکه نگاهداری نمود یا تجمیانداز خواهد بود که خودش مرتکبان دزدی شده باشد یا آنکه با دزد شرت کرده باشد آیا اگر در خانه شما دزدی نمایند در خصوص دزد حاضر این تکلیف را بمن نخواستید نمود که همسایه هستم.

حکایتها

اعلان

(از جانب نظارت بیعه دقان)

چنانکه بموجب نظام از دقانهایی که تبا کور در آنها فروخته میشود از مقدار اجیره مقرری آنها در صدی سی فروش رسم بیعه گرفته میشود از دقانهایی که تبا کور و توتون هردو یکجا فروخته میشود لازم بود شرح داده شود که بموجب تبا کور بیعه در یک دکان که تبا کور میفروشد فروختن توتون نیز جایز تواند بود ولی بشرط اینکه از توتون و تبا کور هر کدام که مقدار رسم آن بیشتر است از جانب نظارت بیعه آن رسم گرفته خواهد شد. بنابر این هر کس از این دو جنس دقان

تبا کور یا ویا یکجه هردو را یکجا میفروشد رسم بیعه سه سال بیکبار و تود و هفت را پیش از ورود ماهمارت روحی باید بنظارت بیعه تاده نماید و آنانکه تبا کور یا کور میفروشد لازم است که تا داخل شدن ماهمه کور تبا کور بیعه خود شازرا تجدید و کسانیکه توتون و تبا کور را یکجا میفروشد و در دست تبا کور بیعه توتون دارند لازم است که در تبا کور آنها جواز فروختن تبا کور شرح داده شود لهذا کسانیکه پیش از ماهمارت تبا کور بیعه خود شازرا تجدید نکنند و یا آنکه در دست تبا کور بیعه توتون و یا تبا کور دارند ولی هردو را یکجا میفروشد هرگاه تبا کور خودشان را برای شرح دادن بنظارت بیعه ببرد پس از اقبضای مدت مذکور دکان و مکان آنکونه کسان از جانب نظارت بیعه بستن و محصور شده بموجب نظام جزای نقدی از آنها گرفته خواهد شد و برای اطلاع عموم باعلان مطلب مبادرت کردید.

ق ۲۱ شباط ۹۷

مطابق ۴ ربیع الآخر ۹۸

اعلان رسمی

(از جانب جنرال قونسلگری دولت علمایران)

عوم - بیکار تبا کور و پارخانه فروشان و دکانداران تبا کور را اعلان میشود که بموجب حکم فصل دوم قرار نامه تبا کور که در ۲۱ ذی قعدة ۱۲۹۲ و ۸ کانون اول ۹۱ در میان سفارت سنیه و باعلی منعقد شده است تبا کور ایران که بیکدمه از آن رسم مقرر کز از روی تعرفه گرفته شده باشد در هیچ جای ممالک عثمانیه نهرسم مذکور ونه غیر آن را بهر گونه اسم و رسمیه بوده باشد نباید بدهد اگر چه بدست دیگری هم منتقل شده باشد بنابراین ما ذون نیست هیچ کس از تبا کور فروشان ایرانی تمکین و مطاوعت نمایند بردان بیعه تکلیفی برخلاف احکام معهود و متواتر جاری است بخیرا ق ۷ ماه ربیع الآخر ۱۲۹۸ و قی ۲۴ شباط روحی ۱۸۸۱

رۆژنامەى (وہقت) : ھەمزاغا بەرہو مەرگەوہر جوڻاوہ

رۆژنامەى ئەختەر، لەلاپەرہ ۱۰۳ ی ژمارہ ۱۳دا، کہ لەرۆژى چوارشەممەى ریکەوتى ۱۶ ی ماری ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوکراوہتەوہ، نووسیویہتى:

" رۆژنامەى (وہقت) بەگوێرہى ھەواڻەکانى کوردستان دەڻیت: ھەمزاغا، سوپاسالارى کورد (سەرۆکى یاخییان) ماوہبەک لەمەوبەر، بە چەند سەد سواریکی کوردەوہ، لە (برادۆست) لەگەڻ شیخ عوبەیدوڻلادا، دیدارى کردووہو بەرہو (مەرگەوہر) جوڻاوہ. "

ھەر لە ھەمان لاپەرہدا ھاتووہ:

" رۆژنامەى (وہقت) بە گوێرہى ئەو دەنگۆیانہى کہ لەناودایہ، شیخ عوبەیدوڻلا، دووبارہ کوردان بۆ ھێرشکردنە سەر ئێران ھاندەدات. بەلام کوردان لەو بارہیہوہ، داواکەیان پەسەند نەکردووہ.

(ئەختەر)

چ سوودیکی ئەوانہى تێدایہ کہ پالنەرۆ ھاندەرى خودى شیخ عوبەیدوڻلان، ھەرۆک دەبینن، خولەکیک لە ھاندانى ئەو کەمتەرخەمى ناکەن."

از قرار بکه اخبار نامهای جعلی میبایست من جمیع الجمله مسدول بکشد و سب و تشهیر و توهین و بیجا و بیلبلیت قرعه که هر کدام بکفرانک قیمت داشت بفروش رسیده علاوه بر اینها مبلغ شش هزار و یکصد و هشتاد و یک فرانک نیز بامانه از امریک رسیده بجموع حاصلات بانضمام امانه امریک یکصد و بیجا و سه هزار و یکصد و سی و دو فرانک شده است . بعد از وضع چهل و پنج هزار و سیصد و هفتاد و سه فرانک مخارج بیه و اکرامیه مبلغ یکصد و هفتاد و هفتصد و بیجا و هشت فرانک حاصلات صاف باقی مانده است که باطالع کوبیسون مخصوص آن در تاتی بجمعانین و مستحقین قسط دبه کان الطولی توزیع و تقسیم خواهند شد .

اختر

روزنامه (وقت) میگوید . بموجب شایعانی که در میان هست **شیخ عبیداه** اگر آردا دوباره برای پوش بردن بایران بحریک و نشوبی میآید . است ولی اگر آردا در ایجاب روی مواقت نموده اند .

چه قائده آنانکه **بحرک و مشوق خود شیخ عبیداه** هستند اگر قرار بکه **میشوم قیمه** از بحریک و نشوبی او فرود کذاری نمیکند .

در نسخه هفته گذشته نوشته بودیم که در تیف اشرف و کربلی معلا حوالی آنجا ها ناخوشی طاعون ظهور نموده است بموجب امر مخصوصی که از جانب حکومت سینه داده شده است اطراف جاهای که ناخوشی هست در نهایت دقت بزر محافظه مسکری آورده شده است . بموجب تلگرافنامه که از جانب والی بغداد رسیده است برای عدم سرایت ناخوشی تدابیر مؤثر بکار برده شده است بطور بکه ایسوراری از عدم سرایت حاصل شده بود است .

مطالعه

اگرچه پیشتر بنسبیت اغتشاش و عدم امنیت راهها از جانب دولت علیه عزمت زوار زیارت عتبات عالیات بطور موکد غدن شده بوده است ولی باز بلا محلاقت کثرت مزدین اینصفت بدهی است که بجهت رعایت قواعد حزم و احتیاط باید از جانب دولت علیه ایران نیز در سرحد تدابیر لازم صحیه بکار برده شود . که راه سرایت این بلائی نا کهای بملکتمت مسدود کرد .

خارجیه

(مسدور چارلس مروین) تام انکلیس در باب وضع (مرو) رساله بعنوان (مرکز آبدی زمین) طبع و نشر نموده اخبار نامهای لندن بجهت اهمیت مسئله بعضی مطالب عمده رساله مذکور را بطور خلاصه در روزنامههای خود نوشته مطالعات خودشان را نیز در آریاب افزوده اند .

در هنگام جنرال فونسلگری مصر که بان ناخوشی جنلا شده بود عوم تجار ایران زمین به مراد دعوت نموده مسلماتی خود را در نزد ایشان اقرار نموده بود . در مدت اقامت اسلامبول نیز برای این مطلب در حضور چند نفر از مشاهیر اقرار نموده مکرر وصیت نموده بود که هرگاه امر حق بن وارد شود با این باک اسلام دفن و کفتم نماید . بنا بر این حساب الامر جناب جلی لقب معین الملک سفیر کبیر ایران قریب الحاق میرزا جوادخان مستشار و حاج میرزا نجفعلی خان جنرال فونسل و تابت اول سنارت و همه فرسان سفارت و جمعی کثیری از ممبران مجار ایران در تئیم جنازه آخروم حاضر شده و جانب طغیال فضایل مایه آقا میرزا ابوالقاسم که از افضل علمای (رومیه) و شخص عالم متق است نماز جنازه حاضر شده بعد از اداء نماز در اسکدار در مرز استان (سید احمد درمی) که قبرستان مخصوص ایرانیان است در موقع دفن مخصوص دفن کردند .

روزنامه (وقت) بموجب خبرهای کردستان

میگوید . جزو آقا سپهسالار **اکراد (رئیس عاصیان)** چندی پیش از این با چند صد سوار **اکراد از نوع (رادوست)** نام بزم ملاقات **با شیخ عبیداه** بجانب (مرگوار) حرکت نموده است .

(پرنس ردولف) ولیمبد دولت اوستریا که از چندی بانطرف در اقطار مصر سیاحت میکرد اینروزها خیال ز زیارت (قنس شریف) در نظر داشته است . بنا بر این ز جانب دولت علیه عثمانی سعادتآب رضایشا کوماندان سابق اشغوره بحت مهمانداری و استقبال ولیمبد مشارالیه معین گردیده عازم آنصوب شده است . علاوه بر آن تصرفهای (باغه) و قنس شریف را نیز از جانب حکومت سینه دستور العمل داده شده است درباره ولیمبد مشارالیه مانند احاطاتی که پیشتر درباره ولیمبد انکلسان در هنگام زیارت قنس شریف بعمل آورده شده بود معمول دارند .

پیشتر نوشته بودیم که در اسلامبول با هتام چند نفر از ممبرین و عاصیان و صاحبان ثروت بجمعه امانه قسط بدکان الطولی قرعه (لاری) ترتیب داده شده است که حاصلات آن در راه اعانه قسط بدکان مذکور صرف بشود اینروزها

رۆژنامەى (ضیا) و ھەوئى بەدناوکردنى تەیمورپاشا

رۆژنامەى ئەختەر لە لاپەرە ۱۳۱ى ژمارە ۱۶دا، كە لە رۆژى چوارشەممەى رێكەوتى ۱۶ى ئەبرىلى ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوكرائەتەو، نووسىوئەتە:

" پيشتر لەكاتى شۆرشى كوردان، كە جەنابى موقەربولخاقان تەيمور پاشاخان سەرتىبى يەكەم، ھەروەك تەواوى دەسەلاتدارانى دىكەى سەربازى و فەرماندەگان، بۆ تەمىكردنى كوردان رەوانەكرابوو و لەبەردەم شارى (ورمى) لەگەڵ شىخ عوبەيدوللاو ھاوئەلانى، پىكىانداو ئەوانيان شكاند و لەدەورى ورمى دووربخستەنەو. وردەكارى ئەو ھەمان بەشىوئەى دروست نووسىو، كە بەھوى بايەخ و شارەزايى و نازايەتتى لەرادەبەدەرى ئەو ھەو، كە بەشىكە لە سروشتى كەسايەتتى ئەو و ھەموو كەس لە زۆرىك لە شەپەكاندا بىنبويانەو بىستويانە، ورمى لە داگىركارى شۆرشىيەكان پاراست و مەزنترىن ھىزى كوردى پەرتەوازەو پەرىشان كرد. بەلام پاش ئەو، وپراى ئەو ھەو كە ئەم مەسەلەيە ھەك خۆر لە ئاسمان دياربوو، ھەندىك لە كەسانى كىنەلەدەل، نامەيەكيان بۆ ئىدارەى رۆژنامەى (ضیا) چاپى تفلىس ناردەو داوايان كردبوو كە، ھەوئ و خزمەتەكانى ناوبراو كەمبەھا بكەن و ھەندىك زانىارى نادروستيان لەنامەى ناوبراودا نووسىبوو. ئىمە، ئەوكات بايەخىكى ئەوتۆمان بە بلاوبوونەوئەى ئەم نامەيە نەداو شتىكىمان لەبەرەيەو نەنووسى. تاوھكو لەم رۆژانەدا، كاغەزىك لە تەبرىزەو، بە ئىمزاى كەسىكى راستگۆو بچ غەرز، كە لەلایەن ئىدارە ئەختەرەو بەو سىفەتە ناسراو ھەو بۆ خۆشى لەسەرەتاي دەستپىكى لەشكرو كۆبوونەوئەى لەئىز فەرماندەبى سەرتىبى ناوبراو، بەھوى بەرژەوئەندى تايەتتى خۆيەو، لەگەڵ لەشكەرەكەدا بوو، نامەكەى گەيشتۆتە ئىدارەى ئەختەر و داخى لەو نامەيە خواردوو كە لە رۆژنامەى (ضیا) بلاوكرائەتەو بەبەلگەى روون، كىنەدارى ئەو نامەيەى سەلماندوو. ئىمە بەچەند ھۆيەك بلاوكرائەوئەى وردەكارى نامەكە بە

گونجاو نازانین، چونکه وردەکاری نامەى ناوبراو، پېویستی بە نووسینی رووداوەکانی جەنگە لەگەڵ کوردان و شکستەپێنان و پەرتەوازەبوونیان، کە ئەم بابەتانه پێشتر بە وردی نووسراون و ئیستا کاتی بەسەرچوو.

بەلام بە گوێرەى نامەگەلیکی جۆراوجۆرەو، کە لەلایەن خەلکی ژێرو خویندەوارو بێ غەرەزەووە گەشتوووەتە ئیدارەى ئەختەر، کە پەيوەندییەکی بە جەمانی لەشکرکێشی هەسەربازییەووە نییە، دەرکەوتوووە کە موقەریبولخاقان تەیمور پاشاخان، لەم جەنگەى کورداندا، ئەرکی جوامبیری و نیشتمانی پەروەری ئەنجامداوە و لەرگای دەوڵەت و میلیتادا، هەرەک تاكو ئیستا خزمەتەکانی ئەو لەکاتی پێشوودا، ئەم جارەش خزمەتی گەورەى ئەنجامداوە. لەپاراستنی رەعییەتەکانی پاشادا بە جۆرێک کە مەترخەمبێ نەکردوو. تەنانەت، لەهەموو جیگایەک، لە دەپاتە ئەرمەنی و جولەکەکاندا، پاسەوانی جێپێشتوووە و ئەوانی لەهەر جۆرە ئازارو بێدادییەک پاراستوو.

لەوانەش تێپەرێت، هەرەک ئەوێ ئیمە بەشیوەیەکی دروست ئاگادارین، سی و پێنج فەردە تووتن، کە مائی بەکێک لە بازرگانە ناسراوەکان بوو، لەکاتی دەستپێکی شۆرشى کورداندا لە دەورووبەری باوەزید دزراوو، پاش چەند مانگ بەهۆی هەوێ سەرتیپى ناوبراوەو، لە کوردان سەندرایەووە و رادەستی خاوەنەکەى کرایەو. ئەمەش هەرەو هە بەلگەى تری چاکى خزمەتەکانى ناوبراو و خەمخۆرییەتى. چونکە تائىستا نمونەى ئەمە نەبێنراوە کە پاش ماوێیەک، مائی دزراو لە کوردی دزو جەردە وەرگیرێتەووە و بدرێتەو بە خاوەنەکەى. ئەمە بوو، کە وایکرد، بۆ لابردنی گومانەکانى رۆژنامەى (ضیا) و خوینەرانی خۆشەویستی ئەو رۆژنامەى، ئەم وردەکاریانە بنووسین."

منالبا مفصلا نوشته شده اکنون موقع آن گذشته است . ولی بوجوب کاغذهای متعدد که از اشخاص دانشمند و باوقوف و بی غرض که دخلی بعامل لشکر کشی و سرداری ندارند بداره اختر رسیده معلوم شده است که مقر الخاقان بیور پاشا خان در این جنگ اکراد داد مردانگی و وطن پرستی داده در راه دولت و ملت چنانکه تا کنون خدمات اوسمیوست است این بار نیز خدمات شایان بهم آورده است . و بدرنگهداری رعایای پادشاه بوجبی فرودگداری نموده است حتی در هر جا دهات مسکن ارامش و بهبودی را قراولها کاشته آنرا از هرگونه آسیب محافظت نموده است .

گفته از اینها چنانکه ما بطور موقی اطلاع داریم و نیز کتبه تبا کو ملای بی اخترین **چهارا که در آغاز شورش اکراد در حوالی بازید بسرقت برده بودند بعد از چند ماه با همتایم کافیه مرتب مشارالیه از اکراد عبا استرداد و بصاحبش تسلیم کرده شده است که این یکی نیز جدا گانه دلیل حسن خدمات و مواظبت مشارالیه است زیرا تا کنون امثال این دیده نشده است که از کرد در ذرا هرن مال مروق **بر اکراد استرداد شده عابد صاحب مال صکیرد . این است که محض ملاحظه رفع **شناهاکاری روزنامه (ضیا) عالمه کندگان آن کرای نامه بکارش این تفصیل پرداختیم .******

روزنامه ای انگلستان می نویسد در هندوستان در میان مامورین انگلیس و امیر عبدالرحمن خان حکمران کابل هنوز بطور رسمی معاملاتی جاری نشده است . در ماه جوز فرنی گذشته از جانب مامورین انگلیس کاغذی بامیر مشارالیه فرستاده شده ضمنا حیات دوستانه امیر مشارالیه را درباره دولت انگلیس تصدیق و اطمینان بامیر یک حکومت منتظر در افغانستان یادآوری نموده پذیرفته شدن امارت امیر مشارالیه را از جانب دولت انگلیس بیان علاوه بر آن خارجی جری داده شده بوده است که از جانب دولت انگلیس بکارهای داخلی افغانستان بوجبی مداخله نخواهد شد . از امیر عبدالرحمن خان در این مقابل خواهش شده بوده است که برای نگاهداری مناسبات دوستانه با مملکت های همسایه در افغانستان از جانب دولت انگلیس مساعی را سمت مصلحت گذاری داده خواهد شد .

تصدیه غرا بمرض رسانید شلیک توپ و سایر شرایط سلام عام بنحو اکل بعمل آمد .

هم در تیر و نظر بجامعه اسلامی و اتحاد و مودت کامل دولتی علیین ایران و عثمانی جناب فخری بیگ سفیر کبر دولت عثمانی با همراهی جناب مؤمن الملک وزیر امور خارجیه شرفیاب حضور مهر ظهور اعلی حضرت شاهنشاهی دام ملکه کردیده خطابه شایان در تهنیت و تبریک عبد سعید بمرض رسانیده از جانب سنی الجوانب همایون نیز نسبت بجناب سفیر کبر معظم له بقل تقدیات کامله و مراسم خاصه شاهانه کردید .

بشور در انای شورش اکراد که جناب **مقر الخاقان بیور پاشا خان مرتب اول نیز مانند سایر صاحب منصبان امرای عسکری مامور به تنبیه آن شده در پیشگاه (ارومیه) پاشا عبیداه و همراهش مصاف داده آنها را شکسته و از اطراف ارومیه دور نموده و بتفصیل آرا بطور موقی نوشته بودیم که با تمام مشارالیه و کارآگاهی و شجاعت فوق العاده که باقره دارای آن است و بدر بسیاری از ازمراک از ایشان همه کس دیده و شنیده است ارومیه از تسلط شورشیان محفوظ مانده سبل است که بزرگترین قوت اکراد را **پراکنده و بریشان نمود ولی پس از آن با اینکه این مطلب مانند آفتاب روشن بود بعضی کسان با غرض **ورقه پاداره روزنامه (ضیا) منطبقه نقلی فرستاده خواسته اند که خدمات مشارالیه را در نظرها بی قدر نمایند و باره مطالب غیر صحیح در **ورقه مذکور نوشته بودند و ما آنوقت ملاحظه اینکه مندرجات **ورقه مذکور طرف اعتنا نبود چیزی در آنجا نوشتیم تا اینکه اینروزها کاغذی از تبریز بامضای شخصی بی غرض و منصف که بدین صفتها معروف اداره اختر و خود از آغاز حرکت اردوی اوجا بمعنی مرتب مشارالیه بجهت تعیین مصالح شخصی خود همراه اردوی مذکور بود **اداره اختر رسیده ضمنا تلف از مندرجات **ورقه مطبوعه در روزنامه (ضیا) نموده بدلائل واضحه صاحب غرض بودن نگارنده کان آنور قدر ااثبات کرده است که علائق چند ما توشن کاغذ مذکور را بتفصیل مناسب ندانستیم چه تفصیل کاغذ مذکور محتاج نوشتن و قوعات جنگ با اکراد و شکست یافتن ویرا کننده شدن آنها بود که این**************

میرزا رضا است عنوان کرده بحث میکند ولی مطلبی که ایشان و سایر خیر خواهان ملت باید طرف اهمیت دانسته و نظر رؤسای ملت را بذرفرا جلب نمایند غفلت میکند . و آن عبارت عبات از این است که جنرال موسی الیه می نویسد الحینان میدهم بشما که دنیا همیشه بدبختوال نخواهد رفت

پس کار آگاهان ملت و آقایان دیپلمات باید ملتفت این نکته شده راه این سبیل پراشوب را که از جانب غرب و اروپا شرق می آید سد نمایند والا (ترجم این سبیل مادام برید نیامد)

اقسوس که در روز زیاد است و زبان گفتن ندارد . خدای بی اباز مصنف رساله رشده را توفیق دهد که بحث الهیای او بمطالبا زیاد ما را ملتفت خواهد فرماید . کاش همه خیر خواهان ملت مانند م . م . افشار خیالات خود سازا مستور نمیداشتند . نخستین شرطی در اجرای امری اطراف آرا بمقت ملاحظه کردن است و این میشود مگر باظهار داشتن کار آگاهان ملت تصورات خود سازا که بالاخره همه آنها را تطبیق کرده انتخاب یکی از آنها را با اکثریت آراء محمول نمایند . انشا **بلیاترانی منصف**

قرات ذیل در اخبار نامه (ایران) منطبقه دار الخلاه طهران دیده شد

روز پنجشنبه ۱۷ ربیع الاول که روز عید مولود مسعود حضرت خام النین و سید المرسلین صلوات الله علیه و علی آله الطاهرین بود سلام عام در پیشگاه حضور باهر التور اعلی حضرت شاهنشاه اسلام بناه خلدالله ملکه و سلطانها منعقد گردید ذات مفود صفات اقبس بار یک خسر وانی جلوس فرموده و زرای عظام و شاهزادگان بزرگ خانواده سلطنت و جموع صاحب منصبان نظام و امرای عسکریه و سایر طبقات خدام آستان همایون از ارباب سیف و قلم و غیرهما بالیستر جمید در پیشگاه خلافت کبری حاضر و زیارت چجال مهر شمال شاهانه مستعد گردیدند تبریکات بارکات بیان الهام تپیان پادشاهی یار یافتگان در بار معدلت مدار مقدس را موجب سر بلندی و افتخار آمد **نواب الهمینان **ایطانی در جواب خطابت لمعات خسروانه عرایض لایفه نمود خلیط خلیطه بلیفه قرات کرد شاهزاده سمام میرزا شمس الشعرا****

رۆژنامەى (استانبول): بەهاتنى بەھار، شۆرشى كورد دەستپىدەكاتەوہ

ژمارە ۱۷ى ئەختەر، كە لە رۆژى چوارشەممەى رۆكەوتى ۱۳ ئەبرىلى ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوكراوہتەوہ، لە لاپەرە ۱۳۹دا، نووسىويەتى:

" رۆژنامەى (استانبول) بەگوێرەى نامەيەك كە لەتارانەوہ پي گەشتووە، دەئيت : ئىستاكە لەھەرئەمەكانى ئيراندا سەبارەت بە بەرژوہەندى گشتى و بابەتى كوردستان بەشپۆھەيەكى تەواو بىدەنگى ھەيە، بەلام بەم نزيكانە دەرکەوتنى شۆرش و وەرچەرخانىك، بەرچاوہ. چونكە لەبەرئەوہى بەفرىكى زۆر لەسەر رۆگەو چياكانن، ھەربۆيە رۆگەى لەجولانەوہى پەلاماردەرانە گرتووە. ئەگەرچى سەربازانى ئيراني و كوردەكان، لەمەيدانى شەر گەراونەتەوہ، بەلام گومان دەكرىت، لەگەل هاتنى بەھاردا، شۆرشىيانى كورد كە ئىستاكە دەروازەكانى چياكانيان گرتووە، دووبارە ھيرش بكەنەوہ سەر خاكى ئيران. سەربازانى ئيراني بەشپۆھەيەكى شايستە، لەم چەند مانگەدا، پشووئى پيوستەن نەكردووە. وەرزی زستان بە بەستنى كۆرۇ دانوستانەكان تىپەرى و ئەنجاميكيش بەدەست نەھات. جەنابى ميرزا حوسەين خانى سوپاسالار كە گەپراوہتەوہ بۆ تاران، دەستى لە سوپاسالارىتتى و واليتى نازەربايجان كيشاوہتەوہو گومان دەكرىت كە پاش نەورۆز، ئەركيكي زۆر سەرەكى و گرنكى پى بسپۆردرىت. جەنابى ناوبرا ئىستاكە لە تاران نىشتەجىيە...

ئەفسەرانى پايەبەرزى نەمسائى ، كە لەگەل سەربازانى نيزامى ئيران چووبوونە كوردستان، دووبارە گەراونەتەوہ بۆ تاران. سەربازانى ناوبرا، لەكاتى جەنگەكەدا لەگەل كوردان. بەگوێرەى داوا جولەيان كردووە. ئىستاكە كە قسە لەسەر فەرماندە سەربازىيە نەمسايەكان دەكرىت، دەمەويت سەبارەت بە رووداويكى دلئەزىن زانياھىيى بەدەم. لەبەرئەوہى كە عەزىز ميرزاي كورى خوالىخۆشبوو جەلالەدين ميرزا، كە لە مەكتەبى سەربازىيى تاران ھونەرەكانى جەنگى فېربوو، ھەروہا گەشتبووہ پلەى سەرتيى، پاش هاتنى ئەفسەرە

پله به رزه نه مساییه کان، ده ستیانکرد به ریکخستن هوه و پیداچوونه وهی ریزه کانی سوپا و سه ریزه کانی ئیران. شازادهی ئامازه بۆکراو، به ویدتی خوئی وازی له پۆسته کهی هینا و وهک سه ریزه کی ئاسایی، چوو ناو ئه و به نامه و ریزه تازه هوه و له ماوهی دوو سالددا، له ئاکامی ههول و تیکۆسان و لپهاتوویی که به سروشتی خوئی هه بیوو، دووباره گه راپه وه به که مین پله و پۆستی خوئی.

ناوبراو، له کاتی شوڤشی کورداندا، له مهیدانی جهنگدا ئاماده بوو. ئه و سه ریزه کانی له بن فه رمانده یی خویدا، به شیوه یه کی ریکوپیک خسته جو له و به شیوه یه ک نه بوونه سه رچاوه ی هیچ ناته باییه ک، تا ئه و کاته ی که پاش دامرکاندنه وهی ئاژاوه که گه راپه وه تاران. رۆژیک ئه علا جه زه رته ی پاسای ئیران، بۆ بینین و پشکنینی سه ریزه کان چوو بووه سه ریزه خانه و له وئ پۆشاکی سه ریزه کانی شرو نارپک هات بووه پیش چاو. پاش لیکۆلینه وه، ده رکه وتبوو که موچه و خوراکي سه ریزه کانیش، به شیوه یه کی شایسته نه بووه. ئه علا جه زه رته ی پاشای ناوبراو، له م دوخه خه مناکه ی سه ریزه کان توره بوو، ههروه ها هۆکاری ئه وهی له عه زیز خان پرسى. عه زیز خان له وه لامدا به پاشای وتبوو، که سه ریزه کان ماوه ی چه ند مانگیکه موچه یان پچ نه دراوه و به رگ و پۆشاکیشیان نه گۆراوه.

ئه علا جه زه رته ی پاشا، جه نابی وه زیری جه نگی بانگ کردبووه لای خوئی، که موچه و پپووستیه کانی سه ریزه یی به ته واوی له گه نجینه وه رگرتبوو به لام به سه ریزه کانی نه داوو. له سه ره ئه وه لپه رسینه وه ی لیکرد. وه زیری جه نگ، هه ره ئه وه نده له لای پاشا چوو بووه ده ره وه، پۆسته که ی عه زیز میرزای له ده فته ری سوپادا سربپووه و خوئی له کارخستبوو. هۆکاری لاپردنه که شی، گوايه بۆچی ناوبراو ئه علا جه زه رته ی پاشای له راستی ره وشه که ئاگادار کردۆته وه و له سه ره ئه وه، وزیر له لایه ن پاشاوه لپه رسینه وه ی لیکراوه. له به ره ئه وه، فه رمانده پله بالآ نه مساییه کان، ئه ک کاره تاکره و سه ته مکارانه یه ی وه زیری جه نگیان ریسواکرد.

عزیز میرزای شاره‌زاد و ناماژه بوکراو، له‌به‌رته‌و هۆیه‌ی که له‌جهانی پیشکە‌و‌خو‌ازدا، پێشتر خزمه‌تی ناسراوه، هه‌ربۆیه‌ له‌لایه‌ن ده‌وله‌تی فه‌ره‌نساره‌و، نیشانه‌ی (لژیون دنوری پیدراوه... پاش نه‌ورۆز، له‌ژێر فه‌رمانه‌یه‌ی فه‌رمانه‌ به‌لاکانه‌ی نه‌مسا‌یه‌ی، دووباره‌ له‌شکر ره‌وانه‌ی کوردستان دکریته‌وه.

زده و مضطرب الحالند ابرای خدی بده نیز خست کیری خواهد شد .

ولیمید پادشاهان کردنجیر بر ستم والیکیری داشت و بیشتر بطهران احضار شده بود اینروزها وارد طهران شده‌اند از قرار بکه معلوم است چندی در طهران اقامت خواهند نمود .

بسد از توروژ اظطهران در ژر کوما نادای صاحب منصبان اوستر یابی بگردستان دوباره قشون فرستاده خواهند شد .

از قرار بکه در تلکرافخانه‌های اروپ دیده‌شد از جانب والی هندوستان بمحکومت انگلیس اطلاع داده شده است که . ایوب خان حکمران هرات در دست سردار محمد حسن خان و مدد خان گرفتار گردیده است .

روزنامه (وقت) میگوید بوجه خیریه‌ای کا زطهران رسیده است از جانب دولت ایران حکومت ایالت فارس سفیر حضرت اشرف‌والا ظل‌السلطان حکمران اصفهان و غیره توجیه فرموده شده است . ولی باراً تاکنون در ایلیاب املای حاصل نشده است .

قرات ذیل در اخبارنامه (سنت چیس بودجنت) دیده شد .

از جانب دولت عثمانی بناسبت جنک یادولت روس از تاریریک (پر و بدانس تول) امر بکی شصده هزار توله تنفک (پیودی مارتینی) وجهل و بنیهار تنفک (هزی ونیجست) و از تاریریک (نوهوان) بنیهار توله روولور (ملیانجه) شش توله) خرید شده بود . در آخر سال گذشته سیصد هزار تنفک (پیودی) و پست هزار تنفک (ونیجست) در بازارهای اسطغه خود آماده‌داشت . بعد از آن دولت مشارالیه بفساریک (نوهوان) نیز سدهزار تنفک و شانزده هزار روولور و سی ملیون قشنگ میارش کرده است .

عساکر یونان هم اکنون کاملاً به تفنگهای فرانس) مسلح هستند . بک روایت مقدار این تفنگها هفتاد و بنیهار توله و پروایت دیگر شصت

آغاز تنظیم و تسبیح عساکر ایران نموده‌شاهزاده مشارالیه منصب خود را بختیار ترک نموده خود را در مقام نقر داخل سلط نظام نگه کرده در طرف دوسال از تمرسی و غیرت و لیانت که فطره دارا بود دوباره بمنصب نخستین خود رسیده بود . مشارالیه در شورش اکراد با عساکر ابوا بیجعی خود در میدان جنک حاضر شده لشکریان را که در ژر کوما نادای خود داشت خیلی بانتظام حرکت داده است بطور بکه مصدر هیچ خلایق نشده بودند . تا اینکه بعد از تسکین قشنه بطهران برکشته‌بود که بکروز اعلا حضرت پادشاه ایران برای معاینه عساکر بصر با زخانه تشریف برده لباس و بچکده‌های عساکر کوره کهنه و غیر منتظم بنظر همایون آمده پس از تحقیقات معلوم شده بود که تمینات و خوراک عساکر کم کوره نیز بطور لائق نبوده است اعلا حضرت پادشاه مشارالیه از این وضع تأسف آمیز عساکر متغیر شده سبب آنرا از عزیز میرزا سؤال فرموده بودند . عزیز میرزا هم در جواب عرض داشته بود که عساکر را از چند ماه بانطرف مواجب داده نشده و لباس آنها کم است .

اعلا حضرت پادشاه جنسب وزیر جنک را که خصصات عسکری را کاملاً از خرابه کرده و عساکر نمانده بود بمحضور خود نشان خواسته مورد مؤاخذه داشته بودند .

پارین وزیر جنک بچیرد بیرون شدن از حضور پادشاهی منصب عزیز میرزای مشارالیه را از دفتر عسکری حلق نموده خودش را معزول داشت .

سبب این عزل کویا این بوده است که . چرا مشارالیه اعلا حضرت پادشاه را از حقیقت حال مطلع ساخته و وزیرا مورد مؤاخذه پادشاه نموده است . لهذا صاحب منصبان اوسترای با شاقی این حرکت مستبدانه وزیر جنک را پروتست نموده اند .

عزیز میرزای مشارالیه بجهت اینکه در عوام ترقی روری سیوقی القدمه و معروف اروپ است از جانب دولت فرانسه نشان (لژیون دنور) را نیز دارا است .

جناب علاءالدوله از جانب دولت ایران والیکیری اندر ایلیان و کوما نادای اردوی عساکری که در عهد اکراد حرکت خواهند نمود همین گردیده است . مشارالیه را در باب اخذ مالیات بده نیز دستور العمل مؤکد داده شده است . تا بر این درباره بنیچاره اهالی که از قحط و غلا و شورش مصیبت

مستدی که جناب منشی اختر که جهان دانش و پیشاست این کاغذ را در صحایف کرای نامه خودشان درج نموده وطن و ایلیا یونان را مهن لطف خود نمایند . امضا (اب)

روزنامه (استانبول) بوجه کاغذیکه از طهران داشته است میگوید .

در ممالک ایران اکنون را در باب مصالح عمومی و قشره گردستان بطور کامل سکوت هست . ولی بن قریب ظهور انقلابی ملاحظه است . زیرا بزیادی عرف که در ممالک و کوهها هست مانع از حرکات خصومت امیر است . اگرچه عساکر ایران و اکراد از زنگنه رکنه اند ولی منتظون است بچیرد ورود عیار و شورشیان اکراد که اکنون کدر کاههای بجا بل را گرفته‌اند دوباره بجنک ایران شورش یابوند . عساکر ایران از این چند ماه استراحت بطور لائق استفاده نموده‌اند .

فصل زمستان بانفا د مجالس و مذاکرات بنظام رسیده نتیجه حاصل نشده است . جناب میرزا حسین خان سپهسالار اعظم که از اردو بطهران برکشته بود از سپهسالاری و والیکیری اندر ایلیان استعفا نموده است منتظون است که بعد از توروژ بیک ماموریت بسیار عمده معین بشود . جناب مشارالیه اکنون را در طهران اقامت دارد .

جناب ظل‌السلطان فرزندشاهد اعلا حضرت پادشاه ایران که والی اصفهان و غیره بودند هم در طهران هستند اداره ولایت کرمانشاه را که از ولایتی عمده ایران است نیز اعلا حضرت پادشاه ایران بعهده کفایت ایشان محول فرموده اند اکنون حکومت نصف ممالک ایران کاملاً سرده شاهزاده معظم له است .

جناب ظل‌السلطان فرزندشاهد اعلا حضرت پادشاه ایران که والی اصفهان و غیره بودند هم در طهران هستند اداره ولایت کرمانشاه را که از ولایتی عمده ایران است نیز اعلا حضرت پادشاه ایران بعهده کفایت ایشان محول فرموده اند اکنون حکومت نصف ممالک ایران کاملاً سرده شاهزاده معظم له است .

صاحب منصبان اوسترای که بجراهی عساکر منتظمه ایران بگردستان رفته بودند دوباره بطهران برکشته اند . عساکر کم کوره در حین جنک با اکراد موافق مملکت حرکت کرده اند . اکنون که از صاحب منصبان اوسترای یابی سخن بیان آند محضراًم بنما از بک واقعه تأسف آمیزی اطلاع بدهم چنانکه عزیز میرزا تام فرزند مرحوم جلال‌الدین میرزا که در مکتب عسکری طهران تحصیل فنون جنک نموده بمنصب سرمنشی رسیده بود پس از توروژ صاحب منصبان اوسترای یابی که

دەولەتى عوسمانىي گەرىپۆيىست بىكات دژى كوردان سوپا دەنىرت

لەلاپەرەي ۱۴۷ى ژمارە ۱۸ى رۇژنامەي ئەختەر، كە لە چوارشەممەي ۲۰ى ئەبىرلى ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاو كراووتەو، لەپال ئەو ھەوالەي كە لە رۇژنامە ئەورويىيەكاندا بلاو كراووتەو بەگوپرەي تەلەگرافى ۷ى ئەبىرلى لەتارانەو نېردراو، باس لەچوونى حوسېن خانى سوپاسالار دەكات بۇ پترسبۇرگ بەبۆنەي تاج لەسەرنانى ئىمپراتورى تازەي روسياو، نووسراو:

ھەر ئەو رۇژ، فىرقەيەك لە سەربازانى ئىرانى، لەتارانەو بەرەو باكوورى ئىران جولون، لەرووى مەزەندە كەردنەو دەوتىرت: ژمارەي ئەو كوردانەي لەگەل شىخ عوبەيدوللادان، سى ھەزار كەسىكن.

ھەر ھەلاپەرە ۱۶۰ى ژمارە ۲۰ى ئەختەر، كە لەرۇژى چوارشەممەي رىكەوتى ۴ى مايۆى ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاو كراووتەو، نووسراو:

"رۇژنامەي (استانبول) دەلىت: لەلايەن دەولەتى پايبەرزى عوسمانىيەو ھەر رىگاي بائىۆزخانەي تارانەو، بەشىوہەي كى فەرمى، گرېنتى دراووتە دەولەتى ئىران، كە دەولەتى پايبەرزى عوسمانىي، مەسەلەي ياخيپوونى كوردەكانى بەچاوى بېبايەخىي نەبىنيو ھو بۆ تەمىكردنى شىخ عوبەيدوللاو تەواوى كوردانى ياخي، ھەر ھەھەركات پىويست بىكات ھەنگاوى سەربازىي دەنىت."

است • هرکس طالب خریداری آن باشد بر آنخانه
صرفه افندی رجوع نماید •

روزنامه‌های اروپ و **جنگ لکرافامه** (طهران)
مورخ ۷ آوریل مطابق ۸ جمادی الاولی (۱۳۰۷)
میکوبند • از جانب اعلا حضرت پادشاه ایران
جناب میرزا حسین خان سپهسالار اعظم رای
بزرگ جلوس اعلا حضرت امپراتور تازه
روس مامور پترسوک کرده است • از جانب
اعلا حضرت پادشاه ایران باعلا حضرت امپراتور
یک قبضه ششیر مرصع کرناها و بلبلیا حضرت
امپراتور نیز یک حلقه انکشتی • فیروزه بسیار
معصنه بواسطه سپهسالار مشارالیه بطوره دیده
فرستاده شده است • مامور مشارالیه در تاریخ
مذکور فوق با چند نفر از اصحاب منصبان دیگر
از طهران بجانب پترسوک حرکت نموده است •

مرد آرزوی فرقه از عساکر ایران از طهران
بمخت شمالی ایران حرکت کرده است • آرزوی
خمس و تخمین می‌کوند جمعیت آراد که در معیت
خدیجه‌بیاده هستند بقدر هفتاد نفر است ؟

(کراندوک نیکولا) پسر ۴ اعلا حضرت
امپراتور روس که پیشتر از جانب حکومت مشارالیه
محبوس شده بود روزنامه‌های روس تقصیر مشار
الیه را بدینگونه مینویسند •

(کراندوک نیکولا) به‌دور خود (کراندوک
قسطنطین) بخضون ذیل تلکرافامه نوشته
بوده است •

(رودی اینجا بیاید همی بی شده منظر
شما هستیم) بنابراین مدیر تلکرافامه نیز فوراً
صورت این تلکرافامه را پوزر ضمیمه پترسوک
(جزال بارانوف) نشان میدهد و همانساعت
(کراندوک نیکولا) از جانب ضابطه توقف
میشود •

کراندوک مشارالیه چند روز پیش از این
باعلا حضرت امپراتور تازه استدعا نامه نوشته
خواهش کرده بود که رخصت داده شود که جنازه
امپراتور متوفی را زیارت کند • اعلا حضرت
امپراتور خواهش او را قریب قبول نموده در جواب
نوشته است • (چون تو بخت مرقت جواهرات
منم و اخراج بلد شامه ممکن نیست که خواهش

تو پذیرفته شود تو بوجهی لائق عنوان بزرگ
(کراندوک) نیستی •

روزنامه‌های اروپ بموجب خبرهای (برلین)
میکوبند • اعلا حضرت امپراتور جدید روس
در آغاز ماه (مئی) آینده بزم سیاحت بشهر برلین
عزیمت خواهد نمود • ارباب پولیتک این قهره
سیاحت را خیلی اهمیت میدهند و می‌کوند مقصود
اعلا حضرت امپراتور مشارالیه از سیاحت برلین
این است که اساس اتفاق مثلث (اتفاق المان روس
اوستریا) را از نو برقرار نماید •

خلاصه اعلا حضرت امپراتور سیاحت
برلین بون عزیمت نموده در جشن زفاف (ارشیدوک
روسلوف) ولیعهد دولت اوستریا نیز حاضر
خواهد بود • ولیعهد دولت المان نیز به همراهی
اعلا حضرت امپراتور روس بون رفته از جانب
دولت المان در مجلس عروسی ولیعهد مشارالیه
حضور بهم خواهد رسانید •

از جانب دولت اوستریا جناب مستطاب افخم
خردومصر یک قطعه نشان (سن‌تین) با جابل
بزرگ آن اعطای شده نشان مذکور در چهارم همین
ماه آوریل فرنی بواسطه (بارون شرف) قویسل
دولت مشارالیه مقیم مصر بخدیو مشارالیه تقدیم
شده است •

روزنامه (ایکلند) در باب خطابه (لورد
هارتینگتون) که درباره قندهار خوانده شده است
مقاله ذیل را نوشته بود ما نیز ذیلاً ترجمه آرا
می‌نکاریم •

(لورد هارتینگتون) در خطابه که شب جمعه
گذشته درباره قندهار خوانده همکناراً ابیات
نمود اقدامات بکار میرد که پیش از مرآت حب
وطن و دیپلوماسیکی بریاست زمره سیاسی شهرت
حاصل کند •

لورد مشارالیه تاکنون در خطابه‌های متعدد
که میخواند همیوقت باین شدت از پولیتک مسیو
کلادستون هوا خواهی نموده بود • دیپلوماهای
خارجیه که تاکنون مشارالیه در فن دیپلوماسی
دارای اطلاعات فوق العاده می‌باشند پس
از خطابه مذکور بطسور لائق تمجیدند که لورد
مشارالیه بجهت بیکانکارا برحبوطن قدمه میدارد

که این یکی از باب سیاسی خارجه در ادنیات خشنود
نموده است • چه خطابه مشارالیه اغلب پیاره
دلائل غیر معلوم مستند بوده در چند جا نیز در مقام
دلیل پیاره مواد دروغین توسل جسته است •
و در ضد استیلا قندهار از جانب دولت انگلیس
در مقام اثبات دلائل ذیل را ذکر نموده است •

نخست • در باب عدم زوم استیلا قندهار
میکوبد • گذشته از اینکه برای استیلا قندهار
قوت و تقو ذکافی لازم است سهل است که استیلا
شهر مذکور امارت افغانسان را بمنزله قوت
الظهر دولت انگلیس است مانع از تأسیس و تشکیل
حکومت خواهد کردید • تصورات استیلا
آنجا مانند این است بلق قوت بر ری که در مقابل
روس نیزه مقدمه الجیش انگلیس میباشد بدست
شود محو و نابود نماید بنابراین استیلا قندهار
صرف نظر کرده شد •

ثانی • اهالی قندهار خوش نمادند که انگلیس
در آنجا بماند حرکات پیشتری اهالی مذکور
برای اثبات مدعا دلیل واضح است •
ثالث • دولت روس تاکنون بمسئله داخلی
افغانستان اصلاً مداخله نموده است و پیاره
انتریکهارا که از جانب روس در آنصحنات بکار
برده شده است بعضی پاداش حرکات و زرای سابق
انگلستان بوده است •

قهره که در ماده سوم بیانات لورد مشارالیه
تقلید بسیار شده است بخطابه مسیو کلادستون
که میگوید روس یک دولت قوی بشوکت و ناشر
مدنیات است و در حقیقت ذکر این کوبه مضان را
از شخصی مانند لورد هارتینگتون که بکار آگاهی
و مال اندیشی شهرت عید دانسته مقصود
اصلی (اشاراً از زبان این مطالب تمجیدیم •

لورد هارتینگتون در خطابه خود ادعا میکند
اینکه (دولت روس در افغانستان اثر یک بکار
می‌برد است پاداش حرکات و زرای سابق
انگلستان بوده است) خنده‌ای مستیزانه از جانب
کرده خلانگیزان (بکار افغانستان دولت مشارالیه
اصلاً مداخله نموده تا کار در او بر بدرجه اعلان
جنگ رسیده بود دولت مشارالیه بتدارکات جنگ
نیز اقدام نکرده بود)

بیان این خطبای بزرگ از لورد هارتینگتون
حالی از دوسپ نیست • یا اینکه از بی اسلای
لورد مشارالیه از اقدامات دولت روس بساختن
رامان هرات و بخارات را افغانستان است •

بکطرف ملاصق بفساک جزایر فرانسه در میان دریای سفید یک ولایت حاصل خیز و توانگر است .

از جهت پولیتیک ولایت مذکور از چند عصر بانطرف مربوط بدولت عثمانی و وضع او توتوی (یعنی مختاریت) اداره میشود . بجز حال در مسئله توتوس از دو تها آنکه علاقه دارد تنها دو لتین عثمانی و فرانسه است .

اهمیت مسئله مذکور برای دولت عثمانی تنها از جنبه مسلمان تابع بودن اهالی آنجا بدولت مشارالیه نیست بلکه بدین واقع بودن ولایت مذکور در میان طرابلس غرب و جزایر است که اهمیت موقع آن بیش از اهمیت مربوط بودنش بدولت عثمانی است .

سبب علاقه مند بودن فرانسه نیز همه حدودی بودن توتوس خاک جزایر است . چون هم حدود بودن مالک فرانسه با خاک عثمانی که بلا واسطه را سادر سزاداره بابعالی است خالی از اشکال نبود بدین سبب در میان حدود طرفین بودن هم چنین ولایتی که بطور (اوتوتوی) اداره میشود مناسبتر بودی . بنا برین در پاره توتوس در مقابل آمال و نیات دولت دیگری که باو اسنادها داده میشود دولتی که محافظه توتوس را جمیع آنهاست باز عسارت از دولتین عثمانی و فرانسه است . در این حال چاره برداشته شدن اشکالات حاضره بلا واسطه منوط محصل اتفاق بطور صمیمی در میان دو لتین عثمانی و فرانسه است و این یکی نیز ملاحظه قدیمی بودن مناسبات دوستانه در میان دو لتین مشارالیهما خیلی آسان بنظر میآید .

خصوصا که در میان چیزی که موجب نزاع و خصومت باشد نیست چه دولت فرانسه در صد اتمال خود توتوس بممالک خود نوده بنسابت همسایه بودن یا توتوس بنحوه نفوذی را که در توتوس پیش ازین دارا بود نکاهداری نموده قوت بدهد و این قهر را اعلان هم کرده است . حال آنکه دولت عثمانی هم در فکر نیات آن نیست که وضع (اوتوتوی) توتوس را که از چند عصر بانطرف آنکه اداره میشود برهم بزند . در صورتیکه این اتفاق حاصل شد دولت فرانسه در توتوس از رقابت سایرین زهای جسته نفوذ خود را قوت داده

دولت عثمانی نیز از امنیت و اساس یک ملیون و نیم اهالی مسلم مطمئن و آسود خاطر خواهد گردید . وضع ولایت توتوس نیز بدین سبب بطور قطعی معین شده از آینده خود خاطر چچی حاصل خواهد نمود .

گذشته از همه اینها باز بتکرار میگویم که اداره توتوس باید بدست کسان باصلاحات سپرده شود و باحوال اهالی آنجا که از این وضع حاضر پیشتر مورد صدمه واضطرارند مرحت باید نمود .

بموجب خبر تلگرافی که از پترزبورگ رسیده است جناب جلافتاب اجل مشرف الدوله که از جانب دولت علیه ایران ملومو ره بر یک مجلس اعلا حضرت امپراتور روس بودند دوسه روز پیش ازین وارد پترزبورگ گردیده از آنجا بواسطه تلگراف جناب جلافتاب معین الملک سفیر کبیر ایران برای ملاقات به پترزبورگ دعوت نموده است . سفیر کبیر مشارالیه نیز از مراتب بواسطه تلگراف بطهران خبر داده منتظر دستور العمل دولت شیوعه خود در این باب بوده است .

از قراریکه مسموع گردید فضیلت مآب سعید افندی مدرس در تمام جامع شریف یازدهم است عضویت مجلس تدقیقات شرعیه را نیز داردرساله نام (اتحاد و حسن و داد) تالیف نموده ایروزها خیال طبع ونثر آرا داشته است . چون افندی موهی اله طبعاً از هوخواهسان اتحاد و ترقی نام اسلابت است لهذا ابشار ایجهت اینگونه اقدامات مفیده نام اسلابت و انسالیبت بر یک میکنیم .

و ا پور همایون (طلیعه) در روز در حالتیکه حامل خیلی مهمات بود از لنگرکاه در سعادت بجانب (قلعه سلطانیه) حرکت نموده است .

روزنامه (استانبول) میگوید که از جانب دولت علیه عثمانی بواسطه سفارت طهران بدولت ایران دستور رسمی تائینات داده شده است که دولت علیه عثمانی قهر عصبیان ا کردار را بنظری اعتنائی ندیده برای تادیب شیخ عبیداه و سایر اکراد عاصیه هرگاه مقتضی باشد بنشاندن عسکری نیز اقدام خواهد نمود .

سعادتآباد ترخان یک افندی سفیر سابق (روم) بتصرفی سنجاق (تکه) معین گردیده است .

روزنامه (فاردو بوسفور) میگوید در روز طرف مغرب کاغذ مشترک هیئت سفرا از جانب بابعالی جواب داده شده سخنان تکلیف سفرا در باب وا کناری اراضی بدولت یونان بنحویکه در کاغذ آخری تکلیف شده بود از جانب بابعالی پذیرفته شده جنابان سرور و پاشا و غازی عثمان پاشا و علی نظامی پاشا و عسوقآباد ارتین افندی را برای ترتیب دادن مشاوره نامه آن از جانب حکومت سنیه دستور العمل نیز داده شده است .

در روز شایع شده بود که قره طاغیا حدود عثمانی را تجاوز نموده چند بار چه دهات را نیز سو زانیده الهه و ازین جانب نیز یک فرقه از آن ناؤدها بکوملهانی علی پاشا (غوسینه) بمجدو قره طایغ گذشته چند بار چه دهات آنجا را خراب نموده اند . ولی در اینسبب تاکنون خبر موثقی که مؤید این قهر باشد رسیده است .

اخبار نکار اخترازا کر بلای مینوید . ایروزها از وقایع عمده که در ایالات اتحاد همجریه ایست که در بقعه مقدسه حضرت عباس بن حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام بطهور رسیده . چنانکه طفلی دوازده ساله از اطفال اعراب باده نشین این ارض اقصی که هر دو چشم نابینا و تمام اعضایش طایغ بود بمهر حضرت عباس ملجی شده از آنحضرت استدعای شفا نمود از آنجایکه هرکس بصندقت و خلوص طوبیت پناه یابن درگاه سیارود نایماید باز شفا خواهد کشت در طرف نیم ساعتی طفل طایغ نابینا شفا یافته ندرست گردید بطوریکه که با هیچ غلی نهاشته است . و آری (کسی بدین درکه نایماید کرد نالیسد) واز وقوع این معجزه غلظه در میان اهالی اتحاد خواص و عوام بلاواسطه میاهات و شکر کناری قیام نموده همه قصبه راسه شبانه روز آیین بندشی و چراغان نمودند .

هم در ایروزها شمسعد شمعندان نقره خاص که وزن هر کدام بکهار مثال است از جانب حضرت مستجاب اشرف العبد والا شاهنشاهزاده اعظم نایب السلطنه امیر کبیر دوم فرزند اعلا حضرت پادشاه ایران برای روضات مطهره حضرتان ائمه هدی و مقدواهداده توسط حاجی مرضی

نامه‌یه‌ک له تاران‌ه‌وه

له لاپه‌ره ۱۷۱ی ژماره ۲۱ی ئه‌خته‌ر، که له‌رۆژی چوارشه‌ممه‌ی ریکه‌وتی ۱۱ی مایۆ ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له‌ژێر ئه‌و ناوینشانه‌ی سه‌ره‌وه‌دا، هاتووه:

"...ئێستا که لێره جگه له مه‌سه‌له‌ی شۆرشی پارسای کوردانی ئێران، که به‌هاندانی شیخ عوبه‌یدوڵلا و هاوشیوه‌کانی ئه‌وان بووه، بابه‌تیکی گشتی له‌نیودا نییه‌و هه‌موو خولیاکانی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزی ئێران، له‌ ته‌میکردن و سزادانی پاشماوه‌ی شه‌ره‌نگیژه‌کاندا، که هه‌لاتوون و په‌رته‌وازه‌بوون. پاش ده‌رکه‌وتنی ئه‌م رووداوانه، جه‌لاله‌تمه‌ئاب عه‌لائوڵده‌وله‌ پۆستی بێندی ئه‌میر نیزام و فه‌رمانده‌ی سوپای حکومه‌تی ئازهربايجانی وه‌رگرتووه... ئینشائه‌للا، به‌هۆی بایه‌خی ته‌واوی جه‌نابی پایه‌به‌رزه‌و هه‌نگاوه‌کانی ده‌وله‌ته‌وه، بناغه‌ی فه‌سادی کوردان ریشه‌کێش ده‌کریت و به‌ ته‌واوته‌ی شه‌ری شیخ له‌نیودا هه‌لده‌گیریت... له‌م رۆژانه‌دا، بۆ دامه‌زراندنی سوپایه‌کی گه‌وره‌ له‌سه‌ر هیللی سنوره‌کانی (سابلاغ) و (ساین قه‌لا) و له‌ شوینی (تیکان ته‌په‌)دا، لالایه‌ن وه‌زاره‌تی پایه‌به‌رزی جه‌نگه‌وه، هه‌نگاوی زۆر چالاکانه‌ نراوه..."

کاغذ از طهران *

پیشتر مرض عمده بودم که از آغاز همین سال ۱۲۹۸ تفضلی کرای روز نامه اختر در هر پوست بطور منظم نام این دو ستندار صمیمی می رسد . در ازا* ادای حقوق این تاملت وظیفه خود را در آن دیدم که گناه کاهی پاره* وقوعات انتصاقیه را بعرض اداره* اختر رسانیده بدینو جب خدمتی بعالم انسانیت کرده باشم . این است که بنکارش این مختصر زحمت افزا کردیدم .

اکنون در اینجا بجز مسئله* شورش پارس سال اکراد که بخریک شیخ عبیده* واثال آن بود مطلب عنده در میان نیست که همه* حواس دولت علیه ایران مصروف بادیب ونبیه بنیای اشرار است که فراری و متواری هستند . بعد از ظهور این وقوعات حیرت آمیز آذر پاییمان جناب جلالآب علاء الدوله بمنصب جلیل امیر نظامی مأمور حکومت اذر پاییمان کرده

است و امید واری کلمی حاصل است که از نتایج خیر خواهانه ملت پرستی و دوفضواهی* جناب معظم الیه امور آنحضرت رونق تازه حاصل نموده شکوهی در نظم ادب و حکومت که بترکه* روح ایران است پدید آید و چه جناب امیر نظام شخصی هستند که در واقع از وجود ایشان این امید وار بسیار توان داشت چنانکه آثار آن در این جزوه زمان دیده میشود که بمجرب ورود ایشان چه تغییرها در اصلاح امور آن آتینجا بعمل آمده است . انشاءا* باهمتمامت و اقیه* جناب معظم الیه و اقدامات دولت اساس فساد اکراد ازهم رنجته شر شیخ* بتکلی از میان برداشته خواهد شد . چنانچه از جانب دولت برای خارج اردوی اذر پاییمان مبلغ کافی بر وجه نقد نیز بجهای جناب معظم الیه بپیر بر فرستاده شد و علاوه بر آن مبلغ کرماندی نیز بجناب شرب الحاقان کرمان خان سفیر دولت علیه ایران مقیم وین که پیشتر مژد و نادر طهران وایتز و زها دو پاره بجمع مأموریت خود شان بر میکشت دادند که بقدر لازم وقتنک و فتنک از اروپ موافق دستور العملی که دارد خریده در ظرف دو ماه داخل خاک ایران نماید .

اینوزها برای تشکیل یک اردوی بزرگی در خط سرحد (ساوجبلاغ) و (صان قلعه) در موقع (تکان تپه) از جانب وزارت جلیله

شوکت و دستورالعملهای مخصوص سرکاری انواع تعمیرات آرا از بانای و نجساری و نقاشی و شیشه بری و باقیچه بندی و غرس انبهار و تزئین باغ تکلمهای رنگارنگ و غیره انجام رسانیده از همه جهت برای معین و متعین شروع بعمل و معلم حاضر کرده است این عبارت که بنیانش ازصفویه و از شاه سلیمان است قمری است دو طبقه و بسیار عالی و تمام آن زر نگارو پالینه های جاپایی بزرگ و کوچک و برده های نقاشی از صنایع استادان قدیم و حوضهای بسیار عظیم و باغی با کمال وسعت دارد که تقریباً از پاره از پاره هر از ذرع میشود در طبقات فوقانی عبارت نیز حوضهای سنگ مرمر داشته کباب دران طبقات نیز جاری بوده است بعد از خرابی اکنون که تعمیر یافته و بصورت نخستین برکشت نموده موافقان از فلاکت بمعادت و شرافت پابین شده بحالت ریت و تمدن و مرکز اشاعه معلوم و صنایع و ترقی هموطنان ما کرده فی الحقیقه مانند اسم نخستین آن هشت هشت و شوشک هشت هشت است این عبارت حاضر از قدیم و جدید که اکنون بنام مبارک اعلا حضرت اقدس همایون شاهنشاهی امام الله علیه و آله مدرسه* (همایون نامیده میشود مشتمل است بر قصر وسط باغ که دارای سی اطاق مدرس فوقانی و تحتانی برای طبقات متعین است و هر یک از اطفاها تفرهای مخصوص و باسم مجالس معینه* درس باخشیهای کاتبی برچسبند که در سردار اطفا منصوب گردیده نشان شده است طبقه فوقانی عبارت اغلب برای کتابخانه و آلات و ماشینهای (فیزیک) و (کیمی) و (هندسه) و (نجوم) و غیره معین گردیده است یک قسمت دیگر از این بنیان عبارت سر در باغ است که برای اقامه رؤسا و معین و صاحبصیبان مدرسه است عمارتی نیز بدر دیگر باغ واقع است که برای عکاشخانه* عمومی معین گردیده در یک ضلع باغ مسجد مخصوصی برای نماز جماعت متعین و ادای فرایض ایشان دایره برقرار شده است افضلای که در مدرسه داخل میشوند ابتدا بدایند در تحصیل زبان فارسی و عربی و خطوط ایرانی کامل شده پس از آن بعلوم و فنون دیگر پردازند هرگاه از تحصیل معارف مذکور فی نیاز باشند می توانند بدار علوم هائیه حساب و هندسه و طبیعیات و طب و نجوم و ز باهای خارجه و نقشه کشی و نقاشی و علوم نظامی و غیره شروع نمایند مشروبات مفصله پس از این نوشته خواهد شد .

چنگ اقدامات بجدان بکار برده میشود . برای تکمیل توامی اردوی مذکور پنج فوج نیز از عساکر عراق و توابع طهران در خارج دارالخلافه اردو شده اند که در این نزدیکی بکوماندائی* تواب و الانصار الدوله بجا بندگان عراد تواب باردوگاه مذکور یعنی (تکان تپه) عزت داده خواهد شد . سایر افواج متفرقه و سواره* (منصوره) راهم که مرخص بودند حکم داده شد . ده است که در مرکز اردو حاضر بشوند . علاوه بر این بجناب جلالآب امیر نظام نیز دستور العمل داده شده است که کسواره* نظام و داوطلباندر پاییمان راهم آماده* سرفرامد .

حضرت اشرف والا ولیعهد گردون مهندس سلطان مظفرالدین میرزا که پیشتر احضار در بار معدنگذار شده بودند روز بنشینان شان در راه مدیون تشریفات لازم که خودشان استند کرده بودند وارد دارالخلافه گردیدند و منو هنوز معلوم نیست که توقف حضرت اشرف والا در حضرت سیر بسطت ملوکانه بفعول خواهد انجامید یا نه .

حضرت مستطاب اجل ظل السلطان هم هنوز در دارالخلافه تشریف دارند .

هیئت شورای دولت که مرکب از چهارده تن و از همه مجرم بانظر تشکیل یافت موقوف گردیده بهم خورد با اینکه هیئت مذکور در پایتخت همسره بودن فونت وقت از صبح تا غروب بلکه حاضر شده و پنج ساعت از شب رفته در مجلس مذاکره های دولتی می پردازند تا در ظرف این مدت در ظاهر نتیجه* از مذاکره ایشان حاصل نشود پس است که کارهای شخصی هر یک از اعضای مجلس مذکور که صاحب اداره* هستند بنسب و واسطه مختل و معوق ماندن سبب اجتماع دائمی این مجلس بهم خورد و قرار سابق بر کشت یعنی در هنگام لزوم بطور عادی اجتماع میشود هر یک از اعضا در حین انعقاد مجلس در حضور و عدم حضور مختار است .

بعد از ماموریت جناب جلالآب علاء الدوله حکومت اذر پاییمان جناب جلالآب امین الملک وزیر در بار همایون* (مشیر امین همایون) گردید . از طرف مأموریت و روانه شدن جناب مستطاب سپهسالار اعظم به بئرسورک برای ایفای تعزیت و تنبیت جلوس اصلاح حضرت امیر آتوروس پدیی است که اطلاع دارد .

نامه‌یه‌ک له‌سه‌ر سنووره‌وه

له لاپه‌ره ۱۷۶ و ۱۷۵ ی ژماره ۲۲ ی ئه‌خته‌ر، که له‌رؤژی چوارشه‌ممه‌ی ریکه‌وتی ۱۹ ی مایۆ ۱۸۸۱ دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له‌ژێر ئه‌و ناوێشانه‌ی سه‌روه‌دا، هاتووه:

" به‌گوێره‌ی نامه‌یه‌ک که له‌سه‌ر سنووری هه‌ردوو ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزی عوسمانی و ئێرانه‌وه گه‌یشه‌تووه. گوايه ئازاوه‌گێرانی کوردو هه‌روه‌ها چه‌ند عه‌شیره‌تیک پیکه‌وه ریکه‌وتوون، به‌شپۆه‌ی سالی پار، خه‌یالی ئه‌وه ده‌که‌ن هێرش بکه‌نه سه‌ر خاکی ئێران. له‌کاتی‌کدا به‌بروای ئیمه‌ ئه‌م جاره‌یان هه‌له‌ ده‌که‌ن. ئیستا که ده‌وله‌تی ئێران، له‌شوێنه سه‌ره‌کییه‌کانی سنوور، له‌شکری له‌راده‌به‌ده‌ر به‌هێزو ناماده‌ی هه‌یه‌و هه‌ریه‌ک له هه‌ریمه‌کانی نزیك سنووری داوه به‌هه‌مانه‌روای شایسته‌و وریا. هه‌روه‌ها کاروباری ئازهره‌بایجانیش به‌ده‌ستی که‌سانی له‌هاتوو سپاردوووه هه‌چ کات ئه‌و ناوچانه وه‌ک سالی پار، پشتگۆی نه‌خراوه. ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزی ئێران، له‌پاش شوپشی سالی پارو ئه‌و زوڵم و ته‌عه‌دايانه‌ی که‌له‌لایه‌ن کوردانی سه‌ته‌مکارو سه‌رکێشه‌وه، له‌ناکاوه‌ره‌هه‌ق به‌خه‌لکی ناوچه‌که کرا، زۆر به‌داخ بووه‌و بو‌شپۆه‌یه‌کی جددیش هه‌نگاوی له‌راده‌به‌ده‌ری بو‌ ریکه‌خستنی ئه‌و ناوچانه و دووباره‌نه‌بوونه‌وه‌ی ئه‌م رووداوانه‌و ئاسوده‌یی ته‌به‌عه‌و ره‌عیه‌تی خۆی ده‌نی‌ت.

وی‌رایی ئه‌وه‌ی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزی عوسمانی، سه‌باره‌ت به‌ ته‌می‌کردنی شیخ و ته‌واوی شه‌ره‌نگێزان، به‌لێنی ئاشکرای به‌ ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزی ئێران داوه. دیسانه‌وه ده‌وله‌ت ده‌ستی له‌ کۆشش به‌رنه‌داوه‌و چاوه‌ڕپێ جیه‌جیکردنی به‌لێنه‌کانی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزی عوسمانیه‌. به‌لام ئه‌وه‌ی مایه‌ی سه‌رسوهرمانی ئیمه‌یه ئه‌وه‌یه، که له‌گه‌ڵ ئه‌م به‌لێنه ئاشکرایانه‌ی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزی عوسمانی، هه‌شتا

كوردەكان سزا نە دراون و ديسانەووە لە خەيالی شۆرپش و ئاژاوەنانەووە پشيوبيدان. نازانين دەسەلاتدارانی دەولەتی عوسمانی، بە چ شيوەيەك دەپواننە ئەم جوړە جوڵە ملهپوانەو سەرکەشانەيەي كوردان وئومئيدەوارين، بە شيوەي سالی پار لەگەڵ ئەواندا رەفتار نەكەن و پيش روودانی هەر شتيك جلهوی فەساديان بگرن. چونكە هيچ خاوەن دين و موسولمانیكي خاوەن غيرەت، كە سۆزی موسولمانیتي هەيە، هازی ناييت كە لەوختيكي ئاوا ناسكد، كە لەهەرلاوە لافاوی ئاژاوەو پشيوبي لەدەرەو دەورەي داوين، ديسانەووە هەندیک جولانەووەي ناوخۆش، ئيمە لە هەولدان بۆ ريگري لە نيازخراپي بيگانەكان، سەرقال بکات و دوورمان بختاوه. ئاخەر ئەي غيرەتمەندانی ئيسلام، دادپەرورەيە كە ئيمە پيئەکانی خۆمان بە تەور بپرینەووەو ريشەي خۆمان دەرپينين. هەتا كەي بەهۆي هەنديك پاساوی بچ ماناوە دەمارگري پوچەووە، خۆمان لەبەردەم ئيسلامدا شەرمەزارو لەبەردەم خاوەنی ئيسلامدا سەرشۆرپكەين. تاكەي لەپيناو لاوازکردنی هيژي خۆماندا تيبكۆشين و دۆستانمان بەناحەق ئازار بدەين و دوژمنانيشمان دلخۆش بکەين.

ئەمرف، ئەووە پشتيبيەستراوانی هەردوو دەولەتە پایەبەرزەكەيە، كە دەپيت لە دلەووە، سەبارەت بە هەنديك حالەت كە پيوست بە گفتوگو دەكات، بۆ ريكەوتن لەگەڵ يەك تيبكۆشن. ئەگەرچی ئيمەيان وا سەرقال کردوووە كە نرتوانين خەريكي خۆمان بين. بەكورتی، لەسەر تەواوی موسولمانان و ئيسلام پيوستە كە، بەهەر شيوەيەك و زمانیک دەتوانن لەپيكهاتنەووەي دل موسولمانان، خو بەدوور نەگرن و رابردوو لەبیر بکەن و نایندهی خويان لە دەست بەسەرداگرتن و زالبوونی بيگانەكان، كە هەر رۆژەي لەلایەكەووە دەبينريت، بيارزين. نەلین بە من چی! چونكە هەر گورزينك كە لەدەرەووە پيت، نەك تەنيا بەر كەسيك، بەلكو بەر پەيكەري تەواوی موسولمانان و ئيسلام دەكەوئیت."

رۆژنامەى (دياربه كر): شېخ عوبەيدوللا وای پيشانداوه كه دهولەتى عوسمانى لايەنگرى كورده

هەروەها لە لاپەرە ۱۷۶ى ژمارە ۲۲ى ئەختەردا، هاتوو:

" نووسراوى خوارەوه لە رۆژنامەى دياربه كرهوه، وهگرېدراوه و رادهگويزرېت: شېخ عوبەيدوللا ئەفەندى، لە (وان) نىشته جيپه، بىستراوه كه سەبارەت بە هەلخەلەتاندنى عەشیرەتە كوردییەكان بىيەك نووسراوى بلاكردۆتەوه، لەلای عەشیرەتەكانى ئیمە وای پيشاندهدات، كه پەلامارى ئەو بۆ سەر خاكى ئيران، بە رەزامەندی و لایەنگری دەولەتى پایه‌به‌رزى عوسمانى بووه.

ئەگەرچى بابەتى ئەم نووسراوانە بۆ ئیمە روون نییه، بەلام بە برۆایه‌كى بەهێزەوه دەزانین، كه سەلتەنەتى پایه‌به‌رزى عوسمانى، بەهۆى تەواوى پەيوەندییه‌كانى كه له‌گەڵ دەولەتى پایه‌به‌رزى ئيراندا هەیه‌تى، بەهیچ شپۆه‌یه‌ك سەبارەت بە رەعییەتى دەولەتى ناوبراو، ئەنجامدانى ئەم جۆره جۆلانەوه ناشایستە و ناپەسەندانە، بە رەوا نازانیت. هەروەها دنیاین، ئەو عەشیرەت و خێلە كوردانەى له هەرئیمه‌كه‌ى ئیمه‌دان، هیچ هەنگاوێك بۆ جۆلانەوه‌یه‌ك له دژی دەولەتى پایه‌به‌رزى خۆیاندا نایین.

وێرای هەموو ئەمە، له‌كاتێكدا هەوالی بلاوبوونەوه‌ى نووسراوه‌كانى شېخ راست بیئت، ئەگەرى ئەوه هەیه كه خێلە كوردەكانى سەر سنوور، فریوى ئەم جۆره هەنگاوه هەلخەلەتینەرانه بخۆن و بەشپۆه‌یه‌كى رها هۆشدارى دەدەین، كه ئەم جۆره فریودانانە درۆیه‌كى ئاشكران و هەركەس بەرپێگای فریودانەكانى شېخدا بپوات و بەپێچه‌وانەى رەزامەندی دەولەتى پایه‌به‌رز بچوئیتەوه، بەتوندى سزا دەدرېت."

و این یکی رانیر، دوستانه یادآوری میکنیم که هرگاه در تصحیح قدری زاده بر این دقت بشود بجزا است اگر چه در این نوشته چندان سفت و غلط که محل سفتی باشد نیست.

بیشتر در پی از نضضهای اختر بموجب کاغذ بغداد نوشته بودیم که در کر بلا میلا از جانب کلیددار تر به شریف حضرت عباس در باره زوارستم و از ارمیده است. روز نامه وقت در نضض روز دوشنبه گذشته در این باب مینویسد از قرار یکده اصلاح حاصل نمودیم کلیددار مذکور اصل کلید دار نبوده بل وکیل زاده بوده است بپر وسیله که بوده است بان خدمت معین گردیده ولی کلید دار اصل عالیشان ملاه الاطیب سید حسین ثابت زاده بوده است. برای استرداد حقوق خود در این عصر معدلت حصر پادشاهی که محسود ایم پیشین است بدر سعادت آمده برات و فرمان همایون را که در باب خدمت مذکور است استحضافا دارا بود در اوقاف همایون بظهور رسانیده از جانب اوقاف همایون و داره و وزارت جلیله داخله شود رای دولت در باب توجیه خدمت مذکور کلیددار اصل رای داده شده ارادۀ سنیضه اعلا حضرت پادشاهی نیز در این باب شرف صدور یافته است و در این نزدیکی سید موی الیه بجهل ماموریت خود عزیمت نموده بخدمت شریفه متبرکه خود اقدام خواهد نمود و بدین جهت مواد شکایت امیر انجبار داشته خواهد شد.

بموجب کاغذهایی که از سرحد دولین علیین شغای و ایران میرسد کو یا باغبیان اکراد باز چند عشرت را بهمیدیکر اقتضای نموده بصور نرسال درخاک پوشه خشک ابران بوده اند. حال آنکه باعقاد مابین بارانیشاه نموده اند اکنون دولت ایران در مواقع عمده سرحد را دو های فوق العاده با استعدادات شایان حاضر دارد و بهر یک از ولایات نزدیک بسرحد حکام کار آگاه کاشته شده است و وقت امور اندک با بجان دست مردمان کافی سیرده شده است و همچوقت آنصفت را مانند ارسال ناقلی و بی خبر نخواهند یافت. دولت علییه ایران بعد از شورش پارسال و تعدیات و مطالبی که از باغبیان اکراد ضلع باهالی آنسمان وارد گردید خلی

ر ناچا از اضاى عهدانه مذکور کرده است. احتمال می رود پروست نامه که برضالدین عهدانه از جانب باهالی نوشته شده بود بدشب و بالمرور صبح بدولتهای اروپا فرستاده شده است.

نیر اخبار نامه مذکور میگوید از قراریکه مسوع میشود دولت المان بامورین خود که در تونس دارد دستور العمل داده است که در باب مسئله تونس بامورین فرانسه همراهی نموده موافق رفتار آنان حرکت نمایند و از صوابدید آنان تجاوز نکنند.

روزنامه (تاریخ بوسفور) میگوید در باب مسئله یونان از جانب باهالی در باره املاک و عقار و مزارع اراضی متروکه بیعت سفرا پاره شرائط تازه بیان کرده خواهد شد و بجز همین مطلب در خصوص مسئله حدود یونان خبر تازه دیگریست. میتوان گفت که پس از مذاکره شرائط مذکور چنان است که مسئله بکلی انجام یافته معاهده آن بطور قطعی بسته شده رسم تسلیم و تسلیم آن نیز بتمام رسیده است و در ایصورت جهت سیاسی مسئله نیز انجام خواهد رسید.

اینروزها از جانب دوترا از بزرگ زادگان اسلامبول که هواخواه ترقی و سمن ملت هستند بجموعه بنام (خزینۀ اوراق) هر هفته یکبار بجمع انتشار آورده میشود نسخه اول و دوم آرماتالعه نمودیم بجموعه مذکور از ادبیات و پاره فسون غریبه و مواد نافعه بحال عموم مضمین میگوید مندرجات بجموعه در حقیقت شایسته مطالعه از باب ذوق و دانش است مؤسین بجموعه مذکور را خالصانه تیر یک میکنیم و امیدواریم که جهت انبای وطن بجموعه مذکور بقا و دوام پذیرد چون استمرار و انتشار اینگونه آثار بسته جهت انبای وطن است که مطالعه آن رغبت نماید چه رغبت ایشان موجب مزید همت و تشویق بقی مؤسین و آکال تواقص آن خواهد گردید الحق این نوشته از جهت طبع و جلد در نهایت نفاست است.

مندرجات نسخه های مذکور از جهت ادبیات عبارت از یک مقدمه فصیح است که در بابتشویق انبای وطن و (آداب شطرنج بازی) و یک منظومه (بلوغ و مقاله بعنوان (روی آسمان) و پاره نوشتجات منشیانه و ترجیع بند از زبان ناخوشی و دو مقاله دیگر بعنوان (زمان) و (تربیت طلب) است.

فی الجمله اعلام بسیار نمود و کار خود مارا بخود کرده و از دیگران نیکی عدالت و حرایت چشم داشت نمی نمودیم.

روز نامه (وقت) میگوید بوجوب خبرهای تلگرافی که پاره جاها رسیده است و زیر خار جیه فرانسه در مجلس اعیان شرائط اساسی معاهده تونس را بقرار ذیل بیان نموده است.

نخست حکومت فرانسه از ممالک تونس در جاهایی که مناسب بداند مقداری از فسون فرانسه را اقتت خواهد داد.

ثانیاً از جانب حکومت تونس خاطر چچی داده شده است که شخص و ناخواه و حکومت تونس از تعرض فرانسه مصون خواهد بود.

ثالثاً معاهداتی که در میان حکومت تونس و سایر حکومتها منعقد شده است دولت فرانسه با اجرای احکام آن عهود کفالت خواهد کرد.

رابعاً حکمران تونس بدون رخصت دولت فرانسه با هیچ دولتی عهد نامه نتواند بست.

خامساً نگاهداری منافع تونس در نزد سایر دولتها ببقای فرانسه سیرده خواهد شد.

سادساً از جانب حکومت فرانسه بکارهای مالیۀ تونس رسیدگی شده امورات مالیۀ حکومت مذکور از او اجرا خواهد شد.

سابعاً گرفته شدن تضمینات جنگ از عشایری که بر ضد فرانسه برخاسته بودند و ضمانت حکومت تونس بادی این تضمینات.

ثامناً غدن شدن ادخال اسلحه از ممالک تونس بنگاه جزایر بقلور مؤکد و قطعی.

نیروز نامه مذکور در نضض روز شنبه گذشته میگوید در روز مجلس مخصوص وکلا در باب عالی منعقد شده باستشاره و مذاکرات پرداخته شده است. مظنون است در این مجلس قریه عهدنامه فرانسه مطرح مذاکره بوده است که جنرال فرانسه بجهت و مضت کبری حکمران تونس

مناکر دیده و بطور جدی اقدامات فوق‌العاده در اتفام آن تصرفات و عدم تکرار آن وقوعات و آسوده‌گی تبعه و رعایای خود بکباری برد .

با اینکه دولت علیه عثمانی در باب تادیب شیخ و سایر اشرار و عده‌های صریح بدولت علیه ایران داده است باز از پای نتشسته منتظر اجرای وعده‌های دولت علیه عثمانی است . ولی آنچه باعث حیرت و تعجب مایم‌کرد این است که باوجود این وعده‌های صریح دولت علیه عثمانی هنوز اکراد متنبه نشده باز در صدد شورش

و ابطاع کتفه و فساد میباشند . نغیبدانین اولیای دولت علیه عثمانی این حرکات باغیانة اکراد را بجه نظری پشده و امیدواریم که با آنان مانند پارسال رفتار نمایند . و پیش از وقوع جلوس فساد آنها را بگیرند بجه صاحب دینانی

و مسلمان صاحب غیرتی که در دزد مسلمانان دارد رضای نخواهد کردید که در چنین وقت بسیار نازی که از هر جانب سبیل کتفه و آشوب از خارج دور مارا احاطه نموده است بعضی حرکات ناگوار داخلی نیز مارا مشغول داشته از تداوم ریف و سوثیات یگانگان بازدارد . آخرای غیرتمدن اسلام انصاف است تا کی مکتبش پای خود زنبور بیشتر بکشوی بنشیند . آنچه بسیار ملاحظاتی بی‌معنی و تعصبات بی‌جا خود مارا در پیشگاه اسلام شرمند و در حضور صاحب اسلام سزاگنده نمایم . آنچه وقت به پیروی باره خیالات ناقص در تضعیف قوت خودمان بکوشیم . دوستان انا بانه سازار عم دشمنان از خود کشتند

کسب . امروز انمای دولتین علیتین را است که عن صمیم التلب در باب رفع و دفع بعضی حالات که در میان دولتین علیتین موجب مباحتات تواند بود بافتاق میدیگر بکوشند اگر چه مارا به چنان مشغول ساخته اند که توانیم بخوبی بشن برداخت . خلاصه عوم اسلام و اسلامیان را لازم است که به روشیه و وزیرانی که باشد در تالیف تلوب مسلمانان خودداری نمایند کذا تکثرا فراموش نموده آید . خودشارا از تسلط و تغلبات کاکانان که هر روز از هر جانب دیده میشود نگاه دارند و تو کوی بدین چند راهر صده که از خارج میرسد بشت بجه عجمه اسلام است بفرزد .

از جمله کارهای همینک اسف آبر کفیت متولی خانان جنت اشان سلطان عبد العزیز خان است که و ز را وزیر بکانشی در نهایت بی‌رحمی

بمثل رسانیده و چنان این کار بزرگ را برده است که در این چند سال کسی بوی نبوده تا نیز و زها در برده اختفا ماند . تفصیل این مطلب هنوز آتایی نشده است بقدر که بیشتر از یکماه است که خیلی آدمهای بزرگ حتی از متسین سلطنت سنیه نیز منته بدین کار شده اند . لکن پناه بردن مدحت پاشای مهابود والی آبدین بقونسطنانته فرانسه و دلائل و قرائن و اطلاعاتی که همکنارا از کارهای آن بناه هست معلوم میشود که باقی این امر شمع ناگوار این مدحت پاشا بوده است که بکمال جسارت و بلاحفظه شخص خویش خود این همه خیانت بدولت و ملت کرد و دولتهای دوست نما توسط او را کرده از مطرودی باز آورده بوالیکری گذاشتند .

بالجمله حال که هیئت عدلیه همراه والی تازه باز میر فر ستاده شدند که مدحت پاشا را استنطاق نمایند معلوم خواهد شد که تمامی خیانتکاران را سر رسته از او است . چنانکه مادر وقت مطرود شدن او مقالهای راست در حق او نوشتیم ولی التماس دول که کو یا با مادر ست هستند دوباره او را بجای خود باز آورد و از قرار مذکور برای این مطلب بزرگ و معلوم شدن خیانتکاران و در جات خیانت آنان یک دیوانخانه مخصوص بزرگی تشکیل خواهد شد و بجا که مرتکبین این امر جسیب بر ملا خواهد بود ناصاحیان جنسایت معلوم شده هر کسی بسزای خود رسد . (خدای بداند بشان و خیانتکاران دولت و ملت را نا بود کرداناد)

جناب دولقآب روف پاشا مشیر ادری میبایون خاص که برای تبریک جلوسن املا حضرت امیر اتور روس بیشتر به پترزبورگ رفته بود ماموریت خودشارا انجام داده دوروز بیشتر بدرسمادت وارد شده است .

دوروز نیز مجلس کومیسینون متحد بدحدود یونانستان که مرکب از هیئت سفرا و مرخصهای دولت علیه عثمانی است برای ترتیب دادن مناووله نامه آن اجتماع نموده بجزا کرات برداخته اند .

در باب مسئله تونس که دولت فرانسه حکمران آیمار ابا جبار و صحت کسیری ناچار از امضای عهدنامه نموده و حقوق حکمرانی دولت علیه

عثمانی را در قطعه تونس انکار کرده تونس را حکما بر حایت خود در آورده است از جانب باهمالی در باب اثبات حقوق سلطنت سنیه در قطعه تونس و از اجزای مهمه ممالک عثمانی بودن قطعه مذکور نلکارا فاعلمه بسفراهای دولت علیه عثمانی متعین در بارهای لندن و برلین و روم و وین و پترزبورگ و پاریس فرستاده شده صحنه سفراهای مشارالیم را دستور العمل داده شده است که این حرکت دولت فرانسه را در نزد دولتهای مشارالیم بشام دولت علیه عثمانی بروست نمایند .

قرات ذیل از روزنامه دیار بکر چه و نقل میشود .

شیخ عبیداه اتمدی که در (وان) اقلات دارد در باب اغتال عشار اکراد خاک دولت علیه عثمانی شایده شده که باره تو شخات انتشار داده در نزد عشار ماچنان تمایب که تجسار و از برخاک ایران برضا و موافقه بدولت علیه عثمانی بوده است . اگر چه

مارا وضع این نشریات معلوم نیست ولی با اعتقاد قوی میدانیم که سلطنت سنیه بلا حفظه مناسبات کامله چند که با دوست صادق خود دولت علیه ایران دارد بجهوه در باره تبعه دولت مشارالیمها وقوع اینگونه حرکات ناشایست را روا نمیدارد . و همچنین خاطر چچی داریم که عشار و قبائل اکراد که در ولایت ماهند بجه حرکتی که برخلاف رضای متبوع منعم خودشان باشد اقدام نموراند کرد . باهمدی این در صورت صحت وقوع نشریات شیخ احتمال می رود که از عشار اکراد آنانکه در سرده هستند

باین اغفالات فریفته بشوند بدهدا بطسور قطعی اخبار میکنند که اینگونه اغفالات کذب صریح است و هر کس با اغفالات شیخ از راه رفتن برخلاف رضای عالی حرکتی نماید در مجازات صفت خواهد بود .

- ورقه -

پاداره اختر زجت عرض میدهد مدتی بود که در یک چشم جایه بدنه غلطی پیدا شده از پینای عامل ساخته بود چنانکه چشم معلوم المانی دید و از مداوات بسیاری از طبیبان نیز نفع حاصل نشده بشود آمده بودیم تا اینکه بدلائل روزنلهای بجا معالما میرزا عبیدی کمال ایرانی که حذاقت موی اسیه در این فن اشتهار یافته است مراجعت نموده در ظرف چند

رۆژنامەى وهقت سه بارهت به كورد ره خنه له نه ختهرده گرت

ژماره ۲۳ى نه ختهر كه له رۆژى چوارشه ممهى ريكه وتى ۲۵ى ماى ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوكراوه ته وه، له لاپه ره ۱۸۵دا، نووسيوه تى:

" رۆژنامەى (وهقت)، له چاپى پينجشه ممهى رابردوودا، وتارىكى به گشتى وه رگي پوهو و بلاوكردۆته وه كه باس له كوردان دهكات كه دووباره به نيازى هپشكرده سهر ئپرانن. وتاره كه پيشتر له رۆژنامەى نه ختهردا، بلاوكراوه ته وه، په سه نكردنى پرپك له قسه نامۆزگار ئاميزو سۆزه ژينه كانى نه ختهرى كه له قاپى خودا داوا كردوو وه هه نيك گوزارشى ئيمه شى سه بارهت به شۆرشىيانى كورد (باغى/سته مكار) و (عاصى/ياخى) كه نووسيو مانه، ره خنه كردوو. ههروهها به شيوه يه كى برايانه ئاگادارى پيداوين كه ئەم جوړه دهسته واژه و گوزارستانه نه نووسين و ده لپت: ئەم دهسته واژه رق و كينه و رووژينه ده توانيت ببته هوى زنده بوونى گيانى بپازرى و دوژمنايه تى كوردان.

ههروهها، له بهرته وهى ئيمه، شه رهنگ پزانى كوردمان به (سه ركيش) و (ياخى) ناو بردوو، ئيمه به (واعظ بلا متعظ / نامۆزگار، يكه رى بن گوئ) ناوده هينيت.

يه كه م شت له هاوړپيانى خۆمان ده پرسين، كه كه سيكى تالانچى و بكۆز كه هۆكارى خراپه و فه ساده له سه ر رووى زهوى و هۆكارى رشتنى هه زاران خوڻى بيگوناها، ئەگه ر كورد نه بن ئەوا ئەوان به چ دهسته واژه يه ك ناويان ده بن با ئيمه ش فيريكه ن تا بزائين. له كاتيكدا، خودى رۆژنامەى (وهقت)، عه شيره تى هه مه وهند. كه به قسه ي خۆيان جاروبار بۆته هوى هه نديك كاره ي ناله بار، له هه زار جيگه به دهسته واژه ي (اشقيا / به دكار) ناويان دپن و ده لپن (اشقياى هه مه وهند)، له كاتيكدا ناستى به دكارى عه شيره تى هه مه وهند يه ك له هه زارى به دكارانى كوردى سالى پاره، كه به دكارى به كيان نه جامدا و بوونه هوى پشيوپى و ئاژاوه يه كى گه ووه.

به پروای نيمه، رُژنامه نووس پيويسته بن جياکاري، بکوژ به بکوژ و دز به دز و
شهره نگیژ به شهره نگیژ نابه ریت. نیمه ش، له مه به دهر و زور قسه مان هه یه که
لپردها بینووسین، به لام به و هویه ی بیویژدانی دهره ق به هورپی خومان نه کهین،
له نووسینی ئه و قسانه خومان به دوور گرت. (همان به کاین سخن ناگفته ماند/
وا چاکه نه م قسه یه نه وترئ)"

بملاحظه عدم انصاف رفیق خود مان از نوشتن آنها صرف نظر کردیم .

همان به کاین سخن نا گفته ماند

روزنامه‌های اروپ و بنسبیت لشکر کشی فرانسه بقطعه تونس در باب شهر (قیروان) که از شهر های معظم تونس و از محترم ترین بلاد در نزد مسلمانان است از قول شرکت تلگرافی از آنسی اطلاعات ذیل را مینویسند .

در داخل ایالت تونس شهری بنام (قیروان) است که در نزد مسلمانان خیلی مقدس است . از اهالی اروپ بندرت یافت میشود که شهر مذکور را دیده باشد . چنانکه شهر مصر در نزد مصریها و شهر (فاس) در نزد اهالی آن مشهور و محترم است همچنین شهر قیروان نیز در نزد اهالی تونس مشهور و محترم است . هر سال اعراب پادیه نشین از اطراف واکناف زیارت شهر مذکور میآیند .

شهر قیروان دارای دوازده هزار نفس است و در مسافت یکصد و چهل کیلو متر دور تر از شهر تونس در سمت جنوب در دامنه کوه (اطلس) واقع است . بنای شهر مذکور در تاریخ استیلای عربها است که قطعه افریک شمالی را ضبط نمودند . شهر مذکور در این ایالت بزرگ که از قز و عمالت خلفای اسلام است مدت دو یست سال مرکز حکومت آنجا بوده است .

چهار جانب شهر قیروان با قلعه محاط است . در شهر مذکور پنجاه و پنج باب تکایا و زوایا و بیست و شش باب مسجد هست . از محترمترین زوایای آنجا زاویه ایست که مدفن حضرت (سید صاحب) است . و مشهور و معتبرترین مساجد مسجدیامعی است که از بناهای (سیدی عقیه) بانی شهر مذکور و بنام (جامع کبیر) یاد کرده میشود .

در میان اهالی تونس چنان مشهور است که در حین ساخته شدن جامع مذکور دست غیبی معماری آنرا نموده است . در توی جامع مذکور پانصد عدد ستون سبز و زرد و سرخ هست که سنگهای ستونهای مذکور خیلی کراهنبا است .

شهر قیروان بجمار تکاه خوبی از ایالت تونس است . در شهر مذکور قاریک

قتل و مظلومی خانان مغفور را در نهایت سلاست و فصاحت بطور مرئیه بترکی منظوم نموده بحضور همایون اعلا حضرت پادشاهی رسائیده مورد عواطف پادشاه قدر دان عدلقرمائی ظاهر دای گردیده است .

جناب پاشای مشار الیه در منظومه مذکور مصائب وارده برخانان مغفور و کیفیت مقتولی و مظلومی آنرا مفصلا و مشروحانه بیانات خیلی واضح کدورت امیر و رقت انگیز ذکر نموده راستی داد سخن و حشنامی راداده است . (تقدیره)

روزنامه (وقت) در نصحیه پنجشنبه

گذشته مقاله را که در باب اکراد و دوباره در صدد یورش بردن آنان بخان ایران در اختر نوشته شده بود اجمالا ترجمه نموده پذیرفته شدن پاره بیانات نصیحت امیر و رقت انگیز اختر را

از درگاه ایزدی درخواست نموده ضمنا پاره تعبیرات مارا که در باب شورشیان اکراد (باغی) و (عاصی) نوشته ام مورد مواخذة نموده مارا با خطرات برادرانه بعدم نوشتن اینگونه تعبیرات یادآوری میکنند و میگویند این هیبرات حقارت امیر موجب از دیاد خصومت اکراد تواند شد . و خود مارا محبه آنکه

اشرار اکراد را (باغی) و (عاصی) گفته ایم بعنوان (واعظ بلا متعظ) یاد میکند . نخست از رفیق خود مان میر سیم که خصص غار تکر و قاتل را که سبب افساد فی الارض و ریخته شدن هزاران خونهای بی گناه شده است در صورتیکه غیر کرد باشد آنان بجه تعبیر یاد میکنند بما نیز تعلیم بدهند از آن رو یاد

عالمیم . حال آنکه خود روزنامه (وقت) عشیرت (هونند) را که بقول خود شان گاهی مصدر بعضی حرکات ناگوار میشوند در هزار جا بتبسیر (اشقیای) ذکر میکند و میگوید (اشقیای هونند) یا اینکه درجه شقاوت

عشیرت هونند از هزار یکی شقاوت پارسائی اکرادی که باضاد بر خواسته موجب فتنه بزرگی شدند نمیتواند بشود . باعتبار امروز نامه نویس باید بدون استثناء قاتل را قاتل دزد در دزد . شریر را شریر . مفسد را مفسد . بگوید . ما هم خارج از این تکفته ایم و در اینجا خیلی مضان نوشتنی داشتیم ولی

تەرجومانی حەقیقەت: رۆحانییەکانی شیعه، ئێرانییەکان لە دژی کوردان

هاندەدەن

ژمارە ٢٤ ئەختەر کە لەرۆژی چوارشەممە ی ریکەوتی ١ ی ژوونی ١٨٨١ دا، چاپ و بلاوکراوەتەو، لەلایەن ١٩٠ داو لەخانە ی هەواڵە ناوخییەکان، نووسیویەتی:

" رۆژنامە ی تەرجومانی حەقیقەت، بەگۆڕە ی نامەکانی کوردستان دەئێت: کوردەکان دووبارە لە خەیاڵی پەلامارو هێشکردنە سەر خاکی ئێران و وردە وردە ئەم جولانەو نالەبارانە لە بازنە ی یاخیبوونی ئاسایی و جەنگی سیاسی دەکاتە دەرەووە و جەنگە کە دەبێتە جەنگێکی مەزەهەبی. لەبەرەمبەر ئەوانیشدا، هەندیک لە زانایانی ئاینی ئێرانی، دیسانەووە ئێرانییەکان لەم روووە لە دژی کوردان هاندەدەن، بەجۆرێک هەرکاتیەک دووبارە جەنگێک لەو نیوەدا رووبەدات، زۆرێک لە عەشیرەتەکانی ئێران، لەدژی کوردان بەنیەت و ناوی غەزاو، لەم جەنگەدا ئامادەدەبن.

هاورپێکەمان، لە روودانی ئەم حالەتانە بەناوی ئیسلامییەتەو داخ دەخوات و دەئێت: پێویستە کە پێش روودانی ئەم حالەتانە جلەوی ئەم جولانەوانە بگیریت، چونکە دووبارەبوونەووەی ئەم جولانەوانە، دەبێتە هۆی دلخۆشی و شادیی دوژمنانی ئیسلام.

ئیمەش هەرەو هەسەبارەت بە سەرنج و خەمخۆرییە ی هاورپێکەمان هاورپین، بەلام داخ و پەژاری خۆمان زێدەتر لەو هاورپێکەمان دەزانین. چونکە کاتیەک کە هاورپێکەمان، نامە ی ساختە ی مەلا عوسمان لە لاپەرەکانی رۆژنامە کە باندا رادەگۆڕن و دەبیریت کە لە هەزار شویندا، ئێرانییەکان وەک دوژمنی ئاین و جەنگ لەگەڵ ئەواندا بە غەزا ناودەبریت، هیچ داخ و پەژاریە ک دەرنابردیت. لانیكەم ئەو جۆرە دەستەواژەو گوزارشتانە ی ناو نامە ناوبراوەکانیش، دەستکاری

ناکهن و چاکی ناکه نه وه. له کاتیکدا ، ئیمه به باوه پړنکی به هیزه وه ده لپین، که تاکو ئیستا هیچ کات زانایانی ئاینی ئیران، جه نگیان له گه ل موسولمان به غه زانوانه بردووه. به لام له میژووی ئیسلام و ته واوی میلله تان، سه بارهت به ئیرانییه کان، له لایه نی به رامبهروه پیچه وانه ی ئم گه واهیبه ددهن و ده زانین که هاوړپیانی ئیمه خویان به روونی له م باره یه وه زانیارییان هه یه.

به داخه وه، که هه مان بیره باوه ری کورت و کوپرو پوچ، ئیمه ی له لای ته واوی میلله تان چروک و ب به ها کردووه و تووشی مه ترسی گه وره ی کردووینه وه. روژ به روژ له ئیعتیار و ریژی که مکردووینه ته وه و ژیرده ستانی ئیمه ی به سه ر ئیمه دا زالکردووه. هه روه ها په یکه ری جهانی ئیسلامی فشه ل کردووه و له هه مان نه و دۆخه خراپه ی پیشوودا که هوکاری ده رمانی ئیمه بووه، ئیمه ی هیشتوته وه و له خه وی غه فله ت و بیئاگایی به ئاگای نه هیئاوین و هه وئناده یین نه وه ی له ده ستمان چووه، بیگی پینه وه. هه روه ها هوکاره کانی خوشبه ختی خو مان، که ته نیا به یه کی تی و ته باییمان ه وه گرئدراوه، فه راهه م ناکه یین و له مه ترسییه کانی رابردو و ، په ند وه رناگرین. هه روه ها خه م له دابینکردنی ئاینده ناخوین و وه ختایه ک به ئاگا دپینه وه، که کار له کار ترازوه، که نه و کاته ش به ئاگاهاته نه وه، جگه له داخ و په ژاره، نه نجامیکی دیکه ی نابیت."

شاهزادگان روس که در اینجانب استند روز یکشنبه از اینجانب مصوب قس مشرف بفرست خواهند نمود.

از اتن ۲۹ جادی الاخره از جانب مسیو رادویچ سفیر المان مقیم اتن امروز صورت مقاوله نامه را که در باب سوله حدود یونان از جانب دولت عثمانی تاریخ ۲۴ ماهه نوشته و تصدیق رسیده است با انضمام نقشه های اراضی متروکه و مقاولات عسکری که فروعات آن بود با نور رسمی بر رئیس وزرای یونان تبلیغ کرده شد و وزیر سفیر مشارالیه پروتو کولی را که در اینجاب نوشته شده است و باید از جانب دولتین عثمانی و یونان امضا و مهر کرده شود مسیو کوموندروس اصنام نمود. مقاوله نامه مذکور از جانب دولت یونان پذیرفته شده برای تعیین حدودی که در مقاوله نامه منشان داده شده است از صاحب منصبان نظامی سه نفر کوبیسر تعیین نموده که اسامی آنان (مسوکوریا) و (مسیو ایسومان) و (مسیو پورتا) است.

از یازدوم ۲۸ جادی الاخره عهدنامه فرانسه که با حکومت تونس بسته است از جانب مجلس اعیان نیز پذیرفته شده است.

از دهم ۲۹ جادی الاخره هیئت وزرای تازه ایالتی بقرار ذیل تشکیل یافته است. (مسیو پره تیس) ریاست وزرا با انضمام وزارت داخله (مسیو مانتیج) وزارت خارجه (مسیو آتار و ولی) وزارت عدلیه (مسیو مالسای) وزارت مالیه (مسیو بکار بی) وزارت فواید عمومی (مسیو باچالی) وزارت معارف (مسیو یورکی) وزارت زراعت و تجارت

صنایع (جنرال فارو) وزارت جنگ امیر الممالک (فقون) وزارت بحریه معین گردیده در باره آنان رسم تحلیف نیز بعمل آورده شده است. مجلس مسعودیان نیز هفتصد آئینه اجتماع خواهند نمود.

از لندن اریح در میان عساکر امیر عبدالرحمن سان و هوا خراهان ایوب خان

دو باره فرور بخته است بجهت اینکه اهالی از صدمه زلزله بیشتری ترسیده تاکنون در زیر چادرها اقامت داشته اند بجهت آن تلف نفوس واقع نشده است.

از قرار یکم میسکو بند تاکنون هیئت ارباب فن را که برای کشف مطالب این تجارت رفته اند معلوم نشده است که مرکز زلزله ساقز بوده است یا قضا (چشمه) یا اینکه در اینجاب از تحقیق و رسدگی فارغ نبوده اند. (وقت)

روزنامه تجران حقیقت موجب کاغذهای کردستان میگوید که اگراد دوپاره درصدد پورش نیکان ایران بوده اند و رفته رفته این حرکات تا کوار خودشانرا از ماژر عسینای مای و جنگ سیاسی بیرون آورده نام جنگ مذهبی شیوع میدهند و در مقابل آنان بعضی از عمالی ایران نیز ایرانیان را دران زمینه تشویق و ترغیب کرده اند. اگراد میکنند مدور بلکه هرگاه دو باره چکی در میان بگیرد بسیاری از عشاران را راضی کرده بخت خردار این جنگ حاضر خواهند شد.

رفیق ما از وقوع این حالات پیام اسلاویت تأسف میکنند و میگویند بلازم است که پیش از وقوع این حالات جلو این حرکات گرفته شود چه وقوع و تکرار این حرکات تا کوار موجب مسرت و خوشنودی رقیبان اسلام خواهد گردید. ما نیز در این ملاحظیات و تأسفات رفیق خود ما را همراهی میکنیم ولی تأسف نخود ما را بکنند چه از رفیق خود بالاتری بنم چه و شکسته رفیق ما کاغذهای جعلی نلاحظاتی را در صحت خود نقل میکرد و میدید که در هزار جا ایرانیان را دشمن دین و جنگ با آنها را بنام غلام بادشمن یاد میکرد هیچ تأسف نمی نمود افلا تعذیب و اصلاحی در اینگونه تعقیبات کاغذهای مذکور بکار نمیرد حال آنکه ما با اعتقاد قوی بیکو بی تاکنون هیچ وقت علمای ایران جنگ با مسلمانان را غرض نام نهدادند و نخواهند نهاد ولی تار بیخهای اسلام و سایر ملل در باره ایرانیان از طرف مقابل بر خلاف این لوهایی میدهند و میدادند که رفیق ما نیز خود بصراحت از این مقابل اسلام دارم و افسوس که همین اعتقادات ناقص ما را

در زدنسارمیلی خواروی بی قدر داشت و بمخاطرات هوانساک کرتقار کرد روزی روزی از اعتبار

حکمران هرات جنگ سختی وقوع رسیده است شهر هرات تاکنون در تصرف ایوبنجان است از جانب دربار انگلستان بمسامورین هندستان دستور العمل مؤکد داده شده است که بدون تأخیر موع (پیشین) را خالی نمایند.

از پترزبورگ ۱ رجب جنرال ملوتین وزیر جنگ روس که ضوا هاش اعلا حضرت امپراتور از ماوریت خود استعفا داده بود یعنی او (جنرال وائوسی) وزارت جنگ معین گردیده است.

داخلیه

بمناصب دولتی صاحب پاشا وزیر خارجه نخستین درجه نشان عالی عثمانی احسان فرموده شده است.

در تلگراف فاده امروزه که از (زرت) لطفاً تونس رسیده نوشته است که وقایع تلگراف روزنامه (تلگراف) در موع (زرت) گذشته شده و کشندگان او نیز گرفتار گردیدند. روز دوشنبه گذشته سفرای روس و فرانسه و یونان با بدامی آمده از جانب دولت پاشا وزیر خارجه دیدن نموده اند.

جناب دولت پاشا رستم پاشا متصرف جبل لیسان بمسوح رخصتی که حاصل کرده بوده است روز دوشنبه گذشته با پوست (برندری) وارد دوسمادت گردیده است.

در جزیره ساقز این روزها بسازه های باز چند دفعه زلزله سخت واقع شده بناهایی که از صدمه زلزله بیشتری نیم خراب بودند بکلی خراب گردیده است. اهالی جزیره که در زلزله نخستین هبیرت نموده بودند بندر بیچ رکنه مشغول ساختن خانه های چوبین برای اقامت خود شان بوده اند.

شب شنبه گذشته در قصبه (چشمه) نیز بعضی نامت زلزله شده خیلی از بناهای آنجا

وشان و شکوه ۳۱ دیوز بردستان، مارا مراما
 مسلط کرد بنیادها را سلبیت را متزلزل ساخت باز
 بوضع نا کوار سابق که موجب خرابی ما شده است
 باقی بوده از خواب کران غفلت پیدار می شویم
 و تدارک ما فلت نمیکوشم . اسباب یک بختی
 خود ما را که قطعیست به اتفاق اقتصاد است فراهم
 نیایم و بر او از خطرهای گذشته عبرت نمیگیریم
 و در صد . . . این آینده خود نیستیم ولی وقتی پیدار
 خواهیم شد که کار از کار گذشته و آب از سر بالا رفته
 است که بیداری آتوقتر را نیز بجز راه افسوس نتیجه
 نخواهد بود .

ماه حاصل نموده تاد و هفته دیگر بجانب مملکت
 خود عزیت خواهد نمود .

مقاله نامه مسئله حدود یونان چنانکه در
 نسخه گذشته نوشته بودیم تاریخ ۲۴ مائفرنگی
 (مضایق ۲۵ جدای الاخره) از جانب
 دولت علیه عثمانی تصدیق و امضا رسیده است .
 بنا بر این بعضی از روز نامه های در سعادت مواد
 مندرجه مقاله نامه مذکور را از زروی سموعات
 و اطلاعات در صحائف خود نقل نموده اند ولی
 تاکنون صورت آن از جانب حکومت سینه
 بطور رسمی انتشار داده نشده است و بدین حسیب
 میتوان گفت مواد مقاله نامه مذکور را که
 بعضی روز نامه های از زروی سموعات نوشته اند
 قیامه طرف وثوق نباشد لهذا عیالده ما از نوشتن
 ترجمه آن صرف نظر نمودیم انشاء اله پس از
 آنکه صورت رسمی آن و قیامه منتشر شد ترجمه
 آنرا نوشته همگنانرا آگاهی خواهیم داد .

اگر چه در تلگرافنامه های که از آن وارد
 شده است میرواستند که . از جانب دولت
 یونان مقاله نامه مذکور پذیرفته شده چنان
 مسیو (کوندریوتی) سفیر اسلایبول نیز
 دستور العمل داده شده است که مقاله نامه را
 امضا نماید ولی میگویند تاکنون مقاله نامه
 از جانب سفیر مشار الیه امضا نشده است .
 در حال مسئله حدود مقاله نامه آن چنان
 است که بنجام کیده است و هیچ اشکالی در آن
 باقی نمانده است هرگاه امروز امضا نشده است
 فردا خواهد شد .

پیشتر نوشته بودیم که . در سلاطین (مسیو
 سوز) نامه لزیمه انگلیس را جمعیت اشترار که از
 جدی با نظر در آن فصاحت موجب سلب امنیت
 و راحت اهالی شده از هیچ گونه حرکات تألیفات
 فرو گذاری نمیکند گرفته مبلغ خطیری برای تخلیص
 او بنام (فدیه نجات) میخواسته اند . اکنون
 روزنامه (مسیتر) بموجب تلگرافنامه سلاطین
 میگوید . مبلغی که ایشیا بنام فدیه نجات موی الیه
 خواسته بودند معادل پانزده هزار لیر بوده است
 مبلغ مذکور را با تمام گرفته موی الیه را رهایی
 داده اند .

موجب خرابی که از مکتب مکرمه رسیده
 است در میان مکه و طایف و همچنین در میان مدینه
 منوره مکتب مکرمه برای تکهداری راهبها و آسایش
 مژدین فرار داده شده است که یک فرقه ضابطه
 با عورسار تشکیل کرده شود . از جانب جناب
 مستطاب افتم امیر مکتب مکرمه این مامور بتعمده
 و متعابفتر از مشاهیر و معتبرین مشایخ اعراب
 سرده شده است که پیوسته با سوارهای موظف که
 بحیث آباد داده شده است در تکهداری راهبها
 مذکور و آسایش و امنیت مسافرن اقدامات کافی
 بکار برده مژدین و زوران بلده مفسر را از آسایش
 و کرامت طمان طریق محافظت نمایند حتی از مشایخ
 مذکور رجعت نیز بر نه شده است که اگر بیدازین
 را در راهبهای مذکور با سفرین سینه و خسارتی
 وارد یابد از جانب مشایخ و موی الیه خسارت آن
 تضمین کرده شود .

در ضمن این هفته بموجب خرابی که از بغداد
 رسیده است ناخوشی طاعون که از جدی با نظر
 در تکلیف اشرف و نواج آن بعضی مقدسه ظاهر
 شده بود بمجمده الماندروی تعقیب گذاشته بود
 روز بروز تقار و قیات مکتب شده است .

جناب دولتآب علنو پاشا والی ولایت روم
 ایلی شرفی روز شنبه گذشته با بن همایون
 ملو کاه عزیت نموده از حضور معالی نشور
 پادشاهی شرفیابی حاصل کرده است .

جناب (مسیو نیسو) سفیر دولت
 فرانسه از حکومت تبوعه خود رخصت سه

روزنامه (مسیتر) در باب (مسیوسوزی)
 نام از نیمه انگلیس که در داخل ولایت سلاطین
 اشترار گرفته با سوزی رده در مقابل پانزده هزار لیر
 بنام فدیه نجات گرفته موی الیه را هماغه اند
 فقرات ذیل را بنویسد .

وزن تمام جده مسیوسوزی در حالتیکه بخفین
 بیش از شصت و پنج کیلو کرام بود برای رهایی
 موی الیه یکصد و ده کیلو کرام زرمسکود داده شد
 یعنی نزدیک بدو مقابل وزن جنس خود زرمسکود داده
 خلاصش کردند (مسیو سینگ) نام سربت انگلیسی را نیز
 که پارسال در سلاطین اشترار با سوزی گرفته بودند
 در حالتیکه وزن جنس اشترار چهار کیلو کرام بود
 در مقابل هشتاد و هشت کیلو کرام زرمسکود
 از دست اشترار لایحی جسته است . هرگاه
 وضع است تسلیت در آن قرقه دستور العمل گرفته
 شود و از آن رو بدین مسئله رسیدگی کنیم خواهیم
 دانست که در نزد مسودا کران اشترار است حیات
 بشیری روز بروز در ترقی است چه در سال ۱۸۵۳
 میلادی در هکتیکه دو کونور (مالک کرایت)
 در ازبیر بدست ایشیا اتحاد وزن جنس اشترار
 پنجاه و هشت کیلو کرام بود در مقابل چهار صد
 لیرای انگلیسی که معادل سه کیلو کرام و ربع زر
 مسکوک باشد رهایی یافت . پس از آن در سال
 ۱۸۶۷ میلادی نیز در ازبیر و قشیکه (مسیو
 القردون له نب) بدست اشترار گرفتار گردید
 در حالتیکه جنس اشترار شصت کیلو کرام سنگینی
 داشت در عوض یک هزار و پانصد لیرای
 انگلیسی که مقدر پانزده کیلو کرام زرمسکود
 است رها گردید . بدین حساب استنباط
 میشود که اشترار در سال ۱۸۵۳ میلادی در
 حالتیکه در مقابل یک کیلو کرام گوشت آدم
 شصت فرانک خواسته بودند در سال ۱۸۶۷
 یعنی چهارده سال بعد از آن هر یک کیلو کرام
 گوشت انسان یکصد و هشتاد و سه فرانک خواسته
 اند یعنی سه مقابل اول ترقی داده اند ولی ترقی
 فوق الساده این اواخر با من نه های پیش بوجهی
 نسبت قوی نمیکند . زیرا در حالتیکه سال
 گذشته در مقابل یک کیلو کرام گوشت مسیوسینگ
 مبلغ یک هزار و یکصد و سیزده فرانک گرفته شد
 بود از این اسیر آخری یعنی (مسیوسوزی)
 در مقابل یک کیلو کرام گوشت آن یک هزار
 و هفتصد و بیست فرانک خواسته اند .

مه مۆ ئاغای كورپی عه لی ئاغا به نیازی په لاماردانی خاکی ده ولته تی

عوسمانییه

له لاپه ره ۱۹۲ ی ژماره ۲۴ ئه خته ر، هاتوو ه:

" رۆژنامه ی (استانبول) به پشتبه ستن به رۆژنامه روسییه کان ده لئیت: مه مۆ ئاغای كورپی عه لی ئاغا، كه له سه رۆكه كانی كوردانی ئیرانه، به رنكه وتن له گه ل كوردانی ئیران، به نیازی په لاماردان و هپشكردنه سه ر خاکی ده ولته تی پایه به رزی عوسمانییه. له شاری وان، هه ندیک له به پرسانی حكومه تی عوسمانی، له به ر ئه وه ی له جبه خانه ی ده ولته ت، برپك چه كیان دزیوه و به كوردان و ئیرانییه كانیان فرۆشتوو ه، له لایه ن حكومه ته وه سزادراون.

(ئه خته ر)

ئه و دوو هه والئه ی له سه ره وه هاتوو ه، هه ردوو كیان بئ بنه ما دپنه پپش چاو، چونكه تاكو ئیستا كه، نه سه باره ت به خولیا یانه ی كوردانی ئیران و نه چۆنیتی دزین و فرۆشتنی چه ك له جبه خانه ی حكومه ت له وان، به شیوه یه كی فه رمی و نافه رمی، زانیاریه ك له و نیوه دا نییه. پپده چپت كه چۆنیتی دزین و فرۆشتنی چه ك به كورده كان، به هه له به هۆی ئه وه وه بپت كه كورده كان تفه نگی هیتری مارتینیان به ده سه ته وه یه. ئه وه ی كه له كاتی جه نگی پپشووه وه، له ده ستیاندا یه."

دهولته تي ئينگليز كتيبيكي شين سه بارهت به شوڤشي كوردان بلاوده كاته وه

هه ر له لاپه ره ۱۹۲ ي ئه م ژماره يه دا هاتووه:

"سه بارهت به شوڤشي كوردان له لايه ن دهولته تي ئينگليزه وه كتيبيكي شين بلاوكراوه ته وه كه نووسراوى فهرمى تيدايه. له و نووسراوانه دا هاتووه كه شيخ عوبه يدوللا له چاوى كورداندا زوه به پڙه. له كاتى شوڤشي كوردان، كه په لامارى خاكى ئيرانياندا، ئه رمه نه كانى ئه و ناوچه يه گورزيان به ركه وتووه، سه بارهت به جه لانه وهى ئيستاكه ي كوردان، له كتيبي ناوبراودا شتيك به ئاشكرا نه نووسراوه، هينده نووسراوه كه سئ چوار مانگ پيشت له تاران، ئاماده يه كى زور كراوه، چونكه له تاران دهنگويه كى وا بلاوبوووه كه نزيك به بيدست هه زار كورد دووباره خه ياليان هه يه هيڤش بكه نه سه ر خاكى ئيران و له دهورى شيخ عوبه يدوللا كوڤونه ته وه. ئه گه رچى شيخ عوبه يدوللا له لايه ن ئه سته مبوله وه داواكراوه، به لام روون نيبه كه شيخ وه لامى داوه ته وه يان نه.

له مانگى كانونى دووه مى رابه دوودا، (مسيو كيه ره س) راوئزكارى وه زاره تي ده ره وهى روسى، ئاشكراى كرد كه ئه گه رچى دهولته تي روسى ئيستاكه ته ماي ئه وهى نيبه، كه ده ست له م مه سه له يه وه ريدات، به لام به شيويه ك، ئه گه ر دهولته تي ئينگليز له ناينده دا، ده ستيوه ردانى دهولته تي ئينگليز به پيويست نه زانيت، ئه وا ناتوانرئت جله وى ئه م شوڤش و ئالوزيه بگيرئت. هه رپويه دهولته تي ئينگليز، ده بيت له م باره يه وه هه ماهه نگى له گه ل روسدا بكات. هه روه ها مسيو كيه ره س داواى له دهولته تي ئينگليز كردووه، كه هه ركاتييك ئه م مه سه له يه بيته هوى هه لگيرساندنى جه نكيك له نيوان هه ردوو دهولته تي عوسمانى و ئيراندا، ئه وا پيويسته ئينگليزو روسه كان، پيكه وه له پيناو ريگريپ كردن له هه لگيرساندنى ئه و جه نكه، ناوه ندگيري بكه ين. به لام (لورد كرانبول) و وه زيرى ده ره وهى ئينگليستان، وه لامى ئه م داوايه ي به ته واوى نه داوه ته وه و وتويه تي: سه بارهت به ناوه ندگيري بو ريگري له جه نك، ده گونجيت دهوله تي ئينگليز له گه ل روسه كان هه نكاو بنيت.

جناب (کونت هاسفلد) سفیر المان نیز از دولت شیوعه خود برای رفتن به برلین رخصت خواسته است و امید دارد بود است که اینروزها رخصت حاصل بشود بنابراین چنانکه هر سال برای ییلاق در (پیو کدره) عمارت اجاره کرده سفارتخانه را با آنجا نقل داده میشد اسما را صرف نظر کرده شده است .

(مسیو او تو) مستشار سفارت روس که از چندین بانیظرف مادنونا در پتر سبورک بود روز جمعه بدر سعادت وارد شده است .

از چندین روز بانیظرف شایع شده است که جناب دولت واپسیت مآب محو دندیم پاشا وزیر داخلیه از ماموریت خود شان استعفا نموده اند حتی روز نهمای فرنگستان نیز این مطلب را نوشته بعضی اخبار نامهای داخلی هم مطلب را از روی مسموعات مینویسند ولی اسیدواری حاصل است که این قهره اصل نداشته باشد .

از جناب اعلا حضرت امپراتور را سو تایا باعلا حضرت اقدس پادشاهی یک قطعه نشان مرصع (سنت امین) از نخستین درجه آن فرستاده شده بود . لهذا نشان مذکور روز یکشنبه گذشته بواسطه جناب (بارون کالیس)

سفیر دولت مشار الیه در حالتیکه برای سواری سفیر مشار الیه و اجزای سفارت بقران معمول از اصطبل عامر کالسکه های دولتی فرستاده شده سفیر و همرا هانش سوار شده بودند در سرای همایون (بلندی) بحضور همایون ملوکانه رسیده نشان مذکور را اعطا نموده است . در هنگام شرفیای سفیر مشار الیه از حضور همایون پادشاهی جناب مستطاب رئیس وکلا و جناب دولقآب وزیر خارجه نیز حضور داشته اند . در حین ورود سفیر مشار الیه با بین همایون یکفوج از عساکر نظام صف بستن موقع احترام بوده بدستیکامه موزیک نغمای نیز با احترام سفیر متمم بودی . پس از اعطای نشان مذکور سفیر مشار الیه با اتفاق همرا هان خود باز با کالسکه های دولتی بسفارتخانه برکشته است . در هنگام عزیمت بسفارتخانه در باره سفیر مشار الیه احترامات لازم بعمل

آورده شده از جناب اعلا حضرت پادشاهی نیز مورد تواضع ملوکانه گردیده است .

میکو بند سفیر مشار الیه نامه مخصوصی را نیز که اعلا حضرت امپراتور بدستخط خودشان باعلا حضرت اقدس پادشاهی نوشته بوده داخل عمل بوده در هنگام اعطای نشان نامه مذکور را نیز تقدیم نموده است .

از چند روز بانیظرف بعضی از روزنامه های شهر پای تخت مینویسند که جناب دولقآب اسماعیل حق پاشا مامور با اصلاحات قطعه کردستان شده است لکن تاکنون این خبر بدرجه صحت نرسیده است .

جناب مستطاب انجم محمد توفیق پاشا خدیو مصر که از چندین بانیظرف در اسکندریه بودند نیز و زها در خیال عزیمت بمصر قاهره بوده اند .

روزنامه (وقت) میکوید . از جانب بعضی از مشایخ قبیله (عسره) ولای بغداد وسوریه را عرض حال داده ضمناً استدعا نموده اند که بجای پوستهای خارجه که در میان سوریه و بغداد کار میکنند با آن امتیاز و رخصت داده شود که بواسطه آنها در محل مذکور اداره پستی بنهاده شود .

روز گذشته گذشته عرف عصر جناب مسیو کوشن سفیر سابق انگلیس سوار (اتیلوب) نام و ایوان انگلیس شده از در سعادت بجانب انگلستان عزیمت نموده است . جناب فضا مآب سعید پاشا رئیس وکلا و جناب دولقآب یاحصم پاشا وزیر خارجه پیش از حرکت سفیر مشار الیه بسفارتخانه رفتن با سفیر ملاقات فرموده رسم وداع را تمهیل آورده اند .

در حین عزیمت سفیر مشار الیه بسیاری از هیئت سرای مقیمین در سعادت و بعضی از معتبران صرافان نیز بواپور (اتیلوب) رفته رسم شایعت و وداع را بنجا آورده اند .

روزنامه (فارو بوسفر) برضه دولت علیه عثمانی مقاله نشر کرده و از جانب اداره پست معنی عات ناپازده روز تعطیل کرده شده بود ولی

در تاریخ اطع حاصل نمودم که روزنامه مذکور مطهر عنقوالی شده بود باره بطبع و نشر پرداخته است .

جناب دولقآب علقو پاشا والی روم ایلی شرقی روز پنجمین گذشته بدر سعادت وارد شده است که میکو بند مشار الیه تصور داشته است که از حکومت سنیه رخصت خواسته یاروپ رفتن نامسد دوام آنفصاحت را سیاحت نماید .

روزنامه (استانبول) از قول اخبار نامه های روس میکوید . محو آقا فرزند علی آقا که در معصای آراد ایران است اتفاقاً آراد ایران در صدد وورش بنحاک دولت علیه عثمانی است . در شهر وان بعضی از مأمورین حکومت عثمانی بجهت اینکه از انبار اسلحه دولتی قدری اسلحه دزدیده با کرد و اربابها فروخته بوده اند از جانب حکومت گرفتار گردیده اند .

✦ اختر ✦

اخبار مندرجه بالا هر دو بی اصل بنظر میاید چه تاکنون نه از این تصورات آراد ایران و نه از کیفیت سرعت و فروخته شدن اسلحه از انبار حکومتی وان بطصور رسمی وغیر رسمی احتمال از اغلایانی در میان نبوده است . احتمال می رود که کیفیت سرعت اسلحه فروخته شدن با کرد از بودن تفنگهای مار تینی هری در دست افراد بعلت گفته شده باشد که از هنگام جنگ اخیر در دست دارند .

روزنامه (مسفر) میکوید . از جانب دولت انگلیس در باب شورش آراد یک کتاب آنی که دارای نوشته های رسمی در آن باب است نشر کرده شده در نوشته های مذکور مندرج بوده است که شیخ عبیداه در نظر آراد خیلی محترم است . در هنگام شورش آراد که بنحاک ایران تاخت آورده ارمانه آنفصاحت را خیلی از آنها صدمه وارد آمده است . در باب حرکت حاضر آراد در کتاب مذکور چیزی بصراحت نوشته نبوده است همینقدر نوشته شده بود است از سه چهار ماه بانیظرف در طهران خیلی تدارکات بوده است . چه در طهران چنین شایعه شده است که بقدر بیست هزار جیمیت از آراد بود باره بنحاک پورش در بنحاک ایران دور شیخ عبیداه آراد آمده اند اگر چه

در خصوص خیالات و زحایک که در صنعت تهنیل تعلیم من یور بقل آورده اید مشکه غیر از تصدیق جیری نمیدا تم . اسید وارم من بعد بعام ظهور آوردن تصنیفات دیگر هر از این قبیل خود داری نکرده در این راه ثابت قدم باشید .

ارادت قلبی مرانست بخود در درجه کمال بداید .

امضا
(محمد کامل)

خارجیه

روزنامه (نایس) بموجب تلگرافنامه کلکنه که از اخبار تکار روزنامه مذکور رسیده است میگوید .

بموجب خبرهایی که از کابل رسیده است معلوم میشود زمان وقوع جنگی را که از چندنی باینطرف در میان ایوب خان حکمران هرات و عبد الرحمن خان امیر افغانستان انتظار کشیده میشود نزدیک شده است . این روزها است که هنگامه جنگ وآتشوب در میان ایشان کوشزد جهانیان خواهد کردید . عبد الرحمن خان در اینباب پیشقدمی نموده و از جانب هرات یورش میرود . چنانکه عیسی خان فرزند اکبر خان مرحوم بسر داری قشونی که در سمت ترکستان افغانستان جمع آوری شده بنام اردوی شمال یاد میشود از راه (سیند) رو بهرات حرکت نموده خود عبد الرحمن خان نیز با فرقه دیگر از صواکرا کابل از راه (بلخ) باینطرف بستان راه فرار اویجنان که بمحانب (مشهد) نکر برد نیز فرقه را دستوراً عمل عزت بمحانب (غور) داده است که راه مشهد را بگیرد . نتیجه اینکه بیشتر ایوب خان (خان آقا) نامی از رؤسای افغان را کشته بود اهل هرات وقبائل اطراف از این حرکت خان مشاالله متفرق بوده اند همین مناسبت ملاحظه است که بمجمعی ورود اردوی عبدالرحمن خان قبائل اطراف رضدا یوب خان باردوی عبدالرحمن خان ملحق بشوند .

تو از میگویند هبند از رحمن خان خود از کابل باضاق بانصد نفرسوار و دو هزار راس

فرستاده بوده اند . خلاصه در کاغذ مذکور از دفع الوقت وعدم اقدامات جناب شهاب الملک برای طرد عشیرت مذکور شکایت کرده شده است بطسور بکه نمیتوان گفت کاغذ نویسی از نوشتن آنها غرضی نداشته است . چنانکه امر و کاغذی از اخبار تکار طهران داشتیم و در اینباب شرح مفصلی نوشته است که بر خلاف این مطلب است خلاصه تفصیل کاغذ مذکور را در نسخه هفته آینده خواهیم نوشت و باعتقاد ما اولیای طرفین را است که در باب طرد واخذ ونادیب و تشبیه آتاقی که در سرحد دولتین علین موجب ایشاع فتنه وفساد وخواری و غارت میشود بوجهی فرود گذاری نکنند . اولیای دولتین یکدل و یکجهت عن صمیم القلب بر دفع اینگونه حرکات نا کووار که موجب تفرقه و تفریق بین المسلمین است بگویند و تدابیر کافی بکار ببرد و از گذشته چشم پوشند آینده عالم اسلامیت را اقلاً از اغتشاشات داخلی وخون همدیکر ریختن این سازند . اغراض و تصانیب همدیکر را یکسو نهند و چنان کنند که شایسته شان بلند اسلامیت وانسایت است .

صورت کاغذ تقریر بعضی کوهنم فرانسوی المعیاره ایست که در باب رساله اصلاح القباوی جدید تألیف کرده عاجاه بجدت همراه آقا میرزا رضا نایب جزرال قونسلگری دولت علیه ایران مقیم قلیس که از جانب جناب دولتمسآب کامل باشاوز بر معارف دولت علیه عثمانی مؤلف موسمی الیه نوشته شده است از جایی باداره اختر رسیده اینک ترجمه آن ذیلانگاشته میشود .

آقای من

دو نسخه از رساله های الف بای جدید که در نهایت مهارت اختراع کرده در ضمن رقمیه مورخ سوم دیکار سال ۱۸۸۰ میلادی از راه مودت بمن فرستاده بودید رسید . همه ادیبان و دتعلق شناسان خط ولسان بدون تفاوت درجه وشغل لازم است که در دفع تسبیل ابتدای تعلیم وتعلیم که وسیله و بنای رسیدن مدارج عالی علوم میباشد کوشش نموده و باین مشغله خود را مفرغ دانند .

شیخ عبیده از جانب حکومت عثمانی باسلامبول خوانسته شده است ولی معلوم نیست که شیخ اجابت خواهد نمود یا نه .

در ماه کابون ثانی گذشته (مسیو کهرس)

مسئدار وزارت خارجه روس اظهار نموده بوده است که اگر چه دولت روس اکنون را در صدد مداخله باین مسئله نیست ولی در صورتیکه دولت انگلیس در آینده مداخله دولت روس را جایز نداند جلو تکرر این سورش و اختلالات گرفته نتواند شد باین در دولت انگلیس را است که در اینباب اقدامات روس همراهی نماید . علاوه بر آن (مسیو کهرس) بدولت انگلیس تکلیف کرده است که هرگاه این مسئله در میان دولتین عثمانی و ایران ظهور بجنگی را نتیجه بدهد دولتین انگلیس و روس باضاق همدیکر برای منع جنگ اقدام بوساغت نمایند . ولی (لورد کراویل) وزیر خارجه انگلستان این تکلیف را بطور قطعی جواب نداده گفته است که در باب وساطت منع جنگ دولت انگلیس ممکن است که باضاق دولت روس اقدامات بکار ببرد .

روزنامه (وقت) بموجب کاغذی که بتاریخ ۱۵ مه پستان روسی از بغداد نوشته شده است میگوید . در باب عشیرت همود که از چندنی با بنظر ف در راس الحید دولتین مصدر حرکات ناشایست قتل و غارت میشود از جانب دولت علیه عثمانی بدولت ایران شکایت و ضمناً طرد آنان را از خاک ایران خواهش شده بود باین این از جانب دولت علیه ایران جناب شهاب الملک والی کرمانشاه همراهی هفتوزار قشون پیاده وسواره و چهار عراده توپ برای طرد عشیرت مذکوره بمحود فرستاده شده جناب شهاب الملک باضاق عساکر ارباب جمعی خود مدعی است که بموقع (سریل) که در بکاساعی خاک عثمانی که بمسافت هشت ساعت دور تر از محل اقامت عشیرت مذکوره است وارد کردید در آنجا اردو ده و بکمال استراحت نشسته و تا اکنون در باب طرد عشیرت مذکور اقدامی نکرده است سهل است گو یا در خفیه بخارناری باروسای عشیرت مذکور نیز داشته آنان را توپ دیده است که از آری پانها نخواهد رساید گو یا هشرت مذکور خبلی هدایا نیز بوالی مشار الیه

شیخ عوبەیدوللا لە دیدی کۆنسوڵی گشتی دەولەتی ئینگلیز لە تەبریز

ژمارە ۲۵ی ئەختەر که لەرۆژی چوارشەممە ی ریکەوتی ۸ی ژوونی ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوکراوەتەو، لەلایەرە ۱۹۸دا، نووسیویەتی:

" (رۆژنامە ی حەوادیت) پوختە ی نامە یەکی لە لایەرەکانی خۆیدا، بەم شیوەیە ی لای خوارەو و بلاوکردۆتەو، که گوا یە کۆنسوڵی گشتی دەولەتی ئینگلیز لە تەبریز، سەبارەت بە شیخ عوبەیدوللا، نووسیویەتی:

(وەرگیژان)

شیخ عوبەیدوللا، جگە لەو خێلانە ی که بەناو سەر بە دەولەتی ئێران، لە پیگە ی فەرمانرەوای رەهای کوردستاندا یە. هەر رۆژی بری پینجسەد بۆ هەزار لە کەسانی دەسەڵاتدار، لەبەر دەروازە ی ماله کەیدا، کۆدەبنەو. ئەو خۆی بە شیوەیە کی فەرمانرەوایانە دەژی.

سەردانی کارانی هەر جۆریک بن و ئەگەر کاری زۆی بایە خداریشیان هەبێت، بۆ خۆی، یاخود لەلایەن کورەکانییەو، بە دەمیانەو دەچێت.

بەرپۆتە بەرایەتی شەخسی ناوبراو بە شیوەیە کی سادە یەو دوورە لە روالە تکاری و ئالۆزی. لە بە یانییەو تاکو ئیوارە، هاوکات لە گەڵ کورە کەیدا، سەر قالی بیرکردنەو یە لە بەرژەو وەندی شوینکە و تووانی خۆی. ئەوانە ی لە ژێر پارێزگاری ئەودان، ریزو گوێرپایە لیبە کی لەرادە بە دەریان بۆ ئەو هە یەو خۆیان لە نافەرمانی ئەو بە دوور دەگرن. بەو شیوەیە کی دە ئین، هەر وەک حاکم و فەرمانرەوای ئیدارە یە کی دادپەر وەر رەفتار دەکات. خۆی دیاری لە هێچ کەس وەر ناگرێت و قبوڵی ناکات. ئەو کار بە دەستانە ش که لە گە ئیدان و کارەکانیان پە دە سپرێت، رینگە ی دیاری وەر گرتیان لێ دە گیرێت (بە ئی دیاری قبوڵ ناکات بە لām تالانی مۆک و مالی بە ندهکانی خودا دەکات. ئەگەر تالانی و دەستبە سەرداگرتن نەبێت، ئەم

ھەموو خەرجىيە لەرادە بەدەرە، بەدىارى و شتى دىكە ئەنجام نادرېت. /ئەختەر) سزاي كەسانىكىش كە لە ياساكانى ئەو دەرچن، بەرەھايى كوشتنە (بەم شىۋەيە روون دەپتەو وە چۆن جەنابيان تاكو ئىستاكە خاوەنى حكومەتېكى سەربەخۆو حكومرانىيەكى سەربەخۆ بوو/ئەختەر). ناوبراو بۆخۆى ژىرو ھۆشيارەو نارەزووى ئەو دەكات كە سەبارەت بە ياسا مەدەنىي و شارستانىيەكان ئاگادارو زانىارىي ھەپت.

شىخى ناوبراو، شوپىنكەوتووانى خۆى ھاندەدات، ياساكانى مەدەنى و شارستانىي فېرىن و داوانان لى دەكات خۆيان لە كوشتن و پەلامارو دزى و جەردەيى، بەدووربىگرن و بۆ بەدەھاتى ئەم مەبەستە لە (غاونە) و (براشقالە) و (مەرگەوەر) و (تەرگەوەر) زەوى بۆ كشتوكال و چاندن كرىوہ.

ئەوھى نووسراوہ كە شوپىنكەوتەكانى خۆى ھاندەدات ياساكانى شارستانىي فېرىن، زۆر مايەى سەرسوپمانە. لە ھاندانەكەى قسەيەكمان نىيە، بەلام بە پېچەوانەى ياسا مەدەنىي و شارستانىيەكان، واتە بە كوشتن و دزى و جەردەيى، چونكە تاكو ئىستا، ھەر ئەو نمونانە بىنراون و بىستراون. ھەرۋەھا دىسانەوہ ئەوہ بەياد دىننەوہ، كە ئەم جۆرە قسە بى مانايانە ناتوانىت مەبەستېك بېيىكىت، چونكە ھىچ كەس بەم قسانە فرىو ناخوات كە بۆخۆى بەلگەى كالفامىي ئەوہو كاتى ئەوہ نىزىكە كە بەسزاي خۆى بگات.

از لندن ایضا در صورتیکه پرنس الکساندر حکمران بلغارستان از حکومت خود استعفا نماید (پرنس دوندو کوف) که پیشتر از جانب دولت روس در بلغارستان سمت کومیسری داشت بمصرکرائی بلغارستان معین خواهد کردید .

از لندن ۷ رجب لورد دوفرین که تازه می از جانب دولت انگلیس بمسارت اسلامبول معین گردیده است در یروز طرف مغرب از لندن بمسارت اسلامبول حرکت نمود .

داخلیه

والیکری ولایت جزایر بحر سفید بمعهده سعادتآباد سعیدباشا از اعضای کومیسون امور نافعه محول فرموده شده است .

روز شنبه گذشته در اسلامبول از جانب ضابطه کومبائی قلمبرنی رای برده شده مأمورین علی القفله مساکن آنان بر پنجه پنجه نفر از آنان با آلات و اسباب قلمبرنی بدست آورده مرتکبین و اجسب و پاشتمناق آنان شروع شده است .

روز نامه (سنجیر) میسکوبد . اینکه شایع شده بود جناب ایت ودو لقبآب محمودتیم پاشا وزیر داخله از مأموریت خود شان استعفا نموده اند یکی بی اصل است .

روز نامه نیویورک . جناب (میو تویکوف) سفیر دولت روس در این نزدیکی مأذونا بجانب مملکت خود عزم بت خواهد نمود . پس از عزم بت مشارالیه (میو انون) مستشار سفارتشارالیها کارهای متعلق بمسارت را موقتاً در عهده خواهد داشت .

(ناردو یوسفور) میگوید . از جانب دولت علیّه ایران بدولت علیّه عثمانی در باب طرفوتادب اشراز حدود تکلیف کرده شده است چنانکه مقوله نامه در اینباب یعنی در باب تادب اشراز در میان دولتین عثمانی و یونان بسته شده است . مقوله نامه نیز بجهان وتیره برای حکمدراری

آسیایش حدود و امنیت مترددین در میان دولتین علیتین منعقد گردد .

روز یکشنبه گذشته جناب جلاتناب مرین الملک سفیر کبیر ایران بانفاق مقرب الخاقان میرزا جواد خان مستشار سفارت بسفارتخانه یتلاق دولت روس که در (بیوکدره) واقع است عزم بت و از جانب سفیر روس دیدن عموده بقدر دوساعت صحبت داشته پس از آن بسفارتخانه برگشته اند .

جناب سفیر کبیر مشار الیه فردای آروز رانیز بیاهمالی رفته بانجاب دولتآب وزیر خارجه مدت طولانی سلاطت عموده اند . از قرار بکه املاح حاصل نمودیم اغلب مذاکرات جناب سفیر کبیر بانجاب وزیر خارجه در باره شیخ عبیداه و انجام عمل او بوده است .

چونچهارم ونیم (خز بنه اوراق) انتشار یافته مدتچات آن از هر جهت شایان مطالعه صاحبان ذوق و دانش است .

مقوله نامه حدود یونان که از جانب دولتین عثمانی و یونان پذیرفته شده است تاکنون باعضا رسیده است . منسوب کونفوروی سفیر یونان در اینباب تعجیل داشته از باعمال امضاشدن مقوله نامه مذکور را مضوضا است ولی باهمالی نماذیر مشروعه سفیر مشارالیهرا اسکت و اطمینان داده است که اینروزها مقوله نامه باعضای اهلحضرت پادشاهی رسیده مسئله را بطور قطعی انجام داده خواهد شد .

روزنامههای یک اوغلی میویسند . در این نزدیکی دهیئت سفرای دولت علیّه عثمانی که در دربار دولتهای خارجه هستند تبدل و تغییر می یو قوع خواهد رسید .

روز نامه ناردو یوسفور میگوید . (لورد دوفرین) که از جانب دولت انگلیس بمسارت اسلامبول معین شده است ازدولت شبعه خود دستور العمل داشته است که آنچه از مواد عهدنامه برلین تاکنون در عهده نموبق مانده است درباب اجرای مواد عهدنامه اقدامات بکار ببرد . پیشتر از همه باجری حکم ماده شصت و یکم عهدنامه

که در باب وضع اصلاح صحت اناطولی است خواهد پرداخت .

سعادتآباد کمال یک امدی منصرف جزیره (مدلو) که از چندی باینطرف بمناسبت منازعه که در جزیره مذکور در میان اهالی و چند نفر ماهی گیر ازبعمه ایثالی وقوع یافته تاختمن محاکمه آنان بمسوجب شکایت قونسل ایثالی موقتا از ماموریت خود انفصال یافته بود بموجب تحقیقاتی که باحضور مأمورین سفارت ایثالی در اینباب بکار برده شد معلوم گردید که شکایت قونسل موی الیه از پاشای منصرف بیجا بوده است لهنما پاشای موی الیه دوااره باموریت خود معین گردیده است .

(چریده حوادث) کو یا خلاصه

کاخندی که بمشورال قونسل دولت انگلیس مقیم تیرین در باب شیخ عبیداه ازجایی نوشته شده بوده است در صحافت خود بقرار ذیل نقل میکند . اگر چه کاغذ مذکور مأخذ درستی ندارد ولی لازم دانستیم ترجمه آنرا نوشته تردیات خود مازا در باره بعضی بیانات آن بیفزاییم .

(ترجه)

شیخ عبیداه بغیر از قبائلی که اسما در تبعیت دولت ایران هستند در مقام حاکم مطلق عموم آکراد است . هر روز بقدر بانصد و هزار نفر از باب رجوع در دروب خانه اوجع شده او خود بطور حاکمانه زیست میکند .

رجوع کنندگانرا هرگونه ولو که کار بسیار غیر متشابه باشد خود بلاواسطه یا بابلالت فرزندش بفراری نموده بعرض انهارسیدکی میکند .

اداره خصوصی موی الیه بطور بسیار ساده و جاری از تکلیفات است . از صبح تا شام باقتضای فرزندش مشغول تفکر منافع تابعان خودش میباشد . آنانکه در زیر جنایت او هستند احترام و رعایت فوق العاده در باره او بعمل آورده از عدم اطاعتش دوری بچوبند . از فرار بکه میگویند مانند حاکم و آمریک اداره عادلانه رفتار میکنند . خودش از هیچ کس هدیه قبول نمیکنند . سلیمان مامورینی را که در معیت خودش بکار و اسباب اردنیز از کرقن هدیه منع میکند (۱)

حکومت هندوستان زده اند از جانب حکومت هندوستان چند بار لشکر برای تادیب آنها فرستاده شده است ولی از قرار یک مملو حکم نامه است نتیجه حاصل نشده است . احتمال هست که قضیه برعکس نتیجه داده است زیرا روز تا ماههای هندوستان که اینفته وارد شده اند مینو بسند از جانب حکومت هند مملو عات هندوستانرا بطور مؤکد غن شده است که در باب جنگ انگلیسی با قوم وزیر چیرمی در صحائف خود نقل نمایند .

اختر

قیله وزیر ی از قرار اسلامی که حاصل نمودم در سرحد افغانستان نزدیک به (پیشاور) در قلل جبال صعب المرور مسکن دارند و بقدر شصت و هفتاد هزار خانوار و همه چسور و شیبیع و بهادر و جنگجو هستند از دولت انگلیس برای اینکه در حدود تاخت و تاز نکنند سالیانه و نطفه مفری داشته اند هر وقت که وظیفه آنان از جانب حکومت هندوستان تاخیر میابد بشورش بر خاسته با طرف تاخت میاوردند . روز نامه (مفرح القلوب) میگوید . قوم وزیر ی نسبت بسال گذشته اسام خلی استعداد جنگی از قبیل اسلحه و غیره در دست داشته اند و علاوه در فتون جنگ وضع نظام نیز ترقی کرده بوده اند کوماندان عساکر انگلیس که مامور به تیبه آنان بود از اینقرات حکومت هندوستانرا اسلحه داده است و همین ملاحظه بقدر قشوقی که مامور بتادیب آنان بودند دو فوج افزوده شده است .

از جانب حکومت هندوستان در لندن وزارت امور هندوستان تاریخ ۲۶ مامه فرنی (مطابق ۲۷ جمادی الاول تلکرافنامه بتقرار ذیل رسیده است .

اقرار یک مامور پولیتیکما (انگلیس) از قندهار نوشته است از جانب سردار شمس الدین خان پاره نوشیجات در موقع (کرشک) بزدرسار کلخمند خان رسیده است .

سید عظیم شاه بهرامی یکصد سوار بز نزدیک (کرشک) رسیده کلخمند خان بامضی از امرای افغانستان و عساکر سواره کابل بجمعیت سید عظیم شاه پورش برده پس از آمدن زد و خور دی آنانرا عقب نهاده است .

از جانب اصلا حضرت پادشاه ایران نامه مخصوصی بامیر عبدالرحمن خان حکمران افغانستان فرستاده شد ضمنا سپارش شده است که چون اهالی سمت جنوب افغانستان هواخواه ایوب خان هستند مناسب آن است که حکومت قندهار نیز بلووا گذار بشود چیه هرگاه این طور نشود احتمال وقوع جنگ و خونری در میان مسلمانان و اغتشاشات داخلی در افغانستان هست که این یکی موجب خرابی مملکت و تلف نفس از جانبین خواهد شد . که خسارت همه اینها در صورت غلبه نیز راجع بشود ثماست . ولی جوایی که عبدالرحمن خان در اینباب نوشته است هنوز معلوم نیست . (شمس الاخبار)

از جانب دولت انگلیس قرار داده شده است که در موقع (سامبول کورت) که از ملحقیات بلوچستان و در بالای ملسان واقع است لشکر گاهی بنهاده شود .

روز نامه های هندوستان میگوید . بموجب خبرهایی که از طهران رسیده است از جانب دولت علیه ایران اینروزها مامور خصوصی بهندوستان جهت تفتیش و رسیدگی وضع اهالی ایران که در آن نضعات اقامت دارند فرستاده شده است .

اختر

هرگاه این خبر اصل داشته باشد امید واریم بیانات اختر که در شماره (۲۰) بموجب کاغذ اخبار تلکراف هندوستان که در باب بدرقاری مامورین انگلیس در باب تیجار و سیاح و مسافرتین از تبعه ایران نوشته شده بود در نزد اولیای دولت اید آیت ایران حسن قبول یافته لازم دانسته اند که در اینباب تحقیق و رسیدگی بهمی آمده در صورت وقوع این حالات در باب منع آن حرکات برآند و بادولت انگلیس در اینباب قرار درست بگذارند که جلوا بکنونه حرکات تا کور پس از اینرا گرفته شود . افلا چنانکه مامورین ایران باتباع انگلیس رفتار میکنند آنان نیز باتباع ایران بدانحوال حرکت نمایند .

بموجب خبر ماری که از هندستان رسیده است از چندی باینطرف قبیله (وزیر ی) بر ضد انگلستان بر خواسته صدمه بسیار

جزای کسایتکه سر از قوانین او باز نمیند مطابق اعدام است (۲) موی الیه خود داشتند و کار آگاه است پیوسته آرزو مند است که از قوانین مدنیت آگاهی حاصل نماید . شیخ موی الیه تابمان خود را ترغیب بتخصیل قوانین مدنیت (۳) نموده آنانرا از قتل و غارت و دزدی و راهزنی باز میدارد و برای حصول این مقصود در مواقع (غلوه) و (براشقاله) و (مرکور) و (ترکور) برای زراعت اراضی خربده است .

اینکه نوشته است تابمان خود را نشوقی بتخصیل قوانین مدنیت میکند خلی جایی تعیب است در تشوقی او حرفی نداریم ولی بعکس

قوانین مدنیت یعنی بشورری و دزدی و راهزنی چنانکه نمونه آن تا کنون بسی دیده و شنیده شده است . این یکی را نیز یاد آوری میکنیم که اینگونه مخضمان بی مأخذ مدار حصول مقصود نتوانند بود حال همی کس باین حرفها که خود دلیل کج خیالی اوست فریفته نخواهد شد و زمان آن نزدیک شده است که بهسرای اعمال خود برسد .

(۱) آری هدی قبول نمیکندولی تاخت و تاز و چسپاول اموال بلندکان خدا را غصب میکند چسپاول و تاخت و تاز نباشد اینهمه محسار ج فوق الصادق باهدیه و غیر آن انجام پذیر نمیشود .

(۲) از ایترار معلوم میشود که خود جناب ایشان تا کنون در ای حکومت مستغل و حکمران با استعالی بوده است .

خارجیه

روز نامه (شمس الاخبار) منطبقه مدراس مینویسد . بموجب اطلاعاتی که از افغانستان حاصل نمودیم . از جانب ایوب خان حکمران هرات دوازده نفر بریاست ارسلان خان باماموریت مخصوص به بخارا فرستاده شده آنانرا دستور العمل مؤکد داده است که مامورین خود شارادر نهایت تعجیل انجام داده بجات برگردند .

نامه‌یه‌ک له تاران‌ه‌وه

هه‌روه‌ها له لاپه‌ره ۲۰۰ی ژماره ۱۲۵ و له ژێر ئه‌و ناوئێشانه‌ی سه‌روه‌ده‌دا،
هاتووه:

" له‌م کاتانه‌دا له‌تاران، مه‌سه‌له‌یه‌کی سیاسی گشتی نییه که شایه‌نی
قسه‌لیکردن بێت، مه‌گه‌ر یاخیبوونه‌که‌ی ساڵی پاری کوردان و چاره‌نووسی شیخ
عوپه‌یدووللا، که له‌م باره‌یه‌وه هه‌روه‌ها ده‌نگۆیه‌کی زۆر بلاو له‌نیودایه. هه‌ندی‌ک
ده‌ئێن شیخ دیسانه‌وه له‌خه‌یاڵی په‌لاماردانی خاکی ئێراندایه و له‌م باره‌یه‌وه ئه‌م
ده‌نگۆیانه له‌نیو خه‌لکدا بلاوه، به‌لام تاكو ئیستا، ئه‌نجامی‌کی راستینه‌ی
ده‌رنه‌که‌وتووه.

ئه‌مه له‌راستییدا مایه‌ی سه‌رسوپمانه، وێپای ئه‌وه‌ی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزنی ئێران
هه‌میشه بایه‌خی به‌وه داوه که په‌یوه‌ندی دۆستانه‌ی خۆی له‌گه‌ڵ ده‌وله‌تی
پایه‌به‌رزنی عوسمانییدا پته‌وبکات و له‌پێناو ئه‌م مه‌به‌سته‌دا، له‌ئه‌نجامدانی هه‌یج
هه‌نگاوێک خۆی به‌دوور نه‌گرتووه و چه‌ندین جار ئه‌م مه‌به‌سته پیرۆزه‌ی خۆی
به‌چه‌ندین به‌لگه‌ی ئاشکرا سه‌لماندووه. هه‌روه‌ک ئه‌وه‌ی ساڵی پێشوو، جه‌نابی
فه‌خامه‌ت فه‌خری به‌گی بائیۆزی گه‌وره‌ی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزنی عوسمانی
ده‌ریانخست که عه‌شیره‌تی (هه‌مه‌وه‌ند) خاکی ئێرانی کردۆته په‌ناگه‌و جاروبار
له‌ویوه جوڵه‌ی ناله‌بارانه ده‌کاته سه‌ر خاکی عوسمانی و کوشتن و تالان
ئه‌نجامده‌دات و له‌کاتی ته‌مپیکردندا، په‌ناده‌باته‌وه به‌ر خاکی ئێران، ئه‌و به‌ناوی
ده‌وله‌ته‌که‌ی خۆیه‌وه داوای له‌ ده‌وله‌تی ئێران کرد، که له‌ته‌مپیکردنی ئه‌واندا،
که‌مه‌ترخه‌می نه‌کات.

له‌به‌ر هه‌مان داواکاریی بائیۆزی گه‌وره‌ی ناوبراو، ده‌وله‌تی ئێران بۆ به‌فیرۆدانی
کات، پاره‌یه‌کی زۆری خه‌رجکردو هه‌ژێکی زۆری بۆ ئه‌و ناوچه‌یه ره‌وانه‌کردو
له‌ته‌مپیکردنی ئه‌واندا، که‌مه‌ترخه‌می نه‌کرد. پاش گه‌رانه‌وه‌ی هه‌ژێ ناوبراو،

دیسانہ وہ بالیوڑی گہورہ، لہ جو لہی ناشایستہ و پہ لاماری ئوان گلہ بی کردوہ۔
 ئہ مجارہ یان لہ لایہن دہولہ تی پایہ بہ رزی ئیرانہ وہ، جہ نابی شہ ہابولمولکی والی
 کرماشان، لہ گہ ل ہیزیکی شایستہ، بؤ تہ میگردن و راوانانی ئہ وانہ رہ وانہ کراو
 پہیمان بہ دہولہ تی پایہ بہ رزی عوسمانی درا کہ پیکہ وہ ہہستن بہ جلہ و گردن و
 سہرکوتگردنی ئہ وانہ و لہ ہیچ لایہ کہ وہ، پشتگیری و لایہ نگری لہ وانہ نہ کریت
 تاکو بہ تہ واوی ریشہ ی ئہ م شہرہ نگیزیدشانہ لہ سہر رووی زہوی،
 ہہ لئہ کیشیت،

بہ لام بہ داخہ وہ و ہزار ئہ فسوس، کہ کاربہ دہستانی دہولہ تی پایہ بہ رزی
 عوسمانی، بہ پیچہ وانہ ی برپارو ریکہ وتنہ کہ ی خویان، رہفتاریان نہ کردو
 باوہشیان بؤ ئہ وانہ کردوہ و سہرؤکہ کانیان بہ پؤست و ئیمتیا نہ رمکردو
 دیسانہ وہ لہ سہر سنور، جیگہ و ریگہ یان بؤ داہینگردنو بہ تہ واوی لہ رہفتاری
 ناشرین و بہ دکارانہ ی ئوان چاویان پؤشی و دلنہ واہریان کردن و لہ دڑی
 ئیرانیہ کان، ہانانان۔ ہہرہک ئہ وہ ی ئیستا کہ، ئہ وانہ لہ سؤنگہ ی ئہ و
 سروشتہ جانہ و ہرانہ ی ہہ یانہ، کہ وتوونہ تہ تالان و برؤی دہاتہ کانی بہری ئیران
 و لہ ئہ نجامدانی کوشتوبری ئہ و ناوچانہ دہست ناپارزن۔ ئہ مہ کورتہ و پوختہ ی
 رہوشی ئیستا کہ ی عہ شیرہ تی (ہہ مہ و ہند) ہ، کہ ہاوسخ و دؤست و
 ہاوپہ یمانہ کہ مان، شکات و گلہ بی لہ وان ہہ بوو و سہ بارہت بہ تہ میگردنی
 ئہ وانہ، ئیمہ ی تووشی خہرجیہ کی زؤری لہ شکرکیشی کردو ئیستا کہ خویان بہ
 ئاشکرا، پاریزگری و بہرگریان لیدہ کہن و دؤستایہ تییان لہ گہ لدا دہ کہن۔

ئیت لہ رہوشی شیخ عوبہ یدوللاو ہاوہ لانی ئہ و، کہ لہ رادہ بہ دہر بوونہ
 سہرچاویہ کوشتن و تالان و بہ دکاری لہ خاکی ئیراندا، خؤتان ہاشتر ئاگادارن۔
 بہ شیوہ یہ ک، کہ ئاستی دہ مارگیری و دلرہ قی لہ سنور تیپہ پریوو۔ ہہرہ ہا
 جہ لانہ وہ دہندانہ کہ ی ئہ وان، لہ لای دؤست و دوژمن و ہک رؤژ روشن بوو، و پرای
 بہ لینی چہ سپاوی ناوہ ناو، تاوہ کو ئیستا لہ لایہن دہولہ تی پایہ بہ رزی

عوسمانییه وه، کارپک له دژی ئەوان نەکراوه و هەنگاوێک بۆ تەمبکردنی ئەو نەنراوه. لەبەر هەمان هۆ دەولەتی ئێران ناچاره، سوپایهکی مەزن لەسەر ئەو سنوورانە دابنێت و خەرجییەکی یەكجار زۆر له رادهبەدەر بخاتە ئەستۆی خۆی، کە ئەمەش بەلگەیهکی دڵپاکی دەولەتی ئێرانە، کە بە لەبەرچاوتری دۆستایهتی دەولەتی عوسمانی، ئەو هەموو خەرجی و بارگرانییهی خستۆتە ئەستۆ. بەلام نازانین کە ئەنجامی ئەم کاره بەکوێ دەگات. چونکە درێژهکێشانی ئەم مەسەلهیه، کەوتنەوهی مەترسی گهورهی ئی چاوهڕێی دهکریت و خودای موسولمانان له ئاکامی خهتەرناکی ئەم مەسەلهیه، ئاگاداره. لەراستییدا، ئەم بابەته گورزێکی گهورهی له دهولەتی ئێران داوه. چونکە جگه لهو خەرجییە زۆرهی بۆ لەشکرکێشی کراوه، بۆته هۆی مەسەلهی سەرقالی و گرفتاری گشتی بۆ دەولەتی ئێران. چونکە، هوهر کاتێک فیهوێت لهو سمووره لاشکرێک بکێشیتهوه کە وهک یهدهک دایناوه، ناتوانیت له ئاسایش و ئارامی ئەو ناوچهیه دنیاییت و هەر کاتیکیش حالهتهکه وهک خۆی بمینیتهوه، ئەو هەموو خەرجییە له رادهبەدەرە لهبەرچی و له پیناوی کێدا، بیخاته سەر شانی خۆی.

بەهەر حال، کەم و زۆر باسم ماوه بنووسم، بەلام لەبەر بێ کاتی دهیخه مه وهختیکی دیکه. ئومیدەوارم کە له گەل هەموو ئەمانه، پشت به خودا، ئەم مەسەلهیه به هۆی بایهخی هەردوو دەولەتی پایه به زهوه، به زووی و به باشی، کوتایی بیت.

نامە يەك لە تەبىرئەزەو

ھەر لە لاپەرە ۲۰۰ و ۲۰۱ ژمارە ۲۵ ى ئەختەردا، نامە يەك بۆلاوكر او تەو، كەبەگوپرە ى ئەختەر، كەسكى ناسراو و جىگە ى بىراو متمانە، لە تەبىرئەزەو ناردوو ى. نامە كە باسى دۆخى شىواو و پشوى تەبىرئەزەو نازەربايجان دەكات و ھەولەكانى ئەمىر نىزام دەكات بۆ چاكردى ئەو دۆخەو چەسپاندى نارامى و ئاسايش و رىگرتن لە گرانى و دزى و خراپەكارى. پاشان ، لەم نامە يەدا، ھاتوو:

" ھەموو رۆژىك لە دەورەبەرەو، سەربازى نىزامى لە سوارەو پىادە كۆدەبنەو، بەلام روون نىيە كە ھۆكارى ئەم ھەموو لەشكر كىشىيە چىيە. ھەرچەندە، لەبارە ى كوردانەو ھەوالى بى بنەما دەوترىت. بەلام تانىستا جولە يەك لەوانەو ھەرنەكەوتوو. زۆر زەحمەت دىتەبەرچا، كە كوردان لەبەرامبەر ئەم ھەموو لەشكرەدا، نامادەو بوپرى جولە يەكيان ھەبىت.

چەند رۆژىك پىش ئەمە، لە تارانەو، لەلايەن دەربارى ھومايۆنىيەو، تەلەگرافنامە يەك گەيشتۆتە دەستى جەنابى جەلالەتمەتاب ئەمىر نىزام. نووسىويانە، كە سەبارەت بە دوورخستەو ى شىخ عوبەيدوللا لەسەر سنوور، لەلايەن ئەعلا ھەزرتى سولتانىيەو، بەشيوە يەك جەختى لىكراو ھەيمانى داو ھەم بارە يەو ھەنگاوى پىويست بىرت و بىرايداو كە ھەر كات شىخ عوبەيدوللا دەست بە ياخيبيوون و نافەرمانى بكات، بەھىزى سەربازى، لەدزى ئەو ھەنگاوى دەرئىت. بەو مەرجەش، ھەركاتىك شىخ عوبەيدوللا ، لەبەردەم لەشكرى سولتاندا ھەبىت و پەنا بۆ دەولەتى ئىران بەرىت، كاربەدەستانى دەولەتى ئىران، پەناى ئەو نادەن، بەلكو دەيگرن و رادەستى دەولەتى پايەبەرزى عوسمانى، دەكەنەو. جەنابى ئەمىر نىزام، دەقى تەلەگرافنامە ى ناوبراوى ناردۆتە لای بەرئەزەو زانايانى ئاينى و لەمژگەوتەكاندا، بەنامادە ى گشتى خوئندراو تەو. تەواوى دانىشتوووان لە ھەر چىن و توپىك بن، لە پتەوى و دوستايەتى و ھاوئەيمانى نىوان ھەردوو دەولەتى پايەبەرزى ئىسلام ئومىدەواربوون. ھەموو بە

یهک دَل و یهک زمان، نزای چاکه یان بۆ بۆ زینده بونوی هیژو شکوی ههردوو دهولتهی ئیسلام و بهردهوامی دۆستایهتی و خوۆشهویستی نیوان موسولمانانیاں کردووه."

بموجب خبر هسای که رسیده است هاشم خان هنوز بموقع (فرخ) وارد نشده بوده است . ایوب خان در هرات بود . تصور داشته است چچی از عساکر سواره خود را بموقع (زمین داور) فرستاده اهالی آنجا را برضد عید الرحمن خان بشورش برانگیزد .

پقرار آنکه شمس الدین خان نوشته است خیال داشته است چچی از عساکر سواره و بیاده کابل را بمجهت تکاهداری آسایش بموقع کرشک روانه دارد .

بموجب خبرهای آخری الملاح حاصل نمودیم که هاشم خان بهراهی ششصد نفر سوار میجانب (زمین داور) در حرکت آمده است .

ایوب خان الحمله سه فوج از عساکر خود را که در موقع (قوش) بودند بازگرفته است .

کاغذ از طهران

این اوقات در طهران مطلب عده سیاسی کما قبل نقل باشدست مگر قهراً عیابان پارسا را کرد و انعام

کار شیخ عیدالله که در اینجاب نیز شایعات بسیار در میان است . بعضی میگویند که از پاسبان دولت علیه عقابیه دستور العمل قلمی داده شده است که شیخ و فرزندان او را از سرحد ولایتین علیه در حقیقت منافع این دودولت نطاهرا و باضا در یک قطعه است و قهر و تبعید نمایند . بعضی میگویند شیخ

باز در خیال اسفاد و نجاووز بمثلک ایران است و از چندی بیطرفی این شایعات در میان مردم شیوع یافته ولی نتیجه قطعی آن تا کنون ظاهر نشده است . این یکی در حقیقت چای تعیب است باینکه دولت علیه ایران بپوسته در صد این است که بیان مناسبت دوستانه خود را بدولت علیه عثمانی استوار دارد و برای حصول این مقصود از اجرائی همچگونه اقتضات خود داری میکند و بارها این نیت مقدس خود را بدلائل واضحه ابیات نموده است چنانکه سال گذشته جناب غنمات نصاب قهز، ملک اقدسی ستر کبیر دولت علیه عثمانی

اظهار داشته که قبلیه (هموند) ملک ایران را بپناه نموده کاهی باستطهاری مکان محمود دولت علیه عثمانی گذشته بمحرکات لا کووار قتل و غارت می پردازد و هنگام تادیب بمثلک ایران ملغی میشود از دولت ایران بنام دولت منبوعه خود خواهش نموده که از تادیب آن فر و کزداری نکنند بحسن

همین خواهش ستر کبیر مشارالیه دولت ایران بدون فوت وقت مبالغ کلی خرج نموده بک فرقه معنای لشکری پاکسامان فرستاده از تادیب آنان بوجهی فرو گذاری نکرده و پس از مدتی از مراجعت فرقه مذکور به باز جناب ستر کبیر از حرکات ناشیست و تعدی آنان شکایت نموده این بار از جانب دولت علیه ایران جناب شهاب الملک والی کرمانشاهان بهراهی اردوی معتبری مامور بدفع طرد و تادیب و تنبیه آنان شده بامامو رین دولت علیه عثمانی قرار داده شد که با تفاق هم دیگر بدفع آنان پرداخته آید و از هیچ طرف در باره آنها حاجت و مصصابت بعمل آورده نشود تا بشره این شرارت بشکسته نگلی از زمین برداشته شود .

جناب شهاب الملک بموجب قرار داد در تادیب و دفع آنان اقدامات فوق العاده بکار برده و بیکه همه عسیرت مذکوره نتوانستند در خاک ایران اقامت نمایند و دانستند که دیگر در ا بنظر فرست نمودن برای آنان ممکن نیست از خاک ایران که بخت بخلاک عثمانی داخل کر دیدند چنانکه اکنون داری از آنان در خاک ایران نمانده است .

ولی افسوس هزار افسوس که مامورین دولت علیه عثمانی برخلاف قرار داد و تمهیدات خود شان از آنان تکصاحب و پذیرایی نموده رؤسای آنان با منصب و امتیازات تملیف نموده باز در سرحد برای آنها مسکن وملاوا معین نموده و از کردار زشت آنان بکلی اغماض کرده آنها را کراهی داشته سیل است برضد ایرانیان تشو بیق و تر غیبتان میکنند چنانکه از اکنون باقتضای طبیعت بهیچیکه دارند بنای تاخت و تاز در دهات ممت ایران گذاشته از قتل و غارت مرتدین فرو نمیکندند . این مختصر وضع حالت حالایی قبلیه (هموند) است که همسایه دوست

و متفق ما شکایت از آنان نموده مارا در باب تنبیه امان رهنار بخارج فوق العاده ستر کسی نموده اکنون خود شان بصراحت از آنها حاجت و مصصابت میکنند . دیگر از وضع شیخ عبید الله و یاران او که خارج از کجایش حوصله مقصدر قتل و غارت و خرابی در خاک ایران کر دیدند تنها خود تان بجز الملاح دار به باینکه در جبهه بی اشتدال او از حد گذشته و حرکات وحشیانه آنان در نزد دوست و دشمن آفتاب شده است و باوجود وعده های مؤسسه که می دادی تا کنون از جانب دولت علیه عثمانی حرکتی برضد او نشده و فلاقتی در باب تادیب او بعمل نیامده

است همین جهت دولت ایران تاجار شده است از آنکه اردوی بزرگی در آن محدود تکاهدانه خارج بسیار قوق العاده و اشتمال بشود که این بقی دلیل سلامت نفس دولت ایران است که بملاحظه دوستی دولت عثمانی این همه مخارج و زحمت فوق العاده را بر خود میوار نموده است . ولی بیدار تر این کار بیکه اخیر خواهد شد چه از طول یافتن این مسئله وقوع مخاطرات بسیار بزرگ ملحوظ است خدای سلطان را از تاخیر خطر نازا این مسئله تکاهدان در واقع از این قره شرارت صدمه بزرگی بدولت علیه ایران وارد نموده تا کنون علاوه بر مخارج فوق العاده لشکر کشی این مسئله مشغولیت عمده برای دولت ایران شده است هرگاه بخواهد لشکری را که احتیاجا در آن محدود تکاهدانه است عقب بکشد اینها نیز از آسایش و امنیت ندارد هرگاه همین حالت بماند این همه مخارج فوق العاده را برای چه و بمتقی بر خود هموار نماید .

باری مطلب نوشتمی که و بیش دنظر داشتیم از عدم مجال بود که بیکر گذاشتیم و امیدواری داریم که با همه اینها نشانه از اهمیات کلاویه اولیای دولتین علیین این مسئله بزودی مقرون بحسن ختام گردد .

شخص محترمی از تبریز که معروف ومجمل وثوق اداره اخبارات قنرات ذیل را بنویسد کراهی دوست من .

خودتان میداند که بنده یکی از مشرکین اختر و از هوا خواهان آن فرخنده نامه شنبوا بوده وهستم و بدین سبب دوست دارم مطالعه آن نامه را که دور از شنوائت اغراض و نفسانیت و مزاج کوئی است . و باقتضای مسک مستقیم سخن بغیر از حقیقت نکو بد راه منافع ملت ودولت بود و نفع خویش را نمجوید . آری (چنین کنند عزیزان چونکره پایدار) من نیز که از دوستان بهتر میداند که پیوسته خواهان ترقی ملت ودولت بوده تا کنون بقدر مقدور که توانسته ام بلوٹ اغراض و نفسانیت وخوشامد خودی در دامن در نیالوده از کسب نفع حق نیز بر روی نداشته ام مطلب اصلی از این مقدمه این است که خاطر چچی حاصل نمساید از بازه وقعات که کاه کاهی باذاریه اختر الملاح میدهم مقصودی جز حقیقت کوئی و تدار و امیدوارم که این مطلب در نزد انجناب نیز سمت وضوح حاصل نموده است چنانکه اهمل بگرداران را

از هر صنف و طبقه که باشد در کمال تشیع و ملامت در اداره احترام برده ام. بخود لازم دانستم حرکات نیکو کاران را نیز تبعید و ستایش یاد تمام و از شما خواهش می‌کنم که واسطه انتشار آن بشوید از آنجمله است وضع حاضر شهر تبریز بل همه آذربایجان که اینروزها بجمده و البته امنیت و انتظام شهر بدرجس کمال است از روزیکه جناب امیر نظام وارد تبریز شده اند مرتضاسعار و باره حرکات ناگوار روز بروز در تنزل و اسباب امنیت و رفاه عباد و آبادانی و آسایش بلد در ترقی است . جناب معظم الیه بعضی ورود اشعار را تنبیه بلیغ فرموده جزای بدسکر داران را بطوری در کنار نهد که از منتهای است کسی نشان از دلزدگی و دغلی ندیده و نشنیده است حال آنکه پیشتر روز روشن اهالی ازمال و جان این نبودند اشرازه رزی را زحید برده رشتة انتظام آسایش مملکت را بکلی کسبیده بودند اسکنون نام و نشانی از آنها باقی نمانده است . خود جناب امیر نظام از روز ورود در پیشگاه عمارت (باغ شمال) چادری بر افراشته از صبح تا شام باقتضای وظیفه رزی که در عهده دارد مشغول رسیدگی مروضات اهالی است در باره عارضین اغلب خودشان باحقاق حق حکم میکنند و هر یک از مامورین حکومت را خدمت معینی قرار داده اند که داخل وظیفه خود کار نمایند و هر یک از کار خود مسئول بشوند راه توسط را بکلی مسدود ساخته اند بطوریکه هیچکس از هر طبقه و صنف که باشد یاری توسط و اتقاس مقصری ندارد که سبب عمده اخلال انتظام و آسایش مملکت همین قهره توسط و اتقاس است که از منتهای بعید در تبریز بل در همه ممالک ایران معمول است چه اشخاص ثریر و فساد باستظهاری حیات توسط بعضی متذکران مملکت از اجرائی همیکونه حرکات ناشایست بر وای نداشته اند زیرا کفیری در مقابل حرکات ناگوار خود نمیدیدند و گاه گاهی که کارشان باضطراری انجامید بخی اصحاب نفوذان مملکت سناه برده توسط او از جزای افعال زشت خود خلاصی جسته بود باره مرتکب افعال زشت میشد اکنون بجمده از حسن اتمامات جناب معظم الیه پای اینگونه توسط و مدخلات از میان برداشته شده

است و میتوان گفت که این قهره عدم پذیرفتن اتقاس و توسط در جهت نخستین سبب آسایش انتظام مملکت گردیده است . اگر چه در اینباب بعضی از متذکران را دلگیری و رنجیده‌ی از جناب مشار الیه بو قوع خواهد رسید .

نواب والا تو شیروان میرزا بیکر یکی شهر تبریز در نگاهداری انتظام و آسایش شهر جد وافی بعمل میآورد و در جاهای مناسب و قرا و خلغتهای شهر عساکر نظامی بقراولی کاشته شده است . خلاصه شاهزاده مشار الیه از خدمات مرجوعه خود آتی غفلت ندارد .

چند روز پیش از این جناب امیر نظام با بعضی از بزرگان بلشکر گاهی که در دامن کوه (یاقق) اردو زده شده است برای معاینه و رسیدگی وضع و انتظام عساکر منصوره شرف یرف برده در حین ورود بار دوگاه از جانب صاحب منصبان سواره و پیاده باحترامات فوق العاده پذیرایی و بیست و یک تیر توپ انداخته شده عساکر منصوره از سواره و پیاده بطور ذفیله از سان گذشتند وضع و انتظام عساکر مذکوره از هر جهت در نهایت خوبی بود . پس از معاینه لشکر گاه جناب مشار الیه بقر حکومت خود شان برگشتند .

جناب ناصر الدوله با اردویی که از طهران همراه داشت امروز وارد خواهد شد . جناب علی خان مشیر الوزاره نیز دارای منصب (رئیس نظامی) شده اند .

همه روزه از اطراف عساکر نظام از سواره و پیاده جمع میشوند ولی معلوم نیست سبب اینهمه لشکر کتی چیست از آنرا که در چند خبرهای ارا جیب بسیار گفته میشود ولی تاکنون حرکتی از آنان ظاهر نشده است مشکل نظر میآید که اگر اد در مقابل این همه فسون حاضر جسارت بحرکت نمایند .

چند روز پیش از این از طهران از جانب در باره مایون بجناب جلالنما بامیر نظام تلگرافنامه رسیده نوشته بودند که در باب تبعید شیخ عبیده از سرحد از جانب سنی الجوانب اصلا حضرت سلطانی بطور موقت تعهد فرموده شده است و دن

اینباب تدابیر لازم بکار برده شده و مقر گردیده است که در سرتاسر هیچ دروغ شام خبر و دروغی نباید شوتت عسکری رضاد و حرکت خواهد شد متوسط بر اینکه هرگاه شیخ از مقابل عساکر سلطانی کر بخندد بدولت علیه ایران ملقبی شود مامورین دولت علیه اورا نمانده بل کر که تسلیم مامورین دولت علیه عثمانی نمایند .

بنابراین جناب امیر نظام صورت تلگرافنامه مذکور را خدمت حضرات علوی اعلام فرستاده در مساجد در حضور مهم خوانده شده همو اهالی را از هر طبقه و همه رف: با استحکام بمیان دوستی و مودت کامله و اتفاق و اتحاد در میان دولتین علیه اسلام امیدواری حاصل شده بکمال و یکز بان بدی از یاد شوکت و قدرت دولتین اسلام و بقا و دوام محبت و مودت در میان مسلمانان ربب اللسان گردید و در واقع این قهره در باب دلگیری و امیرش و محبت اهالی طرفین همیدیکر نتیجه بسیار خوبی بشمید و موجب انفعال بدخواهان اسلام که هر روز بتضییع شایعه مسلمانان را از میدیکر رنجیده خاطر میکردند شد .

چند روز بعد از آن خبر ورود حضرت مستطاب و الاصام السلطنه بهر امی جناب سلیمان پاشا فرستاده مخصوص املا حضرت سلطانی تبریز رسیده از جانب حکومت سینه مقر بو امانان محمد قلیخان سر تپ و حاجی محمد صادق خان و محمد علی خان اجودان مخصوص با اتفاق سعادت بجمعیت بک افسدی کار پرداز اول دولت علیه عثمانی و اجزای کار پرداز خانه و بهر امی روز بیست و سیصد سواره نظام و بسیاری از معتبران تجار و وجوه و اعیان مملکت ناقصه (صوفیان) که در مسافت یکمزلت شهر تبریز است با استقبال حضرت مستطاب والا و پاشای مشار الیه رفته از جانب جناب امیر نظام نیز چند راس اسب با زین و وساخت طلا و قفره برای سواری و یدک پاشای مشار الیه فرستاده شود بدو پاشای مشار الیه در نهایت احترام روز بیست و هشتم جسامی الاول وارد تبریز گردیده در حالتیکه در پیشگاه دربار کار پرداز خانه دولت علیه عثمانی چند دسته از عساکر نظام صف بسته موقع احترام بودند و جمعی از فرانسهای مخصوص پادشاهی در جلو پاشای مشار الیه پیشاپیش میرفتند بکار پرداز خانه و رسیده در آنجا منزلت کردند .

به تۆببه ستنی جه لیل ئاغای فه ره یدون خانی موکری

له لاپه ره ٢٢٣ ی ژماره ٢٨ ی نه خته ر، که له رۆژی چوارشه ممه ریکه وتی ٣٠ ی ژونی ١٨٨١ دا، چاپ و بلاو کراوه ته وه، هاتووه:

" رۆژنامه ی (تهرجومانی حه قیقه ت)، له چاپی رۆژی چوارشه ممه ی رابردووم ژماره (٩٠٠)، ئەم هه وئه له ی خواره وه ی نووسیوه:

له لایه که وه به وه پهری داخه وه هه وئه لیا ندا وه که جه لیل ئاغای کورد، که له بنه مائه ی پاک ی فه ره یدون خانی موکریه، که له سه رده می نادرشادا، خوالیخۆشبوو کاروباری هه ریمه کانی هه مه دان و قه زویی له نه ستۆدا بووه. له کاتی کدا، سالی پار، شوپشه که ی کوردستانی ئیران به رپابوو، به حه وتسه د نه فه ر سواره ی خۆیه وه، گورزی له له شکر ی حیشه توله وه له ی مامی نه علاحه زه تی شای ئیران وه شانده نووبراوی گوشت و له شکره که ی شکانده. دواتی له لایه ن حکومه تی ئیرانه وه، دلنایایی پیدرا که خۆی راده ست بکاته وه. دوو هه فته له مه و پیش، له لایه ن حکومه تی ئیرانه وه له ده می تۆپ به ستراو خه رمانی ته مه نی ئازیزی، به ناگری رق و کینه ی عه جه ماکان سووتینرا. خوالیخۆشبوو ی ناوبرا، له موریدانی ته ریه تی نه قشبه ندی و سوننی شافیعی مه زه ه ب بوو. که سیکی به غیره ت و دلاوه رو دۆستی نه هلی زانست و برواداری ته واو بوو که هه موو سیفه تیکی باسی تیدا بوو. ئینا لایا و ئینا ئیله یه ی راجیعون. هه روه ها، رۆژنامه ی (وهقت) یش، ئەم دیرانه ی به ته واوی له ته رجومانی حه قیقه ته وه، راگواستووه.

(ئه خته ر)

ئەم جه لیل ئاغایه، ماوه یه ک موچه خۆری ده وئه تی پایه به رزی ئیران بوو، پیاویکی نه فام و ناله بار بوو، چونکه تا ماوه یه کی نزیک له لایه ن والیگه رپی نازه ریا جانه وه، حکومه تی (میانداوا) ی له به رده ست بوو، کاتی ک هه وایی

شۆرشەكەى كوردانى ئىران بەر گوڭى حكومهتى ئازەربايجان كهوت، ئەو بۇ رىگىرىيە لە دژى ناخىبىووانى كورد نىزدرا. ئەو بەدخو، لەكاتىكدا ياخىبىووان دەورى مەهابادىان دابوو، گەيشتبووو كه نارو وای پىشاندا بوو كه بۇ راوانانى شەپەنگىزانى كورد نىزدراوه. هەربۆيه رىگەيان پىدا بچىتە شارۆكه كه وه و پىرۆزبایى هاتىيان كوردبوو. بەلام ئەو ناپاكە، لەگەل شەپەنگىزان هاوپەيمان بوو. ئەو لەكاتى شەودا، بە هەشتەد كوردانى سوارەى خۆيه وه، كهتبووو كوشتوبىر خەلكى شارۆكه كه و داوى كوردبوو دەراوزهى گەمارۆكه، بەرووى شۆرشىيانى كورددا بكرىتە وه و ببوو هۆكار سەرەكى ئەو هەموو كوشتن و تالانى و خوڤنپىزىيه. تاكو ئەو كاتەى پاش گەيشتنى سوپاى ئىران، ئەم نەمەك بە حەرەمە بىئاگايە نەيتوانىبوو هەلبىت و رىگای لە بەردەم خۆيدا بەداخراوى بىنىبوو. هەربۆيه، پەناى بردبوو بەر تۆپخانەى سوپا كه لەكۆنە وه لە ئىران پەناگەى پەناخوازان بووه.

لە بەرئەوهى تاوانەكانى ئەو، بەدەر لە ئاستى مام ناوهندى و چاوپۆشى و لىخۆشبوون بوو، پاش ئەوهى تاوان و گوناھەكانى لەسەر ساغ بوونە وه، بەسزا گەيەندرا.

هەموو كەس دەزانىت كه خوالىخۆشبوو حىشمەتولدەوله، بەهۆى گەيشتنى ئەجەلى ئاساى خۆيه وه مردوو و هاوړىكانى ئىمە لەكاتى خۆيدا نامەيان نووسىبوو. لەشكرىك كه لەژىر فەرماندەى ناوبراودا بوو، هېشتا نەگەيشتبوو نە و جىگەيهى ياخىبووونى كوردەكان. ناشرىنشە كوشتنى كەسانى لەم جۆرە بەئايەتى پىهۆزى قورئان باسى لىپوه بكرىت. هەر وه ها، شەرەفەت و پاكى باپىرانى لە شىپوهيه كدا راستىش بىت، نايىتە شانازى بۇ كەسىكى ناپاك و بەدكار، مەگەر بۇ خۆى كەسىكى چاكەكارو باش بىت. (و سيعلم الذين ظلموا اي منقلب ينقلبون)."

درت کون حبسندن طولانی انکله تره ننگ
غلو س قونسلو سندن ضرر و زیان دعوا
ایدیورمش .

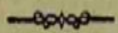
افندی
ایرمرک
له صا.

بر طرفدن کمال نائر ایله اخبار و تبلیغ
اولئورکه :

مرحوم نادرشاه زمانده قروین و همدان
ولايتلر بی ضبط و ربط ایمن فر بدون خان
مکری سالله طاهره سندن اولوب چکن سنه
اکراد ابرایه قیاسی هنگامنده تمش نقر
سواری ایله عم حضرت شاهي حشمت الدوله
اردوسنی بوزوب مشار الیهی قتل ایمن کرد
(جلیل انا) ایمن غلبظه ایله تأمین و تسلیمی
استحصال و ایکی هفته اول تبریزده طسوپ
اغزینه باغلا دیلوب انش فهر انجم ایله
خرمن عمر عزیز احرار ایملشدر . مرحوم
نقشبندی سالکاندن سنی و شافعی بر غیر
و غایله محب اهل علم بر مؤمن کامل اولوب
بالجمله صفات مرضیه صاحبی الیدی انالله
وانا الیه راجعون .

کله می
رؤنی
و بلیام
عودت
اینگ
سوندن
نکسیر
نخانه ده
مشینه
ایده
تسندن

ایمش دیورل .

بفادیح قضای اعشار و اغنام مأموری
بولندیغی حالده کوریلان حسن خدمتی و با.
خصوص چکن سنه قضاء مذکورده ظهور
ایلبان چکرکه ننگ دفع و امحاسی امرنده مشاه
عده اولنان غیرتی اقتضای نتیجه بر وسه اعشار
و اغنام نظارتی طرفندن باندیرمه ایکنجه
صنف مأمورلغده تر فیع قلمش اولان یوسف
رحمی بک اوزمانه قسدر همان هیچ دفتری
وقید و قیودی طو تلبان باندیرمه به وصولنده
هیئت سابقه دن دور محاسبه به یله امکان
یوق ایکن کرک اداره و کرک انبار دفاتر بنگ
تنظیمی و شهر به جمده ولر بنگ مطلوب تام
و جهاله تقدیمی خصوصنده دخی درکار او
لان همت و غیرت فوق العاده سی اعشار
و اغنام امانت علیه سنه عکس ایرک و بو
مثالو ارباب غیرت و همتک تلطیفی ایسه
عطو قنلو منیرک افندی حضرت نوری مثالو
مزینشاسان زنده ملتزم اولمق طبیعی کوی
زیلرک هومی ایله یوسف رحمی بنگ خدا

و قونجه فقرای اهل ایسندن اولوب اش

گفته بودام دروغ است این قره و اینکه انکار نموده و اسرار در انکار خود کرده است .

بعد از آن فخری یک بعرض سوال جواب آورده شده و از آغاز قره خلع و فرستاده شدن کرسکی و آب شدن رختهای آن مغفور و آورده شدنش بعمارت (فرعیه) سخن بیان آورده قره قتل را یکی انکار نموده اصرار کرده که پادشاه مغفور خود قصدها را که پیش کرده است .

نجیب یک و علی یک نیز در حین استجواب واه انکار پیوده محمود پاشا نواری پاشا نیز مطلب را مطلق انکار نموده حتی شهادت سایرین را که در باره خودشان بود درصدد برآند در باب عدم وقوع این حال و برائت ذمه خودشان دلالت آورده اند ولی دلالتی که خود دنیا آورده همی مخالف هدیگر و یارح سخن پیش خودشان بود بطوریکه عموم اهل جلس نیز استنابطیکردند .

ساعت هشت و نیم بود که مدحت پاشا به پیشگاه محکمه احضار شده درکال بی اعتنائی بروی صندلی نشسته ولی از جانب رئیس از او پرسیده شد که (آیا از جهت وجود مانعی از ایستادن دارید) جواب داد نه مانعی ندارم . (رئیس گفت حالا که مانعی ندارد بیا به برخواسته سرپا بیستی چه بموجب نظام محکوم باید سر پایبند) پس او برخواسته نخست خدایا ثنا گفت و بعد از آن از اعلا حضرت پادشاهی میجه تشکیل این گونه محکمه عادلانه تشکر و سپاسداری نموده پس از مامورین عدلیه بدین جهت که نخست دربار* اجزای اعدام داده شده بود و در تالی از سرخون او در گذشته تحقیق در کفر اوداده بودند اظهار شکر کسذاری کرده و گفت که تخفیف این کثیر راستی از فضائل انسانیست معدود است و بس . در آن اثنا فراقی که از اظهار مراعج باو بود و باره خوانده شده بقرار معمول جواب خواسته شد مدحت پاشا از جواب اعراض نموده درکال شدت بمداغه خود برخواست و از آرزوی سخن گفت گرفت . رئیس اظهارش نمود که مدافعه کار بعد از این است که اختیار آن در دست شما است و در موقع بنیوانید اقدام بآن نمائید اکنون جواب باید . مدحت پاشا این نکات وضع خاکه را رعایت نموده باره مختار واهی درصدد اعراض برآمده از جواب استکفاف نموده در این اثنا که ساعت درحوالی دو نیم بود محکمه چند دقیقه استراحت

کرده پس از آن بقدر بیست نفر که در این مسئله شهادت داشته آنها را در حضور محکمه یکان یکان قسم داده بعد بادی شهادت رخصت داده در نزد مستحقین بادی شهادت خود پرداخته اند . سر پس از آن بوقیعه رختی را که خانان مغفور در آن هنگام پرشرو شور در برداشت با وضع خون آلود بمحضار نشان داده شده در پیراهن و خرقة که بخون آن مظلوم رنگین بود از جانب چپ نزدیک به پستان نیز شکافی بوده و از آن معلوم بود که از روی دل نیز زخمش زده اند .

خلاصه جنابت هر یک از مقصرین بدلائل واضحه و شهادت چند تن دیگر و اقرار خود بعضی از آنها بدرجه ثبوت رسیده امروز را مدعی عوی تعیین درجه کثیر مقصرین را از محکمه خواهد خواست و محکومین را رخصت مدافعه داده خواهد شد . این است خلاصه محاکمه در روز و پر روز عجاله نوشته شد . در تالی هر چه اطلاع حاصل بشود خواهیم نگاشت

(مسیورالتیسکی) منشی اول سفارت المان در هنگام غیاب (کونت ها جیلید) که هفته گذشته مازونا به برلین رفته است سمت محلکنداری سفارت مشار الیها را خواهد داشت . (سیویکولای) طرفی که از معتبران صرافهای اسلامبول است بزم سیاحت روز جمعه گذشته از در سعادت پنجانب او روپ حرکت نموده است . شب جمعه گذشته که لیله المراعج حضرت ختمی مآب علیه وآله الصلوة والسلام بود منار های همه مساجد شهر را بافتادیل چراغان نموده فردای آروز که جمعه بود هیئت وکلای مقام و اعظم رجال دولت باین همایون عزیمت نموده رسم تبریک را در حضرت ملو سکا نه بعمل آورده اند .

روز پنجشنبه گذشته در سمت (غلظه) دو نفر ماهی فروش از ملت ارمنه با همدیگر منازعه نموده یکی از آنها رفیق خود را بزخم کاردی از پای در آورده قاتل فرار کرده است . روز جمعه گذشته نیز در غلظه یکی از تاجران ملت روم به پسرش قهر نموده همه املاک و ثروت خود را بدامانش هبه نموده بوده است پسرش از ماجرا خبردار گردیده طبائحه خود را بر کرده بتکازه شوهر خواهرش رفته راست طبائجرایمغز سرش خالی کرده از پایش در میان راند . پس

از آن مأمورین ضابطه رسیده در حالتیکه قصد گرفتن قاتل را داشتند خود را نیز بزخم کسوله دیگری کشند و مسئول نمیکند در عقل قاتل از چند روز بانطرف خفتی پدید آمده بوده است .

جناب دولتمآب غالب پاشا والی ولایت قسطنطونی مازونا بدر سعادت آمده است . جناب دولتمآب درویش پاشا از جانب باهالی بعنوان کومیسری اول کومیسون تخلیه اراضی متروکه و کومیسون قطع و فصل حدود پونانشان معین شده معاملات کومیسونهای مذکور را نظارت خواهد نمود .

جناب دولتمآب هدایت پاشا کومالدهان فرقه عسکری سمت (بتکی شهر) نیز بعنوان کومیسری در کومیسونهای مذکور خواهد بود . روز نامه (ترجمان حقیقت) در نسخه چهارمیه لایحه شماره (۹۰۰) تفصیل ذیل را مینویسد .

از یک طرفی در نهایت تأثر عاملین و اخصار دادند که . جلیل آقا نام کرد از اسلاطه شاهره فریدون خان کیری را که در عهد نادر شاه مرحوم ضبط و رب ولایت همدان و قزوین در عهد او بود و در هنگام شورش که پارسال ا کردار ایران برانموده با هفتاد نفر سوار خود را باردوی همه الدوله عم اعلا حضرت پادشاه ایران زده مشارالیه را قتل و از روی او را شکست داده و در تالی با بیان مفصله از حکومت ایران خاطر جعی یافته تسلیم شده بود دو هفته پیش از این از جانب حکومت ایران بدم توب بسته شده خرمن بجز عزیزش با تش قهر اعمام سوخته گردیده است . مرحوم موی الیه از سالکان طریقت نقشبندی سنی شافعی مذهب و غیر تندو دوستدار اهل علم مؤمن کامل دارای همه صفات مرضیه بود . و الله و آنا الیه راجعون . (روزنامه وقت) نیز این فقرات را مینا از ترجمان حقیقت نقل نموده است (

اختر

این جلیل آقا مدتها و بقیعه خور دولت علیه ایران مردان پست فطری بود چنانکه تا این زمان زندگی از جانب الیکری اوند با میان حکومت میانمواب را داشت و در حکایتیکه شورش ا کردار مسجون حکومت اندر با میان شد او اربابی تمام عاصیان ا کردار مامور نموده بودند آن بدلیت

موی الیه شده است لهذا تعیین موی الیه دوباره باین خدمت جای امتنان است .

جزء هشتم رساله (خزینه اوراق) سمت طبع و انتشار پذیرفت . در درجات رساله مذکور تنه ایضاحات در باره وضع جزیره (پسنان) از جناب منیب پاشا . تنه منظومه مترجم از (لافوتین) از آکرم پیک . فن فطو کراف از یک شخص بزکوار . تعزیتنامه منشیانه از عبدالحق حابد پیک . تنه ساقی نامه از کاظم پاشا . موالید تنه از باقی پیک .

قیمت يك نسخه رساله مذکور دو قروش . اینو تسالیانه با تقصیر اجرت پوست یکمقدد لیرای عثمانی است . طالبان اینو رساله مذکور بقراخانه صرافیه افسدی واقع در (اوقیور بائی) رجوع نمایند .

مؤسین رساله مذکور باقی پیک سامی پاشا زاده . و محمود جلال الدین پیک افسدی است .

اعلان

مهرامم مخلص که (محمدآقا) جمع داشت چند روز است کم شده ولی در روز ملتفت شده ام بنا بر این اعلان میشود که هرگاه از این تاریخ به بعد نوشته یاسندی بمهر باسم (محمدآقا) بدون خط و امضای بنده دست هر کسی روز بکندم بمهرام محل اعتبار نخواهد شد . امضا (نایب دوم سفارت کبرای دولت علیه ایران) (محمدآقا)

خارجیه

ابتوز ها کاغذهای چند از تبریز بپاداره (اختر) رسیده چون اصل مطالب آنها را جمع بیک نقطه بود لازم دانستم ایچالا در این ذیل صورت بعضی از فقرات آنها را تو بیسم .

یکی کاغذ نویسنده سبکو بد . این یکی واضح است که مامورین هر دولت از هر صنف که باشد وظیفه معینی هست که از آزادی کار میکنند آنآنکه از مامورین موافق وظیفه خود کار کرده اند در باره آنان تنها اینقدر میتوان گفت که

بعضی از اعراب یاده نشین در اطراف بغداد بناخت و ناز انبای سیل دست کشاده از غضب اموال و دزدی و راهزنی فرو نیک گذارند . در شهر اطراف از بسیاری دزدان و راهزنان مرصه برکنه و مترددین تک شده است از اقدامات حکومت نیز بطور شایسته نتیجه حاصل نمیشود .

تفصیلی که اختر در باب حرکات ناشایست کلیددار مرقد مطهر حضرت عباس و سخت گیری و تعدیات او درباره زوار در نسخه شماره (۲۰) نوشته بود خیلی خوب نتیجه داد . اهالی را رابینواری حاصل آمد که این مسئله موجب جلب نظر دقت اولیای دولت شده شخص معهود که در تبلیغ این خدمت مقدس را از دست صاحب مشروع آن بیرون نموده است از این شغل باز داشته حق بصاحب حق برسد . چه عدالت سینه هیچ وقت رضا نخواهد داد که حق سیصد ساله یکی از تبعیه سادقه که از نیاکان باوریده است بی هیچ سبب مشروعی باطل گردد . ولی این همه فریادها در آرزوی شخص از استحقاق اهمیت نیست و بمسئولیه تقییری در حرکات خود نمیدهد و باید اصلاح حال خود نیست از وضع حرکات او تعقیباتی که بکار میرود تفصیلی در نظر دارم انشاء در کاغذ آینده خواهم نوشت .

میکویند سعادت آب قلم پاشا ظهیری زاده که پیشتر در بصره سمت ریاست تجارت آنجا را داشته و از چندی باینطرف در بغداد بودیجه بعضی ادناها که از ناصر پاشا و منصور پاشا دار اینروزها بدر سعادت عزیت خواهد نمود .

از جانب دولت علیه ایران عاجلهای مجددت و تجدیت همراه حاج محمد رضا پیک کار پرداز سابق بصره دوباره بکار پردازت انجامین شده است . مقرب الحفان عباسقلی خان کار پرداز سابق انفصال یافته عازم طهران گردیده است .

اختر

عاجلهای حاج محمد رضا پیک که اکنون دوباره بکار پردازت بصره معین شده است شخص امین دستکار و باوقوف است از سالیان در از در بصره سمت کار پردازت دولت علیه ایران را داشت در نزد تبعه و اهالی شهر بحسن خلق معروف است در اداره اختر نیز تاکنون از مترددین انفصعات از بوی و غریب حسن ذکر

در حالتیکه عاصیان دور (میانواب) را گرفته بودند بخصار قصبه رسیده اظهار داشته بود که برای دفع اشرار مامور شده ام لهذا اورا بقصبه راه داده مقدمش را کرای داشتند ولی آن نا باک با اشرار هم عهد شده شایهنگام با همتند سوار اسکرا دیوا بجمی خود بقتل و غارت اهالی

برخواستند دروازه حصار را بروی شورشیان باز داشته بسبب استقلال همه قتل و غارت و خونریزی شده بود تا اینکه بعد از رسیدن اردوی ایران بمکافات این تک بجم برای غفلت ورزیده نتوانسته بود فرار نماید و چون راهرا از هر طرف بروی خود مسدود یافت بنویخانه دار دوچنانکه از قدیم الایام در

ایران بناهنگام است ملغی شده چون تقصیرات او بیرون از حد اعتدال و عنف و صنم و اغماض بود پس از نبوت چخه و جنایت بیسیاستش رسیده اند

جهاییان میدانند که حشمة الدوله مرحوم باجل موعود خود در گذشته و رفتای مالم در روز نهای خود زشته بودند . وارد وی که درزیر کوماندای مرحوم مشارالیه بود آتوت بمل عصیانم زرسیده بود . و قبح است قتل اینگونه کسان را با بد شریفه ترجیح یاده نمودن شرف و طهارت اجداد در صورت صحت نیز موجب فخر و شرف شخص نایک بدظنفت توانده شد مگر خود بخوبی کار و خوب کردار باشد .

وسیع الدین تللوای متقلب بنایون

اخبار تکار اختر از بغداد مینو بسند . اینروزها بمجداد و البته ناخوشی مانعون که از چندی باینطرف در نجف شرف و حوالی آن شدت تمامتر شیوع داشت روی بضعیف گذاشته و قیات کتر پوقوع میرسد از اهمتات کافی مامورین صحیه امید واری هست که اینروزها بگی از میان برداشته شود .

اسال را فضل خدای شامل احوال اهالی بغداد شبه زراعت بغداد و حوالی خیلی و قور دارد بدرجه که نلاق خشکالی گذشته را بلضائف توانه نمود .

منصور پاشا از امرای (متنج) درواواخر جمادی الاخره از بغداد فرار نموده میان مشیرت خود کر بخته است سوابق حالات و حرکات او در نزد اولیای دولت معلوم است دور نیست در آسمان موجب ایقاع گشته نشود .

سلیمان پاشا، شیخ عوبه یدوللای بردووه بۆ ئەرزپۆم

ژمارە ۳۰ی ئەختەر، که له چوارشەممەه ی ریکهوتی ۱۳ی ژوئیه ی ۱۸۸۱د، چاپ و بلاوکراوه ته وه، له لاپه ره ۲۴۰ی خۆیدا، نووسیویه تی:

" به گوێره ی هه وائیکی ته له گرافی تایبەت که له ئەرزپۆمه وه گه یشتووه، سه عاده تمه ئاب سلیمان پاشا، که به نامه یه کی ئەعلا حه زه تی سوڵتانییه وه، رۆیشتبوو بۆ تاران دارولخیلافه، له تاران گه پراوه ته وه وه له (وان)، شیخ عوبه یدوللای له گه لّ خۆی بردووه بۆ ئەرزپۆم و سبه ی له وێوه به ره وه ئەسته مبولّ ده چیت.

ئومیده وارین، ههروه ها ئەو سه رۆکانه ی شوپش و یاخیبوونه که که هه لاتوون، له لایه ن کاربه ده ستانی ده ولّه تی عوسمانییه وه قۆلبه ست بکرین و ئەوانه له و ناوچانه دووربخرینه وه و هه ریه که یان به گوێره ی خه تاو تاوانی خۆیان سزابدرین. تاوه کو ره عیبه تی هه ردوولا ئاسوده بن و ته م و غوباه ی ئەم خه م و کینه و بیزاریه که به هۆی شه په نگیزی ئەوانه وه، له دئی هه ردوولا نیشتووه، لابریت.

ایران که ملت پروری و ترقی خواهی یکنانه صد خوشین هستند خلع و مباحی آمده است .

سعادآباد حاجی احمد عبادک افندی مدرحرم شریف مکرم که از سه سال قبل در مکرم کره مأمور خدمات مدیریت شریف بود چندی پیش از این استعفا نموده این روزها وارد اسلامبول شده است .

میروی الیه از اب خیر و احسان و صاحب صف و استقامت است . در مدت اقامت در آن خطه شریف هم زوار و حاج را بطور بکه تعلقی پایشان داشته است از خودشان خشنود کرده اند . از قراریکه سموع شد میروی الیه مقبره مطهره سیده النسا خدیجه کبری و حضرت آنه مادر کرامت حضرت فخر الانبیا صلی الله علیه و آله و سبار که از چند صد سال پائین طرف مژوک و محمل و مشرف بخرابی بوده در کمال خوبی و زینت تعمیر و مزین نموده باجهت زیادی از اعیان و سادات و اهالی مکرمه اطراف بقواعد موهلرم کشاد آماجرا و بعد از خوانده شدن مناقب سینه و ختم قرآن و پنج قرآن جویب بدعی وجود مسعود شاهنشاهی اسلامیه ختم شده صرف شیرینی و شراب به عمل آمده است .

حزاه خیراعران اسلام و اهله

موجب خبرهای تلگرافی خصوصی که از ارضروم رسیده است سعادآباد سلیمان پاشا که بانامه خصوصی اهل حضرت سلطانی بدار الخلافه طهران رفته بود از طهران مراجعت و از (وان) شیخ عبیدآرا بر داشته سه چارپور و پیش از این وارد ارضروم شده فرادار آرا نجاب در صدد عزیمت بدرساعت بوده است .

امیلواریم آنجید از روسای شورش و عصیان رمسیر فرار شده اند نیز با مقامات کافی مامورین دولت علیه عثمانی گرفتار شده آرا نسامان آرانرا تبعید کرده که مگر در اهر یل از آنرا بنافراخور تقصیر خودشان معین نماید تا برای طرفین را بوی حاصل یابد و غبار رئیس و تفار که از ضرارت اندینا در دل طرفین نشسته است بر داشته شود .

روزنامه (لوانت هرا لند) که از چندین باسفر از اجناس اداره مطبوعات تعطیل شده

بود مظهر عنو عالی شده از امروز دوباره طبع و انتشار خواهد یافت .

در نسخه هفت گذشته قمره جاریه متغوله در خانق (سیرالفرید ساندیسون) ترجمان اول سفارت انگلیس را از قول روزنامه (وقت) نوشته بودیم . پس از آن روزنامه ای اسلامبول این مطلب را تعقیب نموده واضح کردید که مطلب را نخست میخواستند با شتابکاری بگذرد ولی کار از پرده برآشاده روزنامه (ترجمان حقیقت) در انبیا اطلاعات مفصله داده میگوید باید یکده دختر بیچاره در بدن از چندین زن منسلک داشت تشریح کرده بجز او را پس از معاینه بکنب (طیبه) نقل نموده در آنجا نگاه داشته اند . در تحقیقات آخری بوضوح پیوسته است که بیچاره دختر را دیگری عداکشته است . زیرا هرگاه دختری مصلوبا یا اختوطا وفات کرده بودی موافق فن طب در مجرای تنفسیه جگر هایش از صدمه اختناق علامات یابستی مشاهده بشود در صورت اختناق مطلق جگرها یابستی باید بکنجال آنکه هیچک از این علامات در جگرها دیده نشده و بقیه حاصل آمده است که از صدمه زخمی چندی دیگری زده فوت شده است . آبادارین حال یازمی توان گفت که دختر پس از آنکه از صدمه زخمی دیگری هلاک شد خود اصلب کرده است !

(ترجمان حقیقت) پس از بیان این تفصیلات میگوید . چنانکه ما از صحت این فقرات آگاه شدیم بدیهی است که وزارت عدلیه نیز از صحت این مطلب خبردار گردیده است . پس مدعی عموما است که خون مظلومه را بخواهند و چنانکه وظیفه اوست تحقیق مطلب پردازد .

خارجیه

روزنامه (کولوا) نام فرانسه میگوید . مصطفی پاشا وزیر تونس در پاریس برای تماشا بگلپسبانی رفته پس از تماشا در بازگشت بانصد فرانک کشیش کلیسیا بطور انعام میدهد . کشیش از یک نفر سلفی این عطیه را در باره خود در کمال تعجب و حیرت می پذیرد . مصطفی پاشا تعجب

کشیش را تفرس نموده خطاب بکشیش مذکور نوشته بود میگوید . چیزی که مایه تعجب و حیرت باشد در میان نیست هر چند که مذهب با هم دیگر اختلاف داریم ولی در سلوک عالم انسانیت مقصودی است . هرکس در هر مذهب که باشد باید خدمتی به عالم انسانیت نماید و بیکوترین آن خدمت این است که شخصی با انسانها که بنی نوع او هستند نیکی نماید . این سخنان را (چرال الیاس) که از مأمورین معیت او بود بکشیش زجه نموده کشیش از این کننا رتبیم شده بعد از آن مصطفی پاشا کشیش را وداع نموده گفته است چنانکه در دنیا هم دیگر را دیدن کردم آخرت نیز دوباره یکدیگر را خواهیم دید .

روزنامه (تایس) میگوید . (سیو زولفری) رئیس وزرای فرانسه بدولتهای بزرگ تکلیف خواهد نمود که دولت ایسپانرا نیز داخل زمره دولتهای مطبوعه شمار کنند .

روزنامه (لوانت) بموجب تلگرافنامه تونس مؤرخ ۲۷ ماه ژوئن فرنی کشته میگوید .

عشیرت (زلا) که در سمت غربی نهر (قیوان) اقامت دارند بموقع (فونوق) تاخت آورده قتل و غارت برداشته اند . گذشته از آن عشار (زلا) و (جامه) (نفته) در موقع (سی) نام جمعیت نموده قرار داده اند بر سر ابر قبال که از فرانسه والی تونس هواخواهی میکنند پورش رده در باره آنها از قتل و غارت خودداری نکنند . و از این اقدامات خودشان حاکم شهر (قیوان) را نیز آگاهی داده اند .

در پاریس قریب شایع شده بوده است که از اسلامبول یازده هزار نفر عسکر ایامداد عشار آنجار رسیده فرانسه را از تونس اخراج خواهند کرد . در شهر (اصفقس) عربها بر ضد یکتکان یامدیگر اتفاق کرده عهد و پیمان نموده اند . خط تلگراف مابین (تایس) و (اصفقس) را قطع کرده اند . کشتی جنجی زهدار (آلما) نام فرانسه میانب (اصفقس) و (تایس) عزیمت نموده است . عشیرت (زلا) بجدار قائم خود شان پورش رده او را هر بیت داده اند . در این پورش از عشیرت مذکور جعی مجروح و مقتول افتاده اند .

هەردوو دەولەتی عوسمانی و ئێرانی دژی کورد هاوکارن

ژمارە ٣١ی ئەختەر، کە لەرۆژی چوارشەممە ی رێکەوتی ٢٠ی ژوئەیی ١٨٨١دا، چاپ و بلاوکراوەتەو، لەلایە ٢٤٩دا، نووسیبووەتی:

" رۆژنامەیی (لوانت هراڵد) بەگوێرەیی پەيامیکی پەيامنێرەکەیی شارێ (وان)ەو، دەئێت: ... لەنامەیی پێشووێ خۆمدا بۆ ئێوهمان نووسیبوو، کە جەنابی نافیزپاشا، جۆتە شەمەدینان (شوینی نیشتهجێ و بارەگای شیخ عوبەیدوللائیە). ئێستا کە ئاشکرا بوو کە پاسای ناوبراو ئەو ئەرکەیی کە لەسەری بوو جێبەجێ کردوو. واتە بەهەر شیوێیە کە بوو، پێنج رۆژ پێش ئێستا، شیخ عوبەیدوللائی بۆ ئێرە هێناو. هیچ کەس لە یاران و هەوادارانێ شیخ لەلای ئەمابوون. ئەو لەم رۆژانەدا رەوانەیی ئەستەمبول، دەکریت.

سەبارەت بە هەوائی جولەیی کورەکانی، لەشیخی ناوبراو پرسیار کراو، لەو دەلامدا وتوێت: یەکیکیان لەوانە عەقڵی تێکچووو ئەوێ تریشیان بریدار کەوتوو. هەر وەها موسا پاشا، مأل و خێزان و مندالەکانی شیخی بەرێکەوتن لەگەڵ ئەودا، کۆچاندوو بۆ ئەستەمبول.

هەر وەها، لەم ماوێیە داوایشدا، برێک کاری باش و شایستە لە سەربازانی ئێرانی بێناو. چونکە پارێزگاری (قتور) درباز ئاغای دەستگیر کردوو، کە ناوبراو دزو جەردەییەکی بەناوبانگ بوو. هەر وەها سەربازانی ئێرانی، هەمزاغا سوپاسالاری شیخ عوبەیدوللاشیان دەستگیر کردوو... لەلایەن سەکردهی لەشکری ئێرانەو کە لەسەر سنوورە، دوو سێ فەوج بۆ دەستگیرکردنی عەلی خانی سەرۆکی شکاک، کە بە شوپەنگێزێ ناسراو، نێردراو. سەبارەت بە گرتن و تەمیکردنی شەرەنگێزان، هەموو کات لەلایەن دوو دەولەتی عوسمانی و ئێرانەو، ئەم جۆرە کارە بایە خدارانە ئەنجامبدرێت، بێگومان ئاسەوارێک لەبوونی شوێش و پشیوی نامێنێت..."

(پرنس دولدو کوف کورسا کوف) بزم سیاحت یونانستان روز پنجشنبه گذشته باوایور (علکساندر دوم) نام روس از هوجه یک بندرسادات وارد شده در (اولئ انگلتره) منزل نموده است .

خارجیه

اخبارنکار تبریز میونسید . مدرسه دارالقون تبریز که مدتی بواسطه تبدل وزارت علوم وغیره تعطیل شده مهمل مانده و در یکی از انقضای پیشری (اختر) نیز این امر بنا نوشته اظهار تالیف نموده بود ایروزها بمجمده و البته از اهمات انسانی دولت جاوید آیت دوباره باز شده بکمال رونق وانطسام برت بقلم غلاب پرداخته میشود .

اختر

اگرچه از تفصیل مدرسه اخبارنکار همبگذر نوشته بود لکن امیدواریم که بحسن التفات اولیای دولت روز افزون باقتضای احتیاجات زمان واجلانات وقت در این امر مدرسه وانشال آن که محتاج علیه ملت واز جمله کارهای عمده ودارای اهمیت است قدری بیشتر اهتمام فرموده شود . نه یک مدرسه و دو مدرسه بل مدرسهها و مکتبهای متعدد در همه بلاد و قصبات ایران تالیس و برپا بشود که اطفال و ملن بواسطه کسب اطلاعات کافه درآینده شرف و نیک بختی وطن را بتوانند نگاهداری کنند . باری در هر حال همین مزده باز شدن مدرسه دارالقون تبریز باقتضای ملت خواهی و وطن پرستی در نهایت درجه ماوریه غیرمتمدان وطن را مسرور داشت . خدای آتارا که از پرکان دولت و افراد ملت که خدمت برقی ملت و شکره دولت میکنند در هر دو جهان مسرور فرماید .

موجب کاغذی که از طهران میونسید جناب اشرف اجل مشیرالدوله سیسارال بعد از ورود از سفر تیسبولک و جلیوه دادن خدمات خودشان در حضرت همایون شاهنشاه ایران و تحصیل رضامندی و توجه ملوکانه در باره خود حاکمیکه احتمال میرفته است شغل جلیل صدارت عظمیا عیلمده

تازم اسلامبول میشود که در این صورت این یکی برای اهالی واسطه ترقیات بزرگ تواند شد .

در کاغذ گذشته خود بشما نوشته بودم که جناب باغذ پاشا شمشیزان (محل اقامت شیخ عبیداه است) عزیمت نموده است اکنون معلوم شد که پاشای مشارالیه خدمتی را که در عهده داشت بعمل

آورده است یعنی شیخ عبیداه را به روسیه که بود نیم روز پیش از این همراهی خود بانجا آورد . در نزد شیخ از اربابان و هوخواهسان او هیچ کس

نمانده و ده است . ایروزها باسلامبول روانه اش خواهند داشت . از شیخ موهی البیه برای مزید اطلاعات از وضع حرکات فرزندانش سوال شده در جواب اظهار داشت که یکی از آنها مختل الشعور و دیگری معلول است . موسی پلشانی اهل و عیال شیخ را با دو فرزند او بافتقار خود بحجاب اسلامبول کوچ خواهد داد .

در این زدیکی از عساکر ایران نیز پاره کارهای خوب و نمایان بنظم رسید چنانکه محافظ قشور (در بازا قانام دزدو راهزن مشهور را) گرفتار نموده جزا واقف سیسارال شیخ عبیداه را عساکر ایران دستگیر کرده اند .

دیروز با کار پرداز ایران مقیم وان ملاقات نموده در انائی صحبت مسند کور داشت که . از جانب کوماندان اردوی ایران که در سرحد است برای دستگیر نمودن علی خان که رئیس اکراد تنکاک و برنتر است مشهور است دوسه فوج قشون فرستاده شده است . در باب تادیب و گرفتار نمودن اشترار هرگاه از جانب دولتی عثمانی و ایران اینگونه اهمات بکار برده شود بی شبهه آتاری از شورش و اختلال باقی نخواهد ماند .

روزی ام مامده فرنی گذشته در نواحی (اخلاص) که در سمت شمال شرقی در پاچه وان واقع است زلزله محضی بوقوع رسیده تنها یک دهکده خراب شده است . تاکنون از زبخرها با بقدری نگر جنازه و بجهان نگر زخمدار بیرون آورده شده است .

(کایتان کلایین) فونسل انگلیس بحضرت شیدن خبر زلزله خود شخصاً بوقوع مذکور رفته مصیبت زندگان را یاری کرده است .

یافته بود بمجمده وانسه از روز و باز دهم ماه حز روی (مطابق ۲۹ دج) بکنی رفع شده از آرزو دیگر و قیات بنظور رسیده است . بنابراین مدت (کرانتین) را که در حلب و شام و (صلاحیه) بصره بود تا هشت روز باین آورده شده است ولی فراول صعبه که در نجف و سایر جاهایی که ناخوشی ظاهر شده بود بقرار سابق خواهد بود . اما کوردون صعبه که در خارج از منشأ ناخوشی مانند (کر بلا) و (حله) و (دیوانیه) گذشته شده بود درانته شده تنها همه این مواقع مذکور نامدی درز بر یک کوردون عوی خواهد بود . و اسمالارا از داخل کوردون غنغن است که اهالی بزارت مکرمه زلزله هوشین زوار ایران و سایر کار و ایشان را از داخل محلی که درزیر (کوردون) است رخصت عبور داده نخواهد شد و برای دقت نمودن در اجرای این قرار داده مابرون لازم دستور العمل مؤکد نیز داده شده است بلامحظفایکه عموماً از مراتب آگاهی حاصل آید باعلان مطلب پرداخته شد .

بعضی از روزنامههای اروپا بوجوب کاغذهای اسلامبول میگویند . وضع انطسام و ترتیب لشکری دولت عثمانی اکنون از وضع پیش از جنگ روس خیلی منسق و منظم است . اگرچه در هنگام جنگ و پیش از جنگ قوت لشکری عثمانی بیش از بانقص هزار نفر بود و الحالیه بصد هشتاد هزار نفر پابین آمده ولی این بصد و هشتاد هزار نفر حالای از جهت تجارب و تعلیم و انتظام خیلی کار آمد است بانقص هزار پیش هستند . اکنون همه صاحب منصبان عساکر حاضر مردان مجرب و مضمین و محضی دیده کورم و سردوز کار چشیده هستند در تعلیم و تربیت افراد دارای امتیاز مینانند . پوشاک و سایر مهمات عساکر مذکور نیز اغلب از آثار بیکاهی خود دولت عثمانی بیرون میآید .

روزنامه (لوانتهرالد) بوجوب کاغذ اخبارنکار (وان) میگوید . از اهمات وزارت پوست درکارهای پوست این سامان ایروزها انتظاری حاصل شده است هرروز دوشنبه چای از اسلامبول بانبار سیدمراسلاتر امیر ساند فرمای آبروزیر کاغذهای انجبارا کمرقه

بردنی شیخ عوبەیدوللا بۇ ئەستەمبول

لە لاپەره ۲۵۵ى ژمارە ۳۳ى رۆژنامەى ئەختەر، كە لەرۆژى چوارشەممەى رېكەوتى ۲۷ى ژوئىەى ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوكراوەتەو، نووسراوہ:

" لە ئەرزپۇمەو دەنووسن : شیخ عوبەیدوللا لەلایەن فەرماندەى وانەو دەستگېركراوہ و بەفەرمانى سولتان هېتراوہ بۇ ئەستەمبول و رۆژى دووشەممەى دوازدهەمى شەعبان، لەگەل سەعادەتمەئاب سلیمان پاشا و ئەحمەد راتب پاشا چوونەتە ئەرزپۇم و رۆژى پېنجشەممەى ۱۷ى مانگى ناوبراو، لە ئەرزپۇمەو بەرەو ترابزۆن جولاون.

لەنرىكان و ھەوادارانى شیخ، كەمتر كە سانېك لەگەل بوون و لەكاتى چوونى ئەویش بۇ ئەرزپۇم، لە رېوشوئى پېشوازى، خۆيان بەدوور گرتووه."

وایورهایون (عزالدین) دروز طرف سفرب
از لنگرکاه در سعادت حرکت نموده بجانب جزایر
در یای سفید عزبت نموده است .

از جانب دولت یونان ب سعادت آفاب توفیق
یک مصلحتگذار دولت علیه عثمانی مبنی ات یک
قلعه نشان (سوو) از درجه نخستین
اعطاشده است .

روزنامه (ترجمان حقیقت) ب موجب
کافندی که از امیر بخشعی رسیده بوده است
میگوید . در فری (پوجه) از صفات
امیر فرزند اسماعیل افندی نامرا اشرا کرده
بگوها فرار کرده پس از آن بواسطه شبانی
پیدرش خبر فرستاده اند که هرگاه مبلغ ششصد
لیرا برای نجاست فرزندش تقرستد پسرش را
خواهند صکشت افندی موی الیه ناچار مبلغ
مذکور را جمع نموده بواسطه شبان بشراش
فرستاده فرزندش را از چنگ آن غولان بیان
و حشترهایی داده است .

جناب آرایان افندی پاترک کاتولیک ملت
ارامنه امروز طرف عصر بمابین همایون ملوکانه
عزبت نموده از حضور معالی موفوراعلا حضرت
اقدس پادشاهی شرفیابی حاصل خواهد نمود .

روزنامه (کور به دور بان) میگوید .
هرگاه دولت علیه عثمانی امتیاز انحصار راه آهن
عثمانی واوست یارابه (بارون هیرش) متعهد
راه آهن روم ایلی اعطا نماید موی الیه در مقابل
استراضی را که حکومت سبیه تصور کرده است
از خود خواهد داد .

روز دوشنبه گذشته از جانب ماورین ضابطه
فی برده شده است که در سمت خله (صغایه)
کنفران ملت ارضی بجای قلب سکه میگرد
است لهندا ماورین ضابطه علی اللهه بسکن
اورینته خلی میهدی طلب را با اسباب و آلات فنی
دست آورده بخود قدرین بدار مذهبیه فرستاده

اطلاع حاصل شده که معادل قیمت هفده هزار لیرا
از مقدار تنغای (بالدرول) های توتون سرعت
شده است . از جانب مرکز اداره رسوم شته در سعادت
محض اطلاع این اختلاس عزت بمآبان سلیم افندی
از ماورین رسوم سته و عزت بم حلی افندی از
مفتشین مالیه برای تحقیق و رسیدگی مطلب بدارنه
فرستاده شده بودند . اکنون ب موجب
خبرهایی که از ماورین موی الیهما ب مرکز اداره
رسیده است در نخستین تحقیق از خانده یکی از
ماورین آنجا منتسبهارا شبهه عارض شده
پآنچار بخته خلی (بالدرول) های متغادار
همک افتاده است . چون پاندرولهای مسروق
بیك از قسم کرانها ترین آنها است خرج دادن
آنها بسهل و آسانی ممکن نمیشود بشا پرایان احتمال
کلی میرودمه آنها بیست باید . چند نفر از
ماورین شعبه ادزنه بدین جهت از ماورین بت
خودشان موقتا عزل شده اند .

از ارضروم می نویسند . شیخ عبیده که
از جانب کوماندانی وان گرفتار شده و ب موجب اراده
سبیه احضار بدر سعادت شده روز شنبه دوازدهم
شبان باتفاق سعادت آرایان سلیمان باشا واجد در آب
باشا بارضروم وارد شده و زنجیرشبه ۱۷ مامد کور
از ارضروم بجانب طر یون حرکت نموده .

از زردیکان و هسوا خواهان شیخ کترکس
در زدنش میباشند اهالی ارضروم در هنگام ورود
وعزبت او از لوازم احترام فرو کداری نمودند .

روزنامه (کورسویوندانس پولیتیک) میگوید
ب موجب مندرجات بعضی روزنامه های اروپ شایع
شده است که دولت اوسترا در صدد فرستادن
لشکر بجانب (ینکی بازار) بوده در این باب مشغول
تدارکات است ولی بتکلی فی اصل است . حتی (یارون)
کالیس) سفیر اوسترا ب قیام اسلامبول بیشتر بحضور
اعلا حضرت سلطانی رسیده مناسبت کلام عرض
نموده است که دولت اوسترا با هیچوقت در صدد
لشکر کشی بجانب (ینکی بازار) نبوده است مسلم
است از مافوقین که ب موجب عهد در این باب ادزین
در خیال استفاده نیست .

موی الیه با ایفای ماوریت فونسلرکی نیز بز
از جانب دولت سبیه عهده خود در بلغارستان
ماوریت بت مخصوصی داشته است .

جناب ابیت ودولت ب محمودیم باشا وزیر داخلیه
از چند روز باین طرف هم روز بمابین همایون ملوکانه
عزبت نموده او امر و ادرات اعلا حضرت پادشاهی را
تلقی و سپس بمقام عالی خود نشان داده اند حتی دروز
نیز بفرار مقرر در مابین همایون بوده در تراز سبایر
روزها بدار مذهبیه جلیله وزارت تشریف آورده اند .

دروز مجلس مخصوص کلادار با جمعی متعقد
شده بمذکرات امور دولتی پرداخته شده است .

(کونت حاجیلید) سفیر دولت آلمان که
بیشتر از سعادت بطور موقت به برلین رفته بود
در آنجا ب وکالت وزارت خارجه آلمان معین شده است
بنا بر این (بارون رادوویچ) که بعنوان مصلحتگذاری
کارهای سفارت را رسیده میگرد میباشی مشارالیه
ب سفارت اسلامبول معین خواهد گردید .

جناب دولتآب وزیر خارجه بجهت تکسر
مزاج دروز بمقام عالی خودشان تشریف
نیاورده اند .

وایورهایون (طلیعه) که ماورین نقل صره
همایون شده است روز جمعه آینه از در سعادت
بجانب بیروت عزبت خواهد نمود .

سعدما بحاسی محمدباشا امیرالحاج نیز با وایوو
همایون مذکور عازم صوب مقصود خواهد بود .

روزنامه (لوانت هالند) در باب سرعت
واختلاصی که از جانب بعضی ماورین رسوم سته
در ادزنه بوقوع رسیده است تفصیلات ذیل را
میگوید .

از روزیکه واردات رسوم سته از جانب
حکومت سبیه بعهده بانکرها (صرافها) ی
مطلعه محول فرموده شد در ادزنه نیز شعبه پانزده
ماورین سابق ب موجب التماسهای فی در پی
در ماوریت خودشان ابقاشده بودند . در نالی

چەند ھەوائىك سەبارەت بە شىخ عوبەيدوللا

لەلاپەرە ۲۶۳ى ژمارە ۳۳ى ئەختەرداۋ لەژىر خانەى ھەوالە ناوخۆبىھەكاندا،
ھاتوۋە:

" شىخ عوبەيدوللا، رۇژى سىشەممەى رابردو، لەگەل سەعادەتمەئاب
سلىمان پاشا و ئەحمەد راتب پاشا، چوونە ئەستەمبول.
رۇژنامەى لوانت ھىرال دەئىت: شىخ عوبەيدوللا، لەرۇژى سىشەممەى
رابردو (۲۶ى ژونىەى ۱۸۸۱/س) بە پاپۇرى ترابزۇن چۆتە ئەستەمبول و جەئابى
عوسمان پاشاى وەزىرى جەنگ! لەگەل ھەندىك لە كاربەدەستانى و لات،
ھەتاوھكو پاپۇرەكە بۇ پىشوازيبىكردن لە شىخى ناوبرا، رۇىشتوون . پاش دىدارو
ئەنجامدانى رىپورەسى پىشوازيى و بەخىرھاتنى شىخ، ئەويان لەگەل خۇئان
بردۆتە دىوانى ھومايۇنى."

ھەروھە لەم لاپەرەبەدا ھاتوۋە:

" رۇژنامەى استانبول، لەبارەى چوونى شىخ بۇ تىرېزۇن دەئىت: ئەو رۇژەى
شىخ گەىشتە ترابزۇن، خەلكى ترابزۇن، دوكانەكانى خۇيان داخست و لەسەر
رېگای ئەرزىرۇم پىشوازيبان لەو كرد. شىخ لەمائل عوسمان پاشا و ھاوھلانېشى
لەمائل بەكېك لە بازركانە ناسراوھكانى ئەو شارە، مېواندارىى كران."
ھەروھە رۇژنامەى (وھقت) بلاويكردۆتەوھ، كەلەكاتى چوونى شىخ عوبەيدوللا
بۇ ئەستەمبول، لەلايەن سولتانهوھ رېزى لېئراوھ مېواندارىى كراوھ. شىخ
عوبەيدوللا شوېنى مانەوھى كە دەربارى ھومايۇنى بۇ ترەخانكراوھ ھاورپىيانېشى
لە خانوبەكى تايبەت لە شەقامى ئەبوسعود.

دیسانہ وہ لہم لاپہرہیہ دا نووسراوہ:

" رۆژنامہی تەرجومانی حەقیقەت، سەبارەت بە تەشریفی شێخ دەلێت: فەزێلەت و رەشادەتمەئاب شێخ عوبەیدوڵلا ئەفەندی، لەگەڵ ھاوہەلانی، کە ھەندیکیان لە کوردانی ئێران، وەک میوانیک ھاتوونەتە ئەستەمبۆل. لەگەڵ کەسانیکدا کە دەچنە دیداری، لەکاتی قسەکردن و توویانە: ھینان و بانگیشتی ئیمە بۆ ئەستەمبۆل، بۆ سەلماندنی زیانی شۆرش و یاخیبوون نییە، کە لەلایەن ھەردوو دەولەتی پایەبەرزووە بەشیوہیەکی باش لیک نەدراوہتەوہ، بەئکو ئیمەیان بۆ راوێژکردن سەبارەت بە مەسەلە ی پۆیستی چاکسازی کوردستان لە دەرسەعادەتەوہ، داواکردوہ.

تەرجومانی حەقیقەت، لەژێر ئەم نووسینەدا دەلێت: بۆ ئەنجامدانی چاکسازی لە ھەرێمی ئەنەدۆل، کە بۆ خۆی لەئەندێشە ی ئیمەدایە و ھەر وہا پەیماننامە ی بەرلینیش بەرادەییە ک لایەنگری ئەنجامدانی چاکسازی بە لہم ناوچەییە، پرسیارکردن و وەرگرتنی رای ئەم جۆرە کە سایەتیبە مەزن و سەرۆکانە، لەراستییدا لەپێناو ئەنجامدانی چاکسازی، لەو بابەتانەییە کە ھیچ کەس ناتوانیت نکوژی لئ بکات.

ھەر وہا تەرجومان دەلێت: بەم نزیکانە، جەنابی فەزێلەت رەشادەتمەئاب شێخ عوبەیدوڵلا ئەفەندی، لەگەڵ جەنابی موستەئاب سەرۆکی وکە لایەکتەر دەبینن و تەنانت دەگێرنەوہ، کە لەلایەن سەرۆکی وکە لاوہ، میوانداریبەکی باش بۆ شیخی ناوبراو کراوہ، لەکاتییدا کە ئیمە لیکۆلینەوہمان کردوہ، ئەم باسە بەتەواوی بئ ئەساسە."

مندی به قدر مذا کرائی تا اخیر این مشکلاتی
 بر طرف اتمک ایچون برچاره اولدیغندن بقنده
 بر نسویه قطعیه امیده اولتور . انکاتره
 کندی عساکرینی زانسال اراضیمی
 داخلسندن مرور ایسدیرمک حقیی محافظه
 ایدیور . مناسبات اجنبیه انکاتره تک تحت
 نظارتسده جریان ایده چکدر . انکاتره تک
 پر تور یاده منیم مأموری برجز اولتور
 وظائف و عنوانی حاز اوله چقدر .

(ازانس هواس تلغرافام لری)

اتمه ۲۹ غوز

بوالستانه زک اولان اراضینک تسلییه
 مأمور اورور بانی مأموره کله جک هفتده
 آتنده انتظار اولتور . ونز آتندن لامبا
 به و دهاز یاده قریب احتمال اولهرق قلوبسه
 کیده چکاردر . ایکنجی شعبه تک (قار دیجه)
 نساینه اغستوسک ایکیسندن اون دردیبه
 قدر مباشرت اولنه چقدر .

اونده ۲۸ غوز

عبد الرحمن خان اردوسنک ابوب خان
 طرفسندن خوزیرانه بر صورتده مغلوب
 ایلمسی انکاتره حجه هیجان عظمی موجب

بجلس صیبه اعضاسندن و عموم قرا .
 تندر مفتی سعادتلو بار تولی اندی برای
 تبدیل آب و هوا اولکی جمعه کونی اوید
 قومایه سی واپورلر دن « آغلا نه » نام وا .
 پور ایله زیسته به عزیمت ایشدر .

مأمورین صیبه تک مستحق تقاضه اولا .
 نریمک اجرائی ایجابانله سار مأمورلک دخی
 تعدیل ونسب مقاشاتی مذا کره ضنده
 بروقدنیری انعقاد اتمکده بولان قومیسون
 مخصوصک موقه تعطیل مذا کره اناش
 اولدیغنی اسجبار ایدیورز .

رشادتلو فضلنلو شیخ عبدالله افندی
 حضرتلر نیک قریباً فحاشنلو دولتو باش
 وکیل پاشا حضرتلر له ملاقاتی وقوعبولهرق
 حتی باش وکیل پاشا حضرتلری طرفسندن
 شیخ مشار ایله حضرتلر یه برضیافت کشیده
 چور له جفی دخی مو یلیوروز .

قاضی کو یته ساکن ارمنی ملتاندن
 برذاتک نشانلمسی ولیلر تک اصماری او .
 زری نه عهد ازدواجه رضا کورسرت مدیکنه

ماه بجاه وقوعه کلان تحصیلات شهر اعانت
 جلیله سی معسالنجه لازم کلان نر بلانک
 احرا سندن صکره نرث پک لیرا قدر صافی
 کورسرت مکده ایتام وارامل ایله بعض عجزه
 نسوانک امه ای ایده و قدر آنچه دخی زوم
 کورسرت مامکده بولند یغندن بونلک نسویه
 معاش و تقاضی مالیه نظارت جلیله سندن
 دوار بلدیبه به نقل ایده جک اولسه حد
 ذاتسده هیچ بر اهیچی بوق ایکن اهم امور
 صر سده کچمکده بولان شو او یغولنر .
 لهه کباب محل قاز ایدی .

املاک و ورکوسندن وقوعه کلان
 تحصیلاتک هلیغ قومایانه محول اولد .
 یغی معلوم اولوب ذکر اولان قومایانه دولت
 اراننده حساب ایسه بوز پک لیرا به بالغ
 اوله به جفی بر حساب اولدیغندن خزینه
 مالیه ایچون و حسانی جهات سار مدن دخی
 تسویه ایده بیلک هر زمان قابلر . فقط
 یکنون عمومی بالنسبه لاشی دیمک اولان
 مصارف مذکور مدن طولانی نصدیسات
 نسوایه به ختام و برمک شوز زمانه کوره
 حقیقه اصلاحات مهمه دن عهد اولنه

بلاوكردنه‌وهى نامەى كوردىك له رۇژنامەى تەرجومانى حەقىقەت

له لاپەرە ۲۶۳ و ۲۶۴ى ژمارە ۳۳ى ئەختەردا، هاتووہ:

" رۇژنامەى (تەرجومانى حەقىقەت) وئپراى ئەو نووسىنەى سەرەوہى دەربارەى شىخ عوبەيدوللا، نامەيەكى بە ئىمزاى (كوردىك) له چاپى پيشووى خۇيدا نووسيوہ. ئەوہى خاوەنى نامەكە، بەشان و بائى شىخدا هەئىداوہو دلسۆزى له ئاستىدا پيشانداوہ. كارىكمان بەوہدا نىيە، بەلام لهسۆنگەى دەمارگىرىي نەفامانەيەوہ كە لهسروشى ئەودا چەسپاوہ، ديسان بە ئاماژەو تانەدان، بەلامارى دەولەتى ئيران دەدات و تەعەداو زولم و زور دەخاتە پال لهشكرى ئيران كە بۇخووى زادەى شەرەنگىزانى كوردە.

ئىمە خوازىاربووین وەرگىرانی تەواوى نامەكەى ئەو بنووسین، لەبەر چەند ھۆيك چاومان له وەرگىرانهكە پۆشى، چونكە زور بە راستى دەزانين كە كاربەدەستانى ھەردوو دەولەتى پايەدار، نووسىنى ئەم جۆرە قسە بى مانايانە، لەم دۇخە ناسكەدا بەباش نازانن. بە قسەى (كوردىك) و (دوو كورد) راستى بابەتەكە ناگۆرپت.

خەلكى جىهان له جولەى نەرمەوانەى لەشكرى ئيران و ئاستى توندوتىژىي كوردان ناگادارن، كە لەسەرەتاي شۆرشەكەدا، كردوووانە و بەم قسانە بەھەلەدا ناچن. بەلام حەيف و سەد حەيف كە رۇژنامەيەكى ناسراو و خاوەن پرستىژى ئەم پايتەختە، دەبىتە نامرازى بلاوكردنه‌وهى ئەم جۆرە قسە درۆيانە. لەكاتىكدا ھەزار دەردى بى دەرمانمان ھەيە، كە بۇ چارەسەريان تىناكوۆشىن و دىين دەردىكى دىكەش دەكەينە سەربارى ئەوانى تر. (كوردىك)ى ئىمە ئەگەر غىرەتى موسولمانىي ھەيە، با خامەى خۇى لەپىناو رەتكردنه‌وهى ئەو قسە پوچ و درۆيانە بەكاربىنىت كە له ھەموو لاوہ لەدژى دەولەتى پايەبەرزى عوسمانىي دەنووسرپت. نازانم مەبەستى (كوردىك) له نوپكردنه‌وهى ئەو قسە پوچ و تورەھاتانە چىيەو ئايا

به پروای ئەو، ئەو گورزانەى كه تاكو ئیستا لەلایەن موسوڵمانانەوه بەر ئیسلام
كهوتوو، بەس نییە...؟

بەمتەمانەوه هەرچى تەواوترە دەیلێین، كه ئەم هەموو توندوتیژی و
خوینپێژییەى كه شەپەنگێزانی كورد، لەسەرەتای شۆرپەكەوه، لەناكاو لە
دەورووبەرى كوردستان ئەنجامیانداو لەشكرى ئێران لەبەرامبەردا بەپەپى
نەرمپەویيەوه هەلسوكەوتى كرد. چونكه رێكۆپىكى جولەى سەربازەكان و پەرنەسىپى
هەلسوكەوتیان، دۆست و بیگانه دەیسەلمێنن، مەگەر تەنیا ئەوانەى كینەى
شاراوهیان لەدڵدايە.

ناخر چ وێژدانیکە، تاكەى ئیمە لەم دەمارگیرییەدا بچەقیین و رینگای ناکۆكى
و پەرتەوازەبى موسوڵمانان بگىرنەبەر. عەرەب و عەجەم و تورک و دەیلەم و
كوردبوون و ئەوانیکە بوون، بکرتتە پاساو و نێزەى نەفامان و بە تەوراسى بێناگایى
و نەفامى، ریشەى مرۆفایەتیی و موسوڵمانییتی ریشەكێش بکەین.

ئایا حەیف نییە كه لەم کاتە ناسکەدا، كه لافاوى ریشەكێشکەرى وڵاتانى
رۆژئاوا، لە هەموو لایەكەوه دەورەى داوین، ئیمەش بێباکانە لەیەك بئالێین و
دەست لەیەخەى یەكتر گیر بکەین و خۆمان بەخۆمانەوه سەرقالبکەین.

ئایا رەوايە لەکاتیکیدا ئەوروپا، یان روونتر بلێین ئەندێشەکانى جیهانى
مەسیحییەت، سوورە لەسەر پەژێشانکردن و لەناوبردەنمان، خۆشمان لەپیناو
وێرانى خۆماندا تێیکۆشین. (کوردیک) ی تەرجومانى حەقیقەت، ئەگەر ئاینى
هەبیت، دەبیت قەلەمى خۆی لەپیناو یەكیتی و تەبابى موسوڵماناندا بخاتەگەر،
كه ئەمپۆ تەنیا چارهى دەستبەسەرداگرتنى جیهانى ئیسلامییه، لەلایەن بیگانەوه.
ئەگەر نا، ئەم قسانە جگە لە پەرتەوازەبى و وێرانى جیهانى ئیسلامى، چیتى لى
بەرھەم نایەت.

جەرىدەى ھەۋادىت: شىخ بەۋىستى خۇى ھاتۇتە

ھەرۋەھا ھەر لە لاپەرە ۲۶۴ دا ھاتوۋە :

" (جەرىدەى ھەۋادىت) لە چاپى رۇزى دوو شەممەى خۇيدا، بەگوپرەى نامەنووسىكى شار، بە ناۋنىشانى (كوردان) بابەتېكى نووسىۋە، داماوە بەھۇى نەفامى و گىرفتى زمانەۋە، چەندبارە قسە لە ملكەچى و گوپرايەئى و بابەندبوۋنى شىخ دەكات بە فەرمانى سولتانييەۋە دەئېت كە شىخ بەۋىستى خۇى ھاتۇتە دەربارى ھومايۇنى و ھەرۋەھا لەو روۋەۋە منەتېش پېشانىدەت، ۋەك ئەۋەى بئېت كە گوايە ئەگەر شىخ بېۋىستايە نەدەھات. لەكاتېكدا ئەمە بابەتېك نىيە كە شىخ لەھالەتى گوپرايەئى و ملكەچىيدا، بە فەرمان و دەستورى پاشاۋە بابەندبېت، ھەركاتېك غەيرى ئەۋە بكات بەجۇرېكى دىكە دەبېت.

ھەرچەندە، نامەنووسەكەى شار (جەرىدەى ھەۋادىت) لەندىن شوپندا، سنوورى ئەدەب دەبەزىنېت و پېۋىست دەكات كە قسەكانى ئەو بى ۋەلام نەمىنېتەۋە. بەلام چونكە پايەۋ ماىەى ئەو و قسەكانى بۇ ئېمە روۋنە، ھەربۇيە بېدەنگى بە گونجاوتر دەزانين.

نمود . حتی روایت می‌کنند که از جانب جناب رئیس و کلا بنام شیخ مشار الیه مهمانی شیخ فی‌المم دادخواهد شد . از قرار یک مالتحقق کردیم این خبره بکلی بی‌اساس است .

روزنامه (ترجمان حقیقت)

بهرزرات فوق در باب شیخ ورقه باضی (بك كرد) در نسخه دروئی خود نوشته است صاحب وره شیخ . بی‌بی‌دات بلندستوده و اظهار ارادت ایشان متشابه کار نثار بی ولی باقتضای نصاب جاهلی که مرصعوز طبیعت اوست باز بتلمیح و اشاره و تصریح و کنسایه تعرض بدولت ایران نموده تقدیمات و مقامی را بشکر ایران اسناد می‌دهد که خود کرده اشرا را اکراد است . ما می‌خوانیم ترجمه کافذ او را می‌بینیم ولی بیارده ملاحظاتی صرف نظر از ترجمه او نمودیم چه بعالم‌الیقین میدانیم اولیای دولتم علینین شتی اینگونه مضانی بی مغز را در این زمان نازک جاز می‌تواند دانست . بقول (بك كرد)

(و در کرد) حقیقت طلب تغییر نیاید . بی‌بیان به ارض براب مستیله مصر ایران و درجه وحشت اکراد که در آغاز شورش بکار بردن اطلاع دارند بدین مضان مشتبه میشوید . ولی حیف صد حیف که روزنامه‌های معتبر این پای نشت آلت انقشار اینگونه مضنان کاذبه می‌شوند . در حالتیکه هزار درد در درمان هست در بی علاج آن نیکو شیم سهل است درد دیگری را وارد آمده است در دعوت می‌کنیم (بك كرد)

ما اگر غیرت مسلمانی دارد خامه خود را دررد اباطیل و اراجیف و افزایندهایی که از هر سو رزد دولت علیه عثمانی بنویسند کار فرماید نه اینکه

قبور مردگان کهنه را نبش نماید . نیدانم

منصود (بك كرد) از تجدید این زهرات چیست آیا تا کنون آنچه از اسلامیان را اسلام وارد آمده است در نظر اوقاتی نیست ؟ هی این مطلب را عقب می‌کند پس از سکوت بسیار ما را و امیدارد گفتن پاره مطالبی که بناقده غیرت مسلمانی کففت آن مطالب را در مواجهه پیکار نیکان ننگ عالم اسلامیت و انسانیت میدانیم . بو تو ق هر چه است ماز می‌گویم این همه وحشت و خون ریزی اشرا را اکراد که در آغاز شورش غفله در حوالی کردستان بکار بردند لشکر ایران در مقابل باعتدال هر چه

مأمورین تا او را بستاندند شیخ موی الیه رفتند پس از ملاقات و ایضاً رسم خوش آمدی شیخ را به همراهی خود باین همایون برده است .

روزنامه استانبول در باب ورود شیخ عبیده بنظر بزون میگوید . روز ورود شیخ اهالی طرزون دکانهای خود ششرا بسته در سر راه او را ضرور او را استقبال نموده اند . شیخ را در خانه عثمان پاشا و همراهان او را در خانه یکی از نجاران معتبر منزل داده شده است .

روزنامه وقت در باب ورود شیخ عبیده باسلامبول میگوید . جناب فضیلت مآب شیخ عبیده اقدی را که بدر سعادت آمده است از جانب پادشاه مهمانوازی که پیوسته در رعایت حال مشایخ و سادات عظام از احترام و جویسی فرو گذاری نمی‌فراواند در میان منزل دادمشده سایر همراهان او را در جاده ابو السعود در خانه مخصوص پایش آورده مهمانان کرده اند .

روزنامه ترجمان حقیقت نیز در خصوص تشریح فرمائی حضرت شیخ میگوید . فضیلت و رشادت مآب شیخ عبیده اقدی با همراهان خود که بعضی از آنها از معتبران اکراد ایران هستند و بطور مهمانی بدر سعادت آمده اند با کسانیکه برای دیدن ایشان میروند در اثنای صحبت گفته اند جلب و دعوت ما بدر سعادت مخصوص برای اثبات مضرت شورش و عصیان که از جانب دولتم علینین شیخ فی‌المم می‌شود است بل ما هارا در باب اصلاحات لازم کرده‌اند برای انتشاره بدر سعادت خواسته اند .

(ترجمان حقیقت در ذیل این مطلب میگوید . برای اجرای اصلاحات در قلمه ملوکی که خود از تصورات مآلت و عهد نامه این نیز بگذرد چه مؤید اجرای اصلاحات در انصیحات است از رسیدن رای و افکار این گونه اخصاص بزرگ و رؤسادر واقع از جهت اجرامات از جمله موادی است که هیچکس انکار آنرا نتواند کرد .

نیز ترجمان میگوید در این نزدیکی جناب معینیت و رسالت مآب شیخ عبیده اقدی بجانب مستطاب در رئیس و کلا ملاقات خواهد

نماهند اعتماد نکند پس از چندین صدمات و غیر بها که از پذیرفته مضنان بیکانکان بر ما وارد آمد متنبه بشویم و بعلم‌الیقین بدانیم که دینکران هیچوقت منافع ما را بر منفعت خود نشان مقدم نخواهند داشت و خود نیز پیوسته با شکاری این حرف را میگویند چنانکه در بسیاری از مواد که مانصور منفعتی داریم و قتیکه می‌خواهیم آن تصور را از قوه و بفعل پیاوریم تا ممکن است در خنیه برای عدم حصول مقصود ماهرار کونه اشکالات می‌تراشند و بهر نحو که باشد در صدمت حصول منافع مذکور بر می‌آیند . چون در خنیه نتوانستند کاری بکنند آخرین وسیله همانست ایشان از حصول منافع مآبکر بردن تدابیر اجباریه است چه و قتیکه پای مداخله ایشان از همه جهت کوتاه گردید و هیچگونه مضن حقی و حساسی پیدا نکردند از زمان قاش پشت باقواعد رعایت حقوق بین الملل زده منافع خود ششرا عنوان نموده ملا از تحصیل منافع خود مان باز میدارند .

بارها گفته ایم که قواعد رعایت حقوق بین‌الملل و مراتب نگاهداری حقوق انسانیت و مدنیت که در این عصر توده می‌لاید در افواه و السنه و کتابی اروپ متداول است مخصوص در باره اقوام و ملل عیسوی است . مسلمانان و سایر اقوام ضعیفه را در زردار و پایشان از این مراتب بهره نیست . پس مسلمانانرا است که بکندل و بی‌جهت در مقام حفظ حقوق خود تدابیر مؤثره بکار برند . از تضاق و شغافق بیهیرند . بدایر اتساق و اتحاد بکروند تا یک نخت بشوند .

آری با تضاق جهان میتوان گرفت

داخلیه

شیخ عبیده روز سه شنبه گذشته به همراهی سعادت‌آمان سلیمان پاشا و واحد رانب پاشا وارد در سعادت شده است .

روزنامه لوانت‌هرالد میگوید شیخ عبیده روز سه شنبه گذشته با او و طرزون وارد اسلامبول شده جناب عثمان پاشا و وزیر چرک‌آبا هم

نموده عسیرت منتقل بخواهوهی' اودرخواست' شطالعرب 'بیاره' خود نمایا برخواستندحرکات مشارالیه از آرتزمان بر نظر دقت گرفته شده خود نیز' درزیر محافلت بود . لهدا فرار نمودن مشارالیه دراین زمان بمیان عسیرت خود خوب بنظر نمیآید آکرچه فرار اوقتی نیست که موجب اندیشه دولت کردد .

اختر

کیفیت فرار منصور پاشا را از بغداد در شماره ۲۸ اختر موجب کاغذ اخبارنکار بغداد نوشته بودیم که در اواخر ماه جمادی الآخره میان قبیله خود کمر خفته است و دور نیست در آنصفتها موجب ابقام قننه بشود در اینباب نظر دقت اولیای دولتا نیز جلب نموده بودیم .

اعضای کمیسیون مختلط تعیین حدود یونان که از چند روز باینطرف در اسلامبول بودند روز چهارشنبه گذشته از درسعادت بجانب آن عزیمت نموده اند که در آنجا با سکومیسرانای ملاقات نموده بنذا ککرات و انجام مطالب پردازند .

(مسیو کاتینا) نام از ترجمانهی سفارت ایتالی بسمت ترجمانی هیئت کمیسیون مختلط معین شده بجهای اعضای موی الیم از اسلامبول حرکت نموده است .

پیشت نوشته بودیم که از جانب طلبکاران دولت علیه عثمانی که در انگلستان و مالک فرانسه هستند (مسیو بورك) و (مسیو الواری) نامان بسمت وکالت بلام درسعادت خواهند شد . روزنامه (وقت) میگوید که از جانب باعلی درزیر ریاست دولتآب (سرور پاشا) کومیسونی مرکب از مامورین مالیه تشکیل یافته است که پس از ورود صاحبان طلب بانها بسؤال وجواب لازم پردازند .

هیئت وکلای ققام وسار رجال کرام دولت عثمانی بمناسبت ورود ماه مبارک رمضان بمیان همایون ملوکانه رفته اعلی حضرت پادشاهی را تبریک نموده اند .

چندی باینطرف درسمت نجف اشرف وتواجی آنجا شیوع یافته بود از آغاز ماه حزران بمجمدها ومانه بکلی برداشته شده از آرتوز دیگر آرتی از ناخوشی مذکور باقی نمانده بوده است .

روزنامه لوانت هرالد میگوید که فرار نمودن منصور پاشا شیخ منتفک را از بغداد دوروز پیش ازین نوشته بودیم . آکرچهداین مطلب چندان اهمیت ندارد ولی بایمه این بازشایان ذکر و بیان است . زیرا منصور پاشا تاکنون پیوسته موجب ظهور غایله و اشکالات برای مرکز حکومت بغداد شده است . چنانکه دهسال پیش از این منصور پاشا باضاق برادر خود ناصر پاشا از جانب حکومت سئیه کرتار و باسلامبول فرستاده شده بودند منصور پاشا پس ازمدتی بشرط نگاهداری آمایش عسیرت منتفک از جانب دولت باواجب وجیره دو باره بغداد فرستاده شده بود چسور قمره موجب گرفتگی مشارالیه از دولت رادر نزد قبائل کمرشان خود میدانست بنابراین میان عسیرت خود زنده درهنگام صدارت اسعد پاشای مرحوم دو باره بدرسعادت برکنته بسمت عضویت مجلس شورای دولت معین شده بود . در آن اثنا ناصر پاشا برنیه عالییه وزارت ارتقاچسته والیکری بصره معین گردیده پس از اندک زمانی عدم کفایت مشارالیه در باره اداره مملکت در نزد اولیای دولت بوضوح رسیده مزول گردید . بنابراین منصور پاشا درسال ۱۸۷۶ میلادی درهنگام تاپستان باید استحصالی رتبه وزارت بدرسعادت آمده بمناسبت کثرت غوائل دولت با رزوی خود رسیده گاهی در اسکدار و گاهی در حصاراناطولی اقامت میکرد .

ناصر پاشا نیز پس از ورود بدرسعادت بجهت پولهایی که ببلور نامشروع درهنگام والیکری بصره از اهالی ککرفته بود تاکنون بموجب استدعای اهالی درزیر محاکمه است .

منصور پاشا نیز پس از جنگ روس از درسعادت بغداد برکنشته برای اینکه موجب خود را دولت درهنگام وقت معین بنهاد و علاوه بر آن همین اسم موجب موجب کمرشان ونفوذ اودرمیان عسیرت منتفک شده بود میخواست که مقام شیفقت قبیله را بامامو ریت ووظیفه خواری دولت توأم سازد بنابراین اظهار عصبانیت وشورش

بسماتر حرکت نمودند چنانکه حسن حرکات لشکر یان وانتظام وضع ایشان را دوستو بیکانه تصدیق کردند مگر آنکه غرضی نهنشه در دل دارند .

آخر انصاف است تا کسی مابن این تعصیبی جایگزینم دورراه تفرقه مسلمانان بوم عربوسیم و ترک و دیلم و کرد وغیره بود در دستاو بز جهال نموده بایشه شفلت ونادانی بر بشناسایت و مسلمانی وایرکنیم .

آیا حیف نیست که در این زمان نازک که میل بنیان کن مغرب زمین از هر سوا طرف مارا احاطه کرده است لاابالیانه بنمودمان به بیجهت و باهمدیگر دست و کربان بشویم و خوشویشتر را مشغول داریم .

آیا روا است در حالتیکه ایات اروپا وخواصتر بگویم افکار عالم نصرا نیت مصمم تپاه کردن ما است خوشی در خرابی خود بگوئیم . (بک کرد) ترجمان حقیقت اگر در دین دا نکلاک خود را دوراه اتحاد و اتفاق مسلمانان بمرکت بیار که امروز چاره یکانه استیلای بیکنان بر عالم اسلامیت است و الا از این مخزان نیز تفرقه و خرابی عالم اسلامیت چیزی حاصل نتواند .

(جریده حوادث) در نهمه روز دو شنبه خود از قول کاغذ نویس شهر بعنوان (اکراد) توضیحی نوشته بجهار را از ساشه جهات وادای لکننت در زبان حاصل شده

مکر از اطاعت شیخ باوامر سنیله پادشاهی سخن میسازان آورده میگوید شیخ طسوغا ! بدر بار معدلت فرار اسنده در اینباب متی نیز گذاشته سخن را چنان داشت میکند که گویا شیخ اگر میخواست نیآمد . حال آنکه این قمره نقلی نیست که شیخ در حالت رعیتی و مطیعی اطاعت وردیات حکم پادشاه را نموده باشد هرگاه غیر این میکرد طور دیگر میشد . هر چند که کاغذ نویس شهر (جریده حوادث) در چند جادار هم ادب را تجاوز نموده است و لازم بماند که سخنان او بی جواب نمده ولی چون مایه و پادشاه و مضنان او بر ما معلوم شده است خاموشی را اولی وانسب دانستیم .

موجب خیرهایی که از بغداد پاداره صهیله اسلامبول رسیده است ناخوشی شاهسون که از

بالیۆزی ئیرانی گله‌یی له‌و پيشوازیه‌ی شیخ عوبه‌یدوللا له‌ ئه‌سته‌مبول کردوو

له‌ لاپه‌ره ۲۷۰ ی ژماره ۳۴ ی رۆژنامه‌ی ئه‌خته‌ر، که له رۆژی چوارشه‌مه‌ی
ریکه‌وتی ۱۰ ی ئۆگۆستی ۱۸۸۱ دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، نووسراوه:

" رۆژنامه‌ی (استانبول) ده‌لێت: له‌به‌رئه‌وه‌ی شیخ عوبه‌یدوللا له‌ ئه‌سته‌مبول
له‌ لایه‌ن حکومه‌تی عوسمانیه‌یه‌وه، رێزیکه‌ی له‌ راده‌به‌ده‌ری ئی نراوه، بالیۆزی گه‌وره‌ی
ئێران به‌م هۆیه‌وه‌ گله‌یی کردوووه‌ ئه‌م ئاکاره‌ی حکومه‌تی ریسوا کردوووه‌."

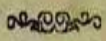
قه‌ده‌غه‌کردنی بلاوکردنه‌وه‌ی نامه‌ به‌ ناوی خوازاو له‌ رۆژنامه‌کاندا

هه‌ر له‌م له‌ په‌ر په‌یه‌ دام فه‌رمانیکه‌ی فه‌رمی بلاوکراوه‌ته‌وه، که ئه‌مه‌ ده‌قه‌که‌یه‌تی:

" رۆژنامه‌کانی ده‌رسه‌عاده‌ت که تانیستا برێک نامه‌ی بێ ناو یان به‌ ناوی
خوازاووه‌وه، له‌ لاپه‌ره‌کانی خۆیاندا، داناوه‌و بلاوکردۆته‌وه. نووسینه‌ی ئه‌م جو‌ره
نامانه‌ له‌ مپرووه‌ به‌ ته‌واوی قه‌ده‌غه‌یه. لێره‌به‌ودا هه‌ر رۆژنامه‌یه‌ک به‌ پێچه‌وانه‌ی
ئه‌م قه‌ده‌غه‌کردنه‌وه‌ هه‌لسورپیت، سه‌باره‌ت به‌ خاوه‌نه‌کانی ئه‌م رۆژنامه‌نه، له
ئیه‌که‌مین جاردا که پێچه‌وانه‌ی فه‌رمانی حکومه‌ت ره‌فتاریان کردوووه، ئاگاداری
پێویست ده‌کرێته‌وه‌وه‌ له‌ جاری دوومدا له‌ کاتی دووباره‌بوونه‌وه‌دا، رۆژنامه‌که
به‌ شیوه‌یه‌کی کاتی داده‌خری‌ت و له‌ جاری سێیه‌مدا، ئه‌گه‌ر مله‌پورانه‌ به‌ پێچه‌وانه‌ی
فه‌رمانی حکومه‌تی کرد، ئه‌وسا رۆژنامه‌که‌ به‌ ته‌واوی ره‌تده‌کرێته‌وه‌وه‌ داده‌خری‌ت."

و امام
خرقہ
زیارت
استنبیله
ولدیغی
فصادر
پادشا
له یونا
رله نامہ
مأذون
مبادلہ
سیو
اولد
حضر

جدیدہ سی نہ صورتہ اولہ جقدر .

رفیقہ یز اولان جر بدہ حوادث ایله وقت

غزتہ لری شیخ عبید اہ افندی حضر تلی نیک
مظہر اولد قاری اعزاز واحترام ایران سفارتی
جانندن پر وتستو اولدیغنی استانبول غزتہ .

سنک یازمسنہ جانلری صقیلہ رقی بویله برار .

جوفہ بی زہ دن اولدوردیغنی صور بیورلر .

بز هر وقت دیمزی بز کہ استانبولده

برچوق مخبرلر محضاً هر شیشزی جهانہ فنا

کوسترمک ایچون اتعساب خامہ ایدرلر .

ایشته آزانس هواس دخی بو خدمتہ خیلچہ

سماعی بولندیغنی کبی اخیلاً اغستوسنک

اوجنی نار یخبلہ استانا بولدن اورو پایہ

چکدیگی بر تلغرافنامہ ده شیخ عبید اہ

افندی حضر تلی نیک کویا دولت علیہ

عثمانہ الیسا ایلدیکندن شملہ شخک

کوچک چکبج

اولان شمدوفر خطی

موسبو و بتالیس بو کر

بعض شمدوفر خطی

ایتمک اوزره اوراہ

فورنت قسانک

کلان کشفیات وتدیقا

اغستوس افرنجینک ا

برطاقم مهندس لک مو

فاردو بوسفور یاز بیور

الافرا تہ اغستو

یندن بروا پر هما یونک

ایوب مملکت لوی جانک

قدر افراد عسکر یه

اولدیغنی ازہرک امر

داخلیه

بعدهٔ عطف فقیحان منیر یک افندی
وزیر مالیه

واجد رفیق یک افندی از اعضای شورای
دولت رتبه بالا توجیه فرموده شده است .

روز شنبه گذشته کومیسیون مالیه اجتماع
نموده جناب دولتآب سرور پاشا رئیس کومیسیون
بناسبت تکسر مزاج حضور بجز سایده مجلس
دروز بر ریاست عطفآب منیر یک افندی وزیر
مالیه بنذاکرات پرداخته است .

فردار نیز اجتماع کومیسیون مذکور مقرر
بوده است . اکنون رانماذاکرات کومیسیون
مختصر بنذاکره و رسیدگی وارداتی است که
یوکلای طلبکاران دولت عثمانی نشان داده خواهند شد .

وایورهامون (مجیدیه) روز شنبه
گذشته طرف مغرب از در سعادت بجانب طرابلس
غرب حرکت نموده است .

وایورهای همایون (بابل) و (طائف)
و (مورد نصرت) و (ارجسدید)
بموجب ارادهٔ سنیه بجانب لنگراه (غلوس)
حرکت نموده مأمور شده اند که افراد صهار
شاهانه را که در حدود یونان هستند بمالک خود
شان بر سرگردانند . و همچنین وایورهامون
(عسیر) نیز بدین مقصود بجانب (پروزه)
حرکت نموده است .

روزنامه (استانبول) میگوید .
بناسبت اینکه سیف عیاده در اسلامبول از جانب
حکومت عثمانی مظهر احترامات فوق العاده
شده است . سستیگر کبیر ایران بدین جهت شاکه
بوده این حرکات حکومت را پروتست نموده
است .

در باب ساختن راه آهنی از بغداد تا بصره
کوبانی تشکیل یافته در این خصوص استدعا
نامهٔ بحکومت سنیه داده خواهش اعطای امتیاز

حضرت امپراتور المان منظر ورود ایشان بود
امروز بانجا وارد شده بایکدیگر بطور خیلی
دوستانه مصاصمه نموده مدت طولانی مذاکروه
صحبت داشتند .

ازتور ایضا مسیوکا پتار رئیس
مجلس بعنوان فرانسه امروز بانجا وارد شده
بسیاری از اهالی باستقبال مشار الیه بیرون آمده
با احترام تمام از او پذیرایی نمودند .

ازتونس ۱۱ رمضان درهمه
قطعهٔ تونس امنیت و آسایش برقرار است .
اضطراب و انقلابی که در تانی وقوع رسیدگی
هیچ سببی بوده است . شخصی از لشکر بان
فرانسه که در قتل (فلا ترس) سرهنگ
فرانسه و همراعاتش حاضر بوده بوسیلهٔ از
چنگ اعراب (توارق) رهایی یافته و تونس
رسیده است میگوید . مدبرومغ (غدامس)
(از مضامفات مارابلس غرب است) نیز در
کعبیت قتل (فلا ترس) و همراهان او
اشراک داشته حتی از اموال منسوب بمقتولین برای
خود قسبی هم کرده است .

از یار ایضا اینکه شایع شده
بود دولت فرانسه دو باره چهل هزار لشکر قطعاً
افزایک خواهد فرستاد بی اصل است .

از پتروف ایضا اعلان حضرت
امپراتور روس که در داخل ممالک خود کشت
و کذار میکند امروز از سیاحت برکنه است .

از لندن ۱۲ رمضان دروز
مسیوکلا دستون در دائرهٔ بلدی خطاباً خوانده
ضخما اظهار داشته است که دولت انگلیس
بکارهای افغانستان داخله نخواهد نمود .
بناسبت مصالحه نامه که بحکومت (بوژ)
بسته شد از امنیت و آسایش آنسامان خاطرچی
حاصل شده است . در شرق پولیتیک انگلیس
را پیشرفت حاصل آمده است . بناسبت داده
شدن یک بارجه اراضی از قنقعات (تسالیا)
(ایبر) بدولت یونان اساس امنیت
و آسایش آنمحدود رانیز قوی حاصل گردیده
است .

نامه از حکومت نموده اند . بنابر این استدعا
نامهٔ شرکت مذکور در مجلس مخصوص و کلا در
موقع تدقیق و مذاکره بوده است .

روزنامه (فاردو بسفور) میگوید .
از جناب هیئت سفرا بواسطهٔ مسیوروتونی (ترچان
اول سفارت ایتالیا کاغذی بیاغلی تقدیم شده است .

در کاغذ مذکور تکلیف ایاغلی را که پس از
تسلیم قسم دوم اراضی متروکه بدولت یونان در باب
تفصیح حدود چند روز مهلت خواسته بود جواب
در داده شده مهلت یکماهه بایاغلی در باب مطلع مشله
حدود از جناب هیئت سفرای اروپا پذیرفته نشده
(کونت کورنی) سفیر ایتالیا بنام هیئت سفرا
از یاسالی خواهش نموده بود که برای تجدید
حدود و انجام مسئله هدایت پاشا کومیسر عثمانی
دستور العمل داده شود که بدون تأخیر اقدام
تجدید حدود و انجام مطلب نماید .

از چند روز بیاغلی فرغ شده بود که جناب
(لورد دو فرینر) سفیر دولت انگلیس
بیاغلی تکلیف نموده است که در میان دولتین عثمانی
و انگلیس عهد نامه تازه بسته بشود . و این
شایعه بناسبت اهمیت مسئله موجب خیلی
تفکرها شده بود ولی در تانی شنیده شد که
شایعه مذکور از جانب سفیر مشاوره ای بطور
رسمی تکذیب کرده شده است .

رسمی

روزنامه ای در سعادت که کنون باره کاغذ
های بلا اسم و یا نام مستعار در صحافت خود
درج و نشر میجوید نوشت اینگونه کاغذها از
امروز بکلی ممنوع و غدن شده است . روزنامه که
بعد از این برخلاف این غدن حرکت بناسبت
در بارهٔ صاحبان آنگونه روزنامه پارخستین که
برخلاف اوامر حکومت رفتار نمودند تلبیسات
لازمه عمل آورده شد . بدوم در صورت تهر
روزنامه اش بطور موقت تعطیل شده . رسوم
هرگاه مجامیر خلاف اوامر حکومت شد روزنامه
اش بکلی لغو و ابطال خواهد گردید .

بنابر این بموجب امری ساسی بااعلان کیفیت ابتدار

به دكاران ويستيان به رگيكي مه زهبي به به ري شوږشه كوردييه كه دا بكن

ههروهه له لاپهړه ۲۷۱ ي ژماره ۳۴ د، نووسراوه:

" به گوږه ي هه وائيكي ته له گرافي كه له جيگايه كي فه رمييه وه گه يشتووه، هه مزاغاي ناسراو كه سه ره نكي شه په نكيژاني كورد بوو، له كاتي شوږشه كه ي سالي پاردا، له سه ر سنووري ئيران بوو. له م روژانه دا، له گه ل تا قميك له كه سه نيك و شوينكه وته كانيدا، كه وتوونه ته به ر گورزي سواراني له شكري ئيران.

له به رنه وه ي هم هه وائه ته له گرافييه، هه رويه دريژه ي هه وائه كه دواتر به شيويه كي ورد دهنووسين. به لام نه وه ي كه مايه ي سه رنجه، به گوږه ي هه وائي نوابراو، نه و كوومه له يه ي كه بو ته مي كردن و سزاداني هم تا قمه نږدراون، بو خويان نه هلي سونه ت و جه ماعه تن و سوني مه زه به بن. به ل، له خاكي ئيراندا، جياوازي مه زه ب ريگر نيبه له يه كي تي نه ته وه و ميلله ت و هر كاتي ك له خاوه ن اين و مه زه بيك ده پرسن كه له كام ميلله ت و قه وميكي، له وه لامدا ده لپت : ئيرانيم كه هه موو جوړه غبره تي نيشتي مان و ميلله تي خويان هه به.

نه وه يه كه له ناراسته كردني پوس ت و كاروباره مه زنه كاني ده وله تدا، هيج جياوازي ن اين و مه زه ب نيبه و هه موويان خويان به رو له ي نيشتي مان ني ك ره عيبه تي پاشايه ك ده زانن. نه وه ي كه له م دواييه دا، به هانداني هه نديك به دكار، ويستيان شوږش و ئاژاويه ك له سه ر سنوور، به به رگيكي مه زه بييه وه بيننه ئارا. كه ساني ژيرو به ناگا ده زانن كه هم كار ه چ بنه مايه كي نيبه و ته نيا خه يالنيكي پوچ و سه فسه ته گوږي بوو، كه به لكو ره گي ده مارگيري هه نديك كه ساني نه فام بجولپين و ئاژاوه و پشوييه كه مه زن له سه ر سنوره كان به رپا بكن. له م رووه وه، كه سانيكي زور كه وتنه هه له وه، نه و كاتانه ي كه ئيمه ده ماننوسي تا قميك له شه رهنكيژان، روژنامه كان گالته يان پيډه كردين، نه وكات ئيمه له رووي ناگه ييه وه ده ماننوسي."

اثبات لیاقت و اهلیت انشالدر
(قوصوه)

حوادث ساریچیه آسیا

بعد ازین هند مسلمانانندن ایضای حج
شریف ایچون مکة مکرمة به عزیمت ایده .
چکارندن قبل العزیمه قرق بش رو پی رسم
اخذ واستیفاسنه هند حکومته بنجه قرار و بر .
لمش اولدیفی مرویدر .

۱۸۵۰

اختر غزنه سی بر یزدن مورود ابر قطعه

مذتوبه استنادار رؤسای اکراددن حظه
افانک صورت قسلی حقیقه بر وجه آتی
معلوماتی و بر بیور :

حظه افاره مضانک اونجهی کونی برادر

براستفاده مادی
اوله سزین مملکت
سیرلوی حکمنه
امریقا قطعه
امریقاده اسپار
لیکن مملکتک الله
ایده میوب یا حظه
یا خود ظ اظه
یا شاهه مجبور
اوروپا بالرتون
حکمنه یکمشلدر
دخی بو قدر
مع التأسف مشاه
برتر لاک اه
طوبراغنی تزین
صورت مطلوبه

مک
بیان
غلی
بیانله
قلری
کتا
ندن
هنزه
غوز
یدن
سی
ونک

رۇزنامە توركىيە كان خەرىكى پىياھەلدانى شېخ عوبەيدوللان

ھەر لەلەپەرە ۲۷۱ى ژمارە ۳۴ى ئەختەردا، نووسراوہ:

" لەم رۇزنامەدا، رۇزنامەى (تەرجومانى حەقىقەت) و رۇزنامەكانى دىكەى توركىى، سەبارەت بە شېخ عوبەيدوللان، خەرىكى پىياھەلدانن. لەكاتىكدا تەرجومانى حەقىقەت، راگەيەندراوى فەرمى بەرپۆەبەرايەتى شكۆمەندى چاپەمەنى دەنووسىت و بلاودەكاتەوہ، كە نامەى ناديارو خوازراو، دانەنن. كەچى پىچەوانەى ناگادارىي فەرمى رەفتارى كردوہ. ئەو لەسەرەوہو خوارەوہى راگەيەندراوى فەرمى، ھەمان زانىارىي زىانبەخش دەنووسىت و ھەم بە واژوى كوردىكەوہ، نامەيەك دادەنىت. لەكاتىكدا، مەبەستى ئەوانە پىچەوانەى بيروپراى دروستى كاربەدەستانى ھەردوو دەولەت و ميللەتى ئىسلامە.

سەرسوپرھىنەرىش ئەوہيە، كە بەرپۆەبەرايەتى چاپەمەنى، كار بە جىبەجىكردى فەرمى بلاوكراوہى خوى ناكات، ھەروەك چۆن رۇزنامەى (وہقت)، لەچاپى رۇزى يەك شەممەى خويدا، بە واژوى (فيضى) نامەيەكى لەدژى ئىمە نووسيوہ، كە خودى (فيضى ئەفەندى) بەوپەرى شەرمەوہ، نكۆلى لە نامەى نابراو دەكات و ئىمەش وەلامى وەقت بەپىويست نازانن.

بەوہۆيەى كە موخاتەبى ئىمە خاوەنى نامەى ناوبراو و ھاوشيوہى ئەو نين، بەلكو كەسانىكن كە غيرەتى دين و مروەتى موسولمانىيان ھەيە. ئىدى كاتى ئەو جۆرە كارانە نييە. رۇزنىك دىت وەلامى ئەم قسانە سەبارەت بە نووسىنەكانى خودى (وہقت) و ھاوپرپيانى دىكەمان بەگوپرەى كات بلىين. ھەلبەتە لەناوبردىنى سوپايەكتان لەلايەن پىنجسەد سوارى ئىرانىيەوہ، لەمىژوودا، خويندۆتەوہ.

بابەتى سوارەكانى بەختيارىمان سالىك پيش ئىستا كە نووسىبوو، بەلام نەك بەو شيوەيەى كە خاوەنى نامەكە دەيلت، ئىستاكە كەوتۆتە بىريان، لەكاتىكدا

هیچ یهك له درۆ گه وره كانی خۆیان له بیر نه ماوه، كه مه ره كه به كه ی هیشتا وشك نه بۆته وه. ئه وه ی كه سه باره ت به جه لیل ئاغاو هیژشی بۆ سه ر سوپای حیشمه تولده وه له ی خوالیخۆشبوو. به چ شۆه یه كه ی پوچ و توره هات دارشتبوو. له كاتیكدا، هه موو كه س، به تایبه تی خۆیان، مردنی ناوبراویان سه باره ت به كۆتایه پینان به كاری كوردان، پێس گه یشتی حیشمه تولده وه نووسیوو. پاش كوشتنی جه لیلیش، كه به سزای تاوانه كانی خۆی گه یشت، هه موو رۆژنامه توركیه یه كان به وپه پری سۆزو په رۆشه وه نووسییان كه ئه مه هه مان ئه و جه لیل ئاغایه یه، له پێشتر به حه فتا سواره وه، له گه ل له شكری حیشمه تولده وه له دا پێکیاندا وه حیشمه تولده وه له شی كوشتوو، هه روه ها چی و چی، كه هه ركاتیك بمانه وپت ورده كاری ئه و قسه پڕوپوچه ئاشكرایانه ی ئه وان بنوسین (مه سنه و ی ده بیته كورته نامه یه ك). وپرای ئه وه ش، ئیستا كه له نازیه تی و جوامیری كه سیك قسه ناكه ین، به لام نه گه ر گوێگر هه بیته، ده توانین كه موکوورتی و ناله باری سیاسه تی ئه مرۆی هه ندیک به شی میلیله تی عوسمانی، به درێژی بنوسین:

هاوده مم بئ بۆ چیرۆکی درێژم
وهك نه ی قسه ی نیه دلی خۆم هه لێژم

ئه وانه ی بیانه وپت كاریه ده ستانی بالای ده وه له تی عوسمانی له ده ستگرتن به م سیاسه ته ی ئه مرۆوه چه واشه بکه ن، بئ شك خیانته له دین و میلیله تی خۆیان ده كه ن.

به ئی، له به رامبه ر یه كیتی و هاوپه یمانی و لاتانی زله یزی ئه وروپا، ئه م جوړه سیاسه تانه خۆر جی خۆیه تی.

له به ر شكان دلی بردم سه فی
یار له لایه ك و رۆژگار له ولاوه ..."

به پۆنه به رایه تی چاپه مه نی ته رجومانی حه قیقه ت له سه روتاری کوردیک
ناگادارده کاته وه

هه ر له لاپه ره ٢٧١ ی ژماره ٣٤ ی ئه خته ردا، ئاگادار کردنه وه ی فه رمی رۆژنامه ی
ته رجومانی حه قیقه ت له لایه ن به پۆنه به رایه تی چاپه مه نییه وه، بلاوکراوه ته وه م
به هۆی ئه و وتاره وه که به واژۆی (کوردیک) له چاپی رۆژی دووشه ممه دا
بلاوکراوه ته وه و تییدا هێرش کراوه ته سه ر ده وله تی ئێران و نووسراوه:

" پێشتر به فه رمی راگه یه ندرابوو که به ته واوی قه ده غه یه رۆژنامه کانی
ئه سه ته مبول نامه ی بئ ناو یان به ناوی خوازاوه وه له لاپه ره کانی خۆیاندا رابگوێزن.
له کاتیکیدا (ته رجومانی حه قیقه ت) به پێچه وانه ی ئه م قه ده غه کردنه وه، له چاپی
رۆژی دووشه ممه ی خۆیدا، نامه یه کی به واژۆی (کورد) بلاو کردۆته وه، هه ر بۆیه
خاوه نی ئه م رۆژنامه یه ی ناوبراو ئاگادار ده کرتۆته وه، که له گه ل دووباره بوونه وه ی
ئه م نافه رمانیه، رۆژنامه ی ناوبراو، به سێوه یه کی کاتی داده خریت."

آری در مقابل اتفاقیابی دول مستقیمه اروپ این قسم ولیتکما بسیار بجاست .

از بر شکست دل من بسته صنی
پارا ز طرفی و روزگار از طرفی

آیام ناقصان ملتفت هستیم که دولتهای بزرگ در چه کارند چه میکنند چه اتفاقی است که بگمال اعتبار با هم دیگر عقد میکنند و این ستاره کان سه کانه و چهار کانه یکدام مقصد حرکت خودشان را بروی یک خط میاندازند ؟ آیامضان ابلهسانه مادر نظر عوالم مدینت اروپ یکدام نظر دیده میشود ؟ الفاظ اصلاحات و تصورات ناقصانه ماهاچو که در انتظار ایشان جلوه میکنند و تاثیرات این حالات در حق ما چه خواهد بود . علی ای حال این سخنان باشد تا خورد مان در قشش ملتفت بشویم و بی چسود که بگوئیم بدار خواهیم شد خواهیم دید که کار از کار گذشته است .

درمان زمان که بشیمان شویم و چاره نباشد

امروز در حالیکه اختر در دست طبع بود اختصار نامه از جانب اداره بییه مطبوعات در باب **ورقه که (ترجمان حقیقت) در نسخه روز نوشته شود با مضای (یک کرد)** درشند دولت و ملت ایران نوشته بود برای درج شدن بداره اختر رسید اینک ذیلا ترجمه اختصار نامه مذکور نوشته میشود .

ترجمه اختصار نامه

بیشتر بطور رسمی اعلان شده بود که بطور قطعی غرض است روزنامه‌های در سعادت کاغذ بلا امس کاغذ و یا بخود ورقه بنام مستعار در صحافت خودشان نقل نمایند حال آنکه (ترجمان حقیقت) برخلاف این غرض در نسخه روز نوشته خود ورقه با مضای (کرد) نشر نموده است بنا بر این صاحب کازت مذکور را اختصار میشود که در صورت تکرار این نافرمانی روزنامه اش موقتا تعطیل خواهد شد .

در نسخه‌های روزی خود (ترجمان حقیقت) نیز صورت اختصار نامه در ایجاب دیده شده که از جانب اداره بییه مطبوعات فرستاده شده است . ترجمه آرا نیز در نسخه آینده خواهیم نوشت .

اجزای اولتین و ملتین اسلام است و عجب این است که اداره مطبوعات هم بوجهی درصدد اجرای حکم اعلان خود برمی آید همچنانکه روزنامه وقت در نسخه روز یکشنبه خود با مضای فیضی برضد ماورقه نوشته است که خود ناچاه فیضی افندی در کمال استعجاب انکار

زورقه مذ کوره میکند و ما هم جواب (وقت) را لازم نمیدانیم بعلمت آنکه طرف خطاب ما صاحب ورقه مذکور و ماشال او نیستند بل کسانی هستند که غیرت دین و حجت مسلمانی دارند . دیگر آنکه وقت این کارها نیست

روزی میشود که جواب این حرفها را از زندجات خود (وقت) و رفقای دیگر خودمان با مضای وقت میکوییم . بهم زدن با فصدسوار ایران یک اردورا در تارک بنها البته خوانده اند . قهر سواره بختیاری را مایکسال پیش از این نوشته ام ولی نه با بطور که صاحب ورقه میکوید اکنون بخاطرشان آمده است حال آنکه هیچرا دروغی باخش دیروزی خود شان که هنوز مرکبش خشک نشده است یاد میکنند که در قهر جلیل کرد و هجوم بلا توقع او بار دوی حشمة الدوله مرحوم چه زهات بقالب زدند در حالیکه جناسان خصوصا خود شان وقت مرحوم مشار الیه را در عرض راه و تمام شدن کار ا کرد را پیش از وصول اردوی حشمة الدوله نوشته بودند پس از قتل جلیل که بکفر کردار ناشایست خود رسید همه روزنامه‌های تری در نهایت سوز و کداز نوشتند که این همان جلیل آقا است که سابق بافتاد سوار بار دوی حشمة الدوله زده اردورا پریشان و حشمة الدوله را کشته بود . و چه و چه که هرگاه بخوایم تفصیل اراجیف و اوضاعه ایشارا بنویسیم (شئوی هتاد من کاغذ شود) (ومع ذلک اکنون از رشادت و شجاعت و بسالت کسی سخن میکوییم لکن اگر کوشش سنهاه بینیم معاصب و شایخ ناگوار این بولیتک حاضر بعض اجزای ملت عثمانی را بغضیل توایم نکاشت

بالب دمساز خود کرجفتی
همچونی من گفتنیا کفتی

آنآنکه میضو اهدا اغفال بکنند و ایای امورا در الزام این بولیتک حاضر یقینا خیانت بدین دولت و ملت می کنند .

از رزخیر تکرافی که از اسکندریه رسیده است و روز شنبه گذشته در یک بند اسکندریه حریق واقع شده همه مال التجاره که در آنجا بوده بکلی سوخته است .

مواقی خبر تکرافی که از اهل رومی رسید جزو اقای مهسود که سرهنگ اشرا اسکراد در هنگامه شورش سال پیش در سرحد ایران بود ایزروها با جعی از نزدیکان و اواشن سر کوفته کز زهای سواران لشکر ایران شده اند .

چون این خبر تکرافی است تفصیل آرا در نای بوجوب اخبار مفصله خواهیم نکاشت ولی این یکی جای دقت است از رزخیر مذکور چعی که ما مور بتادیب و تنکلی این جاعت شده اند خود از اهل جاعت و سن اللذف بوده اند . آری در حالک ایران اختلاف مذهب مانع از جامعه ملت و قومیت نیست از هر صاحب مذهب و این که سؤال میشود از کدام قوم و ملت هستی در جواب کوی به ابرای هستیم که همه طور غیر وطن ملت خودشان دارند .

این است که در توجیه مناصب و امور معظمه دولت شیخ ملاحظه اختلاف این دو مذهب در میان نیست و همه خودشان را اولاد بگویند و رعیت یک پادشاه میدانند . و اینکه در این او اخیر تفریق بعضی مفسدین خواستند شورش سرحد را ارتکاب مذمبی بدهند خردان مردمان آگاه میدانند که هیچ حکمی نداشت و بعضی تصور باطل و سفسمه کوی بود که بلکه عرق عصیت بعضی جهال را بیحرتک در آورند و در آن سرحد غایب بزرگی بر ما نمایند . در ایجاب خیلی مردمان بزرگ اشتباه دارند . آن وقتما که مای نوشتم شتی اشرا و کاز نپسا استزای کردند . در وی آگاهی می نوشتم .

این روزم ترجمان حقیقت و دیگر کازت مای ترکی در باب شیخ عبیده عرض نمیدانند میکنند در حالیکه ترجمان حقیقت اعلان رسمی اداره بییه مطبوعات را مینویسد که کاغذ بجهول الاضا نکند ارند . خلاصه تئیه و رسمی رفتار کرده

در بالا و این همان اعلان رسمی هم معاملات مضره مینویسد و هم با مضای یک کسر ورقه در ح می کند در حالیکه مال آن مغایر افکار مستقیمه

موافق معدلت اوله میده جفتدن اصحاب معاشات
 و ساره نك الاجقرى بولسان مبالغى يالكز
 پدر و مادر و يا خود بخودوم و كرمه نك
 عهدله ندهكى املاك و ركوسنه محسوب
 ايندرك ايسه قيانزده مساعده اولنمى
 و بومعاملانك رسنه معاش و سهمك اوسنه
 و يا كير و سنه و ركوسنه منحصر طوبلوب
 ايلو سنه و ركوسنه تجاوز ايندرك مالمسى
 و دوائر تخصيصاتى بيانده معاش مخصوصى
 بولانلر. متراك معاشلرندن اراد و مصرفى
 اجرا قلنه حق مبالغك تخصيصات مرقومه
 سر كيلرندن محسوب لازمه دن اولغله برابر
 اصحاب معاشانك و ركودن مقدار دونى
 وار ايسه دوائر بلديه جه اصول مقرر
 داره سنده نديقات و معاملاتى
 بالانفا صاحب معاشك منسوب اولدبغى
 داره به مراجعته اولقدار مبالغى حاوى
 داره سنندن برقطعه سنده الهرق معامله
 مخصوصه سنك اجراسيله ايله و يا اون بش
 كونده بر كره دوائر بلديه ده ترا كم ايدن او
 مثلو سندات داره داره بر جدول ايله خزينه
 جليله به كوندن يلك حاوى اولدبغى مبالغك

اعلان مخصوص

- اخطار نامه -

ترجمان حقيقت ايله جريده حـ وادث
 غز نهلى شيخ عبده اه افنديدن بختله ايران
 دولتى علمبنده مقالات نالايقه دوج ونشرينى
 اعتماد ايندرك نسه و بوايسه جهت جامعه
 اسلاميت ايله مربوط و محمد اولان ابكى
 دولت اسلاميه نك مناسبات و نالايقه سنه منافى
 بولنديغه مبنى في ابعد او مقوله تجاوز اتدن
 و كردله متعلق مباحثدن اجتناب اولنمى
 مذكور غز نهل صاحب امتياز لر نسه تنبيه
 راخطار اولنور .

در سعادت غز نه نده بلا اسم و يا خود
 نام مستعار ايله ورقه و مکتوب درج ونشرى
 قطعياً ممنوع اولدبغى رسماً اعلان قلنمش
 اولدبغى حالده ترجمان حقيقت غز نه سى
 بكن بازار ايرنى كونكى نهنه سنده كرد
 اعضايه رورقه نشر ايتش و بوايسه ممنوع
 بولنمش اولديغندن بوحالت دفعه ثابته تکر
 رنده غز نه مذكورك موقه تعطيل قلنه جفنى
 اعتنا نسه اخطار اه لنور .

لوانت هرالد: ناسرهدین شاله بهر شیخ عوبهیدوللا سهردانی ئەسته مبول

ناکات

رۆژنامهی ئەختەر، له لاپهه ۳۰۲ی ژماره ۳۸ ی خۆیدا، که له رۆژی
پینجشمهه می ریکهوتی ۷ی سپته مبهری ۱۸۸۲دا، چاپ و بلاوکراوه ته وه،
نووسیویه تی:

" رۆژنامهی (لوانت هرالد) ده ئییت: ئەعلا چه زه تی پاشای ئیران له وه رزی پایز
نیازی تی سهردانی ئەوروپا بکات و له تاران ه وه جو له ده کات. به لام له م گه شتهیدا
ته شریف ناباته ئەسته مبول به وهۆیهی که شیخ عوبهیدوللا له ئەسته مبوله و
هه ره وها پاش ئەو هه موو زیانهی که شیخی ناوبراو له دهوله تی ئیرانی داوه، که چی
له سه رای سوڵتانی قیزی لیگیراوه، به وهش ئەعلا چه زه تی شای ئیران ، دلی
شکاوه."

(ئەختەر)

پیشتر باسی چاوه پروانی کردنی گه شتی ئەعلا چه زه تمان بو ئەوروپا، له قسه ی
هه وائنیتری تاران نووسیوه. به لام له م بارهیه وه تاکو ئیستا، زانیاری فه رمی نییه.
ده توانییت بوتریت که ورده کاربیه که ی (لوانت هرالد) زیاتر له رووی گریمانه و
حه دسه وهیه."

رفته اند . هساکر یونان از موعوم (کردیچید) حرکت نموده بموقع (ناری) وارد شده اند .

از پاریس ۱۱ شوال ۱۲۰۴ تئیمه انتقابات دروژی که بموجب شصت و چهار قرعه نسبی موعوم اجراء ورده شد بدین قرار است .

۵۶ از هواخواهان جمهوری

۵۳ از هواخواهان قرالیت
۵۵ از هواخواهان خانواده پوناپارت

بموجب همین انتقابات بمقدار هواخواهان جمهوری دهنه نفر افزوده از اعضای سابق نهاد و نفر از مسک آنان عدول نموده است .

خلاصه تئیمه انتقابات اعضای مجلس به یونان امساله بشر اذیل است .

۴۵۹ هواخواهان جمهوری

۴۷ هواخواهان خانواده پوناپارت

۴۱ هواخواهان قرالی

از لندن ۱۲ شوال ۱۲۰۴ بموجب تلگراف نامی امروزی که بلندن رسیده است عبدالرحمن خان امیر افغانستان با اتوهی از لشکران خود بموقع (کلات غلجیانی) وارد شده است . اردوی او ب خان نیز در پیشگاه دندهار آماده جنگ بوده است . در طرف همین هفته وقوع جنگ معنی مفرط است .

از پاریس ایضا ۱۲ شوال ۱۲۰۴ امروز در راه آهن دو قطار بمیدیکر رخ خورده از صدمه آن هنده نفر فوت و بیست نفر زخمی شده اند .

از برلین ایضا ۱۲ شوال ۱۲۰۴ روز جمعه آینه در شهر (دانسیک) امپراتوری المان و روس با هم دیدیکر ملاقات خواهند نمود .

از لندن ایضا (روزنامه موریتیک پوست) میگوید . سفیر فرانسه مقیم تونس بمحکومت فرانسه اطلاع داده است که والی تونس اهل شوشی را بر ضد فرانسه تحریک میکرده است .

از لندن ایضا ۱۲ شوال ۱۲۰۴ اعلا حضرت پادشاه

ایران در آغاز سال ۱۸۸۲ میلادی بزم سیاحت اروپ از طهران حرکت خواهد نمود .

داخلیه

بسعادتآب رشاد باشا والی بالیکسری بک قلمه نشان عالی عثمانی از درجه دوم .

مسیو (ژان دراسته) ترجمان دوم سفارتخانه بلژیک که از جانب دولت متبوعه خود بمونسکر (ژنکار) معین شده است نیز چهارم درجه نشان مجیدی احسان فرموده شده است .

(جنرال والاس) سفیر جمهوری امریک در روز با اجزای سفارت و جمهره مسیو کوس نام که از اعضای مجلس به یونان امریک و بطور مسافرت در اسلامبول است برای تقدیم اعتماد نامه خود بمابین همایون ملوکانه عزیمت نموده از حضور همایون اعلا حضرت پادشاهی شرفیابی حاصل کرده اعتماد نامه خود را تقدیم پیشگاه شوکت دستکام ملوکانه نموده بدانسانیت خطابه مناسبی که مبنی بر استحکام بیابان مناسبیت دوستانه در میان دولتین بود خوانده همراهان خود را در حضرت ملوکانه معرفی کرده هر یک بفرار خود حال مورد توازش پادشاهان که شده پس از آن رخصت انصراف حاصل نموده بسفارتخانه خود نشان برکشته اند .

روزنامه وقت میگوید . در اجتماع آخری مجلس مذاکره باوکلای طلبکاران دولت علیه عثمانی قرار داده شده است که مطالب مجلس مذاکره در نهایت پنهان کرکته شده مذاکره و قرار داد مجلس در خارج انشاءنمود . با بر این از چگونگی مذاکرات مجلس مذکور اطلاعات درست در میان نیست .

وایور همایون (اثر جدید) از لشکرکاه (غسولوس) جسی از نفرت هساکر ردیف را برای رسانیدن بلشکرکاههای دریای

سفایار داشته دروژ از خلیج در سعادت بصوب مقصود عبور نموده است .

روزنامه (فرمدنیلات) میگوید . لورد و فرین سفیر انگلستان با بمال تکلیف نموده است که یکی از مامورین کارآگاه عثمانی بعنوان کومیسری فوق العاده باناطولی فرستاده شود که در انصناعات بمهدستی (مسیو و بلسون) (مسیو زورنر) با اجرای تدابیر اصلاحیه بپردازند .

روزنامه (لوانت هرالد) میگوید . اعلا حضرت پادشاه ایران در فصل خریف بزم سیاحت اروپ از طهران حرکت خواهد فرموده ولی در این سیاحت بسلامبول تشریف نخواهد آورد علت بودن شیخ عبیده در اسلامبول و بنسبت اینکه شیخ مومی الیه پس از اینهمه خسارت بدولت ایران در سرای سلطنت مظهر احترام شده است افسرده خاطر بوده اند .

اختر

بیشتر قره تصور سیاحت اعلا حضرت پادشاه ایران را بجانب اروپ از قول اخبار نگار طهران نوشته بودیم ولی تاکنون در اینباب اطلاعات رسمی نیست تا این میتوان گفت که این تفصیلات (لوانت هرالد) از قبیل حدسیات است .

(مسیو بریمکر) که بخت و کالت طلبکاران المان وارد در سعادت شده است در برلین سمت مستشاری وزارت عدلیه المان را داشته است .

روز دو شبانه گذشته در سر بل طلعه یکی از ملت ارمنه از مری دیگری را بطلب آنچه زده مجروح فوت کرده قاتل از جانب حکومت گرفتار شده است .

اینهفته از جماعات ایران بقصد و بنهافتر حجاج عراقی و اندر پایمکانی از راه تقلیس وارد در سعادت شده برخی بصوب مقصود عزیمت نموده بعضی نیز در صد حرکت بوده اند .

اینکه حجاج راز مار ضربه امزول داشته از راه تقلیس تردد میکنند بنسبت نامی رامله کور بوده است که آنهم در واقع نسیه عصیان پارساله اکراد است .

كيشه‌ی عه‌لی خانی شكاك

رؤژنامه‌ی نه‌خته‌ر، له‌لاپه‌ر ۳۱۸ ی ژماره ۴۰ ی خویدا، كه له‌رؤژی چوارشه‌ممه‌ی ريكه‌وتی ۲۱ ی سپته‌مه‌ری ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوكراوه‌ته‌وه، نووسيوه‌تی: "رؤژنامه‌ی (وه‌قت) به‌گویره‌ی نامه‌یه‌ك كه له وان هوه هاتووه، ده‌لئیت: عه‌لی خانی حيجازی سه‌رۆكي خيلى شكاك، كه له بنه‌رهدا ته‌به‌عه‌ی ده‌وله‌تی عوسمانيه‌ی، پاش نه‌نجامدانی هه‌نديك جولانه‌وه‌ی ناله‌بارانه‌و سه‌ركه‌شانه، هه‌لاتۆته‌ خاكي ئيرانه‌وه و په‌ناي بردۆته به‌ر ده‌وله‌تی ئيران. كاربه‌ده‌ستانی عوسمانی، راده‌ستكرده‌وه‌ی نه‌ويان له‌كاربه‌ده‌ستانی ئيراني، داواكردوه.

له‌به‌رئه‌وه‌ی عه‌لی خان سنووره‌كاني ئيراني تالان و ويران كردوه. چونكه سه‌ر به‌حاكی (خوی) بوو، هه‌ربۆيه تائيستا چومه‌تی (خوی) زۆر گوپی پی نه‌داوه. تاكو نه‌وه‌ی كه له‌م رؤژانه‌دا، بۆ گرتنی نه‌و له‌ته‌بريزه‌وه، سوپايه‌كي تايه‌ت نپردرابوو كه نه‌و بگرن و راده‌ستی كاربه‌ده‌ستانی عوسمانی بكه‌نه‌وه. پيش نه‌وه‌ی له‌شكر بگات، ناوبرا له‌گه‌ل خپزانه‌كه‌ی خویدا، بۆ شاخ و چپاكان هه‌لاتووه.

(نه‌خته‌ر)

خاوه‌ن نامه‌كه‌ی وان، نه‌م زانیاریانه‌ی به‌هه‌له‌و كه‌موكورتی داوه. له‌گه‌ل نه‌وه‌ی كه ده‌نوو‌سیت عه‌لی خانی شكاك، كه‌چی ده‌لئیت له‌بنه‌رهدا ته‌به‌عه‌ی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزى عوسمانيه‌ی. له‌كاتيكد، عه‌لی خان و عه‌شيره‌تی ناوبرا، سالانیکی دريژه‌ ته‌به‌عه‌ی ده‌وله‌تی ئيران. له‌باره‌ی نه‌وه‌ی ده‌وله‌تی ئيران له‌سه‌ر داواى ده‌وله‌تی عوسمانی، كه نه‌و قۆلبه‌ست بكه‌ن و راده‌ستی ده‌وله‌تی عوسمانی بكه‌ن، دیسانه‌وه‌هه‌له‌ روويداوه. نه‌سلی مه‌سه‌له‌كه‌ به‌گویره‌ی زانیاری دروست و باوه‌رپيكراو، له له‌م باره‌یه‌وه ده‌ستمان كه‌وتووه، به‌م شیوه‌یه‌یه:

عه‌لی خانی سه‌رۆكي شكاك، خووی و عه‌شيره‌ته‌كه‌ی ته‌به‌عه‌ی ده‌وله‌تی ئيران. به‌لام ماوه‌یه‌كه له‌به‌ری سنووره‌وه، بۆته هۆكاری چهنه‌د جولیه‌یه‌كي ناشایسته.

دەولەتی عوسمانییش لە دەولەتی ئێرانی خواستوووە ئەو تەمەن بکات. دەولەتی ئێران لەسەر داوای دەولەتی عوسمانی، تەمەنکردنی ئەوی خستە بەرنامەووە پاش پەیوەندی فەرمی لەگەڵ دەولەتی عوسمانی، بەفەرمی بپاریدا، هەر کاتیک خانی ناوبراو بۆ ناو خاکی عوسمانی هەلبێت، کاربەدەستانی سنوور پەنای ئەو نەدەن و ئەگەر لەسنوور تێپەڕێت بیگرن و رادەستی دەولەتی ئێرانی بکەنەووە. ئەووەبوو سوپای ئێران هێرشیان کردبوووە سەر بارهگاکی ئەو، بەلام ئەو توانای بەرگری نەبوو. هەر بۆیە هەڵاتە ناو خاکی عوسمانیەووە کاربەدەستانی ئەمبەر بە پێچەوانەی بپارو بەئینی فەرمی، پەنای ئەویانداو پێشوازییان لیکردو کەوتنە رێزلێنایی.

ئەم جوړه ئاكارانهی کاربەدەستانی ئەمبەر، لەم کاتەدا، پێچەوانەی ویستی خێرخواهانەی ئیسلامە. ئەوانەی لەم رۆژەدا، بیری شکۆداری ئەوان، دووتوی لاپەرەیی رۆژنامەکانی ئەم پایتەختە پر کردوووە لە (هەلگرتنی ناکۆکی) نیوان موسوڵمانان و (تۆکمەکردنی پەیوەندی براهەتی) و (یەکیتی ئیسلام) دا وتاری بەسوودیان نووسیوە. ئەوان براهانی ئاینیان بۆ بۆ ئاموژگاری باش و بۆ یەکیتی و دوستایەتی و هاوپیەمانی، بانگیشت کردوووە، لەوانە وتاریکە کە رۆژی سێ شەممەیی رابردوو، لە رۆژنامەیی (تەرجومانی حەقیقەت) دا بەواژۆی (ئەحمەد کامل) بە ناوێشان (هۆکارەکانی یەکیتی ئیسلام) نووسراو...

بەکورتی ئومێدەوارین، کە غیرەتەندانی ئیسلام، هەتا کۆ دەرفەت بەتەواوی لە دەست دەرنەچوو، لە هەر لایەکەووە بۆ هەلگرتنی رق و ناکۆکی لەنیو موسوڵمانان بە هەر شیوێک دەگونجێت، تێبکۆشن و لە هەر کارێکی بۆیان دەکرێت خۆ نەدزەنەووە. بەلکو ئینشائەللا بە هیمەتی ئەوان مەسەلەکە بگاتە ئەنجام و هەر وها گەرەکانی میللەت بە شیوێک بێنە مەیدانی کار، کە شایستەیی پیرۆزی ئیسلام و موسوڵمانان بێت."

جنازه مراد اقدسی سفیر دولت عثمانی بشك
سپردند . در رسم تشییع جنازه هیئتوزرای
فلك وسفرای خارجه حضور بهم رسانیده از
جانب اعلا حضرت پادشاه فلك نیز مامور
مخصوصی در رسم تشییع حاضر بوده است .

از پاریس ایضا مسیو روستان
مامور مخصوص فرانسه متبع تونس که از چندین
باینطرف در پاریس بود روز دوشنبه آینده بجهل
ماموریت خود عزیمت خواهد نمود .

توجهات

متصرف سنجاق (موش) بسعدآتاب سلیمان
پاشا متصرف سابق (بابورد) و متصرف
(سلیمانیه) بزعماب زبور یکمکتوبی سابق
ولایت حجاز توجه فرموده شده است .

بسعدآتاب عبدالنافع اقدسی والی موصل
نخستین درجه نشان دیشان جمیدی تبدیل
بسعدآتاب خیری پاشا مدیر راههای آهن دوم درجه
نشان مذکور احسان فرموده شده است .

داخلیه

وایور همایون (عسیر) روز دوشنبه گذشته
از درساعات خلی مہمات جنگ گرفته بجهانب
طرابلس غرب حرکت کرده است .

هیئت کومیسوین تجدید حدود یونان از یونانستان
حرکت کرده برروز بدرساعات وارد شده
است . برای انجام دادن بعضی تفریبات مثلاً حدود
کومیسوین دیگری مرکب از مامورین دولتی
عثمانی و یونان تشکیل خواهد شد .

میکویند (مسیویسو) سفیر فرانسه را
از جانب دولت متبوعه خود دستور را عمل داده
شده است که در باب بعضی مطالب سیاسی از
جانب دولت فرانسه بسا باصلی بطسور فطعی
تایمات بدهد .

پرنس ناپولون پسر ۴ ناپولون سوم امپراتور
متوفای فرانسه روز جمعه گذشته بان خودشان
که همشیر ۶ اعلا حضرت پادشاه ایتالی است
بعزم سیاحت بدر سعادت وارد شده در (اوئل
روایال) که از همماختنهای معتبر یک اوغلی
است منزل کرده است .

فرای آروز جناب دوغآتاب فواد پاشا با تجمی
رفته رسم خوش آمدی را بعمل آورده است .
پرنس مشار الیه به همراهی زن خودشان
همان روز بجمکة امتینساف در سعادت آمده در
حالتیکه دو نفر مذکور در معرض محاکمه بودند
وضع محاکمه را نادر سعادت استماع نموده است .

روز نامه لوانت هرا لدمیکویند . جناب
دوغآتاب رؤف پاشا مشیر خاصه نیز از پرنس
مشار الیه دیدن نموده سپس پرنس مشار الیه
باتفاق ایشان بتاین همایون عزیمت نموده از
ملاقات حضور رمالی نشو را اعلا حضرت پادشاهی
پرهمندی حاصل نموده است .

جناب (مسیویسو) سفیر فرانسه نیز
که تازه وارد شده است روز دوشنبه گذشته بتاین
همایون ملوکانه رفته از حضور همایون ملوکانه
تشریف جسته است .

عالیجاه عبدی پیک کار پرداز دولت علییه
ایران که از چند روز باینطرف مادونادر اسلامبول
بود روز دوشنبه گذشته با وایور (دوو پائو) نام
ایتالی بجهل ماموریت خود عزیمت نموده است .

ایفته با وایور (رجانیه) نام مصر
محمد حسن خان و منلا نواب نامان که از مشاهیر
خانوادگان افغان هستند از جانب حجاز بدر سعادت
وارد شده اند .

وکلائی طلبکاران دولت علییه عثمانی در روز
دوشنبه گذشته طرف ظہر بدر ۶ مخصوصی که
در شورای دولت برای مجلس مذاکره معین شده
است عزیمت نموده در حالتیکه جناب دوغآتاب
سرور پاشا و عطفآتاب منیر پیک اقدسی وزر مالیه
حاضر بوده اند بتذکرات مطلب پرداخته اند .

پس از ختام مذاکره جنابان سرور پاشا
و وزر مالیه نزد جناب مستطاب سعید پاشا
رئیس وکلای رفته چند ساعتی در ایجاب مذاکره
نموده اند .

روزهای دوشنبه و سه شنبه با وایورهای
تسه و روس بسیاری از حاج مسلمین که اغلب
از اهالی ایران وقتساز بودند از در سعادت
بصوب مقصد عزیمت نموده اند .

روزنامه (وقت) بموجب کاغذ (وان)

میکویند . علی خان سجازی رئیس عشیرت شکاک
که اصلاً از بعضه دولت علییه عثمانی بوده پس از
اجرای پاره حرکات باغبانه بشك ایران کریمتخته
بنام بدولت ایران برده مامورین دولت عثمانی
تسلیم اورا از مامورین ایران خواست نموده بودند
علی خان باینکه حدود ایران را خراب و تاراج

نیکرد بناسبت اینکه منسوب بحاکم (خوی) بوده
است تا نسون حکومت حوسی معرض حال
اوشده بود تا اینکه این روزها برای گرفتن او از تبریز
مخصوص قشون فرستاده شده بود که اورا گرفته
تسلیم مامورین عثمانی نمایند ولی مومی البیش از ورود
لشکر ایران باخاواده خود بگوها فراتر نموده است .

- اختر -

صاحب کاغذوان این اطلاعات را ناامین
و کچ داده است باینکه خوددینو بسند
علی خان رئیس عشیرت شکاک است باز
میکویند که اصلاً دولت علییه عثمانی بوده

است حال آنکه علی خان و عشیرت مذکور از ساکنان
در نزاع دولت ایران بوده اند . در باب اینکه
دولت ایران بموجب خواهش مامورین عثمانی
برای گرفتن او از تبریز بلشکر فرستاده است
که اورا گرفته تسلیم مامورین عثمانی نمایند نیز
اشتباهکاری شده است بل اصل مطلب بموجب
اطلاعات درست موثقی که در ایجاب حاصل نموده ایم
بدین قرار است .

علی خان رئیس عشیرت شکاک خودو عشیرت
او از تبعه دولت علییه ایران است و اول از چندین
باینطرف در حدود پاره حرکات ناشایست در انصدر

سده دولت علییه عثمانی از دولت ایران بطسور رسمی
خواهش تادیب اورا نموده بود . دولت ایران
بموجب خواهش دولت عثمانی تادیب اورا بایشاد
نموده پس از مخاربات رسمی دولت عثمانی
روتامعبد نموده بود که هرگاه خان مومی الیه
بشك عثمانی فرار نماید مامورین سرحد اورا بادهند
و اگر حدود را گذشته باشد گرفته بدولت ایران
بسیار نداین بود که قشون ایران بتکان او تاخته چون
تساقومت نداشت بشك عثمانی فرار کرد مامورین
این طرف بر شرف و عدر رسمی اورا بادهاده اند سهل

است که مقدمش را آرمی داشته باغزار و اکرانش بپذیری نموده اند . که ایکنه حرکات مأمورین اینطرف در این زمان مناقب تیات مقدسه خیرخواهان اسلام است چه این روزها افکار عالی بعضی از آنها رونق افزای صحائف روزنامه‌های این پای تخت

اعظم شده در (رفع منافرت) از میان مسلمانان (و تشدید روابط اخوت) و (اتحاد اسلام) مقالات مفیده نوشته برادران دینی را معاظت حسنه دعوت براتفاق و اتحاد و یگانگی ووداد میکنند و از انجمله است مقاله که در نهمین روز نهمین کفشته (ترجمان حقیقت) بمضای (اجدکامل) و بعنوان (اسباب اتحاد اسلام) نوشته شده است صاحب مقاله مذکور عزاب (اجدکامل) افندی خود در

زدهوشندان ملت با انصاف و استقامت معروف و بی غیرتمندی اسلام و خیرخواهی مسلمانان مشهور است در مقاله مذکور خیلی نکات دقیق و روحیه انحصار ذکر نموده است که بسیاری از آنها مطابق واقع است از آنجمله است قره تاهل و زوج که بخر یکات بعضی که محض ناشی از اساقه جهالت و نادانی است اشکالات بیان آورده شده مانع از ادواچو حسن آبریش این دولت بزرگ نمیشوند که باید که ملاحظه و انصاف دینی از میان برداشته شده بیستیم که همه در رگه توحید یکی هستند .

خلاصه ما بدو امر که غیر ننگدان اسلام منافرت است یگای فوئ نشده از هر سو و از هر جانب در دفع منافرت از میان مسلمانان هر وجهی که ممکن است

اهتمام نموده در اجرای هرصکونه تمایز خود داری نکند بلکه انشاهای جهت ایشان مسئله تعمیم حاصل نموده بزکان ملت در داخل بیان کار کرده چنان نماید که شایسته شان مقدس اسلام و مسلمانان است

روزنامه (لواء المهدی) میگوید در او را خوا ماه توجیحی از عساکر کراریان جیودستکاری را مجاوز نموده هشت پارچه ازدهات اکراد اریس از غارتش از زده اند در ذاتی عساکر شاهانه رسیده بتوقفن ایرانها آغاز نموده اند .

اختر

ماهوز از این قره املاهی حاصل نموده ایم در ذاتی حقیقت حلالا هرگاه مطلع شدیم در نهمین ایده خواهیم نوشت .

روزنامه وقت هم میگوید بدرجوار جیود جعی از اشغالی ایران ناحیه شینی که از انک دولت جلیه عقابیه است تجاوز نموده فریبه را غارت نموده اند در ان اناصرا ک شاهانه که در قرب

حدود بوده اند مطلع شده اشتغالی مرقوم را تعقیب و اشغالی بنصو به راستزداد نموده اند .

ما بوجوب اطلاعات موفق میگوییم . در تاریخ مذکور جعی از اکراد اینطرف بقبلیه جلالی که بیعه ابراند غفله تاخت آورده بسیاری از اموال و اشیاء انارا بغارت برده بودند در ذاتی قبلیه جلالی از سایر قبائل همجوار برای اخذ اتمام استعداد نموده بناگاه برعقب تاخته اموال منوبه خود شاربا بالضا صاف استرداد نموده رزی محض در داده بودند تا آنکه جمعی از عساکر عثمانی معاونت اسکیراد اینطرف داخل محل عربده شده اکراد جلالی انارا نیز اند . و در این گریودار فردی از عساکر ایران حاضر نبوده است .

بقیه نظامنامه دفتر نفوس شماره (۳۹)

فصل پنجم

در بیان وضع ثبت و قات کنندگان ماده بیست و هفتم از کیفیت وقایع و اسامی فوت کنندگان که در دهات و شهرها با وقوع میرسد با انضمام اسم پدر و تعیین مسقط الرأس آن و نامها و پدرنش و اینکه در حال فوت چند سال داشت موجب نوشته نمغا دار مخصوص مأمور دفتر نفوس نواحی اطلاع داده شده از آنرو ثبت و قات میشود . کسانیکه در خارج مسقط الرأس و قات میکنند کیفیت فوت آنان از جانب مأمور دفتر نفوس که در آنجا هست تفصیل نوشته شده یک صورت آن تفصیل مأمور دفتر نفوس مسقط الرأس و قات کنندگان فرستاده میشود که در دفتر آنجا به ثبت برسد .

ماده بیست و هشتم . کسانیکه در بیمار خانهای عسکری و ملکی فوت میشوند اسامی و کیفیت وقایع آنها بتفصیل کدر فوئ نوشته شد از جانب مدیر بیمار خانها در طرف بکفته بوجوب نوشته مخصوص تمغا دار مأمور دفتر نفوس خبر داده میشود . آنانکه در ممالک خارجیه فوت میشوند از جانب سفارتخانها و کار پرداز خانها بواسطه وزارت خارجه بوزارت داخلیه اطلاع داده شده از وزارت داخلیه نیز مراتب بوجوب نوشته باداره دفتر نفوس تبلیغ شده اسامی و قیات از آنرو ثبت دفتر اموات میشود . ماده بیست و نهم . کیفیت وقایع چنانکه در ماده فوق نوشته شد همان تفصیل دفتر اموات ثبت شده دفتر تولدات نیز از آنرو تصحیح میشود . هرگاه متوقا متاهل باشد در دفتر نکاحات نیز مطلب شرح داده میشود . کسانیکه در کشتیا و لوپورها فوت میشوند ناخدا و کاپیتان آنها در حضور دو نفر شاهد در باب

فوت آنها دو نسخه شهادتنامه ترتیب داده هرگاه بسواحل ممالک شاهانه وارد شد شهادتنامههای مذکور را بامورین لنگر کابوهرگاه بممالک خارجه برسد بسفارت خانها و کار پرداز خانها تسلیم نموده یک نسخه شهادتنامه مذکور را آنها تکاها شده نسخه دیگر ان بواسطه وزارت خارجه و یا وزارت بحر به بوزارت داخلیه تبلیغ شده از آنجا نیز بآباد دفتر نفوس فرستاده شده به ثبت میرسد .

فصل ششم

در بیان وضع ثبت آنانکه تغییر مکان نموده اند ماده سیام . کسانیکه اسامی آنها در دفتر نفوس ثبت شده است در صورت تغییر مکان بطور مطلق باید تذکره نفوس را که در دست دارد بامورین دفتر نفوس نشان داده از عز ثبت خود اطلاع بدهد و همچنین در هنگام عودت نیز از روز خود باید مأمورین نوی همایم کاهی بدهد . ماده سی و یکم . بوجوب حکم ماده فوق هر کسی از کیفیت تغییر مکان و عودت خود بامورین دفتر نفوس اطلاع بدهد از آنکوئه اشخاص بنسب است همین نامزمانی از پنجفروش تأییدت و پنج فروش جزای نقدی گرفته خواهند شد .

فصل هفتم

در بیان تقیید دفتر نفوس ماده سی و دوم . مأمورین دفتر نفوس نواحی در ذاتی تقیید بوجوب نوشتهای مخصوص که در دست دارند و قواعده سه ماه گذشته را بدقت باید رسیدگی نمایند و همچنین مأمورین دفتر نفوس مراکز منصرفان نیز باید حرکات مأمورین نواحی را تقیید نموده مأمورین دفتر نفوس ولایات هم تا که برهسته از اینکه حرکات مأمورین بز در دست خود شاراکه در اجرای وظائف و خدمات از آنان بظهور میرسد از نظر تحقیق و تقیید دور نمایند .

ماده سی و چهارم . در ذاتی واریسی دفتر نفوس هر فرد از اهالی که نام آنها در دفتر نفوس مفید است در باب تصحیح وضع ثبت نام خودشان حق هرگونه اظهارا دارا هستند ولی در اثبات این دنیا باید مدعی بشرط نبودن از اقربا و تعلقات خود شاهدها در مجلس اداره اقدام نموده شاهدها را بپردازد ادای شهادت در باب صفت شهادت قیم داده شده سپس در ثبت اسم مدعی تصحیح لازم بوقوع میرسد .

ماده سی و پنجم . در ذاتی واریسی دفتر نفوس هرگاه از کس خدایان و ریش سفیدان و رؤسای ملل غیر مسلمه تغلب کاری ظاهر بشود یعنی در باب تولدات و نکاحات و وویات و تغییر مکان برخلاف

پیشیلکاریه کانی سنوور

له لاپه ره ۳۲۷ی ژماره ۱۴ی نه ختەر، که له رۆژی چوارشه ممه ی ریکه وتی ۲۸ی سپیته مبهری ۱۸۸۱د، چاپ و بلاوکراوه ته وه، هاتووه:

" چه ند رۆژیکه هاوړپییانی ئیمه، رۆژنامه تورکییه کان، مه سه له ی سنووریان هیناو ته گۆرئ و ده لئین: له لای (هه کاری) یه وه، سه ربازه کانی ئیران، سنووری عوسمانیان پیشیلکردووه و هه وت هه شت پارچه گوندی نه و ناوه یان تالان کردووه. هه روها یه کیک له هاوړئ ناسراوه کانی ئیمه، له م باره یه وه ره خنه ی له نه ختەر گرتووه و ده لئیت: "سهیره، نه ختەر نه م باسه ش له سۆنگه ی هه واداریه وه بۆ ده ولته ی ئیران، به درۆ ده خاته وه." ئیمه له وه لامدا ده لئین: تاکو ئیستا ئیمه جگه له و بلاوکراوانه ی که له لای هاوړپییانه وه هه ن، زانیاریه کمان ده ست نه که وتووه. دواتر هه ر ناگاداریه کمان چنگ که ویت، به گوپهری ریبازی دروست و راستی خۆمان، بی ریاو گومان و ماستاوکردن، دهینووسین. وه ک هاوړپییانی خۆمان باسه که ناشیوینین و چه واشه کاری ناکه یین. بریک له و باسانه ی که به فه رمی جیگیره و نووسینی ورده کاه یی نه وانه سوویدیکی نابیت و پیچه وانه ی واقع نانووسین.

هه روک نه وه ی که رۆژنامه ی (ته رجومانی حه قیقه ت) ده رباره ی عه شیرته ی (شکاک) بابه تیکی نووسیوه که به راستی مایه ی داخ و په ژاره ی ته واوی موسولمانانی به غیره ته. رۆژنامه ی ناوبرا و ده لئیت که عه شیرته ی شکاک له عه شیرته کانی کوردی عوسمانیه و چه ند سالییک بوو که خاکی ئیرانی کردبووه په ناگه. نه وان سالی پار، هېرشیان کردۆته سه ر شاره دئی (نه لباک) و بوونه ته هۆی زیانیکی زۆر. له م رۆژانه دا، له گه ل سه ربازانی ئیرانی، که نیردرا بوونه سه ریان، چه ندین جار پیکیانداوه و پاش نه وه، په نایان بردۆته وه بهر ده ولته ی عوسمانی،

که هەر له بنه پره ته وه ته به عه ی ئه و بوون، هه ربو یه له لایه ن ده وله ته وه، به مه به سته نیشته جیبوون، زهویان پیدراوه.

ئافه رین بو هاوړی راستیخوازی ئیمه، له کاتی کدا که خو ی ده لیت: عه شیره تی ناوبراو سالی پار په لاماری شارهدی (ئه لباک) یان داوه که خاکی عوسمانیه و هوکاری زبانیکی زور بوون، دیسانه وه له درپژهی بابه ته که چاپووشی ده کات و ناردنی سوپای ئیران بو ته میگردنی ئه وانه ئاشکرا ناکات و نایه ویت بلیت که ده وله تی ئیران به پپی گله یی و شکاتی ده وله تی عوسمانی، که په یمانی دابوو په نای ئه وانه نه دات و هه رکاتیکی خو یان به خاکی عوسمانییدا کرد بگرین و راده سته ئیران بگرینه وه، له په یمانی خو ی چاپووشی کردوه، چونکه ئه وانی په ناداوه و به قسه ی روژنامه ی ناوبراویش، بو نیشته جیبوونیان، زهوی پیداون (بزانه جیاوازی ریگه له کوپوه بو کوپیه، فره قی هینده ی ئاسمان و ریسمانه)

به کورتی، تاکو ئه م رهوشه به م شیوه یه بمینیته وه، ده بیت بو حالی ئیسلام و موسولمانان بگرین و ده بیت مژده بدرپته دوژمنانی ئیسلام و موسولمانان، چونکه ئیمه کاری خو مان ویران و تیکده ده یین. ئه و ئه رکه ش له سه ر شانی دوژمنان سوک ده که یین که ده یانه ویت سه باره ت به نابوتکردن و له ناوبردنی ئیمه، بو خو یان ئه نجامی بده ن."

الدوله که تازه بالیکری ایلات خراسان معین شده بودند ازروز هادو باره واسطه تا نکران به طهران حضرار شده است که بسرعت هرچه تمامتر به طهران باز گردد ولی حضرتان خیر معلوم نیست .

موجب خبرهای تبریز جناب جلال‌آباد امیر نظام حکمران ادز پایمان که در حدود تشریف دارند جنابان صدیق الدوله وساعد الملک و امین الوزاره و علی خان حاکم مراغه را برادو نگاه احضار نموده است . ولی سبب این احضار معلوم نیوده است .

قرات ذیل از روزنامه (وقایع مصریه) ترجمه و نقل میشود .

بنسبست استعفا هیئت مفارست ریاست مجلس نظار از جانب جناب مستطاب خد بواغتم بمصده جناب د و نقاب شرف پاشا بحول شده مشار الیه بموجب دستور العمل خدیوی بشکلیک هیئت نظار تازه مامور شده بصواب بدید رؤس مشار الیه هیئت نظار برین قرار تشکیل یافته است .

سعادتآب مصطفی قهپی پاشا بوزارت خارجه .

سعادتآب علی حیدر پاشا بوزارت مالیه .

سعادتآب احمایل ایوب پاشا بوزارت اشغال بحیه .

سعادتآب محمود سبای پاشا بوزارت جنگ بانضمام وزارت بحیره .

عزمتآب قدری بیک بمدری حقانیت .

سعادتآب محمد زکی پاشا بوزارت معارف معین شده اند .

صاحب منصبان عساکر مصر بنسبست تشکیل هیئت نظار تازه در ضمن تشکر وسپاسداری نزد جناب شرف پاشا رئیس مجلس نظار رفته تشکرنامه مفصلی تقدیم نموده اظهار کمال اقتیاد واطاعت بقوانین حکومت کرده اند .

پاشای مشار الیه در ضمن جواب صاحب منصبان موم الیه را امیند وارها داده بصراحه دلیران آنان را متسلی داشته است .

روز بیست و نهم ۲۱ همین ماه شوال مجلس شرف مصر در صدد حرکت بسوی عساکر مغرب طراز بود . بنا بر این روز مذکور اهالی از هر سو در میدان (محمد علی) برای

جهه مأخوذ کار خود مارا ضایع و تباه میکنیم . وز حتی را که دشمنان در باب محسوس و با بود کردن مادر نظر دارند خود پذیرفته آنا را از رتحت جزوی نیز معاف میداریم .

روز ناسه (لوانت هرا له) مضمّن از تضمینات جنگ که دولت روس از دولت علیه عثمانی میخواهد بیان آورده در آن مضمّن میگوید .

نسبت دولت روس در باب انجام دادن مسئله تضمینات ایتر وزها بوضوح رسیده است .

وا احتمال کلی هست که دولت مشار الیه را ایجاب در ظرف همین دوسه روز کاغذی یا بهالی نوشته ضمنا تیات خود را آشکار نماید .

مع ذلک دولت مشار الیه اکنون را بطور قلهی در صدد اشیاع اشکالات بنما کسکرات مامورین دولت علیه عثمانی و کلای طلبکاران نیست . دولت مشار الیه در ضمن رعایت منافع سایرین بدیهی است بنگاهداری منافع خود نیز نخواهد پرداخت .

اکنون که دولت علیه عثمانی در مقام این است که با کلای طلبکاران ایتلاف افکار حصول نماید دولت روس نیز آرزو مند این است که مطالبات او نیز که بعنوان تضمینات از دولت عثمانی دارد فراموش نشود .

نظر دقت دولت روس مصطفی به بدیه بلغارستان است و میخواهد که دولت علیه بدیه بلغارستان را در مقابل تضمینات بدولت روس وا گذار تمساید حال آنکه در آنصورت بحیره دولت روس از سایر طلبکاران پیشتر خواهد بود سهل است از جهت پولیتیک نیز برای دولت مشار الیه دارای منافع عمده است .

چند شب پیش از این شخانه عطف نقاب حاجی حسام الدین افندی شبانگاه دزد داخل شده ز یاد بر یکپوزار و دو بیست لیرا نقد و اسباب جواهر بسرقت برده اند .

اختر -

حاجی حسام الدین افندی والد ماجد جناب فخرت نصاب فخری بیک افندی سیر کبیر دولت علیه عثمانی مقیم طهران است و این فقره در حقیقت موجب تاسف و تازماتش اندیدواریم که با اقدامات مامورین ضابطه دردها دستگیر و اموال مسروقه مسرد شود .

زفرار بیکه مسوع شد جناب مستطاب مشیر

چند روز است رقتای ما روز نامهای ترکی

مستطاب خدمت نمیدانند آمده میگفتند در سبت (جگاری) عساکر ایران حدود عثمانی را تجاوز نموده اند . و یکی از رقتای معلوم الماخر

را در ایجاب طرف خطاب ومورد مؤآخذ داشته ضمنا میگوید (همبیا اخزان فقره را نیز بسامه هوا خواهی دولت ایران تکذیب خواهد نمود) مادر ضمن جواب میگوید تاکنون مارا بجز از تشریفات رقتای خودمان در ایجاب اعلامی حاصل نشده است در تالی بر هر چه آگاهی یافتیم باقتضای مسلت مستثنی که در امر بی شایسته بسور یابوده اند خواهیم نوشت وماند بعضی از رقتای خودمان مطلب را تاویل و تحریف نخواهیم نمود . و پاره مطالب را که بر میآید ثابت است وتوشیح تفصیل آن نکاشان نمورد بخلافه اتمضمّن نسیم .

چنانکه روز نامه (ترجمان حقیقت) در باب عسیرت (شکاک) فخرای میگوید

که راستی موجب تاسف عموم غیر عثمانی اسلام است . و بنده منکر بدیهی عسیرت (شکاک) که از عساکر ارکاد عثمانی و چند سال بود که خاک ایران را برای خود ملیا فرار داده وسال گذشته ناحیه (الیک) تاخت آورده موجب خسارت شده بود و بزورها با عساکر ایران

یکه بسر آنها فرستاده شده بودند چند روز خود نموده پس از آن بدولت عثمانی که اصلا تابع او بود دخالت نموده و برای توطن آنان از جانب دولت دست (مار دین) اراضی خالی شده داده خواهد شد .

افزین بر وفق حقیقت پردازم . در حالیکه خود میگوید بدیهی عسیرت مذکور سال گذشته ناحیه (الیک) که خاک عثمانی است تاخت آورده موجب خسارت شده بودند بازار تقصیل مطالب اغماض

نموده سبب فرستاده شدن عساکر ایران را برای تادیب آنان بیان میکنند . و میخواهد بگوید که دولت ایران بموجب شکایت دولت عثمانی که از عسیرت مذکور داشت و تادیب را بر سر خواهش نموده بود اقدام تادیب آنان کرد . دولت عثمانی با اینکه رسماً متهم کرده بود مارا بنا نموده

و هرگاه فی خبر بنگاه عثمانی گذشته باشند کتره بحکومت ایران بسپارد از تعهدت رسمی خود اضماعتی نموده علاوه بر اینکه آنها را بنده اداسات بقول روزنامه مذکور برای توطن آنان اراضی نیز معین نموده است . (بین تفاوت و ره از لکجات تا آنجا) خلاصه تان و ضمها در میان باقی است

بر حال اسلام و مسلمانان بیدر کتبت . و دشمنان اسلام و مسلمانان را بزده باید کسفت .

نامەيەك لە نەجەفعەلى بائيۆزى گەورەى ئىرانەو سەبارەت بە
هەوائى كۆمەلكوژى لە سابلاغ

لەلاپەرە ٣٣٢ى ژمارە ٤٢ى ئەختەردا، كە لە رۆژى ٥ ئۆكتۆبەر ١٨٨١دا،
چاپ و بلاوكراووتەو، نووسراو:

" نامەيەكە لە بائيۆزى گەورەى دەولەتى پايبەرزى ئىرانەو بۆ ئىدارەى
ئەختەر:

(تەرجومانى حەقىقەت) لە چاپى پېرى خۆيداو بە پشتبەستن بە دەنگۆو قسەى
زارەكەى، بابەتېكى نووسىو سەبارەت بە كوردانى سابلاغ و داخستنى مزگەوت و
پەرستگاكان لەوئى و هەرەها تەكارى خەلك بۆ كردنەو وەيان لەلايەن حكومەت و
وئامدانەو وەى حكومەت بە تۆپ و تفەنگ و كوشتنى تاقمېك لە خەلك و تەنانەت
قازى و شېخوئىسلام و زانايان و هاوشېو و ئەو وەحشىگەرييانە، ئەو وەى
ناتوانىت شايستەى هېچ حكومەتېك و مېلەتېكى شارستانى بېت.

ئەگەرچى درۆو ساختەبوونى ئەم باسە هېندە ئاشكرايە كە پېويستى بە
بەدرۆخستنەو نىيە، بەلام لەم روو وەو كە هەموو كەس بزانيت، ئەو ئەركەتان
دەخەمە ئەستۆ كە درۆبوونى تەواوى ئەم هەوالانە بنووسن كە پېچەوانەى واقع
و راستگۆي تەرجومانى حەقىقەتە نووسراو بە فەرمى بەدرۆى بخەنەو. تاو و كو
سەرچاوى ئەو درۆو بېشەرمىيەى كە دەرەق بە حكومەتى ئىسلام كراو،
شەرمەزار بېت.

بەرئو بەرى يەكەمى بائيۆزخانەى پايبەرزى ئىران لە ئەستەمبول

نەجەفعەلى

<p>دخی قوسلوسک فرانسه و یاخود در سدا دندن تعلیمات آکس اولسنه عتق واستناد ایدپورز . بو صوک مستدره فرانسه بمیلکی ادیاسنده ولتان بر جوق آدمزک تحقیق محیته ابدار اولشدقه عثمانی تبعه سندن اولدقزی ظاهر چیتمشدر . بمس ابدو کندی صنعت خصوصیه یازیچون بورادی عثمانی عسکری قوماندانیه تونسده یی فرانسه قوسلوسلوسک بوژ شمسی آرزو ایدردی . لکن واروزول یك حصولی کورمه موقی اوله مدیلر . »</p>	<p>جری اورزه واپور . اجا اورزه واپور حکومتک مساعده سی طلب ایلدیکنی تارشو غزله ری خبر ویریلور .</p> <p>پرنس میلان فرانسه قوسیا یه لرندن بریسته بوکره بلغرادده بیوک بردیاغشانه تاسیسی اشائی ویرمش اولدقنی صرب غزله ری روایت ایدپورز .</p> <p>فرانسز ره لی فرقیلرندن (مالیسیو ری) ایلولک یکرهی ایکنهی کونی صوص فرنبه واقع قلعه کیره نام تونس قصبه سی طوبه طومشدر .</p>	<p>اشبو استراشک نموی بلای خزیسه جلبله رسام وحسکی قندی اقدی مصر . قصبه مطبعه عامرده طبع ایللمکه باشلا .</p> <p>تبعی بر تاج دفعه غزه مره یازمش اولوب بودفه اقدی . موی الیه طرفندن استخبر قلندینه کوره اشبو نموی بلایک طبعی ایچون خارجدن برتعه اولن بش یك لیرا ایستد .</p> <p>یکی طالع مطبعه عامرده ذاتا قوام نقده طبعی ایچون بر ملقه الاستواموات موجود اولد یلندن موی الیه قندی اقدی مطبعه مذکورده ذکر اولتان نموی بلایک نهایت ایکی یك دیوزول اسی لیرا مصرف ایه وجوده کاه یله چکی حساب و تعبد انش و حالوکه علیتک شیعه اجراسنده اولمقدار دخی مصارف کیشیه ک ایکی یك لیرا دن آزر مصرف ایه انش تورلشد .</p> <p>باسیلان نموی بلاتمن بر نموه سی کوریه لیک حیفته اوو یاده باسیلان بو مثلو اورا فدن ده اقیس اولدقنی چله تک تصدیقه شایلمر .</p> <p>بو حالده قندی اقدی یلکز مصارف جتیه بر یوک آرزو صرف واعنا کورشمش اولقه بلایقبر اصل کندی صنعتی دخی بر تخمین مخصوص قازانجه آبات احتیاق ایلشدر .</p>	<p>تیمی اوز شماره وارش که دخی لدیندن مورچه ت ایلد تی ذوات کوره نتی ده امان « مدر دی پشند رده سی اصلاح جزیره تک بوجولرینی دا اخیراً بان بردات ر صرفه دینی مثلو تشلوی ر صرفه و مکتبک بنا کرک ک مویس فوق العاده ره یله چک نده واقع سببه باغ دارانندن قوبایز تی قی باغردن شبه انشا ریمره چک شده</p>
<p>ایشان اخبار اراینه کوریه کوریه سینه ندرو حکومت اربانه تک کورماج کردزی ساکن اولان کردستان اراینه سوبو بند ایشدیکی جوامع و مدارسک بعدما ادای فرایش و قلعیم و طایف دینه به اجیق بوئندرسی ایچون استحصار رخصت ضمیمه سابلان اهالی کرده سندن شیشیوف اولان اشرف و عتکاک وزیر قوامه حضرت قرینه مراجعت ابقری وزیر قوامه ک زیاد شدت وغضبین موجب اولغه موی الیه اماکن مسوده مد کوریه تک همان طوبه طومشسی امر ایدر .</p> <p>طوبلر ایلوب تخیرات اجرا ایلدی زمان اهالی مظلومه تک هراس و فراری طبعی اوله چغندن منع فرار ایچون عساکرک سلاحه دورانیسی امر اولور .</p> <p>قیاچان قوریلور ایسه قاجه سیانز ایه تعسیده در دست ایدیلانو قتل و اتلاف ایدیلور</p>	<p>واهدن استله دارد غزله تهنه کشیده اولتان بر نلفراضامه مانه نظرأ لرا تهنه نام اوسترا حرب کیستک غولنده بوئان اوسترا و المانیا تبعه سی جا به ایشک اوزره تونس صورت کندیکی اکلایلیور .</p> <p>طبعیدن یکرهی او ج ایلول تاز یغیله فرانسه غزه ره به چکش اولان بر نلفرا . قانده مائلدن مستبان اولدقنه کوره و ازان نام شکر کمرا بطین مشهور سندن حاجب دیزلوعه سیدی سلیمانق جزایر حدودی اوزره فرانسه لره تارشو حرکات خصمانه ده بوئند بر نامق مأمور نیسه قلس حکمداری طرفندن چهارشنبه کونی اورا کوندریلور . مأموریت واقعه سنده موقیتمی تأمین ایشک اوزره موی الیه بر جوق یاره دخی ویرلشد .</p>	<p>یکتدره فرانسه تک سوره قونسلوسنه قنرات عسکره دن بری سلام طور ماش اولدقنی جته طونسلوس طرفندن کندی قواسته و بریلان امر اوزر شه ترم مرقوم ضرب ایلش ایدی .</p> <p>هچ بر نظامک تجوز ایدیه به چسکی بو حرکت دنا سیله طرف حکومت سلیه دن بحق ایدیلان شکایت اوزر شه ذکرا اولتان قونسلوس عزل ایلش اولوب اجیق صوک یوسته ایه واصل نظرکه مطلقه امر اولان فرانسه غزه ری بوستنده کویا قونسلو .</p> <p>سک مظلوم اولدقنی یازمقده و تزج و اثبات مظلومیت ایچون دخی کویا ترم مرقوم کندیسی تخیر ایش اولدقنی در بیان ایللمکه بوورکه صورت حال فوق الحد استغرا بزی جلب ایتمک قابل اوله مر .</p> <p>عساکر نقصانیه و جاقدارمه و سمار</p>	<p>غریب (اوردو) نام فرانسه غزه سی زردکی مکتوبی نشر ایلدیور : محررافندی سزه ری اشخار تکلمه مساعده بوور بکر . جزایر دن کلکده اولان مکتوبه بولک اکتو . یسک سهرزی فاک ایلدیه لیک تکرار قرمز ی مهر موی الیه سیرلوسوب بر پارچه کتاب ایه ربه اولتیور .</p> <p>۱۸۵۵ سنه سنده سیواس پول محا . صرعه سی انا سده شهر مذکورک تارشوشده سرارده یاز یلان بر جوق مکتوبه بر حال اعلی سیه تک واصل اولش ایدی .</p> <p>حاله ده جزا حسانل سو اوشتو یول</p>
<p>روایت کوره شهرک شیخ الاسلامی قاضی و قضیسی متولین زهر مسندن امشور .</p> <p>بو قتل و تخیرات سیدین ایشکه بلق قدم خاندان ملکتن اولان (شوی) حاکمی و مالکی عبدالله خان تمبلیک اتی یلک خانه ایه (نهری) سجنه هیرت ایش و سابلان ایه ساریر اها لیسندن دخی یلکر حه جاهار موصل ولایت شاهانه سی خندودنه جیل آغشدرن مهاجرن مذکورک همان سنه سابقه ده قنارت زده اولدققری اچلدن قنارت بریشان برساله بولققری علییدر</p>	<p>(غریب) (اوردو) نام فرانسه غزه سی زردکی مکتوبی نشر ایلدیور : محررافندی سزه ری اشخار تکلمه مساعده بوور بکر . جزایر دن کلکده اولان مکتوبه بولک اکتو . یسک سهرزی فاک ایلدیه لیک تکرار قرمز ی مهر موی الیه سیرلوسوب بر پارچه کتاب ایه ربه اولتیور .</p> <p>۱۸۵۵ سنه سنده سیواس پول محا . صرعه سی انا سده شهر مذکورک تارشوشده سرارده یاز یلان بر جوق مکتوبه بر حال اعلی سیه تک واصل اولش ایدی .</p> <p>حاله ده جزا حسانل سو اوشتو یول</p>	<p>یکتدره فرانسه تک سوره قونسلوسنه قنرات عسکره دن بری سلام طور ماش اولدقنی جته طونسلوس طرفندن کندی قواسته و بریلان امر اوزر شه ترم مرقوم ضرب ایلش ایدی .</p> <p>هچ بر نظامک تجوز ایدیه به چسکی بو حرکت دنا سیله طرف حکومت سلیه دن بحق ایدیلان شکایت اوزر شه ذکرا اولتان قونسلوس عزل ایلش اولوب اجیق صوک یوسته ایه واصل نظرکه مطلقه امر اولان فرانسه غزه ری بوستنده کویا قونسلو .</p> <p>سک مظلوم اولدقنی یازمقده و تزج و اثبات مظلومیت ایچون دخی کویا ترم مرقوم کندیسی تخیر ایش اولدقنی در بیان ایللمکه بوورکه صورت حال فوق الحد استغرا بزی جلب ایتمک قابل اوله مر .</p> <p>عساکر نقصانیه و جاقدارمه و سمار</p>	<p>غریب (اوردو) نام فرانسه غزه سی زردکی مکتوبی نشر ایلدیور : محررافندی سزه ری اشخار تکلمه مساعده بوور بکر . جزایر دن کلکده اولان مکتوبه بولک اکتو . یسک سهرزی فاک ایلدیه لیک تکرار قرمز ی مهر موی الیه سیرلوسوب بر پارچه کتاب ایه ربه اولتیور .</p> <p>۱۸۵۵ سنه سنده سیواس پول محا . صرعه سی انا سده شهر مذکورک تارشوشده سرارده یاز یلان بر جوق مکتوبه بر حال اعلی سیه تک واصل اولش ایدی .</p> <p>حاله ده جزا حسانل سو اوشتو یول</p>

بفقی ملت هستند در اندامی قلمی این تکیه و مکتب که مدار جمیع سعادات دوجاهتی است بطور مطلوب ساخته شده، تکیه که هستی ارزوی خیرخواهان ملت است حاصل کرد.

مناسبت وقوع ناخوشی (و یا) در مکه مکرمه پیشتر از جانب مجلس صیبه قرار داده شده بود هر کشتی که از جانب حجاز وارد میشود مدتی در زیر (کراتین) نگاهداشته شود در ثانی جناب منیف پاشا که تازه بریا ست کومیس - بون معین شده اند مدت کراتین واپورهایی را که از سواحل حجاز میرسد تازه روز برتری داده قرار داده شده است که بعد از این هر واپور که بزم حجاز از اسلامبول حرکت نماید ملو برین صیبه ننگارند از قبال سویش بدانست بگذرد و در ایجاب بامو برین دستور العمل لازم نیز داده شده است . (وقت)

ورقه ایست که از سفارت گیری دولت علیا ایران فرستاده شده است .

مثنی مجتمه اختر .

(ترجمان حقیقت) زروی مسموعات در خصوص افراد سمت سواجلاخ و مسدود بودن مساجد و معابد اینجا و آنجا کردن اهالی از حکومت باز شدن آنها را معامله حکومت بانها بنوب و تنگ و کشته شدن جعی از اهالی حتی قاضی و شیخ الاسلام و قبیله و مانند این وحشیکر چاکلاق هیچ حکومت و ملت مقدتی نتواند بود در نطفه بر روزی خود شرمی نوشته است اگر چه کذب و جمل و بودن آن مطلب چنان آشکار است که محتاج بکارش جهات تکذیب آن نیست . ولی من باب آنکه همه کس بداند بشما زحمت میدهم که دروغ بودن این جمله اخبار را که برخلاف واقع و حقیقت کو بی ترجمان حقیقت نوشته است بنویسید و شما تکذیب بکنید تا آنکه عار دروغ و بی شرمی که در حق ملک حکومت اسلام کرده شده است بر جرح آن ترک شده باشد .

مثنی اول سفارت سنیه ایران از اسلامبول

جمعلی

نیز روزنامه وقت میگوید . مسیو نوو یکوف سفیر روس اینروزها کاغذی بیا بمالی تقدم نموده در آن ضمن حق تقدم طلبکاران عثمانی را بر فضیلت جنگ که دولت روس میفواهد اعتراف نموده نمایان داده است که دولت روس میخواهد در اجرای مذاکراتی که در میان با بمالی و وکلای طلبکاران هست احداث اشکالاتی نماید ولی دولت روس نیز از روندن این است که با بمالی در مقابل مطالبات او هم مبلغی از مداخل خود را حواله نماید . برای حصول این مقصود سفیر مشاریه با بمالی را برای اینکه به بلغارستان را بطلبکاران واکذار نموده است پروتست کرده از با بمالی خواهش نموده است که این مطلب را مطرح مذاکره نموده انجامی بدهد .

در کاغذهای نیز نوشته اند جعی از اشرار اراد (در میادین) که خاک عثمانی است بسیر کاروان ایران ر بختنه کاروان را قتل و غارت نموده اند . ولی تفصیل این خبر هنوز معلوم نبوده است .

در یکی از نسخهای بیشتری نوشته بودیم که برای (تکیه حسینی) مرکتب ملق ایران در ملک با می خوب اسلامبول زمینی خرید خواهد شد . اینروزها اطلاع حاصل کردیم که خانه و عرصه بسیار وسیع و خوبی که بقدر بازده هزار ذرع مربع مساحت دارد در جوار جامع (ایاصوفیه بزرگ) از جانب (انجمن حسینی) خریده شد است . و تفرضی که تالی بهمت صاحبان احسان بانجمن داده شده بود کفایت آرا کرده است . و اکنون انجمن مشغول مذاکرات و ترتیب اسباب انشاعات بوده است .

اینروزها انجمن مذکور عمل کرد مدت تشکیل جمعیت حسینی و محاسبات و معاملات خود را در یک مجلس عمومی که مرکب از ایرانیان باشد بیان خواهد کرد . و امر انقلاب اعضای جدید انجمن را بجمعی عمومی تکلیف و موافق نظامنامه به اثرت بامر انتظارات خواهد شد .

ابدواریم با قدامات غیورانه و ملت پرستانه اعضای جمعیت حسینی و همت بزرگان ملت و صاحبان احسان و کرم که هواخواهان ترقی و خوش

خبر رسید که خانه یی از صاحبان املاک را که ببد خلقی شهرت یافته بود بواسطه نقب آتش زده ز بر و ز بر نموده .

از پاریس لادی مقدمه مجلس اعیان و مبعوثان در بیست و هشتم همین ماه (اکتوبر) اجتماع خواهند نمود .

از لندن ۹ ذی مقدمه مناسبت غلبه اخیری امیر عبدالرحمن خان از اینده افغانستان خاطر جمعی حاصل شده است . بنا بر این حکومت هندسیان قرارداد است که . عساکر انگلیس را که تا کنون در کردنده (خوجان) اقامت داده شده بود از اینجا عقب کشیده شود . و همچنین از مقدار عساکری که مناسبت افغانشاه افغانستان در موقع (کته) گذاشته شده بود نیز قدری کاسته خواهد شد .

از لندن ایضا مذاکره عهدنامه تجاری که از چندی بانطرف در میان دولتین انگلیس و فرانسه بر قرار بود ناسه هفته دیگر تاخیر یافته است . از قرار مذکور در بیست و چهارم همین ماه اکتوبر بمذاکرات مذکور آغاز کرده خواهد شد .

داخلیه

روز یکشنبه گذشته طرف عصر جنابان علی نغزای پاشا و علی فوادیک از اعضای شورای دولت واحد و نائب پاشا از امرای مصر به یوقدوری یک مدتی دوم حضور مایون و سفر اندی از زمین انامور خارجه به بهراهی دوتفر از یوران (اجودان حضور) املا حضرت پادشاهی با واپور مخصوص از در سعادت پنجانب اسکندر به حرکت نموده اند . ولی از سبب این عیبتا کاهی حاصل نشده است . از قرار یک مسموع شد امر و زو فردا چند نفر وند از کشتیهای جنگی دولت علییه عثمانی نیز بمنجانب لکر کاه اسکندر به فرستاده خواهد شد .

تەرجومانی حەقیقەت یان تەرجومانی مەلا عوسمان

لەلاپەرە ۳۳۶ و ۳۳۷ی ژمارە ۲ی ئەختەردا، ھاتووہ:

"رۆژنامەى (تەرجومانی حەقیقەت) لەچاپی رۆژی شەممەى خۆیدا، دەلیت: بەو جۆرەى بیستراوہ، شیخ عوبەیدوللا دووبارە ئەرزوحالی داوہتە حکومەتى پایەبەرزى عوسمانى بەھۆى پیشیلکردنیکى دیکەى ئێرانىیەکان سەبارەت بەو زەرەرو زیانەى کەبەر دانیشتوانى کورد کەوتووہ. ئەو تکای لە ھیمەت و دادپەرەبى حکومەتى پایەبەرز کردووہ کە ئێرانىیەکان ناچار بکەن، ئەو زەرەرو زیانە بژمێرن.

(ئەختەر)

ھاوڕێمان (تەرجومانی حەقیقەت) دیسانەوہ چۆتەوہ سەر رێبازە کۆنەکە و بەگۆتداچپاندنى لەلایەن شاگردى ناسراو (مەلا عوسمان)، کە ئیمە ئەو باش دەناسین و دیسانەوہ دەستى بە کۆمەلێک قسەى پوچ و بێ بنەما کردۆتەوہ، گوايە ئێرانىیەکان پیشیلکارییان کردووہو زەرەرو زیانیان بە دانیشتوانى ئەمبەر گەیانووہ! نایا خەلکى زیانپیکەوتوو تەبەعەى پاشاو سولتانن یان رەعییەتى عوبەیدوللا؟!

نازانین عوبەیدوللا کییە کە دەستیوہردان لەکارى حکومەتدا دەکات و حکومەت ئاگادار بکاتەوہو داواى قەرەبو لە حکومەت بکات. بەم شیوہیە، ئەو زەرەرو زیانەى کە لەلای ئەوانەوہ بەر ئێرانىیەکان کەوتووہ کە لەزۆرییدا وەک رۆژى روناک رۆشنە، نایا کێ قەرەبوی بکاتەوہ؟

دەولەتى ئێران بە ئامادەگى کاربەدەستى وەزارەتى دەرەوہ، برى ئەو زەرەرو زیانەى تۆمار کردووہ کە بەھۆى پیشیلکاری عوبەیدوللاوہ بەر ئێرانىیەکان

که وتوو. ویرای ئەوێش، بەهۆی ئەو دۆستایەتیە گشتییە ی لەنیواندا، چاوپۆشی لەباسی ئەوێ کراوە.

ئایا دادپەرەری حکومەتی پایەبەرزى عوسمانی ئەوێ دەخوێت کە لەپیشیلکارییەکی هەلبەستراو، کە بەقسەى خودى هەندیک لە رۆژنامەنووسانى ئەرکی خۆنەناس، بە پینچ شەش گوندی ئەمبەر گەیشتوو، قەرەبو داوا بکریت و لەبەرەمبەر ئەو پیشیلکارییانەى ئەو لایەنەى کە هەموو جیهان بیستووینەو زیاتر لە کوشتنی هەزارکەسى بێگونا و دووسەد گوندی ئەو ناوچەى هەندیک شارەدێ کە وێران کراون، چاوپۆشی بکریت! ئەمە یە دادپەرەری؟!

دەخوێن بۆ ئەو کوردانی ئێران مەزۆمەن و ستەمیان ئی دەکریت، پیشتر وەلامى ئەوێمان بە بەلگەى روون سەلماندوو، کە شۆرشی ئەوان بەهۆى شەرەنگیزی و شەرەرەتەو بوو نەک بەهۆى چەوسانەو. خۆئەگەر مەزۆم و چەوساوەین، عوبەیدوللا چ کەسێکە کە بە سى هەزار کوردەو سنوور بەزینیت و ببیتە سەرچاوەى ئەم هەموو زینانە.

شاگردەکەى مەلا عوسمان کە حال و باڵی بۆ ئێران ئاشکرایە و هەر رۆژەى لە ئێرانەو هەوائیک وەرەگریت، جاریک دەئیت کە کوردانی ئێران کۆج دەکەن و برى پینچ هەزار خێزان لە فلان شوین کۆبونەتەو کورەکەى شیخ عوبەیدوللا بۆ نیشته جیکردنیان چۆتە فلان شوین و جاریک دەئیت کە حکومەتى ئێران هەرچەند دەیهوێت جلهوى کۆچکردنى کوردان بگریت، ناتوانیت! ببورە، ئەو ژمارەیهى کە هاتووێتە ئەمبەر، بۆخۆیان راوناوى حکومەتى ئێران، بەو هۆیهى شەرەنگیزی و بەدکارییان چەند بارە بۆتەو دەوڵەتى ئێران لە چاککردنیان بئێمیدو بێزار بوو، پاش لیبوردنى گشتى، ئەوانى دەرکردوون لە قەلەمپەوى خۆى سزای داون. ئەوانە جگە لە ژمارەیهک شەرەنگیز کە بەدزی و جەردەیهی راهاتوون، شتیکی دیکە نین.

لەم روووهیه که رۆژنامەیی (تەرجومانی حەقیقەت) لە چاپی پێرپی خۆیدا، بابەتگەلیکی بەهۆی بەگۆنداچپاندنی شاگردی مەلاعوسمان دەنوووسیت:

"بەگۆنەیی هەواڵگەلیک که لە ئێرانەوه گەیشتوون، حکومەتی ئێران که سالی پار لێرەو لەوئ هەندیک مزگەوت و قوتابخانەیی ناوچە کوردنشینەکان (کرمانج) داخستبوو، لەم رۆژانەدا، هەندیک لە ئەشرف و ریشسپییان و شوینکەوتەکانیان لە کوردی سابلأغ، تکاو داویان لە وهزیری فهوایدو حاکی ئەوئ کردبوو، دووبارە دەرگای مزگەوت و قوتابخانەکانیان بکەنەوه. وهزیری فهواید لەم داوایە تورپه بوو و فهرمانی وێرانکردنی ئەو جیگیانەیی داوهو ئەو شوینانەیان تەقاندۆتەوه. خەلکی ناوبراو لەم رووداوه شیت و هار بوون و هەریان ناوهتەوهو هەلاتوون. لەم کاتەدا فهرمان بە سەربازەکان دەرکرت بۆ جلهوگرتنی هەلاتووان چەک بەکاربێنن و کۆمەلیک لە خەلکە مەزۆمەکه هەلدین و باقی دیکە دەکوژرین و لەناودهبرین.

دەوتریت بەو شیوهیهیی باسەدەرکرت، شیخولئیسلام و قازپی و موفقی شارەکه بەشیکن لە کوژراوهکان. بەهۆی هەمان کوشتارو وێرانکاریهوه، عەبدوئلا خانی حاکی (شنۆ) که لەبنەمانە دیرینهکانەو خاوهنمولکی ئەوئ بووه، بە شەش هەزار خیزانەوه بەرەو لای (نەهری) کۆچیکردوو. هەروهه له سابلأغ و تهواوی کوردستانی ئێرانەوه، هەزاران خیزان بۆ سنوورەکانی قەلەمپهوی شاهانه کۆچیان کردوو. بەو هۆیهی که سالی پار، مال و مولکی ئەم کۆچیهرانە بەتهواوی تالانکراوه، هەربۆیه ئیستاکە ئەوان لەو په‌ری په‌ریشانیان.

(ئەختەر)

ئیستاکە، هاوڕێمان (تەرجومانی حەقیقەت) شایستەیی ئەوهیه که بە ناوینیشانی (تەرجومانی مەلاعوسمان) ناوینین. دەلین: نایا ئەم سەردەمه کاتی داگیرکاریهه‌کانی جه‌نگ‌یزخانە؟! چونکه ئەم هەلەو پەلەو قسه بئ بنه‌مایانه

پەيوەستە بە سەردەمى جەنگىزىيەوۋە كە لەم سەردەمە ھىچ كەس باوەر بەم قسانە ناكات. مەگەر لە برېك خېلى دېرندە، ھەروەك ئەوھى سالى پار ھاوشىوھى ئەم جۆرە جولا ئەوھە دېرندانەيە لە ھەندىك لەوانە بىنراو، كە سىنەي ژنانىان برى و پىرەمېردىيان ھاويشتە نىو ئاگرو مندائىيان بە نوكى رمەوھ ھەلدەبېرى، ئەوانە كە خودى خېلىكەو خزمانى مەلا عوسمان بوون.

ئىمە، مەبەستى (شاگردانى مەلا عوسمان) لە بلاوكردەنەوھى ئەم قسە بىن بىنەمايانە بە باشى دەزانىن. كە خوازىيان بەم قسە ھەلەو پەلەو چەواشەكارىيە، دووبارە شىخەكەي خۇيان بگېرپنەوھ بۇ مەقامى ئىرشاد. بىن ئاگا لەوھى كە ئەمە بوخۇي مەھال و كارى نەكردەيە. ئەو دەبىت بەو نىعمەتەي ئىستاكە تىپدايە شوكرى خوا بكات، دەنا ئەوھى تووش دەبىت كە بەسەر ئەوانى دىكە داھات.

ئەم شاگردە زىرەكەي مەلا عوسمان، خۇمان باشتر دەيناسىن و بە برۋايەكى پتەوھە دەلئىن كە ئەو بۇ خۇي خەمى ئاين و غىرەتى موسولمانانى نىيە، چونكە پەندى بەناوبانگە (دوو گا لە دۇلىكدا بن، ئەگەر رەنگى يەك نەگرن ، بىن شك خوى يەك دەگرن) ھەروھە ئەم ئازىزە، بۇ خۇي ماوھەكە زياتر كاتى خۇي لەگەل دوژمانى ئىسلامدا بەسەردەبات و لەژىر پاراستى ئەواندايە. تەنانەت ژيان و گوزەرانىشى لەوئوھە، بەمەش پايەو مايەي ئەو ئاشكرادەبىت، كە لەم جۆرە كەسانە زياتر لەم چاوەروان ناكىت.

ئىمە ئومىدەوارىن كە ھىچ كەسى ژىرو ھۆشمەند، باوەر بەم تورپەھاتە دەرھەق بە كاربەدەستانى دەولەتى پايەبەرزى ئىران نەكات، بەتايىبەت لەلايەن جەنابى ھەسەنەلى خان وەزىرى فەوايد، كە ئەمپرۆ لە ھەرە وەزىرە باشەكانى دەولەتى ئىرانە و لەلای ھەمووان بە دادپەرورەبى و ئىنسانف و ھەقپەرورەبى ناسراو.

جەنابى ناوبرا، سالانىكى زۆر لە ئەوروپا بووھو لە پاریس پۆستى بائىۋزى ھەبوو، ھەروھە ماوھەكەيش لە ئەستەمبول بائىۋز بوو. تەنانەت كەسانىكى مەزن و ھۆشيارو ژىرى گەورەي ئەم پايەختە، جەنابى ناوبرا دەناسن، زۆريان

ده ئېن كه ئەم قسانە ساختە يەو بە بوونی كە سېكى وەك جە نابى ناوبرا، كارىكى وا
 مومكىن نييه رووېدات، لە بە رامبەر چيش، تكاو داواكارى!
 لە كاتىكدا كه حكومەتى ئېران لە بنە پەتدا فەرمانى داخستنى مزگەوت و
 مەكتەبە كانى دەرئە كردوو، گریمان داشخرايىت، تكاو داواكارىيە كى بە و چە شنه
 ببىتە قەومانى روودا و گە لىكى بە و چە شنه، هيچ عاقل و ژيرىك پە سە ندى ناكات.
 بە هەرحال، لەم روو وە قسە و نووسىنى راست و دروستى زورمان هە يە، بە لام
 لە بەر برىك هۆكار ئىمە لە وتن و نووسىنى ئەم قسانە خۆدە بوپىرین و
 نووسىنە كە مان بە و نزا يە كۆتايى پىدپىنن كە : خودايە خراپە كاران رىنمونی بكە و
 (تەرجومانى حەقىقەت) بكە بە تەرجومانى حەقىقەت.

واردات بودجه مزده اوج
ليالى بر فضله ظهور ايده
بولمشدر .

فاردو بوسفور غزته
معلوماته كوره روسيه
نويقوف حضر تزلان ماء
معظمه نك جله سسه بلغار
و بر كوسى مسئله سنى مذا
مت متبوعه لرندن تعليمات
انلشدر . موسيو دونوويه
حكومت متبوعه سندن تع
يله مذا كراته حاضر بولمق
ايش .

معارف عموميه ناظر
منيف پاشا حضر تزلينك مجا

ليماننده توقه مجبور اولدقلى كبي الحاله
هذه ليمان مذكوره ديكر التى قطعه دخي
انكلير واپورى بولمقده ايش .

ايشيديكنه كوره شيخ عبده افندي
حضر تلى حكومت سنه به يكي بر عرضحال
دها تقديم ايدرل ايرانيلى لر فندن اخيرا
وقوعه كلان تجاوزاتن اهالى كرده به
اصابت ايليان ضرر وز يانلوك تضميني
مخصوصنده حكومت سنه نك همت وعدا لتي
استرحام انلش ايش .

بو كيجه كلان ايكي تلغرافنامه دن
اكلاشديغنه كوره هوجه بك ايله جوارينه
قارياغمشدر . پارسده درجه حرارت صفر دن
بش درجه اشاغى به قدر تنزل ايش اولديغندن
خانه لرده صوبه لر ياقاشدر . بو حالده بر قاچ

ر كيتديكجه
رو بر دكلرينه
ولان اصحاب
لوب باروتيله
ول
و محل وقوعى
بات موجود
بستلى مخفى
ره نك يقينده
محل ملاقاتك

تلى
ول
چون ترتيب

کرده بسیاری از آنان از کرده زشت خود شان اظهار پشیمانی نموده بدامن لطف و مرحمت دولت ابد مدت عثمانی سپیدخواهان عفو و امان شده اند و برخیز از آن کم کشنگان تبه جهالت و نادانی در قتل جبال و شعب براری بنهان و منواری گردیده جمعی هم سردر این کار باخته اند که از آن جمله از رؤسای بنی سعدون فهد پاشا است که میگویند در ذوق خورد آخری که حاصیان از زندگاه رو بر تافته عساکر ملوکانه بنیبب آنان میرداختند آن اورای سرافاقت مغالک هلاک دیده اند که بکثیر کردار زشت خود رسیده گرفتار خذلان ابدی شده بوده است .

از قراریکه معلوم است این بار ششم است عشرت متعجب باغ او تخریک رؤسای متذنب بنی سعدون بر ضد دولت متبوع خودشان لوای ترمود عصیان برافراشته اگرچه در هر بار از جانب حکومت سینه منگوب و مخنول شده اند باز دولت مبراح حفظه که بوده است زلات آن غولان بادیه وحشت را عفو نموده بتادیب مختصر دست آنها را داشته است بامدیالیکه بلکه خودشان در مقابل این لطف و مرحمت از کردار ناشایست عدول نموده مساکن طریقی اطاعت و اقتیاد باشند ولی غافل از اینکه در زمین شوره زار کل تر و بدوزنکی بشتن هرگز سفید نکردند باز آن جماعت نمک بجرام اینهمه لطف و ایامت دولت را که مرامت بعد از خودی در باره آنان بنذول میافزاد از کثرت جهالت و نادانی حل بر عدم اقتدار دولت نموده باندک فرصت و بهانه سر بر عصیان بر آورده موجب مشغله و خسارت دولت میشدند و تاکنون دولت علیه عثمانی در راه اطفای ناره فساد این کج طاعت شرارت پیشه خبیلی زجات را بر خود هموار نموده در هر بار گرفتار خارج فوای العاده شده است پدیی است که تاکنون آنها را کوشمالی بسزاده نشده است که باز در این زمان نازک که دولت علیه عثمانی دچار غوائل و مشکلات فوق العاده است باقتضای خبت طینت خودشان موجب مشکلات دیگر برای دولت گردیدند راستی آنانکه بوای اسلام و مسلمانی در اندر این حالت که دولت را غوائل خارجه دچار جانب احاطه نموده است بآنگونه حرکات ناشایست اقدام نموده خود را در پیشگاه عالم اسلامیت و انسانیت رسوای و بدنام میکنند .

هیچ ایناست که بعضی روز نامه نگاران باز بدولت یاد آوری میکنند که از کرده آنان اغماض

بشود . و نمیدانند که زر این شطن را در میران خرد هیاری نیست چه .

ترجم بر بلك تيز ندان
ستکاری بود بر کوفسندان

تاکنون این رؤسای فرومایه بزیر دستان اهالی بیچاره چها که نکرده اند اینهمه مال قانون را از یکا اندوخته اند مگر نه شیخی بودند بادیه نشین مطلق اینهمه ثروت و سامان بی حساب را با از مال دولت بسرقت برده اند و با از بیچارگان اهالی بستم گرفته اند که مضرت این هر دو در حقیقت راجع بدولت است . پس دولت را است که این بار رؤسای فساد را کوشمالی بسزا بدهد و قضین خساراتی را که از جهت عصیان آنها بدولت وارد آمده است از آنها بخواهد و آنان را بر کدیری که هست از آنها دور تر دارد و راه خسارات و مراملات ایشانرا از آن سر زمین بکلی سدود نماید و اختصاص مستقیم الاطوار وطن دوست و ملت خواه حکومت از آنها بکمارد بلکه تانچدی اهالی انسانان در بستران و آمایش غنوده از لذت اطاعت و اقیاد بیره مند بشوند و دولت را نیز از اینگونه غوائل متوالیه آسودی حاصل آید .

خلاصه سبب این عصیان آخری بقول بعضی از منافرقی که در میان قلم پشای زهیری زاده رئیس سابق محکمه تجار بصره و ناصر پاشا شیخ قبیله متعجب از چندی با نظرف وقوع رسیده بوده است اگرچه ماز اصل و اساس این منافرت و مناقشه اطلاع درست نداریم ولی از قراریکه مرد مان بی غرض میگویند قلم پشای پاشا نیز شخص عقیف و بی تقصیری نبوده است . چه آنانکه پشای موی الیم را میشناسند میگویند اصلا از اهالی حلب و از اوسدناس بوده پس از آنکه بصره رفته بسمت ریاست محکمه تجار آنجا معین گردیده است در ظرف مدت کمی مبلغ کثیری اندوخته بنسبیت ثروت سریع الحصول خود نیکو جبه در آنجا نفوذ پیدا کرده بنای رقابت بار و رؤسای بنی سعدون گذاشته و این انقلابات و اغتشاشات نتیجه همان رقابت بوده است . از قراریکه معتبران اهالی بصره نقل میکنند قلم پشای موی الیم در ظرف این چند سال پیش از پانصد هزار لیرا ثروت حاصل نموده است که اصل جای نکنه همین است که بعضی

از اهالی بصره میگویند در حالیکه ما محو بی اطلاع داریم که پشای موی الیم پیش از این دارای این ثروت فوق العاده نبود اینهمه ثروت را از کجا پیدا نمود .

باری در صورت صحت و عدم صحت این قهرات و وظیفه حکومت است که بدینجه قانون عدالت در این مواد حکم میکند بر دازد ولی ما باقتضای مسلک و وظیفه که در عهده داریم بر عرض اولیای دولت میرسانیم که بودن رؤسای بنی سعدون و قلم پاشا در خطه عراق منافی مناسف دولت و ملت است اکنون که بتادیب آنان شروع شده است تادیری بکار بر نهد که بعد از این راه وقوع اینگونه اغتشاشات بکلی بسته شود .

روزنامه (ترجمان حقیقت) در نسخه دوازدهمین کذشته میگوید . از قراریکه معروض شد شیخ عبیداه بیجا حکومت سینه دوباره عرضشالی داده بجهت تجاوز آخری ایرانیان در باب ضرر و خسارتی که به اهالی کرد وارد آمده است از جهت عدالت حکومت سینه استرحام نموده است که ایرانیان قضین خسارت مذکور را نماند .

(اختر)

فوق ما (ترجمان حقیقت) باز مسلک درین خود را پیشباز خود مسعود بتلقین شاگرد مخلصان معبود که اورا بهر میثامین باز پاره مضان پلوه نوشتر را آغاز نموده است کیریم که

ایرانیان تجاوز نموده و خسارت بهائی این طرف وارد آمده است آیا اهالی خسارت دیده تبعه پادشاه هستند یا رعیت عبیده !!! . نمیدانیم عبیده کسبیت که مداخله بکار بیجا حکومت بکند و حکومت را واداردر اینکه از حکومت دیگر ذقییات بخواهد در صورت خسارتی که از ازشامت آن ایرانیان که از کثرت وضوح آغای شده است وارد آمده است ایامی تقنین خواهد کرد . دولت ایران باسختجاری مامورین خارجه مقدار خسارتی را که از تجاوز عبیده ایرانیان رسیده است دفتر نموده بت ازیرار داشته است با این حال بنسبیت مودت کامله که در میان هست سخن از این در نکتته این را از رانفته گذاشته است . ایا عدالت حکومت سینه متضنی است که از تجاوز موهومی که

بقول خود بعضی روزنامه نگاران وظیفه ناشناس به بیخ و بنش پارچه دهدها این طرف شده است تقصیبات بگردود مقابل از تجاوزات این طرف که کوشش جهانیان شد و زیاده بر آنلاف بیست هزار نفری کنامه دود بیست پارچه فرای انسانان و بعضی نقصات مسموم که خراب و ساب کرده است صرف نظر نماید زهی عدالت!

خواهد گفت اکراد ایران مظلوم بودند جواب ایتر بیشتر دلائل واضحه اثبات نمودم که شورش آنان از شرارت بود نه از مظلومی ولو که مظلوم بودند عیبها را چه رسیده بود که باسی هزار کرد حدود را نیمجاوش نموده مصدر اینجه خسارت بشود.

شاکرد ملاح عثمان که حالوشان او معلوم خرد مندان است هر روز از ایران خبر میکرد دکه میگوید که اکراد ایران هجرت نموده بشند یا بهزوار خاوار دو فلاجیسا کرده اند بسر عیبها برای توین تنها فلاجیسا رفته است . گاه میگوید حکومت ایران هرچه مضو اهد جلو مهاجرین را بیکرد ممکن نمیشود . ما میگویم بعضی معدودی که باشرط گذشته اند خود واده حکومت ایران هستند بعلمت اینکه شمرات و فساد طینت آنان مکررا با وقوع رسیده دولت ایران از اصلاح آنها مأوس شده است . با اعلان صفوعهی آنها را بیخارج شدن از قطر و خود حکم نمودنویسند اینها مگر معدودی از اشرار که بزودی و راهزنی متنادو مالوف هستند .

از این قبیل است مطالبی که روزنامه (ترجمان حقیقت) در نسخه پر روزی خود باز بقلین شاکرد ملاح عثمان می نویسد .

بموجب خبرهایی که از ایران رسیده است حکومت ایران که از پارسال با بیطرف بعضی جوامع و مدارس مسلمان اکراد (کرماج) راسدو بند نموده بود . این ایام بعضی از اشراف و مشایخ بقیه السیوف اکراد سلو جیلاخ نزد جناب وزیر فوالسا که ایجا رفته است دعا نموده اند که برای ایضی و سلف سببی و اوصاف فرائض مساجد و مدارس آنها را بزدارد و وزیر فواله از این استدما رافتنه حکم بفریب اما کن مذکور نموده ایجاها را توب بسته اند . اهالی مذکور از این ماجرا گرفتاردهشت و اضطراب گردید و برقرار یکدیگه را

و در این اثنا حکم بهما کرده میشود که برای گرفتن جلوفرار یان سلاح کار فرماید جمعی از اهالی منطومه کر بشته باقی مانده کان قتل و آنلاف میشود .

بنام پادشاه کره که روایت میشود شیخ الاسلام بواسطی مفتی بلده نیز در جرگه متولین بوده اند . بجهت همین قتل و تخریبات عباده خان حاکم (شون) که از خانواده قدیم ومالک آجیا بود پادشهر از خاوار تحت (بربری) هجرت نموده از سلو جیلاخ و سایر جاهای کردستان ایران نیز هزاران خاوار بطور مهاجرت مجبوم شاهانه وارد شده اند . بعلم اینکه پارسال اموال مهاجرین مذکور که کلابفارت رفته است اکنون در نهایت بر پشانی هستند .

— اختر —

رفیق خودمان (ترجمان حقیقت) که اکنون سزا است اورا به عنوان (ترجمان مجاز ملاح عثمان) یاد نمایند میگویم ای این عصر زمان استیلای چنگیزی است چه این مغالطات و سخنان فی اصل راست بمظالم چنگیزی میماند که در این عصر هیچ هوشمند وقوع این حالات را باور نمیکند مگر از پاره قبائل وحشی چنانکه پارسال امثال اسکونه حرکات و حیثیاته از بعضی اتها دیده شد که از زنان بیستان بریده و بیر مردان را با تاش انداخته اقبال درادرستان نیزه بلند نمودند که آنها خود قبیله و نحو بشاوندان (شاکرد ملاح عثمان) بودند .

مقصود (شاکرد ملاح عثمان) را از انتشار این سخنان فی اصل بقوی میدانم که میضو اهد بدین مغالطات و اشتهاکها را بشیخ خود را دو باره بفسام ارشاد برگرداند ناقل از اینکه این خود از محاللات است نعمت حاضری که در دست دارد مگر خدای را بچاره دو کره بدو نیز میرسد آنچه بدیکران رسد .

این شاکرد زیرک ملاح عثمان را ملخود پرتوی شناسم و با اعتقاد قوی میگویم که او خود درد دین و غیرت مسلمانی ندارد چه مثل مشهور است (هرگاه دوا سب مدق همپو یله بشوند اگر هم رنگ باشند مطلق همسوی میشوند) این عزیز نیز خود مدتهاست که اغلب پادشاهان اسلام معاش و در زیر حایت آنها است حتی رادمیشش هم از ایجا است و بدین یک نکته مابه و پایه او معلوم میشود که از قبیل این انضاض بیش از این طمع و توقع نباید داشت .

ما امیدواریم که هیچ مرد خرد مسند این ترهات را در حق مامورین دولت علیسه ایران باور نمیکند خاصه از جناب حستعلی خان و وزیر فواله که امروز از اجسه و ززاری دولت علیسه ایران و در زرد هجوم بعدل و انصاف و حقیقتات موصوف و مشهور هستند . جناب مشارالیه

سالها در اروپا بوده در پاریس سمت سفارت را داشته در اسلامبول نیز مدتی بسفارت بوده است . حتی از مرد مان بزرگ و خرد مندان سزک این بابی تخت که جناب مشارالیه رامیشناسند بسیاری این مطالب را میگویند جعلی است با وجود جناب مشارالیه ممکن نیست که این حالات با وقوع برسد آنها در مقابل استرخابی حال آنکه حکومت ایران اصلا سسد و بسند جوامع و مدارس را حکم نقر نموده بوده است . کیرم بسته بوده است در مقابل این استدما وقوع این حالات را هیچ خردمند نمی پذیرد .

باری در این مواد خیلی مضان بحق و کفنی داشتیم ولی پاره ملاحظات ما را از کفنی نوشتن انسخنان حق باز داشت و سخن را بدعی ایسکه خدای مفسدان را هدایت نموده (ترجمان حقیقت) را ترجمان حقیقت بکنسد بیاسیان میآوریم .

خارجیه

بیشتر در یکی از نسخه های اختر از روزنامه های هندوستان نقل نموده و دریم که حکومت هندوستان از جاج مسلمانان که همساله بجانب مجاز منفرد طراز عزیمت میکنند در این او اخرا هر یک چهل و پنج روز بی شام پول بلیت مرور قرار داده است گرفته بشود و مبالغات خود مازا نیز بر این منسلب افزوده بودیم . ولی روزنامه (شمس الاخبار) منطعمه مدارس که این هفته رسید نوشته است که این قرار داد را حکومت هندوستان دو باره مردم بهر بار پیش بلیت مرور ججاج بجایا داده میشود .

روزنامه (کشف الاخبار) میگوید که از جانب مسلمانان شیعه ساکن کلکته برای

حەسەنەئەلی خان وەزیری فەواید ۱۸۲۲-۱۸۹۹